

www.veritas.org.rs

Билтен

186 Август 2026.

ДАНИ ТУГЕ И СЈЕЋАЊА

ПЕТРОВАЧКА ЦЕСТА
ПРИЈЕДОРСКА ЦЕСТА

СЈЕЋАЊЕ НА ИЗГОН СРБА ИЗ РСК
У АВГУСТУ 1995.
31 ГОДИНУ ПОСЛИЈЕ

ПРОГРАМ ПОВОДОМ
ГОДИШЊИЦЕ СТРАДАЊА
КРАЈИШКИХ СРБА

КРАЈИНСКИ КУЛТУРНИ
ЦЕНТАР

Министарство
Културе Републике Србије

Да се не заборави

03.08.2026.

- 20.00 | Комеморативна академија,
„Да се не заборави – Марама плава“
у порти Храма Христа Спаситеља
- 20.45 | Палјење свијећа,
Храм Христа Спаситеља
- 21.00 | Пројекција филма:
Петровачка цеста,
Пари Ослобођења

ПРОГРАМ ПОВОДОМ
ГОДИШЊИЦЕ СТРАДАЊА
КРАЈИШКИХ СРБА

КРАЈИНСКИ КУЛТУРНИ
ЦЕНТАР

Министарство
Културе Републике Србије

Да се не заборави

04.08.2026.

- 11.00 | Парастос,
Храм Христа Спаситеља
- 12.00 | Полагање вијенаца,
Централно спомен-обележје
- 13.00 | Трибина: Дани туге и сјећања,
и промоција нових
Веритасових издања,
у Нуђи Милановића

ИЗМЕЂУ ДВИЈЕ ГОДИШЊИЦЕ >>>>> 3	
УЗ 31. ГОДИШЊИЦУ >>>>> 4	
КУЛТУРА ПАМЋЕЊА >>>>> 7	
ПРИЧЕ ИЗ КОЛОНЕ >>>>> 16	
ПОМЕНИ ЖРТВАМА ПОГРОМА >>>>> 28	
ДАНИ ТУГЕ И СЈЕЋАЊА >>>>> 37	
ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ ПАРАСТОСИ >>>>> 49	
ПОГИНУЛИ, НЕСТАЛИ >>>>> 82	
ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ, ЕКСХУМАЦИЈЕ >>>>> 87	
ПРОЦЕСУИРАЊЕ РАТНИХ ЗЛОЧИНА >>>>> 98	
ХАПШЕЊА И ЕКСТРАДИЦИЈЕ >>>>> 173	
ЗЛОЧИН ИЗ МРЖЊЕ >>>>> 183	
ПРОЦЕСИРАЊЕ ЗБОГ САДРЖАЈА ОБЈАВЉЕНИХ НА ДРУШТВЕНИМ МРЕЖАМА >>>>> 186	
ПРИМЈЕНА ЗАКОНА И ПРОПИСА У ХРВАТСКОЈ >>>>> 189	
ХРВАТСКА - СУОЧАВАЊЕ С ПРОШЛОШЋУ >>>>> 199	
ПОВРАТАК И ЖИВОТ У РХ >>>>> 204	
ТОМПСОНИЗАЦИЈА >>>>> 212	
ПОКУШАЈИ ОЖИВЉАВАЊА „ХПЦ“ >>>>> 216	
НОВА ИЗДАЊА >>>>> 218	
IN MEMORIAM >>>>> 226	

У Билтену су пренесени изворни текстови из разних медија из региона. ДИЦ „Веритас“ се ојачује од појединих формулација, термина и ставова, који могу изазвати негативне конотације у јавности и код читалаца.

БИЛТЕН 186 - АВГУСТ 2026.

Издавач: ДИЦ "Веритас" Книн-Београд-Бања Лука,

ПРЕДСТАВНИШТВО У БАЊОЈ ЛУЦИ

За издавача: Саво Штрбац, председник

Гл. и одговорни уредник: Јанко Велимировић

Сарадници: Корана Штрбац, Биљана Трифуновић, Ангелина Марковић,

Радомир Кужет, Слободан Перић, Небојша Тојагић

Графички дизајн и прелом: Корана Штрбац и Јанко Велимировић

Штампа: Сканди, Бања Лука

За штампарију: Младен Спасојевић

Тираж: 1000

e-mail: veritas@yubc.net
dicveritasbanjaluka@gmail.com
www.veritas.org.rs

ПРОГРАМ ОБИЉЕЖАВАЊА

тридесетпрве годишњице Великог крајишког егзодуса и жртава страдалих
у хрватско-муслиманској операцији у августу 1995. године

ПЕТАК, 31. јул 2026.

Београд и Бањалука

10,00 - Веритасово саопштење за јавност

ПОНЕДЈЕЉАК, 3. август 2026.

Бањалука

20,00 – Колементарна академија „Да се на заборава – Марама плава“ – код Храма Христа Спаситеља,
20,45 – Прилагање свијећа за све пострадалих у погрому Срба из бивше Републике Српске Крајине у
августу 1995. године – испред Храма Христа Спаситеља и отварање изложбе „Да се не

заборава – Жртве напада авиона Хрватске војске на избјегличке колоне на Петровачкој и
Приједорској цести – испред Храма Христа Спаситеља,

21,00 – Приказивање документарног филма Тихане Бајић „Петровачка цеста“ – Парк ослобођења

УТОРАК, 4. август 2026.

Бањалука

11,00 – Парастос за све пострадалих у Великом крајишком егзодусу – Храм Христа Спаситеља

12,00 – Полагање свијећа – Централно спомен-обиљежје погинулим борцима Одбрамбено-
отаџбинског рата,

13,00 – Трибина „Дани туге и сјећања“ и промоција нових Веритасових издања – Кућа Милановића,

Мркоњић Град

20,00 – Дан сјећања на све страдалих и прогнаних Србе у хрватској злочиначкој акцији „Олуја“ и погрома
Срба из Републике Српске Крајине и крајишких општина БиХ – у организацији Републике
Србије, Републике Српске и СПЦ

СРИЈЕДА, 5. август 2026.

Бањалука

10,00 – Помен и полагање вијенаца на споменик погинулим Далматинцима на Динари– Пердувово
гробље,

11,00 – Полагање свијећа на гроб Боре Мартиновића – Ново гробље,

ЧЕТВРТАК, 6. август 2026.

Нови Град

10,00 – Парастос - Храм Св. Апостола Петра и Павла,

10,45 – Паљење свијећа према „мосту спаса“ и спуштање вијенаца у ријеку Уну – мост на Граничном
прелазу БиХ-Хрватска.

Сводна

12,00 – Помен и полагање вијенаца на Спомен крст.

ПЕТАК, 7. август 2026.

Петровачка цеста (Јањиле-Бравско, Босански Петровац)

11,00 – Парастос и полагање вијенаца на Спомен крст на Петровачкој цести,

Дринић

12,30 – Посјета спомен соби,

13,00 – Пријем код начелника општине.

Све манифестације организује ДИЦ „Веритас“ у сарадњи са републичком, локалним самоуправама,
Српском православном Црквом и крајишким удружењима, а 4. августа 2026. у Мркоњић Граду
централно обиљежавање организују Владе Републике Српске и Републике Србије.

ДИЦ „Веритас“

Влада Републике Српске прогласила 4. август Даном жалости

Објављено: 21.7.2026.

Влада Републике Српске, данас је, на 16. телефонској сједници, прогласила 4. август 2026. године
Даном жалости у Републици Српској, поводом обиљежавања Дана сјећања на страдалих и прогнаних
Србе у акцији „Олуја“.

Дан жалости обиљежава се на начин прописан Законом о обиљежавању дана жалости.

Између двије годишњице

Протекло је још дванаест мјесеци од нашег посљедњег сабирања у августовским данима туге. Стајемо поново пред огледало историје и сопствене одговорности, носећи терет који већ више од три деценије не губи на тежини. Када анализирамо период између двије годишњице, постаје јасно да борба за истину о страдању Срба из Крајине и Хрватске није завршена – она је само из ратних ровова потпуно пресељена у суднице, државне институције и медијски простор.

Прво што као народ и као организација морамо рашчистити јесте сам појмовник којим се служимо. На сугестију мојих блиских сарадника, али и кроз дубоко промишљање наше мисије, дужни смо направити јасну дистинкцију између „културе сјећања“ и културе памћења. Сјећање је неријетко подложно тренутку, оно се дозива, присјећа и потсјећа, што у суштини отвара врата забораву. Памћење је, са друге стране, трајна категорија. Када памтимо, ми живимо са нашим жртвама и носимо их као неодвојиви дио нашег националног бића. Наша мисија није да се догађаја из августа 1995. године само пригодничарски сјећамо једном годишње, већ да их трајно уградимо у колективно памћење српског народа.

Управо због тога, Веритас континуирано инсистира на пројекту који представља наш дуг према прецима и потомцима: изради свеобухватног државног пописа свих српских жртава. Овај списак нам не треба због Хрвата, нити због међународне заједнице или било кога на свијету – он нам треба искључиво због нас самих. Док год немамо поименично пописану сваку жртву од Другог свјетског рата, па све до ратова деведесетих, бићемо изложени историјском ревизионизму. Веритас доказује да је такав попис могућ јер деценијама прецизно документујемо свако име, сваку судбину и свако страдање. Истинско памћење почиње именом и презименом жртве.

Нажалост, док ми уређујемо своје књиге памћења, у Хрватској свједочимо процесима који воде у потпуно супротном смјеру. «Томпсонизација» хрватског друштва, као синоним за отворену усташизацију и рехабилитацију реторике из деведесетих, па и оне из периода НДХ, не јењава. Сваке године пред прославу «Бљеска» и «Олује», јавни простор сусједне државе бива преплављен усташким паролама, графитима и ревизионистичким изјавама, што показује тродеценијску индоктринацију младих кроз пет кључних стубова: цркву, школство, медије, улицу и породицу.

Нарочито забрињава деструктивно дјеловање хрватског правосуђа које је изњедрило тзв. «хрватски модел» кривичног прогона Срба. У протеклих годину дана свјedoци смо најезде нових оптужница и рјешења о спровођењу истрага против избјеглих Срба, при чему

се лако посеже за најтежим квалификацијама, попут ратног злочина силовања. Овај модел функционише по принципу «кафанске правде»: тужиоци се играју судбина људи на основу исказа невјеродостојних, свјесно инструисаних или кафанских свједока, како би задовољили сопствене каријерне амбиције или умирили десничарске притиске. Иза тих оптужница стоје уништени животи стотина избјеглих Срба који широм свијета живе у перманентном страху од Интерполових потјерница, не зато што су криви, већ зато што су се нашли у нотесу неког локалног тужиоца коме је хитно био потребан «успјех».

Управо у овом контексту, правосудна битка добија свој најкрупнији израз на домаћем терену, кроз суђење хрватским пилотима пред Одељењем за ратне злочине Вишег суда у Београду за хладнокрвно ракетирање избјегличке колоне на Петровачкој и Приједорској цести. Овај процес, који се због недоступности оптужених води у одсуству, оптерећен је сталним тактизирањима, процедуралним препрекама и одлагањима рочишта усљед недоласка свједока који живе ван Србије. Ипак, овогодишња рочишта и потресна свједочења доктора Милована Керкеза те рањених и преживјелих чланова породица жртава потсјетила су јавност на сурову истину: постоји вјечна, неизбрисива разлика између легитимног гађања војних циљева и кукавичког засипања ракетама дјеце и нерођених беба. Док званични Загреб одбија сваку сарадњу и покушава запечатити наратив о безгријешности «домовинског рата», српско правосуђе има историјску дужност да кроз овај процес, чију првостепену пресуду оправдано очекујемо до краја године, стави трајни судски и морални печат на овај најстрашнији злочин «Олује».

Истовремено, дискриминација се наставља и на административном нивоу кроз суптилне механизме затирања имовинских права Срба. Нови закони и уредбе о стамбеном збрињавању осмишљени су тако да искористе старост и изнемоглост наших сународника који више немају времена да чекају дугогодишња извршења правоснажних рјешења. Срби су присиљени да, водећи се логиком „боље ишта него ништа“, прихватају минималне новчане накнаде за своја одузета станарска права, чиме се трајно легализује резултат етничког чишћења.

И поред свих ових притисака, „Веритас“ неће одустати. Наш овогодишњи билтен, кроз своје странице о евиденцијама несталих, судским процесима и комеморацијама, представља наш заједнички бедем против заборавља. Памтимо да бисмо трајали.

Саво Штрбац

Уз 31. годишњицу страдања Срба у агресији хрватске војске на РСК у августу 1995. године („Операција Олуја“)

Четвртог августа 1995. године оружане снаге Републике Хрватске, уз одобрење САД-а и подршку НАТО-а, а у садејству са снагама Хрватског вијећа одбране (ХВО) и Армије БиХ (А БиХ), извршиле су агресију на Српску аутономну област Крајину (Сјеверну Далмацију, Лику, Кордун и Банију), у саставу тадашње Републике Српске Крајине (РСК).

Агресија је извршена упркос чињеницама да је ова област била под званичном заштитом УНПРОФОР-а (сектори „Југ“ и „Сјевер“), као и да су само дан раније представници РСК у Женеви и Београду прихватили приједлог међународне заједнице о мирном рјешењу сукоба.

Наспрам крајишких Срба (око 230.000 житеља и свега 30.000 војника), агресор је ангажовао око 200.000 људи. Од тог броја, у самој операцији директно је учествовало 138.500 припадника ХВ-а, МУП-а и ХВО-а. Када се томе додају снаге Армије БиХ и НАТО-а, број агресора је премашео укупан број становника САО Крајине, док је однос војних снага био најмање седам према један у корист нападача.

У овој изразито неравноправној борби, отпор Српске војске Крајине (СВК) сломљен је за неколико дана. Поучен тешким историјским искуством, народ САО Крајине – више од 220.000 душа – кренуо је ка истоку у до тада највећу српску избјегличку сеобу, тражећи спас код својих сународника.

И након престанка сваког организованог отпора СВК, агресор је наставио са убиствима. Страдали су немоћни људи који нису хтјели или могли да напусте своја вјековна огњишта, али и они у избјегличким колонама – како на путу до Уне, тако и преко ријеке, дубоко на територији тадашње Републике Српске (РС).

На ажурираној евиденцији „Веритаса“ налазе се имена 1.904 погинула и нестала Србина у току и после ове акције. Међу њима је чак 1.250 цивила (66%), од којих су око три четвртине биле старије од 60 година. Међу жртвама је и десеторо дјеце млађе од 14 година те 566 жена (30%), од којих су око четири петине биле старије од 60 година, што представља посебан „црни рекорд“ грађанског рата деведесетих на просторима бивше Југославије.

Према најновијим подацима „Веритаса“, до сада је расвијетљена судбина 1.292 особе (68%), док се на евиденцији несталих и даље води 612 лица (32%). Међу нерасвијетљеним судбинама налази се 467 цивила (76%), међу којима је 238 жена (51%).

Око 1.500 припадника Српске војске Крајине (СВК) преживјело је заробљавање. Многи од њих су касније изведени пред хрватске судове и осуђени на дугогодишње затворске казне за кривична дјела ратних злочина. Истовремено, око 3.200 старих, болесних и немоћних чељади, који нису хтјели или могли да напусте своје куће, на силу су интернирани у логоре за цивиле.

Сама Крајина је потпуно опустошена, систематски опљачкана, а потом порушена и запаљена. На мети бјесомучног уништавања нашли су се српски црквени, културни и историјски објекти, као и антифашистички споменици.

Војна акција „Олуја“ спроведена је по већ виђеној тактици „спржене земље“ – баш као и претходне хрватске агресије на Крајину („Миљевачки плато“, „Масленица“, „Медачки џеп“ и „Бљесак“). Оваква нечовјечна стратегија је до половине новембра 1995. године досегнула размјере потпуног затирања егзистенције српске заједнице на овом простору.

Иако је било потпуно очигледно да је хрватска власт предузела ову офанзиву ради етничког чишћења – односно одузимања територије уз уклањање српске већине која је на њој живјела – Савјет безбједности УН-а је затајио. Осим декларативне „снажне осуде хрватске војне офанзиве великих размјера“ (Резолуција 1009/95), Савјет безбједности ни овога пута није донио никакве казнене мјере против агресора.

Каснија историјска признања додатно расвијетљавају позадину овог егзодуса. Четврт вијека након акције, тадашњи амерички амбасадор у Хрватској, Питер Галбрајт, објелоданио је да је лично, непосредно прије састанка у Женеви, Хрватима дао „зелено свијетло“ за напад на САО Крајину.

Изговор за овакав потез била је америчка процјена да се Срби из РС и РСК спремају за напад на заштићену енклаву „Бихаћки џеп“. Бирајући између двије зоне под заштитом УН-а, Американци су као

„мање зло“ свјесно жртвовали Србе у Крајини за рад муслимана у Бихаћу.

Поражавајућа је чињеница да су за ратне злочине над Србима из времена „Олује“, од свега неколико процесуираних припадника сопствених оружаних снага, хрватски судови правоснажно осудили само двије особе: етничког Албанца Божу Бачелића, алијас Реџу Ђинђића (случај „Прукљан и Мандићи“) и етничког Србина Рајка Кричковића (случај „Кијани“).

Истовремено, Суд БиХ је за злочине над крајишким Србима судио и осудио само једног припадника 5. корпуса Армије БиХ, Шефика Алића. Он је проглашен кривим за ратни злочин над четворицом заробљених припадника Српске војске Крајине (СВК) на Сувој међи (Банија), које је, уз његову сагласност, ликвидирао муџахедин из састава исте јединице.

Значајан помак након дугог чекања догодио се у Србији. Кривично ванпретресно вијеће Одјељења за ратне злочине Вишег суда у Београду још је 3. јуна 2022. године потврдило оптужницу против четворице високих хрватских официра и пилота за ратни злочин против цивилног становништва у саизвршилаштву, због свирепог гранатирања избјегличке колоне крајишких Срба 7. и 8. августа 1995. године на Петровачкој и Приједорској цести.

Иако је званични Загреб одмах објавио да не признаје ову оптужницу и одбио да поступи по српској замолници, процес у Београду је застао због двогодишње административне игре „пинг-понга“ између Кривичног ванпретресног вијећа и Претресног вијећа око тога да ли су окривљенима позиви уручени. Ипак, ове опструкције су превазиђене: 6. августа 2024. године Ванпретресно вијеће усваја предлог тужилаштва да се оптуженима суди у одсуству, а 25. децембра 2024. године Апелациони суд у Београду потврђује ову одлуку, чиме су се стекли сви законски услови за несметано вођење поступка.

Од тада је одржано десетак рочишта за главни претрес и саслушано више десетина свједока. Наредно рочиште у овом историјском процесу заказано је за 25. септембар ове године.

За злочине над Србима у „Олуји“ судило се и тројици хрватских генерала пред Међународним кривичним судом за бившу Југославију (МКСЈ) у Хагу. Претресно вијеће је једногласно закључило да су генерали Анте Готовина и Младен Маркач били учесници удруженог злочиначког подухвата (УЗП), чија је заједничка сврха била трајно и насилно уклањање српских цивила из Крајине.

Међутим, подлијежући политичким притисцима, Жалбено вијеће МКСЈ је тијесном већином (3:2)

преиначило ову првостепену пресуду и ослободило оптужене генерале по свим тачкама оптужбе, остављајући жртве без међународне правде.

Међународни суд правде (МСП) је у образложењу своје пресуде из фебруара 2015. године операцију „Олуја“ недвосмислено оквалификовао као акцију етничког чишћења. Суд је утврдио да су хрватске власти жељеле српску територију без Срба, очекујући да они сами оду. Да би их натјерали на напуштање вјековних огњишта, гранатирани су крајишки градови и избјегличке колоне, убијани су и злостављани преостали цивили и војници, а повратак протјераних је системски спрјечаван. Ипак, према оцјени овог суда, све то заједно није досегло ниво геноцида због наводног недостатка „геноцидне намјере“.

Влада Србије, као странка у поступку и овлашћени подносилац, није, из нама непознатих разлога, реаговала на иницијативу „Веритаса“ за улагање ревизије. Након што је пропуштен законски рок од десет година, поменута пресуда МСП-а постала је коначна.

Овакав изостанак суштинске правде широм је отворио врата процесима радикалног историјског ревизионизма и отворене рехабилитације усташтва у хрватском друштву. Своју кулминацију овај тренд доживио је у јулу прошле године на концерту проусташког пјевача Марка Перковића Томпсона на загребачком хиподрому. Пред пола милиона посјетилаца, међу којима су двије трећине чинили млади до 30 година али и високи државни званичници, масовно су ношена усташка и нацистичка обиљежја. Углас се узвикивао злогласни усташки поздрав „За дом спремни“ – исти онај под којим су у Другом свјетском рату масовно страдали Срби, Јевреји и Роми, и који је почетком деведесетих, управо због страха од рецидива фашизма, натјерао крајишке Србе на отпор и одбрану.

На ову полумилионску промоцију неофашизма у Загребу, као и на десетине сличних концерта истог извођача широм Хрватске, Европска унија је реаговала млако и са недопустивим закашњењем. То посебно забрињава јер је Хрватска пуноправна чланица Уније која декларативно почива на антифашистичким вриједностима, и то у моменту када се цијели свијет суочава са опасним глобалним изазовима.

У Београду и Бањалуци, 31. јул 2026. године

Информативна служба ДИЦ «Веритас»

МИНИЋ: У ЗЛОЧИНАЧКОЈ АКЦИЈИ „ОЛУЈА” ИЗВРШЕН ПОГРОМ НАД СРПСКИМ НАРОДОМ

БАЊАЛУКА, 30. ЈУЛА /СРНА/
- Предсједник Владе Републике Српске Саво Минић рекао је да је у злочиначкој акцији „Олуја” извршен погром над српским народом и да се из тих догађаја треба учити да нам се не би поновили у будућности. „Злочиначка акција `Олуја` проузроковала је бројне људске жртве. То је бол који не престаје. Српски народ је исељен систематски и планирано”, рекао је Минић новинарима у Залу-жанима. Истакао је да у томе није учествовала само Хрватска, него и сви који су јој помагали. “Ту смо да се сјећамо и обиљежимо на достојанствен начин, али и да учимо из тих догађаја, које не можемо промијенити, али се можемо припремити да нам се у будућности то не понови”, рекао је Минић.

DODIK: SRPSKO STRADANJE U „OLUJI” NE SMIJE BITI ZABORAVLJENO

DOBOJ - Predsjednik SNSD-a Milorad Dodik poručio je večeras da se ne smiju zaboraviti zločini počinjeni nad Srbima iz Republike Srpske Krajine i Republike Srpske u hrvatsko-muslimanskom pogromu 1995. godine.

Dodik je pozvao sve Srbe da u utorak, 4. avgusta, u Mrkonjić Gradu zajedno sa rukovodstvom Srpske i Srbije, te Njegovom svetošću patrijarhom srpskim Porfirijem prisustvuje obilježavanju Dana sjećanja na sve stradale i prognane Srbe u zločinačkoj akciji “Oluja” 1995. godine.

Naveo je da će u Mrkonjić Gradu biti odata počast za 1.900 stradalih u toj akciji u Republici Srpskoj Krajini i Republici Srpskoj, među kojima su žene i djeca.

“To je ozbiljan gubitak za narod i zato pozivam sve da se pridruže obilježavanju u Mrkonjić Gradu”, rekao je Dodik i ukazao i na srpska stradanja tokom Drugog svjetskog rata. (Nezavisne novine 01.08.2026)

СТЕВАНДИЋ: “Олуја
је била убијање
српског народа под
покровитељством
НАТО-а и дела
Западне Европе”

ПРЕДСЕДНИК Народне скупштине Републике Српске, Ненад Стевандић, изјавио је данас да му је најтужнији део историје човечанства злочин над Србима током акција хрватске војно-полицијске акције “Олуја” 1995. године.

СТЕВАНДИЋ: Олуја је била убијање српског народа под покровитељством НАТО-а и дела Западне Европе. Како је навео, “Олуја” је била погром, протеривање и убијање српског народа под међународним покровитељством НАТО-а и великог дела Западне Европе.

- Паралелно с тим су лансиране бројне лажи и спиновања о српској кривици да би се створио алиби за највећи погром и етничко чишћење после Другог светског рата - рекао је Стевандић у изјави за Срну. Он је нагласио да су пресудама Хашког трибунала углавном Срби осуђивани за етничко чишћење, иако је над њима спроведено највеће етничко чишћење.

- Захваљујући српском националном уздицању и свести, поготово што су радили Србија и Република Српска у последњих 12 година, заједно смо почели да обележавамо те трагичне догађаје из наше историје - навео је Стевандић.

НУЖДИЋ: У ЗЛОЧИНАЧКОЈ АКЦИЈИ “ОЛУЈА” ИЗВРШЕНО ЕТНИЧКО ЧИШЋЕЊЕ СРБА

БАЊАЛУКА, 2. АВГУСТА /СРНА/ - Вршилац дужности Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица Виктор Нужић рекао је да је у злочиначкој акцији “Олуја” 1995. године неповратно измијењена етничка структура на простору Републике Српске Крајине, а Србима је годинама након тога онемогућаван повратак и брисани су трагови њиховог вишевијековног постојања.

“Извршено је етничко чишћење Срба из Републике Српске Крајине”, рекао је Нужић Срни поводом предстојећег обиљежавања Дана сјећања на све страдале и прогнане Србе у хрватско-муслиманском погрому над Србима из Републике Српске Крајине и Републике Српске 1995. године у Мркоњић Граду. Нужић је подсетио да су Срби из Републике Српске Крајине и Босанске Крајине један народ, повезан заједничком историјом и судбином.

“Злочиначком акцијом `Олуја`, а након тога падом 13 западнокрајишких општина, један народ из двије Крајине поново је доживио исту трагедију – прогон, губитак домова, имовине и завичаја”, подсетио је Нужић.

Нико не одговара за злочин

Министар рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске Радан Остојић изјавио је да су политички монтирани процеси против Срба поставили праксу у Хрватској, «док нико не одговара за злочине и погром над Србима у злочиначкој акцији ‘Олуја’».

Остојић је указао да за «Олују» у Хрватској припремају прославе, док за српске жртве и даље нема правде која би одговарала размјерама страдања.

КУЛТУРА ПАМЋЕЊА

Саво Штрбац

Култура сећања и(ли) памћења

Политика, 05.05.2026,

Саво Штрбац: “Желим да те нешто замолим. Из неког разлога у флоскулу је ушло Сећање на Јасеновац, Сећање на Геноцид. (Нисам тебе чула), али те молим када ти буде уз реч нека то буде Памћење. Јер када Памтимо, не постоји начин да заборављамо, када се само Сећамо, онда се и ПриСећамо, ДоСећамо, ПодСећамо, а све је то само део заборављања. Да покушамо да их одвикнемо од тог лоше одабраног израза, као да нико ни о чему не мисли. Јер није Култура сећања, већ Култура ПАМЋЕЊА, само су тако увек са нама”, имејл са овим садржајем пре неки дан послала ми је Нина, иначе администратор “Веритасовог” веб-сајта.

Иако често јавно говорим о догађајима из деведесетих прошлог века којима сам сведочио, нисам правио разлику између појмова “памћења” и “сећања” јер нисам ни знао, уочио суштинску разлику. Да бих дознао (научио) ту разлику обавио сам један интервју са вештачком интелигенцијом (ВИ), чије делове, у убеђењу да ће интересовати и многе читаоце “Политике”, преносим у наставку текста.

Ја: Разлика између “културе памћења” и “културе сећања”?

ВИ: Иако се у свакодневном говору често користе као синоними, у науци о култури и социологији постоји јасна разлика између културе сећања и културе памћења. Главна разлика је у начину на који се прошлост чува: сећање је у вези са живом речју, комуникацијом и људимае, док је памћење у вези са институцијама, објектима и симболима.

Појам “култура сећања” (комуникативно сећање) односи се на оно што је живо и променљиво. Преноси се усмено, кроз свакодневни разговор и лична искуства унутар једне генерације (обично обухвата период од 80 до 100 година). Неформално је, субјективно и нестаје

оног тренутка када умру последњи сведоци неког догађаја.

Појам “култура памћења” (културолошко памћење) односи се на оно што је фиксирано и трајно. Када сећања престану да буду део свакодневице, она се морају “ускладиштити” да не би била заборављена. То се ради путем институција, текстова, споменика и ритуала. Формално је, институционализовано и служи за одржавање идентитета заједнице кроз векове (уџбеници историје, музеји, државни празници, споменици...).

Ја: Дакле, оно што нисмо доживели или научили не можемо ни памтити?

ВИ: Не можемо се сећати нечега што нисмо лично искусили или чули од директних сведока. То је биолошки и психолошки немогуће. Без директног контакта или учења, тај догађај за нас не постоји. Иако нисте доживели Косовски бој или Француску револуцију, ви их “памтите” као део свог културног кода. То није биолошко памћење, већ социјални конструкт. Друштво вам путем школе, медија и споменика “усађује” те догађаје као важне за ваш идентитет. Дакле, ви не памтите догађај, већ памтите значење тог догађаја које вам је друштво пренело.

Ја: Како се механизам “културе памћења” користи у савременој политици?

ВИ: Као један од најмоћнијих алата за хомогенизацију народа и легитимизацију власти. Политичари не користе историју да би нас нечему научили, већ да би изазвали емоцију која служи њиховим циљевима. Политика претвара историју у складиште симбола из којег вади оно што јој у том тренутку треба да би убедила људе да је њена путања једина исправна.

Ја: Култура памћења на акцију “Бљесак” код Хрвата?

ВИ: За Хрвате је “Бљесак” симбол снаге и краја окупације, док су аспекти који кваре ту слику (цивилне жртве и егзодус) смештени у сферу

друштвеног заборава.

Ја: А култура памћења на исту акцију код Срба?

ВИ: Култура памћења на операцију “Бљесак” код Срба је дијаметрално супротна хрватској – док је за једне то славље слободе, за друге је то симбол изненадног прогона, некажњеног злочина и губитка завичаја.

Ја: Зашто су та два наратива у потпуном сукобу?

ВИ: Ово је класичан пример “рата сећања”: Хрвати памтите “Бљесак” као дан када су се вратили кући (у Окучане, Пакрац) а Срби као дан када су заувек изгубили свој дом. Ова два наратива се никада не сусрећу – они постоје паралелно, хранећи националне идентитете кроз улоге “победника” (код Хрвата) и “жртве” (код Срба).

Ја: Повуците паралелу са операцијом “Олуја”, где је овај јаз у памћењу још израженији и масовнији?

ВИ: Операција “Олуја” (август 1995) представља врхунац сукоба две културе памћења на Балкану. Док је за Хрватску то “дан рођења” државе, за Србе је то највећа трагедија након Другог светског рата. Оно што је најфасцинантније у култури памћења “Олује” јесте да обе стране говоре истину о свом искуству, али игноришу истину друге стране: Хрвати често игноришу спаљена села и убијене старце након акције, а Срби оно што је претходило “Олуји” (четири године окупације трећине Хрватске, прогон Хрвата 1991. и гранатирање градова). Овај јаз је толико дубок да се 5. август у региону назива “даном када једни славе, а други плачу”, што онемогућава било какву заједничку културу сећања у скоријој будућности.

Ја: Како се овај сукоб памћења рефлектује на младе генерације које нису ни биле рођене 1995?

ВИ: Код младих генерација које нису доживеле рат, сукоб култура памћења се често не смирује, већ се радикализује. Уместо “сећања” (које је лично и може бити блаже), они усвајају “памћење” (које је идеолошки конструисано и црно-бело).

Ја: Шта је “решење”?

ВИ: Моје мишљење је да се културе памћења на Балкану никада неће потпуно поклопити (победник и поражени никада неће исто видети битку). Циљ не би требало да буде да сви мислимо исто, већ да дођемо до нивоа признања туђег бола. Решење је у “вишеперспективности” – способности да кажемо: “Ја славим овај дан као слободу, али разумем и прихватам да је он за тебе дан велике туге и неправде.” Без тог признања, култура памћења остаје само оружје за

неки будући рат.

Ја: Да ли је наша генерација (или она после нас) уопште спремна да чује и уважи туђу страну приче, или су ране још увек превише дубоке?

ВИ: Ако тражите директан одговор на основу онога што се тренутно дешава у друштву, одговор је, нажалост – већина још увек није спремна. Ми смо као друштва тренутно у стању “хладног мира”. Ране су дубоке, али не крваре као раније. За праву спремност да чујемо друге биће потребно да се о рату престане говорити као о “најважнијем догађају наше историје” и да он постане само једна, трагична лекција из прошлости.

Ја: Сматрате ли да би заједничка будућност у ЕУ могла бити тај оквир који ће нас приморати на ту врсту дијалога?

ВИ: Заједничка будућност у ЕУ може бити лековита јер нуди стабилност и правила игре, али она нас неће “натерати” на дијалог. Она ће нам само дати мирну просторију у којој можемо да разговарамо. Ако ми у ту просторију уђемо са истим старим мржњама, само ћемо их превести на “европски бирократски речник”. Прави дијалог мора доћи изнутра – из наших школа, породица и медија. ЕУ је само кров, али ми морамо да поправимо темеље куће.

Ја: Да ли верујете да би наши народи могли да преживе ту врсту “потпуне искрености” о сопственим грешкама из прошлости?

ВИ: Ми бисмо ту искреност преживели, али би политичке елите какве данас познајемо нестале, јер оне живе од неговања црно-белих митова. Потпуна искреност би нас натерала да престанемо да будемо “вечите жртве” или “вечити победници” и да постанемо само обични људи који сnose одговорност за своје поступке. То је процес који боли, али то је једини начин да се из стања “културе памћења” пређе у стање “културе одговорности”.

Ја: Да ли је у нашој природи уопште могуће да опростимо, или је на овим просторима заборав једини начин да се настави даље?

ВИ: Мислим да наша природа није “генетски програмирана” за мржњу, али је наш васпитни модел такав. Ми децу учимо историји као списку неправди које су нам нанете. Да бисмо наставили даље, не треба нам заборав (историја се мора знати), већ нам треба “емотивна дистанца”. То значи да догађаје из прошлости прихватимо као чињенице које нас више не смеју нагонити да мрзимо комшију који данас живи поред нас. Ми не морамо да се волимо, али морамо да научимо да живимо једни поред других без страха. За то

је потребно много више храбрости него за рат – потребна је храброст да се каже: “Прекидам ланац мржње на себи.”

Причали смо дуго, сатима и сатима. После мог петог питања, ВИ је почела мени постављати питања, која сам јој вратио у истој форми тражећи њен одговор. Неслагање са појединим одгово-

рима, није нас омело да разговарамо. Заказали смо и разговор на тему: како су филмови, серије и књижевност постали “нови уџбеници историје” и да ли нам они помажу да се разумемо или само додатно утврђују већ постојеће ровове.

Полиџика, шћаміано издање, 05.05.2026.

Откривено спомен-обиљежје борцима ВРС и СВК у Бањалуци

ОТКРИВЕНО И ОСВЕШТАНО ЦЕНТРАЛНО СПОМЕН-ОБИЉЕЖЈЕ ПОГИНУЛИМ БОРЦИМА

Срна 08.01.2026,
БАЊАЛУКА, 8. ЈАНУАРА /СРНА/ - У Бањалуци је данас, поводом 9. јануара, Дана Републике Српске, откривено и освештано Централно спомен-обиљежје за укупно 25.830 погинулих бораца у Одбрамбено-отаџбинском рату Републике Српске.

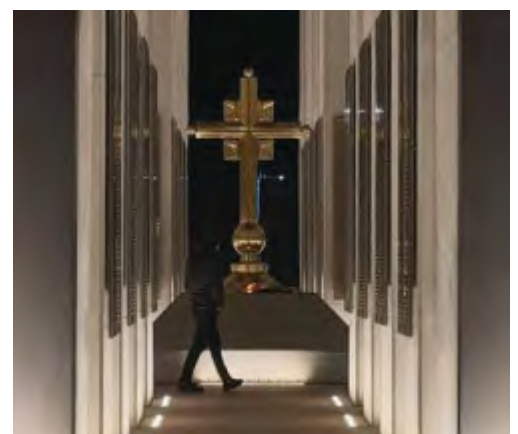
Спомен-обиљежје освештао је епископ марчански Сава уз саслужење више свештеника Епархије бањалучке. Након откривања спомен-обиљежја, вијенце су положили вршилац дужности предсједника Републике Српске Ана Тришић Бабић, српски члан Предсједништва БиХ Жељка Цвијановић, премијер Саво Минић, те представници институција Србије. Вијенце су положили и удружења Српске проистеклих из Одбрамбено-отаџбинског рата и Градске управе Бањалука.

У централном дијелу споменика по-

стављен је крст на којем је порука: “Спомен на вас је наш свети храм. У њему никад неће бити мртва ваша свијетла и завјетна жртва”.

На спомен-обиљежју су постављене и плоче са именима погинулих бораца који су одбранили Републику Српску. Према подацима Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и несталих лица, у протеклом Одбрамбено-отаџбинском рату Републике Српске укупно је погинуло 25.830 војника, од којих 18.818 бораца Војске Републике Српске.

Девети јануар слави се као Дан Републике Српске јер је тог датума 1992. године настала под првобитним називом Српска Република БиХ. Основали су је српски посланици у тадашњој Скупштини БиХ након што су прегласани у кључним питањима о опстанку Југославије, а припадници друга два народа кренули у сецесију мимо воље Срба, који су имали статус конститутивног народа.

НЕОДРЖАНИ* ГОВОР САВЕ ШТРПЦА НА ОТВАРАЊУ ЦЕНТРАЛНОГ СПОМЕН-ОБИЉЕЖЈА БОРЦИМА ВРС И СВК У БАЊАЛУЦИ

Поштоване породице погинулих и несталих бораца Републике Српске и бивше Републике Српске Крајине, високе званице Републике Србије и Републике Српске, великодостојанственици Српске православне цркве, поштовани борци, драга браћо и сестре, даме и господо!

Припала ми је изузетна част да вам се обратим на отварању овог импозантног Централног спомен обиљежја борцима Војске Републике Српске и Српске војске Крајине, који своје животе положише бранећи вјековна огњишта и вјеру православну.

За разлику од припадника Војске Републике Српске, који одбранише своја огњишта и створише посебан ентитет у оквиру Босне и Херцеговине, Српска војска Крајине, нажалост, не одбрани Републику Српску Крајину, која је створена 1991. у вријеме распада СФРЈ и егзистирала непуне 4 године, када је у хрватским акцијама познатим под кодним називима “Бљесак” и “Олуја”, уз свесрдну и сваковрсну помоћ НАТО-а и САД-а, поражена.

И није то био уобичајени ратни пораз, већ пораз који је довео до егзодуса скоро цјелокупног српског народа који је живио на подручјима Српских аутономних области “Западна Славонија” и “Крајина”. Нису много боље прошли ни Срби из “Источне Славоније, Барање и Западног Срема”, који су у процесу “мирне реинтеграције” већински, такође, изабрали егзодус.

Окидач за напуштање свих подручја Републике Српске Крајине – и у “Бљеску” и у “Олуји” и у “мирној реинтеграцији” – био је страх – страх од блиског сусрета са хрватском војском о којој су чули све најгоре, од њеног дјеловња у Другом свјетском рату до акција које су претходиле “Бљеску” и “Олуји”, попут “Миљевачког платоа” “Масленице”, “Медачког џепа”..., које су, такође, изведене по систему “спржене земље”.

Није претјерано рећи да су Срби из Хрватске и бивше Републике Српске Крајине међу највећим губитницима у рату деведесетих прошлог вијека: остали су без државе и завичаја, без имовине и многих природних и стечених права; животе је изгубило преко седам о по хиљада лица; више од 450.000 их је и даље у изbjеглиштву или у расејању по цијелом свијету.

Број Срба који су напустили Хрватску, више силом него милом, увелико премашује пола милиона. Они који су остали у Хрватској, а таквих је по задњем попису становништва тек око 124.000, и даље су изложени сваковрсним етнички мотивисаним нападима, укључујући историјски ревизионизам, рехабилитацију усташтва и негационизам геноцида над Србима у Другом свјетском рату, посебно у систему усташких логора “Јасеновац”, што доводи до њиховог похрваћења и покатоличења или до “тихог егзодуса”

Међу 8.628 до сада верификованих жртава на српској страни на подручју Хрватске и бивше Републике Српске Крајине у рату деведесетих, налази се 5.479 униформисаних лица, у које спадају припадници Југословенске народне армије, Територијалне одбране, Српске војске

Крајине, мјесних стража и милиције.

Униформисаним жртава на српској страни придружени су и припадници Југословенске народне армије и добровољци, њих укупно 1.000, који су рођени и живјели ван подручја републике Хрватске и бивше Републике Српске Крајине, а који су од почетка сукоба са хрватским паравојним и војним формацијама до организованог повлачења Југословенске народне армије из Хрватске у мају 1992. страдали на том подручју или су као добровољци страдали у наредним ратним годинама.

Породице су до сада, према “Веритасовим” подацима, сахраниле 5.054 униформисана лица, док се још трага за њих 425. Већина од оних који су погинули прије хрватских акција “Бљесак” и “Олуја”, сахрањени су у породичним гробницама широм бивше Републике Српске Крајине, а већина од оних који су погинули у поменутих акцијама сахрањени су у новим стаништима њихових породица, а то су углавном Србија и Република Српска.

Грбове оних који су сахрањени у породичним гробницама на подручју данашње Хрватске, већина рођака, из страха да би и сами могли бити процесуирани за исконструисане ратне злочине, не смију ни посјећивати.

Хрватски сабор је протекле године донио Закон о гробљима, по којем ће сви споменици, који на себи имају обиљежја Југословенске народне армије, Српске Војске Крајине, Републике Српске Крајине и добровољачких јединица, бити уклоњени, тако да неке српске породице, и кад би могле и жељеле, више неће имати шта да обилазе.

Али ће за то, и од сада, имати ово свето мјесто гдје ће моћи пронаћи име свог рођака, комшије, пријатеља или саборца, и запалити им свијећу и помолити се за покој њихових душа. А сви ми житељи бивше Републике Српске Крајине и наши потомци приликом посјете овом спомен обиљежју имаћемо осјећај, као што га имам и ја сада, да наше жртве нису биле узалудне.

И због тога, велико хвала властима Републике Српске и Бањалуке и свима онима који су учествовали у изградњи овог монументалног споменика и омогућили да се на њему, равноправно са борцима Републике Српске, нађу и борци бивше Републике Српске Крајине. Кад им то није успјело за живота, на овај начин, макар и пост мортем, постадоше уједињена српска војска.

Нека им је, овако сабранима, вјечна слава и хвала!

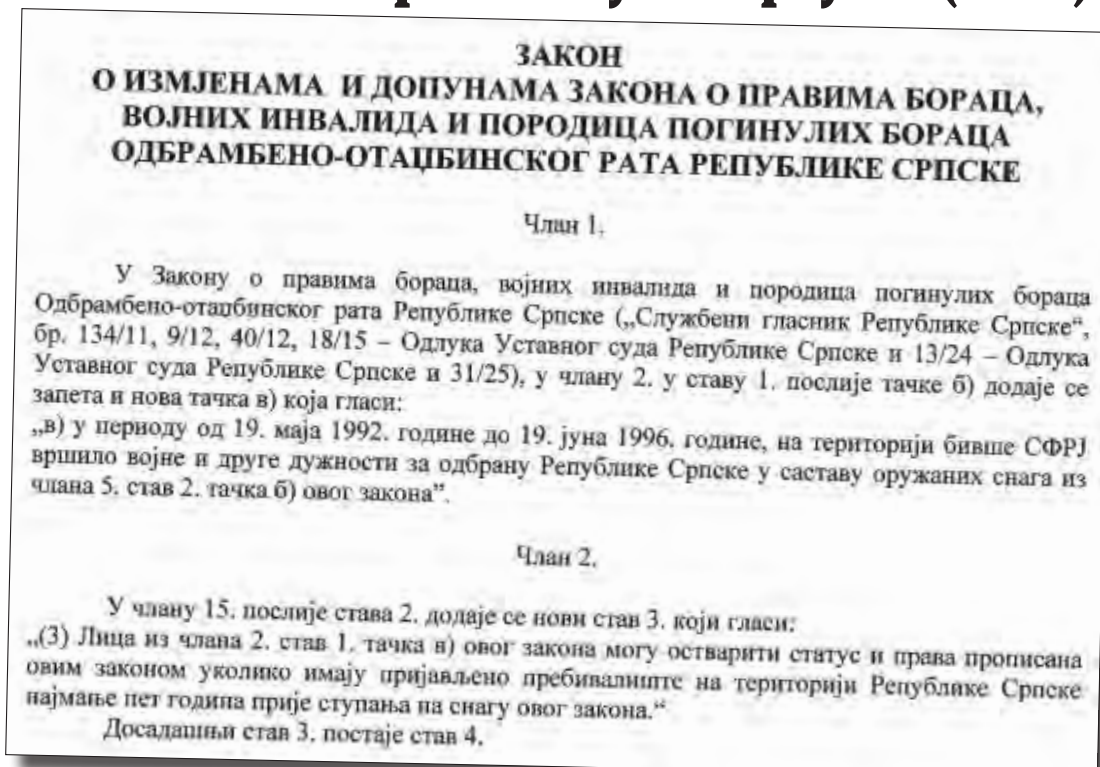
У Бањалуци, 8. јануара 2026. године.

Саво Штрбац

* Прихватио сам молбу организатора да се испред “Веритаса” обратим на отварању Централног спомен обиљежја борцима ВРС и СВК у Бањалуци. Међутим, због временских (не)прилика не стигох на отварање. Организаторима сам предложио да мој говор, којег сам им предходно доставио, прочита шеф Представништва “Веритаса” за Републику Српску Јанко Велимировић, што није било прихваћено.

БОРЦИМА СВК ПРИЗНАТ СТАТУС БОРЦА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Република Српска признала права и статус борцима бивше Српске војске Крајине (СВК)

Вештачка интелигенција (AI), 05.07.2026,

Република Српска званично признаје права и статус борца припадницима бивше Српске војске Крајине (СВК)

Република Српска званично признаје права и статус борца припадницима бивше Српске војске Крајине (СВК), након што је Народна скупштина Републике Српске у мају 2026. године једногласно усвојила Закон о измјенама и допунама Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата.

Овом историјском законском изменом исправљена је вишедеценијска неправда према крајишким борцима који су уживали поштовање, али нису имали формално-правно изједначен статус са борцима Војске Републике Српске (ВРС).

Кључне новине у закону и права бораца СВК:

Формално признање статуса: Припадници оружаних снага бивше Републике Српске Крајине уврштени су у званични законски оквир и омогућено им је стицање легалног статуса борца.

Остваривање материјалних права: Из овог статуса произилазе сва припадајућа права на месечна и годишња примања (борачки додатак, инвалидине за војне инвалиде, права за породице погинулих бораца).

Нова основица за обрачун: Основица за обрачун свих борачких примања у Републици Српској сада се утврђује у фиксном проценту од просечне нето плате остварене у претходној години, чиме се додатно побољшава њихов материјални положај.

Култура сећања: Поред законских права, у Бањалуци је подигнут монументални споменик где су уврштена и имена погинулих бораца СВК, што организације попут ДИЦ „Веритас“ високо вреднују као важан корак ка уједињењу српског националног корпуса.

Признавање статуса у Републици Српској дошло је након дугогодишње истрајне борбе борачких организација и удружења преживелих, пошто су крајишки борци претходно често наилазили на административне препреке и неразумевање у погледу признавања ратног стажа.

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА**

Министарство рада и борачко - инвалидске заштите

Трг Републике Српске 1, Бања Лука, тел: 051/338-602, факс: 051/338-845, Е-mail: mpb@mpb.vladars.rs

Број: 16-020-50-/26

Бања Лука, 10. 06. 2026. године

**СВИМ ГРАДСКИМ/ОПШТИНСКИМ ОРГАНИМА УПРАВЕ
НАДЛЕЖНИМ ЗА ПОСЛОВЕ БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ**

Поштовани,

Народна скупштина Републике Српске је на сједници од 20. маја 2026. године донијела је Закон о измјенама и допунама Закона правима бораца, војних инвалида и чланова породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског који је објављен у „Службеном гласнику Републике Српске“ број: 49/26 и ступио на снагу 10. јуна 2026. године.

С тим у вези, а у складу са чланом 123. став 2. Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 134/11, 9/12, 40/12, 31/25 и 49/26), Министарство рада и борачко-инвалидске заштите даје сљедећу:

ИНСТРУКЦИЈУ

о начину поступања у примјени појединих законских одредаби

**1. ЧЛАН 2. СТАВ 1. ТАЧКА В. И ЧЛАН 15. СТАВ 3. ЗАКОНА - ПРИЗНАВАЊЕ СТАТУСА
БОРЦА ПРИПАДНИЦИМА ОРУЖАНИХ СНАГА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ КРАЈИНЕ (чл. 1. и
2. измјена и допуна)**

- Наведеним законским одредбама предвиђено је признавање статуса борца и припадницима оружаних снага Републике Српске Крајине (у даљем тексту: ОС РСК), који су имали пријављено пребивалиште на територији Републике Српске најмање пет година прије ступања закона на снагу.

- Припадници ОС РСК који у евиденцији пријашњег Министарства одбране Републике Српске имају евидентирано учешће у рату у ОС РСК а које су преузели општински/градски органи управе надлежни за борачко-инвалидску заштиту, могу поднијети захтјев за

утврђивање статуса и категорије борца на основу увјерења издатог на основу те евиденције, у року од годину дана од дана ступања закона на снагу. (Члан 130а. став 1.).

- Првостепени орган може затражити ревизију сумњивих увјерења у смислу члана 127. став 1. Закона.

- Припадници ОС РСК за које не постоје подаци у преузетим евиденцијама од пријашњег Министарства одбране, подносе захтјев Министарству за утврђивање чињенице ангажовања у оружаним снагама у рату путем органа управе надлежног за борачко-инвалидску заштиту у мјесту пребивалишта, уз који прилажу расположиве доказе. Министарство проводи поступак у складу са чланом 128. став 4. Закона и одредбама Правилника о садржају и начину вођења војних евиденција.

- Захтјев за утврђивање чињенице ангажовања у оружаним снагама у рату могу поднијети у року од двије године од ступања Закона на снагу. (Члан 130а. став 4.).

- Рок за подношење захтјева за признавање статуса борца је шест мјесеци од окончања поступка утврђивања чињенице ангажовања. (Члан 130а. став 3.).

- Утврђивања статуса и категорије борца за припаднике ОС РСК вршиће се на начин прописан за припаднике оружаних снага бивше СФРЈ односно оружаних снага Републике Српске, уз прибављање мишљења Борачке организације Републике Српске у погледу дужине ангажовања у оружаним снагама и времену и условима ангажовања у зони борбених дејстава.

- Уз захтјев за утврђивања чињенице ангажовања у оружаним снагама у рату странка обавезно прилаже и доказ о пребивалишту у Републици Српској од најмање пет година прије ступања Закона на снагу. (понавља се-брисати)

- Образац захтјева за утврђивање чињенице ангажовања у оружаним снагама у рату, доставља се уз ову инструкцију и биће доступан на интернет страници Министарства.

Nakon 30 godina čekanja: Borci RSK podnose zahtjeve, procedura dokazivanja učešća u ratu će biti sporija

Aloonline.ba (Tamara Bogunovic) 08.07.2026.

PRIPADNICI ORUŽANIH SNAGA VOJSKE REPUBLIKE SRPSKE KRAJINE (RSK), KOJI DANAS ŽIVE U REPUBLICI SRPSKOJ, KONAČNO SU U PROCESU OSTVARENJA PRAVA NA PRIZNANJE STATUSA BORCA. IAKO JE PODNOŠENJE ZAHTJEVA U TOKU, PROCES TEČE SPORIJE OD OČEKIVANOG ZBOG NEDOSTATKA VOJNE EVIDENCIJE I SLOŽENIH PROCEDURA DOKAZIVANJA.

NAKON 30 GODINA ČEKANJA: BORCI RSK PODNOSE ZAHTJEVE, PROCEDURA DOKAZIVANJA UČEŠĆA U RATU ĆE BITI SPORIJA

Krsta Žarković, predsjednik Udruženja Srba protjera-nih iz Zapadne Slavonije, ističe da je ovo istorijski trenutak za vraćanje dostojanstva.

„Nakon 30 godina uspjeli smo usaglasiti stavove sa ministarstvom i podržati inicijativu za priznavanje statusa. Pripadnici oružanih snaga RSK imaju obavezu da podnesu zahtjev u odjeljenjima za boračka pitanja u mjestu prebivališta, uz obaveznu dokumentaciju i uvjerenje iz CIPS-a o prebivalištu u Srpskoj u trajanju od pet godina i više“, objašnjava Žarković.

On naglašava kako očekuje ukupan broj od oko 250 onih koji do sada nisu imali riješen status borca RS, a koji ispunjavaju uslove po pitanju prebivališta i državljanstva.

RIGOROZNA PROVJERA

Formular koji borci moraju popuniti detaljan je i zahtijeva precizne podatke kako bi se izbjegle manipulacije. Pored osnovnih ličnih podataka, borci moraju navesti jedinicu kojoj su pripadali, ime neposrednog komandanta, te priložiti kontakte najmanje dva saborca koji mogu potvrditi njihovo učešće u ratu.

Milovan Gagić, predsjednik Predsjedništva BORS-a, pojašnjava da se tačan broj boraca koji podnose zahtjeve još uvijek ne zna, upravo zato što se proces odvija u različitim opštinama širom Republike Srpske.

„Procedura će vjerovatno ići sporije, pošto za mnoge vojna evidencija nije kompletna ili ne postoji, a neke su i uništene. Biće tu dosta posla, a broj boraca će se ispostaviti kao puno veći nego što su predstavnici boraca prvobitno procjenjivali, jer se ovdje prijavljuju i mnogi koji već imaju status borca u Republici Srpskoj, kako bi im se priznao period proveden u RSK i povećala kategorizacija“, ističe Gagić.

On dodaje da će zahtjevi prolaziti kroz provjere u ministarstvu, a Boračka organizacija će davati mišljenja.

„Sve se mora rješavati u skladu sa propisima. Pripadnici oružanih snaga Vojske Republike Srpske Krajine moraju imati iste uslove dokazivanja kao i borci Vojske Republike Srpske“, naglašava Gagić.

ISPLATA ZAVISI OD BRZINE DOKAZIVANJA

Što se tiče početka isplate naknada, Gagić pojašnjava da to direktno zavisi od individualne brzine prolaska kroz proceduru.

„Čim se stekne status, moći će se krenuti sa isplatama. Neko ko ima sve validne papire lakše će dokazati učešće i steći status, dok će za druge to trajati duže“, zaključuje Gagić.

“KAO DA SMO ULJEZI”

Dok proces predaje dokumentacije teče, borci koji aktivno učestvuju u njemu svjedoče o osjećaju razočarenja.

Jedan od njih za Aloonline je kazao:

„Eto neka smo i to dočekali nakon 30 godina, iako je smiješno i spominjati šta smo čekali svih ovih godina. Kada smo im trebali u ratu, nisu nam trebali nikakvi papiri i dokazi, a evo sada, nakon toliko godina, im se moram dokazivati.“

Još jedan pripadnik oružanih snaga RSK koji živi u Njemačkoj dodaje:

„Milostinja nakon 30 godina me ne zanima. Žalosno. Na tu državu se ne smije i ne može osloniti, ali mi smo svakako navikli da bez naših deset prstiju nikoga nemamo.“

Žarković zaključuje da je ovakav pristup, iako spor, neophodan kako bi se izbjegle manipulacije.

„Bolje da ne dobije niko status borca, nego onaj ko ga ne zaslužuje“, poručuje Žarković.

IZAZOVI ZA BORCE VAN GRANICA RS

Poseban izazov predstavljaju borci koji su se nakon rata raselili širom svijeta i danas žive u drugim državama poput Australije, Njemačke ili Australije.

Žarković pojašnjava da se njihov status rješava u državama u kojima se trenutno nalaze, gdje imaju prebivalište i čiji su državljani.

Mnogi od njih sa skepsom gledaju na ovaj proces, smatrajući da su nakon tri decenije čekanja i života u tuđini, šanse da ostvare bilo kakva prava na ovaj način praktično zanemarljive.

У Скупштини Србије отворена изложба „ИЗА СВАКЕ ИЗБЈЕГЛИЧКЕ ПРИЧЕ СТОЈИ ЧОВЈЕК”

РTPC, Срна, 19. 06. 2026,

У Скупштини Србије данас је отворена изложба **“Иза сваке избјегличке приче стоји човјек”**, посвећена страдању и прогону Срба из Хрватске, који су спас пронашли у Србији, а том приликом је саопштено да је остало да се стамбено збрине још око 7.000 избјеглица.

Изложбу, која је отворена поводом Свјетског дана избјеглица, 20. јуна, организовао је Комесаријат за избјеглице и миграције Србије.

Отварајући изложбу, потпредсједник Скупштине Србије Невена Ђурић рекла је да она говори о једној од најтежих епоха српске националне историје, када су људи преко ноћи остали без својих домова, кренули у неизвјесност, носећи са собом само своје најмилије, успомене и наду.

- Иза сваке фотографије стоје људске судбине, бол, патња, али и храброст, пркос и достојанство да опстанемо и онда када се чини да је све изгубљено. Данас са поносом чувамо сећање на сваког нашег страдалог човека. Наша обавеза је да истину преносимо, да будуће генерације знају и да никада не дозволимо да људске судбине постану само бројеви и статистика – истакла је Ђурићева.

Она је додала да ће Србија наставити да ствара друштво које његује и чува истину и говори о прошлости, али чува наду и ствара пут ка сигурној будућности.

Директор Документационо информативног центра “Веритас” Саво Штрбац истакао је да су избјегли Срби сачували достојанство, образ, традицију и наду, показали невјероватну жилавости и снагу, да су из пепела и најлонских врећа успјели да саграде нове домове, школују дјецу и постану стубови друштва у ком данас живе.

- Ова изложба је слика и личних свједочења, споменик нашој прошлости, али и свједочанство о нашој побједи над злом судбином. Велика је истина да иза сваке избјегличке приче стоји човјек, јер избјеглиштво није само статистика, него и човјек са именом и презименом – додао је он.

Он је подсјетио да су стотине хиљада људи једног дана морали да закључају капију, ставе кључ у цеп и крену у непознато, те додао да тај кључ и данас чувају као трајну породичну амајлију.

Комесар за избјеглице и миграције Србије Наташа Станисављевић рекла је да људи који су изгубили своје домове и избјегли, упркос свему, нису изгубили достојанство и вјеру да могу поново да изграде живот и да изложба није само приказ историјског догађаја, него свједочанство људских судбина.

Она је рекла да је у протеклом периоду више од 30.000 избјеглих и расељених породица стамбено збринуте, односно око 100.000 људи је добило свој дом, те да је данас остало мање од 7.000 људи којима је потребна помоћ и подршка за стабено збрињавање.

- Од почетка ове године 126 породица је добило државну стамбену подршку – рекла је она.

Станисављевићева је навела да је важно његовати културу сјећања, да је оваква изложба пут послје три деценије организована у Скупштини Србије, те да је планирано да буде приказана и у градовима и општинама широм Србије.

Уважени представници државних институција, поштовани гости из међународних организација, драги пријатељи, а прије свега – браћа и сестре по заједничкој судбини,

Изузетна ми је част, али и велика одговорност, што данас стојим пред вама у Дому Народне скупштине. Стојим овдје не само у своје име, већ у име стотина хиљада људи који дијеле исту судбину. У име оних који су, баш као и ја, једног дана морали да закључају капију, ставе кључ у цеп и крену у непознато. Кључ којим, и након више деценија избјеглиштва, повремено откључавамо носталгију и који чувамо као трајну породичну амајлију.

Слоган ове изложбе каже: **„Иза сваке избјегличке приче стоји човјек.”** И то је велика истина коју данас морамо гласно да изговоримо. У јавности се о избјеглицама често говори кроз бројке, статистике, проценте и историјске датуме. Али избјеглиштво није само статистика.

Избјеглиштво је и човјек са именом и презименом. То је мирис запаљеног огњишта. То је мајка која у тракторској приколици привија дијете на груди. То је старац који се, док одлази, не окреће уназад јер зна да му срце не би издржало тај поглед. То су дјеца која су одрасла преко ноћи, прескочивши безбрижно дјетињство.

Свако од нас овдје има своју причу. Те приче почињу губитком дома, завичаја и свега што смо генерацијама стварали. Почињу тишином и питањем: **„Гдје ћемо сутра?”**

Међутим, наше приче се не завршавају у збјеговима нити у избјегличком кампу. Данас, на Свјетски дан избјеглица, ми нисмо овдје само да бисмо туговали над оним што смо изгубили. Овдје смо да прославимо оно што смо сачували.

А сачували смо достојанство. Сачували смо образ, традицију и наду. Показали смо невјероватну жилавост и снагу. Из пепела и из најлонских врећа, успјели смо да саградимо нове домове, да ишкољујемо дјецу и да постанемо стубови друштва у ком данас живимо. Донијели смо са собом своје знање, свој рад, своју културу и уткали их у темеље ове земље која нас је примила.

Ова изложба слика и личних свједочења јесте споменик нашој прошлости, али и свједочанство о нашој побједи над злом судбином. Она нас подсјећа да солидарност и разумјевање нису само лијепе ријечи, већ појас за спасавање који некоме може промијенити живот.

Хвала Комесаријату за избјеглице и миграције и свима вама који годинама радите на томе да се наш глас чује. Хвала Републици Србији што је била и остала наш заједнички кров.

А мојим сународницима желим да поручим: будите поносни на свој пут. Изгубили смо завичај, али никада нисмо изгубили себе.

Хвала вам!

Београд, 19. јуна 2026.

Саво Штрбац

ПРИЧЕ ИЗ КОЛОНЕ - 31 ГОДИНА ПОСЛИЈЕ

Исповест преживеле из избегличке колоне након «Олује»: Знала сам да иста нећу изаћи – и нисам

RTS, 5.8.2025.

Колона као судбина и пресек живота

Пише: Ђурђица Драгаш Вуковљак
Тридесет година. За историју мало, за један просечан људски век – много. Они који су се родили пре тридесет година данас су одрасли људи – имају своју децу, склапају бракове и доносе најважније животне одлуке. Они који су исто то покушавали пре тридесет година, данас су у озбиљним годинама. Своде животне рачуне, надају се још понекој години са децом и унуцима и све више размишљају о ономе што је било, него о ономе што ће тек доћи.

Ових дана често размишљам о три прохујале деценије – о себи, својој породици, али и о свим оним људима с којима сам једног давног августа делила судбину. Размишљам о томе куда нас је колона одвела – да ли нам је живот украла или га је, на неки потпуно неочекиван начин, можда чак и учинила бољим од оног који нам је рођењем припао.

Тих несрећних, кишовитих августовских дана 1995. сви смо били мање-више исти: уморни, прљави, љути, разочарани.

Сви смо некога тражили, очајавали, безуспешно покушавали да нађемо смисао у ономе што се попут лавине сручило на нас. Другачији су били само они које је зло већ обележило – они који су видели смрт, који су престали да траже.

Чудно, али изгледало је да су они најмирнији. Не знам да ли је то било због шока, осећаја да ништа горе не може да им се деси или због обамрлости, која понекад обузме оне који су изгубили најближе.

Сећам се да смо зазирали од њих. Као да смо се, људски себично, бојали да ће несрећа и на нас прећи.

Колона – то непрекидно кретање, та вијугава сублимација бола, издаје и очаја водила нас је данима. Управљала је нашим животима и мењала их у ходу. Не знам како су је други доживљавали, али ја сам са двадесетак година знала да из ње иста нећу изаћи. И нисам.

Последњи тренуци нашег заједништва били су на граници са Србијом. Били смо још увек један народ док смо, уморни и понижени, прелазили Саву и Дрину. Болело нас је исто, плакали смо за истим, бојали се истог.

Та граница, на којој су пале и последње маске, била је уједно и линија са које није било повратка – линија која нас је, као жилетом, одсекла од свега што смо до тада били.

Често се питам шта би било да смо, по њеном преласку, донели другачије одлуке. Где би моја породица завршила да је тата послушао полицајца који нам није дозвољавао да наставимо ка Војводини? Шта би било да му није, онако уморан и закрвављених очију, одговорио: "Ја идем куд сам наумио, а ти пуцај – ако мораш!"

Није, наравно, пуцао на тракторску приколицу на којој смо мама, сестра, бака, дека и ја готово равнодушно чекали расплет тог надреалног дијалога.

Ђурђица Драгаш Вуковљак је новинарка и уредница Привредно-политичке рубрике Првог програма Радио Београда, гдје ради од 2001. године. Дипломирала је новинарство на Факултету политичких наука у Београду. Рођена је у Гостићу, а поријеклом је из Дивосела у Лици, одакле је њена породица избјегла почетком деведесетих година. У свом новинарском и књижевном раду посебно његује теме историјског памћења, идентитета и судбине крајишких Срба.

Нови почечи у Војводини — живот у избеглиштву

Наставили смо ка Војводини и тамо, у селу које су после Другог светског рата населили наши преци, колонисти из Лике и Баније — наставили живот. И многи други су прешли исти пут.

Војводина је тих августовских дана, али и месецима касније, личила на један велики избеглички логор, препун бола, неизвесности и очаја.

И као што нам је тешко ишло да чудном, жућкастом водом сперемо прљавштину коју је на нама оставило вишедневно путовање, тако је мучно било и привикавање на нови живот, другачији ваздух и равницу која нас је изнова подсећала да нисмо на своме.

Три пута живота након колоне

Ипак, ако је време пролазило, почели смо различито да реагујемо на живот који нам се нудио. Могло би се рећи да смо се поделили у три групе: они који нису могли да се помире са губитком завичаја; они који су отишли далеко од Србије и они који су остали и овде наставили живот.

Први нису могли да се помире са губитком завичаја. Посећивали су опустошена имања, сањали о повратку. Неки су у томе и успели, али било је и оних, попут мога деде, чије срце није издржало сусрет са срушеном кућом и закоровљеним двориштем.

У пустим, заборављеним српским селима, неки од њих и даље чувају наш траг. Све их је мање, све су старији, али још не дају своје — и наше.

Други су, натерани избеглиштвом и немаштином, потражили живот далеко од Србије. И пронашли су га, бар ако је судити по фотографијама и коментарима на друштвеним мрежама.

Имају лепе куће, добре аутомобиле, деца и унуци им завршавају престижне школе, а о повратку и не размишљају. Понекад "проради" носталгија, рани их песма, фотографија, успомена, али вера да су донели паметну одлуку брзо потисне носталгију.

Вероватно су потпуно у праву. Понекад се питам зашто нисам и сама слично урадила, али ме заболи кад видим да неки од њих пишу на енглеском, славе туђе празнике и да им деца не знају српски.

Свесна сам да је то очекивано, али се плашим да нека наредна генерација неће знати ни одакле потиче, ни ко су били они што су, неког ав-

густа, у некој колони бежали од зла. Неће имати појма да су ти људи били њихова крв и њихов народ.

Заборављени, намучени, обележени и расејани по читавом свету

Они који су, попут моје породице, остали у Србији прешли су претежак пут. Радили најтеже послове, трпели понижења, често губили наду. Али нисмо одустали.

Данас живимо, како се каже — нормално. Али, не сви. Нормално живе они који колону и избеглиштва не памте. Ми који смо у њој изгубили део себе, ми које је колона "пресекла", увек ћемо носити њен жиг.

Наш живот никада неће моћи да се назове нормалним. Јер, није нормално да немаш где да се састанеш са друговима из основне школе, да никада не прославиш годишњицу матуре, да немаш фотографије из детињства и младости и да сањаш изнова и изнова поштанско сандуче са својим презименом, иако га деценијама више нема на улазу зграде у којој си живео.

Није нормално ни да се, на основу неколико речи, повезујеш са људима, да доживљаваш као своје оне који ти кажу да су "из колоне". Није нормално, али то је живот тако уредио. И увек ми срце заигра кад их чујем.

Те речи су доказ да нас има, да се сећамо и да, бар кроз њих, опстајемо као народ. Заборављен, намучен, обележен, расејан по читавом свету, али још жив, још свестан и жилав, мој народ!

Заробљени између прошлости и будућности

Можда ће ми неки земљаци замерити, можда се неће наћи у овој мојој "подели" или ће им се учинити да је погрешна и површна.

Знам да ће многи рећи да су раскрстили са тим делом живота, да им је данас боље него пре колоне, да је важно само оно што ће бити сутра и да је добро што њихова деца не знају ништа о том страдању.

Знам и разумем. Прихватам и да можда нисам у праву, али за себе сам сигурна. Све што данас имам и све што сам током три деценије постигла, без размишљања бих мењала за живот без белега рата и избеглиштва!

Прошлост, нажалост, не можемо да мењамо, али надам се да можемо нешто друго. Да ове дане туге посветимо ближњима и свом народу. Да се сетимо свих оних са којима смо делили грумен земље, небо, ваздух и сурову крајишку судбину. Да размислимо шта остављамо онима који тек стасавају и да будемо поново, бар на тренутак, један народ.

SVETLANA, DETE IZ KOLONE

Blic, 7.8.2025.

"Bilo je to u noći između 4. i 5. avgusta 1995. godine kada je rat, bez najave, opet buknuo i naterao nas da u strahu napustimo dom. Imala sam šest godina, te godine sam trebala da krenem u školu. Školski raspust, detinjstvo, sve je bilo prekinuto. Granate su pale na grad, a rat nije bio samo iz daljine, već su upadali u kuće i ubijali". Ovako započinje svoju priču Svetlana (36) iz Benkovca nakon 30 godina od akcije "Oluja" na teritoriji tadašnje Republike Srpske Krajine.

Među 250.000 ljudi proteranih sa svojih vekovnih ognjišta, našla se tada i Svetlana koja je imala svega šest godina. Krenula je zajedno sa ostalima na put koji nije znala kako se završava. Jedini cilj bio je - preživeti. Prva stanica bila je Srbija.

Seća se svega, priča nam, a jedna od strašnijih scena koju nikada neće zaboraviti jeste bolno vrištanje žena koje su samo ponavljale: "Šta nam to rade?".

Stotine hiljada ljudi odjednom se našlo na putu bez svoje vojske, a dugačka kolona prostirala se u nedogled, kako kaže, sa nedovoljno vode, hrane i goriva.

Iz njenog sećanja teško bleedi i bombardovanje kolone Srba koji su u strahu od hrvatske vojske napustili svoje domove u južnoj Lici i severnoj Dalmaciji, a u kojoj se našla i ona sa porodicom.

U jednom trenutku, kolona je brutalno bombardovana. Avioni hrvatske vojske bombardovali su kolonu srpskih izbeglica tog kobnog avgusta 1995. godine.

"Gađali su decu i starce, obične ljude bez oružja, bez vojske koja bi ih branila. Miris smrti i straha pratio je svaki dah, svaki šapat, svaki korak te beskrajne reke ljudi. Nismo imali ništa osim nade da ćemo preživeti i snage da iz-

držimo. Nakon šest dana stižemo u Srbiju, u Niš", otkriva Svetlana za "Blic".

Kada su se konačno domogli tla Srbije, izmučeni, umorni i bez snage, zbrinuti su na različite lokacije. Svetlana je svoju prvu prespavanu noć nakon šest dana dočekala u fiskulturnoj sali jedne škole.

"Smeštaju nas u salu za fizičko, prepunu isprepadane dece i starih ljudi. Svako je dobio plavu strunjaču. Ne sme se zaboraviti, a o tome se ne priča, da sva hrana i pomoć koja je bila udeljena, lokalni narod je skupljao i davao, šta je ko mogao. Krenuli smo dalje", nastavlja Svetlana za "Blic".

Početak novog života u Srbiji, Svetlani, kao i ostalima bio je stran. Kako kaže, postala je stra-

nac u Srbiji, premala da shvati šta znači izbeglica, ali dovoljno odrasla preko noći da razume svu patnju i bol. Za razliku od druge dece koja su rasla bezbrižno, ona je svakodnevno slušala o nestalim i poginulim rođacima.

"Šest mi je godina, ali ne brinu me deca i dečije stvari, sedim za stolom za kojim se broje nestali u poginuli, zaokružuju neki brojevi na papiru sa crvenim krstom u čošku. Utorkom se ide po ulje i brašno. I čekam da mi kažu gde je moja baba, gde su nju poslali. Bila je u kući do naše i nije htela da pođe bez dede", priseća se Svetlana.

Danas, njena baka koja je napunila 92. godinu i preživela "Oluju", ali neretko voli da priča o ratu. Ipak, nakon svih nedaća uspeła je

da sačuva osmeh na lice.

Za dalji život, kako kaže, imali su neku familiju po Batajnici i Šimanovcima, mislili su da će tu pronaći prvu pomoć i smeštaj. Ipak, od sve rodbine u Srbiji, vrata svoje kuće otvorila im je jedna starica, Hrvatica u Šimanovcima.

"Živela je sama u kući bez kupatila, a mi smo joj došli sa troje male dece, najstarije je imalo 7 godina. Ona nam je bila dom narednih nekoliko godina. Kata se zvala. Baba Kata", priseća se Svetlana.

"Sećam se prvog dana škole u Srbiji, svega dvadesetak dana posle rata. Učiteljica me je izvukla pred decom i ismevala moj govor, jasno dajući do znanja da nisam dobrodošla. Nisam je razumela", nastavlja Svetlana.

Kuća u kojoj je napravila prve korake, bila je spaljena, dok je kuća njenog dede, odmah posle rata useljena. O ratu se tada nije

pričalo mnogo. Valjda da se stare rane ne bi ponovo "otvarale" i još uvek sveža sećanja budila iz tame.

Danas, njena stara kuća u Benkovcu više ne postoji, a na mestu gde je nekada bila Svetlanina soba, sada raste drvo.

Preostale kuće su ostale napuštene, kao živi spomenik jednog užasnog perioda. Neke od njih čak imaju ostatke metaka na fasadi i ispisane, ne tako slavne poruke.

Godine su prolazile, da bi njen otac jednog dana, 10 godina kasnije, odlučio da je vreme za povratak.

"S porodicom smo krenuli ka ognjištu koje više nije bilo naše, ali u njima su još ležali delovi naše prošlosti. Tata je u staroj kući našao telo svog upucanog psa na krevetu. Ljudi nije bilo. Iako smo zatekli ruševine i gubitke, otac je odlučio da će održavati vatru na ognjištu. Posvetio je život obnovi svojih korena i pomaganju svima koji žele da se vrate. Zahvaljujući

njemu, mnoge kuće u zadarskom zaleđu ponovo su oživele, a deca se ponovo krste u crkvi Svetog Ilije", otkrila je Svetlana, dodajući i da je njeno dete krstila u istoj crkvi.

Kako kaže, odlučila je da ipak ne ostane sa porodicom.

"Meni je sve tu bilo nepoznato i opasno. Beograd mi se činio 'mojim'. To isto leto vratila sam se za Beograd da završim školovanje, posao me je odveo u Ameriku, život u Australiju i tamo sam ostala", otkriva Svetlana za "Blic".

Sada živi na relaciji Beograd-Sidnej i ne zaboravlja da obiđe svoje rodno mesto - Benkovac.

Osvrnula se i na heroje sadašnjeg vremena - pravoslavno sveštenstvo u sada katoličkoj zemlji koji održavaju sveće da gore i uče nove generacije dece da mogu da dođu ili da žive ovde, a da se i dalje krste svojim krstom.

Bolna ispovest asa Zvezde «OLUJA» MI JE RASTURILA PORODICU! MISLILI SMO DA JE TATA POGINUO

Kurir Sport, 09.01.2026. 12:32h

vekovna ognjišta.

rekao je Ognjen Dobrić za Meridiansport.

Ognjen Dobrić se oporavio od povrede i vratio u tim KK Crvena zvezda. I dalje nije na maksimumu, ali će sigurno biti od koristi treneru Saši Obradoviću u nastavku sezone.

Kršni Dalmatinac je u poslednjoj deceniji sinonim za Crvenu zvezdu. Od snimka kada ga je kamera kao klinca uhvatila na tribinama Arene, do sadašnjeg vremena kada je poneo kapitensku traku.

Ognjen Dobrić rođen je 1994. godine u Kninu, a tokom etničkog čišćenja Republike Srpske Krajine od strane vojske Hrvatske u avgustu 1995, bio je među 320.000 Srba koji su morali da napuste

Bio je beba, imao je svega godinu dana

- Već se prilično zahuktalo i kako se pomerala linija fronta, i mi smo se pomerali. U tom trenutku nam je bolnica u Kninu bila najbliža i tamo sam se rodio sticajem okolnosti. Živeli smo jedan period tamo, ali sam bio isuviše mali da bih se sećao detalja. Kada se spomene Knin, meni je uvek drago što me ljudi vezuju s gradom, jer osećam pripadnost prema tom narodu i kompletnoj Dalmaciji. Odatle su mi roditelji, babe, dede... Cela porodica! Imamo i dalje kuću tamo. Drago mi je da sam rođen dole -

Prošao je i zloglasnu «Olju»

- «Olja» je nešto o čemu sam mnogo slušao. Bio sam beba, a tata je bio na ratištu, na liniji fronta, tako da je mama sama s dvoje dece prolazila kroz «Olju». U autobusu s dvoje male dece, a ne znaš gde ideš. Drago mi je da se ne sećam tih momenata.

Lutanje po Srbiji

Dolaskom u Srbiju nastavila se izbeglička agonija.

- Lutali smo po Srbiji, jer nismo imali bilo koga. Išli smo naslepo. Znali smo da idemo prema Srbiji,

bez ijednog dinara smo krenuli, pa gde nas put odvede. Kolona je išla zajedno do granice, a posle su se ljudi razdvajali na sve strane. Prva noć mene kao bebe u Srbiji bila je u Sremskoj Mitrovici. Mi smo lutali na razne strane, sve dok nismo našli mamine roditelje, koje je primila jedna porodica na Kosmaju. Oni su malo pre nas otišli, snašli se i obezbedili nam krov nad glavom. Dobri ljudi su i nama pomogli i nisu nam ništa naplatili. Dali su nam jednu malu prostoriju, malo veću od šupe. To je za nas u tom trenutku bilo sve, jer ništa više nismo imali. Tu smo napravili bazu dok nismo stali na noge i odatle smo se preselili u Mladenovac.

Dolazak oca ponovo je okupio porodicu Dobrić

- Imali smo svakakvih informacija, čak i da je poginuo... Milion priča je bilo. Majka i brat su sve preživljavali, a ja sam bio mali, tako da, srećom, nisam bio svestan. Bili

su to veoma ružni dani za našu porodicu. On nas je kasnije tražio, jer nije imao pojma gde smo. Išao je od mesta do mesta, tražio spiskove, raspitivao se... Posle, ne znam ni ja koliko dana, uspeo je da nas nađe.

Šibenik u srcu

Ognjen Dobrić ponosan je na svoje dalmatinske korene. Posebno na grad Šibenik koji je vekovima bio središte Srba, grad u kojem su rođeni braća Milutin i Arsenije Đedić, poznati vajar i muzičar.

- Mi smo živeli u Šibeniku i pričali su mi koliko su bili srećni, nasmejani... Uživali su u moru, druženju i svemu što je pružao život pre rata. Ja sam dole bio samo poslovno. Nisam bio još privatno, iako imamo kuću. Otac ide preko leta da uredi i sredi. Održava je i tako treba, jer je to nešto što ne treba zaboraviti - u pitanju su naši koreni. Drago mi je da ću moći da odem ne samo turistički, već da odem kući. Biće to jedan posebno

lep trenutak, jer sve ove godine leta provodim sa reprezentacijom ili uhvatim malo vremena da odmorim sa svojom porodicom - ženom i detetom. Ne uspevam da nađem vremena da odem dole, da posetim svoju kuću, ali biće prilike i jedva čekam.

Za Srbe iz Krajine Crvena zvezda je bila identifikacija sa svojim narodom

- Cela familija mi stalno priča da je Zvezda dole bila klub broj jedan. Ne samo u Kninu, nego generalno u Dalmaciji. Mnogo ljudi se javlja i prati. Drago mi je da ljudi prate i da me vide kao predstavnika tog regiona u Zvezdi.

Izbeglištvo izgradilo karakter

Posle potucanja po tuđim kućama, Dobrići su se skrasili u Mladenovcu.

- Negde 98, 99. smo se preselili u Mladenovac i odatle je krenulo sve

nabolje. Tada smo kupili naš stan, gde otac i dan-danas živi. Bilo je uslova da se roditelji presele, ali nisu hteli da izlaze iz stana, jer ima posebnu vrednost za moju porodicu. To je stan od 40 kvadrata i dve sobe, i značio je za nas jedan korak napred i nešto što su oni postigli sa svojih deset prstiju. Otac je radio od jutra do mraka da bi uspeo da zaradi, da bismo kupili taj mali stan. Doduše, drugačija je bila cena kvadrata nego danas, pa je bilo dostupnije. Nikad nisu hteli da se presele. Majka je u maju preminula i ceo život posle «Oluje» provela je u tom stanu. Otac i ne želi da se preseli, iako je bilo mnogo situacija u kojima je mogao.

Nemaština i izbeglištvo uticali su na karakter Ognjena Dobrića

- Način na koji smo živeli i kako su me moji roditelji vaspitali izgradio me je. Naučili su me da uvek moraš da se boriš i da nema odustajanja u bilo kojim okolnostima. Mi smo kao porodica za kratko

време из ситуације да смо имали све дошли до тога да немамо апсолутно ништа. Све што си имао изгубио си и dolaziš u Srbiju sa bukvalno nula dinara i moraš da kreneš ispočetka. Oni su najzaslužniji za moj put, jer mi nikada nisu dali da odustanem. Zato sam uspeo.

Majka čuvala, otac radio od jutra do mraka

Ponosan je Dobrić na majku i oca i na to kako su ga vaspitali.

- Moji su mnogo vredni i poštteni ljudi. Otac je radio od jutra do mraka. Sećam se da kada sam bio mali, pre nego što ustanem – otac je već otišao na posao, a onda uveče legnem da spavam i on se još nije vratio. Nisam ga ni viđao, da bi nama obezbedio bolji život. Moralo je tako da bi preživeli, jer je situacija nije bila laka. To su malo teže priče, ali hvala Bogu, sve je prošlost. Stali smo na noge zahvaljujući vrednostima mojih roditelja i načinu na koji su živeli. Sve je palo na njih.

Svestan je Dobrić muka koje su snašle njega i njegovu porodicu po dolasku iz Krajine u Srbiju.

- Moji su se trudili da meni i bratu ništa ne fali, a sebi ništa nisu ostavljali. Ako bismo imali 100 dinara, 99 je išlo na nas dvojicu, a jedan na njih – ako i taj jedan. Kada smo se preselili u Mladenovac, otac je nastavio da radi od jutra do mraka i imali smo novac za život. Nikad mi ništa nije nedostajalo. Meni za košarku i bratu za fakultet je sve bilo obezbeđeno. Sve svoje potrebe su stavljali po strani. Porodica mi je sve! To me je oblikovalo. Nisam znao za drugačije i borba je bila usađena. To je prirodno došlo, ništa nije na silu. Znam kroz šta je sve moja porodica prošla i usadila mi je da ništa ne postoji lako, nego da mora da se radi i da se ništa ne dobija na lepe oči – jasan je Ognjen Dobrić.

Igor Čoko: Građansko svedočenje generacije koja je odrastala u pukotinama istorije

Antropolog, fotograf i pisac Igor Čoko odrastao je u Kninu tokom ratnih devedesetih, preživeo Oluju, izbegličku stigm u Srbiji i kulturološki šok u Prištini. O svojoj knjizi "Mojom stranom ulice" kaže da je posveta generaciji koja je odrastala "u pukotinama istorije", a za seriju "Tvrđava" da može da posluži kao građansko svedočenje o prošlosti tamo gde institucije nisu sačuvale priče običnih ljudi.

Čoko kaže da je želeo da ispriča priču o svakodnevnom životu koji je postojao "ispod radara", iza senzacionalističkih slika o Krajini 90-ih godina.

"Uprkos predrasudama koje su dominirale medijskim prostorom, ljudi na tom području pokušavali su da žive koliko je to moguće

normalno, bez obzira na poreklo ili etničku pripadnost. Hteo sam da prikazem specifično iskustvo odrastanja u Kninu – od rokenrola i malih subverzija do očajničkog poriva za slobodom u mestu koje je postalo hermetički zatvoren geto", objašnjava Čoko.

Govoreći o odlasku iz Knina to-

kom Oluje, Čoko opisuje trenutak kada je shvatio da se njegov sadašnji život završava, a da ga u Srbiji čeka potpuna neizvesnost.

"Kolonu koja se kretala prema Bosni pamtim kao kraj jedne epohe, a dolazak na kontrolni punkt u kasarni Kozara opisujem kao trenutak kada sam se našao na nultoj

tački života", kaže Čoko.

Dolazak u Srbiju dočekaо ga je, kako kaže, žigosanjem. Iako je sačuvao goli život, brzo je osetio posledice stigme izbegličkog statusa.

"Dobio sam dokument kojim sam automatski svrstan u nižu kategoriju građana. Osam godina sam živeo bez mogućnosti da dobijem državljanstvo, pravo glasa ili bilo koju vrstu punopravnog statusa. To sam nazivao 'nagradom' za političke igre zbog kojih sam završio u zatvorenom, izolovanom okruženju", priča Čoko.

Nakon Srbije, odlazi u Prištinu, koju doživljava kao ogroman kulturološki šok.

"Odrastao sam u dalmatinskoj sredini pod uticajem Splita, Zagreba i Šibenika, zbog čega mi je Priština u početku delovala daleko, hladno i sivo. Posebno me zbunjivala situacija u kojoj manjina vlada većinom – to sam opisao kao svojevrsni 'aparthejd'", objašnjava Čoko.

Ipak, vremenom je uočio da postoje džepovi normalnosti i suživot. Prisetio se kafića Mesnata, gde su se okupljali i Albanci i Srbi, kao i mesta poput Avalona, koja su spajala ljude uprkos podelama.

"Strahovi usađeni predrasudama brzo su mi nestali kada sam upoznao mlade ljude koji su, poput mene, nosili svoj teret i imali istu želju za slobodom. Ta otvorenost omogućila mi je da zavirim i u jednu i u drugu zajednicu", kaže Čoko.

Priština mu je, nakon što je odbacio strahove, postala "drugi Knin". Do te mere se uklopio da, kako sam ističe, danas ponosno govori da je "prištinski zet".

Na pitanje o osećaju pripadnosti, Čoko kaže da ga pre svega određuje Dalmacija, ali da više ne oseća pripadnost državama i granicama.

"Iskustvo gubitka doma dovelo je do toga da pripadam sebi, porodici i prijateljima, a geografske i političke granice me više ne odre-

đuju. Posle takvog gubitka čovek postaje 'građanin sveta'", smatra Čoko.

Kada govori o Kninu danas, kaže da se oseća kao da iz njega nikada nije ni odlazio, uprkos godinama fizičke distance.

"Kroz godine sam, kao fotograf, dokumentovao život u gradu i tvrdim da se u mnogim aspektima, od 1995. do 2020. godine, ništa suštinski nije promenilo. Zato smo Slaven Rašković i ja napisali knjigu 'Život u limbu', u kojoj povezujemo priče ljudi bez obzira na poreklo", objašnjava Čoko.

Čoko smatra da fotografija, književnost i serije poput "Tvrdave" mogu da posluže kao građansko svedočenje o prošlosti, naročito tamo gde institucije nisu sačuvale priče običnih ljudi.

"Knjiga ima veliki odjek i u Hrvatskoj, jer otkriva deo istorije koji široj javnosti do sada nije bio poznat", navodi Čoko.

JOŠ NOSIM GELER U NOZI

Goran Galogaža je bio dete kada je kolona izbeglih iz Krajine, u kojoj je bio bombardovana u Svodni

Večernje novosti, 08. 08. 2025.

Piše: Jelena Matijević

GORAN Galogaža (42) iz Pavlovca kod Rume hrabro korača u budućnost. Autolimar i strastveni bajker, vesele prirode i vrlo emotivan, ne pušta život iz zagrljaja. Veliki je humanitarac, često podrška onima kojima je pomoć najpotrebnija. Posvećen je majci Zorki (64), porodici svog brata Rajka (40). Najviše voli suprugu, ćerku i sina. Zapravo voli sve, voli život i korača mu u susret. Jedino ne voli grmljavinu i zvuk vojnih aviona. Uznemire ga, onespokoje...

Tako je već tri decenije. Od

8. avgusta 1995. Tada je bio tek dečaćić od 12 godina u koloni unesrećenih Krajišnika, koju je kukavički, iz dva "miga", ušavši u teritoriju BiH, bombardovala hrvatska avijacija u selu Svodna kod Bosanskog Novog (danas Novi Grad). Ubili su tada "junaci" njegove Galogaže – babu Martu i strica Rada, i bliskog im rođaka Mila Malobabića. Gorana su teško ranili i njegovog brata i majku, i još dvoje dece i tri žene... Mrtve, ranjene, tela unakažena od bombi videle su okice ovog dečaka i zaborav je pred njima ostao nemoćan...

- Niti mogu da zaboravim niti da pričam... Čak ni neki moji bliski prijatelji ne znaju, saznaće

Zorka Galogaža, Goranova majka i supruga pok. Dušana Galogaže, FOTO: Večernje novosti

kad pročitaju vaš tekst... – govori Goran za “Večernje novosti”, prvi put ikada za neki medij. – Još nosim geler u nozi, nisam hteo da mi ga odstrane, neka ga...

Iz svog lepog Slavskog Polja kod Vrginmosta, Galogaže su sa kolonom Srba što je zauvek napuštala svoja ognjišta, krenuli 6. avgusta po podne sa dva traktora i dve prikolice:

- Bili su moj otac Dušan, majka Zorka, baba Marta, stric Rade, strina Vida, moj brat Rajko, komšija Đuro Valadžija i Milka Malobabić, a u crvenom “golfu” rođak Mile Malobabić i njegova supruga Soka. Deca strica Rada bila su u drugoj koloni – seća se Goran.

Nesigurnim putevima, često pored mrtve straže ubijenih sunarodnika, stigli su do mosta spasa, preko njega prešli Unu nemirnu i stigli u Bosanski Novi. Mislili su, verovali su, da su tu bar umakli krvavim rukama hrvatske soldateske. Polako se ta kolona ojađenih kretala prema Svodni i dalje prema Prijedoru... Sve će izdržati, sve muke će podneti samo kad su sad među svojim... Ali, tu u Svodni, osmi avgustovski dan, nešto pre šest uveče, Galogažama je doneo novu nesreću, smrt.

- Činilo se da će neka kiša. Naši su nekim najlonom natkrivali prikolice, tu je bio i čika Mile sa svojim “golfom”, brat i ja smo bili naslonjeni na vozilo. Odjednom čula se grmljavina, ali od dva aviona. Nadleteli su nas, okrenuli se iznad nekog brda... Otac je povikao: “Sad će da istovare teret. Sklanjajte se brzo”. U trenu nastaje mrak... Stvara se zvuk kao da neko željezo zabija u zemlju. Vriska, jauci... Shvatam da sam ranjen, moj brat u obe noge, vidim mamina krvava leđa... A, onda, onda vidim čika Milu Malobabića. Mrtav, glava mu kao razlistana knjiga... Geleri su prošli kroz njegov “golf”, razneli ga... A, baka Marta je bila živa još samo tren, falilo joj je

pola tela... Stric Rade, bio je poluinvalid sa štakom, uoči napada sedeo je na stocu pored traktora... Usmrtio ga je geler, udario u slepočnicu... – plavim peškirom briše Goran suze.

Ponestaju mu reči. Tišina...

- Sklonili su nas da više ne gledamo. Otac nas je odveo u obližnju kuću. Nije mi bilo dobro... Ranjene su prebacivali u bolnicu... Baba Marta, stric Rade i čika Mile Malobabić sahranjeni su u Prijedoru na groblju Pašinar, istog dana uveče. Kasnije je porodica Milu ekshumirala i sad počiva u svom Slavskom Polju. A, ja... Ja nikada nisam smogao snage da babi i stricu odem na grob u Prijedor – iskren je Goran.

Zemlju u Slavskom Polju nisu prodali, a njegov brat Rajko koji živi u Nemačkoj obnovio je to domaćinstvo...

- Za ove tri decenije samo tri puta sam otišao i u Slavsko Polje... Ne mogu – kaže nam.

Ponovo tišina...

- Mnogo smo bola podneli, kad smo posle 10 dana stigli u Srbiju trebalo je krenuti iz početka... Ovde u Pavlovcima smo se skućili 2008. Tata, je zauvek otišao 2014, mlad u 55. Verujem da je to stradanje u Svodni ostavilo neizlečiv trag na njegovom srcu... – s mnogo poštovanja i tuge govori Goran o ocu Dušanu.

A, U UNHCR KAŽU: “IDITE DALJE”

TEŠKO mi je kad dođe 8. avgust. Uvek mislim na tu tragediju u Svodni, na bol koji smo preživeli... I kako su nam kad smo iz Slavskog Polja krenuli rekli da idemo u Topusko kod UNHCR, a oni nam samo rekli: “Idite dalje”... I kako smo posle Svodne u “golfu” bez stakala i guma, na felnama, stigli u Prijedor... Razmišljam i o putu do Srbije dugom deset dana... Da mi nije moje četvoro unučadi, ta sećanja bi me ubila – kaže nam Zorka Galogaža, Goranova majka, koja je takođe bila ranjena u Svodni.

Prošle su decenije, pitamo ga kakva su mu sada osećanja?

- Naših bližnjih nema pa nema i to je najbolnije... Ne sudim nikome, Bog je sudija. Nikog i ne mrzim, ali ne dam na svoje, na sebe i svoj narod – odgovara nam.

U Svodni, pored pruge, na mestu gde su ubijeni Goranovi baba, stric i bliski rođak, stoji veliki krst. Svedoči o stradanju, o zlu što nečovek učini nemoćnima i njihovoj deci. I taj krst i stotine tragova od gelera na obližnjim kućama. I reč, živa reč svedoka.

- Kolona, trostruka je i dan i noć išla neprestano, a opet mi se činilo da stoji u mestu. Nikad neću zaboraviti taj njen specifi-

Dušan Galogaža, snimak neposredno nakon bombardovanja, otac Gorana Galogaže, umro 2014 sa samo 55 godina

čan zvuk. Iznosili smo im šta je ko imao, kod mene je i prenoćila porodica Čavić iz Dvora. Toliko sam mogla da im pomognem. Osmog, po podne otišla sam kod komšinice, sedele smo na terasi, gledale kolonu. Odjednom, trči vojnik prema Sani i viče: "Migovi". Mislili smo da su naši dok nisu počeli da mitraljiraju sa većim projektilima. Pogodili su Mesni ured, stambenu zgradu, a potom su išli pravo na kolonu. Tukli su je direktno. Prolamala se zemlja, čuo se prasak i jauci iz hiljadu grla. Bili su u brišućem letu, izuzetno nisko... I dan-danas mislim da su ti piloti videli lica onih koje su ubili – priča nam Radmila Banjac, matičar u Svodni, očevidac stradanja civila u koloni.

Priča nam da je ubrzo posle napada hrvatske avijacije, iznemoglu baku Božicu Kukić (72), iz Goričke kod Dvora, koja je u svom magnovenju stala na pru-

gu – pregazio voz, a da je dan ranije u traktorskoj prikolici od tuge za izgubljenim zavičajem preminula baka Sava Busić (86) iz Topuskog.

LAJŠIĆ: NE MOGU DA ZABORAVIM

NEPOSREDNO posle sramnog granatiranja kolone u Svodni, ekipa tada Srpske RTV, danas RTRS, snimila je sav užas koji su "hrabri" piloti "hrvatskog zrakoplovstva" ostavili iza sebe. Snimio je i izjavu Goranovog oca Dušana Galogaže.

- Mnogo sam snimao na ratištima, ali Svodna, Dušanove reči, Dušanovo lice dok nam daje izjavu, najpotresnije je što sam do dan-danas kamerom zabeležio. Bio je očajan, iscrpljen, pričao nam da su mu ubili majku, brata i brata od ujaka, da su mu sinovi ranjeni... Ne znam kako su se ti ljudi nosili dalje kroz život sa svime što su na tom putu doži-

veli, ali ja ni tri decenije posle – Svodnu ne mogu da zaboravim – kaže Nedeljko Lajšić, snimatelj RTRS, autor snimaka načinjenih u Svodni odmah posle granatiranja kolone i ubistva troje civila.

- Iznosili smo tim unesrećenim ljudima šta smo imali, jer je zbog rata nemaština bila i kod nas. Otišla sam u vrt da uberem paradajza da nekom dam da pojedu barem deca – kazuje nam Marija Lajšić, takođe očevidac granatiranja kolone u Svodni. – Odjednom je nešto prolomilo, videla sam avione koji se okreću i usremljuju na kolonu. Ali jači od zlokobnog zvuka tih gvozdenih ptica bili su jauci i zapomaganja, plač dece... Ako ništa drugo, kako tim hrvatskim pilotima koji su leteli neverovatno nisko, ne bi žao te dece u koloni... Pa lica su im videli, svakom tom detetu svakom tom čoveku...

Život u Krbavici kao ostvarenje sna o Lici

Srbi.hr, 24.09.2025.

Petočlana porodica Đapić u selu Krbavica, u Lici, staro i zapušteno seosko imanje obnovila je i pretvorila u svoj mali raj na zemlji na kojem uzgajaju životinje, obrađuju zemlju i žive u skladu sa prirodom, uz to negujući tradiciju i običaje svojih ličkih predaka.

Pričajući o svom dvostrukom zavičaju, primarno dajući na značaju onom koji je nasledio od svoje majke Soje i deda Rade, naš veliki pisac i pesnik, Branko Ćopić, ovako je govorio o Lici; „Smatrao sam da je Lika moj zavičaj. Mi smo se uvijek nazivali Ličanima. I uvijek smo se, što se kaže, kecali sa drugom djecom, koju smo mi zvali bosanska djeca, iako su i njihovi stari, pradedovi možda, porijeklom iz Like... Tako je u meni taj svijet moga

djeda i moje majke, ta Lika, stalno blistao, i sjajio noću kao neki čarobni fenjer". O toj Lici iz Brankove mašte, kroz priče o bosonogom detinjstvu, životu i odrastanju, napaćenom narodu čvršćem od tvrdog ličkog kamena, zvezdanom nebu nad Velebitom i prirodi koja od svake bolesti leka ima, pričali su, pisali i pevali mnogi. Ipak, ta Lika, ona koja „Čitav svet naseli a sebe ne raseli", vazda pustošena, raseljavana i naseljavana i danas je, čini se, kao neka vremešna starica, zavisna od onih koji je svojom ljubavlju, odanošću i posvećenošću ponovo „na noge" podižu, dajući joj novi dašak života i potvrdu da nije zaboravljena.

U jednom od njenih čeda, koje brdima i poljem grli kao brižna majka, kroz travu, poljsko cveće i lekovite trave, ponovo deč-

je noge u ličkim cokljama gaze, čuju se gusle, zacakle ukrasi na prsluku narodne nošnje, zaori se lički ojkan, a u sumrak dana, kada se svi poslovi obede i blago sito ode na počinak, opet se čitaju Brankove priče, oživljavaju uspomene i običaji iz predačkih vremena, ali i kuju planovi kako da sve opet bude „k'o nekada". Krbavica joj je ime. Mesto u sastavu opštine Plitvička Jezera, svega 13 kilometara udaljeno od Korenice, koje je pre jednog veka brojalo više od 1200 stanovnika, danas ih ima svega dvadesetak. Planinski predeli oko Krbavice ogrnuti pašnjacima i livadama, pogodni za uzgoj stoke, nekoć su bili ispunjeni blagom, mahom ovčama i govedima, ali i plodno tlo za najrazličitije vrste žita, od zobi i ječma pa sve do heljde.

Po nekoliko kuća u svakom

delu sela, podeljene po prezimenima i zaseocima, jedne od drugih udaljene i po nekoliko stotina metara, jedan devastirani objekat osnovne škole, od nekadašnja dva, hram Svetog Ilije, koji se u novije vreme obnavlja trudom i zalaganjem Krbavičana i jedan od izvora pitke vode sve to, ukratko, opisuje ovu ličku oazu mira, najčešće zaklonjenu od svih pogleda.

Krbavica je i selo u kojem je petočlana porodica Đapić svila svoje ličko gnezdo, mesto gde sve odiše radošću, životom i slobodom, kako to najmlađi Đapići često vole da naglase.

- Majka mi je iz Korenice, a otac iz Dalmacije, pa je Korenica i moje mesto rođenja. Tamo smo odrastali stariji brat, sestra i ja sve do rata i mogu reći da smo imali divno detinjstvo. Kad je otac stradao, a mi '95. krenuli izbegličkom stazom ka Srbiji, otrgnuti smo od Like i daleko od nje morali nastaviti svoj život. U Beogradu smo završili škole, fakultete, zaposlili se i stvarali svoje porodice. Moji deda i baka su se vratili dve-tri godine nakon rata i od tada sam i ja, svake godine, ponovo dolazio svojoj Lici, tako da često imam osećaj kao da nikada nisam ni odlazio odavde - ukratko nas sa svojom životnom pričom upoznaje Nikola Đapić, najstariji član i muška glava Đapića u Krbavici.

Ljubav prema kraju u kojem je ponikao vodila ga je i na putu izbora životne saputnice, supruge Bojane koja je istu ljubav delila prema svom Buniću, s kojom je porodicu proširio za Iliju, Mariju i Jelenu, kako bi zajedno sanjali i ostvarivali

sve češće snove o Lici. Brinuo je o porodičnom imanju u Korenici, ne dozvolivši zubu vremena da ga sobom zarobi, smatrajući svoj život u Srbiji privremenim boravkom dok školovanje ne završi. Kada su se uslovi za to stvorili, kupili su Đapići jedno zapušteno i oronulo imanje u Krbavici, i tu kuću odlučili sami pretvoriti u oazu mira i spokoja, mesto u kojem će sa Likom živeti i tu svoju decu odgajati, gde će odrastati baš onako kako su i njih dvoje odrastali, bez modernih stvari koje im, bar u ranom detinjstvu nisu preko potrebne.

- Ništa njima ni ovde ne fali, nisu ni za šta uskraćeni, a nama je bila želja da im jutro osviću u prirodi, da osete miris trave i pokošenog sena, da osete i blizinu životinja i ljubav prema selu. Imamo u domaćinstvu koke, koze, krave buše, imaju pse i mace, a nisu im strane ni one sitne, divlje životinje koje nam povremeno svrate. Deca ovde jedu domaću hranu, odrastaju na svežem zraku, igraju se u prirodi i neretko sa nama učestvuju u svim tim sitnim poslovima

i obavezama koje imamo oko imanja i blaga - navodi Nikola samo neke od životnih radosti koje sa decom deli u Krbavici.

Iako stomatolog po struci, s poslom koji je češće trpeo njegovu odsustvo nego što je to s Likom bio slučaj, dileme između života u gradu i selu za njega, baš kao i za Bojanu, gotovo nikada da nije ni bilo.

- Gen je to predaka, valjda, neka neopisiva ljubav prema Lici, prema našem zavičaju, precima, svemu što smo od njih naučili i nasledili - ukratko pojašnjava.

U prilog tome svedoče i brojni sačuvani i brižno održavani predmeti iz prošlosti koji danas kao stalna postavka krasi stari deo kuće koju su adaptirali. Kredenc u kojem se pokućstvo čuvalo, ormari, kreveti, lavori, miljei, biljci, delovi narodne nošnje, gunjevi (prsluci), gusle, drveni stočići, stonjaci na kojima se suši Bojanino lekovito bilje po proplancima ubrano, petrolejka, ali i mala kućna biblioteka sa naslovima koji čuvaju sve one gotovo zaboravljene

reči, uzrečice, pošalice i priče o Lici ispisane. Uz sve to, Nikola je već dvadesetu godinu aktivni član izvorne pevačke grupe „Plitvice“ koja se bavi očuvanjem tradicije ličkog ojkana.

- Ja sam taj dar negde nasledio od svojih predaka i ko sam ja da to prekinem. Osećam dužnost i obavezu da tu tradiciju nastavim i da je, koliko je to moguće, prenesem svojoj deci i nekim novim generacijama koje nisu imale tu mogućnost, taj blagoslov da se rode ili odrastaju ovde. Svi mi to radimo iz srca, iz ljubavi prema Lici, i svi smo mi prijatelji, rodbina, kumovi, Ličani koji u srcu nose i s ponosom pevaju o svom narodu i svom kraju - priča Nikola.

„Lika je sloboda, u njoj se na sat ne gleda”

I onda kada se učini da je Nikola već sve o Lici rekao, u razgovor se uključi i Bojana, suptilno i nenametljivo, pričajući o njihovim životnim odlukama, poslovima i svakodnevnom obavezama kao da istim načinom života živi bar nekoliko stotina sličnih porodica u selu.

- Lika je sve, prošlost, sadašnjost i budućnost. To je imetak koji ostavljamo svojoj deci, ono što sa sobom nosimo gde god nas put odvede. Ovde smo prošli i svrhu i smisao, i jedino ovde nam je duša mirna. Sve smo podredili deci, njihovom odrastanju, učenju. Puno im pričamo, čitamo, dosta radimo s njima kako bi im usadili neke zdrave radne navike, a uz to ne zanemarujemo ni sve obaveze koje imamo oko imanja i blaga. Okruženi smo šumom, prirodom, izvorima pitke vode i sve to je idealno tlo za svakodnevno savladavanje nekih novih izazova. Deca su prinuđena da razmišljaju, suočavaju se sa situacijama za koje trebaju sami naći izlaz ili neko rešenje. E, zato je i njima Lika sloboda. Ovde se ne gleda u sat, a opet ima vre-

mena za sve i sve su aktivnosti uključene od učenja, vežbanja, sviranja instrumenata, pevanja, igranja, treniranja, crtanja, do pomoći oko hranjenja životinja, brige o njima - pojašnjava ova svestrana, fakultetski obrazovana žena kojoj radni dan za sve navedeno često prekratko traje, a u svemu jednako uživa.

Ljudi su se vremenom navikli na komfor, na grad koji, uz sve nedostatke, nudi i blizinu trgovine i mogućnost kupovine svega onoga za šta se u selu treba dobro pomučiti. Ipak, sve to ne bi, kaže Bojana, menjala za svoje svakodnevne aktivnosti u Krbavici.

- Život u selu podrazumeva rano ustajanje i dobru organizaciju. Ovde treba drvo iz šume doneti da bi mogao vatru založiti. Treba spremiti letinu za zimu i to baš u vreme kad je od toga vakat. Ujutro koze treba nahraniti, štalu im očistiti, pomusti mleko pa ga i prokuhati da bi ga mogli piti. Treba znati i sir napraviti, i sve to zahteva određeno znanje, vreme, odricanje i trud, ali ništa nije teško kad znaš da sve to što proizvedeš zdravo serviraš svojoj porodici. Da ljudi u današnje vreme više imaju svest o tome, da se manje bave nekim trivijalnim i materijalnim stvarima i postignućima, ne bi Krbavica, pa ni čitava Lika, danas bila gotovo pusta, a Bog nam je sve dao - zaključuje Bojana, dodajući kako za 10 ili 20 godina njihovo krbavičko gnezdo vidi kao mesto gde će sve bujati od života, gde će deca dolaziti čak i ako ih životni putevi daleko odvedu, gde će dočekivati i ispraćati svoje prijatelje, drage ljude koji su u njihovom domu uvek dobrodošli.

Neiscrpan je Lika resurs za sve one koji se žele baviti stočarstvom, poljoprivredom, lekovitim biljem i svim onim proizvodima koji se od njega napraviti mogu, za turizam, proizvodnju

zdrave hrane i sve ono što je prirodi blisko, a od čega se čovek, kako i Bojana reče, vremenom sve više udaljio. Nije daleko ni planina ni more, ni posao za one koji isti mogu obavljati putem interneta, pa ni onima kojima desetina kilometara lošeg puta do grada ne predstavlja toliko veliki problem. Na odsutvo prevelikog broja ljudi, u zamenu za ono što se životom ovde dobija, ni deci se nije teško naviknuti. Da im društvo previše ne nedostaje posvedočili su nam Ilija, Marija i najmlađa Jelena koja, dok u svojim pletenim cokoljama vešto i hitro trči za štencem Vukom, za sebe kaže da je prava Ličanka. Dok Jela, pored brige o Vuku i kokama, stiže da nam pokaže kako peva uz gusle, Ilija je obavio svoje sportske aktivnosti pa sa Nikolom odvažno za bušama ode, a Marija sve recitujući pesmu za pesmom stiže i kozama soli odneti. Jutrom su zajedno divlje jagode nabrali pa ih je majka, uz goste, počastila zdravom poslasticom nakon ručka. A stigli su Đapići još štošta napraviti kako bi i drugima dali primer, smernicu i putokaz kako se ljubavlju može oživeti selo. Drugu godinu zaredom, zajedno sa preostalim sumeštanima, organizovali su Dane Krbavice povodom hramovne i seoske slave, Svetoga Ilije. U četiri dana organizovali su brojne kreativne i edukativne radionice za decu, duhovne razgovore uz gusle, nastupe izvornih pevačkih grupa, lički višeboj i planinarenje na Mrsinj, sve to uz druženje, brojne Ličane pristigle iz svih krajeva i zajedničke trpeze tokom kojih su se stvarale neke nove ličke priče.

Jer kad čovek slobodu i mir poželi, daleko od svakodnevice i vremena koje sve manje lepog toga sa sobom nosi, uvek može, baš poput Đapića i Čopićevog „Đaka Prvaka”, pobeći čak u Liku.

ГОРДАНА ПЕТКОВИЋ: Од избјегличке колоне до дреса Србије

e-Veritas, 18.3.2026.

„Дрес Србије је круна моје каријере.“ Овим ријечима рукометна голманка Гордана Петковић описала је тренутак када је у 34. години први пут обукла дрес националне селекције Србије. Само неколико дана раније, крајем децембра 2025. године, у традиционалном избору Рукометног савеза Србије и Спортског журнала, проглашена је за најбољу рукометашицу Србије, чиме је крунисала сезону у којој је са Црвеном звездом освојила првенство, Куп и Суперкуп Србије.

Иза овог спортског успјеха крије се животна прича испуњена прогонством, губицима, тешким искушењима и истрајношћу.

Гордана је рођена 24. марта 1991. године у Книну. Као четворогодишња дјевојчица са породицом је кренула у избјегличкој колони током хрватске војне операције „Олуја“. По оцу Маринку Ђиласу потиче из Срба, са Крчког Брда, а по мајци Невенки из Мазина, па своје лично поријекло и данас с поносом истиче.

У разговору са Трифком Ћоровићем за серијал „Дјеца из колоне“ присјетила се неких детаља из избјегличког живота своје породице.

Рат је дубоко обиљежио и њену породицу. Мајка је преживјела тешко рањавање, а отац је 1994. године остао без ноге. И поред тога, успјели су да својој дјеци обезбиједе нови почетак.

„Кад се свега тога присјетим, могу само да кажем да сам јако поносна на родитеље и да их много волим“, каже Гордана.

Послије прогона породица није одмах пронашла стални дом. Најприје су уточиште нашли на Карабурми, у стану очевог брата Драгана, а потом код

мајчине тетке Десе у Бачком Грачацу.

„То су били једини људи који су нам изашли у сусрет и прихватили нас као своје. Сигурно су и они имали своје бриге и проблеме, али показали су велико срце и емпатију“, присјећа се Гордана.

Када су она и брат Војислав кренули у школу, породица се преселила у Земун. Ни тада живот није био лак.

„Дуго смо, све до факултета и 2010. године, живјели у баракама преко пута касарне, на мјесту гдје су данас Земунске капије“, свједочи она.

Управо у Земуну, сасвим случајно, започела је рукометну каријеру. Оно што је почело као школско такмичење временом је прерасло у професионални спорт и одвело је до највећих домаћих признања.

Међутим, живот јој је приредио још једно тешко искушење. У септембру 2022. године доживјела је тешку саобраћајну несрећу на ауто-путу код Грмовца. Том приликом погинула је њена најбоља пријатељица и саиграчица Марија Павловић, док је Гордана задобила преломе руке, ребара и јагодичне кости. Услиједио је дуг опоравак, а додатне компликације наста-

ле су јер прелом руке није одмах адекватно дијагностикован, због чега је касније морала на операцију и нову рехабилитацију.

„Било је доста тешких периода у мом животу. Та несрећа се десила посљедња и било је јако тешко вратити се, и физички и психички. У тим тренуцима сам размишљала само о својој кћерки Сташи, да се вратим због ње и будем јака“, испричала је касније.

Упркос свему, није одустала. Вратила се на терен, поново постала један од најбољих голмана домаћег првенства, а затим је проглашена за најбољу рукометашицу Србије и дочекала позив који је годинама чекала – позив у репрезентацију.

Данас, када стоји на голу Србије, Гордана Петковић представља више од успјешне спортисткиње. Њена животна прича свједочи о снази једне генерације крајишке дјеце која су, упркос прогонству, животу у избјеглиштву и бројним личним трагедијама, успјела да изграде нове животе, не заборављајући своје поријекло. Од тракторске приколице до репрезентативног дреса, њен пут остаје свједочанство да се упорношћу, радом и вјером могу савладати и најтеже животне препреке.

ПОМЕНИ ЖРТВАМА ПОГРОМА АВГУСТ 2025. - СРБИЈА, ХРВАТСКА, СВЕТ

Олуја је погром – памтимо заувек’ Државни комеморативни skup у Сремским Карловцима

RTS, 3.8.2025.

Tri decenije od egzodusa srpskog naroda iz nekadašnje Republike Srpske Krajine u hrvatskoj akciji “Oluja”, obeleženi su večeras u Sremskim Karlovcima. Održan je komemorativni skup pod nazivom “Oluja je pogrom – Pamtimo zauvek”. Patrijarh srpski Porfirije je u besedi “zamolio narod da se izdigne iznad razdora i sukoba u doba kada ceo svet prolazi kroz iskušenja”.

Predsednik Republike Srpske Milorad Dodik istakao je da se obeležavanjem progona srpskog naroda u “Bljesku” i “Oluji” čuva sećanje na njih. Predsednik Srbije Aleksandar Vučić naglasio je da Srbi trpe ogromnu nepravdu već 30 godina i da mu je dozlogrdilo da sluša laži međunarodne zajednice o vladavini prava, ali i da moraju da očuvaju mir i stabilnost. Održani su parastos i odavanje pošte u Banjaluci i u pojedinim sredinama u Hrvatskoj.

Predsednik Srbije Aleksandar Vučić rekao je na početku obraćanja da se nikada do sada na obeležavanju akcije “Oluja” nije okupilo ovoliko građana, bez obzira na kišu i loše vremenske uslove.

“Govoriću iz srca i duše, a ne iz glave. Hvala svim Krajišnicima, ogromno je njihovo srce, a najviše kuca za Srbiju. U Srbiju su morali da se presele – da sačuvaju žive glave, ali i da žive i rade za Srbiju.

Voleli ste i volite Srbiju, više i od svojih kuća i domova. Hteli ste sa svojim narodom da budete i živite”, naveo je predsednik Srbije.

Vučić je naveo da mora da im se izvini što ih niko nije dočekaо kako dolikuje i priliči, već su ih krili od Beograđana, Novosađana i “još nekih urbanih ljudi” koji nije trebalo da vide kakva je nesreća zadesila srpski narod.

“Večeras ću da govorim o nečemu potpuno drugom – nepravdi. Govoriću o svemu onome što su nama Srbima uradili u prethodnih 30 i više godina. Uništili su nam Jugoslaviju, rekavši da Srbi ne mogu da žive u jednoj državi. Onda su rekli da neće da nam diraju Kosovo i Metohiju. Kada je izbio sukob u Krajini, kovali su zavere i planove da sruše Srpsku Krajinu. Pričali su kako je veličanstveno ubiti 2.500, a proterano 250.000 ljudi. Naterali su nas da ćutimo i govorili gledajte Srbiju u budućnosti”, naveo je Vučić.

Predsednik Srbije je objasnio da su im posle naveli da ne mogu da sačuvaju ni KiM, pa je zatim usledilo bombardovanje SR Jugoslavije, bez saglasnosti Ujedinjenih nacija.

“Moglo im se. Onda nisu dali ni da Crna Gora bude uz Srbiju, pa su dve godine kasnije uzeli i 14 odsto teritorije koja je duša i srce naroda – Kosovo

Sremski Karlovci, 03.08.2025. Izvor: RTS

i Metohiju. Ni to im nije bilo dosta, pa pogledajte sudbinu predsednika Republike Srpske. Kako su se odnosili prema Radovanu Karadžiću, Biljani Plavšić... A sve pod sloganom vladavine prava... Srce i duša mi ne daju više da to trpim. Sve vreme vode politiku slabljenja Srbije", naglasio je Vučić.

Naveo je da je srpski narod neće da se odrekne svog imena i prezimena, odnosno, njegov najveći deo.

"Našli su nekoliko srpskih slugu, kao što su ih i nacisti našli od 1941. do 1945. godine. Kao što su ih i Austrijanci imali u Prvom svetskom ratu, kao što su ih i Bugari imali u Balkanskom ratu. Ne diramo u tuđe države, samo hoćemo da čuvamo svoje srpsko ime i prezime. Dozlogrdilo nam je, a daćemo sve od sebe da sačuvamo mir. Molim predsednika Dodika da čuva mir i stabilnost. Molim sve druge u Republici Srpskoj da se ujedine i bore za očuvanje Srpske", naglasio je Vučić.

Zaključio je da je došao "vakat za ukidanje i nestanak Republike Srpske".

"Garantujem vam u ime Republike Srbije, i u moje ime, barem dok sam predsednik Srbije – biće i živeće Republika Srpska i ništa joj nećete moći. Čuvaćemo mir i stabilnost, ali ćemo biti dovoljno sposobni i jaki da svoju zemlju odbranimo mnogo bolje nego što smo to umeli i uspeli pre 26 ili 30 godina", rekao je predsednik Srbije Aleksandar Vučić.

Predsednik Republike Srpske Milorad Dodik podsetio je u obraćanju da obeležavajući iz godine u godinu stradanje srpskog naroda u 'Bljesku' i 'Oluji' čuvamo sećanje na njih i otimamo ih od zaborava.

"Na kraju ratova u bivšoj Jugoslaviji sveli su nas Srbe u BiH na trećinu, a mi nismo nikakav trećina, mi ne želimo da nas podele. Ja stojim ovde dostojanstveno kao čovek i kao Srbin, pred stradanjima koje je naš narod prošao i u Krajini i u Bosni i Hercegovini. Moramo se okupiti, mi u Republici Srpskoj želimo da vidimo veliku Srbiju, onu koja se razvija, koja ima puteve i bolnice. Ovo nije politički miting, ali svi moramo da stanemo iza Aleksandra Vučića, jer gde je ova ovde druga Srbija, oni koji blokiraju sve već mesecima. Mi želimo veliku Srbiju koja će stati iza Republike Srpske, jer mi moramo da preživimo", rekao je Dodik.

Predsednik RS je za akciju Oluja rekao da je to bila akcija američke vlasti.

"Klintonu i drugih, koji su predali hrvatskim vojnicima. To je završilo etničkim čišćenjem, tako da nema šanse da se tamo vrati srpski narod. A nama su 'prosipali' priču kako su oni mirovnjaci, da bi na kraju bivše Jugoslavije, nas u Republici Srpskoj sveli na trećinu, s kojom misle da i sa njom treba da se obračunaju. A RS je dostojanstvena i velika, vezana za Srbiju, što će i ostati. Ne želimo da nas podele i razdvoje, jer nisu nam dali slobodu, i to rade već

vekovima", poručio je Dodik.

Predsednik RS je rekao da "uvek kada smo oprostili zločin, to je bio početak novog zločina nad nama".

"Moramo da kažemo šta hoćemo, nosite se i vi i vaša vladavina prava, kakva vladavina prava? Pustite nas na miru, moramo da stanemo i da se narod konsoliduje, oko politika. Bosna i Hercegovina nije moja država, moja država je Srbija i Republika Srpska, i ne vređam nikoga. Zašto vam to smeta što kažem? Navijam za Srbiju, ne navijam za BiH, hoćete da nas isterate, da nestanemo na neki možda drugačiji način nego što je to učinjeno u Hrvatskoj", rekao je Dodik.

Naveo je da je srušen Dejtonski sporazum i da su ostale samo olupine sporazuma koji brane.

"Isti koji su isterali Srbe iz Krajine su sada protiv RS. Ne mrzim ljude, ni muslimane, mrzim njihove politike koje su protiv nas. Boriću se zato što sam Srbin, zato što ne želim da izgubim nijedan gram srpske zemlje. Živela Republika Srpska, živela Srbija", poručio je Milorad Dodik u Sremskim Karlovcima.

Srbi iz kolone izbeglih iz Hrvatske obratili su se okupljenima u Sremskim Karlovcima, iznoseći sećanja i svedočenja koja su doživeli tokom egzodusa i progona Srba iz Hrvatske.

Prisutnima su se obratili i Srbi koji su tokom "Oluje" ostali bez članova porodice i oni koji još uvek tragaju za nestalima.

Jovana Hrvačević, koja govori u ime prognanih i nestalih u "Oluji", ističe je da su nju i njenu porodicu 4. avgusta probudile granate.

"Otac je bio na ratištu, a majka, baka i strina su panično šetale po kući, ne sluteći šta nas čeka. Ja, tada dete od sedam godina, nisam bila svesna onoga što se oko mene događa. Danas shvatam koliko je sve to bilo strašno i koliko su naši životi bili ugroženi. Nešto kasnije, mi deca, iskrali smo se na guvno da se igramo, ne znajući da smo na to mesto došli poslednji put. Majka je panično došla po nas i tada sam poslednji put videla moje drugarice Marijanu, Tanju, Marinu i Bilju. Čekali smo oca da se vrati kući. Sumrak se već spuštao i iz sela su skoro svi otišli – kuće su bile zatvorene, dvorišta prazna, tišina je bila teška kao kamen", priseća se Hrvačevićeva.

Navodi da su konačno krenule, a da je ispred bila nepregledna kolona.

"Jutro je svanulo, a kolona je postala još veća. Ljudi umiru i sahranjuju ih pored puta. Evo nas na Petrovačkoj cesti, oko nas sve gori. Bombardovali su kolonu nedužnih ljudi. Prolazimo pored kamiona u plamenu, kasnije saznajemo da je u njemu poginulo petoro male dece. Stižemo u Srbiju – sloboda konačno. Ni slutili nismo da nam je majka životno ugrožena. Bila je u šestom mesecu trudnoće, nosila

je mog brata. Usled stresa, bebi je prestalo da kuca srce", ukazuje Hrvačevićeva.

Ističe da je zahvaljujući doktorima iz bolnice "Dragiša Mišović" u Beogradu njena majka preživela, ali da za nerođenu bebu nije bilo šansi.

"U ovim predivnim Sremskim Karlovcima sam upoznala supruga čija je životna priča slična mojoj. Udala sam se i otišla u Ameriku. Nisam se tamo puno zadržala. Ne mogu ja bez moje Srbije. Ja sam Jovana Hrvačević, dete 'Oluje', danas supruga pravoslavnog sveštenika i majka Dušana, Jovana i Vasilija. Da nikad ne zaboravimo sećanja na Krajinu, čija smo deca, mržnju koja nas je proterala, beznađe i strah koji nas je obuzimao dok smo u nepreglednoj koloni spašavali gole živote i nadu i spasenje koje smo dobili tamo gde smo jedino slobodni – u majci i otadžbini našoj, voljenoj jedinoj Srbiji", zaključuje Hrvačevićeva.

Beseda patrijarha Porfirija: Molimo se za nevine žrtve i ljubav među ljudima

"Krst nositi nama je suđeno" i "Vaskrsenja ne biva bez smrti" reči su Njegoševe na koje je podsetio patrijarh Porfirije u besedi u Sremskim Karlovcima posle parastosa održanog za stradale u akciji "Oluja". Patrijarh je podsetio da moramo da se sećamo stradalih u Oluji, ali i u svim drugim pogromima, ali i da ne zlopamtimo.

"Moramo dublje da proniknemo u reči Hristove 'Ljubi bližnjeg svoga kao samog sebe' pa i 'ljubi neprijatelja svog' jer to malo ko čini, a to mogu samo istinski hrišćani. Imajući u vidu Hristove reči da ne dozvolimo ono što se često dešava među nama, a to je da mrzimo, jer to uvodi u spiralu zla u kojoj svi postajemo gubitnici. Ljubav dugujemo jedni drugima, pre svega u porodici, potom prema ljudima u neposrednom okruženju, svojim komšijama, na

poslu... I tek potom možemo da imamo mir sa svima, ma koliko bili drugačiji i udaljeni jedni od drugih. Molim ceo narod da u vremenu kada svi i ceo svet prolazi kroz iskušenja, da se izdignemo iznad razdora i sukoba", poručio je patrijarh Porfirije u besedi.

Patrijarh je podsetio da smo potrebni jedni drugima, da ne možemo jedni bez drugih, da treba da praštamo i tražimo oprošta jedni od drugih.

"Da ne budemo isključivi među sobom, već da otvorimo svoja srca jedni za druge, da znamo da niko nije višak i da je svako dragocen, da živimo jedni za druge, a ne samo jedni pored drugih, da budemo trpeljivi jedni prema drugima, saosećajni, milostrdni, da čuvamo hrišćansko i ljudsko dostojanstvo jedni drugima. Jednom rečju, da svako od nas bude bolji Bogu i da bude bolje bližnjem, kako bi nam onda svima kao jednom narodu bilo bolje. To mora biti naš izbor ako želimo da se i dalje nazivamo i da budemo deca Svetog Save", rekao je u besedi patrijarh Porfirije.

Počelo obeležavanje Dana sećanja na stradale u "Oluji"

U Sremskim Karlovcima počelo je obeležavanje Dana sećanja na sve stradale i prognane u hrvatskoj oružanoj akciji "Oluja", a obeležavanju prisustvuju predsednik Srbije Aleksandar Vučić i predsednik Republike Srpske Milorad Dodik.

Obeležavanju Dana sećanja prisustvuju i patrijarh srpski Porfirije, potomci i članovi porodica stradalih u "Oluji", predsednici skupština Srbije i Republike Srpske Ana Brnabić i Nenad Stevandić i narodni poslanici, predsednik Vlade Srbije Đuro Macut, članovi vlada Srbije i Republike Srpske, srpski član Predsedništva BiH Željka Cvijanović, načelnik Generalštaba Vojske Srbije Milan Mojsilović, predstavnici lokalnih samouprava u Srbiji i Republici Srpskoj, predstavnici Srba iz regiona, predstavnici boračkih organizacija i udruženja za negovanje tradicija oslobodilačkih ratova Srbije, kao i veliki broj građana.

Obeležavanje je počelo pomenom koji služi patrijarh Porfirije, a potom će se okupljenima obratiti patrijarh i predsednici Vučić i Dodik.

Vučić u Banstolu obišao porodicu koja je u "Oluji" proterana iz okoline Knina

Predsednik Srbije Aleksandar Vučić obišao je porodicu Radan, na Banstolu, koja je u Srbiju stigla u izbegličkoj koloni u avgustu 1995. godine iz sela Oton kod Knina, odakle je proterana u hrvatskoj oružanoj akciji "Oluja".

Zajedno sa Vučićem su i ministar zdravlja Zlatibor Lončar i ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Milica Đurđević Stamenkovski...

Komemoracija SNV-a:

"Ostaju neistražena stradanja Srba u izbjegličkoj koloni"

HINA, 3.8.2025.

DONJI ŽIROVAC – Stradanja Srba u izbjegličkoj koloni na cesti Glina–Dvor, u posljednjim danima rata, ostaju i nakon tri desetljeća izvan institucionalnog sjećanja i bez pokrenutih istraga, upozoreno je u nedjelju na komemoraciji SNV-a za stradale i prognane u "Oluji", održanoj u Donjem Žirovcu.

"Postupak utvrđivanja odgovornosti nikad nije ni započet, a za državne institucije ti događaji ne postoje ni kao razlog evidentiranja ni kao razlog javnog prezentiranja, procesuiranja odgovornih, pa čak ni komemoriranja", upozorio je predsjednik SDSS-a, saborski zastupnik Milorad Pupovac, govoreći o napadima na izbjegličku kolonu nakon predaje dijela vojske republike srpske krajine, u kojoj je, kaže, prema dosadašnjim podacima, ubijeno najmanje 78 ljudi, među njima 48 civila.

Pupovac je u govoru naglasio da su se napadi dogodili i nakon završetka borbi, kada je već bio potpisan akt o predaji, te da su se dogodili „u seriji napada pripadnika Hrvatske vojske i Petog korpusa Armije BiH na izbjegličku kolonu“.

"Samo na području Gornjeg i Donjeg Žirovca te šume Obljaj ubijeno je 78 osoba – 48 civila, 17 vojnika i 13 za koje se još ne zna jesu li bili civili ili vojnici. Postupak identifikacije još nije završen", rekao je Pupovac, upozorivši da „država ne omogućava ni da se ti događaji dokumentiraju i komemoriraju u miru“.

Pupovac je podsjetio i na napore učinjene prije pet godina kada su, kako je rekao, i Vlada i predstavnici Srba napravili korake prema zajedničkom sjećanju, ali to, prema njegovim riječima, nije potrajalo.

"Sve izgleda kao da se vraćamo na stanje prije pet godina, ili čak i ranije. No, bez obzira na krhkost naših koljena, nemamo namjeru pokleknuti", poručio je dodavši da je „moralni osjećaj prema žrtvama, bilo hrvatskim u Baćinu 1991., bilo srpskim u koloni kod Dvora 1995., ono što ne dopušta da se o tim tragedijama šuti“.

Voditeljica Documente – Centra za suočavanje s prošlošću Vesna Teršelić naglasila je važnost očuvanja sjećanja i pozvala na daljnje prikupljanje podataka o ubijenima i nestalima tijekom i nakon "Oluje".

"Nakon 30 godina važno je upitati što će ostati zabilježeno za djecu koja sada polaze školu, ili onu koja još nisu rođena", rekla je pozivajući sve koji imaju informacije da se jave i pomognu u dopunjavanju baze podataka o žrtvama.

Prema podacima koje je Documenta nedavno objavila, tijekom i nakon "Oluje" stradale su najmanje 2.654 osobe, među kojima 1.747 Srba i 416 Hrvata. Potvrđeni podaci, kako je rekla, trenutačno postoje za oko 64 posto tih slučajeva, dok se drugi još istražuju.

Teršelić je rekla i da "pravda nije dočekana", a da su sudske presude donesene samo za zločine u Kijanima, Mandiću i Prokljanu.

"Oni koji su ubijeni u koloni u Žirovcu, u Kijanima, u Dvoru, na putevima bijega, u Sisku, gdje je kamenovana kolona, zaslužuju da ih pamtimo", poručila je na komemoraciji održanoj u Donjem Žirovcu, selu na Baniji koje je gotovo posve opustjelo. Mjesto je odabrano zbog blizine mjesta stradanja izbjegličke kolone koja se početkom kolovoza 1995. kretala prema Bosanskom Novom (danas Novi Grad).

Uz obitelji žrtava, skupu su prisustvovali predstavnici srpske zajednice iz cijele Hrvatske, delegacija Veleposlanstva Republike Srbije, saborske zastupnice Anja Šimpraga i Dragana Jeckov, predsjednik SNV-a Boris Milošević, te predstavnici civilnog društva.

U crkvi svetih apostola Petra i Pavla održan je parastos za žrtve, a tradicionalna izjava sjećanja Srpskog narodnog vijeća, ove je godine ponovno podsjetila na „više desetaka tisuća poginulih i ranjenih, i Hrvata i Srba“, svih onih koji su morali pred ratnim opasnostima, prijetnjama ili silom napustiti svoj dom, zavičaj i zemlju.

U Čikagu obeležena 30. godišnjica „Oluje” i služen parastos stradalim Srbima

Glas javnosti, 04. 08. 2025.

U Sabornom hramu Hristovog Vaskrsenja u Čikagu danas je akademijom obeležena 30. godišnjica hrvatske vojno-policijske akcije “Oluja” i služen parastos Srbima ubijenim u toj operaciji 1995. godine.

“Od 4. do 12. avgusta 1995. godine, tokom hrvatske vojne akcije “Oluja”, sa područja Krajine, proterano je više od 230.000 Srba. U toj ofanzivi stradalo je 1.893 Srba, od čega 70 odsto civila – dece, žena i staraca – ubijenih u izbjegličkim kolonama”, podsetili su organizatori, čikaško Udruženje krajiških Srba Prelo i Sabor krajiških Srba.

Posle liturgije i parastosa koji je i svim Srbima stradalim od 1990 do 1999. godine služio Episkop kostajnički Serafim, održana je akademija sećanja kojom je obeležena 30. godišnjica egzodusa Srba iz Srpske Krajine, a kojoj su pored brojnih Srba iz Čikaga i okoline, njihovih američkih prijatelja prisustvovali i generalni konzuli Srbije i Bosne i Hercegovine Marko Nikolić i Tatjana Kaluđerović Telić.

Tokom akademije sećanja govorili su i preživeli, među kojima i “deca iz kolone”, a prikazana su o dva filma Petrovačka cesta i Ko deli civilne žrtve. Tokom skupa bila je organizovana izložba fotografija i dokumenata, koji pokazuju posledice pogroma, a zapisana svedočenja govorili su glumci srpskih pozorišta iz Čikaga. Obeležavanje najtužnijeg trenutaka u novijoj istoriji Srbije, kako je su naveli organizatori bilo je prilika za posećanje na 283 ubijenih i 15.000 proteranih Srba iz Zapadne Slavonije početkom maja 1995. godine u akciji “Bljesak”, u vreme kada je to područje bilo pod zaštitom UN, kao i 1.983 ubijenih Srba i 230.000 proteranih iz Dalmacije, Like, Korduna i Banije u operaciji Oluja u avgustu 1995. godine. Takođe, podsetili su i na i 1.644 ubijenih i 120.000 proteranih Srba iz 13 zapadno-krajiških

30 YEARS SINCE THE FORCED EXODUS OF SERBS FROM THE SERBIAN KRAJINA (1995–2025)

DAY OF REMEMBRANCE IN CHICAGO

Sunday, August 3, 2025

Holy Resurrection Serbian Orthodox Cathedral, Chicago

HIERARCHICAL DIVINE LITURGY – 10:30 AM

Presided over by His Grace
Bishop Serafim of Kostajnica,
with the concelebration of the Cathedral Clergy.

MEMORIAL SERVICE (Parastos) for the victims of the wars from 1990–1999
Held immediately following the Divine Liturgy

PROGRAM

1:00 PM (in the Church Hall)

SPEAKERS:

- His Grace Bishop Serafim of Kostajnica
- Dr. Marko Nikolić, Consul General of the Republic of Serbia in Chicago
- Tatjana Telić, Consul General of Bosnia and Herzegovina
- Dr. Milan Gulić, Senior Research Fellow at the Institute of Contemporary History in Belgrade

WORD, MEMORY, AND STAGE:
Interpretations of poetry, testimonies, and texts performed by actors from Serbian theaters in Chicago:
Igor Obradović, Milevan Glogovac, Milenko Šišarica

TESTIMONIES OF "CHILDREN FROM LINES":
Memories of survivors who were children in the refugee convoys

DOCUMENTARY FILMS:
Petrovačka Road (RTS)
Who Counts Civilian Victims (Vida TV)

EXHIBITION:
Photographs and documents from the period of the expulsion of Serbs from the Serbian Krajinas

We invite everyone to join us in respectful and dignified remembrance of the tragic anniversary of the suffering and forced exodus of Serbs from the Serbian Krajinas.

opština u Republici Srpskoj u septembru i oktobru 1995. godine, prenosi Tanjug.

Dan sećanja u Čikagu bio je, kako su podsetili organizatori prilika za podsećanje na 677 starih i nemoćnih Srba ubijenih na kućnom pragu posle završetka vojnih dejstava, 450 ubijenih i 200.000 Srba proteranih iz gradova i mesta pod hrvatskom kontrolom.

Ambasador Blagojević i poslanik Tufegdžić na parastosu žrtvama “Oluje” u Beču

Vesti Online, 04. 08. 2025.

U sabornom hramu Svetog Save u Beču danas su služeni liturgija i parastos povodom 30-te godišnjice stradanja nevinih žrtava zločinačke akcije “Oluja”.

Liturgiji i parastosu prisustvovali su ambasador Srbije u Austriji Marko Blagojević, ambasador Srbije u međunarodnim organizacijama u Beču Žarko Obradović, kao i poslanik u skupštini Beča i član Saveza Srba Ilija Tufegdžić.

Oni su sa dubokim poštovanjem odali poštu ZA više od 1.800 Srba koji su ubijeni tokom hrvatske akcije sa ciljem proterivanja srpskog naroda u Hrvatskoj.

Tokom “Oluje” proterano je više od 250.000 Srba, a i dalje se 795 osoba vodi kao nestalo.

Tufegdžić je istakao da je važno sećati se nedužnih žrtava i naglasio da se kultura sećanja mora negovati i u dijaspori.

U Beogradu obeležen Dan sećanja na “Oluju”: Parastos u crkvi Svetog Marka

Tanjug, 04. 08. 2025.

U Beogradu obeležen Dan sećanja na “Oluju”: Parastos u crkvi Svetog Marka, i u Banjaluci
4. Avgust 2025. 14:03

Parastos za Srbe ubijene u hrvatskoj akciji “Oluja” služen je u Crkvi Svetog Marka u Beogradu. I u drugim pravoslavnim hramovima u Srbiji, Hrvatskoj i Republici Srpskoj služe se parastosi.

Parastosu u Crkvi Svetog Marka prisustvovala su porodice i rođaci nastradalih, predstavnici Komeserijata za izbeglice, kao i gradonačelnik Beograda Aleksandar Šapić.

Šapić je, ispred delegacije Grada Beograda, položio venac u Tašmajdanskom parku kod spomenika srpskim žrtvama stradalim u ratovima 1991-2000. godine na prostoru bivše Jugoslavije

Posle Šapića, vence su položili i državni sekretar u Ministarstvu za rad Mile Rosić, delegacija Komesarijata za izbeglice i migracije

Србије на челу са Душицом Поповић, као и бројна удружења ветерана и бораца.

Šapić је у обраћању рекао да ће Град Београд наставити да обележава сећања на stradale и proterane у "Олуји", али да се више на тим skupovima неће обраћати јер није заговорник "превише гласног туговања" и да је оном ко "прегласно тугује", како је навео, циљ reklamiranje.

Šapić је оценио да смо devedesetih година прошлог века имали превише оних који су гласно "srbovali" а мало су delovali, dok су они који су највише delovali – најгоре прошли.

"Оно што нам се десило devedesetih није ништа различито од онога што нам се десило четрдесетих.

Не будемо ли се ми дозвали у памет, desiće нам се опет", рекао је Šapić.

Upozorio је да ће нам се, ukoliko не izvučemo pouke из своје историје, slične tragedije ponovo dogoditi.

"Hrišćanski је praštati и треба praštati, али је hrišćanski и не zaboravljati. Ако zaboravite stvari које су вам се desile у прошлости, posebno one које су биле pogubne по ваш народ, onda izlazite из domena hrišćanstva и ulazite у glupost", навео је Šapić.

Gradonačelnik glavnog grada је porучio грађанима да воде računa једни о другима.

Помен жртвама "Олује" служен у манастиру Острог

У манастиру Острог служен помен Србима страдалим у 'Олуји'

6. август 2025.

Српски национални савјет Црне Горе са сестринским организацијама обиљежио је Дан сјећања на српске жртве у хрватској злочиначкој акцији "Олуја", а у манастиру Острог служен је помен страдалима.

Монах Роман Виларет рекао је да је у том погрому страдао велики број жена, дјеце и стараца само зато јер су вијековима живјели на својим огњиштима.

"То је сметало злочиначкој и геноцидној власти и Хрватској", изјавио је отац Роман.

Предсједник Српског националног савјета Момчило Вуксановић истакао је да се ова кровна организација Срба у Црној Гори и на овај дан сјећа страдања свог народа у Хрватској за вријеме погрома који је почео 4. августа, 1995. године.

"Ми, Срби, гдје год се налазили, морамо бити јединствени и заједно, како у добру, тако и у страдању и несрећи које нас задесе, као што су задесиле нашу браћу Србе у Хрватској у погрому 'Олуја', рекао је Вуксановић.

ОЛУЈА

ЗЛОЧИН БЕЗ КАЗНЕ

1995-2025.

ДРУШТВО СРПСКИХ ДОМАЋИНА ЦРНЕ ГОРЕ
СРПСКИ НАЦИОНАЛНИ САВЈЕТ ЦРНЕ ГОРЕ

Уз благослов свештенства Српске православне цркве, Српски национални савјет Црне Горе са сестринским организацијама обиљежиће Дан сећања на српске жртве у оружаном акцији „Олуја“ одржавањем помена страдалим у Манастиру Острог.

Манастир Острог
Сриједа 6. август 2025. године
Почетак у 9:00 часова
Полазак испред Српске куће у Подгорици у 7:00 часова

Udruženja poručuju da su hrvatski zločini u Oluji “odgovornost svih nas”, ratni veterani odgovaraju da pozovu Beograd

Jutarnji list, 04. 08. 2025.

Organizacije civilnog društva iz Zagreba i Sarajeva organizovale su danas na Trgu bana Jelačića u Zagrebu antiratnu akciju povodom 30. godišnjice vojne operacije „Oluja“, kojom su izrazile saosećanje sa žrtvama rata počinjenih i podsetile na zločine i na njihovo državno organizovano negiranje.

„Nad građanima Republike Hrvatske srpskog etniciteta za vreme i nakon operacije ‘Oluja’ pripadnici su Hrvatske vojske, policije i civili počinili ratne zločine. Najveći broj nikada nije procesuiran. Spaljeno je više od 22.000 kuća. Izbeglo je oko 200.000 građana“, naveli su u zajedničkom saopštenju Centar za žene žrtve rata – ROSA, Centar za građansku hrabrost, Documenta i Ženska mreža Hrvatske iz Zagreba, te Udruženje za društvena istraživanja i komunikacije (UDIK) iz Sarajeva.

Predstavnici ovih nevladinih organizacija raširili su transparent „Zločini u Oluji su odgovornost svih nas“ što je naišlo na neodobranje malobrojnih građana koji su se okupili na glavnom trgu Zagreba, javlja Jutarnji list.

Preko puta, veterani 145. Dubravske brigade okupili su se sa transparentom „Za uzroke i posledice rata, obratite se Beogradu“.

Nekoliko građana optužilo je predstavnicu Dokumenta Vesnu Teršelič da podržava i ponavlja retoriku predsednika Srbije Aleksandra Vučića.

– Gutamo knedle zbog vas, ginuli smo od Vukovara do Knina da biste sada mogli da ponavljate retoriku četničkih vojvoda, sram vas bilo, obratio se demonstrantima veteran koji je želeo da ostane anonimn.

Prema podacima Documente – Centra za suočavanje s prošlošću, najviše žrtava – 1.747 je srpskog etniciteta, a žrtava hrvatske etničke pripadnosti bilo je 466.

Među Srbima je najviše stradalo civila, dok je među Hrvatima najviše ubijeno vojnika.

Organizacije civilnog društva podsećaju da Hrvatska nije utvrdila činjenice o zločinima.

Haška presuda Anti Gotovini i drugima protumačena je kao oslobađajuća od svake odgovornosti, umesto da se činjenice dodatno istraže, a počinitelji procesuiraju.

Organizacije civilnog društva traže sistemsko prikupljanje, proveru i sistematizovanje podataka iz različitih izvora – vladinih, nevladinih institucija i organizacija, te objedinjavanje postojećih rezultata istraživanja u cilju utvrđivanja činjenica koje će biti dostupne javnosti.

Kako je ukazano, već 20 godina nije došlo do pomaka u suočavanju s činjenicama u vezi sa ratnim zločinima.

„Naprotiv, proces je obrnut. Zaborav, relativizacija činjenica i mitologizacija povećavaju podele i osnažuju nacionalizam. Održavaju se stari ili grade novi mitovi, te glorifikuju zločini. Nastavlja se militarizacija društva bez suočavanja sa činjenicama o ratu, te dokazima

o zločinima dokumentiranim na međunarodnom i domaćim sudovima“, navedeno je u saopštenju organizacija civilnog društva.

Predsednica udruženja Rosa, Nela Pamuković, otkrila je novinarima da su ovde zbog zločina počinjenih u operaciji Oluja u ime svih Hrvata.

– Hrvatska još nije istražila činjenice o hrvatskim zločinima u operaciji Oluja, i stoga su ti zločini odgovornost svih nas. Zabrinuti smo zbog militarizacije

i intenziviranja ratne retorike.

Tokom njenog govora, veterani 145. dubravske brigade su sa razglasa pustili pesmu Marka Perkovića Tompsona „Lijepa li si“.

Darko Purkert, sekretar udruženja veterana 145. dubravske brigade, obratio se okupljenima i rekao da udruženja okupljena oko Dokumenta postupaju po uputstvima Memoranduma 2 SANU.

U Subotici obeležena 30. godišnjica zločinačke akcije „Oluja“

RTV Subotica 5. 8. 2025.

U organizaciji Saveza srpskih udruženja Severnobačkog okruga i Fondacije "Svetozar Miletić", u Subotici je obeleženo 30 godina od stradanja Srba u "Oluji". Program sećanja otpočeo je himnom "Bože pravde" u izvođenju vokalne grupe "Mironosice", a nastavio se tribinom pred prepunom Velikom većnicom.

- Ovde želimo da pošaljemo poruku mira, poruku suživota, da ne smemo da zaboravimo. Jer, ako zaboravimo naše stradale u zločinačkoj akciji, mislim da smo pogazili sami sebe - rekao je Miroslav Karan, predsednik Saveza srpskih udruženja Severnobačkog okruga, rekao je Miroslav Karan, predsednik Saveza srpskih udruženja Severnobačkog okruga.

Jedan od gostiju na tribini bio je i Dragoslav Bokan, publicista, književnik i reditelj.

- Sada svedočimo da Krajina živi. Ona više ne živi u Dalmaciji, Baniji, Liki, Kordunu, ona živi po čitavoj Srbiji i svetu. Živi kao osećanje, kao zavičaj, kao sećanje na žrtve koje nikada nećemo zaboraviti. Dokle god ih ne budemo zaboravili, oni nisu zauvek mrtvi. Dokle god se budemo sećali i ovog dana i svih drugih dana možemo da kažemo da smo dostojni naslednici Vuka

Mandušića, Nikole Tesle i svih onih koji su prenosili slavu tih naših krajeva, sve do ove tragedije koja nam je najveće iskušenje u istoriji - izjavio je Dragoslav Bokan.

Gradonačelnik Subotice, Stevan Bakić, istakao je da je sećanje na žrtve ujedno i zavet da zločine nikada ne smemo i nećemo zaboraviti.

- Ovde, u nepreglednoj ravnici stasala je generacija dece iz izbegličkih kolona, musavih ali ponosnih, tužnih ali odlučnih, koja danas prenose slavu svog naroda u nauci, kulturi, sportu, obrazovanju i politici. Naša je dužnost da negujemo kulturu sećanja, da istinu prenosimo novim generacijama, ne da bi gajili tugu ili osvetu, već da bi gradili pravednije, spremnije i ljudskije društvo, izjavio je Stevan Bakić, gradonačelnik Subotice.

Fondacija "Svetozar Miletić" je ispred svečanog ulaza u Gradsku kuću priredila izložbu "Kultura pamćenja", na kojoj su prikazani stradalnici na Petrovačkoj cesti, a organizovala je i okrugli sto za 40 studenata iz Beograda, Novog Sada i Subotice. Obeležavanje 30. godina od "Oluje" podržali su Grad Subotica, Pokrajinski fond za izbegla i raseljena lica kao i Pokrajinski sekretarijat za kulturu, javno informisanje i odnose s verskim zajednicama.

ДАНИ ТУТЕ И СЈЕЋАЊА

Бања Лука

САБОРНИ ХРАМ
ХРИСТА СПАСИТЕЉА

ПАРАСТОС

ЗА СВЕ ПОСТРАДАЛЕ У ЕГЗОДУСУ СРПСКОГ
НАРОДА ИЗ РС КРАЈИНЕ У АВГУСТУ 1995. Г.

ПОНЕДЈЕЉАК, 4. АВГУСТА 2025. у 11,00 часова

Да се не заборави!

30 година
од ЕГЗОДУСА ИЗ РСК

„ОЛУЈА“ ЈОШ ТРАЈЕ!

НАША ОЛУЈА
НЕ ПРЕСТАЈЕ

ОТВАРАЊЕ ИЗЛОЖБЕ
ПОНЕДЈЕЉАК, 4. АВГУСТА 2025. у 11,00
БАЊА ЛУКА, КУЋА МИЛАНОВИЋА

Трибина
„ДАНИ ТУТЕ И СЈЕЋАЊА“
и ПРОМОЦИЈА
нових Веритасових издања

4. августа 2025. у 12,00
Кућа Милановића

У Бањалуци обележено 30 година од егзодуса Срба из Републике Српске Крајине

Veritas.info, 4.8.2025.

У Бањалуци су 4. августа почели „Дани туге и сјећања“, низ комеморативних програма поводом 30 година од егзодуса Срба из некадашње Републике Српске Крајине у хрватској војно-полицијској операцији „Олуја“. Манифестацију организује Документационо-информациони центар „Веритас“ у сарадњи са епархијама Српске православне цркве. Обележавање је започело у Храму Христа Спаситеља, где је служен парастос за страдале Србе убијене током и након операције „Олуја“. Помену су присуствовали представници организатора, институција, удружења избеглих и прогнаних, као и бројни грађани који су одали пошту жртвама и присетили се догађаја из августа 1995. године. Програм је настављен у Кући Милановића, где је отворена документарна изложба под називом „Да се не заборави – 30 година од егзодуса из Републике Српске Крајине – ‘Олуја’ још траје“. Изложба кроз архивску грађу, фо-

тографије и документа сведочи о страдању и прогонству српског становништва током хрватске војно-полицијске операције, као и о последицама које су уследиле након егзодуса. Након отварања изложбе одржана је трибина „Дани туге и сјећања“, на којој су представљена најновија издања Документационо-информационог центра „Веритас“. Том приликом промовисан је и нови Билтен број 185 за август 2025. године, који доноси актуелне податке, документа и прилоге о страдању, несталим лицима, судским поступцима и другим темама од значаја за очување сећања на жртве и документовање последица операције „Олуја“. Комеморативни програм „Дани туге и сјећања“ наставља се и наредних дана различитим духовним, културним и меморијалним садржајима, са циљем очувања сећања на страдале и прогнане Србе из Републике Српске Крајине и преношења историјског памћења будућим генерацијама.

Бања Лука, 4.8.2025. Храм Христa Спaситeљa, йомен жрѣвaмa «Олујe»; ФОТО: Вeрѣтaс

Бања Лука, 4.8.2025. Кућа Милановића, Изложба «Олуја још траје» ФОТО: Веритас

Бања Лука, 4.8.2025. Кућа Милановића, Веријасов Билтен «30 година послије - дани туге и сјењања» ФОТО: Веријас

Бања Лука, 4.8.2025. Кућа Милановића, Капалој за изложбу «Олуја још траје» ФОТО: Веријас

Бања Лука, 4.8.2025. Кућа Милановића, Промоција Билтена «30 година йослије -дани йује и сјећања» и књије «Ваши и наши», слика йоре: Слободан Перић, Мира Мандић, Свејлана Шиљејовић, Саво Ширбац; слика доле: йрейуна сала у Кући Милановића; ФОТО: Верийас

Изложба на отвореном и полагање венаца у оквиру „Дана туге и сјећања“

Veritas.info, 5.08.2025.

Програмом обиљежавања 5. августа, у оквиру манифестације „Дани туге и сјећања“, на платоу испред Храма Христа Спаситеља у Бањалуци отворена је изложба на отвореном под називом „Да се не заборави – 30 година од егзодуса из Републике Српске Крајине – ‘Олуја’ још траје“. Изложба кроз архивску грађу, фотографије и документа свједочи о страдању и прогонству српског становништва током хрватске војно-полицијске операције „Олуја“, као и о посљедицама које су уследили након егзодуса.

Истог дана делегација Документационо-информационог центра „Веритас“, заједно са родбином и пријатељима из Републике Српске, положила је вијенце и цвијеће на Пердувовом и Новом гробљу у Бањалуци.

На Пердувовом гробљу одата је пошта и служен помен деветорици Далматинаца убијених уочи почетка хрватске агресије на Динари, непосредно пред операцију „Олуја“. Делегација је потом положила цвијеће и на гроб Боре Мартиновића, једне од препознатљивих личности и симбола страдања Срба из Републике Српске Крајине, на Новом гробљу у Бањалуци.

Бања Лука, 5.8.2025. Плато јкод Храма Христа Спаситеља, , Изложба на отвореном «Олуја још траје» ФОТО: Веритас

Бања Лука, 5.8.2025. Пердуово гробље, Помен девејторици гламајинаца стїрадалих на Динари, ФОТО: Верийас

Бања Лука, 5.8.2025. Ново гробње, Помен Бори Марїиновићу, ФОТО: Верийас

Комеморативни програм одржан 6. августа

Veritas.info, 6.8.2025.

У оквиру манифестације „Дани туге и сјећања“, 6. августа у Новом Граду је низом комеморативних догађаја обиљежено 30 година од егзодуса Срба из Републике Српске Крајине. У Храму Светих апостола Петра и Павла служен је парастос за Србе страдале у хрватској војно-полицијској операцији „Олуја“. Молитвеном сјећању присуствовали су преживјели учесници егзодуса, породице страдалих, представници Документационо-информационог центра „Веритас“, локалних власти и бројни грађани, одајући почаст жртвама и чувајући сјећање на страдале и прогнане. Након парастоса, на Мосту спаса, који повезује Двор на Уни и Нови Град, запаљене су свијеће и спуштен је вијенац у ријеку Уну, у знак сјећања

на хиљаде крајишких избјеглица из Лике, Кордуна и Баније које су у августу 1995. године управо преко тог моста пронашле спас пред налетом хрватске офанзиве. Овај чин представља један од најснажнијих симбола сјећања на страдалнички пут српског народа из Крајине. Истог дана комеморативни програм настављен је у Сводни, код Новог Града, мјесту на којем је 8. августа 1995. године хрватска авијација бомбардовала избјегличку колону, усмртивши шесторо крајишких цивила. Код спомен-крста, који је Документационо-информациони центар „Веритас“ подигао 2012. године, служен је помен и положени су вијенци у знак трајног сјећања на невино страдале жртве.

Нови град, 6.8.2025. Паљење свијећа одлазак до моста спаса где је вијенац бачен у воду у знак на сјећање на жртве «Олује», ФОТО: Веритас

Сводна, 6.8.2025. Помен њоред сѝомен крсѝа у Сводби , ФОТО: Верийас

ПЕТРОВАЧКА ЦЕСТА И ДРИНИЋ – Сјећање на жртве и завршетак „Дана туге и сјећања“

Veritas.info, 7.8.2025.

У оквиру манифестације „Дани туге и сјећања“, 7. августа код спомен-крста у мјесту Јањиле обиљежено је 30 година од егзодуса Срба из Републике Српске Крајине и одата почаст жртвама страдалим у ракетирању крајишке избјегличке колоне на Петровачкој цести. На том мјесту хрватска авијација је 7. августа 1995. године напала колону цивила која се кретала више од 60 километара у дубини територије Републике Српске, усмртивши и рањивши већи број избјеглица.

Помен страдалима служио је Његово преосвештенство епископ бихаћко-петровачки Сергије са свештенством Епархије бихаћко-петровачке. Обиљежавању су присуствовали бројни грађани, породице жртава, представници институција Републике Српске и Србије, као и организација које негују културу сјећања. Присутнима су се обратили министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Републике Србије Милица Ђурђевић Стаменковски, председник Народне скупштине Републике Српске Ненад Стевандић, савјетник председника Републике Србије за регионална питања Милош Вучевић и председник

Документационо-информационог центра „Веритас“ Саво Штрбац. У својим обраћањима истакнут је значај очувања сјећања на страдале, његовања историјске истине и наставка борбе за правду за жртве и њихове породице.

По завршетку помена на Петровачкој цести, као и претходних година, представници Документационо-информационог центра „Веритас“, заједно са пријатељима и домаћинима, окупили су се у Дринићу, најмањој општини у Републици Српској, која је током рата издвојена из општине Босански Петровац и припојена Републици Српској. Тиме је симболично завршен овогодишњи програм „Дана туге и сјећања“.

Домаћини из Дринића организовали су посјету Спомен-соби посвећеној борцима и цивилима из овог краја погинулим и убијеним током ратова деведесетих година, након чега је уприличено традиционално дружење учесника комеморативног скупа. Ово окупљање представља прилику да се, уз сјећање на страдале, негују међусобна солидарност и трајна посвећеност очувању успомене на жртве егзодуса и ратних страдања.

Петровачка цеста, 7.8.2025. Помен жртвама страдалим у авиоирањима у Петровачкој цести
ФОТО: Веритас

Пеїрровачка цесїа, 7.8.2025. Помен жрївама сїрадалиму авїоїранайїрањеу Пеїрровачке цесїе
ФОТО: Верийас

НЕМА НИ ЛЕКА, НИ ПРАВДЕ, САМО БОЛ ЖИВИ И РАЗДИРЕ: Ране родитеља деце убијене на Петровачкој цести не зацељују, расту и бујају с временом

Вечерње новости, 07. 08. 2025.

Пише: Милена Марковић

НАША деца нас буде, траже одговоре зашто су била мете, а ми тражимо мало мира у душама.

МАЈКО, не дај ме. Држи ме. Држи ме...

- Сине, ево ме..
- Горим, мајко. Горим.
- Држим те. Не бој се.
- Мајко, сањам те.
- И ја тебе душо, не дај се.
- Али, ја сам, мајко, пепео.

Сан је кратко трајао.

Јованку, мајку Дарка Вуковића, пре зоре буди њено дете. Њен Дарко.

Имао је непуних тринаест година када су га спржиле бомбе хрватске авијације, у збегу, 7. августа, деведесет пете, на Петровачкој цести. Оног дана када је нова хрватска држава и "са неба", прогнаном народу, српском, поручила – чиста Хрватска.

- По зубићима сам препознала мога сина – говорила је Јованка за "Новости".

- Скупљала сам те, његове кости. Готов пепео. И, носила сам их. Да је тај пут трајао милион километара, носила бих их. И сад сањам тај пут. Њега живог, сањам. Пита ме:

"Мајчице, знаш ли што су ме убили"...

Петровачка цеста дуга три деценије. Тај пут путују у немерљивој муци и Спасе и Славица Рајић. Родитељи бомбама спржене деце Петровачке цесте која нам се поновила. Савијају бол у себи. Дубоко. Недокучиво.

Њихови Невенка и Жарко..., у збиру година осамнаест..., нечије необележно пунолетство, у истом збегу су спржени. У злочин убица уписани у истом трену.

- Нашу децу, њихове кости пренео сам овде у Апатин, где смо се, ми Рајићи зауставили, после дана и дана тумарања од Крајине до Србије – отворио је душу за "Новости", једном, и више никад Спасе Рајић,

отац. – Да им грбове овде посећујемо. По миру, упалимо свећу...

Исплачемо се, не само на данашњи дан, кад је обичај. Њихово детињство и њихово страдање је наш проклети живот. Патња на коју се не жалимо. Наша деца је заслужују, јер су били деца.

- Мислим да сам на овај начин, одужио дуг својој умореној деци – говорио је Спасе.

- И држава мора да... Ми и наша деца тражимо одговор зашто су они били мете. Зашто они?

Жртве Јован Дрча, Невенка и Жарко Рајић и Дарко Вуковић убијени су 7. августа 1995. у нападу хрватских авиона на колону избеглица, Фото Приватна архива

Одговор тражимо. Када стигне, наћи ћемо мир и спокој у душама нашим које живе ране раздиру. Али, правде нема. Ни лека нема. Само бол. И само туга убија.

Враћамо време...

Седми август, 1995. године. Колоне несрећних људи, прогнаних из својих кућа. Са огњишта прадедова. Одједном се све замрачило и све стало. У трену је све нестало. Све што су крајишка, српска деца сањала, све је постало пепео. Из тог пепела су њихове мајке пребирале "преживеле" кости. Пребирале и паковале живот своје деце у пластичне кесе...

Дринић, 7.8.2025. Посјећа сјомен соби и полајање вјенаца код сјоменика поинулим борцима овој краја, и традиционално дружење учесника комеративної скупа, Фото: Веритас

ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ, ПАРАСТОСИ ЈУЛ 2025. - ЈУЛ 2026..

УБИСТВО РАТНИХ ЗАРОБЉЕНИКА НА ДИНАРИ

Свирепост убиство девет заробљених српских војника без правде и епилога

Политика, 26. 07. 2025.

Навршило се 30 година од убиства девет припадника Српске војске Крајине, које су 26. јула 1995. године на подручју Медено брдо на планини Динари, након заробљавања, ликвидирали припадници Хрватског вијећа одбране и хрватске војске. И поред бројних доказа и протеклих деценија, за овај ратни злочин над Србима нико до данас није одговарао – саопштио је Документационо-информациони центар „Веритас“.

Према подацима „Веритаса“, везисти Српске војске Крајине су приликом самог заробљавања успели да забележе радио-разговор непријатељске стране, који недвосмислено потврђује да су сви војници били живи када су заробљени.

Недуго након овог догађаја уследила је хрватска војна операција „Олуја“, док је судбина шест од девет убијених војника била непозната све до 1998. године. Те године, преко Комисије за нестала лица тзв. Херцег-Босне, стигла је информација да су ловци у једној вртачи на Меденом брду пронашли људске кости. Захваљујући пожару који је захватио то подручје, остаци су били видљиви.

Уследила је заједничка акција комисија за нестала лица Републике Српске и Херцег-Босне, након чега су, 16. новембра 1998. године, уз помоћ хеликоптера СФОР-а, кости извађене из вртаче и пребачене у Бањалуку.

Извршена је ексхумација шест тела, док су преостала три посмртна остатка пронађена раније, у априлу 1996. године, у масовној гробници Камен код Гламоча.

Међу идентификованим жртвама из вртаче били су Здравко Вујак, Миленко Радишић из Велике Главе, Дамир Манојловић из Ивошеваца, Милан Мацура из Кистања и браћа Љубомир и Милорад Урукал из Братишковаца. Из масовне гробнице код Гламоча ексхумирани су Маринко и Винко Ковачевић из Ервеника, као и Жељко Ераковић из Братишковца.

Иако су кости биле делимично угњенисане, пронађени лични предмети, делови униформи и повреде на скелетима недвосмислено су указали на начин страдања. У то време у Републици Српској још није била уведена ДНК метода идентификације, па су се породице, с обзиром на немогућност прецизне појединачне идентификације, одлучиле да све жртве сахране заједно – на Пердуовом гробљу у Бањалуци, где им је подигнут заједнички споменик.

Локација проналаска тела, трагови повреда на костима, као и остаци опреме и униформи, указују да су заробљени војници након заробљавања погубљени и бачени у вртачу – унајживу масовну гробницу – са намером да се затру трагови злочина.

Упркос томе што се ради о класичном примеру кршења међународног хуманитарног права и ратних конвенција, и што постоје докази који указују на ратни злочин, нико од починилаца до данас није изведен пред лице правде – ни пред домаћим ни пред међународним судовима, указују из „Веритаса“.

УБИСТВО НОВИНАРА ББЦ-А

СЈЕЋАЊЕ НА ДŽОНА СКОФИЛДА

novinara koji je stradao izveštavajući o posledicama „Oluje“

Veritas.info, 13.07.2025.

Britanski radio-novinar BBC-ja Džon Skofild (John Schofield) poginuo je 9. avgusta 1995. godine na Kordunu, u blizini Vrginmosta, izveštavajući o posledicama vojno-redarstvene akcije „Oluja“. Imao je 29 godina i radio je za emisiju BBC Radija The World Tonight. Iza sebe je već imao iskustvo izveštavanja iz Severne Irske, Libana, Zalivskog rata i sa prostora bivše Jugoslavije.

Jutro 9. avgusta započelo je u zagrebačkom hotelu Interkontinental, gde su bili smešteni strani novinari. Zbog ograničenog broja mesta u oklopnim vozilima BBC-ja, Skofild i njegov kolega Met Pikok (Matt Peacock) bacili su novčić kako bi odlučili ko će tog dana putovati u oklopnom vozilu, a ko drugim putem. Skofild je dobio bacanje novčića i pridružio se ekipi koja je krenula prema području Korduna, dok je Pikok otišao na drugi zadatak. To je bio njihov poslednji susret. Nekoliko sati kasnije ekipa BBC-ja naišla je na selo koje je gorelo u blizini Vrginmosta. Kako bi snimili požar i posledice rata, novinari su izašli iz jasno obeleženog belog oklopnog vozila BBC-ja. U tom trenutku otvorena je intenzivna vatra iz neposredne blizine. Skofild je pogođen u vrat i preminuo je na licu mesta, dok su snimatelj Adam Keleher (Adam Kelleher) i novinar Omar Asavi (Omar Asawi) lakše ranjeni. Džonatan Berčil (Jonathan Burchill) prošao je bez povreda.

Prve zvanične reakcije hrvatskih vlasti bile su da je moguće da su pucali srpski položaji. Međutim, nakon razgovora sa preživelim članovima ekipe i sopstvene provere na terenu, BBC i britanski diplomatski predstavnici zaključili su da su smrtonosni hici došli sa položaja hrvatskih vojnika. Prema izveštaju lista The Independent, hrvatski vojnici koji su se nakon pucnjave približili mestu događaja pomogli su u evakuaciji ranjenih i izrazili žaljenje zbog onoga što se dogodilo, navodeći da su vojnici bili „nervozni i uplašeni“. Britansko Ministarstvo spoljnih poslova zatražilo je od hrvatskih vlasti potpunu i nezavisnu istragu. Reporter bez granica (Reporters sans Frontières) uputili su protestno pismo predsedniku Franji Tuđmanu zahtevajući nepristrasnu istragu i utvrđivanje odgovornosti. Iako je istraga najavljena, slučaj nikada nije dobio sudski epilog niti je javno

objavljeno da je neko odgovarao za Skofildovu smrt. Skofildova pogibija snažno je odjeknula u međunarodnoj novinarskoj zajednici. BBC je u svom godišnjem izveštaju ocenio da je njegova smrt pokazala kolikim su rizicima izloženi ratni izveštači i nakon toga dodatno unapredio bezbednosne procedure, obaveznu obuku za rad u ratnim zonama i upotrebu zaštitne opreme i oklopnih vozila.

Na mestu njegove pogibije, na Jurinim Brdima kod Vrginmosta, porodica je podigla spomen-obeležje koje je tokom godina više puta bilo oštećeno i obnavljano. Nema podataka da se na tom mestu održava redovna zvanična državna komemoracija u Hrvatskoj.

Sećanje na Džona Skofilda danas se prvenstveno čuva kroz rad The John Schofield Trust, fondacije koju su 1996. godine osnovali njegova supruga Suzana (Susanah) Skofild, porodica i prijatelji. Fondacija pruža mentorstvo i stručnu podršku mladim novinarima, smatrajući to najtrajnijim spomenikom njegovom profesionalnom i ljudskom nasleđu.

Povodom 30. godišnjice njegove pogibije, 9. avgusta 2025. godine, fondacija je obeležila jubilej podsećanjem na njegov život i rad, ističući da je stradao izveštavajući iz Hrvatske i da se njegovo nasleđe danas čuva kroz programe mentorstva i profesionalnog usavršavanja mladih novinara. Umesto klasične komemoracije, godišnjica je obeležena afirmacijom vrednosti kojima je bio posvećen – profesionalnosti, integriteta i odgovornog ratnog izveštavanja.

Jedno od najpotresnijih svedočanstava ostavio je njegov prijatelj i kolega Met Pikok u tekstu „A Tribute to

John“, u kojem piše da ga i posle tri decenije progoni trenutak kada su bacili novčić kako bi odlučili ko će tog dana krenuti prema Kordunu. „Bili smo dvojica dvadesetdevetogodišnjih reportera. Rekao mi je da ćemo se videti u hotelskom baru te večeri. To je bio poslednji put da sam ga video“, zapisao je Pikok, zaključujući da je Džon Skofild ostao „zauvek dvadesetdevetogodišnjak u sećanju onih koji su ga poznavali“.

СИСАК- ЦАПРАШКА СЕЛА

Pre 34 godine u Sisku počinjen jedan od najtežih zločina nad Srbima u Hrvatskoj

Glas javnosti, 22.08.2025

Na današnji dan pre 34 godine, na području Siska počinjen je jedan od najtežih zločina nad Srbima u Hrvatskoj, kada su pripadnici hrvatske policije i vojske ubili 15 osoba, a više desetina ranili, saopštio je Dokumentaciono-informacioni centar „Veritas“.

Kako se navodi, najmlađa žrtva bila je devojčica Željka Boinović. Za ovaj zločin u capraškim selima do danas niko nije krivično odgovarao.

Kako je Veritas naveo, pripadnici hrvatske policije i Zbora narodne garde su u transporterima sa oznakama JNA ničim izazvani „protutnjali“ kroz više sela i nasumično pucali na meštane.

U krvavom pohodu na srpska sela napadače su zaustavili meštani sela Brđani, koji su se, čuvši pucnjavu kroz druga sela, na brzinu organizo-

vali i postavili uspešnu zasjedu, piše u saopštenju Veritasa.

Posle ovoga događaja, Srbi iz capraških srpskih sela više nisu odlazili na posao u Sisak, već su organizovali odbranu svojih sela i kuća, a uskoro su formirali i opštinu koju su, po području na kojem se nalaze pomenuta sela, nazvali Caprag, sa sedištem u Gradusi, koja je bila u sastavu Republike Srpske Krajine.

Krivičnu prijavu porodica žrtava protiv četvorice „zengovaca“ zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, odbacilo je Županijsko državno tužilaštvo u Sisku u septembru 2006. godine, uz obrazloženje „da su njihovi rođaci ubijeni u oružanom sukobu između paravojnih grupa takozvane SAO Krajine i Hrvatske vojske ili su kolateralna šteta tog oružanog sukoba“, saopštio je Veritas.

Tužbe za naknadu štete porodica ubijenih, hrvatski sudovi su odbili zbog zastarelosti i nedostatka dokaza, uz obavezu da državi naknade parnične troškove, koji su se kretali i do više hiljada evra.

Neki od tih postupaka dospeli su i pred Evropski sud za ljudska prava u Strazburu, ali je odbacio njihove zahteve zbog proteka roka od šest meseci između „poslednje istražne radnje ili njihova saznanja o neefikasnosti istrage na nacionalnom nivou“ i podnošenja zahteva tom sudu.

Prema Veritasovim podacima, u Sisku i okolnim mestima, u leto i jesen 1991. godine, likvidirano je najmanje 119 osoba srpske nacionalnosti, od čega 97 civila, među kojima i 11 žena. Od ukupnog broja likvidiranih, 80 ih je sahranjeno a za posmrtnim ostacima ostalih i dalje se traga.

ГРУБОРИ

ГРУБОРИ, КРУНА ЗЛА “ОЛУЈЕ”

Вечерње новости, 25. 08. 2025.

ГРУБОРИ, место где је зло ставило своју крваву круну. Заселак села Плавно код Книна где су хрватски бојовници још једном, по ко зна који пут, изгубили војничку част. Ничим изазвани, из чисте обести убили су ту шесторо невиних цивила,

спалили све, у згаришта претворили куће, штале и живу стоку у њима... Ватра се одавно угасила, али дим који се тог дана, пре три деценије надвио над Груборима, оставио је траг који ће заувек смрдети нечовештвом.

Август 25, године 1995. “Олуја”, злочиначка акција

хрватске војске и полиције још има своје пипке у тзв. акцијама чишћења терена. У Груборима, од седамдесетак Срба пре прогона, на својим огњиштима остало их је свега тринаесторо. Сви су имали више од 50 година, најстарија чак 90, само један, најмлађи, имао је 41. По-

веровали су речима хрватског вође Фрање Туђмана и његове врхушке, да ко није узимао оружје у руке нема чега да се боји. Поверовали су и непуне три седмице касније, брутално, језиво, убијено је њих шесторо – Марија Грубор (1905) и њен син Јован (1930), Милош Грубор (1915), Милица Грубор (1944), Ђуро Карановић (1954) и Јован (Дамјана) Грубор (1922). На њихово страдање у селу подсећа све, и крст на ком ћирилицом пише: “Недужним и мучки убијеним мјештанима засеока Грубори”.

- Тог дана имали смо позив од хрватских власти да ујутро дођемо код школе ради пописивања. Нас седморо је отишло према школи ради пописа док је њих шесторо остало. Уз пут смо срели доста хрватске војске који су ишли у правцу нашег засеока. Наводно да су кренули ради обезбјеђења пруге због проласка воза на релацији Загреб-Сплит – сведочио је Јован Грубор (1927) за архиву Информативно-документационог центра “Веритас”.

А тај воз за чију безбедност су били задужени, био је “влак слободе” који је сутрадан, 26. августа ишао из Загреба преко Книна у Сплит са хрватском врхушком предвођеном Туђманом. Славила се “блистава победа”. Војници које су мештани срели били су припадници Антитерористичке јединице “Лучко”. За њих

су старац од 90 година, жена болесна од рођења и још четворо голоруких цивила били – терористи, претња Туђмановом возу. Дим се надвио над Груборима, зачули су се пукњи... У Груборе су убрзо дошли припадници УН за сектор “Југ”, стационирани у Плавну, за њима и мештани Грубора који су отишли да се попишу... Жене су почеле да кукају, да наричу... Бесконачан бол Душанке Грубор забележиле су и камере УН. Убијени су јој муж Јован и свекрва Марија. Масакрирани су. Касније је сведочила:

- Дошла сам до штале, јер се видио дим одатле. Горила је жива стока, а ја сам дозивала мужа Јована. Покрај убијених крава лежао је и мој муж, грло му је било пререзано, а недостајало му је пола лица. Била сам у шоку и тражила помоћ. Отрчала сам у кућу Милоша Грубора, који је болестан лежао у кревету. Нашла сам га на поду куће, како у пицама лежи у локви крви, поред су биле чауре од метака. (...) Тако сам у згаришту своје куће нашла свекрву Марију како сва изгорјела лежи на леђима. На ливади смо нашли два леша, Милицу Грубор која је била избодена ножем и изрешетана рафалима. А мало даље био је и леш Ђуре Карановића, који је такође имао ране од ножа на врату, а на грудима ране од метака. Јован Карановић је

изгорио у својој кући, видјели смо згариште.

Да није било камера УН, овај злочин би вероватно био заташкан, штавише било би и оних у хрватским редовима који би га негирали и назвали “четничком измишљотином”. Али, сада више нико није могао рећи да се свирепо убиство није догодило или да су починиоци припадници неких одметнутих јединица. Овај пут знало се ко је то учинио, иако су хрватске власти одмах прибегле плану “Б” и покушале да фалсификују извештај о Груборима. Тадашњи заповедник Зборног подручја Книн и представник Владе Хрватске за цело тзв. ослобођено подручје, Иван Чермак, екипи УН телевизије дао је изјаву наводећи да се у Груборима одиграо “ватрени окршај између специјалне полиције и заосталих четничких група”. Изговорио је то без трунке срама као да су у размени ватре залутали меци запалили толико кућа и убили шесторо цивила.

- Никада нећу заборавити шта су моја мајка Душанка и остали доживели тог дана. За њих седморо тај одлазак на попис у школу био је спасоносан, али су бол и најтеже могуће сећање на приказ који су затекли носили доживотно... Убеђивали су је неки хрватски надлежни да није видела оно што је видела, да мог оца није нашла тако како

га је нашла... Измасакираног. Тражила је да их обоје сахрани, нису јој дали, већ су све шесторо отерали прво у масовну гробницу, па онда 2002. су их ексхумирали и пребацили у Загреб. Тада сам с мајком ишла да их идентификујем – једва нам је говорила Милица Грубор, ћерка и унука убијених Јована и Марије када смо недавно били у Груборима.

И њој је као и многима требало много година да поново почне да долази у своје село. Ране су биле болне и дубоке. Неколико година нико није долазио, смокве и дивља купина освајале су напуштене куће, село је изгледало сабласно... Сваки камен преостале куће и сваки грумен спржене земље сведочили су о злу које је ту почињено.

- Били су прекинути вода и струја, растиње је бујало, пута није било, једва би се могло прићи пешке, а камоли аутом... Годинама је било тако – причао нам је Милош Русић док нас је водио до кућа и места где су пронађени убијени Срби у Груборима. – Најпрви је у село дошао Јандрија Грубор, после њега смогли су снаге да дођу Ђуро и Милица Грубор... Почели смо са СНВ да обележавамо годишњице злочина, а онда је на комеморацију 2020. дошао и Зоран Милановић, председник Хрватске. Војска је уочи његовог доласка насула пут, а годину раније затражено је од ЕДБ

у Книну да се Грубори поново снабдевају струјом. Некако је та 2020, дакле четврт века после злочина била пресудна да спаљене куће у Груборима почну да се обнављају или да се граде нове.

До сада их је, каже нам Милош, обновљено 10 уз помоћ државе Хрватске, а још осам чека да се изграде. Нико од оних који су своје домове обновили не живи стално у Груборима, али долазе кад год могу, лети најчешће. Њихова одважност задивљује... Живот ће сигурно писати још страница у Груборима, али и сећање, сећање на срамни, језиви злочин који ту почиње 25. августовског дана лjeta Господњег 1995!

ЈОШ НИКО НИЈЕ ОДГОВАРАО

ИАКО су камере припадника УН забележиле последице крвавог пира хрватских бојовника у Груборима, иако су забележене чак и регистарске ознаке аутомобила у којима су били, нико за овај злочин још није одговарао.

Тужилаштво Хрватске је оптужило тројицу припадника јединице "Лучко": Божидара Крајину, Фрању Дрља и Игора Бенету. Прва двојица су јуна 2014. ослобођени пред Жупанијским судом у Загребу, а Игор Бенета није дочекао почетак суђења. Он је био у бекству и

пронађен је мртав у једној шуми у Лици у марту 2012. годину након што министар унутрашњих послова Хрватске покренуо истрага у вези "случаја Грубори". Бенетова мајка је изјавила да је убијен као "непожељан сведок".

У Хашком трибуналу од 2005. до 2012. за овај злочин је суђено тројици хрватских генерала Ивану Чермаку, Анти Готовини и Младену Маркачу. Чермак је ослобођен априла 2011, док су Готовина и Маркач ослобођени и пуштени на слободу 16. новембра 2012.

ГОШИЋ

Komemoracija srpskim civilima u Gošiću - pravde nema, a tuga ne jenjava

Srbi.hr, 28.08.2025.

U organizaciji Veća srpske nacionalne manjine Šibensko-kninske županije i Opštine Kistanje održana je komemoracija srpskim civilima ubijenim u selu Gošić krajem avgusta meseca 1995.

godine, danima nakon hrvatske akcije „Oluja”.

Na tridesetu godišnjicu ubistva osam srpskih civila sela Gošić, porodice žrtava, rođaci i komšije stradalih Gošićana okupili su se pod krošnjom kostjelića

kako bi pored spomen-ploče sa imenima žrtava prislužili sveće i položili cveće. Parastos za ubijene civile služili su sveštenici SPC, Mitropolije zadarsko-šibeničke i eparhije dalmatinske Milan Grubić, Stefan Mirković i Zdravko Cvijić.

U spomen na ubijenu nedužnu srpsku starčad, sveštenik Milan Grubić održao je prigodnu besedu istakavši kako oni čiji su životi nasilno prekinuti nose mučenički venac stradanja.

- Ovi stradalnici i mučenici stradali su samo zbog srpskog imena i vere pravoslavne i to je bila njihova jedina krivica. Kako sam to i pre govorio, oni su naši zastupnici pred prestolom Božijim i mi treba i njima da se molimo. Gospod kaže da nema veće ljubavi od one kada neko položi svoj život za bližnje svoje. Ovi ljudi položili su svoj život ostavši kod svojih domova, zbog toga su i stradali. Gospod je i sam posvedočio da ovaj svet u zlu leži, tako se i ovde iskazalo ono zlo koje je suprotno od svega onoga što je ljudsko, hrišćansko i bogopodobno. Mi ne treba u svojim srcima da gajimo mržnju, nikako neku osvetu, želju da se tim ljudima nešto loše dogodi, nego naprotiv, naša vera i sam Gospod nas uči da „ljubimo neprijatelje svoje“. To je teška reč i težak i zadatak, ali se svo zlo ovoga sveta može pobediti jedino ako

činimo dobro. Dobro uvek savlada zlo. Tako i mi koji smo ovde ostali, koji svedočimo ovom zločinu, treba da se potrudimo da živimo kao blagočestivi hrišćani, a to će ujedno biti i molitva za sve ove naše nevino postradale sunarodnike – u svojoj besedi istakao je sveštenik Grubić.

Saborska zastupnica SDSS-a Anja Šimpraga u svom obraćanju prisutnima istakla je kako je Gošić jedno od mesta golgote za srpski narod, podsetila kako za postradale pravde nema, a savest onih koji su zločine počinili nije proradila.

- I ovaj avgust, kao i svaki avgust u polednjih trideset godina, za nas Srbe ovoga kraja najteži je mesec u kojem se prisećamo napuštanja svojih domova, smrti i razaranja. Jedno od mesta naše golgote je i Gošić. Oluja je prošla, ali su se zločini dogodili i to treba jasno i glasno ponavljati, baš kao i svaki zločin osuditi. Ubijeni su bolesni i stari, na kućnom pragu, u mestu u kojem su rođeni i u kojem su njihovi preci vekovima živeli. Ubijeni su jer nisu hteli otići, jer nikome ništa našao nisu učinili.

Ti ljudi izdani su od svih. Nakon svih ovih godina bol ne jenjava. Pravde još nema. Savest onih koji su na ovom mestu činili zlo nije proradila – istakla je Šimpraga te podsetila na reči predsednika SNV-a Borisa Miloševića, izrečene dva dana ranije na komemoraciji ubijenim srpskim civilima u selu Plavno i zaseoku Grubori.

- Ovo je komemoracija za ubijene hrvatske građane srpske nacionalnosti. Posvećena je njima. Mi se na komemoracijama redovno sećamo i stradanja hrvatskog naroda i osuđujemo zločine koji su se dogodili na brojnim mestima, jer ništa ne može opravdati grozan zločin, poput onog u Zatonu Obrovačkom. Svi mi okupljeni delimo tugu za ubijenima i osuđujemo zločince. Činimo to iz osećaja i dubokog uverenja da sve žrtve imaju pravo na jednaku empatiju i status, bez obzira na nacionalnost. Koliko god naš uticaj bio mali, od toga nikada nećemo odustati. Imamo pravo glasno reći i glasno upozoravati kako za mnoge zločine počinjene nakon „Oluje“

niko nije odgovarao. Imamo pravo sećati se, imamo pravo okupljati se, imamo pravo govoriti o problemima Srba u Republici Hrvatskoj, imamo pravo biti građani u svojoj zemlji. I svake naredne godine ćemo se sećati svih izgubljenih života, kako u Gošiću i Varivodama, tako i u Zatonu Obrovačkom, Promini i Škabrnji. Razumeli nas ili ne, istrajaćemo u kulturi sećanja i komemorisanja. Mi kao država više nemamo vremena za zabrane niti za odgađanja. Naše je vreme iscorelo. Trebamo pogledati sami u sebe i videti do koje smo tačke stigli, da konačno jedni drugima oprostimo kako bismo se rešili svega onoga šta je bilo nekada i ostavimo nešto generacijama koje dolaze – zaključila je Šimpraga.

Pomen za postradale Gošićane održan je i ispred spomen krsta postavljenog u zaseoku Borak gde je na kućnom pragu, ili nedaleko od njega, ubijeno sedam civila. Među njima ove godine bio je i Milan Borak, sin ubijenog Dušana Borka.

- Moj otac bio je najmlađa žrtva među ubijenim Gošićanima. Nije bio vojnik već civil koji je ostao

u svom domu, zajedno sa svojim komšijama. Bio je jedan od ljudi koji, što se kaže, nikada ni mrava nije zgazio, sa svima se družio i to su svi jako dobro znali. Moj mlađi brat umro je na dan svog venčanja i ovde je sahranjen. Noć pred „Oluju“ ja sam imao zdravstveni problem, bio sam na rubu sepse i završio u kninskoj bolnici. To su bili razlozi zbog kojih je moj otac ostao, jedan sin mu je već bio pod zemljom, za drugog nije znao da li će preživeti. Otac je ubijen, a onda sahranjen na kninskom groblju. Dve godine nakon rata došao sam da posmrtnu ostatku svoga oca prebacim na naše groblje, u naše selo. Njegovo grobno mesto bilo je označeno krstom sa imenom i prezimenom, ali taj krst je ubrzo uklonjen. Odugovlačilo se sa prebacivanjem iz meni nepoznatih razloga, a meni to nije dalo mira sve dok ga nisam sahranio onako kako zaslužuje da počiva. Od tada sam i ja počeo da dolazim konstantno. Majka nije imala mira dok je nismo vratili ovde. Selo je bilo pusto, sve porušeno, uništeno, ali je njena želja bila veća i jača od svega toga. Kuću smo obnovili, majka se upokojila,

a ja sam se pre četiri godine vratio sa suprugom u Gošić. Obnovio sam domaćinstvo, kupio konje koje su moji pre rata uvek uzgajali, ispunio želju majci da se vratim na svoju dedovinu i sada ovde dočekujem i ispraćam svoju decu i unučad – u dahu priča Milan, napominjući da ga i dan danas boli što je njegov otac ubijen na takav način, više od dvadeset dana nakon ratnih dešavanja, kada je sve prošlo i što oni koji su videli beli auto koji je toga dana prošao kroz Gošić, iz kojeg su ljudi ubijeni, nikada nisu smogli snage da o tome iskrenije posvedoče – priča Milan.

No, kako reče: „Ima neko gore ko o tome brine, pa ni umreti nije lako onome ko ovakve zločine na savesti nosi“.

U selu Gošić, 27. avgusta 1995. godine, dvadeset i dva dana po okončanju ratnih dejstava, ubijeni su: Gojko Ležaić, Vasilj, Grozdana, Dušan, Kosara, Marija, Milica i Sava Borak koji su ostali u svojim kućama.

Za zločin počinjen u Grborima niko nije odgovarao.

МИРИЛОВИЋ ПОЉЕ

Навршиле се 32 године од некажњеног злочина над Србима код Дрниша

РТПС, 06. 09. 2025.

Навршиле су се 32 године од некажњеног злочина над српским цивилима у Мирловић Пољу код Дрниша, који су извршили припадници Хрватске војске под командом Марка Skeje, познатог по томе што на државним прославама „Олује“ у Книну маршира носећи усташке амблеме.

Иако се злочин над српским цивилима одиграо пред очима многобројних припадника

Унпрофора, до сада, ни пред међународним ни пред домаћим судовима, нико није процесуиран, саопштио је Документационо-информациони центар „Веритас“.

Диверзантско-терористичка група у саставу 114. бригаде Хрватске војске је 6. септембра 1993. године око 6.30 часова упала у село Мирловић Поље, у близини Дрниша, тада под контролом власти Републике Српске Крајине и измасакирала пет жена и два мушкарца.

Село је било мјешовитог хрватско-српског националног састава, али је због близине фронта већина становништва раније напустила село, тако да се у то вријеме у њему налазило нешто српских цивила који су, охрабрани присуством Унпрофора остали да чувају куће и стоку.

Марија Трзин /1928/ и њена комшиница Љубица Трзин /1938/ тог јутра су извеле овце на испашу и када су почеле па-

дати гранате по селу, склониле се у подрум једне куће.

Чувши куцање на подрумским вратима кренуле су да провјере ко је то и чим су се отворила врата, један хрватски војник је у подрум убацио бомбу, која је на лицу мјеста усмртила Љубицу, а Марију тешко израњавала.

Тек увече Марију је покупила група српских војника и одвезла у книнску болницу и тако јој спасила живот.

Цивилна заштита РСК у пратњи припадника Цивилне полиције УН сутра ујутро пронашла је Љубичино и тијела осталих шест цивила.

На згаришту њихових кућа пронашли су запаљене лешеве Милана Бибића /1926/ и његове супруге Василије /1926/, друге Љубице Трзин /1937/, које је још догорјевало, док су тијела Боже Бибића /1907/, његове

супруге Божице /1912/ и Марте Шарац /1907/ пронашли код сеоске локве.

Тијела су покопана на мјесном гробљу без обдукције, а десетак дана касније, по налогу истражног судије Окружног суда у Книну, у присуству војних посматрача УН и војног љекара британског батаљона, извршена је ексхумација, а потом и судско медицински преглед тијела.

Судски вјештак Жељко Каран из Бањалуке, који је прегледао тијела, сачинио је вјештачки налаз у који су имали увид и представници Унпрофора.

На основу информација до којих је дошао "Веритас", напад на Мирловић Поље извела је Девета бојна "Рафаел витез Бобан", јединица Хрватских обрамбених снага, која је добила име по усташком пуковнику и генералу из Другог свјетс-

ког рата, а била је у саставу 114. бригаде Хрватске војске, којом је командовао Марко Skeјо из села Ружић код Дрниша.

- То је исти онај који годинама на државној прослави "Олује" у Книну, без икаквих посљедица, маршира са својим црнокошуљашима, са усташким амблемима на униформама, узвикујући усташки поздрав "За дом спремни" - истиче "Веритас".

"Веритас" је у новембру 2011. године доставио сву расположиву документацију за овај злочин Тужилаштву Србије за ратне злочине, на њихов захтјев, које је потом предмет уступило хрватском тужилаштву пред којим се истрага и даље води против непознатих особа.

У Мирловић Пољу је 1991. године живјело 188 Срба, а данас не живи ниједан.

МЕДАЧКИ ЦЕП

Sutra 32 godine od masakra Srba u Medačkom džepu

Katera.news, 08. 09. 2025,

Pune 32 godine navršice se sutra od kada su hrvatski vojnici, pred očima Unprofora, masakrirali 88 Srba na području sela Divoselo, Čitluk i Počitelj u akciji "Medački džep", a sva tri sela opljačkali i zatim spravili sa zemljom po sistemu "spržene zemlje", saopšteno je iz Informaciono-dokumentacionog centra "Veritas".

Hrvatska vojska je 9. septembra 1993. godine iznenada izvršila agresiju na srpska podvelebitska sela Divoselo, Čitluk i Počitelj, smještena južno i jugoistočno od Gospića u takozvanom Medačkom džepu, koja su se do tada 18 mjeseci nalazila pod zaštitom UN-a.

"Veritas" napominje da nakon ove akcije nije bilo nijednog ranjenika, jer su zarobljeni i ranjeni sistematski ubijani, a da o tome govore rezultati pregleda tijela na srpskoj strani – razbijene lobanje, mnogobrojne prostrelne rane iz neposredne blizine, odsječeni dijelovi tijela, smrt nakon što su živi spaljivani.

Hrvatska vojska je tada pljačkala, palila, rušila kuće, trovala bunare, ubijala i masakrirala civile, vojnike i milicionere.

Ono što nisu uspjeli u nastupanju, pobili su i uništili u povlačenju, koje je, uz posredovanje Unprofora, potrajalo do 17. septembra iste godine.

Tragedija "Medačkog džepa" odvijala se pred očima pripadnika Unprofora, koji ovaj put nisu bili

samo pasivni posmatrači, već su i aktivno učestvovali u pokušaju da preuzmu kontrolu nad ovim područjem i spriječe ubijanje preostalih Srba, kao i uništavanje njihove imovine, što im je i uspjelo nakon trodnevni borbi sa hrvatskom vojskom i policijom.

Ubijeno je 86 Srba, od kojih 43 vojnika, šest milicionera i 27 civila, od kojih čak 22 starijih od 60 godina.

"Veritas" ističe da je među civilnim žrtvama bilo najviše ubijenih žena – njih 17.

Hrvatska je po završenoj akciji predala srpskoj strani 52 tijela, pripadnici Unprofora su, nakon što su u direktnoj borbi ušli u ovo područje, izvukli još 18 tijela, a dva tijela su izvukli pripadnici Srpske Vojske Krajine, dok je jedno tijelo

pronađeno tek u aprilu 1994. godine.

U maju 2000. godine istražioci Haškog tribunala pronašli su još 11 leševa skrivenih u jednoj septičkoj jami u Gospiću.

Nepoznata je sudbina još devetoro ljudi, uglavnom starijih ljudi, od kojih su četiri žene.

Komadant Unprofora general Žan Kot 19. septembra 1993. godine, poslije kompletnog obilaska navedenih sela, izjavio je: „Nisam našao znakova života, ni ljudi, ni životinja, u nekoliko sela kroz koja smo danas prošli. Razaranje je potpuno, sistematsko i namjerno“.

Za zločine počinjene u ovoj akciji Tužilaštvo Haškog tribunala optužilo je trojicu hrvatskih generala: Rahima Ademija, Janka Bobetku i Mirka Norca, dok je istraga protiv Petra Stipetića obustavljena pošto je, prema riječima glavnog tužioca,

uspio dokazati „paralelnu liniju komandovanja“.

Bobetku zbog bolesti optužnica nije ni uručena, a od izručenja Hagu spasila ga je smrt u aprilu 2003. godine.

Županijski sud u Zagrebu, u maju 2008. godine, optuženog Ademija, vršioca dužnosti komandanta Zbornog područja Gospić, oslobađa svih optužbi, a optuženog Norca, komadanta operacije „Džep ‘93“, proglašava krivim za nespričavanje, a time i za podržavanje i ohrabrivanje ubistava četiri civila i pljačkanje imovine te ubijanje i mučenje po jednog ratnog zarobljenika.

Norac je osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora od sedam godina, koju mu je Vrhovni sud smanjio na šest godina.

Hrvatsko pravosuđe je kasnije optužilo još trojicu pripadnika HV-

a, a u međuvremenu su sva trojica pravosnažno i osuđeni pred Županijskim sudom u Zagrebu: Josip Krmpotić – osuđen samo za naredivanje paljenja i rušenja srpskih kuća na tri godine, Velibor Šolaja na pet godina i Josip Mršić na tri godine zatvora.

Iako je u pomenutim sudskim postupcima nesporno utvrđeno da su u zapaljenim kućama izgorjele i četiri žene, za njihovo paljenje niko nije odgovarao.

U aprilu 1991. godine u Divoselu je živjelo 344, u Počitelju 307, a u Čitluku 129 žitelja, skoro svi srpske nacionalnosti.

U septembru 2025. godine u Divoselu ne živi niko, u Počitelju dvije starice, a u Čitluku četiri porodice sa ukupno deset članova, navodi „Veritas“.

Veličanje zločina u Hrvatskoj

Veritas.info, 08.09.2025

Povodom 32. godišnjice vojno-redarstvene operacije „Medački džep“, u Gospiću je održana državna komemoracija koja je obuhvatila svetu misu, polaganje venaca i centralnu svečanost. Tom prilikom potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved uručio je braniteljske zahvalnice ratnim zapovednicima koji su učestvovali u operaciji.

U obraćanju okupljenima Medved

je istakao da je operacija „Medački džep“ bila jedna od najznačajnijih akcija u Domovinskom ratu, naglasivši da su hrvatske snage za dva dana ostvarile zadate vojne ciljeve i pokazale sposobnost izvođenja napadnih operacija. Poručio je da su žrtva hrvatskih branitelja i politika prvog hrvatskog predsjednika Franje Tuđmana temelji savremene hrvatske države, pozvavši na očuvanje „istine o Domovinskom ratu“. Obeležavanju su prisustvovali visoki državni i vojni zvaničnici, među

kojima i general Mladen Markač, kao i ratni komandant Mirko Norac, pravosnažno osuđen za ratne zločine počinjene tokom operacije „Medački džep“. Prisustvo Norca na državnoj svečanosti i njegovo javno predstavljanje kao ratnog komandanta i dalje izaziva kritike dela javnosti i organizacija za ljudska prava, s obzirom na sudski utvrđene zločine počinjene nad srpskim civilima i ratnim zarobljenicima tokom i nakon operacije.

Sa proslave obljetnice Medačkog džepa u Gospiću, fotografija preuzeta sa sajta Ministarstva hrvatskih branitelja.

ВУКОВАР, БОРОВО

Vukovarska Aleja svedoči da srpske žrtve nisu zaboravljene

Srbi.hr 13.09.2025.

U subotu 13. septembra vukovarska srpska zajednica odala je počast ubijenim i nestalim Srbima iz Vukovara tokom ratnih devedesetih godina.

Početkom septembra srpska zajednica u Vukovaru se tradicionalno okuplja kako bi se prisetila poginulih u ratu u ovom gradu i njegovoj okolini devedesetih godina prošlog veka. Nakon liturgije u Crkvi Svetog Oca Nikolaja služen je parastos posle kojeg je usledilo polaganje venaca na srpskom vojničkom groblju Aleja.

- Kao i svake godine druga subota u septembru mesecu je dan kada se na Aleji prisećamo svih nevino stradalih srpskih civilnih žrtava rata. Naša je pre svega obaveza da se sećamo svih tih ljudi, da ne zaboravimo ono što se desilo i da negujemo pomen na njih. Mlađe generacije moraju da znaju da su u gradu Vukovaru stradali Srbi i pre ratnih dešavanja, a o tome se čuti ili se jako tiho govori. Mi kao predstavnici srpskog naroda, ali i svi drugi, treba o tome mnogo glasnije da pričamo, to se ne sme zaboraviti. Pre svega nam je obave-

za da se u jednom kulturnom tonu sećamo tih ljudi, ali i da gradimo zajednički život. Nikada nisam voleo da kažem suživot, kako se to nekada kaže, jer je suživot nešto što se mora, a mi ovde ne moramo da živimo kao što ne moraju ni neki drugi, ali mi hoćemo i želimo da gradimo zajednički život. To je za dobrobit svih generacija koje dolaze i onih koji ovde već žive, koji ovaj grad treba da vrate da bude onakav kakav je bio pre rata. Bio je grad ponosa, prosperiteta i ekonomskog razvoja i to je nešto što treba da nam bude zajednički cilj – izjavio je predsednik gradske organizacije SDSS-a Vukovar Srđan Kolar.

Kod centralnog krsta na pomenutom groblju održan je pomen svim poginulim, ubijenim i nestalim Srbima iz Vukovara, a parastos je služio protojerej-stavrofor Saša Kuzmanović. Ovogodišnjem sećanju na srpske žrtve i polaganju venaca prisustvovali su članovi porodica stradalih, predstavnici srpskih institucija, udruženja i organizacija, koji su ujedno i organizatori ove komemoracije.

- Mi smo uvek tu da se prisetimo žrtava, ne samo da ih se sećamo, nego i da prenosimo istinu o njima. Nove generacije treba da znaju šta se stvarno dogodilo kako bi oni mogli da prenose istinu dalje. Ovi ljudi koji su poginuli ili nestali svojim porodicama su ostavili neizbrisiv trag, ali taj trag vidljiv je i u istoriji ovoga grada i u našim srcima. Ne želimo da se oni zaborave, želimo da se svake godine njih prisetimo i da gradimo život u ovom gradu pun mira i poštovanja – rekao je predsednik Veća srpske nacionalne manjine grada Vukovara Zoran Rokvić.

Komemoracija se svake godine održava početkom septembra jer su upravo tada počela najveća ratna razaranja u gradu Vukovaru, a ljudi masovno gubili živote u ratu čije su posledice i rane žive i danas, više od trideset godina nakon prestanka ratnih dejstava. Pored ovog datuma, Srbi u Vukovaru tokom godine više puta odaju počast civilnim žrtvama poslednjeg rata, čime dokazuju da srpske žrtve nisu i neće biti zaboravljene.

KORANSKI MOST

За убиство 13 резервиста ЈНА осуђен само Михајло Храстов на четири године

СРНА, 20. 09. 2025.

За ликвидацију 13 резервиста бивше Југословенске народне армије /ЈНА/ на Коранском мосту код Карловца 21. септембра 1991. године осуђен је само карловачки специјалац Михајло Мишо Храстов, а мала је вјероватноћа да ће се то десити осталим учесницима и налогодавцима тог злочина, наводи Документационо-информативни центар “Веритас”.

Из “Веритаса” подсјећају да је Храстов, упркос осуђујућој пресуди за ратни злочин изреченој од домаћих судова, у Хрватској постао икона ратних ветерана и симбол протеклог рата, који је на 30 година од тог злочина добио и свој мурал у граду у којем је злочин починио.

Истовремено је и мост на којем је злочин почињен, одлуком карловачког Градског вијећа, добио име по специјалној јединици полиције “Гром”, чији је припадник био и осуђени ратни злочинац Михајло Храстов.

Сутра се навршавају 34 године од ратног злочина ликвидације резервиста бивше ЈНА на Коранском мосту, код Карловца, у Хрватској, које су убили припадници хрватских снага, а за овај злочин је осуђен само један хрватски специјалац.

За убиство резервиста хрватско правосуђе је осудило карловачког специјалца Михајла Мише Храстова на четири године затвора, али остале учеснике и налогодавце још није процесуирало, а мала је вјероватноћа да ће то учинити и у будућности, саопштено је из Документацио-

но-информативног центра “Веритас”.

Припадници МУП-а и Збора народне гарде /ЗНГ/ Хрватске, испред моста на ријеци Корани у Карловцу, 21. септембра 1991. године зауставили су два војна камиона у којима су се из касарне “Мекушје” у касарну “Логориште” превозили припадници активног и резервног састава ЈНА, који су, након преговора и обећања хрватске стране да ће бити пуштени, одложили оружје.

Одмах по предаји, једна група активних припадника ЈНА одведена је у Карловац у просторије полиције, а друга група, од 17 резервиста са Кордуна, спровођена је пјешнице преко Коранског моста.

Чим су ступили на мост, појавили су се униформисани људи с фантомкама на главама и почели “крвави пир” над резервистима у којем су тринаесторица ликвидирани.

Тада су убијени Јован Сипић /25/, Божо Козлина /27/, Небојша Поповић /24/, Милић Савић /41/, Миленко Лукач /32/, Никола Бабић /43/, Слободан Миловановић /25/, Светозар Гојковић /32/, Милош Срдић /43/, Зоран Комарина /27/, Миле Бабић /42/, Васо Бижић /36/ и Миле Пеурача /27/.

Сви су били из Крњака и околних села, једино је Миле Бабић био активни подофицир ЈНА, који је добровољно остао с резервистима.

Тројица резервиста, Небојша Јаснић, Душко Мркић и Бранко Мађарац, спасили су се скоком с моста, док се Светозар Шараци, иако с тешким повредама,

искобељао испод мртвих сабораца.

За овај злочин је пред хрватским правосуђем у мају 1992. започео кривични прогон карловачког специјалца Михајла Мише Храстова, а завршио се у мају 2015, пресудом Врховног суда, којом је осуђен на четири године затвора због кривичног дјела против човјечности и међународног права – противправним убијањем и рањавањем непријатеља.

Хрватско правосуђе се у те 23 године “прославило” с укупно седам пресуда /првостепени судови су га ослобађали, а другостепени укидали такве пресуде/ истом човјеку за исто кривично дјело, да би га на крају ипак прогласило злочинцем, паралелно од њега правећи хероја и жртву, навели су из “Веритаса”.

Иако изведени докази указују да је у ликвидацији резервног састава ЈНА, у то вријеме једине легитимне и регуларне војске у држави СФРЈ, у чијем саставу је формалноправно још била и Хрватска, учествовало више лица, која су добијала наредбе из карловачког Кризног штаба, хрватско правосуђе никог другог, осим Храстова, још није процесуирало, а мала је вјероватноћа да ће то учинити и у будућности, истиче се у саопштењу.

Овај догађај се у хрватској јавности оправдавао убиством тројице хрватских полицајаца код Будачке Ријеке у августу 1991. године, за шта је суд у Карловцу још 1999. године у одсуству осудио тројицу Срба са Кордуна на максималне казне по 20 година затвора.

ВАРИВОДЕ

Trideset godina od zločina u Varivodama – pravda i dalje nedostižna

Hina, 29.09.2025.

Srpsko narodno vijeće (SNV), Općina Kistanje te obitelji žrtava i ove godine obilježili su godišnjicu zločina počinjenog nad srpskim civilima 28. rujna 1995. u selu Varivode te upozorili da taj ratni zločin i 30 godina poslije nije procesuiran niti su krivci kažnjeni

‘Ratni zločin u Varivodama i trideset godina poslije nije procesuiran, iako je bilo neuspješnih pokušaja, krivci nisu kažnjeni, krivnja nije individualizirana, što obiteljima žrtava i hrvatskom društvu otežava proces žalovanja. Tek su neke od obitelji ubijenih obeštećene unutar građanskih postupaka, koje su same pokrenule’, istaknuto je u nedjelju na komemoraciji devetoro mještana Varivoda koje je ispred kućnog praga vatrenim oružjem ubila grupa vojnika u uniformama HV-a.

Saborska zastupnica SDSS-a Anja Šimpraga podsjetila je u Varivodama na ‘postolujne’ zločine koje hrvatsko pravosuđe nije procesuiralo, to odaslala poruku o važnosti kulture sjećanja koja uključuje sve žrtve neovisno o njihovoj nacionalnosti, priopćili su iz SNV-a.

‘Oluja je prošla, ali su se zločini dogodili i to treba jasno i glasno ponavljati, baš kao i svaki osuditi. Ubijeni su bolesni i stari, na kućnom pragu, na mjestu na kojem su ro-

đeni i na kojem su njihovi preci vijekovima živjeli. Ubijeni su jer nisu htjeli otići, jer nikome ništa nažao nisu učinili’, rekla je Šimpraga.

Navela je da su za ratne zločine u ‘Oluji’, ukupno od završetka rata do danas, podignute tri optužnice koje su dovele do jedne oslobađajuće i dvije osuđujuće presude protiv dvije osobe. ‘Za ratne zločine u „Bljesku“ nije podignuta nijedna optužnica. 2015. podignuta je optužnica za zločin u Gruborima i paljenje kuća u selu Ramljane, ali je vrlo brzo povučena uz obrazloženje da optužnica i postupak prije njezina podizanja trpe znatne nedostatke’, podsjetila je.

‘A mi, imamo pravo sjećati se, imamo pravo okupljati se, imamo pravo govoriti o problemima Srba u Republici Hrvatskoj, imamo pravo biti građani u svojoj zemlji. I svake naredne godine sjećat ćemo se svih

izgubljenih života, kako ovdje na ovom mjestu, tako i u Zatonu Obrovačkom, Promini i Škabrnji. Razumjeli nas ili ne, bit ćemo istrajni u kulturi sjećanja i komemoriranja’, poručila je te uputila sućut obiteljima žrtava naglasivši da je ‘sjećanje na civilne žrtve rata naša dužnost, tko god one bile’.

Vjerski obred, komemoracija i polaganje vijenaca održao se pored memorijala na kojem se nalaze imena devetoro žrtava iz Varivoda.

Uz SDSS-ove saborske zastupnike Anju Šimpragu i Milorada Pupovca, počast žrtvama odali su i izaslanica predsjednika RH Melita Mulić, državni tajnik u Ministarstvu kulture i medija Krešimir Partl kao izaslanik Vlade RH i Hrvatskog sabora ravnatelj Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Alen Tahiri i drugi.

БЈЕЛОВАРСКА КАСАРНА

Navršile se 34 godine od nekažnjеног hrvatskog zločina u Bjelovarskoj kasarni

PTPC, 29.09.2025.

Navršile su se 34 godine od nekažnjеног zločina Hrvatske nad vojnicima tada jedine legalne državne vojske JNA u Bjelovarskoj kasarni, koje su pripadnici hrvatskog Zbora narodne garde strijeljali nakon dobrovoljne predaje.

Pripadnici ZNG su 29. septembra 1991. godine otpočeli opšti napad na sve vojne objekte JNA u garnizonu Bjelovar, koji su prije toga 15 dana držali pod totalnom blokadom, podsjetio je Dokumentaciono-informativni centar "Veritas".

Komandant 265. mehanizovane brigade JNA, stacionirane u kasarni "Božidar Adžija", pukovnik Rajko Kovačević, naredio je na kraju dana obustavu dalje odbrane, odlaganje oružja, predaju vojnika i starješina i njihovo postrojavanje u krugu kasarne, nakon čega su pripadnici ZNG ušli u kasarnu.

Jure Šimić, u svojstvu predsjednika Kriznog štaba Bjelovara, naredio je da budu strijeljani komandant Kovačević i njegovi pomoćnici potpukovnik Miljko Vasić i kapetan prve klase Dragiša Jovanović.

Sutradan su, po Šimićevoj naredbi, građani Bjelovara obilazili zauzetu kasarnu, u kojoj su bili izloženi leševi ubijenih oficira i u mimohodu ih skrnavili pljuvanjem i mokrenjem po njima, podsjetili su iz "Veritasa".

Dok je trajala borba za kasarnu, major JNA Milan Tepić/34/, komandant skladišta borbenih sredstava "Barutana" u selu Bedenik, nedaleko od Bjelovara, minirao je skladište sa 170 tona eksplozivnih sredstava kako bi spriječio da se pripadnici ZNG domognu eksploziva.

Tom prilikom poginuli su i major Tepić i vojnik Stojadin Mirković/19/, koji je, uprkos Tepićevoj naredbi, odbio da se preda.

Hrvatska strana je potvrdila gubitak 11 svojih vojnika, zbog čega su, poslije predaje, iz osвете, strijeljali komandira straže na tom objektu, starijeg vodnika Ranka Stevanovića iz Prokuplja.

U kasarni "Božidar Adžija", osim oficira, poginula su još šestorica pripadnika JNA Zoran Krstić, Šukri Keljani, Ljubiša Lazić, Nedeljko Jovetić, Ejup Berdoli i Goran Radovanović.

Zarobljeno je 59 oficira, podoficira i građanskih lica na službi u JNA i oko 250 vojnika, koji su, nakon fizičkih i psihičkih zlostavljanja u logorima u Bjelovaru, razmijenjeni 9. novembra 1991. godine.

Šestorica zarobljenih rezervista JNA sa područja Bjelovara - Radovan Barberić, Zdravko Dokman, Radovan Gređeljević, Ivan Hosjak, Boško Radonjić i Milorad Đorđević, izdvojeni su i zatvoreni u policijsku stanicu.

Njih su četiri dana kasnije izvela uniformisana lica sa fantomkama na glavama i strijeljali ih iste noći u šumi Česma, nedaleko od mjesta Malo Koreново. Strijeljanje je preživio civil Savo Kovač iz Bjelovara.

Iz "Veritasa" su istakli da još niko nije osuđen za opisane zločine nad pripadnicima JNA, tada jedine legitimne i regularne vojske u državi SFRJ, u čijem

sastavu je u to vrijeme formalno-pravno bila i Hrvatska.

Niko nije osuđen, iako je bilo i prijava pred Haškim tribunalom i optužnica pred Vojnim sudom u Beogradu, kao i suđenja pred hrvatskim sudovima.

Županijski sud u Rijeci je 2019. godine nepravosnažno oslobodio Juru Šimića odgovornosti da je naredio strijeljanje, a Vrhovi sud Hrvatske mu je potvrdio oslobađajuću presudu.

Predsjedništvo SFRJ je 19. novembra 1991. godine proglasilo majora Milana Tepića, rodom iz Komlenca kod Kozarske Dubice, narodnim herojem, posljednjim i jedinim u ratu devedesetih prošlog vijeka.

Predsjednik SR Jugoslavije odlikovao je decembra 1999. godine vojnika Stojadina Mirkovića iz Gornje Leskove kod Valjeva Ordenom za zasluge u oblasti odbrane i bezbednosti prvog stepena.

Mirkovića je Sveti Arhijerejski Sinod Srpske pravoslavne crkve posthumno odlikovao Ordenom Svetog Save trećeg stepena za "vrlinski život, požrtvovanost i posvjedočenu ljubav prema Bogu i bližnjem svom".

ПОРОДИЦА РОКНИЋ

Sjećanje na porodicu Roknić ubijene u Karlovcu 5. oktobra 1991. godine

U kuću Srbina Marka Roknića u karlovačkom predgrađu Sajavac u nedjelju, 5. oktobra 1991. godine za vrijeme ručka na kome su pored Marka, njegove supruge Branke i djece Danijele i Nenada bile i njihove rođakinje Dragica Ninković i Ana Gojak, upala je grupa pripadnika hrvatskih oružanih snaga – ZNGa koje je predvodio Roknićev prvi komšija Željko Gojak u uniformi pripadnika hrvatske Specijalne policije. Uniformisani Hrvati su tada ubili Marka Roknića (40), njegovu 14-godišnju kćerku Danijelu i Markovu sestru Dragicu Ninković.

- Tog poslijepodneva začuli smo rafalnu paljbu, nakon čega se čulo kako neko razvaljuje vrata od kapije i ubija našeg psa, nekoliko trenutaka kasnije na kuću je bačena ručna bomba od koje su popucala sva stakla. Marko i sin Nenad sakrili su se na tavan kuće, dok smo mi žene ostale dole u prizemlju, misleći da nam niko neće nauditi. U kuću upadaju četvorica naoružanih muškaraca u uniformama ZNG-a koje su predvodili komšije Željko i njegov brat Marjan Gojak. Upavši u kuću Željko Gojak je pucao u glavu zao- vi Dragici Ninković. Preklinjala sam ih da poštede ćerku Danijelu koja se bila sakrila ispod stola. Među-

tim i na nju je pucao Željko Gojak i taško je ranio u leđa. Čuvši pucnjavu suprug Marko je sišao u prizemlje kuće i čim su ga spazili ubili su ga na stepenicama. Ćerku Danijelu sam držala u krilu i pokušavala da joj pomognem. Molila sam komšije Željka i Marjana da pozovu hitnu pomoć jer je Danijela još davala znake života, ali oni to nisu učinili. Sin Nenad je preživio jer je bio sakriven na tavanu, a mene su poštedjeli nakon što je Željko Gojak ostalima rekao "ne nju, neka gleda, neka pati" – svjedočila je Branka Roknić u Specijalnom sudu za ratne zločine u Beogradu.

Četrnaestogodišnja Danijela je bila teško ranjena i majka Branka je preklinjala komšije da je odvezu do karlovačke bolnice ili da pozovu hitnu pomoć. Umjesto pomoći majka je dobila monstruoan odgovor da treba da pati „zato što se Hrvatica udala za Srbina“.

Danijela je vodila dnevnik u kojem je tih dana kada se rat približavao Karlovcu napisala da je jako uplašena, a 4. oktobra 1991, veče pre ubistva, je zapisala: „Voljela bih da sam se rodila u neko drugo vrijeme i na nekom drugom mjestu. Pred očima su mi samo mrtvačke glave.“

Nekoliko dana poslije zločina tijela ubijenih su pronašli pripadnici JNA koji su ih sahranili na groblju u srpskom selu Popović Brdo.

Sin Nenad, tada 16-godišnjak, posle više dana sakrivanja uspeo je da dođe do nekoliko kilometara udaljene kasarne JNA u Kamenskom.

Savo Štrbac iz Dokumentaciono informativnog centra Veritas iz Beograda navodi da je u Hrvatskoj bilo više sličnih slučajeva u kojima su Hrvati ubijali čitave porodice nastale iz mješovitih brakova. Jedan od njih je ubistvo četvoročlane porodice Olujić u Crni kod Vinkovaca u februaru 1992. godine.

Dve decenije poslije ovog zločina i ubistva porodice Roknić u Hrvatskoj je pokrenut sudski postupak na kojem je na devet godina zatvora osuđen pripadnik Specijalne hrvatske policije Željko Gojak. Ostalim učesnicima i saučesnicima u zločinu još nije suđeno, iako je njihov identitet uglavnom poznat?

Iako se ovaj masakr desio više mjeseci ranije, ubistvo porodice Roknić danas se opisuje „kao karlovački slučaj porodice Zec“. Nažalost skoro svaki grad u Hrvatskoj ima „slučaj porodice Zec“ u kojem su stradale srpske porodice sa djecom???

СТРАДАЊЕ НОВИНАРА НА БАНИЈИ

Danas se navršava 34 godine od ubistva novinara šabačkog dopisništva RTS na ratištu u Hrvatskoj

УНС, 09.10.2025

Danas se navršavaju 34 godine od ubistva četvoro novinara šabačkog

dopisništva Radiotelevizije Srbije (RTS) koji su izveštavali sa ratišta u Hrvatskoj, a za taj zločin, po na-

vodima Udruženja novinara Srbije (UNS), niko nije odgovarao.

Novinar Zoran Amidžić, snimatelj Bora Petrović i asistent snimatelja Dejan Milićević ubijeni su 9. oktobra 1991. godine, kada je na putu Petrinja-Glina iz zasede otvorena vatra na automobil u kom su se nalazili, dok je mobilisani urednik u Radio Šapcu Sreten Ilić preminuo na putu do bolnice.

Po navodima UNS, podaci iz Amidžićeve novinarske beležnice i dokumentacije koju je imao kod

sebe ubrzo posle ubistva pojavili su se u hrvatskom listu "Slobodni tjednik".

"U tom listu, osam dana nakon ubistva, pojavio se tekst pod naslovom 'Pucati na špijune bez zaustavljanja'. Iz teksta se vidi da je autor, potpisan sa Jovan Kubura, koristio beležnicu i dokumenta koja je kod sebe imao Amidžić kada je ubijen", piše u saopštenju.

Istraga o ubistvu novinara RTS nije pokrenuta i za taj zločin do danas niko nije odgovarao.

Ulica u Šapcu iz koje su novinari RTS krenuli da izveštavaju sa ratišta nosi njihovo ime, a 2018. godine ispred medijske zgrade u "novinarskom kvartu sećanja" u tom gradu, podignuto je spomen-obeležje u znak sećanja na ubijene novinare.

ГОСПИЋ

34 godine od masakra nad Srbima u Gospiću

Politika, 15. 10. 2025.

Između 16. i 18. oktobra 1991. u Gospiću su ubijeni civili srpske nacionalnosti, uključujući žene, decu i čitave porodice – većina počinilaca nikada nije odgovarala

Pre 34 godine, u jesen 1991. godine, izvršena je likvidacija gospićkih Srba od Hrvatske vojske i policije čiji su pripadnici, uglavnom pod maskama, odvodili civile iz njihovih kuća i stanova i ubijali ih na razne načine i na više mesta.

Prema podacima Dokumentaciono-informacionog centra „Veritas“, ubijeno je najmanje 129 lica srpske nacionalnosti, među kojima je 39 žena. Skoro polovina njih je likvidirana je od 16. do 18. oktobra.

Među likvidiranim je i 10 bračnih parova i četiri porodice (otac i majka sa jednim detetom).

Do sada su pronađeni i sahranjeni posmrtni ostaci 60 likvidiranih, dok se za ostalima još traga, istakli su iz „Veritasa“.

O likvidacijama srpskih civila, kako su naveli, bio je upoznat celi politički, vojni i policijski vrh hrvatske države.

Nakon što su pripadnici JNA, krajem decembra iste godine pronašli 24 ugljenisana tela srpskih civila u zoni razdvajanja sukobljenih strana, upoznati su, preko poznatih svet-skih medija i humanitarnih organi-

zacija, i predstavnici međunarodne zajednice.

Pod njihovim „pritiskom“ je tadašnji predsednik Hrvatske Franjo Tuđman naredio istragu o tim likvidacijama.

Iako su prikupljeni dokazi ukazivali na naredbodavce i izvršioce ubistava, slučaj je vrlo brzo stavljen ad akta, a tela ubijenih su iz primarnih premeštani u sekundarne grobnice. Ubrzo po osnivanju, Tužilaštvo Haškog tribunala vodilo je intenzivnu istragu o ovom događaju, ali je slučaj pre nego što je optužnica podignuta ustupljen hrvatskom pravosuđu.

Županijsko tužilaštvo u Rijeci je u martu 2001. godine podiglo optužnicu protiv pet pripadnika hrvatske vojske i policije, koja ih je teretila za ratni zločin nad civilima. Optuženi su da su hapsili bez razloga i likvidirali najmanje 50 lica.

Pravosnažnom presudom Županijskog suda u Rijeci iz marta 2003. godine Tihomir Orešković, tadašnji sekretar Operativnog štaba u Gospiću, osuđen je na 15 godina, Mirko Norac, tadašnji komandant 118. brigade Hrvatske vojske, na 12 godina i Stjepan Grandić, tadašnji komandant Druge bojne na 10 godina zatvora.

Sud je istom presudom, u nedostatku dokaza, oslobodio Norca, Oreškovića i Ivicu Rožića za likvidaciju trojice Srba iz Karlobaga koji su 25.

oktobra 1991. godine odvezeni i ubijeni na lokalitetu Crni Dabar na Velebitu, dok je protiv Milana Čanića odbio optužbu.

„Veritas“ je naveo da međunarodne i domaće institucije i organizacije iz godine u godinu pitaju zašto nisu procesuirani i ostali pripadnici hrvatske vojske i policije za koje je „van svake sumnje“ u tom sudskom postupku utvrđeno da su planirali, hapsili i učestvovali u likvidacijama gospićkih Srba, po komandnoj ili individualnoj odgovornosti.

Takvih je, kako su naveli iz 'Veritasa', više desetina, od kojih su neki i danas na visokim funkcijama i položajima u hrvatskoj vojsci, policiji i vlasti, kao što se to radi u drugim slučajevima i u državama regiona.

Porodice likvidiranih gospićkih Srba posebno uznemirava saznanje da su sva trojica osuđenih već odavno na slobodi dok se, s druge strane, ništa ne preduzima u pronalaženju ostalih 69 posmrtnih ostataka njihovih najmilijih.

Prema popisu stanovništva iz 1991. u Gospiću je živelo 9.025 žitelja, među kojima je bilo 36 odsto Srba i tri odsto Jugoslavena.

Prema popisu stanovništva iz 2021. u Gospiću, koji obuhvata 49 naselja, živelo je ukupno 11.502 žitelja, među kojima je 412 ili 3,58 odsto Srba.

ПОЖЕШКА КОТЛИНА

Навршиле се 34 године од присилне евакуације Срба из 26 села Пожешке котлине

Навршиле су се 34 године од присилне евакуације и убиства Срба из 26 села Пожешке котлине у Хрватској, а за тај злочин и етничко чишћење до данас нико није одговарао.

У чишћењу „непокорних“ села, укључујући неколико сусједних, према Веритасовим наводима, према још непотпуним подацима убијено је 71 лице српске националности, од којих су 42 старији од 60 година, међу њима и 34 жене.

Припадници Хрватске војске су након што је народ исељен опљачкали, минирали и попалили 616 стамбених и 590 привредних објеката, док су без кућа остала 1.492 лица.

Злочин и етничко чишћење, спроведени по писаној наредби државног органа, нико није одговарао пред домаћим ни међународним судовима, саопштено је из Документационо-информативног центра Веритас.

У децембру 2000. године из једне масовне гробнице у селу Шњегавић ексхумирано је 13 посмртних остатака, од којих је

извор: Српски меморијал, илустрација

до сада 11 идентификовано као житељи Шњегавића и Вучијака Чечавског.

Од свих жртава, породице су до сада пронашле, идентификовале и сахраниле тек 27 посмртних остатака, док се још увијек на списку несталих воде 44 особе.

Веритас је подсетио да су тачно у подне 29. октобра 1991. године, припадници хрватске цивилне заштите и полиције почели спроводити наредбу о евакуацији свих мјештана из 26 села, са искључиво или претежно српским становништвом, смјештених у Пожешкој котли-

ни, подно Папука и Псуња, коју је дан раније донио Кризни штаб општине Славонска Пожега.

Према писаној наредби, коју је потписао Анте Багарић у својству предсједника кризног штаба, евакуацију је требало спровести у року од 48 часова, а у селима која је требало евакуисати живјело је, по попису становништва из 1991. године, 2.120 лица.

Један број старијих људи, који није хтио или могао, услед старости и болести, да напусти своја села, страдао је приликом систематског паљења и минирања њихових кућа.

ИСТОЧНА БИЛОГОРА „ОТКОС“

Саопштење поводом годишњице евакуације Срба из источне Билогоре

e-Veritas, 30.10.2025.

Дана 31. октобра 1991. године, нападом на ТО Грубишно поље, започела је акција хрватске паравојске под кодним називом „Откос-10“, која је имала за циљ ликвидирати или протјерати Ср-

бе са подручја источне Билогоре, смјештеног на сјеверозападу Хрватске у троуглу између Бјеловара, Дарувара и Вировитице. Народ источне Билогоре, оцјенивши да малобројне српске снаге, њих око 400, неће моћи дуго

издржати притисак преко шест пута бројнијих хрватских формација ојачаних тенковима и далекометном артиљеријом, а поучен историјским искуством из Другог свјетског рата, када су их уста-ше одводили и убијали у логори-

ма Јадовно и Јасеновац, кренуо је у егзодус спасавајући голе животе.

Тога и наредног дана, комплетно становништво из 23 и један број житеља из још 15 села, напустило је то подручје и у избјегличкој колони, у којој се нашло око 4.000 људи и преко 600 различитих возила, прешло у Босну, у којој се још није ратовало. Међу њима је било и око 250 припадника других националности, Хрвата, Чеха, Мађара и Рома, дио њих у мјешовитим браковима са Србима.

Послије повлачења Срба из источне Билогоре, услиједила су убиства преосталих становника, пљачка, паљевине и минирања кућа, укључујући и села у којима раније није ни било отпора. У најбољој усташкој традицији из 1941, настављено је рушење и девастација православних храмова тако да су до темеља изгорјеле дрвене цркве билогорског стила, јединствени споменици културе нулте категорије под заштитом УНЕСКО-а: храм св. Димитрија у Растовцу, саграђен прије 1700-те године и Успенње Пресвете Богородице у Доњој Рашеници из 1709. године.

На подручју источне Билогоре, у рату и пораћу, од 1991. до 1997. године, колико је до сада утврђено, живот је изгубило 64 особе, већином српске националности и оних који су били у родбинским везама са српским породицама. Од укупног броја страдалих 41 су цивили, од којих је 18 убијено прије акције „Откос-10“ током кампање застрашивања и злостављања, те 21 припадника ТО, док су двојица Срба, који су остали у хрватској војсци и полицији, ликвидирани од стране „сабораца“. Од укупног броја жртава још се трага за посмртним остацима 17 особа.

За наведене злочине над Србима почињене у источној Билогори до сада је одговарао само Вељко Марић, припадник ЗНГ из Грубишиног поља, којег је Веће за ратне злочине у Београду осудило на казну затвора од 12 година због ратног злочина против цивила зато што је 31. октобра 1991. године у селу Растовац, у општини Грубишно Поље, хицима из ватреног оружја убио Петра Слијепчевића (1926) у породичној кући.

Док је Марић у српским затворима издржавао казну, против њега је српско правосудје отворило још једну истрагу због сумње да је током септембра 1991. у Грубишном Пољу ликвидирао Мићу Васиљевића и Владимира Кучеру, те мучио Звездана Мачка, сви Срби. Иако истрага није завршена, Марић је у јуну 2015. године из Србије трансферисан у Хрватску. Приликом трансфера хрватска страна се обавезала да ће наставити кривични поступак против Марића започет у Србији, али до сада нема потврде да преузету обавезу и испуњава.

Правоснажном пресудом из марта 2016. Општински суд у Бјеловару је супруизи и сину убијеног Петра Слијепчевића досудио око 50.000 евра на име накнаде штете и око 7.000 евра на име судских трошкова,

До Другог свјетског рата на подручју источне Билогоре живјело је 18.000 житеља српске националности, а послје усташких злочина у Другом и оних почињених у посљедњем рату, по подацима Митрополије загребачко-љубљанске, 2005. преостало их је 1.170, углавном старијих особа, док их је попис становништва у 2021. дочекало мање од 1.000.

УБИСТВА У ОГУЛИНУ

Likvidacije srpskih civila i teritorijalaca u Ogulinu

Veritas.info, 19.11.2025,

Dana 19. novembra 1991. godine 22 civila srpske nacionalnosti sa područja opštine Ogulin privedena su na informativni razgovor u restoran Policijske stanice u Ogulinu. Prije nego je i započeo razgovor sa privedenima, u prostorije restorana ušao je tada aktivni vojnik Hrvatske vojske (HV) Mladen Puškarić zv. Stipica i bez ikakvog povoda odmah

ispalio rafal iz automatske puške po privedenim civilima.

Na licu mjesta ubijeni su: Dušan Plečaš (1947) iz Ogulina i Božo Mandić iz Josipdola, dok je Nikola Papić (1936) iz Donje Dubrave zadobio teške tjelesne povrede, od kojih je preminuo 23. novembra 1991. u KBC Rijeka.

Dan ranije u istom gradu, u koman-du odbrane grada, naoružan argentinskom jurišnom puškom, upao je

Ivan Mihalić zv. Meho, takođe pripadnik HV, gdje je, iz osвете за četiri dana ranije na frontu poginulog rođaka Puškarić Tomu (1963), ubio sedam pripadnika Teritorijalne odbrane Dabar u sastavu krajiške vojske, svi srpske nacionalnosti, zarobljenih dva dana ranije u Glibodolu kod Otočca.

Ubijeni su: Nikola Kliska (1962), Milan Kliska (1962), Ilija Kliska (1968), Mile Vlasisavljević (1952),

Duro Vlaisavljević (1964), Duško Vlaisavljević (1972) i Bude Cvjetičanin (1964).

Posmrtni ostaci ubijenih civila vraćeni su njihovim porodicama, koji su ih i sahranili u porodičnim grobnicama, dok su posmrtni ostaci pobijenih teritorijalaca kremirani u Zagrebu, a njihove urne su srpskoj strani predane 3. aprila 1992. godine na ček pointu UNPROFOR-a u Markovcu. Samo je porodica Bude Cvjetičanina preuzela urnu, dok su druge urne ostale u seoskoj crkvi u selu Zalužnica, jer porodice nisu htjele ili mogle da ih preuzmu.

Ubica trojice srpskih civila Mladen Puškarić presudom Vojnog suda u Karlovcu od 7. jula 1992. godine proglašen je krivim zbog krivičnog djela običnog ubistva i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od devet godina. Zahvaljujući pomilovanju od strane tadašnjeg predsjednika

RH Franje Tuđmana, u zatvoru je odležao tek nekoliko mjeseci. Nakon izlaska na slobodu vratio se na ratište, a danas je penzionisani pukovnik HV-a i vlasnik stana u Ogulinu, koji mu je dodijeljen zbog stradanja u ratu.

Ubica sedam zarobljenih krajiških teritorijalaca Ivan Mihalić nije ni hapšen sve dok dva mjeseca kasnije, nakon svađe na privatnom slavlju međunarodnog priznanja Hrvatske, nije ubio dvojicu sunarodnika Milana Turkovića i svog rođaka Franju Mihalića. Presudom od 26. juna 1992. Vojni sud u Karlovcu osudio ga je na 14 godina zatvora zbog ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika. Tuđman je i njega pomilovao u tri navrata: u maju 1994, kada mu je kazna umanjena za pet godina, četiri mjeseca kasnije kada mu je skraćena za još četiri godine, te u februaru 1997. kada je pušten na slobodu.

Za Mihalićevo pomilovanje lično se založio tadašnji kardinal Franjo Kuharić, koji je u proljeće 1995. poslao pismo Hrvoju Šariniću, tadašnjem šefu Tuđmanovog kabineta. U Šarinićevom odgovoru zabilježeno je da je prilikom prva dva pomilovanja "posebno cijenjeno Mihalićevo sudjelovanje u Domovinskom ratu te činjenica da je bio ranjen kao pripadnik HV-a". Hrvatski mediji su zabilježili da se uskoro po izlasku iz zatvora vratio kriminalu i to trgovini oružjem i narkoticima.

Srpski Demokratski Forum (SDF) za ubijene civile i nekoliko porodica ubijenih krajiških teritorijalaca početkom 2000-ih Tužilaštvu haškog tribunala podnijeli su krivične prijave za pomenuta ubistva u Ogulinu od 18. i 19. novembra 1991. god, ali, osim ovavještenja podnositelima da su primili krivične prijave, nije bilo nikakve krivičnopravne reakcije.

КИП И КЛИСА

Godišnjice stradanja Srba iz zapadnoslavonskih sela Kip i Klisa u novembru 1991. godine

Veritas.info, 11.11.2025.

Od 12. do 18. novembra 1991, pripadnici hrvatske vojne policije u selima Kip (Daruvar), pod sumnjom da skrivaju oružje vojnog porijekla, i Klisa (Pakrac), radi „izmještanja“ stanovništva, pohapsili su 24 srpska civila, zatim ih doveli u Marino selo te ih zatvorili i držali u podrumu improvizovanog zatvora "Ribarska koliba", gdje su ih psihički i fizički maltretirali. Najčešće su primjenjivani sljedeći načini mučenja: potapanje u vodu, priključivanje na induktorsku struju, odsjecanje ušiju, rezanje po prsima i soljenje rana, gaženje nogama, udaranje metalnim šipkama i drvenim palicama. Samo su šestorica preživjeli mučenja, dok su osamnaestorica likvidirani, s tim da se za tijelima petorice još uvijek traga.

Za likvidaciju pomenutih civila Županijski sud u Osijeku je u junu 2011. od šestorice optuženih pri-

padnika vojne policije ZNG, osudio dvojicu (Tomicu Poletto na 15 godina i Željka Tutića na 12 godina zatvora), dok je trojicu, u nedostatku dokaza, oslobodio optužbe, a protiv jednog je optužbu odbio zbog zastare krivičnog gonjenja. Presuda je potvrđena od strane Vrhovnog suda RH u decembru iste godine.

U periodu od 8. oktobra 1991. do 29. marta 1992. u logorima "Ribarska koliba" u Marinom selu i "Stara ciglana" u Pakračkoj Poljani, koje je osnovala jedinica za posebne namjene MUP-a RH pod komandom Tomislava Merčepa, likvidirano je, prema VERITAS-ovim podacima, više od 100 žrtava, uglavnom civila srpske nacionalnosti. Većina likvidiranih potiče iz zapadnoslavonskih naselja sa područja Pakraca i Daruvara ali i sa teritorija opština Garešnica, Kutina, Bjelovar i Zagreb. Sva ova naselja nalazila su se van područja u kojima se srpsko stanov-

ništvo oružjem suprotstavilo nasilju hrvatskih oružanih formacija.

Poslije hapšenja, bez sudskog naloga, Srbi su dovođeni u pomenute logore, pojedinačno ili u manjim grupama, gdje su zadržavani nekoliko dana i poslije strahovite torture, ukoliko nisu podlegli mukama, izvođeni na stratišta i likvidirani.

Županijski sud u Zagrebu je, u toku 2005, nakon dugogodišnjeg postupka, pravosnažno osudio petoricu pripadnika MUP-a Hrvatske (Muniba Suljića, Sinišu Rimca, Igora Mikolu, Miru Bajramovića i Branka Šarića) na kazne zatvora od 3 do 12 godina, zbog ubistva nepoznatog muškarca i nezakonitog lišavanja slobode i iznude trojice Srba, koji su u oktobru 1991. iz Zagreba dovedeni u Pakračku poljanu, gdje su ih likvidirala nepoznata lica.

Županijski sud u Zagrebu je u maju 2016. godine nepravosnažno osudio i Tomislava Merčepa, tadašnjeg ko-

madanta rezervne jedinice MUP-a RH i savjetnika u MUP-u RH, na 5 godina i 6 mjeseci zatvora zbog toga što "nije spriječio sebi podređene da vrše nezakonita hapšenja, zlostavljanja i ubijanja 31 civila dovedenih iz Zagreba, Kutine, Ribnjaka, Janje Lipe, Bujavice, Međurića, Zbjegovače i Pakračke Poljane, od kojih je 23 usmrćeno", dok su iz činjeničnog opisa presude izostavljene žrtve (20) za koje se nije moglo utvrditi ko ih je hapsio i likvidirao. Vrhovni sud je, presudom iz februara 2017, preinačio prvostepenu presudu tako što je optuženom povećao kaznu na 7 godina zatvora, koju je umjesto u zatvorskoj ćeliji, povremeno "izdržavao" u elitnoj banji Krapinske toplice.

U martu 2020. godine hrvatski Vrhovni sud donio je odluku da se osuđeni Tomislav Merčep pusti na uslovnu slobodu nakon izdržane tri četvrtine zatvorske kazne zbog: znatno pogoršanog zdravstvenog stanja, ranije krivične neosuđivanosti, potpunog pridržavanja kućnog reda i što je dotadašnjim izdržavanjem kazne "u cijelosti ostvarena svrha kažnjavanja". Na današnji dan iste godine mediji u regionu objavili su vijest da je umro ratni zločinac Tomislav Merčep u 69 godini života, podsjećajući da je 2015. bio i VIP gost na inauguraciji hrvatske predsjednice Kolinde Grabar Kitarović. U prvom velikom egzodusu Srba iz zapadne Slavonije u sukobu devedesetih, koji je kulminirao nakon osnivanja pomenutih logora, na područ-

ju opština Daruvara, Grubišnog polja, Podravske Slatine, Pakraca, Novske, Orahovice i Virovitice, etnički je očišćeno 193 naselja (10 gradskih i 183 seoska), u kojima je uništena većina kuća i imovine, a uništeno je ili oštećeno i 27 pravoslavnih hramova, dok je ovo područje, zbog hrvatskog terora i pritisaka, napustilo 52.320 Srba, od kojih se velika većina više nikada nije ni vratila na svoja imanja.

Po popisu stanovništva iz 1991. u Kipu je živio 271 žitelj, od toga 195 (72%) Srba i 15 (6%) Jugoslovena, a u Klisi 139 žitelja, od toga 82 (59%) Srbina, dok je po popisu stanovništva iz 2021. u Kipu živjelo 146, a u Klisi 81 žitelj, bez oznake o njihovoj nacionalnoj pripadnosti.

УБИСТВО ПОРОДИЦЕ ЗЕЦ

Монструозно убиство српске породице Зеџ у Загребу и даље без правде

Глас Српске, 06. 12. 2025.

Навршиле су се 34 године од убиства трочлане српске породице Зеџ у Загребу 1991. године.

То је један од најтежих ратних злочина над српским цивилима у Хрватској који никад није дочекао потпуни правни епилог, саопштио је Документационо-информативни центар "Веритас".

У саопштењу је наведено да овај случај и даље представља "симбол некажњивости" припадника хрватских снага током ратних деведесетих.

За овај злочин нико од непосредних извршилаца никада није правоснажно осуђен, иако су починиоци били идентификовани и првобитно признали дјело.

Најмонструозније ликвидације цивила

Наглашено је да се злочин над породицом Зеџ убраја међу најмонструозније ликвидације цивила током ратова деведесетих, уз убиства породица Козбашић, Ченгић, Радосављевић и Олујић, при чему су готово све биле мјешовитог националног састава.

"Овај случај је једна од најдрастичнијих илустрација урушавања владавине права у ратној Хрватској. Све док овај случај остаје без пуне правде, отвара се питање једнакости жртава и стандарда правосуђа у процесуирању ратних злочина", истакнуто је у саопштењу, преноси Срна.

“Јесење кише”

Према наводима “Веритаса”, припадници резервне јединице Министарства унутрашњих послова /МУП/ Хрватске, познати као “мерчеповци” или “Јесење кише”, под командом Томислава Мерчепа, 7. децембра, 1991. године у Загребу су ликвидирали 38-годишњег Михајла Зеца, његову супругу Марију /36/ и њихову кћерку Александру /12/.

По наређењу Мерчеповог замјеника Мира Бајрамовића, припадници јединице Игор Микола, Синиша Римац, Небојша Ходак и Сњежана Живановић кренули су да приведу Михајла Зеца због сумњи у “сарадњу с крајишким Србима”.

Током акције у Пољаничкој улици на Трешњевци, Зеца је убио Синиша Римац, наводно при покушају бјекства.

“Веритас” је навео да се након тога припадник јединице Муниб Суљић вратио у кућу породице Зеца и одвео Марију и Александру, најприје у хотел “Панорама”, а потом на Сљеме, гдје их је усмртио из ватреног оружја.

Тијела су, по његовом налогу, бачена у оближњу јаму за смеће и затрпана, а неколико дана касније пронашао их је Маријин брат, полицајац Звонко Месић.

Гордана и Душан се сакрили
Друго двоје дјеце, Гордана и Душан, преживјели су тако што су се сакрили у кући.

Убрзо након што су тијела откривена, ухапшени су припадници Мерчепове групе, од којих су неки током истраге признали убиства.

“Недостатак доказа”

Међутим, суд је њихове исказе одбацио као незаконите јер у тренутку давања исказа нису имали адвоката, па су оптужени ослобођени због “недостатка доказа”.

“Веритас” је напоменуо да је тек 2016. године Жупанијски суд у Загребу осудио Томислава Мерчепа на пет и по година затвора због тога што није спријечио подређене у незаконитом хапшењу, мучењу и ликвидацији 31 цивила, међу којима су били Михајло, Марија и Александра Зеца.

Мерчеп преминуо

Врховни суд је 2017. казну повећао на седам година, а Мерчеп је 2020. пуштен на условну слободу због погоршањег здравственог стања. Исте године је преминуо, преносе Независне.

ПАУЛИН ДВОР

За масакр цивила у Паулин Двору ни након 34 године нико није кажњен

Срна, 11. 12. 2025.

Хрватско правосуђе ни 34 године од када је у Паулин Двору убијено и масакрирано 18 цивила, није покренуло поступке против организатора и наредбодаваца тог злочина, као ни против

оних који су организовали и спроводили премјештање посмртних остатака.

Документационо-информациони центар “Веритас” подсјећа да су припадници Хрватске војске у ноћи између 11. и 12. децембра

1991. године упали у кућу Андрије Буквића у Паулин Двору, гдје су у притвору држали и масакрирали 17 српских и једног мађарског цивила.

Међу убијенима је било осам жена и четири брачна пара, а само из породице Ка-

тић убијени су Димитар /82/, његови синови Милан /59/ и Петар /54/, снаја Босиљка /47/ и рођака Драгиња /69/.

Након мучког убиства не-
дужних цивила, 17 посмрт-
них остатака је одвезено са
мјеста злочина и сакривено
на простору војног скла-
дишта Луг код Чепина тако
што је “гробница” прекриве-
на са старим расхођованим
возилима.

На мјесту злочина ос-
тављен је скалпирани леш
Даре Вујновић /57/, која је
затечена и убијена ван “куће
смрти”. Злочинци су ујутро,
ради уништавања траго-
ва, кућу Андрије Буквића
експлозивом сравнили са
земљом.

Из “Веритаса” подсјећају
да је истог дана из своје куће,
која је била под стражом, не-
стала болесна и непокретна
старица Милка Лапчевић

/81/, чије је тијело почетком
марта 1992. године пронађе-
но смрзнуто у јарку у близи-
ни села Храстин, на удаље-
ности од око 2,5 километара
од куће.

Тијела убијених касније су
превезена 500 километара
даље, на локацију Ризвану-
ша на Велебиту у близини
Госпића, гдје су их открили
и ексхумирали истражио-
ци Хашког трибунала у мају
2002. године.

У прикривање злочина,
наводе у “Веритасу”, умије-
шани су тадашњи командант
Другог зборног подручја ге-
нерал Ђуро Дечак, тадашњи
шеф Хрватске извјештајне
службе Мирослав Туђман,
као и Безбједносно-инфор-
мативна служба, на чијем је
челу тада био пуковник Анте
Гугић.

Тијела су премјештена уз
пратњу и знање Кримина-

листичког сектора Војне по-
лиције, на чијем челу је био
мајор Анте Главан, а тран-
спорт посмртних остатака
у бијелој пластичној буради
средином јануара 1997. годи-
не обавила је Карловачка ин-
жењеријска бригада Хрват-
ске војске.

За овај злочин оптужена
су само двојица припадника
130. бригаде Хрватске војске
као непосредни извршиоци
Никола Иванковић и Енес
Витешковић, који су правос-
нажно осуђени на 15, однос-
но 11 година затвора.

Према попису становни-
штва Хрватске из 1991. годи-
не, у Паулин Двору је живје-
ло укупно 168 становника, од
којих 147 Срба.

По попису из 2021. године,
у том селу је живио укупно
71 становник, без навођења
националне припадности.

ШАГОВИНА МАШИЋКА

Godišnjice stradanja Srba u Šagovini Mašićkoj

Veritas.info, 18.12.2025.

Noću 18/19. decembra 1991. godi-
ne, pripadnici hrvatske paravojske
iz 108. i 121. brigade Zbora narod-
ne garde (ZNG) i specijalci iz grupe
“Svileni”, ukupne jačine od 363 voj-
nika, izvršili su pješadijski napad na
srpsko selo Šagovina Mašićka kod
Nove Gradiške, smješteno na juž-
nim obroncima Psunja, kojeg je bran-
ilo ukupno oko stotinak branilaca,
pripadnika Teritorijalne odbrane
(TO) iz ovoga i susjednih srpskih
sela i dobrovoljaca iz Srbije.

U toku borbe za “prokletu utvrdu”,
kako su Hrvati, zbog njenog izu-
zetnog geostrateškog položaja zva-
li Šagovinu Mašićku, “zenge” su u
toku dana, zahvaljujući i činjenici
da su branioци sa mještanima slavili
Sv. Nikolu, ovladali cijelim mjestom,
kojom prilikom su, prema srpskim

izvorima, likvidirali najmanje 55 lju-
di, među kojima 31 civila i pripadni-
ka TO iz ovog sela, dok ih je neko-
liko desetina prošlo višemjesečnu
torturu u hrvatskim kazamatima.

Prema svjedočenjima preživjelih lo-
goraša, “zenge” su pred sobom re-
dom palili sve kuće i ubijali i civile i
branioce nakon odbacivanja oružja i
predaje. Prema hrvatskim izvorima,
akciju je isplanirao brigadir Josip
Mikšić, tadašnji komadant 121 bri-
gade ZNG, a napadom komandovao
pukovnik Ante Šolić, tadašnji ko-
mandant Samostalne interventne
satnije (čete) pri toj jedinici. Među
ubicama civila i zarobljenika, preži-
vjeli mještani su prepoznali Zdravka
Paritana, Stevana Kulića, obojica iz
Cerničke Šagovine, i Ivana Klepića
iz Nove Gradiške.

Po nalogu hrvatske paravojske u
Šagovini Mašićkoj je pokopano 28
ubijenih Srba, većina pod imenom,
a skupljali su ih i pokapali njihovi
rođaci, među kojima i Cvetanka Mi-
losavljević, koja je morala pokopati
i svoja dva sina Tihomira (20) i Dra-
gana (23). Sa ove lokacije u poje-
dičnim ekshumacijama do 2013.
ekshumirano je i predato srpskoj
strani najmanje 6 posmrtnih osta-
taka, uz objašnjenje da su “strada-
li u borbi”. U oktobru 2013. sa ove
lokacije ekshumirani su posmrtni
ostaci 19 žrtava, od kojih je do sada
14 identifikovano. Za ostale žrtve
još se ne zna ni mjesto ukopa. Selo
je kompletno opljačkano i spaljeno,
izuzev Zadrugnog doma u kome se
nalazila hrvatska paravojska sve do
dolaska vojnika UN-a.

U Hrvatskoj se ova akcija kotira kao “jedna od prvih herojskih bitaka Domovinskog rata, u kojoj su ‘četnici’ pretrpjeli velike gubitke – oko stotinu mrtvih”, dok su njihovi (hrvatski) gubici iznosili 13 poginulih i više desetina ranjenih. Iako su u ovoj akciji ubijani civili i zarobljenici, kategorije koje su u oružanim su-

kobima zaštićene Ženevskim konvencijama, iako su poznata imena osoba koje su isplanirale i izvele ovu akciju, kao i neposredni počinioci ubistava, za ovaj zločin još niko nije odgovarao ni pred domaćim ni pred međunarodnim sudovima.

U Šagovini Mašićkoj je po popisu stanovništva iz 1991. živjelo 209 stanovnika od čega 189 (90%) Srba, 16 Hrvata i 4 Jugoslavena. Trideset godina kasnije, po popisu iz 2021, u ovom selu je popisano 5 žitelja, dva muškarca i tri žene, bez oznake nacionalne pripadnosti.

ГОРЊИ ГРАХОВЉАНИ

Godišnjica zločina pripadnika ZNG u Gornjim Grahovljanima kod Pakraca

Beta, 28. decembar 2025.

Dokumentaciono informacioni centar Veritas saopštio je da je na sutrašnji dan 1991, počinjen strašan zločin pripadnika Zbora narodne garde (ZNG) nad srpskim stanovništvom sela Gornje Grahovljane, na pakračkom području, za koji niko nije odgovarao mada je postojao svedok i dokazni materijal.

Pripadnici ZNG u rano jutro ušli su u Gornje Grahovljane, opkolile selo i sakupili sve žitelje – 18, uglavnom starije dobi, i “uz psovke i kundačene sprovedi do šume nedaleko sela, gde su ih razapinjali i zakivali čavlima kroz ruke i noge na debela drveća, a na kraju ih likvidirali iz vatrenog oružja”, navedeno je u saopštenju.

Sve je to, skriven iza jednog stabla, posmatrao petnaestogodišnji dečak Slobodan Vidić, unuk likvidiranog Dušana Vidića (57), koji od straha nije mogao ni da beži, ni da govori.

U saopštenju Veritasa, koje potpisuje predsednik Savo Štrbac, navodi se da su se pripadnici ZNG prepirali da li da ga ubiju, ali je prevladalo da ga odvedu u kasarnu u Slavonskoj Požegi, gde ga je kasnije pronašao pripadnik civilne policije UNPROFOR-a, Kanađanin kapetan D.B. Nikolson, i preveo ga na srpsku stranu, kada je i ispričao o zločinu.

“Njih dvoje su obišli mesto zločina. Na deblima stabala našli su zabijene eksere i tragove metaka, ali ne i posmrtno ostatke”, a “zbog opstrukcije

i pretnji sa hrvatske strane”, nisu ni kasnije nađeni.

Slobodan Vidić je 1994. poginuo na bihaćkom ratištu, pa je tako nestao i jedini svedok zločina u Gornjim Grahovljanima.

Po zvaničnom popisu stanovništva iz 1991, u Gornjim Grahovljanima živjelo je 136 (svi Srbi), u Donjim 188 (155 Srba, 22 Hrvata, 5 Jugoslavena i 6 ostalih), a u Srednjim 43 (36 Srba i 7 Jugoslavena) žitelja. Po zadnjem popisu iz 2021, u Gornjim Grahovljanima živjelo je 9, a u Donjim 18 žitelja, bez nacionalne odrednice, dok u Srednjim nije bilo nikoga.

МАСЛЕНИЦА

Злочини над Србима у акцији „Масленица” некажњени 33 године

СРНА, 21. 01. 2026.

Навршавају се 33 године од агресије хрватских снага на јужне дијелове Републике Српске Крајине /РСК/ под заштитом УН у којој је убијено 346 Срба, међу којима и 34 жене, а за ове злочине до данас нико није одговарао иако су злочина и прогон српског становништва извршени пред очима међународних снага.

Из Информационо-документационог центра “Веритас”

подсјећају да је операција почела 22. јануара 1993. године, а извршена је током реализације “Венсовог плана”, којим је РСК 1992. године стављена под заштиту Унпрофора, што је била трећа агресија Хрватске на заштићено подручје УН, у чије чланство је примљена двије године раније.

Хрватске снаге за неколико дана заузеле су десетина километара квадратних на Равним Котарима, укључујући и

аеродром Земуник и неколико положаја на Велебиту, а преузеле су контролу и над браном и хидроелектраном Перућа.

У акцији “Масленица” страдала су српска села Ислам Грчки, Кашић и Смоковић, као и етнички мјешовита села Мурвица, Црно, Земуник Горњи, Пољица и Ислам Латински.

Срби су побијени, протјерани или одведени у затворе и логоре, а њихова богата имања су опљачкана и уништена, као

и споменици културе, гробља и цркве које су оскрнављене или срушене.

Уништени су и Двори Јанковић Стојана у Исламу Грчком са црквицом Светог Георгија из 17. вијека у којој је сахрањен познати књижевник Владан Десница, као и Црква Светог Георгија у Смоковићу из 16. вијека и Светог Илије у Кашићу из 19. вијека.

Према евиденцији "Веритас", у агресији на Равне Котаре погинуло је и нестало 346 Срба, међу којима 55 цивила просјечне старости 60 година.

Убијене су 34 жене просјечне старости 57 година и троје дјеце до 12 година.

Међу жртвама је и 65 добровољаца са простора Србије и БиХ, који су дошли на Равне Котаре да заједно са домицилним Србима бране њихова вјеровна огњишта.

До сада је расвијетљена судбина 335 лица, док се на евиденцији несталих води још 11, од којих шест цивила, међу којима и три жене.

У збјеговима је умрло још 165 лица.

Из равнокотарских села прогнано је више од 10.000 Срба,

који су се раселили широм свијета.

Један од тежих злочина десио се већ првог дана агресије на превоју Мали Алан на Велебиту, у непосредној близини осматрачнице Унпрофора, када су припадници хрватске специјалне полиције из засједе убили и масакрирали 22 припадника Српске војске Крајине /СВК/ са подручја Грачаца.

Овај масакр починили су припадници Петог вода из састава "Алфе" којима је командовао Милијан Бркић звани Васо, касније високи функционер ХДЗ-а и потпредседник Хрватског сабора 2016. до 2020. године.

Уз одобрење тадашњег председника државе и врховног команданта хрватских оружаних снага Фрање Туђмана, операцију "Масленица" планирали су и извели Јанко Бобетко, Анте Готовина, Анте Росо, Мирко Норац и Младен Маркач, који су тада били или су накнадно унапријеђени у генералске чинове.

Начелник артиљерије Сектора "Велебит" био је косовски Албанац Агим Чеку, до 1991. године официр ЈНА, од чијих

граната је страдало највише цивила због неселективног гранатирања по дубини подручја општина Бенковац и Обровац.

Чеку је на Косову од 1999. до 2006. године био командант терористичке ОВК и такозваног косовског заштитног корпуса, а од 2006. до 2008. године и председник владе у Приштини.

Иако је агресија извршена на заштићену зону УН и пред очима многобројних припадника Унпрофора, до сада ни пред међународним ни пред домаћим судовима нико није процесуиран за злочине над Србима.

Према попису становништва у Хрватској из 1991. године, у Кашићу је живјело 765 житеља, од којих 99 одсто Срба, у Смоковићу 1.029, од којих 96 одсто Срба и у Исламу Грчком 1.139 од којих 87 одсто Срба.

Према попису, обављеном 2021. године, у Кашићу је живјело 69, у Смоковићу 162 и у Исламу Грчком 150 становника без ознаке националне припадности.

Сјећање на Србе мучки убијене у хрватској акцији "Масленица"

РТРС, 22. 01. 2026.

У Цркви Светог Марка у Београду данас је служен парастос и прислужене свијеће за 364 Срба који су мучки убијени у акцији хрватске војска "Масленица", која је почела на данашњи дан прије 33 године на подручју Равних Котара, дијелу тадашње Републике Српске Крајине под заштитом УН.

Председница Удружења породица "Суза" Драгана Ђукић изјавила је да је жалосно да ни након 33 године са хрватске стране нема никакве емпатије према жртвама "Масленице", нити воље да се призна да је то,

ипак, био злочин над српским живљем.

- Судбина 11 лица још није ријешена. Те породице још немају мир, оне и даље живе у болу и неизвјесности. То је жалосно. Виђамо се сваке године на парастосима, ти људи желе само да сахране своје најмилије, да ставе тачку на тај дио свог тужног живота. И послје толико година, нема саосјећања ни добре воље. Човјек није "капљица воде да испари". Свако мора да зна шта се десило - рекла је Ђукићева. Ђукићева је указала да породице жртава посебно боли што су Срби на том подручју били под

заштитом УН, чије снаге су их препустиле убицама.

Директор Документационо-информационог центра "Веритас" Саво Штрабац нагласио је да оно што овај злочин, који је учињен по моделу "спржена земља", чини још тежим јесте чињеница да ни након више од три деценије - нико за њега није одговарао.

- Нажалост, нема воље да се процесуирају починиоци, а све се зна, ништа није тајна! Бар по командној одговорности знају се сви који су водили акцију. То су њихови хероји! Знате, бар ми, бар моја генерација - знали смо

све команданте партизанске и ко је водио акцију. Негдје тако и Хрвати величају те своје генерале и обичне војнике. Све се зна, само треба мало добре воље да се процесуирају – рекао је Штрбац.

Штрбац је нагласио и да је разумљиво што су хрватски “хероји” из Равних Котара недодирљиви за хрватско правосуђе, те указао да Србија

има законе и правне алате да их процесуира.

- У Србији, међутим, нема баш политичке воље да се то уради до краја – сматра Штрбац.

Борислав Јелача из Грачаца, који је дошао да ода помен жртвама, рекао је да би свако требао да нађе времена и издвоји бар сат годишње да се сјети и “Масленице” и других

злочиначких акција на простору РСК деведесетих година прошлог вијек.

- Требало би нас бити много више. Да дођемо у храмове на годишњице, да не заборавимо те животе који су, нажалост, дати узалудно. Нећемо и не смијемо их заборавити – поручио је Јелача

СЈЕЋАЊЕ НА СТРАДАЊЕ ПОРОДИЦА ОЛУЈИЋ И РАДОСАВЉЕВИЋ У ФЕБРУАРУ 1992.

Убиства породица Олујић и Радосављевић – два злочина која су потресла ратну Хрватску у фебруару 1992.

Veritas.info, 20.02.2026.

Монструозна убиства породица Олујић и Радосављевић – два злочина која су потресла ратну Хрватску Фебруарске годишњице страдања породица Олујић у Церни и Радосављевић у Дарувару подсећају на два од најсвиरेпијих злочина над српским цивилима почињених у Хрватској 1992. године. У оба случаја жртве су биле читаве породице – родитељи и малолетна деца – убијене у сопственим домовима.

УБИСТВО ПОРОДИЦЕ ОЛУЈИЋ

У ноћи између 17. и 18. фебруара 1992. године, припадници

извиђачко-диверзантске чете Хрватских обамбених снага (ХОС) дошли су у Церну код Жупање са унапред припремљеним планом ликвидације породице Олујић. Према касније утврђеним чињеницама у судском поступку, командант јединице Томислав Мадри наредио је својим потчињенима да „оду у Церну и побију четнике“, иако је било познато да се ради о цивилној породици. Нападчима је обезбеђено оружје са пригушивачима, експлозив и особа која ће им показати кућу. Око поноћи упа-

ли су у породичну кућу Радомира Олујића (38), његове супруге Анице (37), Хрватице удате за Србина, и њихове деце Милене (16) и Марка (13). У чланове породице испаљено је више десетина метака из непосредне близине. Радомира је погодило десет, Аницу шест, док је свако од деце задобило по једнаест прострелних рана. Сви

су преминули на лицу места.

Након убиства, починиоци су мирно претражили кућу, однели новац, златни накит, ловачку пушку и друге вредности, а затим покушали да минирају кућу како би прикрили траг злочина. Експлозив, међутим, није активиран због неправилног постављања. Украдене ствари и новац предати су команданту јединице по повратку у Комлетинце.

За овај злочин нико није одговарао више од четрнаест година. Жупанијско државно тужилаштво у Вуковару оптужницу је подигло тек крајем 2006. године, а правоснажном пресудом Врховног суда Хрватске из марта 2009. године петорица припадника ХОС-а проглашена су кривим за ратни злочин над цивилним становништвом. Командант јединице Томислав Мади, који је издао наредбу за ликвидацију породице, осуђен је на 15 година затвора, Марио Јурић на 12 година, Мијо Старчевић, који је извршиоце довезао до Церне и показао им кућу породице Олујић, на осам година, док су непосредни извршиоци Зоран Поштић и Давор Лазић осуђени на по седам година затвора. То је један од ретких случајева у којима су припадници ХОС-а правоснажно осуђени за ратни злочин над српским цивилима.

Остаје упамћено да је то један од ретких случајева у којима су припадници ХОС-а осуђени за злочин над српским цивилима.

УБИСТВО ПОРОДИЦЕ РАДОСАВЉЕВИЋ

Само седам дана касније, 25. фебруара 1992. године, у Дарувару је почињен још један злочин

који је по суровости остао без преседана. Припадник Хрватске војне полиције Јожица Мудри, тада двадесетогодишњак, дошао је у кућу свог познаника Радета Радосављевића (36), радника истог предузећа у ком је и сам радио пре рата. Према сопственом признању током суђења, непосредно пре одласка у кућу командир му је рекао да те вечери мора ликвидирати Радета и обезбедио му возило и човека који ће му показати кућу.

У кући је са породицом провео неколико сати разговарајући као познаник, да би потом из непосредне близине из пиштоља пуцао у Радета, његову супругу Јованку (32) и њихове синове Дејана (14) и Ненада (10), гађајући их у главу. Када је видео да четрнаестогодишњи Дејан још показује знаке живота, ножем му је задао више убода у груди и стомак.

Тиме злочин није окончан. Тела је поређао једно поред другог у трпезарији, поставио пластични експлозив и активирао га, услед чега су тела била раскомадана, а кућа тешко оштећена. Након тога је из куће однео видео-рекордер и друге предмете, које је, према утврђеним чињеницама, поклатио својој девојци.

Иако су околности недвосмислено указивале да је злочин

извршен у ратним условима и из националне мржње, хрватско правосуђе га није квалификовало као ратни злочин. Мудри је правоснажно осуђен на 15 година затвора за четири убиства, крађу и изазивање опште опасности.

Захтеви породице за накнаду штете од Републике Хрватске касније су одбијени уз образложење да је починилац поступао ван службене дужности.

Након издржане казне, вратио се у Дарувар, где и данас живи.

У оба случаја реч је о унапред планираним ликвидацијама цивилних породица, у којима су жртве била и деца.

Злочини у Церни и Дарувару, заједно са убиствима породица Козбашић у Петрињи, Зецу у Загребу и Ченгић у Ервенику, спадају међу најтежа страдања читавих породица током рата у Хрватској.

Они остају трајно сведочанство да су, поред оружаних сукоба, цивили били мета убиства мотивисаних националном припадносту, а различит однос правосуђа према овим злочинима и данас представља предмет бројних расправа и критика организација које се баве документовањем ратних злочина.

ПЛИТВИЦЕ - КРВАВИ УСКРС

Tri i po decenije od krvavog uskrsa na Plitvicama

Politika, 31. 03. 2026,

Punih je 35 godina otkako je 31. marta 1991. godine u ranim jutarnjim časovima iz Zagreba ka Plitvicama, u nekoliko autobusa, kombija, privatnih vozila i u jednom transporteru, kolona od oko četiri stotine hrvatskih specijalaca kako bi „uvela ustavnopravni poredak na području nacionalnog parka“. Dokumentaciono-informacioni centar „Veritas“ tim povodom podsetio je na dešavanja koja su pretho-

dila ovom događaju koji je po mnogima označio početak rata u Hrvatskoj devedesetih godina prošlog veka. Ovaj događaj se po mnogim izvorima uzima kao početak rata u Hrvatskoj devedesetih prošlog veka. Toga dana pravoslavni vernici su slavili Cveti, a katolici Uskrs, zbog čega su mediji ovaj događaj i nazvali „krvavi Uskrs“.

„U februaru 1991. godine Hrvatska je donela odluku o nevaženju saveznih zakona na njejoj teritoriji i o razdruživanju

od SFRJ, a nakon toga i Srpska autonomna oblast (SAO) Krajina donosi Rezoluciju o razdruživanju od RH. Iste godine, sredinom marta, JNA traži od predsedništva SFRJ da se u državi uvede vanredno stanje, što, usled protivljenja predstavnika Hrvatske, BiH i Makedonije, ne prolazi. U kontekstu takvog stanja, krajiški Srbi su 25. marta organizovali „miting istine“ na Plitvicama sa zahtevom da Nacionalni park „Plitvička jezera“ ostane u sastavu SAO Krajine.

Две жртве „Крвавог Ускрса“

Veritas.info, 31.03.2026.

У акцији на Плитвицама 31. марта 1991. године, познатој као „Крвави Ускрс“, на свакој страни сукоба погинуо је по један човек.

На хрватској страни страдао је двадесетдвогодишњи Јосип Јовић (1969–1991), припадник Специјалне јединице МУП-а Хрватске, рођен у Аржану код Имотског. У Хрватској се сматра првом жртвом Домовинског рата, а његово име данас носе бројне улице, школе и друге јавне установе. На српској страни живот је изгубио Рајко

Вукадиновић (1959–1991), Србин из Коренице. Иза њега су остали супруга Мирјана и кћерке Слађана и Рајка. За разлику од Јовића, по Рајку Вукадиновићу не зову се улице, школе нити јавне установе. Споменик му је на кореничком гробљу подигла породица. Парадокс историје је да се то гробље данас налази у Улици Јосипа Јовића. Тако су имена двојице људи који су страдали истог дана, у истој акцији, али на супротстављеним странама сукоба, данас повезана на једном месту.

Dva dana kasnije, na ulazima u nacionalni park na jarbolima su izvešane srpske i jugoslovenske zastave", podseća „Veritas”.

Sledećeg dana, 29. marta, „martićevci” iz Knina zauzimaju upravne zgrade NP „Plitvička jezera”. U ranim jutarnjim časovima 31. marta iz Zagreba kreću hrvatski specijalci. U tom momentu u plitvičkim hotelima bilo je oko 400 turista, među kojima je bila i tajno ubačena grupa hrvatskih specijalaca, koji su se dan ranije, s oružjem u koferima, s namerom da prepadom iznutra u koordinaciji sa onima spolja, savladaju krajinske teritorijalce.

Jutro je bilo maglovito, a sneg do kolena. Puškaranje je zapo-

čelo ujutro između šest i sedam časova. Brojčano nadmoćniji hrvatski specijalci, uz pomoć onih kamufliranih u goste, uspeali su da zauzmu hotele i do podneva uspostave kontrolu nad nacionalnim parkom. Dalju eskalaciju sukoba sprečila je JNA, koja se između suprotstavljenih strana postavila kao tampon-zona.

Na hrvatskoj strani poginuo je Josip Jović (22) iz Aržana kod Makarske, dok ih je dvadesetak ranjeno. Na srpskoj strani poginuo je teritorijalac Rajko Vukadinović (32) iz Korenice, dok ih je 17 zarobljeno. Hrvatska je poginulog Jovića proglasila za prvu žrtvu „domovinskog rata” i svake godine, na vrlo visokom nivou,

obeležava godišnjicu njegove pogibije, iako je tadašnji ministar policije Josip Boljkovac više puta javno govorio, ali u svojoj knjizi zapisao da je obdukcija pokazala da je pogođen metkom iz američke puške uvezene iz Singapura, kakvu je imala hrvatska policija.

Hrvatska policija je na Plitvicama formirala policijsku stanicu, koja se održala do kraja avgusta te godine, kada je, zbog nemogućnosti funkcionisanja usled kontrole od strane JNA, i rasformirana. Kontrolu nad NP „Plitvička jezera” preuzele su krajinske vlasti i zadržale je sve do avgusta 1995.

БЉЕСАК

Комеморација за жртве “Бљеска”

Портал Новости, 2.5.2026.

Комеморативни скуп одржан је пред рушевинама цркве Преображења Господњег у Медарима гдје су одмах на почетку “Бљеска” побијени скоро сви мјештани. Најстарија жртва имала је 88 година, а преживјеле су само двије дјевојчице, старе и шест и четири године, које су се сакриле, а онда их је спасио хрватски војник

Иове године је у спомен на жртве рата у западној Славонији од 1991 до 1995. године у Окучанима у суботу, 2. маја, у храму Светог великомученика Димитрија након литургије служен и молитвени помен. Пред бројним окупљенима литургију је служио протојереј-ставрофор Ђорђе Теодоровић уз саслужење више свештенства, док је молитвени помен страдалима служио протојереј Драган Гаћеша.

Одана је почаст испред спомен крста посвећеног свим недужним жртвама страдалима од

1991. до 1995. године на овом подручју. Међу окупљенима су били саборска заступница СДСС-а Драгана Јецков, замјеник начелника општине Окучани Синиша Мартиновић, председници ВС-НМ-ова Бродско-посавске и Пожешко-славонске жупаније Зоран Ратковић и Милан Козловић, у има СНВ-а Никола Ивановић, бројни активисти мањинских вијећа и српских организација,

као и представници Генералног конзулата Србије у Вуковару, те мјештани. Антифашисте је, осим председнице УАБА Пакрац-Липик Ане Романић, представљао и потпредседник САБА РХ Лазо Ђокић.

Комеморативни скуп одржан је пред рушевинама цркве Преображења Господњег у Медарима. У том су селу прије 31 годину, 1. маја 1995., одмах на почетку

акције “Бљесак”, побијени скоро сви мјештани. Од 24 затечена српска цивила убијено их је 22, од којих 12 жена и троје дјеце, међу којима дјечак од 11 година те дјевојчице од седам и осам година.

Најстарија жртва имала је 88 година, а преживјеле су само двије дјевојчице, сестре Звјездана и Слађана, старе и шест и четири године. Оне су се прво сакриле, а онда их је спасио један хрватски војник који их је са суборцем пребацио на сигурно.

Међу убијенима је седам чланова породице Вуковић, а њихову трагичну судбину тада дјевојчице Радмила и Мирјана избјегле су само зато што су тог дана биле код родбине у Босни и Херцеговини.

Масакр у Медарима један је у мозаику ратних злочина почињених почетком маја 1995. Иако је у годинама које слиједе идентифицирана већина побијених, укључујући и све чланове обитељи Вуковић, за тај злочин нитко није одговарао нити је подигнута оптужница, као уосталом ни за друге злочине почињене у “Бљеску”, на што годинама упозоравају СНВ и Доцумента.

Иако је то подручје било означено као сектор Запад, под заштитом УН-а, оно је нападнуто па је, осим великог броја погинулих и несталих, забиљежен и масовни егзодус становништва да би се тек касније вратио мањи број избјеглих. Процјене су да је од 1991. до 1995. прогнано око 75 хиљада Срба из Западне Славоније.

Осим масакра у селу Медари, током “Бљеска” забиљежено је више напада на избјегличке колоне, о чему су у низ наврата писале и Новости. У раним послјеподневним сатима 1. маја два пута је нападнута избјегличка колона код Новог Вароша. Отприлике у исто вријеме нападнута је и колона на подручју Бијелих Стије, на, док су предвечер избјеглице нападнуте и код села Бенковац.

У нападу на збјег на ногометном игралишту у селу Шеовица, код Пакраца, живот су између осталих изгубиле седмогодишња Бранка Крајновић и 15-годишња Милка Босанац. Милкина мама је рањена и касније је подлегла озљедама, док је њен тата убијен у злочину почињеном још 1991. у Граховљанима. Због тога су пред-

ставници српских организација и антифашисти отишли и у Шеовицу одати почаст жртвама.

Број страдалих и данас је предмет спорова. Према подацима Документацијско-информацијског центра “Веритас”, у војној операцији “Бљесак” погинуле су и нестале 283 особе српске националности, међу којима има 57 жена и 12 малољетника, од којих је осморо млађих од 14 година. Годинама након акције, велик број особа водио се као нестало, а потраге за посмртним остацима су се наставиле.

Службени хрватски подаци говоре о 185 смртно страдалих и несталих у Бљеску, од којих су 127 били припадници српских јединица, а 58 цивили, међу којима и шестеро дјеце.

Кад се 1. маја у Окучанима обиљежава побједа српске жртве се, барем што се тиче војног и цивилног врха, не спомињу ни једном једином ријечју. Шутња “кваре” српски представници, СПЦ и антифашисти, а некажњавање злочина остају значајка ове акције.

У Србији и Српској обележена 31 година од "Бљеска"

Veritas.info, 01.05.2026.

Код спомен-обележја посвећеног убијеним српским цивилима и војницима из Западне Славоније данас су положени венци и цвеће поводом обележавања 31 године од погрома Срба у хрватској злочиначкој акцији "Бљесак". Помен у знак сећања одржан је и у Цркви Светог Марка у Београду.

Хрватска злочиначка војна операција "Бљесак" почела је 1. маја 1995. године, а из Западне Славоније протерано је 15.000 Срба. У акцији је убијено или нестало 283 људи, међу њима 57 жена и осморо деце.

Акција «Бљесак» је ратни злочин и етничко чишћење српског народа из Западне Славоније и истина мора бити сачувана од ревизије, рекао је председник Републике Српске Синиша Каран.

Каран је истакао да је падом Западне Славоније, а касније и Книнске Крајине заокружен процес који је довео до потпуног нестанка српског народа са простора Хрватске.

«Не можемо а да не повежемо страдање деведесетих година са оним што се дешавало у НДХ у којој је над српским народом, Јеврејима и Ромима почињен геноцид» рекао је Каран.

Спас Србима из Западне Славоније током рата у Хрватској, како је рекао председник Удружења протераних Срба из Западне Славоније Крста Жарковић, биле су Градишка и Република Српска, па градишки мост спаса оправдава своје име.

Жарковић је истакао да треба очувати јединство на овим просторима, те позвао

да се у Градишци окупљају у што већем броју и да се не заборава погром који се десио над Србима из Западне Славоније.

У Цркви Светог Марка у Београду одржан је помен поводом годишњице протеривања Срба из Западне Славоније у хрватској акцији «Бљесак». Након помена положени су венци на спомен обележје српским жртвама страдалим у ратовима 1991-2000. године у Ташмајданском парку.

У име Владе Србије, помену и полагању венаца присуствовала је министарка Милица Ђурђевић Стаменковски

«Веритас» је подсетио да су у акцији «Бљесак» погинуле и нестале 283 особе, међу којима је 57 жена, 12 малолетника, од којих је и осморо млађих од 14 година, као и 76 особа старијих од 60 година.

«Међу несталима се води још 108 особа, међу којима је 46 цивила, укључујући и 23

жене. Од 150 ексхумираних посмртних остатака из масовних гробница, до сада су идентификоване 123. У хрватској акцији 'Бљесак' највише су страдала села Медари са 22 жртве, укључујући 11 жена и троје деце и Пакленица са 20 жртава», саопштио је «Веритас».

За убиства и протеривање Срба нико није одговарао.

Председник Српске напредне странке и саветник председника Србије за регионална питања Милош Вучевић изјавио је да Србија не заборавља овај злочин над српским народом.

«Данас се сећамо још једног злочина који је учињен над српским народом. Хиљаде уништених породица, спаљених кућа и проливених суза. Не заборављамо и радимо на томе да нико никада више не протерује српски народ са својих огњишта», навео је Вучевић на Инстаграму.

Po prvi put u kalendaru državnih ceremonija: U Crkvi Svetog Marka služen parastos stradalima u hrvatskoj operaciji „Bljesak“

Tanjug, 1.5.2026.

U CRKVI Svetog Marka u Beogradu danas je služen parastos stradalima u hrvatskoj operaciji „Bljesak“, a potom su položeni venc i na spomenik žrtvama ratova devedesetih u Tašmajdanskom parku.

Ministarka za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Milica Đurđević Stamenkovski, koja je prisustvovala državnoj ceremoniji polaganja venaca i parastosu, rekla je da je prvi put, posle 30 godina, Vladin Odbor za negovanje tradicije oslobodilačkih ratova uvrstio Dan sećanja na stradale Srbe u operaciji „Bljesak“ u kalendar državnih ceremonija.

Ističući da time želimo da obezbedimo institucionalni pečat u kulturi pamćenja o onome što se dogodilo u Za-

padnoj Slavoniji, Đurđević Stamenkovski je podsetila da je, prema podacima Dokumentaciono-informacionog centra „Veritas“, u ovoj operaciji ubijeno ili nestalo 283 Srba, među kojima je bilo osmoro dece i 56 žena.

- Ovim parastosom odajemo poštu svima njima, ali i poručujemo da se takav zločin više nikada ne sme dogoditi. Nikada ne smemo dozvoliti ni pogrome ni progone srpskog naroda, etničko čišćenje i gašenje naših vekovnih ognjišta - naglasila je Đurđević Stamenkovski.

Ukazala je da ti krajevi i dan danas nisu naseljeni, što govori o tome da je cilj akcije bio samo da na tim prostorima više ne žive Srbi. Podsetila je i na stradanje porodice Vuković, kao jedan od najvećih zločina,

navodeći da je ta porodica izgubila osam članova, od toga troje dece.

- Žrtve nas podsećaju da zločin nema racio i da njihovo ideološko slepilo i potreba da zatru koren srpskom narodu, nije poštediti ni decu - naglasila je Đurđević Stamenkovski.

Dodala je i da će Srbija, takođe, prvi put u ovoj godini, posle tri decenije nepravde usvojiti i Zakon o nestalim licima.

- Iako nismo krivi, naša obaveza je da zaštitimo one koji su u tom vohoru rata izgubili svoje najmilije. Prema našim procenama, u pitanju je sedam i po hiljada porodica, koje će ovim zakonom dobiti pravičnu naknadu, ako ona uopšte i može da postoji, kako bismo ispravili istorijsku nepravdu - rekla je Đurđević Stamenkovski....

ГЛИНСКА ЦРКВА

Служен парастос и обиљежено 85 година од усташког покоља Срба у Глини

РТРС, 13. 05. 2026.

На Спомен-костурници на Православном гробљу у Глини у Хрватској данас је служен парастос и обиљежено 85 година од страшног злочина и усташког покоља више од 2.000 Срба Кордуна и Баније у мају и августу 1941. године.

Директор Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у региону при Министарству спољних послова Србије Владимир Кокановић истакао је да се морају поштовати све српске жртве, а поготово ове које су завршиле живот на овај начин.

- Не желимо никакве поделе, да се овакав злочин догоди било ком другом народу. Морамо сви лично и преко институција подржати српски народ у региону, а поготово у овим крајевима где се живи доста тешко и гдје га толико мало има. Морамо помоћи миран и нормалан живот за све - рекао је Кокановић.

Предсједник Одбора за помоћ Србима на Косову и Метохији Милорад Арлов рекао је Срби да је ово био један од првих масовних злочина усташа над Србима, који су починили вођени идеологијом Независне Државе Хрватске /НДХ/ на самом почетку Другог свјетског рата.

- Тадашња НДХ стала на страну фашистичке Њемачке и починила велики број злочина над српским народом. Та идеологија је свима позната - да трећину

Срба у Хрватској треба убити, трећину протјерати, а трећину прекрстити и асимилирати у Хрвате - подсјетио је Арлов.

Арлов је рекао да се данас обратио као близак потомак жртава убијених, међу којима има четири блиска претка.

- Наши преци, тада неписмени и неинформисани, нису могли вјеровати да то човјек може урадити човјеку. Да су знали, сигурно не би мирно и без опирања дошли да буду звјерски убијени. Обавезни смо пред својим поријеклом, прецима и Богом да никад не заборавимо њихову муку, патњу и жртву само зато што су били Срби. Не можемо да кривимо данашње генерације за то, али можемо да тражимо поштовање и да се то никада никоме не догоди - рекао је Арлов.

Он је пожелио да се овакав злочин никоме више не догоди, ни српском народу, нити било коме другоме.

- Овдје на Кордуну и у Банији има довољно мјеста, сунца, ваздуха, воде, поља и шуме за све. Никоме не треба пуста земља. Ми Срби и након тих злочина желимо да живимо са свима у миру и никоме не желимо освету. То нас учи наша света Српска православна црква - рекао је Арлов.

Он је захвалио Влади Републике Српске што је уважила иницијативу Вијећа српске на-

ционалне мањине и његову да 2021. године финансира комплетну обнову спомен-костурнице.

Вијенце су, осим Кокановића и Арлова, положили и представници Амбасаде Србије у Загребу, градоначелник Глине Иван Јанковић и замјеник градоначелника из реда српског народа Бранка Митић Бакшић, руководство Вијећа српске националне мањине града Глине, представници Одбора за очување и његовање традиције потомака Кордуна у Београду, Удружење Банијаца из Београда, те потомци пострадалих српских жртава 1941. године.

Усташе су у два наврата извршиле страшан злочин. Први над више од 400 Срба и српском интелигенцијом Глине и Баније у мају 1941. године. Други од 29. јула до 3. августа 1941. године, када су у глинској православној српској цркви и згради суда у Глини звјерски убили око 1.600 Срба из тадашњег котара Вргинмост са Кордуна.

Ове жртве су након покоља побацали у јаме око Глине, одакле су њихови остаци пренесени у спомен-костурницу 1951. године.

Парастосу, који је организовало Вијеће српске националне мањине града Глине, присуствовало је стотињак Срба, а служио је парох глински Горан Каламанда.

СУРДУЛИЦА

Навршава се 27 година од НАТО бомбардовања Сурдулице и убиства избјеглица

СРНА, 30.5.2026.

Овог викенда навршава се 27 година од НАТО бомбардовања Сурдулице са четири пројектила велике разорне моћи од којих је погинуло 19 лица, међу њима 15 избјеглица са Кордуна и из Лике и још четири старице, док их је више десетина повријеђено, а за њихову смрт нико није одговарао.

Током бомбардовања у ноћи између 30. и 31. маја 1999. године, погођена је Специјална болница за плућне болести „Санаторијум“ у југоисточном дијелу Сурдулице.

Два пројектила директно су погодила павиљон у којем су биле смјештене избјеглице из бивше Републике Српске Крајине, а један је пао у павиљон старачког дома.

Знатно је оштећен и павиљон са плућним болесницима, подсјетили су из Документационо-информационог центра „Веритас“.

У павиљону са избјеглицама погинули су Босиљка Малобабић /53/ и њено троје дјеце Милена /20/, Раде /19/ и Миленко /16/ из села Сјеничак на Кордуну, Мила Слијепчевић /90/, Душан Манојловић /72/ и Милица Манојловић /77/, такође из села Сјеничак.

Међу погинулима су и Драгић Напијало из Купљенске /70/, Богданка Јањанин /74/ из Маличке, Славко Поповић /60/ из Доњег Скрада, Ђорђе Павковић /45/ из Павковић Села, Даница Малешевић /61/ из Тушиловића, Миланка Вучковић

/65/ из Косијерског Села са Кордуна, Петар Будисављевић /60/ из Врховина и Раде Жигић /52/ из села Тук из Лике. Дијелови њихових тијела неколико дана извлачени су из рушевина, скупљани са околних стабала, те је рађена њихова реконструкција ради идентификације по припадности, напоменули су из „Веритаса“. Међутим, дејства бомбардовања су била толико разорна да је комплетно уништен анатомски састав како чврстих, тако и меких ткива за неколико тијела.

Због тога су избјеглице Милица Манојловић и браћа Раде и Миленко Малобабић остали неидентификовани.

Њихови животи постали су колатерална штета у хуманитарној мисији апсурдног и циничног назива Милосрдни анђеол, навели су из „Веритаса“.

И идентификовани и неидентификовани посмртни остаци избјеглица сахрањени су на Масуричком гробљу у Сурдулици, далеко од њиховог завичаја у Лици и на Кордуну.

Свој завичај они су напустили у августу 1995. године спасавајући главе пред хрватском војском у акцији „Олуја“ на западне дијелове Републике Српске Крајине, који су се у то вријеме налазили под заштитом мировних снага УН.

За отети завичај и изгубљене животе избјеглица са Кордуна и из Лике још нико није одговарао.

Заједничка гробница у којој су сахрањене избјеглице из Крајине преуређује се у Меморијални парк НАТО агресије. Реконструкцију финансира кабинет министра без портфеља задуженог за област помирења, регионалне сарадње и друштвене стабилности Уса-ме Зукорлића.

МИЉЕВАЧКИ ПЛАТО

Godišnjice stradanja na Miljevačkom platou 21. juna 1992.

e-Veritas, 20.06.2026.

Hrvatska vojska (HV) je 21. juna 1992. godine napala položaje srpske teritorijalne odbrane na Miljevačkom platou u blizini Drniša i preuzela kontrolu nad sedam sela.

Uoči napada hrvatska strana je od srpske zatražila uzdržavanje od eventualnih provokacija zbog održavanja „Međunarodnog dječijeg festivala“, koji je taj dan trebao započeti u Šibeniku, da bi to isto jutro bezobzirno napala srpske položaje. Bio je to prvi veći napad vojnih snaga RH na Republiku Srpsku Krajinu (RSK) nakon što je UNPROFOR preuzeo ulogu zaštitnih snaga na području RSK.

Tužan epilog tog mučkog napada je 40 ubijenih srpskih teritorijalaca, od kojih je većina masakrirana nakon predaje. I umjesto da njihova tijela vrate porodicama, hrvatske vlasti naređuju srpskim zarobljenicima, pod prijetnjom smrću, da ih bacaju u krašku jamu namijenjenu za glomazno smeće. Hrvatska radio-stanica Split, u maniru krajnjeg cinizma, više puta je emitovala imena poginulih srpskih boraca uz zvuke srpske nacionalne himne i razne psovke.

Savjet bezbjednosti UN-a 30. juna iste godine donio je Rezoluciju 762 kojom osuđuje akciju i traži povlačenje hrvatskih snaga na početne položaje, što Hrvatska nije ispoštovala.

Od 17. jula do 1. septembra iste godine, hrvatska strana je srpskoj preko UNPROFOR-a predala 21 tijelo, koja su bila nepokopana ili pokopana van jame, kao i kosti izvađene uz pomoć speleologa iz pomenute jame, spakovane u 20 vreća i izmiješane sa kostima životinjskog porijekla, što je umnogome otežavalo identifikaciju.

Od dijelova kostiju i dijelova tijela na srpskoj strani je sastavljeno 40 posmrtnih ostataka, od čega je 28 identifikovano i sahranjeno u porodične grobnice, dok je 12 neidentifikovanih pokopano u zajedničku grobnicu na Novom groblju u Kninu, gdje se

i danas nalaze. Poslije pada RSK, ni međunarodna zajednica ni hrvatska država nisu pokazale nikakav interes da se ti posmrtni ostaci ekshumiraju i identifikuju savremenijom DNK metodom.

Zločin na Miljevačkom platou zabilježen je i na video-traci od strane onih koji su ga i počinili, koja se neposredno poslije događaja, kao svojevrsni horror film, iznajmljivala po video-klubovima širom Evrope.

Nakon dugogodišnjeg vođenja krivičnog postupka, Županijski sud u Splitu je, u septembru 2014. godine, osudio dvojicu pripadnika HV-a, Antu Babca (1965) na tri godine i osam mjeseci i Mišu Jakovljevića (1971) na tri godine zatvora, zbog ubistva ratnog zarobljenika Miroslava Subotića (1935), pripadnika TO RSK iz kninskog sela Ervenik. Ova kazna im je potvrđena i presudom Vrhovnog suda RH od 6. septembra 2017. godine.

Za zločin na Miljevačkom platou, bez obzira na postojanje obilja validnih dokaza koji su dostavljeni svim relevantnim domaćim i međunarodnim organizacijama i institucijama koje se bave zaštitom ljudskih prava i ratnim zločinima, pred Haškim tribunalom niko nije procesuiran.

ПОГИНУЛИ И НЕСТАЛИ

Саопштење поводом Међународног дана несталих – 30. августа

Veritas.info, 29.08.2025, Током оружаних сукобава деведесетих прошлог века на простору бивше Југославије нестало је око 40.000 људи а још се трага за њих око 11.000, подаци су Међународне комисије за нестала лица. Највећи број несталих региструје Босна и Херцеговина (око 7.580), затим Хрватска (око 1.750) и јужна српска Покрајина (око 1.600).

Према поузданим изворима са подручја бивше Југославије из ратова деведесетих више од 4.000 ексхумираних посмртних остатака још није идентификовано (око 3.000 у БиХ, око 900 у РХ и око 300 на КиМ). Када би се сви ексхумирани и идентификовали, број несталих би се смањио за више од трећине.

На сајту Управе за заточене и нестале, која делује при хрватском Министарству бранитеља, наводи се да Република Хрватска још трага за 1.744 особе нестале у “домовинском рату”, што укључује и подручје бивше РСК. Хрватска страна полази од података наведених у последњој Књизи несталих на подручју Хрватске, коју је МКЦК објавио 2015. године, у којој се на дан 1. маја 2015. налазило 2.138 нерасветљених судбина на подручју Хрватске.

У Бази података активних случајева особа несталих у сукобима на подручју бивше Југославије, у тренутку објављивања (2022. год) на подручје Хрватске и РСК односило се око 2.200 уноса, од чега их се половина подударала са “Веритасовом” евиденцијом.

На данашњи дан, према “Веритасовим” подацима, међу 8.631 до сада верификованих жртава Срба са подручја Хрватске и бивше РСК, укључујући и припаднике ЈНА и добровољце, из рата деведесетих, налази се 1.490 особа чије судбине још нису расветљене, међу којима је 1.065 (71%) цивила и 425 (29%) жена. Највише их је нестало у последњој ратној години – 736 (49%), а затим у првој – 600 (40%).

Међутим, више од трећине са тог списка не налази се у поменутој Књизи несталих за подручје Хрватске а више од четвртине у поменутој Бази података активних случајева особа несталих у сукобима на подручју бивше Југославије.

Почев од 2000. године из заједничких, масовних и појединачних гробница, укључујући и ексхумације у организацији самих породица, ексхумирано је укупно 1.696 посмртних остатака Срба са подручја Хрватске и бивше РСК, укључујући и оне који су са њима живели и ратовали на њиховој страни, од чега је до сада идентификовано 1.353 посмртна остатака, док их још 343 чека на идентификацију.

ВЕРИТАС тренутно располаже подацима за више десетина познатих и потенцијалних места укопа са око 200 посмртних остатака на подручју Хрватске, покопаних углавном под ознаком “непознат”, који и тридесет година по престанку рата, искључиво због опструкције хрватске стране, чекају на ексхумацију.

Породице несталих особа имају право сазнати истину о судбини својих најмилијих, друштво има правну и моралну обавезу помоћи им у њиховом трагању. То је могуће само уз активну сарадњу породица несталих са надлежним организацијама и институцијама.

Међународни дан несталих је прилика и да се јавност подсети на патњу и бол породица несталих, али и позив породицама да изврше и своју обавезу – отворе захтев за тражење и дају крв за ДНК, без чега нема успешне потраге.

У Београду и Бањалуци, 29.08.2025.

ПРЕДСЕДНИК
Саво Штрбац

ПРЕДСТАВЉЕНА БАЗА ПОДАТАКА СВЕДОЧАНСТАВА О СТРАДАЊУ СРПСКОГ НАРОДА

<https://kznl.gov.rs/predstavljena-baza-podataka-svedocanstava-o-stradanju-srpskog-naroda/> 19. мај 2026.

Свечана академија поводом представљања највеће базе података снимљених аудио-визуелних сведочанстава о страдању српског народа одржана је у организацији Меморијалног центра Републике Српске у Бања Луци.

Свечаности су присуствовали највиши званичници Републике Српске, представници институција Републике Србије и Републике Српске, Српске православне цркве као и велики број борачких организација и удружења породица погинулих и несталих лица из Републике Србије и Републике Српске и други појединци.

Реч је о највећој бази података снимљених сведочанстава таквог карактера у историји српског народа, која обух-

вата сведочанства са простора Републике Српске, Босне и Херцеговине, Републике Србије нарочито са простора Косова и Метохије, некадашње Републике Српске Крајине и Хрватске, као и сведочанства о геноциду над Србима у НДХ (1941-1945) током Другог светског рата, чиме се утемељује и учвршћује континуитет културе памћења, усмене историје и институционалног документовања историјског страдања и борбе српског народа.

Том приликом представљен је и досадашњи рад Меморијалног центра Републике Српске, постигнути резултати ове институције, презентован је и званичан веб сајт центра на ком се може више информисати о његовом раду али и погледати преко 1.500 сведочанстава породица погинулих и несталих лица о српском страдању и подкаст „Отаџбина“ који води овај центар, на следећем линку: <https://memorijalni-centar.rs/>.

После Уједињених нација, изложба слика породица несталих лица под називом „Сећања“ отворена у Дому Народне скупштине

<https://kznl.gov.rs/posle-zeneve-izlozba-slika-porodica-nestalih-lica-pod-nazivom-secanja-otvorena-u-domu-narodne-skupstine/> 4. мај 2026.

У организацији Удружења породица несталих и погинулих лица „Суза“ и Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији, а поводом 31 године од акције хрватске војске и полиције „Бљесак“ данас је у Дому Народне скупштине Републике Србије отворена изложба под називом „Сећања“ посвећена несталим и погинулим Србима у ратовима 90-тих година. Организацију ове изложбе помогло је Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

На отварању изложбе уприличен је пригодан програм, а присутнима су се обратили министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Милица Ђурђевић Стаменковски, председник Комисије за нестала лица Вељко Одаловић и председница Удружења породица несталих и погинулих лица „Суза“ Драгана Ђукић.

Министарка Ђурђевић Стаменковски је у свом обраћању навела да ће Република Србија у овој години усвојити Закон о несталим лицима и правима њихових породица, те тиме исправити вишедеценијску и историјску неправду. Нагласила је да ће овај закон системски уредити права

породица несталих, ојачати институционалну подршку у потрази за истином, али и омогућити правичну и достојанствену материјалну накнаду породицама које већ деценијама носе терет губитка, неизвесности и чекања.

Вељко Одаловић је у свом обраћању истакао значај изложбе, те подсетио да су се сва страдања српског народа догодила под будним оком међународне заједнице, да су њихове мисије биле присутне на просторима током акција хрватске војске и полиције „Бљесак“ и „Олуја“ као и за време сукоба на простору Косова и Метохије. Међународна заједница је имала мандат и снагу да спречи страдања, али није. Определили су се да се склоне и допустили да се десе злочини.

Драгана Ђукић је навела да су слике проистекле из рада са породицама несталих лица кроз психолошке радионице, осликане су сећањима, илуструју лепе тренутке који су потиснути дугогодишњим трагањем и неизвесношћу, да дају породицама снагу да издрже у даљем трагању, враћају несталима имена и презимена и да су ово слике сећања за само 32 породице, а трага се још за хиљадама несталих.

Драгица Мајсторовић, члан Удружења породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији је говори-

ла стихове песме под називом „Убицо“ коју је посветила несталом сину Ивану Мајсторовићу.

Овом приликом су изложене 32 слике и у протеклом периоду биле су део изложби у неколико градова у Републи-

ци Србији, као и у згради Уједињених нација у Женеви. Изложба ће бити отворена до 11. маја 2026. године.

Отворена изложба „Сећања“

ИЗЛАГАЊЕ ПРЕДСЕДНИКА КОМИСИЈЕ ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА ВЕЉКА ОДАЛОВИЋА

<https://kznl.gov.rs/izlaganje-govornika-sa-otvaranja-izlozbe-secanja/> 23. МАРТ 2026.

Крај 20. века на простору некадашње Југославије био је врло буран и са трагичним исходом. Последице сукоба 1990-тих могу се јасно осетити и данас. Хиљадама људи се у том периоду изгубио сваки траг, али тим нестанима нису само они били жртве ових немих догађаја.

Хиљаде породица је тада изгубило своје највредније богатство, своје чланове, своје најмилије. Поред тога, протеране су са својих вековних огњишта, у друге државе без могућности да се једног дана у њих врате. Живот је тада присилно стао и за једне и за друге. Бол са којима су се породице суочиле био је без преседана. Са тим болом кроз ових безмало 35 година они су се носили онако како су умели, уз бес, разочарање, тугу, очај и немоћ. Међутим, све те године различитих емоција имале су увек нешто заједничко – отпор забору.

У тој свакодневној борби за незаборав обесхрабрује чињеница да су породице сваког тренутка све даље од трагедија, а нимало се не приближавају истини. Њихова прошлост стоји у месту, садашњост је неизвесна, а будућност према овом проблему није благонаклона. Проток времена чини да догађаји и људи неосетно падну у заборав када им се не посвећује пажња. Питање несталих лица од свог настанка пркоси том следу. Докле год постоје они који се боре за разрешење сваке судбине, заборав није опција за нестале.

Пред нама је 32 рада који су у сарадњи чланова породица и уметника још једном оживели оне за којима се трага, кроз најлепша сећања на тренутке пред којима су и време и бол немоћни. Ова изложба је још једна победа

љубави и успомена оних чија је жртва јача од смрти.

Ове приче вам неће говорити о непорецивој трагедији која стоји иза сваке од њих. На њима нећете видети трагове разарања, уништене цркве и гробља, нећете чути звуке оружја, нећете осетити мржњу. На њима ћете видети призоре из тоглог, свакодневног живота, који су породицама заувек сурово отети. Уместо статистичких података и биланса жртава, видећете све што су нестали били и шта су све могли да постану. На њима је љубав у сировом и једноставном облику, она која је недодирљива сваком сукобу.

Драго нам је што смо и на овај начин могли да будемо део светлости која обасјава сећање на жртве. Поносни смо на снагу сваког појединачног члана породица несталих. Оно што видите је само делић. Лично, жао ми је што на изложби нису приказане приче жртава свих националности које су погођене овим сукобима, али се истовремено и надам да ће тако нешто у наредном периоду бити могуће. У евиденцијама несталих лица из целог региона се налази још много прича које чувају сличне емоције, породице чији најмилији заслужују да буду незаборављени. Иницијативе за овакве изложбе, било кроз ликовне или литерарне радове, су важне како би се још једном дао глас онима који га више немају. Оне дају снагу и породицама да истрају у борби све док истина не буде пред њима.

Невине жртве су ране наше цивилизације које заслужују да буду залечене, да више не крваре, већ да њихов ожиљак подсећа да се слично никада не сме поновити.

На крају, желим да се захвалим Комисији УН за културне догађаје што је препознала значај ове изложбе и омогућила њено излагање, али и целом тиму који је организовао овај догађај.

ИЗЛАГАЊЕ ЈЕДНОГ ОД АУТОРА ИЗЛОЖБЕ „СЕЋАЊА“ ДРАГАНЕ МИЛИЋ

Велико је задовољство бити данас овде и представљати људе, који су смогли снаге да своју патњу и неиспричане приче поделе са другима. Пред вама нису само слике, то су сећања родитеља, деце, браће, сестара, супруга и рођака, која су проткана најискренијим емоцијама према својим најмилијима.

Мој задатак је био јако одговоран јер је требало саслушати приче људи, који су у својим родним местима на Косову и Метохији преживели несхватљиво тешке догађаје при самом крају 20. и почетком 21. века. Током припреме радова најодговорнији задатак био је приступити људима на прави начин, показати разумевање и љубав, уз дубоку емпатију. Патња ових људи је огромна. Они су годинама носили свој терет и трудили се да друге људе не оптерећују њиме. Због тога су у почетку били сумњичави према нама из Црвеног крста, сматрали су да нећемо разумети њихове проблеме. После неколико заједничких састанака почели су да отварају душу и да деле своја најдубља осећања. Сваки састанак је био емотиван, заједно смо плакали и смејали се. Трудили смо се сви

заједно да поред бескрајне туге пронађемо тренутке мира и лепе успомене на нестала лица. Ја сам овде само посредник, неко ко је илустровао сећања. Плашила сам се да нећу умети на адекватан начин да представим њихове успомене. Често сам их питала за искрено мишљење, цртала илустрације... Нисам добила ниједну негативну критику, чак и када није било све како су замислили, јер су ме прихватили као пријатеља. Сваки састанак је био јако емотиван и често смо разговарали са сузама у очима. Тренутак када су добили завршене слике је био најемотивнији јер су у њима заиста видели своје вољене особе. То је највеће признање мог рада, као и поверење које су ми указали.

Слике које се налазе пред вама представљају успомене на нестале Србе. Они нису само број, статистички податак и жртве, већ вољени људи, очеви, синови, мајке, тетке, стричеви, браћа, ћерке... Прави аутори слика су чланови породица несталих, који су драги људи пуни љубави, без мржње, иако су пропатили већи део својих живота. У њихово име вас позивам да застанете и погледате ове дирљиве успомене које пркосе забору.

Одржана конференција за медије „Породице и даље чекају истину и правду“

<https://kznl.gov.rs/izlaganje-govornika-sa-otvaranja-izlozbe-secanja/> 24. јун 2026.

Удружење породица киднапованих и несталих лица на Косову и Метохији је у Прес центру организовало конференцију под називом „Породице и даље чекају истину и правду“. Поред председнице удружења Верице Томановић, позиву да учествују на конференцији су се одазвали и председник Комисије за нестала лица Владе Републике Србије Вељко Одаловић, директор Београдског форума за свет равноправних Слободан Аћимовић, као и Софија Томановић, чланица Одбора младих Удружења породица киднапованих и несталих лица на КиМ. Поводом обележавања 26 година рада удружења и у знак сећања на 28 година од првих отмица здравствених радника на простору Косова и Метохије, са ове конференције је упућен апел јавности како би се убрзао процес и коначно разрешила судбина несталих лица.

Верица Томановић је подсетила на медицинске раднике који су и у сукобу остали доследни и посвећени својој хуманој мисији спасавања туђих живота, али су своје трагично изгубили. У сусрет Видовдану, она

се осврнула и на жртве јунских злочина, страдале рударе Белаћевца, као и 17 убијених невиних мештана села Дојнице, одајући им пошту. Вељко Одаловић је истакао да је јун месец страдања и као такав директна последица поступака оних који су још тада морали бити санкционисани, а ни данас не сносе одговорност за почињене злочине. Напоменуо је да је пропуст међународне заједнице која је дозволила страдање цивила чија је кривица била једино што су били Срби. Срамотно је што су злочини почињени над онима чији је задатак био да чувају здравље и животе свих без обзира на веру и националност, над лекарима и медицинским радницима. Потребно је, како је рекао, да о оваквим темама говоримо и да се боримо против политика услед којих изостаје сарадња и резултати, као и да заједно стварамо ново време у коме ћемо вратити веру у истину. На крају, присутнима се обратио и ђакон Владимир Михајловић који је, пружајући подршку и благослов породицама у трагању за својим најмилијима, поручио да ако желимо мир потребна нам је истина, а ако желимо да он потраје потребна нам је правда.

НОВИ УПИСИ ПОГИНУЛИХ, УБИЈЕНИХ И НЕСТАЛИХ ЛИЦА ОД 1. АВГУСТА 2025. ДО 31. ЈУЛА 2026.

1. Вранешевић Марија, кћи Бранка, рођена 05.12.1959. године у Бистрици општина Босанска Градишка, живјела у Жи- ваји код Хрватске Костајнице. Марија је заједно са својом маљетном дјецом, сином Бранком и кћери Бранком, била у посјети код својих родитеља у селу Орахова код Босан- ске Градишке. Погинула је испред куће својих родитеља 04.08.1995. године од гелера гранате испаљене са хрватских положаја, којом приликом је рањено још 6-7 лица. (Извор: Списак Documente „Страдалници Сисачко-Мословачке жу- паније“, објављен у децембру 2023. године и записник о увиђају Основног суда у Градишци број: КРИ: 60/95 од 05.08.1995. године)

2. Годић Аница, кћи Стевана, рођена 1926. године у Чукуру општина Костајница, гдје је и живјела. Аница је за врије- ме акције „Олуја“ остала код своје куће и неколико мјесеци касније је пронађена мртва. Полиција је изашла на терен и покупила њене посмртне остатке, те их однијела за Сисак. Чланови породице никад нису сазнали шта је даље било са посмртним остацима. (Извор: Списак Documente „Страдалн- ци Сисачко - Мословачке жупаније“, објављен у децембру 2023. године и рођак Годић Милан)

3. Лелић Богдан, син Милана, рођен 20.05.1928. у Драготин- цима општина Петриња, живио у Петрињи, ул. А. Петрачића бр. 6А. Богдан је за вријеме акције „Олуја“ остао код своје куће и од тада му се губи траг. (Извор: Списак Documente „Страдалници Сисачко - Мословачке жупаније“, објављен у децембру 2023. године и сајт несталих МУП-а РХ [https:// nestali.gov.hr/nestale-osobe-403/403?osoba_id=8287](https://nestali.gov.hr/nestale-osobe-403/403?osoba_id=8287))

4. Маринковић Десанка, кћи Гојка, рођена 25.10.1949. у Ко- ранском селу општина Дуга Реса, гдје је и живјела на кбр. 15 По инф. Сестре, Десанка је нешто прије акције „Олуја“ била смјештена у Старачки дом у Петрињи. Постоји могућност да је и она страдала у Двору у школи. (Извор: сестра, Списак Documente „Страдалници Сисачко - Мословачке жупаније“, објављен у децембру 2023. године и сајт несталих МУП-а РХ - https://nestali.gov.hr/nestale-osobe-403/403?osoba_id=10869)

5. Марић Марко син Душана и Паве, рођен 19.07.1933. у Бастајским Брђанима, општина Дарувар, живио у Катинцу кбр. 94, општина Дарувар. Марко је за вријеме напада ХВ на село Катинац 13.12.1991. године остао у селу, док му је супру- га Јела са синовима Гораном и Зораном избјегла у Товарник код своје сестре. Породица је послје извјесног времена дознала да је полиција 10.01.1992. године у оближњој шуми у предјелу звани „Дујанова коса“ пронашла Маркове посмрт- не остатке и да су их мјештани који су остали у селу препоз- знали на основу фотографије. Породица до данас није иден- тификовала и преузела Маркове посмртне остатке. (Извор: син Марић Зоран и Рјешење о утврђивању чињенице смрти)

6. Марчета Душан син Радомира и Кристине, рођен 28.10.1950. године у Босанском Новом, живио у селу Свод- на. Погинуо је 2. октобра 1991. године тако што је погођен непријатељским снајпером на подручју Горњег Рајића код Новске. Његови родитељи Радомир и Кристина Марчета из Сводне код Новог Града имали су четири сина и кћерку Гордану. Радомир, хранилац породице је радио у руднику. Умро је прије рата. Од четворице, тројица њихових синова су погинули као борци ВРС у Одбрамнено-отаџбинском ра- ту: Душан (1950-1991), Боро (1953-1993) и Драго (1958-1993). Најстарији Душан је као припадник 16. бањалучке бригаде погинуо у селу Рајићи, у Славонији. Није био ожењен. Боро и Драго, који се вратио са рада из Њемачке и прикључио ВРС, погинули су као припадници 1. новиградске бригаде ВРС на Сувој Међи, половином јануара 1993. године. Иако су погину- ли истог дана, Драгино тијело је размијењено накнадно, та- ко да су сахрањени у различито вријеме. Боро и Драго нису имали порода. Кристина, српска мајка хероина је боловала и копнила, очекујући да ће се однекуд дјеца појавити. Пресви- сла је од туге за својим синовима, 24. јула 2005. године. Сах- рањена је поред њих, а испод три зелена чемпреса посађена у њихову част. Зоран Марчета се након погибије браће вра- тио из Словеније да огњиште не опусти. Умро је 2016. године На Видовдан 1994. године, Кристина Марчета је одликова- на орденом Милоша Обилића. Душан и Драго, посмртно, медаљом заслуга за народ, а Боро орденом Мајора Милана Тепића. Документарним филмом „Није срце од камена јаче“, аутор Недељко Лајшић, сачувао је свједочење о овој породи- ци из Поткозарја, а локални фудбалски стадион носи назив „Браћа Марчета“ и организује меморијални турнир. Слава српским јунацима и мајци која их је родила! (Извор: Увје- рење о погибији и [хттпс://www.facebook.цом/VojiskaReпу- бликеСрпска](https://www.facebook.com/VojiskaRepublikeSrpska))

7. Мештровић Ката кћи Јуре, рођена је 04.03.1926. године у Подлапачи код Коренице, гдје је и живјела. Ката је за врије- ме акције „Олуја“ рањена, те су је комшије повезле до Босан- ског Петровца, гдје су је предали у Дом здравља. Из Петровца је возилом прве помоћи пребачена у болницу у Бањалуку, гдје је највјероватније умрла. (Извор: књига МКЦК БИХ и Вукадиновић Немања)

8. Милашиновић Михајло син Драгића, зв. Баћан, рођен 18.04.1942. године у Купљенском, општина Војнић, гдје је и живио на кбр. 43. Михајло је за вријеме акције „Олуја“ остао код своје куће у Купљенском од када му се губи сваки траг. (Извор: Списак Documente „Страдалници Сисачко - Мосло- вачке жупаније“, објављен у децембру 2023. године и сајт несталих МУП-а РХ https://nestali.gov.hr/nestale-osobe-403/403?osoba_id=2497)

9. Милић Јула, рођена 1925. године у Кострешима Шашким општина Сисак, живјела у Шашу. Јула је за вријеме акције „Олуја“ остала код своје куће у Шашу, гдје је и убијена 07.08.1995., истог дана кад и њена комшиница Алексић Милка. (Извор: Списак Documente „Страдалници Сисачко - Мословачке жупаније“, објављен у децембру 2023. године и унука Узелац Нада)

10. Мрдаљ Недељко, рођен 1948. године у Смиљчићу код Бенковца, гдје је живио до 1991. године, одакле је кад је почела хрватска операција „Масленица“ са породицом је избјегао у Бенковачко село. Погинуо је обилазећи оштећену породичну кућу у Смиљчићу 01. марта 1994. године. (Извор: публикација „Равни Котари - Масленица-1993“)

11. Пејић Раденко, син Сретка, рођен 01.05.1963. године у Доњем Раковцу код Маглаја, БиХ, живио у Каранцу, ул. Иве Лоле Рибара бр. 5, код Осијека. Раденко је био припадник јединица СУП-у Бели Манастир. Једна јединица МУП-а Бели Манастир је ишла на испомоћ на подручје Велебита, гдје је Раденко и погинуо 01. октобра 1993. године. (Извор: мјештани села Каранац)

12. Рајшић Софија, кћи Михаила, рођена 25.01.1910. године у Доњој Бачуги код Петриње, гдје је и живјела на кбр. 125. Софија је прије акције „Олуја“ била смјештена у болницу у Петрињу и од тада јој се губи сваки траг. (Извор: Списак Documente „Страдалници Сисачко - Мословачке жупаније“, објављен у децембру 2023. године и сајт несталих МУП-а РХ https://nestali.gov.hr/nestale-osobe-403/403?osoba_id=8288)

13. Ђурчија Драган, син Стојана, рођен 05.06.1961. године у Славонској Пожеги, живио у Славонској Пожеги, ул. Македонска бр. 107. Тешко је рањен 6. априла 1993. године на подручју Села Гребнице код Босанског Шамца и борби са сна-

гама ТО БиХ, од посљедица рањавања преминуо 7. априла 1993. године. (Извор: увјерење ВП Бања Лука)

14. Чађеновић Маркиша, син Ђорђа, рођен 15.03.1926. године у Брскуту код Вирпазара, Црна Гора, живио у Вуковару, рођини 15.10.1991. на подручју Вуковара. По инф. унука Марка, његов дјед Маркиша је по завршетку Другог свјетског рата као официр распоређен на службу у Вуковар. Са њим у Вуковар је дошла и његова супруга Милосава. По казивању баке Милосаве у јуну 1991. године на њихову кућу у Вуковару је пала граната и ранила Маркишу. Маркиша и његова супруга су пребачени у просторије „Борово комерца“ у неки магацин гдје је била импровизирана болница у којој су лијечили Маркишу. С обзиром да је пристизао све већи број рањеника са хрватске стране, медицинско особље је престало водити бригу о дједу Маркиши, гдје је 15. октобра 1991. године и преминуо због недостатка љекова. Када је Вуковар ослобођен од Хрвата, дакле послје 18. новембра 1991. године, неко је са српске стране позвао Маркишину супругу Милосаву и предо јој врећу са неким посмртним остацима, рекавши јој да су то посмртни остаци Маркишине. Милосава је те посмртне остатке узела и сахранила у породичну гробницу на Бугарском гробљу у Вуковару. Негдје у току 2020. године баку Милосаву и њену кћерку у породичној кући у Вуковару обилази нека екипа из МУП-а или сл. и траже да њих двије дају крв за ДНК-а уз образложење да постоји могућност да је баба сахранила неког другог јер су се Маркишини посмртни остаци појавили у Осијеку на Заводу за судску медицину. У току септембра 2025. године Маркишине кћерке су позване из Управе за заточене и нестале да је стигао позитиван ДНК-а налаз за тијело у Осијеку и да га породица може преузети. Породица је посмртне остатке преузела и сахранила у породичну гробницу на гробљу у Вуковару. (Извор: унук Живковић Марко)

ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ ОД 1. АВГУСТА 2025. ДО 31. ЈУЛА 2026.

Identificirano još osam osoba nestalih i smrtno stradalih u Domovinskom ratu

<https://branitelji.gov.hr/vijesti/identificirano-jos-osam-osoba-nestalih-i-smrtno-stradalih-u-domovinskom-ratu/5147> бјављено: 20.02.2026.

Сви су идентифицирани у поступку ревизије неидентифицираних посмртних остатака коју проводи Управа за заточене и нестале Министарства хрватских бранитеља у сарадњи с DNA лабораторијом Завода за судску медицину и криминалистику Медицинског факултета у Загребу

У организацији Министарства хрватских бранитеља данас је на Медицинском факултету Свеучилишта у Загребу проведена завршна идентификација осам особа несталих и смртно страдалих током Домовинског рата

Просјечна старосна доб свих идентифицираних, међу којима су четири жене, у тренутку нестanka односно смрти је 55 година, а

њихови посмртни остаци екшумирани су у ранијем раздобљу на подручју Вуковарско-сријемске, Сисачко-мославачке, Пожешко-славонске и Задарске жупаније.

Filko: Unatoč nedostatku informacija i nesuradnji Srbije, Hrvatska ima rezultate koji nas ohrabruju

Идентификацији је назочила рavnateljica Управе за заточене и нестале Министарства хрватских бранитеља Ана Филко са сарадницима и проф. Milovan Kubat из DNA лабораторија Завода за судску медицину и криминалистику, а уз обитељи које претежно живе у Републици Србији били су представници Комисије за нестале особе Владе Републике Србије и србијанског Црвеног крста.

Како је истакнула рavnateljica Ана Филко, unatoč nedostatku informacija i nesuradnji Srbije, Hrvatska континуирано ради на про-

nalasku nestalih osoba i ima rezultate koji nas ohrabruju, kako na terenu gdje se pronalaze prikrivene grobnice, tako i u laboratorijima gdje se provode identifikacije posmrtnih ostataka koji su godinama bili neidentificirani.

Dodala je da je svih osam osoba danas, kao i sedam od devet prije dva dana, identificirano u postupku revizije neidentificiranih posmrtnih ostataka koju provodi Uprava za zatočene i nestale Ministarstva hrvatskih branitelja u suradnji s DNA laboratorijem Zavoda za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu.

Identificirano devet žrtava iz Domovinskog rata

<https://branitelji.gov.hr/vijesti/identificirano-devet-zrtava-iz-domovinskog-rata/5144> Objavljeno: 18.02.2026.

„I ova današnja identifikacija potvrđuje da, unatoč protoku vremena i nedostatku informacija, imamo rezultate koji ohrabruju i koji nisu slučajni. Hrvatska ima znanje, kapacitete i odlučnost, preuzeli smo odgovornost, osnažili sustav i donijeli Zakon o nestalima, čime smo jasno poručili da pitanje nestalih nije zatvoreno poglavlje, nego trajna obveza države“, poručio je ministar Medved

U organizaciji Ministarstva hrvatskih branitelja danas je na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu provedena završna identifikacija devet žrtava iz Domovinskog rata, od kojih su četvorica hrvatskih branitelja.

Identificirani su hrvatski branitelji Stjepan Boni, Ivan Senčić, Zvonimir Miljak i Josip Šoštarić te civili Ljubica Čonda, Pavao Škrinjarić, Stjepan Lončar i Antun Ordanić te još jedna civilna osoba.

Njih sedam vodilo se kao nestale osobe, a dvije smrtno stradale. Svi su nestali ili stradali u razdoblju između rujna i studenog 1991., a među identificiranima su hrvatski branitelji stradali u borbenim djelovanjima ili ubijeni nakon zarobljavanja i stariji civili odvedeni iz svojih domova.

Najmlađa žrtva u trenutku nestanka odnosno smrti imala je 27, a najstarija 80 godina. Njihovi posmrtni ostaci ekshumirani na području tri županije: u Sisačko-moslavačkoj pet osoba, u Vukovarsko-srijemskoj tri i u Osječko-baranjskoj jedna osoba.

Značajan pomak u identifikaciji ranije ekshumiranih

Od devet osoba njih čak sedam identificirano je u postupku revizije neidentificiranih posmrtnih ostataka koju provodi Uprava za zatočene i nestale Ministarstva hrvatskih branitelja, a dvije osobe ekshumirane su u studenome prošle godine iz pojedinačnih grobnica.

Uz obitelji žrtava, identifikaciji su nazočili potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, glavni državni odvjetnik Ivan Turudić, dekan Medicinskog fakulteta Slavko Orešković, voditelj DNA laboratorija u Zavodu za sudsku medicinu i kriminalistiku Milovan Kubat, ravnatelj Nacionalne memorijalne bolnice Vukovar Anto Blažanović, ravnateljica Uprave za zatočene i nestale Ana Filko te predstavnice udruga koje okupljaju obitelji nestalih Ljiljana Alvir i Ana Herman.

„I ova današnja identifikacija potvrđuje kontinuiran i sustavan rad koji se provodi kroz terenska istraživanja i pronalazak novih

Kako bi se taj postupak dodatno ubrzao, uz postojeću bazu, traženi su i dodatni uzorci krvi-od bližih srodnika te je prikupljeno više od 640 novih krvnih uzoraka, što je - uz nabavku najsvremenije opreme i modernizaciju DNA laboratorija - također pridonijelo rješavanju ovih i drugih NN slučajeva.

Od osam identificiranih osoba tri su se vodile kao smrtno stradale i jedna kao nestala, a za četiri osobe nije bio pokrenut postupak traženja u Hrvatskoj, te nakon današnje identifikacije Republika Hrvatska traga za još 1727 osoba nestalih i smrtno stradalih u Domovinskom ratu.

grobница, ali i kroz revizijske postupke ranije ekshumiranih posmrtnih ostataka žrtava koje su bile neidentificirane“, kazao je ministar Medved te iznio osnovne podatke o žrtvama.

Hrvatski branitelj Stjepan Boni (36) nestao je 20. studenoga 1991. prilikom borbenog djelovanja u Starom Selešu, Općina Antunovac, gdje je i ekshumiran iz pojedinačne grobnice u studenome 2025.

Hrvatski branitelj Ivan Senčić (27) nasilno je odveden kao ranjenik iz vukovarske bolnice. Ekshumiran iz pojedinačne grobnice u studenome 2025. ispred Spomen-doma na Ovčari.

Hrvatski branitelj Zvonimir Miljak (41) također je nasilno odveden kao ranjenik iz vukovarske bolnice, a ekshumiran je iz masovne grobnice Grabovo - Ovčara te identificiran u postupku revizije neidentificiranih posmrtnih ostataka.

Ljubica Čonda (80) smrtno je stradala kao civilna osoba u jesen 1991. u podrumu obiteljske kuće tijekom napada na Vukovar. Ekshumirana je 1998. na Novom groblju u Vukovaru.

Hrvatski branitelj Josip Šoštarić (64) te civil Pavao Škrinjarić (78) i još jedna danas identificirana civilna osoba, nestali su početkom listopada 1991. u Novom Selu Glinskom, a ekshumirani 1996. iz masovne grobnice u istome mjestu. U postupku revizije Ministarstvo hrvatskih branitelja provelo je ponovnu ekshumaciju svih žrtava iz te grobnice te je utvrđen identitet tri osobe, a još uvijek se traga za Josipovom suprugom Milkom Šoštarić.

Civili Stjepan Lončar (63) i Antun Ordanić (59) nasilno su odvedeni u jesen 1991. iz svojih domova u Bačinu. Ekshumirani su 1996. iz masovne grobnice Višnjički Bok, Općina Jasenovac. U postupku revizije provedena je ponovna obrada posmrtnih ostataka iz te grobnice te prikupljanje dodatnih uzoraka, čime je utvrđen identitet i tih osoba, a ranije je identificirana Stjepanova supruga Kata Lončar.

Medved: Pitanje nestalih nije zatvoreno poglavlje, nego trajna obveza države

„Podaci o žrtvama jasno ilustriraju obrazac stradanja - nasilna odvođenja iz obiteljskih kuća, odvođenja ranjenika iz bolnice, okupacije mjesta te likvidacije civila i hrvatskih branitelja“, istaknuo je Medved te ukazao na višestruka stradanja unutar istih obitelji, što dodatno upućuje na razmjere počinjenih zločina.

Uz spomenuta dva bračna para - Šoštarić i Lončar, i u obitelji Miljak stradanja su višestruka: danas je identificiran Zvonimir,

ranije njegov brat Jakov, a Zvonimirova supruga identificirala je ranije i svoga oca.

„Ovakvi slučajevi potvrđuju osjetljivost ovog složenog i zahtjevnog procesa i važnost ne samo stručnog, nego i ljudskog pristupa obiteljima koje više od 30 godina žive u neizvjesnosti. Za ovih devet obitelji danas ta neizvjesnost prestaje, a nakon suočavanja s činjenicama i istinom, nadam se da će pronaći svoj mir jer njihovi bližnji napokon će počivati u miru“, kazao je ministar Medved te dodao kako je taj proces ne samo izazovan, nego i emocionalno težak, kako za obitelji žrtava tako i za sve koji neumorno i predano rade na pronalasku i identifikaciji nestalih u Domovinskom ratu.

Zahvalio je svima koji daju svoj doprinos u rješavanju sudbina nestalih osoba - Upravi za zatočene i nestale Ministarstva hrvatskih branitelja koja koordinira cijeli taj proces, sigurnosno-obavještajnoj zajednici, glavnom državnom odvjetniku te Medicinskom fakultetu u Zagrebu i Nacionalnoj i memorijalnoj bolnici „Dr. Juraj Njavro“ u Vukovaru, a posebno obiteljima nestalih na strpljenju i povjerenju, kao i udrugama koje ih okupljaju na partnerstvu i suradnji.

I ovom prilikom pozvao je sve koji imaju saznanja o nestalim osobama ili mogućim mjestima grobnica da se s povjerenjem obrate nadležnim tijelima, uz poruku da je za Vladu RH i Ministarstvo hrvatskih branitelja to prioritarno neriješeno pitanje iz Domovinskog rata od kojega se nikada neće odustati.

„I ova današnja identifikacija potvrđuje da, unatoč protoku vremena i nedostatku informacija, imamo rezultate koji ohrabruju i koji nisu slučajni. Hrvatska ima znanje, kapacitete i odlučnost, preuzeli smo odgovornost, osnažili sustav i donijeli Zakon o nestalima, čime smo jasno poručili da pitanje nestalih nije zatvoreno poglavlje, nego trajna obveza države“, poručio je Medved.

Glavni državni odvjetnik Ivan Turudić čestitao je ministru Medvedu i svim dionicima procesa traženja nestalih osoba na postignućima, a posebno je istaknuo činjenicu kako su među danas identificiranim žrtvama i civili starije dobi, što dodatno ukazuje na razmjere počinjenih zločina.

Dekan Medicinskog fakulteta prof. dr. Slavko Orešković izrazio je zadovoljstvo što Zavod za sudsku medicinu i kriminalistiku, na kojem je i DNA laboratorij, značajno i dugi niz godina doprinosi rješavanju sudbina nestalih osoba te je istaknuo da je dosad u tom DNA laboratoriju identificirano 95% žrtava iz Domovinskog rata od svih dosad identificiranih. Ujedno je zahvalio Vladi RH na ulaganjima u obnovu zgrada MF-a i modernizaciju DNA laboratorija, što je uvelike pridonijelo i bržem rješavanju neidentificiranih posmrtnih ostataka.

Nakon današnje identifikacije, Republika Hrvatska traga za još 1731 osobom nestalom i smrtno stradalom u Domovinskom ratu.

Identificirane tri žrtve iz Domovinskog rata

<https://branitelji.gov.hr/vijesti/identificirane-tri-zrtve-iz-domovinskog-rata/5209> Objavljeno: 19.05.2026.

Identificirana su dvojica hrvatskih branitelja i jedna žena, civil, svi žrtve velikosrpske agresije na Vukovar. Ministar Medved poručio je da je pronalazak osoba nestalih u Domovinskom ratu trajan prioritet Ministarstva hrvatskih branitelja i Vlade RH

U organizaciji Ministarstva hrvatskih branitelja, danas su na Medicinskom fakultetu u Zagrebu identificirane tri žrtve iz Domovinskog rata - dvojica hrvatskih branitelja i jedna žena, civil, svi nestali odnosno ubijeni u jesen 1991. tijekom velikosrpske agresije na Vukovar.

Uz obitelji žrtava, identifikaciji su nazočili potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, glavni državni odvjetnik Ivan Turudić, ravnateljica Uprave za zatočene i nestale Ministarstva hrvatskih branitelja Ana Filko, dekan Medicinskog fakulteta prof. Slavko Orešković, ravnatelj Nacionalne memorijalne bolnice „Dr. Juraj Njavro“ Vukovar prof. Anto Blažanović i prof. Milovan Kubat iz DNA laboratorija Zavoda za sudsku medicinu i kriminalistiku te predsjednica Saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja Ljiljana Alvir.

Identificirani vukovarski branitelji ubijeni u dobi od 21 i 26 godina i 68-godišnja žena

Hrvatski branitelj Zlatko Bataković, dragovoljac Domovinskog rata i pripadnik 3. gardijske brigade, sudionik obrane Vukovara. Zarobljen je prilikom okupacije Vukovara 18. studenoga 1991. na

Ristićevom salašu zajedno s drugim braniteljima na tom položaju. Ubijen je u dobi od 26 godina, a njegovi posmrtni ostaci pronađeni su u masovnoj grobnici na Pe-trovačkoj doli kod Vukovara, nekadašnjem odlagalištu otpada.

Hrvatski branitelj Darko Bilušić, dragovoljac Domovinskog rata i pripadnik 204. brigade HV-a, sudionik obrane Vukovara, zarobljen je također 18. studenoga 1991. u prostoru VUPIK-a, gdje se nalazio kao ranjenik, a prilikom zarobljavanja zajedno s roditeljima i drugima osobama odveden u hangare na Velepromet, odakle mu se gubi trag. Ubijen je u dobi od 21 godine, a njegovi posmrtni ostaci pronađeni su također u masovnoj grobnici na Pe-trovačkoj doli.

Danas je identificirana i Zorka Jeger, koja je kao civil poginula 1. listopada 1991. prilikom pada granate na njenu kuću u Vukovaru, u dobi od 68 godina. Njeni posmrtni ostaci ekshumirani su neposredno nakon mirne reintegracije na vukovarskom stadionu Sloga. Za nju nije bio pokrenut postupak traženja, a identificirana je u postupku revizije neidentificiranih posmrtnih ostataka.

Medved: Ovo je rezultat kontinuiranih terenskih istraživanja i detaljne revizije neidentificiranih posmrtnih ostataka

„Iz navedenih podataka vidljiva su i dva ključna smjera našeg djelovanja u procesu traganja za osobama nestalim u Domovinskom ratu, a to su terenska istraživanja i revizija neidentificiranih posmrtnih ostataka“, kazao je ministar Medved.

Dodao je da se terenska istraživanja provode kontinuirano na svim lokacijama za koje imamo saznanja o mogućem postojanju grobnica, a posebno se izdvaja Petrovačka dola - najzahtjevnija i najduže istraživana lokacija prikrivene grobnice iz Domovinskog rata.

Podsjetio je da se ta lokacija istražuje još od travnja 2022., a prvi posmrtni ostaci žrtava pronađeni su u svibnju 2024., nakon pune dvije godine intenzivnog pretraživanja terena. Utvrđeno je da se radi o sekundarnoj, moguće i tercijarnoj grobnici, što znači da su posmrtni ostaci premješteni iz primarnih grobnica s ciljem prikrivanja zločina.

Na toj lokaciji u protekle četiri godine iskopano je, pregledano i izvezeno gotovo 174.000 m³ otpada, ispod kojega je zasad pronađeno više od 2000 fragmentiranih kostiju, što značajno uslo-žnjava obradu posmrtnih ostataka i DNA identifikaciju.

Zaključno s današnjom identifikacijom, od posmrtnih ostataka ekshumiranih iz masovne grobnice Petrovačka dola identificirano je ukupno 38 osoba - 22 hrvatska branitelja i 16 civilnih žrtava, u rasponu dobi od 21 do 68 godina.

„Nastavljamo pretraživanje te i drugih lokacija, kako u Podunavlju, gdje je najveći broj nestalih u Domovinskom ratu, tako i na Banovini i drugdje, a uz terenska istraživanja, usmjereni smo i na reviziju neidentificiranih posmrtnih ostataka, kao i kontinuirano unaprjeđenje identifikacijskih postupaka“, istaknuo je ministar Medved.

Dodao je kako je primjer toga i današnja identifikacija civilne žrtve, koja je ekshumirana još u srpnju 1998., a identificirana tek nakon što je obitelj na naš poziv početkom 2026. dala krvne uzorke za DNA analizu.

„Dakle, iako nije bio pokrenut postupak traženja, uspjeli smo doći do obitelji i potvrditi identitet još jedne žrtve iz Domovinskog rata, koja će sada napokon počivati u miru“, kazao je Medved te dodao kako taj slučaj potvrđuje važnost revizije NN posmrtnih ostataka i kontinuirane suradnje s obiteljima nestalih osoba putem udruga koje ih okupljaju, ali i izravno, kada ukaže potreba i gdje je to moguće.

„O važnosti, ali i učinkovitosti postupka revizije NN posmrtnih ostataka najbolje govori podatak da smo u proteklih 10 godina u postupku revizije identificirali 108 osoba ekshumiranih ranije, a uz identifikaciju 235 osoba ekshumiranih u našem mandatu identificirali smo ukupno 343 osobe“, kazao je Medved.

Osvrnuo se i na važnost terenskih istraživanja te podsjetio da je u njegovom mandatu od 2016. godine, u koordinaciji Ministarstva hrvatskih branitelja istraženo više od 440 lokacija površine približno 1.074.000 m² te pronađeno sedam masovnih i više od 40 pojedinačnih grobnica iz Domovinskog rata.

Pronalazak osoba nestalih u Domovinskom ratu trajan prioritet Ministarstva hrvatskih branitelja i Vlade RH

„Pronalazak osoba nestalih u Domovinskom ratu trajan je prioritet Ministarstva hrvatskih branitelja i Vlade RH, naša obveza

prema njima i njihovim obiteljima, koji su nam najsnažniji poticaj. Zato nastavljamo ulagati u ljudske i materijalne kapacitete, moderniziramo opremu i unaprjeđujemo metodologiju, kako bi ubrzali proces identifikacije“, poručio je ministar Medved.

Podsjetio je da je Vlada uložila značajna sredstva (5 mln kuna) u modernizaciju DNA laboratorija još 2019. godine, a u travnju ove godine osigurala dodatnih 250 tisuća eura radi veće protočnosti i ubrzanja DNA identifikacija.

Istaknuo je da su nedostatak informacija i protok vremena i dalje najveće prepreke u ovom procesu te i ovom prilikom pozvao sve koji mogu pomoći u pronalaženju grobnica i saznavanju istine o nestalima da se s povjerenjem obrate, a zahvalio svima koji u tom procesu pomažu.

Na zahtjevnost i složenost procesa traženja nestalih osoba ukazao je i glavni državni odvjetnik Ivan Turudić, koji je i ovom prigodom pohvalio rad Ministarstva hrvatskih branitelja te naglasio važnost međunarodne suradnje u pogledu izručivanja optuženih za ratne zločine.

Dekan Orešković je istaknuo da 95% svih identifikacija žrtava iz Domovinskog rata provodi Medicinski fakultet u Zagrebu te sa svojim Zavodom za sudsku medicinu i kriminalistiku i DNA laboratorijem, koji su stradali u potresu, čini sve kako bi taj proces bio što učinkovitiji i brži.

Nakon današnje identifikacije, Republika Hrvatska traga za još 1725 hrvatskih državljana nestalih u Domovinskom ratu, od kojih na području Vukovarsko-srijemske županije 446, a na području Vukovara 320 osoba.

Najavljene izmjene i dopune Zakona o osobama nestalim u Domovinskom ratu

Ministar Medved ujedno je najavio izmjene i dopune Zakona o osobama nestalim u Domovinskom ratu, donesen 2019. godine kao prvi i jedinstveni zakon kojim su uređena prava nestalih i njihovih obitelji, a prvi put predlažu se izmjene i dopune vezane uz ostavinske postupke.

„S obzirom na još uvijek velik broj nestalih osoba, obitelji koje ne žele iz emotivnih razloga proglasiti svoje nestale bližnje umrlima suočavaju se s problemima u ostavinskim postupcima. Na inicijativu i u suradnji sa Savezom udruga koje okupljaju obitelji nestalih, krenuli smo u rješavanje i tog pitanja kako bi se riješilo nasljeđivanje imovine nestalih osoba, a da ih se pri tome ne treba proglasiti umrlima“, pojasnio je.

Naglasio je kako predložene izmjene nemaju nikakav financijski učinak, ali će itekako pomoći obiteljima nestalih u ostavinskom postupku: „Činimo to prije svega kako bi pomogli obiteljima nestalih premostiti i taj problem, a uvažavajući pravne mogućnosti - stoga predlažemo ove izmjene i dopune“.

СПИСАК ИДЕНТИФИКОВАНИХ ЛИЦА ОД 01.08.2025. ДО 31.07.2026.

1. Богић Стеван син Јована, рођен 19.06.1947. у Свињаревцима код Вуковара, живио у Вуковару, ул. Далматинска бр. 20. Дана 13. септембра 1991. године, заједно са Ђурић Душаном, одведен је на рад у мјесну заједницу у Свињаревце од када му се изгубио сваки траг. Његови посмртни остаци ексхумирани су са гробља у Винковцима. Идентификован 20. фебруара 2026. године по ДНК-а на Заводу за судску медицину у Загребу. Његови посмртни остаци су сахрањени 26. марта 2026. године на гробљу у Лаћарку.

2. Гагић Душан син Гојка, рођен 16.03.1920. године у Зеленограду код Обровца, гдје је и живио у засеку Јасеновача. Душан зв. Доца је за вријеме „Олује“ кренуо у избјегличкој колони и негдје код Босанског Петровца и умро природном смрћу. Његови посмртни остаци су били покопани на гробљу у Колунићу, одакле су ексхумирани 31.10.-01.11.2001. године. Идентификован у Бањалуци на Заводу за судску медицину Републике Српске по ДНК-а 15. јануара 2025. године. Сахрањен у току фебруара исте године на гробљу у Зеленограду.

3. Кужет Петровка кћи Петра, рођена 12.07.1954. године у Бенковцу, живјела у Добропољцима, општина Бенковац. За вријеме акције „Олуја“ остала код освоје куће у Добропољцима. По неким информацијама запаљена је заједно са кућом. Њени посмртни остаци су ексхумирани са Градског гробља у Задру. Идентификована 20. фебруара године по ДНК-а на Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу, сахрањена у току априла 2026. године на гробљу у Добропољцима.

4. Маричић Ђурађ син Илије, рођен 31.05.1937. године у Зрмања Врелу код Грачаца, гдје је и живио. Ђурађ зв. Ђуро је за вријеме „Олује“ умро на кућном прагу и син га није хтио оставити већ га је мртвог довезао до Босанског Петровца, гдје су га покопали. Његови посмртни остаци су ексхумирани 31.10.-01.11.2001. године. За њега је стигао позитиван ДНК-а налаз 30.12.2024. године. Комисија Републике Србије за нестала лица је 24. фебруара 2026. године преузела његове посмртне остатке од Института за нестала лица БиХ. Коначно је идентификован 17. марта 2026. године у Београду на ВМА. Његови посмртни остаци су сахрањени 19. марта 2026. године на гробљу у Пожаревцу.

5. Прерадовић Предраг син Саве, рођен 10.06.1965. године у Осијеку, гдје је и живио. У септембру 1991. године када је почео „лов“ на Србе, склања се у осјечку касарну ЈНА, гдје му је радила и супруга Гордана, и добровољно постаје припадник те јединице. Након што је 13. септембра 1991. касарна заузета

од стране ЗНГ-а, Предраг са супругом крајем септембра одлази у Београд да збрину дијете, одакле се након неколико дана враћају на подручје Вуковара и јављају се на дужност у њихову измјештену јединицу, гдје се Предрагу одмах по повратку, под још неразјашњеним околностима, изгубио траг. Његови посмртни остаци ексхумирани су са гробља у Пачетину. Идентификован 20. фебруара 2026. године по ДНК-а на Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу, посмртни остаци су сахрањени 09. марта 2026. године на гробљу Збег-Борча у Београду.

6. Прибичевић Јово син Симе, рођен 01.01.1959. године у Лаћевцу код Нове Градишке, гдје је и живио. За вријеме акције „Бљесак“, 1. маја 1995. године, нестао на подручју Пакленице. Његови посмртни остаци ексхумирани су 26-27.06.2012. године са гробља у Рајићу. У истој акцији страдао је и његов полубрат Прибичевић Зоран (26), али његови посмртни остаци још нису пронађени. Идентификован 20. фебруара 2026. године по ДНК-а на Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу. Његови посмртни остаци су сахрањени 11. марта 2026. године на гробљу Бежанијска коса у Београду.

7. Секулић Душан син Душана, рођен 14.05.1934. године у Банском Грабовцу код Петриње, гдје је и живио. За вријеме акције „Олуја“, 6. или 7. августа 1995. године, заједно са Вујановић Стевом, Богојевић Милошем и Томић Милошем, погинуо је на подручју Гора код Петриње. Посмртни остаци свих четворо ексхумирани су са гробља у Петрињи у јуну 2007, с тим да су посмртни остаци Душанових сабораца раније идентификовани. Његови посмртни остаци ексхумирани су 04-18. јуна 2007. године са гробља у Петрињи. Идентификован 20. фебруара 2026. године по ДНК-а на Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу. Његови посмртни остаци су сахрањени 18. марта 2026. године на гробљу Збег-Борча у Београду.

8. Штулић Ђурђица кћи Милана, рођена 12.03.1921. године у Буковићу код Бенковца, гдје је и живјела. За вријеме акције „Олуја“ остала је код своје куће, гдје је, по изјавама свједока, убијена 21. августа 1995. године. Њени посмртни остаци ексхумирани су са гробља у Задру у прољеће 2013. године. Идентификована 20. фебруара 2026. године по ДНК-а на Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу. Њени посмртни остаци су сахрањени 12. марта 2026. године на гробљу у Буковићу.

МЕДИЈИ О ИДЕНТИФИКАЦИЈАМА

Od BiH preuzeti posmrtni ostaci jednog nestalog lica

Komisija za nestala lica Vlade Srbije, 21.10. 2025.

U skladu sa potpisanim Protokolom o saradnji u traženju nestalih lica između Vlade Republike Srbije i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Radnim pravilima i procedurama za realizaciju Protokola između Komisije za nestala lica Vlade Republike Srbije i Instituta za nestale osobe Bosne i Hercegovine na graničnom prelazu Mali Zvornik – Zvornik 31. oktobra 2025. godine Komisija za nestala lica Vlade Republike Srbije preuzela je od Instituta za nestale osobe Bosne i Hercegovine 1 lice, čiji su posmrtni ostaci ekshumirani 2003. godine iz masovne grobnice „Kazanbašča“ u Zvorniku, BiH.

Konačna identifikacija posmrtnih ostataka ovog lica obavljena je na osnovu metode analize DNK, a primopredaja posmrtnih

ostataka je izvršena sa ciljem predaje porodici kako bi posle više od 30 godina bili dostojno sahranjeni.

Ovim se nastavlja proces primopredaje žrtava stradalih na teritoriji bivše SFRJ tokom devedesetih godina 20. veka, što je od velikog značaja za konačno rešavanje sudbine preostalih nestalih lica, ali i za njihove porodice koje decenijama pokušavaju da pronađu svoje najbliže i njihove posmrtne ostatke dostojno sahrane.

U službenim evidencijama Komisije za nestala lica vodi se još 213 lica kao nestalo u vezi sa oružanim sukobima na teritoriji bivše SFRJ na prostoru Bosne i Hercegovine, a kroz dugogodišnju saradnju nadležnih tela za traženje nestalih lica dve države rešeno je 214 slučajeva.

Саопштење о идентитету шест идентификованих Срба у Загребу

Veritas.info, 20.02.2026.

Према званичном саопштењу Министарства хрватских бранитеља јуче је на Заводу за судску медицину и криминалистику у Загребу проведена коначна идентификација посмртних остатака осам особа несталих и смртно страдалих у „домовинском рату“, чији је прелиминарни идентитет утврђен методом анализе ДНК, који су пронађени и ексхумирани на подручју Вуковарско-сријемске, Сисачко-мословачке, Пожешко-славонске и Задарске жупаније.

И Комисија за нестала лица Републике Србије јуче је саопштила да је на Медицинском факултету у Загребу, уз присуство чланова породица, обављена идентификација посмртних остатака шест лица српске националности, страдалих током оружаних сукоба на простору бивше Југославије. Посмртни остаци жртава које су страдале 1991. године на подручју Источне Славоније и 1995. године у акцијама хрватске војске и полиције „Бљесак“ и „Олуја“, ексхумирани су у Винковцима (1), Пачетину (1), Доњем Рајићу (1), Петрињи (1), Добропољцима (1) и Задру (1).

Ни у једном ни у другом саопштењу не наводе се имена идентификованих жртава.

Због „Веритасова“ залагања за принцип да свака жртва, без обзира којој је страни за живота припадала, мора имати име које се мора јавно навести и када се идентификују и сахрањују њени посмртни остаци, објављујемо основне личне податке те околности, начин, вријеме и

мјесто страдања шест јуче идентификованих особа српске националности пошто су сви са „Веритасовог“ списка несталих у рату деведесетих на подручју РХ и РСК.

Према „Веритасовим“ сазнањима идентификовани су:

Богић Јована Стеван (44) рођен у Свињаревцима код Вуковара, живио у Вуковару. Дана 13. септембра 1991. године, заједно са Ђурић Душаном, одведен је на рад у мјесну заједницу у Свињаревце, од када му се изгубио сваки траг. Његови посмртни остаци ексхумирани су са гробља у Винковцима.

Прибичевић Симе Јово (36) рођен у Лађевцу код Нове Градишке, гдје је и живио. За вријеме акције „Бљесак“, 1. маја 1995. године, нестало на подручју Пакленице. Његови посмртни остаци ексхумирани су са гробља у Рајићу. У истој акцији страдао је и његов полубрат Прибичевић Зоран (26), али његови посмртни остаци још нису пронађени.

Секулић Душана Душан (61), рођена у Банском Грабову код Петриње, гдје је и живио. За вријеме акције „Олуја“, 6. или 7. августа 1995. године, заједно са Вујановић Стевом, Богојевић Милошем и Томић Милошем, погинуо је на подручју Гора код Петриње. Посмртни остаци свих четворо ексхумирани су са гробља у Петрињи у јуну 2007, с тим да су посмртни остаци Душанових сабораца раније идентификовани.

Штулић Милана Ђурђица зв. Ђука (74) рођена у Буковићу код Бенковца, гдје је и живјела. За вријеме акције „Олуја“ остала је код своје куће, гдје је, по изјавама свје-

дока, убијена 21. августа 1995. године. Њени посмртни остаци ексхумирани су са гробља у Задру у прољеће 2013. године.

Прерадовић Саве Предраг (26) рођен у Осијеку, гдје је и живио. У септембру 1991. године када је почео "лов" на Србе, склања се у осјечку касарну ЈНА, гдје му је радила и супруга Гордана, и добровољно постаје припадник те јединице. Након што је 13. септембра 1991. касарна заузета од стране ЗНГ-а, Предраг са супругом крајем септембра одлази у Београд да збрину дијете, одакле се након неколико дана враћају на подручје Вуковара и јављају се на дужност у њихову измјештену јединицу, гдје се Предрагу одмах по повратку, под још неразјашњеним околностима, изгубио траг. Његови посмртни остаци ексхумирани су са гробља у Пачетину.

Кужет Петра Петровка (41) рођена у Бенковцу, живјела у селу Добропољци код Бенковца. За вијеме акције „Олуја“ остала је код своје куће у засеку Кужети, гдје

је, по извјештају Хрватског хелсиншког одбора, 25. септембра 1995. године запаљена заједно са кућом. Њени посмртни остаци ексхумирани су са гробља у Добропољцима.

Тренутно се на "Веритасовом" списку несталих налази 1.471 особа чије судбине још нису расвјетљене, међу којима је 1.059 (72%) цивила и 422 (29%) жена. Највише их је нестало у првој (593) и посљедњој ратној години (728).

"Веритас" тренутно располаже подацима за више десетина познатих и потенцијалних места упокоја са око 200 посмртних остатака на подручју Хрватске, покопаних углавном под ознаком "непознат", који и тридесет година по престанку рата, искључиво због опструкције хрватске стране, чекају на ексхумацију.

У Београду и Бањалуци, 21.02.2026.

ПРЕДСЈЕДНИК

Саво Штрбац

Преузети посмртни остаци још једне жртве рата

<https://kzn.gov.rs/preuzeti-posmrtni-ostaci-jos-jedne-zrtve-rata/> 24. ФЕБРУАР 2026.

У складу са потписаним Протоколом о сарадњи у тражењу несталих лица између Владе Републике Србије и Вијећа министара Босне и Херцеговине и Радним правилима и процедурама, на граничном прелазу Сремска Рача – Рача, Комисија за нестала лица Владе Републике Србије је од Института за нестале особе Босне и Херцеговине преузела посмртне остатке 1 прелиминарно идентификованог лица, који су ексхумирани у периоду од 31.10. до 01.11.2001. године из појединачне гробнице „Колунић“ у Босанском Петровцу, БиХ.

Ради се о лицу са простора Републике Хрватске које је приликом акције хрватске војске и полиције „Олуја“ кретајући се у колони избеглица, кренуо пут Босне и Херцеговине и преминуо у Босанском Петровцу где је и покопан. Након извршене ексхумације на овом гробљу од стране надлежних институција Босне и Херцеговине, узети су референтни узорци за ДНК анализу а тело превезено у мртвачницу у Бања Луци. Преузимање посмртних остатака прелиминарно идентификованог лица обављена је у циљу његове

коначне идентификације, на основу позитивног ДНК извештаја који је издала Међународна комисија за нестала лица. Коначна идентификација ће се обавити на Институту за судску медицину Медицинског факултета у Београду, ради предаје посмртних остатака породици како би после више од 30 година били достојно сахрањени.

Ово је још један показатељ сложености решавања појединих случајева несталих лица у оружаним сукобима на простору бивше СФРЈ у периоду од 1991. до 1995. године, где је неопходна сарадња више државних институција и међународних организација надлежних за тражење несталих лица. У службеним евиденцијама Комисије за нестала лица води се још увек 1745 лица као нестало у вези са оружаним сукобима на територији бивше СФРЈ, и то на простору Босне и Херцеговине 212, док на простору Републике Хрватске 1533.

Овим се наставља процес тражења несталих лица на територији бивше СФРЈ током деведесетих година 20. века, што је од великог значаја за коначно решавање судбине преосталих несталих лица, али и за њихове породице које деценијама покушавају да пронађу своје најближе и њихове посмртне остатке достојно сахране.

VUKOVARSKI SRBIN STEVAN BOGIĆ IDENTIFIKOVAN NAKON TRI I PO DECENIJE

koreni.rs, 27.02.2026,

Na Zavodu za sudsku medicinu i kriminalistiku u Zagrebu nakon 35 godina identifikovani su posmrtni ostaci Stevana Bogića, mladog čovjeka Srbina iz Vukovara. Stevan je prisilno nestao 13.09.1991. a njegova

duša je napokon pronašla mir. Sada i njegova neutješna porodica može nakon decenija traganja makar malo odahnuti i dostojanstveno sahraniti svog voljenog Stevana čiju je mladost prekinuo ratni vior i ljudska zloba.

IDENTIFIKOVANO ŠESTORO SRPSKIH CIVILA

Dokumentaciono-informacioni centar "Veritas" saopštio je identitet šestoro srpskih civila koji su ubijeni tokom rata devedesetih od strane hrvatskih vojnih formacija.

Naime, Komisija za nestala lica Republike Srbije obratila se saopštenjem da je na Medicinskom fakultetu u Zagrebu, uz prisustvo članova porodica, obavljena identifikacija posmrtnih ostataka šest lica srpske nacionalnosti, ubijenih tokom oružanih sukoba na prostoru bivše Jugoslavije. Posmrtni ostaci žrtava koje su stradale 1991. godine na području Istočne Slavonije i 1995. godine u akcijama hrvatske vojske i policije „Bljesak“ i „Oluja“, ekshumirani su u Vinkovcima (1), Pačetinu (1), Donjem Rajiću (1), Petrinji (1), Dobropoljima (1) i Zadru (1).

Međutim, u saopštenju nisu navedena imena identifikovanih žrtava. DIC "Veritas", centar čuven po negovanju kulture sjećanja i zalagnju za istinu već dugo praktikuje koncept da svaka žrtva, bez obzira kojoj je strani za života pripadala, mora imati ime koje se mora javno navesti i kada se identifikuju i sahranjuju njeni posmrtni ostaci.

Stoga je ovaj centar na čijem je čelu Savo Štrbac, intelektualac i borac za pravdu, objavio osnovne lične podatke te okolnosti, način, vrijeme i mjesto stradanja šestoro identifikovanih osoba srpske nacionalnosti pošto su svi sa "Veritasovog" spiska nestalih u ratu devedesetih na području RH i RSK.

Identifikovani su: Stevan Bogić /44/, Jovo Pribičević /36/, Đurđica Štulić /74/, Dušan Sekulić /61/, Predrag Preradović /26/ i Petrovka Kužet /41/.

U saopštenju je naglašeno da se svih šest identifikovanih lica nalazi na "Veritasovom" spisku nestalih.

STEVAN NESTAO U SELU NADOMAK VUKOVARA, NAĐEN U VINKOVcima

Stevan Bogić rođen je 19. juna 1947. i živio je zajedno sa suprugom i sinom u Dalmatinskoj ulici br. 20 u malenom mjestu Svinjarevci nadomak Vukovara. Porodičnu harmoniju prekinuli su 13. septembra 1991. godine, hrvatski paravojnici koji su tog proljeća i ljeta vršili teške zločine nad srpskim stanovništvom.

Vladala je opšta kampanja nasilja nad Srbima, koja je obuhvatala otmice, kidnapovanja, zlostavljanja i likvidacije običnih građana Vukovara čija je krivica bila to što su pripadali srpskom narodu i ispovijedali pravoslavnu vjeru.

Tog septembra 1991. u nacionalno mješovitom selu Svinjarevci mržnja se osjećala u vazduhu...Hrvati su počeli da se naoružavaju i priključuju zloglasnim paravojnim hrvatskim formacijama, a Srbi su provodili dane i noći skriveni u skloništima i podrumima strahujući za svoju bezbjednost i za svoje živote.

Kobnog dana, u to kasno ljeto, dvojica naoružanih Hrvata, pripadnika Zbora Narodne Garde zarobili su Stevana Bogića i njegovog komšiju Dušana Đurića /44/ koji je sa suprugom i djecom živio u kući do njihove. Zarobili su ih jer su bili Srbi.

Neophodno je reći da ni Stevan, ni Dušan nisu bili vojnici niti su imali bilo kakve veze sa ratnim dešavanjima. Bili su skromni i čestiti ljudi, civili, koji su danonoćno vrijedno radili kako bi prehranili svoje porodice.

Hrvatski ekstremisti tada su izmislili da Stevan i Dušan nose hranu „četnicima“, da pripadaju tzv. petoj koloni, da su njihovi saradnici. Sve to je, naravno, bila dobro upakovana laž i svi su to vrlo dobro znali. Povelili su ih na prisilni rad u mjesnu zajednicu u Svinjarevcima gdje im se gubi svaki trag.

Uprkos pokušajima porodice da dođu do bilo kakve informacije o svojim najmilijima, pomaka nije bilo. Stevan je navodno viđen u maju 1994. na programu HRT-a „gdje je pisalo njegovo ime i da čeka razmenu“. Međutim, sve je to ostalo na nivou priča. Traga nije bilo.

Komšije Hrvati nisu željeli da kažu kakva je sudbina dvojice poštenih, čestitih ljudi koji su uvijek i svima pomagali. Koliko je samo Hrvata prošlo kroz kuće Bogića i Đurića...i tamo su bili uvijek srdačno dočekani, usluženi, primljeni, ispraćeni. Zauzvrat, te bajne komšije nisu mogle makar zadnje počivalište nevinih ljudi da pokažu porodicama...da ih djeca i supruge dostojanstveno sahrane i isprate.

Zadnja nada ugašena je 2022. kada su identifikovani posmrtni ostaci Dušana Đurića. Pronađeni su na groblju u Vinkovcima. Ovo groblje jedna je od najvećih „masovnih grobnica“ jer je tamo nađeno mnogo posmrtnih ostataka srpskih civila iz ovog grada ali i iz svih okolnih mjesta koje je „progutao mrak“. Postoji strah da su Stevan i Dušan odvedeni u Vinkovce i da je to bila njihova posljednja stanica na ovozemaljskom svijetu. A pošto znamo da je u Vinkovcima bilo logora i zatvora za srpske civile, svaka pomisao je još bolnija.

Ipak, sada će i Stevan pronaći svoj mir. Nakon trideset i pet godina.

Kobni septembar 1991. godine

Dostupni podaci govore da je 13. septembra 1991. nestao i Ivan Ešeš. Živio je u Vukovaru u Ulici Ive Tijardović br. 36. Tada je posljednji put viđen.

Već narednog dana – 14. septembra 1991. – hrvatska paravojska ubila je i ranila preko pedeset Srba, a dio njih je zarobljen. Tada je nestao veliki broj lica srpske nacionalnosti. Neki se i danas vode kao nestali, a tijela drugih nađena su u masovnim i pojedinačnim grobnicama širom Vukovara. Zato se upravo svakog septembra služi parastos za ubijene i nestale vukovarske Srbe.

Treba istaći da su nedavno identifikovani i Mihajlo Čizmar i Vukosava Vukica Orlović čija su se imena takođe nalazila na listi nestalih lica Veritas-a.

ЕСХУМАЦИЈЕ ОД АВГУСТА 2025. ДО ЈУЛА 2026.

Pronađena masovna grobnica s tri žrtve na Ovčari kod Vukovara

<https://branitelji.gov.hr/vijesti/pronadjena-masovna-grobnica-s-tri-zrtve-na-ovcari-kod-vukovara/5049>

Objavljeno: 25.09.2025.

„Dokaz je i ovo o brutalnosti četnika i agresora 1991. godine, ali i našeg sustavnog i institucionalnog pristupa u potrazi za nestalim osobama”, kazao je ministar Medved

U organizaciji Ministarstva hrvatskih branitelja, u utorak su započela terenska istraživanja i probna iskapanja na području Ovčare kod Vukovara, gdje je danas pronađena masovna grobnica s posmrtnim ostacima tri osobe.

Preliminarno je utvrđeno da je riječ o muškarcima srednje i mlađe životne dobi, a žrtve su na tom mjestu i ubijene iz vatrenog oružja, na što upućuju pronađena puščana zrna i čahure, te je riječ o primarnoj grobnici, koja se nalazi u neposrednoj blizini Spomen doma Ovčara.

Lokaciju najnovije masovne grobnice danas je posjetio potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, koji se tamo susreo s obiteljima nestalih s tog područja.

Uz ministra je bila ravnateljica Uprave za zatočene i nestale Ana Filko, a uz obitelji predsjednica Saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja Ljiljana Alvir.

„Dokaz je i ovo o brutalnosti četnika i agresora 1991. godine, ali i našeg sustavnog i institucionalnog pristupa u potrazi za nestalim osobama”, kazao je ministar Medved.

Podsjetio je kako se nedaleko od novopronađene grobnice nalazi masovna grobnica iz koje je 1996. godine ekshumirano 200 ranjenika i civila odvedenih iz vukovarske bolnice nakon sloma obrane grada u studenome 1991., koji su potom mučki ubijeni.

Istaknuo je i kako su do sada na području Ovčare u više navrata pretraživane lokacije i provedeno niz probnih iskapanja, no sa svakim novim saznanjem slijedilo je i ponovno pretraživanje terena, ovaj put s pozitivnim ishodom.

„Ekshumacija je u tijeku, nakon čega će posmrtni ostaci biti preliminarno pregledani i obrađeni u Nacionalnoj i memorijalnoj bolnici Dr. Juraj Njavro u Vukovaru te potom prevezeni na Zavod za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu, gdje očekujemo brzu identifikaciju budući da je riječ o primarnoj grobnici”, rekao je ministar Medved, zaključivši kako će napokon još tri obitelji dobiti posmrtne ostatke svojih bližnjih.

Zahvalio je svima koji sudjeluju u tom iznimno zahtjevnom i složenom procesu, posebno obiteljima na beksrajnom strpljenju i povjerenju koje je najsnažnija potpora svima koji traže osobe nestale u Domovinskom ratu.

Iskazujući potporu ministru Medvedu i svima koji rade na pronalasku osoba nestalih u Domovinskom ratu, članovi obitelji su izrazili nadu da će i oni dočekati da napokon saznaju istinu o sudbini svojih bližnjih.

Napominjemo kako su do sada provjerene sve zaprimljene informacije i saznanja vezana za ovo područje te pretražene sve sumnjive lokacije i puno šire područje oko njih, a nakon ovog najnovijeg pronalaska posmrtnih ostataka nastavlja se detaljno pretraživanje ove i drugih lokacija, među kojima je i Petrovačka dola, gdje je do sada ekshumirano i identificirano 35 osoba.

Republika Hrvatska traga za još 1744 osobe nestale u Domovinskom ratu, od kojih je njih 455 s područja Vukovarsko-srijemske županije, a 332 s područja grada Vukovara.

Na Ovčari i u Starom Selešu pronađeni posmrtni ostaci žrtava iz Domovinskog rata

<https://branitelji.gov.hr/vijesti/na-ovcari-i-u-starom-selesu-pronadjeni-posmrtni-ostaci-zrtava-iz-domovinskog-rata/5080>

Objavljeno: 10.11.2025.

Danas su pronađeni posmrtni ostaci najmanje jedne osobe na području Starog Seleša u općini Antunovac te također najmanje jedne osobe na području Ovčare kod Vukovara

Na području Starog Seleša, općina Antunovac u Osječko-baranjskoj županiji, gdje se od 14. listopada 2025. provode terenska istraživanja u organizaciji Ministarstva hrvatskih branitelja, da-

nas su pronađeni posmrtni ostaci, prema preliminarnim nalazima, najmanje jedne osobe iz Domovinskoga rata.

Istodobno, nastavkom terenskih istraživanja na području Ovčare kod Vukovara također su pronađeni posmrtni ostaci najmanje jedne osobe.

Nakon ekshumacije posmrtni ostaci biti će prevezeni u Nacionalnu memorijalnu bolnicu „Dr. Juraj Njavro“ u Vukovaru radi daljnjeg pregleda, nakon čega će se na Zavodu za sudsku medicinu

nu i kriminalistiku u Zagrebu provesti obrada metodom analize DNA.

Temeljem prikupljenih saznanja o mogućoj prikrivenoj grobnici na području Starog Seleša u proteklih mjesec dana provode se opsežna terenska istraživanja, kojima je dosad pretražena površina od oko 5700 m², a istraživanje na tom lokalitetu se nastavlja.

Nakon nedavnog pronalaska masovne grobnice na Ovčari, gdje se također provode sustavna i temeljita pretraživanja, nastavljeno je istraživanje te lokacije te se i nakon ovog najnovijeg pronalaska i na toj lokaciji nastavlja istraživanje.

Od ukupno 1740 nestalih i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa, Republika Hrvatska putem Ministarstva hrvatskih branitelja još uvijek traga za 451 osobom nestalom na području Vukovarsko-srijemske županije, od kojih 328 na području grada Vukovara, te za 94 osobe na području Osječko-baranjske županije.

U nastojanju njihovoga pronalaska, Ministarstvo sustavno i predano istražuje sva prikupljena saznanja i indicije, kao što je učinjeno i u ovom slučaju. Trenutačno, uz nastavak istraživanja na lokacijama Stari Seleš i Ovčara, provode se terenska istraživanja na Petrovačkoj doli kod Vukovara te na drugim mjestima za koja imamo saznanja da bi se na njima mogli nalaziti posmrtni ostaci žrtava iz Domovinskog rata.

МЕДИЈИ О ЕКСХУМАЦИЈАМА

Zašto ekshumacije i identifikacije žrtava “Oluje” za Zagreb više nisu tema

RT Balkan, Tanjug, 04. 08. 2025, Predsednik Komisije za nestala lica Veljko Odalović navodi da međunarodna zajednica ćutanjem učestvuje u ozbiljnoj “prljavoj igri” kada Hrvatska ne želi da razmeni informacije o akciji “Oluja”, kako se ne bi saznalo koje su razmere zločina koji se desio pre tri decenije

Predsednik Komisije za nestala lica Veljko Odalović ocenio je danas da Hrvatskoj odgovara da se dalje ne vrše ekshumacije kao i proces identifikacije nestalih u zločinačkoj akciji “Oluja” kako se ne bi potvrdile razmere zločina, i naglasio da srpska strana pet godina nije pozvana da bude na lokacijama, jer to za Zagreb više nije tema, posebno od kada su ušli u EU.

“Od više od 1.200 tela Srba iz akcije ‘Oluja’ identifikovano je 750, dok je više od 450 tela ostalo neidentifikovano, jer Hrvatskoj odgovara da tako ostane, kao i da se ne vrše ekshumacije – da se ne bi potvrdile razmere zločina”, kazao je Odalović za RTS.

Prema njegovim rečima, to je ‘ozbiljna prljava igra’ međunarodne zajednice, koja je u svim misijama bila zvanično prisutna, ali svoju ulogu nije ostvarila.

“I danas imamo orkestriranu kampanju protiv Republike Srpske. Zašto se Milorad Dodik optužuje? Zato što navodno nije poštovao odluke nekoga ko više nije u mandatu”, navodi Odalović.

Naglasio je da postoji orkestrirana kampanja međunarodne zajednice, u kojoj se Hrvatskoj dozvoljava da nekažnjeno slavi “Oluju”, Prištini da hapsi ljude, kao i da se u BiH sprovode odluke donete protiv Dodika.

“Kako je moguće da je dva miliona Srba, samo u dva pogroma, uključujući i ‘Bljesak’, proterano sa svojih ognjišta,

a da to niko nije pokušao da spreči? To je kampanja koja dugo traje. To ne rade samo Albanci na KiM, muslimani u BiH, Hrvati u Hrvatskoj – to rade razni ‘Šmitovi’”, rekao je Odalović.

Zagreb od Beograda, kako je dodao, traži informacije, iako se tela, grobnice, mrtvačnice, arhive i istražni organi nalaze u Hrvatskoj, gde su se i desili zločini.

“Nemamo problem da podelimo informacije, ali to ne može da bude jednosmerno – to bi trebalo da bude razmena i zajednički rad, u skladu sa sporazumom. Pet godina nismo pozvani da budemo na lokacijama, jer je promenjena politika, odnos i za njih to više nije tema, posebno otkad su ušli u EU. Ratni zločini ne zastarevaju, ali ne postoji spremnost”, naveo je on.

Odalović je ocenio da međunarodna zajednica ćutanjem učestvuje u ozbiljnoj “prljavoj igri” kada Hrvatska ne želi da razmeni informacije o akciji “Oluja”, kako se ne bi saznalo koje su razmere zločina koji se desio pre tri decenije.

“Hrvatska treba da se stidi, jer je više od 60 odsto žrtava bilo starije od 60 godina, a najveći deo ubijenih su starci i starice. Kada preuzimamo tela i vidimo godišta – kako možete to povezati sa akcijom i pobedom, kada ste ubijali i kidnapovali ljude? Bili su krivi samo zato što su bili na svom ognjištu”, rekao je Odalović.

Hrvatska, kako je naglasio, slavi “Oluju”, zločin kog bi trebalo da se stidi, jer je proterala više od 200.000 Srba sa svojih ognjišta, preko 2.000 ljudi je u pogromu ubijeno, dok se 580 vodi kao nestalo, a za desetine njih se i dalje ne zna šta se dogodilo.

Ravnateljica Uprave za zatočene i nestale: 'Sa srbijanske strane nema apsolutno nikakve suradnje'

Narod.hr, 30.10.2025,

Uoči 34. godišnjice pada Grada Heroja, Hrvatska traži za još 1740 osoba nestalih u ratu. Vukovar za još 328. Jučer su u Vukovaru identificirana četiri hrvatska branitelja, čiji su ostaci ekshumirani u rujnu, iz nedavno pronađene masovne grobnice na Ovčari i jedan iz masovne grobnice na Petrovačkoj doli. Dr. sc. Ana Filko, ravnateljica Uprave za zatočene i nestale Ministarstva hrvatskih branitelja, osvrnula se na riječi ministra Tome Medveda koji je u srijedu rekao kako je "Hrvatska na trenutak stala".

Hrvatsko zajedništvo oko simbola Domovinskog rata

– Obitelji su čekali potvrdu duge 34 godine, a 1740 još uvijek čeka na podatke o svojim najmilijima. O ovom slučaju, masovnu grobnicu smo otkrili 25. rujna nedaleko od spomen-doma na Ovčari. To je šesta identifikacija provedena ove godine. Ukupno 43 obitelji su pronašle svoj mir, rekla je.

– Mogli smo jučer vidjeti hrvatsko zajedništvo oko simbola Domovinskog rata. Majka je tražila za sinom 34 godine, a predstavila sve majke koje još

uvijek traže svoje nestale, kazala je, govoreći o Lyliane Forunier koja je napokon dočekala pronalazak posmrtnih ostataka sina Jean-Michela Nicoliera.

Pojasnila je i kako izgleda proces identifikacije i pronalaska nestalih.

Ravnateljica Filko: 'Proces pronalaska i identifikacije je izuzetno složen'

– Proces je izuzetno složen i zato o njemu govorimo i nakon 34 godine. Kada govorimo o rizicima, najveći problem je nedostatak vjerodostojnih informacija, niz dezinformacija, ali i promjena konfiguracije terena, kazala je ravnateljica.

Unatoč tome, ustvrdila je, u posljednjih devet godina pregledano je više od milijun četvornih metara različitog terena.

– Pronašli smo sedam masovnih i više od 40 pojedinačnih grobnica, dodala je.

Prije terenskog istraživanja potrebne višemjesečne pripreme

Filko je istaknula kako problem pri pronalasku nestalih predstavlja i to da je prostor Podunavlja bio najdulje pod okupacijom.

– Svakodnevno imamo međuresorne kontakte kroz niz оформljenih radnih skupina. Što se tiče prostora Podunav-

lja i činjenice da je ovaj prostor bio najdulje pod okupacijom, on nosi i svoju složenost u vidu premještanje posmrtnih ostataka na sekundarne lokacije. Imamo оформljen tim koji se analitički bavi ovim područjem. Jednako tako, veliku pozornost posvećujemo području Banovine gdje tražimo za još 470 nestalih osoba, rekla je.

– Najsloženiji dio procesa je analitička obrada informacija i utvrđivanje radi li se o podmetnutoj informaciji. Prije nego što se krene terensko istraživanje, potrebne su višemjesečne pripreme, dodala je.

Nema nikakve suradnje sa Srbijom

Ravnateljica Filko istaknula je i kako su pronalasci nestalih isključivo rezultat rada hrvatskih institucija s obzirom na to da nema nikakve suradnje sa Srbijom.

– Sa srbijanske strane nema apsolutno nikakve suradnje. Sva otkrića do kojih smo došli u posljednjih devet godina su bila isključivo rezultat rada Ministarstva hrvatskih branitelja i svih naših partnera. To je isključivo unilateralni napor naših tijela, zaključila je.

ПРОЦЕСУИРАЊЕ РАТНИХ ЗЛОЧИНА ПОЧИЊЕНИХ ТОКОМ РАТА У ХРВАТСКОЈ 1991-1995.

Судски поступци пред Међународним резидуалним механизмом за кривичне судове (МРМКС)

Sudbine Srba osuđenih u Hagu: Svaka kazna je kao doživotna, a odlazak kući pusta želja

RT Balkan, 06. 02. 2026,

Iako su svi odslužili dve trećine kazne, ne mogu na slobodu jer se nisu pokajali po haškim kriterijumima. Dane provode u zatvorima širom Evrope nadajući se da će preživeti i poslednji dan pune kazne, jer samo tako se mogu vratiti porodicama

Šanse da Srbi budu pušteni na slobodu, a nakon dve trećine odslužene kazne koju im je presudio Tribunal u Hagu, gotovo da su ravne nuli. Iako je po međunarodnom pravu to praksa koja se primenjuje u mnogim zemljama sveta, Hag je neumoljiv i ima svoj uslov – “glasno, javno pokajanje i kritika zločina koje su počinili”. To je još jednom potvrdio poslednji slučaj Milana Martića, bivšeg predsednika Republike Srpske Krajine, čiji je zahtev da bude pušten na uslovnu slobodu iz zatvora u Estoniji odbijen, iako je odslužio dve trećine kazne.

Naime, Martić je osuđen na 35 godina zatvora zbog zločina protiv čovečnosti i ratnih zločina, uključujući granatiranje Zagreba. Predsednica Mehanizma u Hagu Grasijela Gati Santana napisala je u obrazloženju da Martić nije pokazao dovoljno znakova rehabilitacije. Procenjivala je “težinu zločina” za koje je osuđen i zaključila da se kazna u takvim slučajevima mora izdržati do kraja. Martić je u zatvoru od 2002. godine kada se predao, osuđen je 2008. godine, pa je iz Haga godinu kasnije prebačen u Estoniju u zatvor koji je poznat po lošim uslovima. “Prema informacijama koje sam dobila od estonskih vlasti, Martić je mirna osoba po prirodi, koja je ljubazna kada izražava svoje mišljenje i nema poteškoća u komunikaciji sa službenicima ili drugim zatvorenicima. Tokom zatvora u Estoniji Martić je imao četiri, sada istekle, disciplinske

kazne vezane za duvan, od kojih poslednja datira iz februara 2016. godine. Prisustvuje bogoslužjenjima jednom ili dva puta nedeljno, a sveštenik iz Srpske pravoslavne crkve ga posećuje. Dobro se slaže sa drugima, igra fudbal, šah i zna dovoljno ruski da komunicira sa drugim zatvorenicima koji govore ruski. Martićevo ponašanje u zatvoru je generalno bilo dobro, bez ikakvih disciplinskih incidenata skoro deceniju”, napisala je Santana, šta su joj dostavili iz Estonije. Martiću je porodica poslednji put bila s proleća 2024. godine, a za 17 godina koliko je u Estoniji porodica mu je dolazila 16 puta. Znači, manje od jednom godišnje. I toliko o “udobnosti” o kojoj sudija govori u delu gde pominje biblioteku sa 200 srpskih naslova i TV u sobi na kojem su kanali iz naše zemlje.

U odeljku u kojem priča zašto ne može na slobodu, kaže da Martić

sebe smatra političkim zatvorenikom, da ne želi da govori o svojim zločinima i da veruje da je kazna koja mu je izrečena bila politički motivisana.

“Ništa ne sugerise da je Martić prihvatio odgovornost za svoje zločine, pokazao znake kritičkog razmišljanja ili izrazio iskreno kajanje ili žaljenje. Nije dostigao nivo rehabilitacije dovoljan da zasluži prevremeno puštanje na slobodu”, istakla je.

Martićevo sudbinu dele Srbi koji su po zatvorima širom Evrope. Nekadašnji general Vojske Republike Srpske Ratko Mladić teško je bolestan u zatvorskoj bolnici u Sheveningenu. Bivši visoki funkcioner MUP-a Srbije Vlastimir Đorđević i dalje je u zatvoru u Nemačkoj iako je dve trećine kazne zatvora od 18 godina odavno izdržao. Generali VRS Stanislav Galić i Vujadin Popović izdržavaju kazne doživotnog zatvora u Nemačkoj, kao i Dragoljub Kunarac koji je dve trećine kazne izdržao još 2016. godine, ali sud “ne veruje da se popravio”. Doktor Milomir Stakić kaznu od 40 godina zatvora izdržava u Francuskoj. Doživotnu kaznu u Estoniji izdržava vođa “Belih orlova” Milan Lukić, kao i lider Srba Republike Srpske Krajine Milan Martić, koji je osuđen na 35 godina i general VRS Dragomir Milošević na 29 godina. Pripadnik jedinice “Beli orlovi” Sredoje Lukić kaznu zatvora od 30 godina izdržava u Nemačkoj. U Finskoj je general VRS Radivoje Miletić, koji je odavno ispunio sve uslove da se nađe na slobodi, a osuđen je na 18 godina. General Radislav Krstić kaznu zatvora od 35 godina izdržava u Poljskoj. Bivši ministar unutrašnjih poslova Republike Srpske Mićo Stanišić i bivši načelnik regionalnog centra policije Banjaluka Stojan Župljanin su u

Poljskoj i osuđeni su na zatvorske kazne od 22 godine.

Bivši predsednik Republike Srpske Radovan Karadžić je nakon presude, kojom je osuđen na doživotnu kaznu za ratni zločin, prebačen u zatvor na engleskom ostrvu Vajt. Njemu su, kako je u nekoliko navrata ukazivao advokat Goran Petronijević, ukinuta osnovna prava. Morao je da se bori čak i za to da dobije lampu, nisu mu dozvoljavali preglede lekara, ograničavaju mu viđanje sa porodicom...

U Finskoj je na odsluženju zatvorske kazne bio nekadašnji načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije general pokojni Nebojša Pavković. I on je odslužio dve trećine kazne i tražio je puštanje na slobodu. Odbijen je jer se nije pokajao, a onda je pušten kada je svima bilo jasno da je pred kraj života. Ubrzo je i preminuo u Srbiji. Isto se desilo i Goranu Hadžiću.

Kunarac je u Hagu 2002. godine osuđen na 28 godina zatvora na osnovu optužbi za višestruko silovanje i držanje u ropstvu dve žene, što nikada nije priznao. Dve trećine kazne istekle su mu još 2016. godine, tražio je da izađe, ali nije pušten. On nije hteo da prizna dela koja mu se stavljaju na teret, a u Bosni i Hercegovini se vodi novi postupak protiv njega. Kunarac je rekao: “Odlično, onda me pustite u Bosnu, da mi tamo sude.”

Iz Mehanizma za krivične sankcije koji je naslednik Tribunala u Hagu su istakli da će Kunarac izaći iz nemačkog zatvora 24. februara i da će biti iza rešetaka do poslednjeg dana.

Zdravstveno stanje Ratka Mladića je loše, a njegov sin Darko je u nekoliko navrata govorio da nema adekvatnu negu.

On je naveo da se porodica nada da će general biti pušten na lečenje.

“U suprotnom, ne znamo koliko mu je vremena ostalo”, kazao je Darko Mladić i dodao da Mehanizam ignoriše zahteve da bude pušten zbog lečenja.

Srbija je od Saveta bezbednosti UN u nekoliko navrata tražila da donese odluku da haški osuđenici kaznu izdržavaju u zemlji čiji su državljani, a pod nadzorom Mehanizma, ili drugog tela koje SB UN ovlasti.

Ni pokajanje koje traži Hag nije garancija. Komandant Drinskog korpusa Vojske Republike Srpske general Radislav Krstić tražio od Međunarodnog mehanizma za krivične sudove prevremeno puštanje na slobodu novembra prošle godine uz koje je priložio i pismo u kojem se kaje. Krstić koji je trenutno u Poljskoj, a služio je kaznu i u Sheveningenu, kao i Engleskoj gde su pokušali da ga ubiju, još čeka odgovor.

Pravilo da se većina osuđenika pušta posle dve trećine odležane kazne prestalo je da važi 2017. godine odlukom tadašnjeg predsednika suda Karmela Ađijusa. Inače, po “haškoj pravdi” optužen je 161 čovek, od čega su 109 Srbi. Osuđenih Hrvata je 18, muslimana pet, dva Albanci i jedan Make-donac. Srbi su dobili preko 1.000 godina robije, Hrvati su osuđeni na 248 godina zatvora, Bošnjaci na 41,5 a Albanci na svega 13. Najviše Srba dobilo je i doživotnu robiju, njih sedmorica – Radovan Karadžić, Ratko Mladić, Ljubiša Beara, Zdravko Tolimir, Vujadin Popović, Milan Lukić i Stanislav Galić.

Oslobođeni su nekadašnji komandant terorističke OVK Ramuš Haradinaj za zločine nad Srbima na Kosovu i Metohiju, Naser Orić za zločine u Podrinju, Ante Gotovina za zločine u Hrvatskoj. Četrnaest Srba, među kojima je i Slobodan Milošević preminulo je pre izricanja presude. Neki od

njih i u haškoj ćeliji.

Da se ovde ne radi o istinskoj želji da se istera pravda, već o dvostrukim aršinima jasno je i po tome

da je, na primer, nekadašnji lider terorističke OVK Hašim Tači, kojem se za ratni i zločin protiv čovečnosti sudi pred Specijalnim

sudom u Hagu, dva puta puštan kući iz privatnih razloga.

СЛУЧАЈ „ НЕБОЈША ПАВКОВИЋ“

Осуђеник за ratne zločine Nebojša Pavković pušten na slobodu, stigao u Srbiju

Радио Слободна Европа,
28.09.2026,

Осуђеник за ratne zločine general Nebojša Pavković, koji se nalazio u zatvoru u Finskoj, stigao je u Srbiju, saopštio je premijer Srbije Đuro Macut u nedelju, 28. septembra.

Pavković, bivši komandant Treće armije Vojske Jugoslavije, pravosnažno je osuđen na zatvorsku kaznu od 22 godine, za zločine nad Albancima na Kosovu 1999. godine.

Macut je rekao da je ispunjen zahtev Vlade Srbije da se Pavkoviću, "iz zdravstvenih razloga, omogući ranije oslobađanje".

Dodao je da se tim "činom potvrđuje da država brine o svojim građanima i da se zalaže za humane principe u međunarodnim odnosima".

Kazao je da će Pavković će nastaviti lečenje u Srbiji.

Njegovo puštanje na slobodnu prethodno je najavio predsednik Srbije Aleksandar Vučić.

Pavković je 2009. godine proglašen krivim po svim tačkama optužnice i osuđen za deportacije, prisilna premeštanja, ubistva, progone albanskih civila sa Kosova u prvoj polovini 1999.

Protiv njega i drugih generala je krajem 2003. podignuta optužnica Haškog tribunala, a 2005. godine je izručen Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju u Hagu.

Zajedno sa njim, osuđeni su i bivši načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije Dragoljub Ojdanić, nekadašnji zapovednik Prištinskog korpusa Vladimir Lazarević, policijski general Sreten Lukić i bivši potpredsednik Vlade SR Jugoslavije Nikola Šainović.

Pavković i Lukić osuđeni su na po 22 godine zatovra, a Ojdanić i Lukić na po 15.

Prvooptuženi Slobodan Milošević je umro u pritvoru, dok je nekadašnji predsednik Srbije Milan Milutinović oslobođen optužbi.

Svi optuženi su se dobrovoljno predali.

Mehanizam u Hagu nije do ovoga trenutka saopštio da je Pavković pušten na prevremenu slobodu.

Advokat Aleksandar Aleksić podneo je sredinom avgusta hitan zahtev za prevremeno oslobađanje Pavkovića navodeći kao razlog loše zdravstveno stanje.

Pavković višedecenijsku kaznu zatvora služio u Finskoj.

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove je u maju 2022. godine odbio zahtev Pavkovića za prevremeno puštanje na slobodu zbog "velike težine njegovih zločina i nedostatka rehabilitacije".

Преминуо генерал Небојша Павковић

РТС 20.11.2025,

У Београду је у 80. години преминуо генерал Небојша Павковић, некадашњи командант Треће армије Војске Југославије и начелник Генералштаба, преносе медији.

Павковић је 28. септембра, због лошег здравственог стања, на захтев Владе

Србије пуштен из затвора у Финској где је био на одслужењу затворске казне по пресуди суда у Хагу.

У периоду од 2000. до 2002. године обављао је

дужност начелника Генералштаба, а током НАТО агресије 1999. године обављао је дужност команданта Треће армије Војске Југославије.

Павковића је 2009. године Хашки трибунал под оптужбом за злочине против човечности и кршење закона и обичаја ратовања осудио на затворску казну од 22 године.

Оптужница против генерала Павковића је отпечаћена у октобру 2003. године, а он се 2005. године предао Трибуналу у Хагу.

СЛУЧАЈ „РАДИСЛАВ КРСТИЋ“

Tišina koja je pokrila pismo

Portal Novosti, 22.11.2024,

Radislav Krstić, osuđeni ratni zločinac, priznao je svoju ulogu u genocidu u Srebrenici, no njegovo priznanje upućeno je uz zahtev za prevremeno oslobađanje. Ipak, Nataša Kandić smatra da je priznanje iskreno i pita kako je moguće da nisu reagovalе ni vlasti ni opozicija

Ovdje ističem da prihvatom presude Tribunala iz 2001. i 2004. godine gdje se utvrđuje da su snage vojske kojoj sam pripadao počinile genocid protiv Bošnjaka u Srebrenici u julu 1995. godine, da sam ja pomagao i podržao genocid tako što sam znao da neki članovi Glavnog štaba imaju namjeru da počinе genocid, da sam znao da Glavni štab nema dovoljno svojih snaga da izvrši pogubljenja bez upotrebe Drinskog korpusa i da sam znao da će upotreba snaga pod mojom komandom značajno doprinijeti da se izvrši egzekucija bošnjačkih zarobljenika.

To je tek mali fragment pisma koje je napisao ratni zločinac Radislav Krstić, komandant Drinskog korpusa Vojske Republike Srpske, inače prvi haški optuženik kojeg je Međunarodni krivični sud osudio za genocid u Srebrenici. U avgustu 2001. prvo je osuđen na 46 godina zatvora, a potom mu je kazna nakon žalbe smanjena na 35 godina. Proglašen je krivim za pomaganje i podržavanje genocida počinjenog u Srebrenici u julu 1995. Krstićevo pismo u junu je Međunarodnom rezidualnom mehanizmu za krivične sudove poslala njegova odbrana, uz zahtev da ga se prevremeno pusti na slobodu.

Budući da je Krstić tražio da pismo bude objavljeno, Mehaničam ga je 13. novembra prosledio medijima.

“Ne tražim oproštaj, ne tražim opravdanje, ne tražim razumijevanje jer znam da ga ne mogu i ne trebam dobiti”, dodao je Krstić, koji se nada da bi zahvaljujući pismu nakon odslužene dvije trećine kazne mogao biti pušten na slobodu, zbog čega mnogi sumnjaju u iskrenost priznanja. Ali ne i Nataša Kandić, osnivačica Fonda za humanitarno pravo, koja smatra da je priznanje iskreno. - U svom je priznanju fokusiran na glavne političke probleme. Priznaje sve presude, svoju, kao i druge koje je Međunarodni sud izrekao i to u trenutku u kom u Srbiji imamo potpuno nepriznavanje presuda Međunarodnog krivičnog tribunala – kazala je Kandić za Novosti.

Ona ističe i da će priznanje osobe koja je bila na visokom vojnom nivou ostati kao relevantan dokument, kao što je to bio i izvještaj Komisije Vlade RS-a kojim se negira genocid u Srebrenici, bez obzira na to što ga je Skupština kasnije poništila. No Kandić je razočarana ignorancijom javnosti u vezi pisma. Mali broj medija ga je objavio, nisu reagovalе ni vlasti ni opozicija, zbog čega naša sagovornica zaključuje da imaju isti pogled na prošlost.

- Razočaravajuće su reakcije. Kako je moguće da ih nema, kako je moguće da se prećutkuje? Kao da su svi saglasni da tako treba da bude i kao da nemamo pogled na budućnost – ističe.

Jedna reakcija je ipak stigla i to

od Vojislava Šešelja, još jednog osuđenog ratnog zločinca. Šešelj je Krstića nazvao izdajnikom. Nataša Kandić smatra da je Šešelj rekao ono što su vlast, ali i dobar dio javnosti u Srbiji prećutali. U romanu “Previše mi to. Osam djevojčica” autor Darko Cvijetić ima lik Filipa, pokajnika, koji nakon odležane kazne zbog ratnih zločina, koja je iznosila 25 godina, izlazi nakon što je odslužio dvije trećine. Nakon 21 godine vraća se kući i govori: “Godinama sam zamišljao povratak, sramotu koju sam nanio porodici, braći na ratištima, a da ne govorim o komšijama. Tko sam danas? Jedva znam. Jedva sam našao mir. U vjeri, i u Bogu. Uz duboku svijest o ludilu učinjenog, o dubokom osjećanju stida i molitve za oproštaj, kako se moja duša ne bi susretala sa dušama onih koje sam ubio.” Dodajmo još i ovaj detalj: “Pokušao sam nekoliko puta obuzdati rođake i prijatelje, sugrađane, čak i TV ekipe. Kako mislite – heroj, jeste li normalni – nisam ja heroj nego višestruki ubojica nedužnih žena!? Uzalud sam tražio mir. I sela sam palio. Bogomolje. Bacio bombu na igralište s djecom.” Cvijetić za Novosti komentira da mu je, čim se pojavilo Krstićevo pismo, bilo jasno “kako se paralele same povlače, kako stvarnost nadigrava svaku fikciju”.

- Koliko pratim, portali ga već zovu izdajicom, “Titovim oficir” bez časti. Uvijek zaborave da im je heroj Mladić isto “Titov pukovnik”, i da je pola rata nosio petokraku, a pola srpsku trobojku – ukazuje Cvijetić.

Napominje da je i njegov roman

kanselovan, najprije u Republici Srpskoj, zatim i u Federaciji i u Srbiji, a pored Krstićevog pisma njegov roman deluje kao loša, mala konstrukcija. Tišinu koja prati priznanje naziva jezivom. - Ne vjeruju mu, trude se učiniti pismo nevidljivim. Pokušavam zamisliti Krstićeve reakcije na tišinu koja je pokrila pismo. On, kao ni Filip iz romana, ne može shvatiti da ovdje vrijeme gotovo da i nije bilo pomično. U njemu se odigravao prevrat (hajde da povjerujemo u to), ali prevrata nije bilo više nigdje. Mi smo zaleđeni u vremenu. On nam je zaleđen kao heroj, i šta bi on sad? Slobodu? Pismo je već osušena tinta koja blijedi. U toj praznini ogleda se užas. U toj praznini rodio se K. K. iz Ribnikara, ili je pala nadstrešnica u Novom Sadu... Koliko je djevojčica previše? – pita se Cvijetić. Dio pisma odnosi se i na Krstićevu želju da posjeti Potočare. “Želio bih da se još jednom u životu nađem u Potočarima, da se poklonim žrtvama i zamolim za oproštaj.” “On bi došao u Potočare, to je važno što je rekao, ali sigurno

se porodice sa njim ne bi željele susresti”, rekla je za Slobodnu Evropu Nura Begović, koja je u genocidu u Srebrenici izgubila 19 članova porodice. Nataša Kandić ne vjeruje da će do toga doći jer smatra da će Krstić, ako i izađe iz zatvora prije vremena, biti izolovan. Njegova prevremena sloboda neće biti nimalo priyatna. Važno je što bi on hteo da ode u Potočare, ali ako bi hteo i nešto da kaže, ne bi imao gde, biće izdajnik. Poneki medij bi se povremeno pitao šta se događa sa Potočarima, ali ono što je najbitnije je da će njegovo priznanje ostati u svim istorijskim dokumentima – zaključuje ona. Skepsu da je priznanje iskreno produbljuje iskustvo sa Biljanom Plavšić, bivšom predsjednicom Republike Srpske, koja je pred istim sudom osuđena na 11 godina za genocid i ratne zločine. Ona je također priznala svoju krivicu, da bi je po oslobađanju povukla. Nataša Kandić ističe da je u tom slučaju bilo jasno da ona želi slobodu, kao i da joj je to bio jedini interes, a da je Krstićevo priznanje drugačije. Dodaje i da je krug nekadašnjih saradnika Biljanu

Plavšić zbog priznanja smatrao izdajnicom, ali da joj je Beograd sve oprostio, pa ona sada tamo i živi “građanskim životom”, pojašnjava naša sagovornica. Cvijetić smatra da to što je Plavšić povukla priznanje krivice, kao i eventualno Krstićevo odustajanje od pokajništva, ništa ne umanjuju. - Oni/ona je izdala i ljudskost i kost. Ostaju usta puna zemlje kojima je nemoguće izvinjavati se, i zemlja puna usta žrtava koja ih čekaju tamo gdje kane zinuti – kaže on. Vratimo se na kraju još jednom Krstićevom pismu u kojem, između ostalog, stoji: “Volio bih da moje riječi pročitaju i razumiju mladi koji danas žive na prostorima gdje je nekada bila zemlja koja se zvala Jugoslavija. Volio bih da ljudi koji će zajedno živjeti na tim prostorima kada mene ne bude, ako do njih nekim čudom dođu ove riječi da zastanu i pomisle – nikad više. Nikad više rat, nikad više smrt zbog toga što je neko druge vjere, duge nacije ili drugačijeg uvjerenja, nikad više genocid.”

СЛУЧАЈ „МИЛАН МАРТИЋ“

„НОВОСТИ”: СРПСКИ ЗАТОЧЕНИЦИ ПРЕБАЧЕНИ У ТАЛИН

БЕОГРАД, 29. ЈАНУАРА /СРНА/ -

Четворица српских хашких осуђеника Милан Мартић, Драгомир Милошевић, Радислав Крстић и Милан Лукић, који казне издржавају у естонском затвору Тарту на истоку земље, пребачени су у други затвор у главном граду те државе Талину, пишу “Вечерње новости”.

Према незваничним подацима, Естонци затвор у Тарту претварају у војну касарну у којој ће бити смјештени шведски војници и због тога исељавају затвор, а све осуђенике пребацују у друге

казнене затворе.

Четворица Срба већ су издржали двије трећине казне, чиме су се стекли услови за пуштање на условну слободу и они су то више пута тражили, али предсједници Механизма у Хагу одбијају да их пусте.

Лист пише да су естонски затвори познати по неусловности и неиспуњавању основних стандарда које прописују међународне норме.

Најдуже у естонском затвору је некадашњи предсједник Републике Српске Крајине Милан

Мартић, који осуђен на 35 година затвора, а у Естонију је пребачен 2009. године. Након њега хашке судије су у Естонију послале 2011. године команданта Сарајевско-романијског корпуса Војске Републике Српске генерала Драгомира Милошевића, осуђеног на 29 година затвора. У исти затвор је 2014. године послат Милан Лукић који је осуђен на доживотну робију, а прошле године је стигао генерал Радислав Крстић, осуђен 2004. године на 35 година затвора. Генерал Крстић је казну издржавао у Великој

Британији, гдје су га исламски екстремисти замало убили, па је 2013. године пребачен у Пољску.

Ту је био до 2023. године, када су га Пољаци вратили у Схевенинген, јер се по пољским законима он рехабилитовао и издржао казну.

У Естонију је пребачен јер су све друге европске земље одбиле да га приме на издржавање казне, пошто по њиховим законима, након 20 и више година у затвору, он мора да буде пуштен на слободу.

МАРТИЋУ НЕ ПРАШТАЈУ ШТО ЈЕ УВРЕДИО ХРВАТСКЕ ОРУЖАНЕ СНАГЕ: Судија Сантана поново одбила да га пусти на условну слободу

НОВОСТИ, 14. 07. 2026. Слађана Матић

ПРЕДСЕДНИК Механизма за кривичне судове у Хагу Грасијела Гати Сантана одбила је захтев бившег председника Републике Српске Крајине Милана Мартића, који се налази у затвору у Естонији, да га после две трећине издржане казне пусти на условну слободу.

Мартића је Хашки трибунал 2008. године осудио на 35 година затвора и следеће године је пребачен на издржавање казне у Естонију. Он је до сада више од 23 године у затвору, јер се предао 2002. године, мада је суд у Хагу навео да то није било баш добровољно. Две трећине казне су му истекле 8. септембра 2025. године.

Судија Сантана је у образложењу навела да захтев српског осуђеника одбија, јер не пати од акутне кризе или животно угрожавајућег здравственог стања, јер нема убедљивих хуманитарних разлога за превремено пуштање и не показује знаке жаљења и кајања због дела за која је осуђен. Сантана је навела да је већ у фебруару ове године разматрала захтев за условно пуштање Мартића, када су је естонске власти обавестиле да по њиховим законима он може да иде на слободу и да је тада одбила тај захтев Естоније. Она каже да је тада закључила да велика тежина Мартићевих злочина и његов неуспех да покаже довољне знаке рехабилитације говоре против његовог превременог пуштања на слободу и да

се од тада ништа није променило, па је сада за исту одбијајућу одлуку користила документацију, коју је и тада користила.

Она је оспорила Мартићеву тврдњу да је одслужио две трећине казне у неповољном положају у поређењу са другима, којима је одобрено превремено пуштање на слободу након достизања исте фазе од две трећине казне, наводећи да су поређења са другима небитна, јер сваки случај представља јединствене околности.

- У одбијајућој одлуци од 4. фебруара 2026.

године утврдила сам да иако је Мартић показао добро понашање у затвору и било је неких знакова да би могао да се успешно реинтегрише у друштво, нисам имала информације, које би указивале на то да је Мартић прихватио одговорност за своје злочине, показао знаке критичког размишљања или изразио истинско кајање или жаљење и последично сам закључила да још није достигао ниво рехабилитације довољан да заслужи превремено пуштање на слободу - навела је Сантана. - Ослањала сам се и на извештај естонских

власти да Мартић “себе сматра политичким затвореником”, да не жели да говори о својим злочинима, верујући да је изречена казна “политички мотивисана” и да му је понуђена прилика да комуницира са психијатром или психологом, што није прихватио. У медијском члану из 2019. године Мартић је, између осталог, покушао да оправда напад на Загреб, назвао себе “првом жртвом појаве неофашизма у свету” и наставио да користи увреде да би описао хрватске оружане снаге.

UJEDINJENE NACIJE		MICT-14-82-ES 8/748 D8-1/748 TER 28 July 2026	
		Predmet br. MICT-14-82-ES	
Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove		Datum: 13. jul 2026.	
		Original: engleski	
<u>PREDSEDNICA MEHANIZMA</u>			
Rešava:	sudija Graciela Gatti Santana, predsednica		
Sekretar:	g. Abubacarr M. Tambadou		
Odluka od:	13. jula 2026.		
TUŽILAC			
protiv			
MILANA MARTIĆA			
JAVNA REDIGOVANA VERZIJA			
ODLUKA PO MOLBI ZA PREVREMENO PUŠTANJE NA SLOBODU MILANA MARTIĆA			
g. Milan Martić			
Republika Estonija			

1/748 TER Prevod	
KONSTATUJUĆI da Martić nije pokazao da postoje uverljivi humanitarni razlozi koji opravdavaju njegovo privremeno puštanje na slobodu;	
UZIMAJUĆI U OBZIR da sam se, pošto nijedan od sudija koje su Martiću izrekle kaznu nije sudija Mehanizma, u skladu s pravilom 150 Pravilnika i paragrafom 16 Uputstva, konsultovala sa sudijom Josephom Masancheom i sudijom Vagnom Joensenom;	
UZIMAJUĆI U OBZIR dalje da su i sudija Masanche i sudija Joensen, naglasivši, između ostalog, da Martić ne pokazuje znakove kajanja, obojica saglasni s mojim mišljenjem da Molbu treba odbiti;	
IZ GORE NAVEDENIH RAZLOGA.	
OVIM ODBIJAM Molbu; i	
UPUĆUJEM sekretara da Tužilaštvu u Srbiji dostavi javnu redigovanu verziju ove odluke što je pre moguće.	
Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je merodavna verzija na engleskom.	
Dana 13. jula 2026, U Hagu, Holandija.	/potpis na originalu/ sudija Graciela Gatti Santana predsednica
[pečat Mehanizma]	

СЛУЧАЈ „ЈОВИЦА СТАНИШИЋ И ДРУГИ”

Bivši načelnik DB-a traži oslobađanje posle dve trećine izdržane kazne za zločine u Hrvatskoj i BiH

N1, Beta, 29.04.2026,

Bivši načelnik Službe državne bezbednosti (SDB) Srbije Jovica Stanišić zatražio je od suda u Hagu da ga privremeno oslobodi izdržavanja kazne od 15 godina zatvora na koju je osuđen zbog ratnih zločina u Hrvatskoj i BiH, 1992-95.

U danas objavljenom zahtevu, podnetom sudu krajem marta, Stanišić (76) navodi da je do 10. marta ove godine izdržao 10 godina u zatvoru, odnosno dve trećine ukupne kazne.

Po pravilima suda, to je nužan uslov da bi njegov zah-

tev za privremeno oslobađanje uopšte bio razmotren.

U zahtevu i prpratnom ličnom pismu sudu, Stanišić je naglasio da prihvata nalaze presude i izrazio je žaljenje i kajanje zbog zločina koje su počinili Srbi i za koje je on, između ostalih, bio proglašen krivim.

Branilac Vejn Džordash (Wayne Jordash) u zahtevu je, međutim, ocenio da Stanišićev doprinos tim zlodelima nije bio odlučujuće veliki i naglasio da je Stanišić, nasuprot tome, znatno doprineo mirovnim naporima međunarodne zajednice za okončanje ratova u Hrvatskoj i BiH, uključujući oslobađanje oko 300 vojnika Unprofora, dvojice francuskih pilota i američkog

novinara Dejvida Rouda (David Rhode) iz ruku Vojske Republike Srpske.

U zahtevu se ističe i Stanišićeva odlučujuća uloga u primoravanju srpskih lidera u Hrvatskoj i BiH da prihvate Vensov, odnosno Dejtonski mirovni sporazum, koju su priznale i vodeće zapadne sile.

Odbrana tvrdi i da je Stanišić “uz lični rizik ponudio saradnju” sa haškim tužilaštvom i pre nego što je sam bio optužen 2003. godine, iako vlasti u Beogradu do tada nisu bile usvojile zakon o saradnji s Haškim tribunalom.

Advokat Džordaš naznačio je i da je Stanišićevo ponašanje u pritvoru, kao i u zatvoru Valdhajm u Nemačkoj gde izdržava kaznu od jula prošle godine, bilo primereno i da zatvorska uprava stoga preporučuje da on bude oslobođen daljeg izdržavanja kazne.

Navodeći da bi, usled dugotrajne hronične bolesti, Stanišića trebalo pustiti na pre vremenu slobodu i iz humanitarnih razloga, njegov branilac je u zahtevu podvukao:

“Stanišić ne traži simpatije, već samo malo razumevanja i malo milosti. On je star 76 godina i nepokretan je. Prevremeno oslobađanje bi mu dozvolilo da kratak, ali dragocen, poslednji period života provede kod kuće sa suprugom i sinom, u svojoj zajednici. Suprotno tome, odbijanje ovog zahteva bi ga gotovo sigurno osudilo na osamljeno umiranje u udaljenom zatvoru”.

O Stanišićevom zahtevu odlučiće predsednica suda u Hagu, urugvajski sudija Grasijela Gati Santana (Graciela Gatti).

U ličnom pisanom obraćanju Santani, Stanišić je ocenio da je rat u bivšoj Jugoslaviji bio “tragičan za sve koji su u njemu učestvovali, a naročito za one nad kojima su zločini bili počinjeni”.

Iako su sve strane u ratu počinile zločine, Stanišić tvrdi da su za njega “najveću težinu imali zločini koje su počinili pripadnici srpskog naroda, a naročito oni koji su ta zlodela opravdavali kao odmazdu za zločine nad mojim narodom u prošlosti”.

“Duboko žalim i izvinjavam se zbog mojih zločina, naročito posle presude u vezi sa mojim učešćem u udruženom zločinačkom poduhvatu, koju je sud u Hagu izrekao posle pravnog procesa koji je trajao 20 godina”, naglasio je Stanišić u pismu predsednici suda u Hagu.

On je naglasio da, iako “poštuje i prihvata presudu”, veruje da ima mnogo ljudi, ne samo među Srbima, koji poštuju njegov doprinos “mirnom i civilizovanom rešavanju sukoba u bivšoj Jugoslaviji”.

Stanišić je podsetio da je 30 godina odbijao da za medije govori i učestvuje u javnim političkim debatama zato što je “nastojao da zaštiti i očuva SDB Srbije od žestokih političkih figura i partija u Srbiji”.

“Moj jedini saveznik bio je Vrhovni sud Srbije, kojem sam poklonio poverenje u odlučivanju o ljudskim pravima, zakonu i Ustavu. Važno je naglasiti, u tom

smislu, da ja nikada ni pre rata nisam davao prednost interesima mog naroda i vere nad drugim narodima i verama”, napisao je Stanišić.

Pravosnažnu presudu i kazne od po 15 godina zatvora Stanišiću i saoptuženom nekadašnjem prvom operativcu SDB Srbije Franku Simatoviću-Frenkiju, haški sud je izrekao 31. maja 2023.

Zbog lošeg zdravstvenog stanja, Simatovića je sud pustio na uslovnu slobodu krajem avgusta iste godine.

Proces Stanišiću i Simatoviću, uključujući prvo i ponovljeno suđenje, trajao je pune dve decenije i bio je najduži u istoriji Tribunala.

Stanišića i Simatovića je apelaciono veće haškog suda proglasilo krivim kao učesnike udruženom zločinačkom poduhvatu progona Muslimana i Hrvata iz BiH i Hrvatske, 1992-95.

Sud je time za po tri godine povećao prvostepene kazne od 12 godina zatvora koje je Stanišiću i Simatoviću (76) izrekao u junu 2021. zbog pomaganja i podržavanje zločina Crvenih beretki u Bosanskom Šamcu 1992.

Apelaciono veće suda delimično je usvojilo je žalbu tužilaštva i poništilo glavne nalaze iz prvostepene presude.

Žalbeno veće je Stanišića i Simatovića, kao protagoniste zločinačkog udruženja, proglasilo krivim za zločine Crvenih beretki, Srpske dobrovoljačke garde Željka Ražnatovića Arkana i Škorpiona u Bijeljini, Zvorniku, Bosanskom Šamcu, Sanskom Mostu, Trnovu i Dalju.

Prema pravosnažnoj presudi, Stanišić i Simatović su za te zločine odgovorni kao učesnici u udruženom zločinačkom poduhvatu čiji je cilj bilo trajno i nasilno uklanjanje nesrpskog stanovništva iz delova BiH i Hrvatske.

Stanišić i Simatović prvi su bivši zvaničnici Srbije pravosnažno osuđeni za zločine nad Muslimanima i Hrvatima pred međunarodnim sudom.

Prema optužnici protiv Stanišića i Simatovića, na čelu tog zločinačkog udruženja bio je tadašnji predsednik Srbije Slobodan Milošević, a glavni učesnici su bili srpski lideri iz BiH i Hrvatske.

Apelaciono veće proglasilo je Stanišića i Simatovića krivim po pet tačaka optužnice za krivična dela progona, ubistva, deportacije i prisilnog premeštanja Muslimana i Hrvata iz navedenih opština.

Prvostepenu presudu za pomaganje i podržavanje zločina u Bosanskom Šamcu, žalbeno veće je ukinulo. Žalbeno veće je, takođe, poništilo nalaz iz prvostepene presude da Stanišić i Simatović nisu bili učesnici u udruženom zločinačkom poduhvatu i da nisu delili zločinačku nameru ostalih učesnika, iako su za to udruženje znali.

Zaključak da su Stanišić i Simatović bili učesnici u udruženom zločinačkom poduhvatu, žalbeno veće

je izvelo iz nalaza da je SDB Srbije s njima na čelu, u septembru 1995, finansirala Srpsku dobrovoljačku gardu (SDG) Željka Ražnatovića Arkana kada je ta formacija u Sanskom Mostu počinila zločine nad tamošnjim Muslimanima, uključujući i ubistvo 75 osoba.

“Stanišić i Simatović bili su odgovorni za te isplate u vreme ubistva i time su značajno doprineli udruženom zločinačkom poduhvatu”, rekla je, saopštavajući presudu, predsedavajuća žalbenog veća sudija Gati Santana.

Na osnovu tog nalaza, žalbeno veće je utvrdilo da su Stanišić i Simatović bar od vremena obuke Crvenih beretki u logoru Pajzoš, krajem 1991, i zauzimanja Bosanskog Šamca, s proleća 1992, do zločina Ražnatovićeve formacije u Sanskom Mostu, u jesen 1995, “imali zločinačku nameru da ostvare udruženi zločinački poduhvat uklanjanja većine Muslimana i Hrvata iz delova BiH i Hrvatske”.

Stanišića i Simatovića, žalbeno veće je stoga proglasilo krivim za krivična dela “glavnih počinilja” među članovima udruženog zločinačkog poduhvata poput Ražnatovića ili Škorpiona.

Na osnovu tog nalaza, Stanišić i Simatović osuđeni su i za ubistvo šestorice muslimanskih mladića iz Srebrenice koje su u julu 1995. kod Trnova počinili Škorpioni.

Snimak tog zločina, koji su zabeležili sami počinioци, prikazan je kao dokaz na suđenju Stanišiću i Simatoviću i na drugim procesima pred Haškim tribunalom.

Stanišić i Simatović osuđeni su i za ubistva desetina nesrba u Zvorniku, Bosanskom Šamcu i Sanskom Mostu, kao i za ubistvo Marije Senaši u okolini Dalja 1992.

Proглашени su krivim i za progon, deportaciju i prisilno premeštanje u Bijeljini, Bosanskom Šamcu i Sanskom Mostu, 1992-95.

Ta krivična dela okvalifikovana su kao zločini protiv čovečnosti i kršenje zakona i običaja ratovanaj.

U izdržani deo kazne, sud je u maju 2023. Stanišiću priznao 2.643 dana, a Simatoviću 3.048 dana.

Proces Stanišiću i Simatoviću – uključujući prvo i ponovljeno suđenje – najduži je u istoriji suda u Hagu i trajao je 20 godina.

Stanišića i Simatovića uhapsile su vlasti Srbije tokom operacije Sablja posle ubistva premijera Zorana Đinđića 2003. godine. Stanišić je bio prebačen u Hag 11. juna, a Simatović 30. maja te godine. U prvom pojavljivanju pred sudijom, obojica su izjavila da nisu krivi. Prvo suđenje je počelo, posle jednog neuspešnog pokušaja, u junu 2009.

U maju 2013, Haški tribunal je prvostepenom presudom Stanišića i Simatovića oslobodio krivice za zločine u Hrvatskoj i BiH, 1991-95, za koje su bili optuženi. Tužiocі su uložili žalbu, a apelaciono veće Tribunala je u decembru 2015. poništilo prvostepenu presudu i naložilo novo suđenje koje je počelo u junu 2017, a završilo se novom prvostepenom presudom 30. juna prošle godine. Stanišić je celo ponovljeno suđenje proveo na privremenoj slobodi u Beogradu zbog bolesti.

Kako su ranije utvrdili lekari u Hagu i u Beogradu, Stanišić godinama pati od hronične bolesti organa za varenje (paučitis) i teške depresije. Stanišić i Simatović su, odlukom suda, i tokom prvog procesa više puta bili privremeno puštani iz pritvora.

СЛУЧАЈ „РАТКО МЛАДИЋ“

Одбијен захтев да се Младић пусти из Хага, 'има потребну негу'

ББЦ, 24.04.2026

Ратко Младић неће бити раније пуштен из затвора у Хагу због нарушеног здравља, саопштила је суткиња Грасијела Гати Сантана, председница Међународног резиденцијалног механизма за кривичне судове у том граду.

Иако је суд претходно доносио и другачије одлуке по питању превременог пуштања осуђених за ратне злочине због угроженог здравља, Младићев случај је „другачији“, наводи се у саопштењу.

Услови лечења у затворској болници су на нивоу који бившем генералу Војске Републике Српске осуђеном за геноцид и ратне злочине „максимално гарантује комфор“ и

притвор неће угрожити његово стање.

„Нема додатних доступних терапија које већ нису доступне у Холандији“, закључила је суткиња.

Младићево стање је „врло озбиљно, погоршава се и он се ближи смрти“, али је засновано на хроничним и вишеструким болестима, а не на акутном обољењу које брзо напредује и доводи до смрти, образложила је.

Додаје да је бившем генералу, осуђеном због геноцида у Сребреници 1995. године, сада омућућено да ужива у достојанству и основним правима, а наглашава да и због већег броја посета није потребно пуштање на лечење на слободи.

„Има користи од изузетног режима посета, који му омогућава чест контакт са пријатељима и фамилијом, а чланови породице имаће прилику да буду са њим и у последњим тренуцима”, наводи се у закључку. Младићеви адвокати су трећи пут до сада

поднели захтев за ранији отпуст 23. априла, овог пута додајући да се тражи „хитно” пуштање на „привремену или условну слободу из хуманитарних разлога будући да пати од неизлечиве болести и ближи се крају живота”, пише агенција Бета

ВИШЕ ОД ДВА МЈЕСЕЦА НЕМА ОДГОВОРА ИЗ УН О ОДБИЈАЊУ ДА ГЕНЕРАЛ МЛАДИЋ БУДЕ ПУШТЕН НА ЛИЈЕЧЕЊЕ

БЕОГРАД, 24. ЈУЛА /СРНА/-

Одбрана генерала Ратка Младића више од два мјесеца чека одговор на писмо које је упутила комитетима УН за људска права након посљедњег одбијања Хага да га због тешког здравственог стања пуште на лијечење у Србију, рекао је Српски генералов син Дарко Младић.

“Немамо још никакав одговор, иначе, споро одговарају и то може да траје месецима. Они би морали да нам дају било какав одговор”, рекао је Дарко Младић.

Најавио је да ће његовог оца наредне седмице у Хагу посјетити Амбасадор Србије у Холандији и државни секретар Ливија Павићевић, а у петак два најблискија ратна друга и пријатеља, један из Републике Српске и један који сад живи у иностранству.

Дарко Младић је рекао да у Хагу нису прихватили никакву сугестију љекара из Србије у вези са лијечењем његовог оца и да терапију “гурају по свом”.

Он и његов најмлађи син данас су се видео-колом чули са генералом за кога је рекао да је лоше, али стабилно. “Пола сата смо помало причали. Средан сам да је стање сад стабилно и да се не погорша”, рекао је Дарко.

Напоменио је да је његовог оца уназад двије седмице посјетио и свештеник Војислав Билбија, да су чак успјели да одиграју партију шаха и да генералу све ове посјете много значе. “Неко је увек с њим”, рекао је Дарко.

Када је ријеч о снимању филма о његовом оцу, Дарко је навео да је 95 одсто материјала снимљено и да ће се,

када обезбиједи рачунар, кренути са монтажом.

Хашки Механизам одбио је 14. маја захтјев одбране да генерал Ратко Младић буде пуштен на лијечење у Србију због тешког здравственог стања. Непосредно након тога одбрана се обратила различитим комитетима УН за људска права, који до сада нису послали никакав одговор.

Генерал се од 2024. године налази у притворској болници у Хагу, гдје је под палијативном његом.

Међународни резидуални механизам за кривичне судове у Хагу више пута је одбио захтјев да генерал Младић буде пуштен на привремену слободу на лијечење у Србију.

Младић током посете представника Србије у Хашком трибуналу: „Србија, мајка”

РТ Балкан, 29. јул 2026.

Дарко Младић је рекао да је здравствено стање генерала Младића и даље тешко и да нема неких промена. Он је казао да је добро што су га посетиле државни секретар у Министарству за људска и мањинска права и друштвени дијалог Ливија Павићевић и амбасадор Србије у Холандији Марина Јовићевић и што су му дале подршку да издржи.

Генерала Ратка Младића, који већ две године лежи непокретан у хашкој притворској болници, посетили су представници Србије, а он је током те посете поручио “Србија, мајка”, рекао је његов син Дарко Младић.

Хаг оставља Ратка Младића да умре у затворској болници: Породица и одбрана се обраћају УН

Он је рекао да је здравствено стање генерала Младића и даље тешко и да нема неких промена.

“Мало је говорио. Рекао им је: ‘Србија, мајка.’ То их је највише дирнуло да је у тако тешкој ситуацији и даље остао несаломив”, рекао је генералов син за Срну.

Дарко Младић каже да је добро што су га посетиле државни секретар у Министарству за људска и мањинска права и друштвени дијалог Ливија Павићевић и амбасадор Србије у Холандији Марина Јовићевић и што су му дале подршку да издржи, преноси РТРС.

Напоменуо је да ће у петак, 31. јула, генерала Младића да посете и два његова ратна друга, један пратилац и један возач.

Државни секретар у Министарству за људска и мањинска права и друштвени дијалог Србије Ливија Павићевић и амбасадор Србије у Холандији Марина Јовићевић обишле су у понедељак, 27. јула, у хашком притвору генерала Ратка Младића и Мићу Станишића, којем је остало још пет година затворске казне.

Павићевићева: Генерал Младић је непокретан, једино у Србији може добити пун третман

СЕЛЕКТИВНА ПРАВДА КОЈА СЕ ВРШИ ПРЕМА ЉУДИМА СРПСКЕ НАЦИОНАЛНОСТИ ЈЕ ЗАИСТА НЕШТО ШТО ЈЕ ЈАСНО ВЕЋ СВИМА, ИМАЈУ САМО ЈЕДАН КАНАЛ НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ И МОГУ ДА ГЛЕДАЈУ САМО РАДИО-ТЕЛЕВИЗИЈУ СРБИЈЕ

Политика, 28.07.2026.

Државна секретарка у Министарству за људска и мањинска права и друштвени дијалог Ливија Павићевић изјавила је данас да би Ратко Младић требало да се пусти на лечење у Србију јер једино у Србији може да добије третман у пуном капацитету.

Она је, након што је са амбасадорком Србије у Холандији Марином Јовићевић обишла у затвору у Хагу Младића и Мића Станишића, рекла за Танјуг да Младић тешко говори и да је непокретан, као и да је једино што је успео да каже „Србија мајка”.

„Наша мајка, то је једино што је успео да нам каже. Мислим да би људи који су у оваквом здравственом стању и за које изречена казна више нема сврху, требало да, с аспекта људских права, добију прилику да се лече у својим земљама, у земљи свог порекла. Нажалост, знамо да је третман такав да је Србија више пута давала гаранције за привремено пуштање на слободу генерала Младића, да би се лечио у Србији, и да је, како се од почетка није приступило лечењу на адекватан начин, та његова болест узнатпредовала, и можемо рећи да је он сада у терминалној фази”, рекла је Павићевић.

Према њеним речима, у Хагу се позивају на то да је само канцер у терминалној фази, али да и врста болести коју има Младић има успоне и падове и да сваког тренутка може да се догоди да се деси тај исход који не желимо.

„Дакле, говорим о томе да су услови стечени и да би генерал Младић требао да се лечи и да се пусти на слободу, и да се пусти привремено на слободу, и да, наравно, уз гаранције које смо давали више пута, добије адекватно лечење у Републици Србији”, рекла је Павићевић.

Када се ради о Мићу Станишићу, Павићевић каже да је он у бољем здравственом стању, да се добро држи и да му је остало још пет година затворске казне.

Како је истакла Станишић је рекао у каквим условима проводи дане, шта му је потребно, какви су услови у затвору. „Оно што је интересно јесте да они имају само један канал на

српском језику, дакле, могу да гледају само Радио-телевизију Србије, друге канале немају. У неком моменту су имали и БН, међутим, то им је укинато. Тако да, оно што ми као Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог чинимо, то је да свакодневно пишемо комитетима, пишемо и министарствима, и другим министарствима, где су наши други затвореници који служе казне, а који су осуђени од стране Хашког трибунала”, рекла је Павићевић.

Истиче да се труди да им се побољшају услови када већ не могу да се изборе за пуштање на слободу после две трећине издржане казне. Према њеним речима већина српских затвореника има испуњене услове за то, али постоји, како је рекла селективна правда.

„Та селективна правда која се врши према људима српске националности је заиста нешто што је јасно већ свима. Осуђеници других националности су пуштани после две трећине казне, и то је нешто што и они наводе сами када се с њима разговара, било у Естонији, било овде у Хагу. Њима је болно што су други учесници ратова, других националности, пуштани после издржане две трећине казне, а што наши држављани у врло малом проценту, можда 10-12 одсто у почетку. После 2018. године, готово нико није пуштен”, рекла је она.

Наглашава да се по томе види третман према нашим грађанима, и да је то болно.

„То је оно за шта ћемо се ми борити. Ми од тога нећемо одустати. Ми пишемо свим релевантним чиниоцима, широм Европе и света, указујемо на те пропусте и на те грешке, а какав ће исход бити, то ћемо видети”, рекла је она.

Додала је и да је ово њена друга посета хашком затвору и да је први пут била пре два месеца. Мићо Станишић, који је био први министар унутрашњих послова Републике Српске, осуђен је 2013. године на 22 године затвора, док је Ратко Младић осуђен на доживотну затворску казну и Механизам за кривичне трибунале у Хагу одбија да га пусти на лечење у Србију иако је имао неколико можданих удара, тешко говори и не креће се, преноси Танјуг.

ПРОЦЕСУИРАЊЕ РАТНИХ ЗЛОЧИНА НАД СРБИМА ПОЧИЊЕНИХ У БИХ

PETROVAČKA I PRIJEDORSKA CESTA – SLUČAJ “HRVATSKI PILOTI”

Štrbac: Zreli uslovi za osuđujuću presudu za zločin na Petrovačkoj cesti

Srna, 08.07.2026,

Direktor Dokumentaciono-informacionog centra “Veritas” Savo Štrbac ocijenio je da su sazreli uslovi za donošenje osuđujuće presude optuženima za zločin na Petrovačkoj cesti, bez obzira na to što se troje svjedoka nije pojavilo na danas zakaznom suđenju u Višem sudu u Beogradu.

Štrbac je istakao da to što svjedoci nisu došli ne može da promijeni ništa u činjeničnom smislu u vezi sa porodicom Drča, o čijem je stradanju trebalo da bude riječi na sudu jer se zna da su na Petrovačkoj cesti iz te porodice ubijeni baka i dvoje unuka i da je bilo ranjenih.

- Ne mogu stradati da ispadnu iz presude zato što neko nije svjedočio pred sudom. Drugo, oštećeni imaju pravo da podnesu odštetni zahtjev preko punomoćnika koji to mogu da urade umjesto njih – rekao je Štrbac Srni.

Ne vjeruje da će sud uspjeti u namjeri da obezbijedi iskaz tih svjedoka putem video-linka iz inostranstva, gdje žive.

- Ovo nije ništa novo i oni su znali za suđenje. Već negoduju neki drugi koji su svjedočili što se oni ne pojavljuju. Najprije su oštećeni bili sa pravom ljuti što niko nije bio optužen, sada, kad su optuženi hrvatski oficiri, oštećeni neće da dođu na svjedočenje – naveo je Štrbac.

On je rekao da oštećeni ne moraju da dođu da svjedoče ako neće, navodeći da ima dosta materijalnih dokaza i vještačenja da se ovo završava.

- To je zrelo za presudu, i to da bude osuđujuća, stradali su civili. Nije sporno čiji su bili avioni, kao šta su optuženi bili po funkciji – izjavio je Štrbac. On je ukazao da optužene oficire hrvatskog ratnog vazduhoplovstva niko ne tereti da su oni upravljali avionima iz kojih je gađana izbjeglička kolona na Petrovačkoj cesti, nego po komandnoj odgovor-

nosti, jer su dvojica bili komandanti eskadrila, a dvojica komandanti baza.

Suđenje četvorici hrvatskih oficira u odsustvu za zločin na Petrovačkoj cesti u avgustu 1995. godine, bilo je zakazano za danas, a odgođeno je za 25. septembar zbog izostanka tri svjedoka, za koje je punomoćnik oštećenih rekao da su odustali od svjedočenja.

Optužnicom za zločin na Petrovačkoj cesti obuhvaćeni su pripadnici hrvatskog ratnog vazduhoplovstva Vladimir Mikac iz Ptuja, Zdenko Radulj iz Osijeka, Željko Jelenić iz Pule i Danijel Borović iz Varaždina.

Oni nisu dostupni pravosudnim organima Srbije, pa im se se sudi u odsustvu za ratni zločin protiv civilnog stanovništva, a na teret im je stavljeno ubijanje i ranjavanje civila, kao i uništavanje imovine.

U hrvatskom raketiranju izbjegličke kolone 7. avgusta 1995. godine kod Bosanskog Petrovca ubijeno je deset civila, među kojima je četvoro djece.

BOSNA I HERCEGOVINA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Tužilaštvo - Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine
Тужилаштво Босне и Херцеговине

Broj: A-I-335/25
Sarajevo, 25.6.2026. godine

DOKUMENTACIONO INFORMATIVNI CENTAR VERITAS

Dečanska 8/4
11 000 Beograd
Srbija
elektronska pošta: veritas@yubc.net

n/r Savo Štrbac, predsjednik

Veza: vaš akt putem elektronske pošte od 22.6.2026. godine

Poštovani,

U vezi vašeg dopisa i interesovanja za predmet tužilačkog broja T 20 0 KTRZ 0010925 15, nažalost nema novih detalja i informacija koje bismo vam mogli ustupiti.

Tužilaštvo BiH provelo je istražne radnje na području Bosne i Hercegovine, koje su bile objektivno moguće. S obzirom da se prijavljeni počinioci nalaze na području R Hrvatske a žrtve i oštećeni na području R Srbije, dalji rad na predmetu, direktno zavisi o saradnji i volji za saradnju tužilaštava u R Srbiji i R Hrvatskoj.

Tužilaštvo BiH će i dalje, na sastancima povodom saradnje tužilaštava zemalja regiona u predmetima ratnih zločina, isticati potrebu za regionalnom saradnjom i provođenjem aktivnosti a sa ciljem donošenja tužilačke odluke u navedenom predmetu.

S poštovanjem,

mr. sci. Boris Grubešić

Rukovoditelj Odjela za odnose s javnošću Tužiteljstva-Tužilaštva BiH

ПРОЦЕСУИРАЊЕ РАТНИХ ЗЛОЧИНА НАД СРБИМА ПОЧИЊЕНИХ У ХРВАТСКОЈ

СПЛИТ - СЛУЧАЈ „ЛОРА ТРИ”

Svjedočenje preživjelog iz logora Lora o zločinima koji ni nakon 33 godine nijesu stigli do suda

Radio Slobodna Evropa, 29.11.2025,

«Ubij me, zakolji samo me nemoj više mučiti... te vapaje sam čuo kroz jauke, po naglasku sam znao da su naši», tim riječima Veselin Bojović iz Žabljaka opisuje mučenje Crnogoraca u splitskom logoru Lora, u Hrvatskoj.

On je jedini Crnogorac koji je kao 19-godišnjak preživio 125 dana mučenja i zlostavljanja u Lori, ratne 1992. godine.

«Posle te noći sam čistio taj blok C, jedna je ćelija bila zatvorena... čistio sam krv, odsječeno uho i polni organ. Stražar Botić mi je rekao da su te noći mučeni moji zemljaci i da su sad u hladnjači», priča Bojović.

U Lori su od marta '92. hrvatski vojni policajci 72. jedinice Hrvatske Vojske zlostavljali i mučili civile i zarobljene pripadnike Jugoslovenske narodne armije (JNA), mahom srpske nacionalnosti, utvrđeno je pravosudnim presudama.

Za te ratne zločine, nad civilima - slučaj «Lora 1» i nad ratnim zarobljenicima - «Lora 2», Hrvatska je osudila osam vojnih policajaca na ukupno 60 godina zatvora.

Za razliku od njih slučaj «Lora 3» se još ispituje.

Da se upravo taj slučaj stradanja tzv. «nikšićko-šavničke grupe» vodi kao Lora 3, saopštilo je 2011. Županijsko državno odvjetništvo u Splitu.

Sudbinu te grupe - 14 zarobljenih pripadnika rezervnog sastava JNA iz Crne Gore - splitski tužioci ispituju od 2007.

Ali do danas nema optužnice.

U Lori su, kako se vjeruje, iz Crne Gore usmrćeni: Dušan Barović, Luka Gazivoda, Borivoje Zirojević, Ranko Vujović, Dragoman Doknić, Dragan Jakovljević, Pavle Popović, Miloš Perunović, Ratko Simović, Neđeljko Janković, Miljan Šušić, Radivoje Petković, Radomir Vulić i Luka Adžić (razmijenjen je avgusta '92. u teškom stanju, godinu kasnije umro je u Nikšiću).

Njihovi posmrtni ostaci su, godinama kasnije, nađeni na različitim lokacijama u Bosni i Hercegovini (BiH). Sahranjeni su u Crnoj Gori. Tijelo Miloša Perunovića do danas nije pronađeno.

Šta je Bojović preživio u Lori?

Bojović je zarobljen kao redovan vojnik JNA u proljeće '92. na teritoriji BiH.

«Zarobili su me pripadnici Hrvatske vojske u Gabeli, blizu Čapljine. Posle par dana su nas odveli u Loru. I šta sam tamo preživio to niko neće. U nekim trenucima je bolja bila smrt, samo da se prekrate muke», priča Bojović.

Ističe da su u Lori u «bloku C» najviše mučeni momci iz «nikšićko-šavničke grupe»:

«Luka Adžić iz Nikšića je bio u tom bloku i ispričao mi je sve šta su im radili, a ja sam slušao njihove jauke i muke dvije-tri noći. Dijelila nas je samo pregrada...»

Podsjeća da je Adžić jedini iz te grupe živ izašao iz Lore, putem razmjene u teškom psihofizičkom stanju od, čega je kaže, godinu kasnije umro u Nikšiću.

Bojović za RSE priča da je u Lori nebrojeno puta dobio batine. Premlaćivali su ga, kaže, i bejzbol palicama i mučili strujom:

«Odvedu me u tu prostoriju da bih se navodno javio mojim kući, na telefon. I kreće mučenje. Ja padam u nesvijest od bolova. To je improvizovani telefon, svežu mi žicu za prst, poliju vodom noge i zavrte... užasni bolovi, vjerujte...», prisjeća se Bojović.

On smatra da ljudski um ne može da zamisli kakve su sve načine smišljali da muče i premlaćuju zatvorene u Lori:

«Kupali nas gole hidrantom, izivljavali se, tukli čim i ko stigne, gazili čizmama... imam ožiljke i po licu».

Bojović kaže da se riječima ne može dočarati šta je vidio i preživio u Lori.

«Od dasaka od sanduka za municiju sam kovao mrtvačke sanduke. Ja i zatvorenik Čučak iz okoline Čapljine. Ja sam ih dva napravio....»

Bojović se, kaže, sjeća lica svih koji su ga mučili :

«Mene je najviše tukao upravnik (Tomislav) Duić, ali bih prepoznao sve njih, vjerujte. Prošlo je dosta godina i ljudi se mijenjaju, ali mislim da bih ih prepoznao. I danas mi u san dolaze...»

Smatra da je preživio jer ga je u Lori evidentirao Međunarodni crveni krst.

Dva puta je svjedočio u crnogorskom tužilaštvu o mučenjima zarobljenih u Lori.

Prvo je 2012. dao izjavu tužiteljki Lidiji Vukčević. A potom u februaru 2025. to ponovio u Specijalnom tužilaštvu na poziv tužiteljke Tanje Čolan Deretić.

To saslušanje je, kako je saopštila Akcija za ljudska prava, obavljeno po zamolnici splitskog tužilaštva.

Do danas, kaže Bojović, nema ni optužnice a ne pravosudnog epiloga.

Njemu je teško narušeno zdravlje zbog torture koju je kao redovan vojnik JNA preživio u Lori, ali od države Crne Gore ne prima nikakvu novčanu nadoknadu.

«Živim od krampe i kanala koje kopam, vežem cijevi u vodovodu, eto to radim. Od toga živimo ja i moja porodica. Imam dvoje djece, dva studenta», kaže Bojović.

Šta kažu porodice stradalih u Lori

Među stradalima iz «nikšićko-šavničke grupe» je i 27-godišnji Nikšićanin Ratko Simović.

Njegova supruga Radmila Simović tridest četiri godine traži istinu i pravdu o suprugu, koji je na ratište pošao kao rezervista JNA.

Za RSE kaže da država decenijama nije pominjala svoje stradale građane, iz «nikšićko-šavničke grupe».

«Moj suprug je otišao na poziv države, koja ne samo da ih nije zaštitila, već ih decenijama nije ni pominjala, nije tražila odgovornost, ni pokretala postupke za ta zlodjela...»

Simović ističe da za stradanje 14 momaka iz «nikšićko-šavničke» grupe do danas nije pokrenuta zvanična istraga:

«Niko nije osuđen ni institucijalno, ni moralno posle 34 godine. Hrvatska kao država Evropske unije (EU), nije priznala da je taj ratni zločin uopšte počinjen.»

Simović od države Crne Gore očekuje da se više potru-di i traži od Hrvatske da prizna taj ratni zločin i pokrene sudski postupak .

«Obzirom da se zna ko su, da se pokrene postupak i ako se utvrdi, da ih kažnjeni. I da se konačno zna šta je bilo sa ovim ljudima koji su završili u Lori, kako su završili i kroz šta su prošli».

Porodice stradalih traže veće angažovanje države

Zbog stradanja supruga od '98. prima, kaže, porodičnu invalidninu. Objašnjava da na to primanje zakonsko pravo imaju roditelji, supružnici ili djeca stradalih.

«Oni su bili mladi ljudi, malo ih je bilo oženjeno i imalo djecu. Roditelji većine stradalih više nijesu živi, pa tu invalidninu prima malo ljudi. Ja primam 538 eura», kaže Simović.

Ističe da se taj iznos nije mijenjao dvadeset godina, od 2006.

«Ona je sad nažalost puno manja nego što je bila dok je Crna Gora bila dio Jugoslavije i tako... O naknadi ili obeštice-nju države, nikad nijesam razmišljala.»

Simović kaže da nije bilo ni obećanja da bi porodice mogle biti obeštećene:

«I ne razmišljam o tome. Uvijek sam željela i tražila od države da ovaj ratni zločin ne ostane bez odgovora. Ako već idemo ka EU i u budućnost na tim vrijednostima, onda ne možemo na lažima i zataškavanjima».

Iako zna da je u toku revizija sporazuma između Crne Gore i Hrvatske o procesuiranju ratnih zločina, Simović kaže da je za nju važno da država traži odgovornost za svoje građane stradale u Lori.

«Ali mislim da od toga neće biti ništa, ja bih željela ali...I smatram da to Crna Gore duguje ne samo porodicama nego i sebi, zbog dostojanstva države, njene časti i istorijske odgovornosti. Da mora stati u odbranu svojih građana i tražiti punu istinu i odgovornost.»

Sumnje o stradanju 'barske grupe' u Lori

Akcija za ljudska prava je u februaru 2025. saopštila da Specijalno tužilaštvo Crne Gore od 2016. ispituje uvjerenja da su i pripadnici tzv. «barske grupe», prošli kroz Loru.

Pripadnici te grupe su, kako se vjeruje: Safet Barundžija, Dragutin Vujačić, Ilija Moračanin, Slobodan Pejaković, Zoran Radović i Petar Sekulović.

Akcija je navela i da u tom predmetu «nema konkretnih rezultata».

Odgovornost za stradale iz Crne Gore u Lori je u oktobru ove godine zatražio predsjednik Crne Gore Jakov Milatović.

Smatra neophodnim da pitanje žrtava Lore bude sastavni dio razgovora o otvorenim pitanjima između Crne Gore i Hrvatske.

Dvije države su 2006. sklopile Sporazum o saradnji i gonjenju počinilaca ratnih i zločina protiv čovječnosti i genocida.

Reviziju Sporazuma tražila je Crna Gora u proljeće 2023, nako što je u Skupštini razmatran izvještaj u vezi sa mučenjima i ubistvima civila i ratnih zarobljenika u logoru Lora, posebno djela koji se odnosi na istragu u vezi sa slučajem «Lora 3».

Do revizije je došlo 11. novembra 2025. kroz aneks Sporazuma iz 2006. koji su u Zagrebu potpisali vrhovni državni tužilac Crne Gore Milorad Marković i glavni državni tužilac Hrvatske Ivan Turudić.

Iz crnogorskog Vrhovnog tužilaštva je saopšteno da se aneksom uvodi princip reciprociteta u primjeni Sporazuma koji će se «primjenjivati na sve slučajeve ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida».

«Lora 1» i «Lora 2»

Hrvatsko tužilaštvo je 2002. podiglo prvu optužnicu u predmetu «Lora 1», kojom je optužilo osam hrvatskih vojnih policajaca za ratne zločine mučenja, zlostavljanja i «tjelesnog kažnjavanja sve i do usmrćenja» počinjene nad civilima, mahom srpske nacionalnosti.

Usled takvog postupanja usmrćeni su Gojko Bulović i Nenad Knežević, a osmoroica zarobljenika je teško narušeno zdravlje, podaci su Županijskog odvjetništva u Splitu.

U slučaju «Lora 2» то Одвјетништво је 2008. подигло оптужницу против петорике хрватских војних полицајца за ратне злочине муčenja, злостављања и «тјелесног казњавања све до усмрћења» над ратним затвореницима.

Од послједица су преминули Бојан Весовић, Душан Јелић и Владе Савић а код 34 заробљеника је, како је наведено, теško оштећено здравље.

Након више судских поступака и спајања два предмета последње правоснажне пресуде donio је Visoki kazneni суд Хрватске крајем 2022.

Суд је за ратне злочине у случају «Lora 1» и «Lora 2» осудио на јединствену казну од десет година затвора Томислава Дуића, заповједника логора Lora.

То је објавила организација Documenta из Загреба, Центар за suočavanje s prošlošću.

Наводе и да је стражар Емило Бунгур осуден на казну од осам година затвора.

Prethodno су за те злочине проглашени криви и осудени: Tonči Vrhčić на 10 година, стражари Ante Gudić и Anđelko Botić на по осам година, Davor Banić sedam, Miljenko Bajić на четри и по а Josip Bikić четри године.

Саво Штрбац

Како хрватски судови вагају тежину ратних злочина

Политика, 16.06.2026,

Прошле недеље (десетог јуна) је Високи казнени суд Републике Хрватске (ВКС РХ) објавио вест да је потврдио првостепену пресуду Жупанијског суда у Загребу у кривичном предмету познатом као «Гаража и селотејп». Тиме је постала правоснажна пресуда којом је четворо оптужених проглашено кривима за ратни злочин против цивилног становништва. Прва оптуженица осуђена је на 4 године затвора, други и трећи оптуженик на по 3 године, а четврти – Бранимир Главаш – на 7 година. По њему се овај предмет и «прославио» у струци и јавности, која је будно пропратила и финалну пресуду.

Бранимир Главаш је наредио да се оснује посебно тајна група за неовлашћена лишавања слободе, злостављања и ликвидације.

«Између јула и децембра 1991. године, током одбране Осијека, оптужени су деловали као заповедници и припадници војних јединица с циљем застрашивања и одмазде над цивилима, углавном српске народности. Четврти оптуженик (Главаш) је знао да њему подређе-

ни војници незаконито лишавају слободе и злостављају цивиле, али то није спречио, па су они у подруму једног цивила ударили ногама, рукама, деловима оружја и палицама задавши му повреде, а другог цивила у једној гаражи су мучили присиљавањем да попије сумпорну киселину из акумулатора и потом је усмрћен ватреним оружјем.

Осим тога, исте године, четврти оптуженик, Бранимир Главаш је наредио да се оснује посебно тајна група за неовлашћена лишавања слободе, злостављања и ликвидације. Припадници те групе, међу којима су били и остали оптуженици, систематски су отимали цивиле из њихових домова, затварали их, а потом их одводили на обалу реке Драве где су их усмрћивали ватреним оружјем и бацали у реку. Један од цивила преживео је стрељање и пад у Драву, након чега је четврти оптуженик неуспешно наредио његову ликвидацију у болници», гласи део судског саопштења.

Кад прочита овакво саопштење и чује казне, нормалан човек се упита зашто су оне толико непримерене неде-

Бранимир Главаш

Жељко Травица

лима. Сматрам да су санкције преблагае – више награда него казна за тежину дела. Да бих то доказао, упоредићу овај случај с предметом који је првостепеном пресудом завршен против оптуженог Жељка Травице (“Церић и Мирковци”).

Ова два предмета третирају догађаје са истог географског подручја и у истом временском интервалу, са скоро подједнаким бројем ликвидираних особа. Први случај третира цивиле српске националности, лојалне новој хрватској власти која је дошла кокетирајући са усташком идеологијом и иконографијом НДХ и Анте Павелића, што је и натерало Србе на побуну. У другом случају убијени су припадници екстремне паравојне јединице ХОС, који су носили усташке ознаке (прво бело поље на шаховници и поклич “за дом спремни”).

Разликује их и то што је у првом случају злочине открио припадник Главашеве јединице Крунослав Фехир, којег је отац као малолетника предао Главашу уз речи “ево ти овог малог, биће добар усташа”, док Травицу бране саборци и понеки Хрват, а терете га припадници ХОС-а којима су Срби након заробљавања, због младости, спасили животе. Травица је добио максималних 20 година по тадашњем закону, што је еквивалент тада укинутој смртној казни (која се могла заменити са 20 година). По неким теоретичарима та се казна након укидања смртне није могла ни изрицати, што Хрватима није била запрека да је масовно изричу Србима и припадницима ЈНА.

Висина казне зависи од тежине дела, степена кривице и околности. Ево како хрватски судови одмеравају санкције за слична дела ратних злочина.

У случају Главаша, ВКС наводи да је првостепени суд као олакшавајуће околности “правилно ценио ранију неосуђиваност, личне и породичне прилике те допринос одбрани Републике Хрватске.” А као отежавајуће цењено је да су кривично дело “починили с највишим степеном кривице (директни умишљај), побуде почињења кривичног дела (заstraшивање и одмазда према цивилним становницима већином српске националне припадности уз изговор да се ради о особама које су наводно сарађивале с непријатељем), тежину почињених дела (радње почињења усмерене на једну незаштићену категорију цивилног становништва у време оружаног сукоба и одбране Републике Хрватске), начин почињења дела (жртва натерана да попије акумулаторску течност, жртвама пре ликвидације руке и уста облепљени селотејп траком, а након извршених убиства тела жртва баца на у Драву), тежину повреде заштићеног добра (знатно одступа од уобичајене повреде заштићеног добра код кривичног дела ратног злочина против цивилног становништва, што се читује у крајњем непоштовању људског живота и достојанства) те број жртава (сразмерно радњама сваког од оптуженика)”.

Ипак, уследио је шокантан закључак суда: ове олакшавајуће околности представљају “особито олакшавајуће

околности” за прво троје оптужених, због којих се сврха може постићи казнама блажим од прописаних (4 и два пута по 3 године). За Главаша је казна од 7 година оцењена примереном тежини и степену кривице, док му протек времена и дужина трајања поступка нису цењени као олакшавајући фактори.

У случају Травице, првостепена пресуда (изречена 8. маја ове године) још није написана, али је председавајући судија Давор Митровић при објављивању рекао: “У доказном поступку је недвосмислено утврђено да је Травица, као припадник Територијалне одбране Мирковци, након напада на Церић, суделовао у убијању из ватреног оружја заробљених припадника ХОС-а и МУП-а, који су престали да пружају отпор.” Суд наводи да су га тројица сведока препознала као особу која се иживљавала над заробљеницима. Исклази сведока имали су много детаља које нико не би измислио ако их није преживео.

У писменом отпракку пресуде вероватно ће бити наведене и остале отежавајуће околности које ће покушати оправдати максималну казну. Међутим, тешко да ће се Травици “утврдити” онолике и онакве отежавајуће околности као у случају “Гаража и Селотејп”. Мој закључак је да је Травици особито отежавајућа околност управо његова национална и војна припадност.

Такав закључак директно изводим на анализи до сада око 4.000 процесуираних особа за ратне злочине пред хрватским правосудним органима, од којих је тек око 3 процента припадника оружаних снага РХ и до сада око 750 изречених осуђујућих пресуда, где је још мањи проценат припадника хрватских снага. Све то прати просек од око 12 година казне припадницима СВК и ЈНА, а припадницима ОС РХ казне око или чак нешто испод прописаног минимума од пет година затвора, што најбоље илуструју правоснажне казне у предмету “Гаража и Селотејп”.

Убеђен сам да овакви двоструки стандарди у суђењу једноставно не могу опстати за векове векова. Правосуђе које се руководи етничким кључем и војном припадношћу, уместо тежином почињеног зла, престаје да буде стуб правде и постаје оруђе селективне политичке освете. Свака преблага казна за монструозне злочине над невиним цивилима у Осијеку и свака максимална казна која се по аутоматизму изриче припадницима поражене стране, не представљају само изругивање жртвама већ и трајну препреку било каквом суштинском помирењу на овим просторима. Историја нас учи да се неправда, ма колико била институционално заштићена и умотана у законске фразе, пре или касније уруши под сопственим теретом. Селективна правда није ништа друго до револт против самог права, а такво селективно дељење правде не може заувек бити легитимисано државним печатом.

Политика, 16.06.2026, штампано издање

ОСИЈЕК („ГАРАЖА” И „СЕЛОТЕЈП”) - СЛУЧАЈ „КРУНОСЛАВ ФЕХИР”

Првоступанјско суђење Кrunoslavу Fehiru закључено пресудом којом је окончан притвор

documenta.hr, 12.12.2026.

Виши суд у Београду – Одјелjenje за ратне злочине donio је 10. проsinца 2025. године пресуду којом је Krunoslava Fehira прогласило кривим за припадништво групи Бранимировој осјечкој бојни (BOB) која је отимала, мучила и убijала српске цивиле 1991. године у Осijekу. Осуђен је на шест мјесеци затвора, колико је био у притвору.

У кратком образложењу пресуде предсједник вјећа, судac Владимир Duruz, је нагласио да суд није прихватио одбрану Krunoslava Fehira да није био дио групе која је вршила злочине јер је након 10 до 15 дана сазнао што се догађа; по ocјени суда имао је моћ запажања, свјест и могућност за изражавање става. Такође, није прихватио његову одбрану да је био задужен само за заштиту објеката и расподјелу хране јер како је онда знао што се догађа, а истакнуо је и да је био наоружан дугим и кратким оружјем. Суд није прихватио одбрану Krunoslava Fehira да га је отац присилно довео у Бранимирову осјечку бојну и да му се није могао супротставити да напусти Осijek, јер према ocјени суда, ни-

је показао како га је отац присилио, и био је свјестан догађаја.

Kазну од шест мјесеци, предсједник вјећа је образложио олакшавајућим околностима да је у вријеме догађаја Fehir био младић од 16 година и да је био кључни свједок у неправомочно окончаном судском поступку у Хрватској који је довео до откривања ратних злочина 1991. године у Осijekу.

Иако је суђење вођено ефикасно и без одлагања, Фонд за хуманитарно право (FHP) и *Documenta* сматрају да је образложење суда сурово и без разумијевања да је ријеч о 1991. години, када је Krunoslav имао 16 година, био други разред средње школе, имао оца који је био близак сарадник злогласног Бранимира Главаша, према чијим наредбама су нестали и убijани Срби. У образложењу се не узима у обзир ни да је у друштвеној клими у Осijekу, са наративом да се Хрватска бори за своју сувереност, и да су сви Срби сумњиви, било могуће готово сваког дјечака од 16 година повући у екстремистичке групе, и лако га увјерити у то да пучање у Србину је злочин. Посебно узнемирава чињеница да судско вјеће није имало довољно слуша за снагу Krunoslava Fehira који је 2005. године почео

јавно говорити о ратним злочинима 1991. године у Осijekу – а то није било нимало лако.

Према мишљењу FHP-а и *Documente* суђење Krunoslavу Fehiru је било непотребно. Организирано је под политичким захтјевом да се правосудје Србије окрене правди за српске жртве. Послушне институције су оптужиле и судиле Krunoslavу Fehiru због кривичних дјела које су починили његов отац, Бранимир Главаш и други припадници BOB-а, као да је данашњи Fehir припадник те групе, и да је са пуном свијешћу судјеловао у убijанју српских цивила.

FHP и *Documenta* сматрају да је суд широким тумачењем „припадности групи” увео могућност да се суди сваком припаднику групе, укључујући малолетнике, које суд, независно од доказа, сматра свјесним и способним да се супротставе ауторитету оца и заповједника. Казна испод законског минимума, и то што је мајка Анка одвела свог сина кући са ријечима „водим га кући, сутра могу мирно заспати”, не мијенја битно проблем ове пресуде – није правична јер је дјечака осудила за злочин оца према сину.

Фонд за хуманитарно право *Documenta* – Центар за suoчаванје с прошлoшћу

УЗДОЉЕ – СЛУЧАЈ „НН”

Саво Штрбац

Афера „Томпсон” – ко је убица под уздољским храстом

Политика, 30.06.2026,

Најновија одлука Уставног суда Републике Хрватске (број У-III-Би-2741/2020. од 19. маја 2026),

којом је усвојена тужба браће Слободана и Милана Берића из Београда, званично је и под печатом највише судске инстанце у Загребу потврдила оно што Докумен-

тационо-информативни центар „Веритас” тврди већ дуже од три деценије: Хрватска свесно, намерно и системски опструираше и води „неучинковиту” истрагу о бру-

талном убиству седморо старијих српских цивила у селу Уздоље код Книна, почињеном 6. августа 1995. године.

Ова одлука није само правни шамар званичном Загребу, већ и крунски доказ о постојању „заштићених касти“ унутар хрватског друштва. Анализом самог образложења судске одлуке, пред нама се склапа мозаик застрашујућег државног саучесништва у прикривању злочина, у чијем се средишту налазе имена једне од највећих естрадно-политичких икона хрватске деснице и његове породице.

Хајде да оголимо чињенице које су хрватска полиција и тужилаштво деценијама покушавали да прикрију.

Сарадници „Веритаса“ први су лоцирали и детаљно саслушали преживеле сведокиње, Босу Шаре и Миру Берић. Обе су, на нашу молбу, касније сведочиле пред хашким, српским и хрватским правосудним органима, понављајући увек исту, језиву причу.

Захваљујући њиховим исказима, сам тренутак егзекуције под уздољским храстом реконструисан је до најситнијих детаља. Мештане су пресрела тројица наоружаних војника у маскирним униформама. Један од њих, описан као плави младић из Унешића, одвео је Босу Берић (Мирину сестру) преко пута до оближње фабрике „Книн гипс“. Тамо је била смештена војна јединица којој је очигледно припадала и тројка која је заробила Уздољане. Други војник, „Загрепчанин“, након што је Миру сместио у црни комби за Книн, и сам је прешао преко пута до фабрике, где се пекла јагњетина.

Под храстом је остала група од осам старијих цивила и онај најагресивнији војник – дуге црне косе, крвавих очију и у црној мајици с усташким обележјем „За дом спремни“.

Док су престрављени старци седели сакупљени на земљи, дугокоси убица, по сведочењу Босе Шаре, хладнокрвно и без трунке људско-

сти добацио им је реченицу која сведочи о несхватљивом монструму: „Дошло је време, нема се шта више чекати, охладиће ми се јагњетина!“ Одмах након тих речи, у њих је сасуо цео шаржер из аутоматског оружја. Боса Шаре је такође упуцана, али је, за разлику од свог мужа Крстана, који ју је у самртном хропцу саветовао да бежи у шуму, успела да преживи.

Друга сведокиња, Мира Берић, у свим својим исказима, укључујући и онај из 2011. године дат хрватском правосудју, наводи да јој је онај трећи војник (који се представљао као Загрепчанин) експлицитно рекао да је тај крволочни убица под храстом – рођени брат познатог певача Марка Перковића Томпсона.

Хрватском правосудју (ЖДО Шибеник, касније Сплит) требало је пуних десет година од тог Мириног сведочења да подигне слушалицу и обави најобичнији информативни разговор с Томпсоновим братом Драженом Перковићем (2021. и 2022. године)! Он је, очекивано, негирао да је уопште био у Уздољу.

Међутим, званични војни документи Министарства одбране РХ, цитирани у овој уставној одлуци, откривају огроман пропуст. И брат Дражен, али и певач Марко Перковић Томпсон лично, у време акције „Олуја“ (од 4. до 31. августа 1995) били су наоружани и мобилисани у истој јединици – ВП 1108 Дрниш (142. домобранска пуковнија)! Та пуковнија оперисала је управо на потезу Дрниш–Книн, где се налази и село Уздоље, настањено искључиво српским живљем.

И ту долазимо до врхунца полицијске безобзирности и безобразности: полиција тражи ратни пут за обојицу браће, али информативни разговор обавља само с Драженом. Самог Марка Перковића Томпсона нико никада није позвао у станицу! Нико га није питао где је био 6. августа 1995. године и ко су људи из његове пуковније који су сејали смрт позивајући се на његово име. Зашто? Зато што је Томпсон у Хрватској „света крва“

у чију се зону одговорности не сме дирати, чак и када трагови крви воде директно до њега или његових најближих.

Али пре неколико дана, у разговору који сам поново водио са сведокињом Миром Берић, на површину је испливао детаљ који до сада нигде није забележен. Мира ми је испричала да је, док је боравила у кампу УН у Книну у августу 1995. године, у хрватским новинама видела најаву Туђмановог доласка на книнску тврђаву, где је писало да наступа и Томпсон. Поред текста је била певачева фотографија.

Мира, која Томпсона никада раније у животу није видела, остала је скамењена. Човек са фотографије у новинама невероватно је личио на оног војника под храстом. Подсетимо, „Загрепчанин“ (који је заправо причао на локалној икавици) експлицитно јој је рекао да је то рођени брат познатог певача Марка Перковића Томпсона који пева усташке песме. То је исти онај војник који је, по сведочењу Босе Шаре, хладнокрвно („да му се не охлади јагњетина“) убио седам невиних мештана Уздоља.

Када сам јој предочио да Томпсонов брат Дражен има алиби у истрази, Мира ми је мирно и одсечно рекла: „Један од њих двојице био је под храстом у Уздољу и побио моје рођаке и комшије.“

Ако овоме додамо и сведочење мештана Уздоља да је годинама након рата на место злочина, под онај исти храст, кришом и у пратњи возача долазила старија жена да пали свеће и оставља цвеће – народни шапат да је то била Томпсонова мајка, која је у тишини покушавала да окаје страшне грехе једног од својих синова, добија дубоку, језиву логику. Иако Уставни суд у одлуци тврди да је то била мајка осумњиченог Ивице Ујаковића (који је доказао да је у инкриминисано време био на словеначкој граници), локална свест непогрешиво препознаје ко је и зашто под уздољским храстом прао нечисту савест.

Постоји још један крунски доказ који сплитско тужилаштво свесно

игнорише. Миру Берић је из села у камп УН у црном комбију превезао „часник“ (официр) 7. гардијске бригаде „Пуме“, који се представљивао као Срећко. Он је био сведок који се на њену молбу вратио на стратиште и с њом угледао страшан приказ – тела побијених стараца и полуживог Крстана Шаре, како се из гомиле лешева придиже на колена. Сутрадан ју је поново возио у Уздоље по документа, свесно заобилазећи стратиште под храстом.

„Веритас“ поседује видео-снимак из августа 1995. године на капији кампа УН, где се виде Мира и тај хрватски часник у пријатељском разговору пред полазак у село. Снимак је јавно доступан на „Јутјубу“, аутор је сплитски новинар Дражен Траваш, а наслов гласи:

„Книн, камп УН, игре службених преводилаца.”

Јавно постављам питање надлежним тужилаштвима у Шибенику и Сплиту: Да ли сте за 31 годину икада прегледали овај снимак? Да ли сте преко овог видео-записа идентификовали часника „Срећка“ из 7. бригаде, који вам на тацни може дати називе јединица (а можда и имена неких војника) које су се тог дана кретале Уздољем?

Одлука Уставног суда из маја 2026. године налаже хрватским органима кривичног гоњења да наставе истрагу. Али та истрага више не може бити фарса против „Н. Н. лица“. Слагалица је склопљена. Имате сведоке који препознају лик са фотографије, имате видео-снимак кључног официра на „Јутјубу“, имате сведочење о рањеном Кр-

стану и реченицу о „хладној јагњетини“, имате тачне војне руте 142. пуковније и 7. бригаде...

Правни зид застареле који је штитио државу од исплате одштете породици Берић (и другим породицама убијених) напукао је. Ако ДОРХ и даље буде фингирао истрагу и избегавао да пређе „црвену линију“ звану Марко Перковић Томпсон, породице жртава ће кроз нове парнице, наоружане овом уставном одлуком, оголити систем „до коске”.

Време није појело истину о Уздољу. Она тек сада, након три деценије, почиње да сија пуним, оптужујућим сјајем.

Саво Штрбац

Политика, 30.06.2026, дигитално издање

Вјештачка интелигенција (AI), 05.07.2026.

Одлука Уставног суда Републике Хрватске број У-III-Би-2741/2020 од 19. маја 2026. године

Одлука Уставног суда Републике Хрватске број У-III-Би-2741/2020 од 19. маја 2026. године представља кључни правни акт којим је усвојена уставна тужба браће Слободана и Милана Берића из Београда. Уставни суд је овом одлуком званично утврдио да је Република Хрватска повредила Устав и Европску конвенцију за заштиту људских права због провођења „неучинковите истраге” у вези са бруталним убиством седморо старијих српских цивила у селу Уздоље код Книна, које је почињено 6. августа 1995. године током војне операције „Олуја”.

Кључне чињенице и контекст случаја:

Предмет тужбе: Поднијели су је Слободан и Милан Берић у јуну 2020. године, указујући на процесни аспект повреде права на живот услед потпуног застоја и неефикасности државних органа Хрватске у расветљавању ратног злочина над њиховим сродницима.

Утврђени пропусти: Према правној анализи и медијским извештајима (укључујући текстове у листу Политика и недељнику Новости), Жупанијском државном одвјетништву у Шибенику требало је више од десет година да

уопште прикупи основне податке о војним јединицама које су тога дана прошле кроз Уздоље. Тек 2018. године почело је испитивање припадника 142. домобранске пуковније (ВП 1108 Дрниш).

Повезаност са афером „Томпсон”: Истрага је утврдила да су поменутог дана у тој јединици били наоружани и мобилисани Дражен Перковић и његов брат, познати хрватски десничарски певач Марко Перковић Томпсон. Међутим, хрватска полиција је обавила информативни разговор само са Драженом, док самог Марка Перковића Томпсона нико никада није службено позвао на саслушање нити га испитао о догађајима у селу Уздоље.

Значај одлуке: Према оценама које износи Документационо-информативни центар „Веритас“ и његов председник Саво Штрбац, ова одлука највише судске инстанце под печатом државе Хрватске представља правну потврду вишегодишњих тврдњи да званични Загреб свесно и системски опструира процесуирање злочина над српским цивилима и штити повлашћене појединце у друштву.

Štrbac i Informer plasirali novu optužbu bez dokaza: Thompson nije kriv zato što nekome odgovara nova antihrvatska konstrukcija

Portal dnevnih novosti,
07.07.2026,

Srbijanski tabloid i Savo Štrbac pokušavaju odluku Ustavnog suda o neučinkovitoj istrazi zločina u Uzdolju pretvoriti u optužnicu protiv Marka Perkovića Thompsona. No Ustavni sud nije utvrdio ničiju krivnju, a Štrbac za svoje najteže tvrdnje mora javno pokazati dokaze – zapisnike, forenziku, vjerodostojnu identifikaciju i stvarni dokaz boravka na mjestu zločina

Još jedna plasirana laž: Štrbac i Informer od Uzdolja pokušavaju napraviti mit o Thompsonu

Srbijanski tabloid Informer objavio je tekst s naslovom koji Marka Perkovića Thompsona praktički stavlja u ulogu počinitelja zločina u Uzdolju kod Knina, iako za takvu tvrdnju u samom tekstu ne nudi materijalni dokaz, presudu, optužnicu, forenzički nalaz ni službeni dokument koji bi dokazivao da je Thompson 6. kolovoza 1995. bio na mjestu zločina. U tekstu se, pozivajući se na Savu Štrbca, tvrdi da bi splitsko tužiteljstvo “moralo ispitati” Thompsona, a zatim se iznosi opasna konstrukcija: ako je brat Dražen negirao da je bio u Uzdolju, “pretpostavka” je da je počinitelj Marko Perko- vić Thompson. To nije dokaz. To nije istraga. To nije pravo. To je medijski linč, plasiran iz niskih pobuda i upakiran kao navodno “šok otkriće”.

Ustavni sud nije presudio Thompsonu – presudio je o neučinkovitosti istrage

Ključna manipulacija Informera i Štrbca jest pokušaj da se odluka Ustavnog suda RH predstavi kao potvrda njihove optužne konstrukcije. To jednostavno nije točno. Ustavni sud je 19. svibnja 2026. u predmetu Slobodana i Milana Berića utvrdio povredu prava na život

u postupovnom aspektu zbog neprovođenja učinkovite istrage smrti njihovih roditelja. Dakle, Sud je ocjenjivao učinkovitost državne istrage, a ne krivnju Marka Perkovića Thompsona, njegova brata ili bilo koje druge konkretne osobe.

U istoj odluci Ustavni sud navodi da su roditelji podnositelja smrtno stradali 6. kolovoza 1995. u Uzdolju kao dio skupine civila srpske nacionalnosti, te da su posmrtni ostaci identificirani 2002., uz utvrđenje smrti od višestrukih strijelnih rana. Zločin se, dakle, ne smije negirati. Ali upravo zato se ne smije ni koristiti kao sirovina za tabloidno optuživanje bez dokaza.

Gdje su dokazi, Štrbac?

Ako Savo Štrbac tvrdi da “tragovi krvi vode” prema Thompsonu ili njegovoj obitelji, onda je dužan javno odgovoriti na osnovna pitanja. Gdje je forenzički dokaz? Gdje je službeno prepoznavanje? Gdje je zapisnik u kojem svjedok nedvojbeno identificira Marka Perkovića kao počinitelja, a ne osobu koja “liči” na fotografiju iz novina? Gdje je dokaz da je Thompson toga jutra bio upravo na mjestu zločina, u točno vrijeme zločina? Gdje je dokaz zapovjednog lanca, kretanja, svjedoka iz postrojbe, vojna evidencija ulaska u Uzdolje, dnevnik kretanja ili bilo koji dokument koji bi od pretpostavke napravio osnovanu sumnju?

U odluci Ustavnog suda navodi se iskaz svjedokinje M. B. iz 2011. godine, u kojem ona opisuje jednog vojnika kao muškarca duge crne kose, s crnom majicom i crnom maramom, te spominje da joj je drugi vojnik rekao kako je taj vojnik “brat” osobe označene inicijalom T. Ali to je opis i prenesena tvrdnja, ne pravomoćno utvrđena činjenica i ne dokaz krivnje Marka Perkovića.

Članstvo u postrojbi nije dokaz zločina

Informer i Štrbac posebno naglašavaju ratni put braće Perković, tvrdeći da su bili mobilizirani u istoj jedinici, VP 1108 Drniš, odnosno 142. domobranskoj pukovniji. No i tu se radi o manipulaciji. Ustavni sud doista navodi da je za M. P. evidentiran ratni put u VP 1108 Drniš od 4. do 31. kolovoza 1995., a za D. P. ranija i kasnija pripadnost postrojbama, uključujući 142. brigadu/pukovnicu. Ali pripadnost širokoj vojnoj postrojbi u ratnoj operaciji ne dokazuje da je netko bio na određenom mjestu, u određenoj minuti i počinio određeni zločin.

Štoviše, Ustavni sud navodi da je policija došla do saznanja kako je kroz Uzdolje tijekom Oluje prolazila “cjelokupna vojska” – gardijske brigade, domobranske pukovnije, policija, civilna zaštita i drugi – jer se Uzdolje nalazilo na glavnom komunikacijskom putu prema Kninu. To dodatno pokazuje koliko je pravno neozbiljno iz opće činjenice o kretanju postrojbi izvlačiti osobnu krivnju jedne javne osobe.

Štrbac preskače ono što mu ne odgovara

Ustavni sud je bio kritičan prema hrvatskim institucijama jer je utvrdio da tragovi nisu temeljito istraženi i da nadležna tijela nisu uložila dostatne napore kako bi osigurala učinkovitost istrage. To je ozbiljna poruka državi. Ali ni na jednom mjestu to ne znači da je Ustavni sud potvrdio Štrpčevu tezu o Thompsonu. Sud je naveo da vezano uz iskaz svjedokinje M. B., koja je dala konkretna imena i opise još 2011., konkretni koraci nisu poduzimani sve do 2022. godine. To je kritika sporosti i neučinkovitosti, ne presuda o počinitelju.

Upravo tu nastaje krivotvorenje povijesti: Štrbac i Informer uzimaju sudsku ocjenu o neučinkovitosti istrage

i pretvaraju je u medijsku optužnicu protiv Thompsona. Time se javnosti ne nudi istina, nego politički korisna konstrukcija. Umjesto dokaza – insinuacija. Umjesto pravne odgovornosti – tabloidna presuda. Umjesto pijeteta prema žrtvama – propagandna upotreba mrtvih.

Oluja nije zločinački pothvat, nego oslobodilačka operacija

Posebno je opasno što se ovakve optužbe uvijek pojavljuju u širem paketu pokušaja kom-promitiranja “Oluje” i Domovinskog rata. Haški sud u žalbenoj presudi Gotovini i Markaču preinačio je ključne nalaze o nezakonitom topničkom djelovanju i udruženom zločinačkom pothvatu te ukinuo osuđujuće

presude. Drugim riječima, međunarodni sud nije potvrdio ve-likosrpsku političku tezu o “zločinačkoj Oluji”.

To, naravno, ne znači da se pojedinačni zločini ne trebaju istražiti. Trebaju. Svaki zločin nad civilima mora imati ime i prezime počinitelja. Ali baš zato je neprihvatljivo da se istraža za-mijeni tabloidom, a dokaz političkom željom. Hrvatska ima pravo i obvezu istražiti Uzdoļje, ali Srbija, Štrbac i Informer nemaju pravo bez dokaza javno proglašavati hrvatskog branitelja i glazbenika hladnokrvnim ubojicom.

Neka Štrbac preda dokaze DORH-u – ili neka prestane trovati javnost

Ako Savo Štrbac ima dokaze, neka ih odmah preda hrvatskom DORH-u, a ne Informeru. Ako ima vjerodostojne za-

pisnike, neka ih objavi. Ako ima svjedoka koji pod punim imenom i kaznenom odgovornošću tvrdi da je prepoznao Marka Perkovića kao počinitelja, neka kaže kada je to učinjeno, pred kojim tijelom i u kojem postupku. Ako ima samo “sličio je na foto-grafiju iz novina” i “jedan od dvojice”, onda nema dokaz – ima propagandni materijal.

Ovo je još jedna plasirana laž i još jedan pokušaj krivotvorenja povijesti iz niskih pobuda. Ne zato što Uzdoļje ne zasluųuje istinu – nego upravo zato što zasluųuje istinu. A istina se ne gradi na Informerovim naslovima, Štrpčevim konstrukcijama i pretpostavkama bez dokaza. Istina se gradi na dokumentima, dokazima, svjedocima, forenzici i sudu. Sve drugo je politička podvala.

ОСИЈЕК – „СЛУЧАЈ ГЛАВАШ И ДР.“

Sud u Hrvatskoj potvrdio: Glavašu sedam godina zatvora za zločin nad Srbima u Osijeku

N1 Beograd, Hina, 10. 06. 2026,
Visoki krivični sud potvrdio je presudu Županijskog suda u Zagrebu kojom je Branimir Glavaš osuđen na sedam godina zatvora za ratni zločin nad osječkim Srbima 1991. godine, dok su suoptuųeni takođe dobili bezuslovne zatvorske kazne.

Potvrđenom presudom uz Glavaša je na četiri godine zatvora osuđena Gordana Getoš Magdić, nekadašnja zapovednica voda posebne jedinice za diverzantsko-izviđačke namene Operativne zone Osijek, dok su pripadnici tog voda Dino Kontić i Zdravko Dragić osuđeni na po tri godine.

Time je postala pravosnažna presuda kojom je četvoro optuųenih proglašeno krivim za krivično delo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, saopštio je u sredu sud.

Presuda koju je potvrdio Visoki krivični sud doneta je 27. oktobra 2023. nakon

ponovljenog postupka na zagrebačkom Županijskom sudu.

Ali Ustavni sud je u januaru 2015. ukinuo pravosnažnu osuđujuću presudu te je suđenje Glavašu i njegovim suoptuųenima ponovo započelo 2017, a koje je još jednom iz početka krenulo u oktobru 2021.

Vrhovni sud je početkom 2020. ukinuo odluku vanraspravnog veća zagrebačkoga Županijskog suda iz marta 2019. prema kojoj se ponovljeno suđenje Glavašu trebalo odvojiti od postupka njegovim suoptuųenicima.

Iako je na posljednjem suđenju 2023. nepravosnažno osuđen na sedam godina zatvora, Glavaš je iz zgrade suda tada izašao slobodan, a prema pojašnjenju sudije Draųena Kevrića istražni zatvor Glavašu nije određen zbog odluke Ustavnog suda iz 2015. prema kojoj je već odsluųio pet godina, dva meseca i 27 dana kazne.

O kojim zločinima je reč?

Glavaš je jedan od osnivača HDZ i početkom devedesetih godina bio je ključna osoba u Osijeku, prvo formalno kao sekretar Sekretarijata za narodnu odbranu, a Franjo Tuđman ga je u decembru 1991. godine imenovao komandantom odbrane grada.

Reč je o slučajevima koji su javnosti poznati kao „Garaųa“ i „Selotejp“ u kojima se Glavaš po komandnoj odgovornosti tereti za ubistva više srpskih civila, od kojih su neki bačeni u reku Dravu vezanih ruku i sa selotejp trakom zalepljenom preko usta.

Neke od ųrtava su bile prisiljene da piju kiselinu iz akumulatora u garaųi Sekretarijata za narodnu odbranu u Osijeku, na čijem čelu je bio Glavaš.

Štrbac: Važno da je istina o zločinima nad Srbima u Osijeku izašla na vidjelo

RTRS, Srna, 12. 06. 2026.

Predsjednik Dokumentaciono-informacionog centra "Veritas" Savo Štrbac izjavio je, povodom pravosnažne presude Branimiru Glavašu, da je važno da je istina o monstruoznim zločinima nad srpskim civilima u Osijeku izašla pred javnost nakon 35 godina.

Štrbac je naveo da su Srbi odavno prestali da očekuju pravdu od hrvatskog pravosuđa, ali da je veliki uspjeh što je taj slučaj izveden pred sud s obzirom na to da je sve bilo obavljeno velom tajne.

- Znalo se da su ljudi ubijeni, da su nestajali, ali nije bilo odgovornih i onda se pojavio svjedok kog niko nije očekivao Krunoslav Fehir. Njega je otac kao maloljetnika doveo Glavašu i rekao `ovaj mali će biti dobar ustaša`, a onda je proradila savjest i imali smo suđenje – rekao je Štrbac.

On smatra da je veliki uspjeh to što su protiv Glavaša, koji je u Hrvatskoj heroj, svjedočili Hrvati i što su oni otkrili razmjere zločina i šta se u Osijeku dešavalo Srbima.

- Pokazano je da mogu odgovarati njihovi heroji, bogovi. Kazna je ovdje bila u drugom planu, nismo ni očekivali više. Dvostruki su standardi kada sude Srbima i Hrvatima, što ne može trajati

vječno, ispravljaće se to kad-tad – rekao je Štrbac.

On je naglasio da su ubistva Srba u Osijeku u akcijama "Garaža" i "Selotejp" bila ritualna i da je njima slata poruka Srbima kako će se provesti u Hrvatskoj.

- Slata im je poruka šta ih čeka ukoliko dođu u bliske susrete sa onim koji to vrše. Tjerali su ljude da piju sumpornu kiselinu iz akumulatora. Kad samo kap padne na kožu ili odjeću gori sve, možete misliti kad se kiselina popije, gori utroba – rekao je Štrbac.

On je naveo da su u slučaju "Selotejp" zločinci svoje žrtve prvo dugo prebijali i mučili, onda im lijepili selotejp trake preko usta i ruku, odvodili na obalu i ispaljivali desetine rafala u njih, zatim ih bacali u rijeku, a selotejp je trebalo da osigura da, čak i kada bi neko preživio metke ne bi mogao da ispliva.

- Ipak, jedan čovjek je čudom preživio i svjedočio o svemu protiv Glavaša – rekao je Štrbac.

On je ponovio da je suđenju Glavašu samo po sebi uspjeh, posebno ako se zna da su od 4.000 procesuiranih samo tri odsto njih pripadnici hrvatskih oružanih snaga, a još manje ih je osuđeno.

- I danas nema dana da se nekom Srbinu ne sudi u Zagrebu, dok se na mje-

sečnom nivou pred njihove sudove izvede od 50 do 70 lica srpske nacionalnosti – rekao je Štrbac.

On je ukazao da je u 750 pravosnažnih presuda koje su hrvatski sudovi izrekli protiv Srba prosječna kazna bila 12 godina zatvora, dok je većina dobijala maksimalnu kaznu od 20 godina.

- Kada su Hrvati u pitanju kazne su ili minimalne od pet godina ili čak ispod minimalne jer su oni svojim uvijek nalazili "posebne olakšavajuće okolnosti", a za njih je to i činjenica da je neko učestvovao u ratu na strani Hrvatske – rekao je Štrbac.

Visoki krivični sud Hrvatske pravosnažno je osudio ratnog komandanta hrvatskih snaga u Osijeku Branimira Glavaša, poznatog i kao "Slavonski krvnik" na sedam godina zatvora u predmetu "Selotejp" zbog ratnih zločina nad srpskim civilima počinjenih 1991. godine.

Osim Glavaša, Gordana Getoš-Magdić pravosnažno je osuđena na četiri godine zatvora zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, dok su Dinko Kontić i Zdravko Dragić osuđeni na po tri godine zatvora.

Sud je time potvrdio prvostepenu presudu Županijskog suda u Zagrebu iz 2023. godine.

РАКИТИЈЕ - СЛУЧАЈ „БРАНКО ТУНИЋ”

Припадник хрватских „зенги” осуђен на 15 година затвора

ПОЛИТИКА, 22.06.2026.

Бранко Тунић оглашен је кривим што је током септембра 1991. године у загребачком војном објекту „Ракитије” злостављао, мучио, повређивао и понижавао 14 војника тадашње ЈНА, а једног убио

Апелациони суд у Београду, након већања, већином гласова укинуо је другу првостепену пресуду којом је некадашњи припадник хрватског Збора народне гарде (ЗНГ) Бранко Тунић, због кривичног дела ратни злочин против ратних заробљеника,

био осуђен на осам година и правно снажно га осудио на 15 година затвора. Тунић је оглашен кривим што је од 15. септембра до 1. октобра 1991. године у војном објекту „Ракитије” у Загребу злостављао, мучио, повређи-

вао и понижавао 14 војника тадашње ЈНА, а једног убио.

Поступак против Тунића вођен је у његовом одсуству.

Правноснажна пресуда донета је након што је Апелациони суд уважио жалбу поступајућег тужиоца у овом предмету Душана Кнежевића, који је водио, оптужио и гонио окривљеног, а који је због измена закона враћен у Врховно тужилаштво, а Врховни савет тужилаштва (ВСТ) одбио да врати у Тужилаштво за ратне злочине.

– По налажењу Апелационог суда, првостепени суд, односно Одељење за ратне злочине Вишег суда у Београду дао је јасне и довољно аргументоване разлоге за део пресуде којом је Тунић оглашен кривим: да су оштећени били на одслужењу војног рока, да су након предаје касарне били заробљени у логору у Ракитију, услове у којима су боравили... Такође, током поступка искази оштећених у погледу ових чињеница били су међусобно сагласни и убедљиви, као и сагласни са писаним доказима. Притом, сви оштећени су наводили да су у логору били изложени батина-

ма, понижењу, увредама и сведочи-ли о томе шта је ко од њих доживео, као и о томе шта су доживели и како су тучени други оштећени. Такође, сведочили су да се међу хрватским стражарима издвајао један о коме су оштећени говорили, кога су упамтили по бруталности, и то је окривљени Бранко Тунић – наводи се између осталог у одлуци Апелационог суда.

Међутим, наводи се даље, првостепени суд окривљеног Тунића није осудио за убиство Марка Утржана, тада војника ЈНА на одслужењу редовног војног рока из Кикинде, јер се поводом истог догађаја против њега водио поступак у Хрватској после којег је правноснажно ослобођен оптужби. Како се ради о пресуђеној ствари, првостепени суд је ове радње изоставио из изреке пресуде.

– И поред чињенице да је окривљени правноснажно ослобођен оптужби за убиство Утржана у Хрватској, Апелациони суд налази да је могуће суђење у Републици Србији, да тиме не би било повређено начело „не бис ин идем” (не два пута о истој ствари прим. аут.), будући да се одредбом

Протокола 7 уз Европску конвенцију о људским правима оно односи само на домаће судове. Самим тим, пресуда донета у Хрватској не везује ни једну државу, па ни Србију у погледу поменутог начела – закључује Апелациони суд.

Приликом одмеравања казне, другостепени суд је као олакшавајуће околности по окривљеног Тунића ценио да није осуђиван, док је као отежавајуће узео његову бруталност и безобзирност приликом извршења кривичног дела, као и чињеницу да је тукао и понижавао младиће које су имали између 18 и 20 година и били на редовном одслужењу војног рока када су заробљени.

– Апелациони суд је окривљеног Тунића осудио на казну затвора од 15 година, налазећи да је овако изречена казна сразмерна тежини извршеног кривичног дела, степену кривичне одговорности окривљеног, као и да се иста показује нужном и оправданом за остваривање сврхе кажњавања – навео је Апелациони суд у својој одлуци.

TU LOVE GREDE – SLUČAJ “I. VINCETIĆ I DR.”

Саво Штрбац

Дигитално признање с Велебита: Где су кости Боже Латиновића?

ПОЛИТИКА, 07.07.2026.

Када сам крајем марта прошле године на страницима „Политике” објавио текст под насловом „Злочин на Туловим гредама”, намера ми је била да од заборава отргнем један од најсуровијих, а јавности најмање познатих догађаја из децембра ратне 1991. године и да одговорим постоји ли узрочно-последична веза тог догађаја са убиством старијег Луке Модрића (деде познатог хрватског фудбалера истог имена), које је уследило три дана касније. На тај први текст надовезао се и други, „Поново о злочину на Туловим гредама”. У првом сам изнео аутентична сведочанства преживелих учесника са српске стране, као и прецизна имена погинулих и несталих припадника ЈНА и Територијалне одбране из Грачаца, а у

другом доказе из хрватских правосудних извора који поткрепљују поменути везу.

Деценијама су сурове велебитске врлети, магла и лед чували тајну о трагичном децембру 1991. године. За званични Загреб, тај догађај у војном смислу практично није ни постојао изван оквира „легитимних диверзантских акција” у којима се не преиспитује судбина заробљених. Документационо-информативни центар „Веритас” је, међутим, деценијама стрпљиво скупљао доказе и првио мозаик, чекајући дан када ће и друга страна проговорити.

И проговорила је. И то из извора из којег се хрватски правосудни органи најмање надају – из уста њихових сопствених ратних команданата. Оно што нисмо могли да сазнамо кроз званичне

канале размене и протоколе о несталима током претходне три и по деценије, изронило је у дигиталном простору за само неколико месеци. До појаве мојих текстова, чак ни модерни системи вештачке интелигенције (ВИ) нису имали готово никакве податке о овом специфичном догађају на Велебиту. Данас, захваљујући укрштању дигиталних извора, пред собом имамо шокантно признање с друге стране фронта које баца потпуно ново светло на судбину људи за којима трагамо.

У популарном хрватском подкасту „Где си био '91?“, аутора Борне Маринића, који се бави догађајима из такозваног Домовинског рата, недавно је опширно сведочио Илија Винцетић. Реч је о пензионисаном бригадиру Хрватске војске (ХВ) и тадашњем заменику заповедника јединице која је у јесен и зиму 1991. године запосела кључне стратешке положаје на јужном Велебиту, на потезу око Малог Алана. У вишесатном излагању, Винцетић се пред камерама потпуно опустио, очигледно уверен да га временска дистанца и деценијски ратни тријумфализам апсолутно штите од било какве кривичне одговорности. Описујући војна дејства и акцију од 14. и 15. децембра 1991. године на ширем подручју Тулових греда, изнео је детаље који представљају класичан самоинкриминишући материјал и јасан, недвосмислен путоказ за истражне и правосудне органи како у Хрватској, тако и у Србији.

Винцетић у свом исказу отворено признаје да су његове диверзантске снаге тих дана на Велебиту, након оружаног обрачуна, заробиле двојицу припадника ЈНА. Први од њих био је млади војник,

Бошњак по националности из Теочака, који је обављао дужност возача теренског возила „пух“. Српска страна је још током ратних дешавања добила штуру, незваничну информацију да је тај младић (Нецад Даутовић) након заробљавања поштеђен и пуштен, што Винцетић сада и јавно потврђује, наводећи да је возач упућен према Сплиту.

Хрватски бригадир у подкасту пред хиљадама гледалаца уживо потврђује ту причу. Штавише, он иде толико у детаље да прецизира и географско порекло тог војника, помињући место Теочак из којег долази. Ако је возач „пуха“ преживео, био предмет обраде и на крају пуштен, поставља се логично, али страшно и мучно питање: шта се догодило са другим заробљеником?

Други заробљеник био је Божо Латиновић. О њему Илија Винцетић пред камерама говори са не свакидашњом, језивом прецизношћу. Хрватски официр открива да је о Латиновићу знао све – од његовог пуног имена и презимена, преко личних и породичних података, па све до његове улоге у тадашњој војној структури. Да ствар буде још озбиљнија, Винцетић детаљно описује које су све вредне војне, географске и обавештајне информације његови људи „добили“ од Латиновића током оперативне обраде и саслушања на терену. Из овог јавног исказа хрватског бригадира недвосмислено и правно чисто произилази следећа чињеница: Божо Латиновић је ухваћен жив, био је у рукама хрватских снага на Велебиту, над њим је извршено испитивање и у том тренутку је имао статус ратног заробљеника.

Док Винцетић у подкасту хладнокрвно, готово носталгично, евоцира успомене на „успешно саслушање” непријатељског војника, породица несрећног Боже и сви ми који се бавимо жртвама из рата деведесетих већ пуних 35 година безуспешно трагамо за било каквим трагом о њему. Божо Латинковић се у свим нашим и међународним књигама несталих и даље води под тим статусом. По међународном хуманитарном праву, Међународном пакту о грађанским и политичким правима и свим важећим Женевским конвенцијама, ликвидација ратног заробљеника након испитивања, као и накнадно скривање његових посмртних остатака, представљају тежак ратни злочин. То је дело које према међународном праву и домаћем законодавству никада не застарева.

Овај случај неодољиво подсећа на матрицу понашања коју смо већ гледали у случају убиства седам српских цивила у селу Уздоље код Книна, о чему сам детаљно писао у колумни „Афера ‘Томпсон’ – ко је убица под уздољским храстом”. Тамо је хрватско правосуђе годинама свесно игнорисало јасне видео-снимке, изјаве сведока и круцијалне доказе који су им били испред носа, само да не би процесуирало сопствене ратне иконе и разоткрило добро уиграни систем прикривања злочина. Бојим се да ће и ово најновије, дигитално признање са Велебита покушати да гурну под тепих, рачунајући на заборав изазван протоком времена. Међутим, сада је све забележено у јавном, трајном простору на интернету. Илија Винцетић је својим исказом дао у руке хрватском Др-

жавном одвјетништву (ДОРХ) комплетно оформљен предмет.

Јавно и директно постављам питање надлежним жупанијским тужилаштвима у Сплиту и Ријеци, под чију територијалну и ратну надлежност спада овај део велебитског ратишта: Да ли ћете, након овог јавног емитовања и сведочења, званично позвати Илију Винцетића на саслушање у својству сведока или осумњиченог? Он је данас кључ ове страшне тајне. Он, као тадашњи заменик заповедника на том сектору, мора да одговори на једноставна правосудна питања: Ко ме је и у каквом стању предат Божо Латинковић након што су из њега извучене све потребне информације? Ко је наредио, а ко непосредно извршио његову ликвидацију? На којој локацији су покопани или сакривени његови посмртни остаци?

Ако хрватски државни органи заиста желе да докажу међународној заједници и сопственој јавности да воде „учинковите” и непристрасне истраге о ратним злочинима, а не да само систематски перу сопствене ратне биографије и штите своје „бранитеље”, предмет „Велебит – децембар 1991.” им је сада послужен на тацни. Ова колумна није само подсећање на прошлост, већ директна правна инструкција и захтев за поступање. Породица Боже Латинковића има цивилизацијско и људско право на истину, право да након тридесет и пет година пронађе и достојанствено сахрани његове кости. Правда за жртве са Тулових греда не сме остати заувек заробљена у велебитским маглама, ма колико они који данас пред камерама евоцирају ратне успомене покушавали да је прећуте.

**ŽUPANIJSKOM DRŽAVNOM
ODVJETNIŠTVU U SPLITU**
Gundulićeva 29a,
21000 Split
Republika Hrvatska

Na temelju članka 204. Zakona o kaznenom postupku Republike Hrvatske,
sinovi nestalog Latinović Bože

1. Latinović Srđan, [REDACTED]
Republika Srbija i
2. Latinović Aleksandar, [REDACTED], Republika Srbija,

podnose sljedeću:

KAZNENU PRIJAVU

Protiv:

1. **Ilije Vincetića**, umirovljenog brigadira Hrvatske vojske (HV), u kritično vrijeme zamjenika zapovjednika postrojbe HV-a zadužene za sektor južnog Velebita (Mali Alan / Tulove grede) u prosincu 1991. godine,
2. **NN osoba**, pripadnika diverzantskih i specijalnih postrojbi Hrvatske vojske i/ili Specijalne policije RH, koji su u kritično vrijeme djelovali pod izravnim ili neizravnim zapovijedanjem prijavljenog Ilije Vincetića.

Zbog osnovane sumnje da su:

dana 15. prosinca 1991. godine, na širem području Tulovih greda na Velebitu, protivno odredbama međunarodnog humanitarnog prava, a posebice članka 3. i članka 13. Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949. godine, kao i odredbama Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, nakon oružanog sukoba i presretanja vojne kolone, lišili slobode pripadnika Teritorijalne obrane Donji Lapac, pričuvnog poručnika, **Božu Latinovića** sina Trive, rođenog 19.10.1954. godine u Kapljuhu, općina Bosanski Petrovac, BiH, sa prebivalištem u Donjem Lapcu, ul. Nikole Tesle br. 6, po profesiji geodeta.

Nakon zarobljavanja, nad imenovanim zarobljenikom Božom Latinovićem, koji je imao zaštićeni status ratnog zarobljenika, izvršeno je taktičko/operativno ispitivanje i saslušanje na terenu radi prikupljanja vojnih i zemljopisnih informacija. Po završetku saslušanja, zarobljeni Božo Latinović je protupravno likvidiran (ubijen), a njegovi posmrtni ostaci su skriveni na nepoznatoj lokaciji na Velebitu, uslijed čega se i danas, nakon trideset i pet godina, vodi kao nestala osoba.

Čime bi počinili kazneno djelo – **Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika** iz članka 122. OKZ RH, koje djelo sukladno međunarodnom i domaćem pravu nikada ne zastarijeva.

O B R A Z L O Ž E N J E

Osnovana sumnja da su prijavljeni počinili navedeno kazneno djelo proizlazi iz javnog, nedvosmislenog i samoinkriminirajućeg priznanja prvoprijavljenog Ilije

Vincetića. On je u javno emitiranom podcastu autora Borne Marinića pod nazivom „Gdje si bio '91?“, u epizodi broj 107 (objavljenoj u lipnju 2026. godine pod naslovom „*ILIJA VINCETIĆ: Organizator obrane Velebita i Orašja*“), detaljno opisao vojnu akciju presretanja srpske kolone kod Periline kuće u predvečerje 15. prosinca 1991. godine.

Prvoprijavljeni Vincetić pred kamerama izričito potvrđuje da su njegove postrojbe tom prigodom zarobile dvije osobe. Prvu osobu, mladog vojnika-vozača Bošnjaka iz Teočaka (identificiranog kao Nedžad Dautović), odlučili su poštediti i pustiti prema Starigradu i Splitu. Druga uhvaćena osoba bio je pričuvni poručnik **Božo Latinović**.

Vincetić u svojem iskazu pokazuje visoki stupanj saznanja o zarobljeniku, navodeći njegovo puno ime, podrijetlo i profesiju (geodeta), te otvoreno priznaje da je Latinović podvrgnut saslušanju i da im je „dao dosta informacija“. S obzirom na to da prvoprijavljeni potvrđuje da je Božo Latinović u kritičnom trenutku bio živ, zdrav, pod nadzorom njegovih postrojbi i u statusu zarobljenika, a da se Latinović do danas vodi kao nestao, očito je da je nakon ispitivanja protupravno likvidiran, a da je njegovo tijelo skriveno radi prikrivanja tragova zločina.

Kao tadašnji zamjenik zapovjednika i organizator akcije na tom sektoru, Ilija Vincetić snosi izravnu zapovjednu i osobnu kaznenu odgovornost da pravosudnim tijelima otkrije kome je zarobljenik predan, tko je izvršio likvidaciju i gdje se nalaze njegovi posmrtni ostaci.

DOKAZNI PRIJEDLOZI:

U svrhu provjere navoda ove prijave, nadležnom državnom odvjetništvu predlaže se poduzimanje sljedećih izvidnih i dokaznih radnji:

1. **Saslušanje osumnjičenika Ilije Vincetića** na okolnosti zarobljavanja, ispitivanja i krajnje sudbine Bože Latinovića, kao i točne lokacije njegovih posmrtnih ostataka;
2. **Pribavljanje i uvid u video-snimku podcasta** „Gdje si bio '91?“, epizoda br. 107 (dostupno na YouTube platformi produkcije Borne Marinića);
3. **Saslušanje svjedoka Nedžada Dautovića** iz Teočaka (tadašnjeg vojnika-vozača terenskog vozila „puh“), na okolnosti trenutka zarobljavanja i stanja u kojem je Božo Latinović ostavljen u rukama hrvatskih postrojbi;
4. **Uvid u dokumentaciju D.I.C. „Veritas“** i knjige nestalih osoba Međunarodnog odbora Crvenog križa (MOCK) za osobu Božo Latinović;
5. **Saslušanje preživjelih pripadnika diverzantske postrojbe HV-a** koji su sudjelovali u akciji 15. prosinca 1991. godine kod Periline kuće na Velebitu.

Na temelju svega iznesenog, zahtijeva se žurno pokretanje kaznenog postupka kako bi se nakon trideset i pet godina utvrdila istina, procesuirali odgovorni i omogućilo obitelji da pronađe i dostojanstveno pokopa posmrtnu ostatku žrtve.

U Zrenjaninu, 10. 07. 2026. godine

Podnositelj prijave:

1. Latinović Srđan, s.r.

2. Latinović Aleksandar, s.r.

ДОКУМЕНТАЦИОНО ИНФОРМАТИВНИ ЦЕНТАР
VERITASCENTRE FOR COLLECTING DOCUMENTS AND INFORMATION
VERITAS

Број: 65/26
Београд, 10.07.2026.

ТУЖИЛАШТВУ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Устаничка 29,
11000 Београд

На основу члана 280. Законика о кривичном поступку Републике Србије, Документационо-информативни центар „Веритас”, подноси следећу:

КРИВИЧНУ ПРИЈАВУ

Против:

1. **Илије Винцетића**, пензионисаног бригадира Хрватске војске (ХВ), у критично време заменика команданта јединице ХВ задужене за сектор јужног Велебита (Мали Алан/Тулове греде) у децембру 1991. године;

2. **НН лица**, припадника диверзантских и специјалних јединица Хрватске војске и/или Специјалне полиције Републике Хрватске, који су у критично време деловали под непосредном или посредном командом пријављеног Илије Винцетића.

Због основане сумње да су:

дана 15. децембра 1991. године, на ширем подручју Тулових греда на Велебиту, супротно одредбама међународног хуманитарног права, а пре свега члана 3. и члана 13. Женевске конвенције о поступању са ратним заробљеницима од 12. августа 1949. године, као и одредбама Међународног пакта о грађанским и политичким правима, након оружаног сукоба и пресретања војне колоне, лишили слободе припадника Територијалне обране Доњи Лапац, резервног поручника, **Божу Латинковића** сина Триве, рођеног 19.10.1954. године у Капљуку, општина Босански Петровац, БиХ, са пребивалиштем у Доњем Лапцу, ул. Николе Тесле бр. 6, по професији геодета.

Након заробљавања, над именованим заробљеником Божом Латинковићем, који је имао заштићени статус ратног заробљеника, извршено је тактичко/оперативно испитивање и саслушање на терену ради прикупљања војних и географских информација. По завршетку саслушања, заробљени Божо Латинковић је противправно ликвидиран (убијен), а његови посмртни остаци су сакривени на непознатој локацији на Велебиту, услед чега се и данас, након тридесет и пет година, води као нестало лице.

Чиме би извршили кривично дело – **Ратни злочин против ратних заробљеника** из члана 144. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (КЗ СФРЈ), који је важио у време извршења дела, а у вези са чланом 34. важећег Кривичног законика Републике Србије (командна одговорност), које дело сагласно међународном и домаћем праву никада не застарева.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Основана сумња да су пријављени извршили наведено кривично дело произилази из јавног, недвосмисленог и самоинкриминишућег признања првопријављеног Илије Винцетића. Он је у јавно емитованом подкасту аутора Борне Маринића под називом „Где си био '91?“, у епизоди број 107 (објављеној у јуну 2026. године под насловом „ИЛИЈА ВИНЦЕТИЋ: Организатор обране Велебита и Орашја“), детаљно и хладнокрвно описао војну акцију пресретања српске колоне код Перилине куће у предвечерје 15. децембра 1991. године.

Првопријављени Винцетић пред камерама изричито потврђује да су његове снаге том приликом заробиле два лица. Прво лице, младог војника-возача Бошњака из Теочака (идентификованог као Нецад Даутовић), одлучили су да поштеде и пусте према Стариграду и Сплиту. Друго ухваћено лице био је резервни поручник **Божо Латиновић**.

Винцетић у свом исказу показује високи степен знања о заробљенику, наводећи његово пуно име, порекло и професију (геодета), те отворено признаје да је Латиновић подвргнут саслушању и да им је „дао доста информација“. С обзиром на то да првопријављени потврђује да је Божо Латиновић у критичном тренутку био жив, здрав, под контролом његових јединица и у статусу заробљеника, а да се Латиновић до данас води као нестао, очигледно је да је након испитивања противправно ликвидирао, а да је његово тело сакривено ради прикривања трагова злочина.

Као тадашњи заменик команданта и организатор акције на том сектору, Илија Винцетић сноси директну командну и личну кривичну одговорност да правосудним органима открије коме је заробљеник предат, ко је извршио ликвидацију и где се налазе његови посмртни остаци.

С обзиром на то да Република Србија примењује принцип универзалне јурисдикције за најтежа дела против међународног хуманитарног права, Специјално тужилаштво у Београду је апсолутно надлежно за поступање у овом предмету, без обзира на држављанство починилаца и место извршења дела.

ДОКАЗНИ ПРЕДЛОЗИ:

У циљу провере навода ове пријаве, Тужилаштву за ратне злочине се предлаже предузимање следећих доказних радњи:

1. **Прибављање и увид у видео-снимак подкаста** „Где си био '91?“, епизода бр. 107 (доступно на Јутјуб платформи продукције Борне Маринића);
2. **Саслушање сведока Нецада Даутовића** из Теочака (тадашњег војника-возача теренског возила „пух“), путем међународне правне помоћи са Босном и Херцеговином, на околности тренутка заробљавања и стања у којем је Божо Латиновић остављен у рукама хрватских снага;
3. **Увид у комплетну документацију Д.И.Ц. „Веритас“** и књиге несталих лица Међународног комитета Црвеног крста (МКЦК) за лице Божо Латиновић;
4. **Упућивањем захтева путем међународне правне помоћи** Министарству правосуђа Републике Хрватске ради узимања изјаве од осумњиченог Илије Винцетића и идентификације НН лица из његове тадашње јединице која је деловала на Велебиту.

На основу свега изложеног, захтева се покретање предистражног поступка како би се након тридесет и пет година утврдила истина, процесуирали одговорни и омогућило породици да пронађе кости жртве.

ПРЕДСЕДНИК

Саво Штрбац

ПРОЦЕСУИРАЊЕ РАТНИХ ЗЛОЧИНА НАД ХРВАТИМА ПОЧИЊЕНИХ У ХРВАТСКОЈ

ПРОМИНА - СЛУЧАЈ “Н. ДУЈАКОВИЋ И ДР.”

Sjednica optužnog vijeća u predmetu protiv opt. Nikole Dujakovića i dr. zbog krivičnog djela ratnog zločina

Veritas.info, 28.08.2025, ŽS u Splitu:

Pred Županijskim sudom u Splitu za danas je zakazana sjednica optužnog vijeća u krivičnom predmetu protiv prvookrivljenog Nikole Dujakovića (1948) i drugookrivljenog Čedomira Vukadina (1959) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu, optužnicom od 30. aprila 2025. prvookrivljenog, kao komandanta bataljona u brigadi Posebnih jedinica milicije Republike Srpske Krajine (RSK), a drugookrivljenog s činom kapetana, kao njegovog zamjenika, tereti da su od kraja maja 1992. do Vojno-redarstvene akcije “Oluja” 4. avgusta 1995., postupili protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava.

Tereti ih se da nisu poduzeli potrebne mjere i radnje, znajući da podređeni pripadnici njihovog bataljona u okupiranim selima u općini Promina, preostalo stanovništvo hrvatske nacionalnosti u tim selima ubijaju, zlostavljaju, tuku, maltretiraju, siluju, hapse i zatvaraju, a stambene i gospodarske objekte vlasništvo građana hrvatske nacionalnosti, javne, kulturne i druge objekte te katoličke vjerske objekte pljačkaju, pale, miniraju i uništavaju, iako su imali komandna ovlaštenja, mogli i bili dužni takve radnje svojih podređenih spriječiti.

U optužnici je predloženo da se prvookrivljenom sudi u odsustvu, s obzirom da je nedostupan tijelima krivičnog progona Republike Hrvatske.

ДАРДА - СЛУЧАЈ “НН (1955) И ДР.”

Doneseno rješenje o provođenju istrage protiv dvojice državljana Republike Hrvatske zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva

Veritas.info, ŽDO, 15.09.2025;

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je, povodom krivične prijave Policijske uprave osječko-baranjske i na osnovi rezultata provedenih izvida, donijelo rješenje o provođenju istrage protiv prvookrivljenog državljanina Republike Hrvatske (1955.) i drugookrivljenog državljanina Republike Hrvatske (1958.) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, navodi se u saopštenju Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku objavljenom.

Postoji osnovana sumnja da su okrivljeni početkom aprila 1992. u Dardi, nakon što su tokom oružane agresije na Republiku Hrvatsku snage JNA i srpske paravojne formacije okupirale Baranju, kao pripadnici Teritorijalne odbrane Darda, zajedno i po prethodnom dogovoru, postupajući protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog prava o zaštiti civilnog stanovništva, s više hitaca iz vatrenog oružja usmrtili troje civilnih osoba (1932., 1952. i 1971.).

Okrivljeni nisu dostupni državnim tijelima Republike Hrvatske.

ГОРЊА БУЧИЦА - СЛУЧАЈ “Ђ. АРБУТИНА”

Glavni pretres protiv optuženog Đure Arbutine zbog ratnog zločina

Veritas.info, 25.09.2025, ŽS u Zagrebu:

Pred Županijskim sudom u Zagrebu za danas je zakazano ročište za glavni pretres protiv optuženog Đure Arbutine (1962) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu, optužnicom od 17.08.2021. tereti optuženog da je tačno neutvrđenog dana u prvoj polovini novembra 1991. godine u Gornjoj Bučici, opština Glina, kao komandir voda u sklopu tadašnje TO Glina, postupao protivno odredbama Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata, odnosno da nije poduzeo nikakve radnje da se spriječi ubijanje civilnog stanovništva, što je imalo za posljedicu da su pripadnici jedinice kojom je komandovao iz njihovi kuća izveli dvije muške i dvije ženske civilne osobe hrvatske nacionalnosti te ih odveli na skrovito mjesto, gdje su ih usmrtili hicima iz vatrenog oružja.

Optuženom se sudi u odsustvu.

ЛОГОР СТАРА ГРАДИШКА - СЛУЧАЈ “Г. БОЖИЋ И ДР:”

Žalbeno ročište u predmetu protiv opt. Gojka Božića i dr. zbog krivičnog djela ratnog zločina

Veritas.info, 21.10.2025, Visoki kazneni sud RH:

Pred Visokim kaznenim sudom RH za danas je zakazano žalbeno ročište u krivičnom predmetu protiv opt. Gojka Božića, Zdravka Rakonića, Nebojša Petkovića i Miroslava Šućura zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva Osijeku K-DO-47/2013 od 14. novembra 2013. godine, izmijenjenom 21. februara 2019. godine optuženicima se stavlja na teret počinjenje krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva u logoru Stara Gradiška. Civilni, žrtve zlostavljanja u logoru, su s područja Gornje Varoši i Uskoka.

Postupak se vodio u odsustvu optuženih.

Presudom Županijskog suda u Osijeku iz decembra 2021. nepravosnažno su osuđeni:

Gojko Božić na 13, Zdravko Rakonić na 15, a Nebojša Petković i Miroslav Šućur na po 10 godina zatvora.

СИБИЋ - СЛУЧАЈ “Ђ. БАЈЛОВИЋ”

Žalbeno ročište u krivičnom predmetu protiv opt. Đure Bajlovića i dr. zbog ratnog zločina

Veritas.info, 22.10.2025, Visoki kazneni sud RH:

Pred Visokim kaznenim sudom RH za danas je zakazana sjednica drugostepenog vijeća u krivičnom predmetu protiv opt. Đure Bajlovića i Vlade Daića (1965) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu optužnicom od 23. juna 2016. tereti ih da su u mjestu Sibić, početkom oktobra 1993, tokom napada JNA i TO te srpskih paravojnih formacija na hrvatska sela glinskog područja u sklopu vojne akcije “Kupa”, postupali protivno propisima međunarodnog ratnog i humanitarnog prava. Đuro Bajlović se tereti da je u svojstvu komandira čete sa stvarnim i formalnim ovlastima komandovanja i nadzora nad podređenim pripadnicima navedene jedinice, i Vlado Dajić kao pripadnik te jedinice, a nakon što su s ostalim pripadnicima ušli u selo Sibić i po naredbi Bajlovića, okupili petoro civila, u iste pucali

i usmrtili ih, osim jednog civila, koji je pukim slučajem preživio.

Presudom Županijskog suda u Zagrebu od 5. oktobra 2022. obojica optuženika su oslobođeni optužbe. Pošto optuženi nisu dostupni hrvatskim organima gonjenja, suđeno im je u odsustvu.

СИВЕРИЋ, БАДАЊ, ДРНИШ - СЛУЧАЈ “НН (1964) И ДР:”

Podignuta optužnica protiv dvojice okrivljenika zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva

Veritas.info, dorh.hr, 31.10.2025,

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu je, nakon provedene istrage, podiglo optužnicu protiv dvojice okrivljenika dvojnog državljanstva, hrvatskog i državljanstva Republike Srbije (1964. i 1965.), zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva .

Okrivljenike se optužnicom tereti da su u septembru i decembru 1991., u privremeno okupiranom Siveriću, Badnju i Drnišu, za vrijeme oružanog sukoba „JNA“ i paravojnih postrojbi tzv. Republike Srpske Krajine („RSK“) s oružanim snagama Republike Hrvatske, kao pripadnici “221. motorizirane brigade II. bataljuna JNA”, postupali protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog prava o zaštiti civilnog stanovništva, na način da su protjerali većinu građana hrvatske nacionalnosti te zapalili više kuća i drugih objekata u vlasništvu građana hrvatske nacionalnosti. Takvim postupanje prouzročena je materijalna šteta velikih razmjera, u iznosu od oko 2.320.000,00 evra.

U optužnici je predloženo da se okrivljenima sudi u odsustvu, s obzirom da su nedostupni tijelima krivičnog progona Republike Hrvatske.

ЂУЛОВАЦ - СЛУЧАЈ “Р. АНИЋИЋ И ДР”

Glavni pretres u predmetu protiv opt. Rajka Aničića za ratni zločin

Veritas.info, 11.11.2025, ŽS u Zagrebu:

Pred Županijskim sudom u Zagrebu za danas je zakazan glavni pretres u predmetu protiv opt. Rajka Aničića u ponovljenom postupku zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu optuženi se tereti da je u decembru 1991., u Đulovcu kraj Daruvara, postupajući protivno odredbama međunarodnog prava, zajedno s Jovanom Carevićem, ušao u kuću Franje Blažana i u namjeri da ubijaju ljude hrvatske nacionalnosti iz pješadijskog oružja pucali na Franju Blažana, njegovu suprugu Nadu Blažan i njihova sina Milana Blažana, koji su od zadobijenih rana umrli.

Tereti se i da je početkom mjeseca septembra 1991. zajedno s Jovanom Carevićem i Kostom Malivojevićem došli u kuću Franje Žmegača te ga s više uboda nožem lišili života.

Presudom Županijskog suda u Zagrebu iz 2022. godine opt. Aničić u odsustvu je proglašen krivim za ratni zločin protiv civilnog stanovništva i osuđen na 10 godina zatvora.

Na prvostepenu presudu žalili su se i državni odvjetnik i sam optuženi. Odvjetništvo je tražilo strožu kaznu, dok je Aničićev branitelj, advokat Ante Nobilo, tražio oslobađajuću presudu ili ponovno suđenje.

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske 3. jula 2025. godine donio je odluku kojom je ukinuo osuđujući dio presude protiv opt. Rajka Aničića i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

КАРИН - СЛУЧАЈ “С. ЛАКИЋ”

Саво Штрбац:

Мистериозна смрт у Карину из времена “Олује”

Политика, 15.04.2026 “

Веритас” је пре неки дан дошао у председ пресуде Високог казненог суда РХ од **2. децембра 2025**, којом је потврђена првостепена пресуда Жупанијског суда у Задру од 17. децембра 2024, којом је Стеван Лакић (1968) ослобођен оптужбе “да је почетком августа 1995. у Карину Горњем, општина Крушево, засеок Лакићи, када је сазнао да се његов рођак и сусед Серђо Лакић (1927) не жели прикључити евакуацији побуњених Срба, а и зато јер је још почетком рата против РХ 1991. примио на чување овце Ивана Рогоћа, по националности Хрвата, чију је ограду користио за испашу оваца те је водио бригу и о његовој кући, па је оштећеника због тога називао ‘издајником и усташом’, у циља да истога лиши живота, дошао ипред његове породичне куће, те је из ватреног оружја у тачно неутврђени део тела оштећеника пуцао, услед чега је оштећеник одмах преминуо”.

За смрт Серђа Лакића сазнао сам из документа Комисије Владе РХ за заточене и нестале особе који је носио назив “Особе погинуле у војно-редарственој акцији ‘Олуја’ с местом покопа посмртних остатака”, на којем их је било укупно 778, од чега под именом 163, покопаних на разним локацијама, који је српској страни предан 7. марта 1997. на састанку у Београду, којем сам присуствовао, на основу којег смо га и унели у “Веритасову” евиденцију “Жртве ‘Олује’”, а као починиоца навели “Хрватска војска”.

Пошто нам се од његове породице нико није јављао, том случају нисмо придавали посебну пажњу све до појаве једног текста под насловом “За кривична дела у ‘Олуји’ судски је одговарало више од хиљаду Хрвата”, објављеном 30. марта 1999. у загребачком листу “Вјесник”, у којем се наводи да је за убиство Серђа Лакића са 15 година затвора кажњен Стеван

Лакић. Пошто су нам из МКЦК јавили да је случај “Серђа Лакића” решен (то је значило да је сахрањен), а имајући у виду квалификацију дела (тешко убиство), случај смо и ми сматрали решеним (убица познат и осуђен, жртва сахрањена, нико се не интересује).

Тако је било све док нисмо дознали да је 24. маја 2013. полиција у Неготину по хрватској потерници ухапсила Стевана Лакића и да је против њега пред Вишим судом у Неготину покренут екстрадициони поступак. Четири дана касније Стеванови брат Славко и супруга Марица посетили су “Веритас” и потврдили да је “Олуја” затекла Стевана на положају на Динари, удаљеном најмање 100 км од Карина Горњег. Марица је тврдила да је Стеван отишао на Динару 28. јула 1995, да је она с децом напустила Карин у поноћ 4/5 августа и да је Стевана поново видела тек у избегличкој колони. Славко је појаснио да су њихов отац Никола и пок. Серђо браћа стричевићи, те да је Серђо с њиховом фамилијом (али и с другим мештанима) имао честе размирице.

Истог дана телефоном сам разговарао и с неготинским адвокатом Браниславом Јовановићем, који је по службеној дужности постављен за Стевановог браниоца, који ми је потврдио да у решењу о притвору Вишег суда у Неготину пише да је Стеван ухапшен по хрватској међународној потерници расписаној 2011. због убиства Серђа Лакића на дан 6. августа 1995. у Карину Горњем. Пренео ми је причу коју је чуо од Стевана када га је посетио у притвору да је и њега кад је био малолетан Серђо тукао и нанео му телесне повреде, због чега је и одговарао пред судом. Марица ме телефоном обавестила да је неготински суд 21. јуна 2013. укинуо Стевану притвор, али је екстрадициони поступак настављен.

Стеван ме обавестио и да је Виши суд у Негодину решењем од 16. јула исте године утврдио да су испуњене претпоставке за његово изручење “ради предаје правосудним органима РХ, у сврху издржавања казне затвора у трајању од 15 година” и замолио ме да му препоручим адвоката експерта за екстрадиције ради улагања жалбе на то решење. По мојој препоруци опуномоћно је београдског адвоката Ђорђа Калања, преко кога је уложио жалбу Апелационом суду у Београду, који је решењем од 13. септембра 2013. укинуо ожалбено решење и предмет вратио првостепеном суду на поновно одлучивање. Виши суд у Неготину у поновљеном поступку решењем од 23. октобра 2013. одбија замолницу Министарства правосуђа РХ за изручење Стевана Лакића уз образложење да „у Републици Србији има избеглички статус и као избегло лице има гарантовану једнакост међународне заштите с грађанима Републике Србије”, које је потврђено и решењем Апелационог суда у Београду од 18. децембра исте године.

Стеван истовремено ангажује и задарског адвоката Ивана Шалину преко кога подноси захтев за обнову кривичног поступка, који Жупанијски суд у Задру решењем од 27. јануара 2017. прихвата “због постојања нових чињеница односно нових доказа који су прикладни за доношење ослобађајуће пресуде”.

Жупанијски суд у Задру у обновљеном поступку, пресудом од 19. децембра 2018, опт. Стевана, такође у одсуству, у недостатку доказа, ослобађа оптужбе, коју је Врховни суд РХ, по жалби надлежног државног тужиоца, 5. марта 2019. укинуо “због непотпуно и погрешно утврђеног чињеничног стања” и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење.

И након поновљеног поступка, Жупанијски суд у Задру, пресудом од 17. децембра 2024, опт. Стевана поново, такође у одсуству, ослобађа оптужбе. Овом пресудом у целости је стављена изван снаге пресуда Жупанијског суда у Задру од 31. јануара 1996, која је потврђена пресудом Врховног суда РХ од 15. јуна 1999, којом је опт. Стеван проглашен кривим за убиство Серђа Лакића у августу 1995. и осуђен на казну затвора у трајању од 15 година због кривичног дела убиства из ниских побуда.

Одлучујући доказ за осуђујућу пресуду био је једини исказ свједокиње Стане Лакић, супруге Серђа Лакића, који је дала 20. новембра 1995. пред истражним судијом Жупанијског суда у Задру, у којем је навела да је опт. Стеван у Серђа "испалио више хитаца од којих је овај погођен у главу, од чега су му оба ока била избијена, задобио је и погодак у десно ухо, а видјела је и да га је један метак погодио у срце, док га је у леву страну прса погодило више метака", чији исказ су посредно потврдили сведоци Иван и Жељко Рогић, који немају непосредних сазнања како се збио инкриминисани догађај осим оног што им је рекла сведокиња Стана, а то су идентитет наводног починиоца и могући мотив

(Серђо није хтео да пође у избеглиштво и у току рата чувао "ушашке" овце). Ови сведоци су видели Серђов леш у дворишту испред његове куће, али му нису прилазили па нису ни могли да виде евентуалне повреде о којима говори Стана.

Поред исказа сведока Драгана Млинара, Миливоја Пиље, Жељка Олујића, Мирјане Васић и Мире Вигњевећ, који су међусобно сагласни у погледу смера и времена кретања опт. Стевана од 4. до 8. августа (видели су га на Динари или у избегличкој колони далеко од Карина Г.), одлучујући доказ за ослобађајућу пресуду било је мишљење медицинског вештака др Давора Мајера, које је дао након спроведене ексхумације и прегледа посмртних остатака жртве "на којима нема знакова заживотног повређивања па је варијанта узрока смрти како ју је навела Стана (да би жртва била усмрћена рафалом из аутоматске пушке који би га погодио у главу и прсни кош) искључена".

Из судских списа произилази да је Стана из Карина одвезена у један избеглички камп у Задру, док је Серђов леш остао у дворишту испред њихове куће. Њихов син из Аустралије назвао је Жељка Рогића и за-

молио га да му сахрани оца, а овај је обавестио полицију која је изашла на лице места 19. августа 1995, те направила неколико фотографија леша (на којима такође нису видљиве повреде), након чега су га Рогићи сахранили у породичну гробницу поред цркве Св. Ћирита у Карину Доњем. Од Рогића је суд и дознао да је Стана ускоро отишла у Аустралију код деце, где је пре неколико година и умрла, одакле су је деца мртву вратили у завичај и сахранили поред мужа.

Предмет је правоснажно окончан ослобађајућом пресудом, што значи да се Стевану исплатио труд у доказивању своје невиности. Његов случај се може подвести под ону чувену пословицу: "правда је спора, али достижна".

Међутим, и даље остаје нерасветљена околност шта се заиста десило са Серђом. Да ли га је заиста неко убио или је умро природном смрћу, а Стана исконструисала убиство како би лакше отишла код деце у Аустралију и истовремено се осветила Стевану због неких ранијих размирица? Сва је прилика да је Стана ову тајну однела са собом у гроб. "Веритас" је случај Серђа Лакића преместио у подгрупу жртава "Олује" с непознатим узроком смрти.

PROMINA - SLUČAJ "Ž. CVIJETIĆ"

Podignuta optužnica protiv okrivljenika zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva

Veritas.info, ŽDO u Splitu, 02.12.2025.

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu je, nakon provedene istrage, podiglo optužnicu protiv osobe dvojnog državljanstva, hrvatskog i državljanstva Republike Srbije (1967), zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske.

Optužnicom se okrivljenik tereti da je tijekom 1993, u privremeno okupiranim selima na području Promine, za vrijeme oružanog sukoba „JNA“ i paravojnih postrojbi tzv. Republike Srpske Krajine („RSK“) s oružanim snagama Republike Hrvatske, kao pripadnik paravojne postrojbe tzv. RSK, postupao protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog prava o zaštiti civilnog stanovništva, na način da je više puta silovao tada maloljetnu žensku osobu te da je krajem 1993. zajedno s više naoružanih pripadnika srpskih paravojnih postrojbi fizički zlostavljao tri žrtve, pri čemu su dvije žrtve silovali.

U optužnici je predloženo da se sukladno odredbi članka 402. stavak 3. Zakona o kaznenom postupku okrivljeniku sudi u odsutnosti, s obzirom da je nedostupan tijelima kaznenog progona Republike Hrvatske.

Prema "Veritasovim" saznanjima optuženi se zove Željko Cvijetić iz Razvođa.

LUKAR - SLUČAJ "NN (52)"

Protiv bivšeg pripadnika tzv. Vojske RS Krajine podnijeta kaznena prijava: Imao je 19 godina kada je počinio strašan zločin

Jutarnji list, 03.12.2025,

Šibenska policija je protiv 52-godišnjaka koji je u bijegu podnijela prijavu splitskom Županijskom državnom odvjetništvu

Čak 33 godine od svirepog zločina u mjestu Lukar u općini Promina, kada je ubijena tada 56-godišnja stanovnica u vlastitom dvorištu, Odjel za ratne zločine Kriminalističke policije u suradnji sa šibenskim i splitskim tužiteljima dovršili su istraživanje i kazneno prija-

vili 52-godišnjaka za ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

U kaznenoj prijavi pristigloj na stol splitskog tužiteljstva se navodi da se 52-godišnjak 10. lipnja 1993. godine kao pripadnik '75. MTBR vojske RSK ogriješio o članak 120. Osnovnog krivičnog zakona RH.

Točnije, navedenog je datuma došao s još nekoliko pripadnika istog vojnog sektora u obiteljsku kuću oštećene žene. Prvo ju je fizički rukama, nogama i

kundakom puške udario po glavi i po tijelu te joj nanio višestruke ozljede glave. Potom su premlaćenu ženu još živu ubacili u bunar, tzv. gusternu, što je dovelo do smrtnog ishoda.

Iz šibenske policije kažu da su protiv 52-godišnjaka, koji je u vrijeme krvavog zločina imao samo 19 godina i koji je trenutno nedostupan hrvatskim pravosudnim tijelima, prijavu podnijeli splitskom Županijskom državnom odvjetništvu.

JAGODNJA DONJA - SLUČAJ "D. CRNOBRNJA I DR."

Dvojac osumnjičen za ratni zločin protiv civila na biogradskom području

Policijska uprava zadarska, 05.12.2025,

U Policijskoj upravi zadarskoj dovršeno kriminalističko istraživanje ubojstva civila, koje su pripadnici srpskih paravojnih postrojbi počinili na Jankolovici 1993.godine Policijski službenici Odjela ratnih zločina, Službe kriminalističke policije ove policijske uprave, u suradnji sa Županijskim državnim odvjetništvom u Splitu dovršili su kriminalističko istraživanje nad dvojicom hrvatskih državljana u dobi od 55 i 50 godina, zbog sumnje da su tijekom 1993. godine, u svojstvu pripadnika srpskih paravojnih postrojbi, na biogradskom području počinili kazneno iz članka 120. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske na štetu hrvatskog civilnog stanovništva.

Provedenim kriminalističkim istraživanjem je utvrđeno kako su osumnjičeni muškarci, tada 23- i 18-godišnji pripadnici srpskih paravojnih postrojbi tzv. „RSK“ iz Jagodnje Donje, dana 11. studenog 1993.godine na području Jankolovice postupajući protivno odredbama ženevskih konvencija o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata počinili ratni zločin na štetu civilne osobe rođene 1936. godine. Naime, obojica su navedenog dana u poslijepodnevnim satima iz Jagodnje Donje, ciljano i naoružani automatskim oružjem, došli do polja na Jankolovici na kojem je tada 57-godišnji mještalin, kao civilna osoba napasao svoje stado ovaca te su ga pucanjem iz automatske puške usmrtili, kojom prilikom su u njega ispalili više hitaca i nanijeli mu više prostrijelnih rana od kojih je preminuo na mjestu događaja.

Nadalje, utvrđeno je kako su nakon toga otuđili njegovo stado od preko stotinu ovaca, koje su na području mjesta Stabanj i Jagodnje Donje u cilju stjecanja nepripadne imovinske koristi prodali, dok su tijelo preminulog ostavili na mjestu događaja, gdje je i pronađeno slijedeće jutro.

Protiv obojice osumnjičenih, koji trenutno nisu dostupni pravosudnim tijelima Republike Hrvatske, podnesena je kaznena prijava nadležnom Županijskom državnom odvjetništvu u Splitu.

e-Veritas 13.07.2026. – Otvorena istraga za zločin na Jankolovici

ŽDO u Splitu rješenjem broj: KiS-DO-77/2025. od 29.12.2025. godine otvorilo je istragu protiv osumnjičenih Crnobrnja Duška (1970) i Žarković Radovana (1975) zbog krivičnog djela ratnog zločina nad civilnim stanovništvom sa inkriminacijom opisanom u krivičnoj prijavi. Rješenje o otvaranju istrage uručeno je Crnobrnja Dušku u Kanadi, gdje živi i čije državljanstvo posjeduje.

DRNIŠ - SLUČAJ "D. RAJIĆ"

Ratni zločin protiv civilnog stanovništva

Veritas.info, 05.12.2025,

Protiv osumnjičenog 72-godišnjaka, koji nije dostupan pravosudnim tijelima Republike Hrvatske, podnesena je kazna prijava Županijskom državnom odvjetništvu

Policijski službenici Odjela ratnih zločina, Službe kriminalističke policije, u suradnji sa Županijskim državnim odvjetništvom u Šibeniku i Splitu dovršili su kriminalističko istraživanje nad 72-godišnjim hrvatskim državljaninom, zbog sumnje da je u razdoblju od 17. lipnja 1994. do 4. kolovoza 1995. , u svojstvu načelnika „SJB Drniš“ počinio više kaznenih djela „Ratni zločin protiv civilnog stanovništva“ iz članka 120. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske na štetu hrvatskog civilnog stanovništva.

Provedenim kriminalističkim istraživanjem je utvrđeno kako je osumnjičeni u navedenom razdoblju bio je upoznat s činjenicom da se nakon okupacije grada Drniša i općine Ružić s okolnim mjestima na tom području civilno pučanstvo

hrvatske nacionalnosti ubija, muči, protuzakonito zatvara, kao i da mu se imovina pljačka i uništava. Međutim, iako je osumnjičeni 72-godišnjak bio dužan spriječiti počinjenje zločina ili kazniti počinitelje, te je za to imao moć i ovlasti nije poduzeo nikakve nužne i razumne mjere da se takvi zločini spriječe, suzbiju i kazne, time pristajući da njemu podređeni pripadnici milicije nastave s takvim postupanjima, ujedno pristajući i na posljedice takvog protupravnog ponašanja.

Utvrđeno je kako je osumnjičeni bio upoznat s činjenicom da se na tom području civilno pučanstvo hrvatske nacionalnosti muči, protuzakonito zatvara te da su ubijene tri osobe, tada u dobi od 70 do 83 godine.

Protiv osumnjičenog 72-godišnjaka, koji nije dostupan pravosudnim tijelima Republike Hrvatske, podnesena je kazna prijava Županijskom državnom odvjetništvu.

Prema Veritasovim informacijama prijavljen se zove Drago Rajić.

OROLIK - SLUČAJ "D. BALINOVIĆ"

Objava presude u predmetu protiv opt. Dragoljuba Balinovića zbog ratnog zločina

Veritas.info, 11.12.2025, ŽS u Osijeku:

Pred Županijskim sudom u Osijeku za danas je zakazano ročište za objavu presude u predmetu protiv opt. Dragoljuba Balinovića (1957) zbog krivičnih djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika.

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku, nakon provedene istrage, pred Županijskim sudom u Osijeku podiglo je 02.01.2025. optužnicu protiv državljanina RH, Republike Srbije i Ujedinjenog Kraljevstva Dragoljuba Balinovića (1957) zbog krivičnih djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZ RH.

Okrivljenika se tereti da je u razdoblju od kraja avgusta do početka septembra 1991. u Oroliku, nakon što je tzv. JNA tokom oružane agresije na Republiku Hrvatsku okupirala navedeno mjesto i po formiranju njoj pridružene srpske paravojne formacije TO Orolik, kao pripadnik navedene oružane formacije, protivno odredbama međunarodnog običajnog ratnog i humanitarnog prava o zaštiti civila, sudjelovao u zlostavljanju mještana Orolika nesrpske nacionalnosti, uslijed čega je jedna osoba (1954.) ostala trajni invalid, a dvije osobe (1952. i 1942) su zadobile tjelesne ozljede.

Nadalje se tereti da je 2. septembra 1991. u Oroliku, nakon što su prethodno združene snage tzv. JNA i srpske paravojne formacije TO Orolik prilikom napada na mjesto Berak zarobili više pripadnika Zbora narodne garde, kao pripadnik TO Orolik, zlostavljao zarobljene pripadnike ZNG-a iz Berka tako što je, za vrijeme dok su se zarobljenici kretali u koloni jedan iza drugoga, iz kolone, zajedno s drugim nepoznatim pripadnicima TO Orolik, izdvojio dvojicu zarobljenih branitelja iz Berka (1930. i 1969) te ih udarao rukama, nogama i puškama po cijelom tijelu, od kojih udaraca su isti pali na tlo, gdje ih je nastavio udarati dok su bespomoćno ležali na tlu.

Optuženi se od juna 2025. godine brani sa slobode.

Prema Veritasovim saznanjima, sud je Balinovića oslobodio optužbe zbog nedostatka dokaza.

LOVAS - SLUČAJ "D. GRKOVIĆ"**Izrečena osuđujuća presuda u predmetu protiv opt. Dušana Grkovića zbog kriv. djela ratnog zločina**

Veritas. info, 15.12.2025, ŽS u Osijeku:

Vijeće Županijskog suda u Osijeku danas je objavilo presudu opt. Dušanu Grkoviću (1956), kojom ga je proglasilo krivim zbog kriv. djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i osudilo na 13 godina zatvora. Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 19. decembra 1994, djelomično izmijenjena 2004. godine, tereti osmanaestoricu optuženika, među njima i Dušana Grkovića, da su kao pripadnici teritorijalne odbrane i četničkog odreda «Dušan Silni», s ciljem stvaranja «Velike Srbije» i etničkog čišćenja dijela RH, u dogovoru, zajednički, s tačno podijeljenim zadacima, dana 10. oktobra 1991. godine oko 7.30 sati, zajedno s jedinicama Novosadskog korpusa JNA izvršili artiljerijski napad na naselje Lovas, po isključivo civilnim objektima, iako su znali da u mjestu nema vojnih jedinica RH. Nakon artiljerijskog izvršili su pješadijski napad na mjesto, pri tome su ubijali ljude koji su se zatekli na ulici. Uslijed artiljerijske vatre i pješadijskog napada poginulo je oko 30 stanovnika Lovasa. Optuženici se terete da su nakon okupacije mjesta tjerali Hrvate da nose bijele trake na rukavima, označavali im kuće i ograničavali im kretanje. Terete se, takođe, da su Hrvate hapsili, mučili, prijetili im smrću i tjerali na prinudni rad, da su pljačkali i da su silovali Hrvatice. Optuženi Ljuban Devetak se tereti i da je dana 18. oktobra 1991. godine izdvojio veću grupu Hrvata, koja je otjerana na minsko polje, gdje su poginule 24 osobe.

Županijski sud u Vukovaru obustavio je postupak protiv opt. Milorada Vorkapića 2003, a 2005. i protiv opt. Radovana Tepavca, u oba slučaja zbog smrti optuženika.

Isti sud je u prisustvu sudio opt. Iliji Vorkapiću i presudom broj K-20/09 oslobodio ga optužbe. Isti sud je u prisustvu sudio i opt. Milanu Tepavcu, ali je zbog njegovog zdravstvenog stanja rasprava odgođena, a predmet je u toku 2012. ustupljen u nadležnost Županijskog suda u Osijeku.

I protiv ostalih optuženika predmet je ustupljen Županijskom sudu u Osijeku.

Za zločin u Lovasu vođen je krivični postupak i pred Većem za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu po optužnici Tužilaštva za ratne zločine od 27. novembra 2007. i 28. decembra 2011, kojom su optuženi: Devetak Ljuban, Devčić Milan, Radojčić Milan, Krnjajić Željko, Dimitrijević Miodrag, Perić Darko, Vlajković Radovan, Josipović Radislav, Stevanović Petronije, Nikolaidas Aleksandar, Bačić Dragan, Kosijer Zoran, Dimitrijević Jovan i Stojanović Saša zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

U toku trajanja postupka, postupak je obustavljen u odnosu na opt: Devetak Ljubana, Devčić Milana, Radojčić Milana, Dimitrijević Miodraga, Perić Darka, Vlajković Radovana, Josipović Radislava, Stevanović Petronija i Nikolaidas Aleksandra, koji su u međuvremenu preminuli, dok je u odnosu na opt. Dimitrijević Miodraga postupak razdvojen zbog njegove procesne nesposobnosti.

Viši sud u Beogradu 20. juna 2019. osmoricu optuženih oglosio krivima i osudio ih i to: Milana Devčića i Sašu Stojanovića na sedam, Zorana Kosjera, Željka Krnjajića i Jovana Dimitrijevića na po šest, Darka Perića i Radovana Vlajkovića na po pet i Radosava Josipovića na četiri godine zatvora.

Apelacioni sud u Beogradu 2021.god. preinačio je prevostepenu presudu i oslobodilo Željka Krnjajića i Milana Devčića. Istovremeno, Saša Stojanović je osuđen na šest godina zatvora, Darko Perić i Radovan Vlajković na po četiri godine, dok su Radislav Josipović, Jovan Dimitrijević i Zoran Kosijer osuđeni na kazne od po tri godine zatvora,

Dušan Grković je po hrvatskom "uhidbenom nalogu" u aprilu 2025. godine uhapšen u Mađarskoj, te nakon desetak dana izručen Hrvatskoj, od kada se nalazi u istražnom zatvoru u Osijeku. Zbog visine kazne produžen mu je i istražni zatvor do pravosnažnosti presude.

Odbrana je najavila žalbu.

ČORCI I DABAR - SLUČAJ “B: SRDIĆ I DR.”

Glavni pretres u predmetu protiv opt. Bogdana Srdića i dr. zbog ratnog zločina

Veritas.info, 16.12.2025, ŽS u Rijeci:

Pred Županijskim sudom u Rijeci za danas je zakazano ročište za glavni pretres u predmetu opt. Bogdana Srdića (1955), Predraga Uzelca (1956), Milan Pupovca (1956) i Steve Uzelca (1953) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci je sredinom aprila 2023. godine, nakon provedene istrage, podiglo optužnicu protiv optuženih koja ih tereti da su od početka jula 1991. do kraja 1991. godine, u mjestima Čorci i Dabar, i to prvooptuženi u svojstvu komandanta brigade teritorijalne odbrane u Vrhovinama, drugoopt. u svojstvu komandanta stanice “Javne bezbednosti” SAO Krajine u Korenici, trećeopt. u svojstvu komandanta “Odjeljenja milicije” Vrhovine i četvrtoopt. u svojstvu komandanta “Vojne policije” Vrhovine, tokom oružanog sukoba između regularnih snaga Hrvatske vojske i policije s paravojnim formacijama pobunjenih Srba i jedinicama JNA, postupili protivno pravilima međunarodnog prava, s ciljem protjerivanja cijelog stanovništva nesrpske nacionalnosti. Tereti ih se da su, znajući da pripadnici njima podređenih jedinica neovlašteno hapse, zlostavljaju i ubijaju civilno stanovništvo hrvatske nacionalnosti, kao i da bez izbora vojnih ciljeva iz oružja svih kalibara gađaju zaseok Čorci i okolna mjesta iako se iz tih mjesta nije pružao nikakav oružani otpor. Tereti ih se da nisu ništa poduzeli kako bi spriječili nezakonita postupanja i da se počinioci kazne već su dopustili da njima podređeni pripadnici nastave s takvim radnjama pristajući na posljedice njihovih protupravnih radnji, usljed kojih je tokom inkriminisanog razdoblja iz mjesta Čorci i Dabar odvedeno i ubijeno šesnaestero civila. Optuženi imaju prebivalište na teritoriju Republike Srbije i nisu dostupni državnim i pravosudnim tijelima Republike Hrvatske.

Istraga protiv njih je otvorena 16.04.1997. Dugo je bila u prekidu, a ponovo je nastavljena godine 2011. Nakon toga je, na osnovu Zakona o primjeni Statuta MKSJ, predmet ustupljen Županijskom odvjetništvu u Rijeci.

DVOR - SLUČAJ “NN (1956) I DR”

Doneseno rješenje o provođenju istrage protiv tri osobe zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i ratnih zarobljenika

ŽDO u Zagrebu, 30.12.2025,

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu donijelo je rješenje o provođenju istrage protiv trojice okrivljenika, državljanina Republike Hrvatske (1956.), državljanina Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine (1962.) i državljanina Republike Hrvatske i Republike Srbije (1969.) zbog postojanja osnovane sumnje da su počinili kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske.

Postoji osnovana sumnja da su okrivljenici, kao pripadnici diverzantskog voda tzv. Ratnog štaba Dvor, pri čemu prvookrivljeni ujedno i zapovjednik navedenog voda, 26. srpnja 1991. na području Dvora i okolice, tijekom trajanja nemeđunarodnog oružanog sukoba između regularnih vojnih i policijskih postrojbi Republike Hrvatske i oružanih formacija tzv. SAO Krajine, počinili ratni zločin na štetu trojice civila hrvatske nacionalnosti i jednog zarobljenog hrvatskog policajca.

Osnovano se sumnja da su pripadnici navedene postrojbe, zajedno s drugim postrojbama u sklopu oružanih formacija tzv. SAO Krajine, prethodno sudjelovali u napadu na Zamlaču i Strugu, sela s pretežitim hrvatskim stanovništvom, u sklopu kojeg napada su civili tjerani u živi štit kojom prilikom je više osoba ranjeno, a nekolicina je i poginula. Nakon što je dio ranjenih osoba, među kojima i navedene žrtve, doveden u Dom zdravlja Dvor, pripadnici postrojbe kojoj su pripadali okrivljenici su fizički i psihički maltretirali ranjenike i bolesnike, da bi potom istog dana u večernjim satima drugookrivljenik i trećeokrivljenik, protivno odredbama Ženevskih konvencija za zaštitu ratnih zarobljenika i građanskih osoba te Dopunskog Protokola Ženevskim konvencijama, trojicu civilnih osoba odvezli do mosta na potoku Žirovac te hicima iz vatrenog oružja usmrtili

dvojicu civila dok je jedan civil uspio pobjeći. Nakon toga su, prethodno ranjenog i fizički i psihički zlostavljanog pričuvnog policajca, također dovezli do obale u blizini mosta preko potoka Žirovac gdje su ga izveli iz kombija i potom u njega ispalili više hitaca iz vatrenog oružja.

Postoji osnovana sumnja da je prvookrivljenik, kao osoba zapovjedno odgovorna za pripadnike svoje postrojbe, iako svjestan ozbiljne opasnosti od počinjenja zločina od strane pripadnika njegove postrojbe, protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog prava o zaštiti civilnog stanovništva i postupanju s ratnim zarobljenicima, nije poduzeo ništa odnosno propustio je spriječiti drugookrivljenog i trećeokrivljenog u počinjenju opisanog zločina.

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu podnijelo je sucu istrage Županijskog suda u Zagrebu prijedlog za određivanje istražnog zatvora protiv sve trojice okrivljenika radi neometanog odvijanja postupka za djelo za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora kod kojeg su okolnosti kaznenog djela posebno teške (članak 123. stavak 1. točka 4. Zakona o kaznenom postupku).

КОРИТЊА - СЛУЧАЈ “Н.Н.”

Podignuta optužnica zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – dopuna priopćenja od 19. rujna 2025.

dorh.hr/hr, 09.01.2026, ŽDO u Rijeci:

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci je, nakon provedene istrage, podiglo optužnicu protiv državljanina Republike Hrvatske (1954.), zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske.

Okrivljenika se optužnicom tereti da je 8. ožujka 1992. u mjestu Banska Selnica, tijekom trajanja oružanog sukoba hrvatske vojske s JNA i srpskim paravojnim formacijama, kao pripadnik paravojne postrojbe teritorijalne obrane Vrginmost, postupajući protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog prava o zaštiti civilnog stanovništva, pucajući iz vatrenog oružja preko rijeke Kupe na suprotnoj strani rijeke na polju u mjestu Koritnja, pogodio i usmrtio civila koji se nalazio na polju.

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci sudu podnijelo je sudu prijedlog da se u odnosu na okrivljenika produlji istražni zatvor zbog postojanja opasnosti od bijega, opasnosti da bi mogao počiniti teže kazneno djelo i zbog neometanog odvijanja postupka za kazneno djelo za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora i kod kojeg su okolnosti počinjenja kaznenog djela posebno teške (članak 123. stavak 1. točka 1., 3. i 4. Zakona o kaznenom postupku).

PROMINA - „N. POKRAJAC”

Sjednica optužnog vijeća u predmetu protiv okrivljenog Nenada Pokrajca zbog ratnog zločina

Veritas.info, 19.01.2026, ŽS u Splitu:

Pred Županijskim sudom u Splitu za danas je zakazana sjednica Optužnog vijeća u predmetu protiv okr. Nenada Pokrajca (1970) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

ŽDO u Splitu je, optužnicom od 27. novembra 2025. tereti ga da je u prvoj polovini 1992. u privremeno okupiranom selu na području Promine, za vrijeme oružanog sukoba „JNA” i paravojnih jedinica tzv. Republike Srpske Krajine („RSK”) s oružanim snagama Republike Hrvatske, kao pripadnik paravojne jedinice tzv. RSK, postupao protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog prava o zaštiti civilnog stanovništva, na način da je s još šest naoružanih pripadnika iste srpske paravojne jedinice došao u kuću žrtve, tada maloljetne ženske osobe, gdje su je okrivljenik i ostali pripadnici srpske paravojne jedinice silovali.

Okrivljeni je nedostupan hrvatskom pravosuđu te se postupak protiv njega vodi u odsustvu.

Саво Штрбац

Ратни злочин силовањем по хрватском моделу (2)

Политика, 02.06.2026,

У тексту под истим насловом, објављеном на овим страницама пре осам дана, написао сам да су у последњих пола године, по истом моделу, подигнуте и две оптужнице против двојице припадника СВК, што је привукло пажњу читалаца уз молбу да и тим случајевима посветим једну колумну, што и чиним овом приликом.

Жупанијско државно одветништво у Сплиту 27. новембра 2025. на службеној интернетској страници ДОРХ-а објављује два саопштења, у којима се наводи да су, након спроведене истраге, подигли две оптужнице против два припадника СВК због кривичног дела ратног злочина силовањем, с предлогом да им се суди у одсуству, јер се од августа 1995. крију у Србији.

Први (1970) се терети да је у првој половини 1992, у привремено окупираним селу на подручју Промине "с још шест наоружаних припадника исте српске паравојне јединице дошао у кућу жртве, тада малолетне женске особе, где су је окривљени и остали припадници српске паравојне јединице силовали".

Други (1967) се терети да је током 1993, у привремено окупираним селима на подручју Промине "више пута силовао тада малолетну женску особу те да је крајем 1993. заједно с више наоружаних припадника српских паравојних постројби физички злостављао три жртве, при чему су две жртве силовали".

Скоро сви хрватски медији су пропратили подизање ових оптужница и открили имена оптужених, први се зове Ненад П. а други Жељко Ц, оба из Развођа, али не и име оштећене, иако је у питању иста особа у оба случаја, која се, по "Веритасовим" сазнањима, зове Жељка И. из Сукноваца.

"Кад су ЈНА и српске паравојне јединице окупирале села у општини Промина, већина грађана хрватске националности је прогнана. Моја

мајка, браћа и ја нисмо ишли нигде. А чим су припадници ЈНА и српских паравојних јединица ушли у село, почели су пљачкати и палити куће те малтретирати преостало малобројно хрватско становништво. Припадници српских паравојних јединица су ухапсили једног од моје браће и затворили га у книнском затвору, тако да смо мајка, други брат и ја у кући остали сами. Тог једног дана касно навече у кућу су нам ушли одевени и наоружани припадници српских паравојних јединица. Било их је седам. Неки су причали екавицом па сам закључила да су из Србије, а неки ијекавицом па су то вероватно били домаћи Срби из проминских села. Међу њима био је и Ненад П. По уласку у кућу одмах су избадили мајку и брата ван. Остала сам сама с њих седморицом. Силовали су ме, један по један. Међу њима и Ненад, којег познајем јако добро", преносе хрватски медији потресну причу оштећене Жељке И., чији наставак се налази у другој оптужници:

"По одласку из Сукноваца у Лукар у марту 1993, уселили смо у кућу једног Хрвата, који је свој дом напустио, где смо се обратили за помоћ припадницима Унпрофора, очекујући да ће нас они заштитити. Али упркос томе, припадник српских паравојних јединица Жељко Ц. из Развођа силовао ме петнаестак пута. Једном је српска војска ухапсила већи број Хрвата и све их затворила у фабрику 'Синтал' у Оклају, тако да смо мајка, брат и ја били затворени с осталима. У тој фабрици су потом српски војници прво силовали моју мајку, а онда и мене. Међу њима је био и тај Жељко Ц."

У међувремену сам извршио и увид у оригиналну оптужницу против Ненада П., у којој је дело описано још стравичније, сликовитије и перверзније. И кад нормалан човек све то прочита, може само закључити да су Ненад П. и Жељко Ц. монструми који су заслужили најтежу могућу казну. А и то је мало.

Међутим, прича има и наличје. Прочитавши у медијима шта се Ненаду П. и Жељку Ц. ставља на терет, самоиницијативно ми се јавио њихов комшија Бошко П., који тврди да одлично познаје актере – и оштећену и оптужене.

Бошко је и пре рата радио као инкасант за воду у проминским селима и нема породице коју није познавао. Бошко П, Ненад П. и Жељко Ц. су из Развођа, у којем су живели мешано и Срби и Хрвати, а оштећена Жељка И. је из суседног села Сукновци, у којем су живели претежно Хрвати. Људи из та два села дружили су се на испашаи стоке, ишли у исту школу и често једни против других играли фудбал.

Жељка је живела с мајком Луцом и два брата Жељком и Недјељком. Њен отац Иван, изузетно добар човек, је дуго радио у Немачкој, али је умро пред рат. Луца је била доста агресивна, стално се свађала и тукла с комшијама. Једном ју је у некој свађи комшија Хрват Марко А. ударио каменом плочом у главу. Луцин млађи син Недјељко је почетком рата доспео у кнински затвор, и уместо да иде у размену, вратио се у село код мајке, где је неколико дана касније сачекао Марка А. и убио га неком жељезном шипком, а затим побегао на хрватску страну.

Бошко је у фебруару 1992. у свом селу сусрео Луцу, која му се плачући пожалила да су јој неки српски војници украли коња, краву и једну кућу запалили, а деца да се крију у шуми, па ју је позвао да се с децом и с преосталим благом пресесли код њега, рекавши јој: "Како буде мени, тако ће бити и теби и твојој деци."

Луца је прихватила Бошков позив, и с обоје деце, кравом и 16 оваца, преселила се код њега, где је остала све до априла 1995. За то време ни њу ни њену децу нико није дирао. Једино су њему Срби приговарали што штити "устахе". Луцин син Жељко пре рата је из неке пушке, коју је сам направио, себи избио око, због чега

је доспео у шибенску болницу, одакле је побегао натраг у село. Због тога је био неспособан за војску и код Бошка се нормално понашао. Ни са Жељком није било проблема – у школу није ишла, понекад је чувала овце, а највише се дружила са једном девојчицом из Оклаја, њеног узраста, такође Хрватицом, која се “склонила” у њихово село код кума Србина Драге П. Жељка је једном, уз помоћ Унпрофора, путовала на неколико дана код сестре Марине С. у Задар. Луца је неколико пута споменула да јој је син Недјељко у Госпићу, по чему је закључио да је у затвору због убиства Марка А.

У априлу 1995. Луца се с децом преселила у Лукар и уселила у једну празну хрватску кућу у непосредној близини кампа Унпрофора из кенијског контингента. Када их је посетио, у кући је затекао и једног Кенијца у присним сценама са Жељком (“чешкала га по леђима”). Луца и њена деца, Жељка и Жељко остали су у Лукару и кад је почела “Олуја”, док је Бошко са својом фамилијом избегао у Србију. Бошко је, први пут после “Олује”, 2002. посетио завичај. Своју кућу затекао је запаљену и опљачкану. Навратио је и у Сукновце код Луце, која га је врло срдечно дочекала и од које је дознао да се Жељка била удала нег-

де у Равне Котаре, од тог мужа је побегла и у то време живела у Развођу с једним много страјним човеком по надимку Жућо, док му синове није ни помињала. Годину дана касније, приликом друге посете завичају, дознаје да је Жељко подметнуо неку експлозивну нараву у виноград пок. Марка А., која је ранила Марковиг сина Брацу, након чега је и Жељко смештен у душевну болницу на Угљану.

Познато му је и да је Луца у међувремену умрла. Умро је и Жељкин муж Жућо, а није му познато где су тренутно Жељка и брат јој Недјељко. Бошко тврди да Ненад, који је у то време већ био и ожењен, није имао никакав контакт са Жељком, а да му се Жељко Ц. сам похвалио да се забављао са Жељком.

Ко год чује Бошкову причу, мора посуњати у истинитост Жељкине верзије догађаја, на којој тужилац темељи оправдану сумњу, потребну за оптужење, уз “натегнути” закључак да Жељкину верзију поткрепљује и неколико сведока, који су је чули од њене пок мајке Луце и брата Жељка, наспособног за сведочење (и за војску).

А Бошка П, јединог доступног релевантног сведока, који се сам нуди,

нико неће ни да саслуша, иако често одлази у Хрватску и редовно га приводе и испитују за све остале догађаје из ратног периода?!

После Бошковог исказа нема случаја, нема оптужбе, нема ништа, осим голе конструкције неке несрећне жене из још несрећније породице, која је искористила ситуацију да у животу нешто, макар и на кварно, добије трајно, као што је месечна животна рента. А шта је са опуженима, против којих је одређен и истражни затвор и расписане међународне и европске потернице, и њиховим породицама? О томе Жељка и не мора да води рачуна, али би и те како требало да о томе воде рачуна тужилац и судије које су недавно потврдиле поменуте оптужнице..

Обе оптужнице потписује државни одветник (тужалац) Звонко Ивић, пореклом из комшилука странака, за којег ми инсајдери кажу да му се, због ових и сличних оптужница, колеге – и тужиоци и судије – подсмехују, што је потпуно разумљиво. Али није разумљиво зашто му те исте колеге потврђују овакве небулозне конструкције.

Политика, штампано издање,
01.06.2026.

ПЕТРИЊА, ФАБРИКА “ГАВРИЛОВИЋ” - СЛУЧАЈ “Д. ОСТОЈИЋ”

Glavni pretres u krivičnom predmetu protiv Dmitra Ostojića zbog krivičnog djela ratnog zločina

Veritas.info, 26.01.2026, ŽS u Zagrebu:

Pred Županijskim sudom u Zagrebu za danas je zakazan glavni pretres u krivičnom predmetu protiv opt. Dmitra Ostojića (1955) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko odvjetništvo u Zagrebu optužnicom od 7. oktobra 2022. godine tereti ga da je 16. 09.1991, u krugu preduzeća „Gavrilović” u Petrinji, kao pripadnik paravojne oružane jedinice tzv. SAO Krajine, prilikom napada na navedeno preduzeće, odjeven u vojnu uniformu, nakon što su prethodno pripadnici srpske paravojske izdvojili Iliju Dumbovića i Ivana Sodića, i dok su ih vodili hodnikom prema upravnoj zgradi, navodno izdvojio Iliju Dumbovića i uvukao ga u jednu od prostorija tog dijela pogona i usmrtio ga nožem.

Postupak se vodi u odsustvu optuženog.

ЛАЂЕВЦИ - СЛУЧАЈ “Д. МАНДИЋ”

Glavni pretres u ponovljenom postupka protiv opt. Davora Mandića zbog ratnog zločina

Veritas.info, 05.02.2026, ŽS u Splitu:

Pred Županijskim sudom u Splitu za danas je zakazano ročište za glavni pretres u ponovljenom postupku protiv optuženog Davora Mandića (1970) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Županijsko državno odvjetništvo u Splitu optužnicom od 01.02.1993. teretilo je Rajka Macuru (1963), Gojka Macuru (1950), Dragana Relića (1967), Davora Mandića (1970), Simu Mandića (1964) i Boška Macuru (1953) da su 16.11.1991 u mjestu Lađevci i 22.11.1991. u mjestu Cicvare kod Šibenika, kao naoružani pripadnici srpskih paravojnih jedinica, maltretirali tri lica natjeravši ih da se ise le.

Županijski sud u Šibeniku presudom od 08.04.1993, u odsustvu ih je proglasio krivima i izrekao im kazne zatvora i to: Bošku i Rajku Macuri po šest godina, Davoru Mandiću osam godina, a ostalima po 20 godina.

Boško Macura je 02.05.2001. uhapšen prilikom povratka u Hrvatsku. Zatražio je i dobio obnovu postupka. U obnovljenom postupku presudom od 05.11.2001. godine oslobođen je optužbe.

Obnovu postupka je zatražio i dobio i Davor Mandić ne odlazeći u Hrvatsku. I on je u obnovljenom postupku presudom od 15.05.2023. oslobođen optužbe.

Visoki kazneni sud je, (vjerovatno) po žalbi zastupnika optužbe, ukinuo prvostepenu oslobađajuću presudu te predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

СЛУЊ - СЛУЧАЈ “М. РАДАКОВИЋ И ДР.”

Glavni pretres u predmetu protiv Mirka Radakovića i dr zbog krivičnog djela ratnog zločina

Veritas.info, 10.02.2026, ŽS u Rijeci:

Pred Županijskim sudom u Rijeci za danas je zakazan glavni pretres u predmetu protiv opt. Mirka Radakovića (1951) i Branka Bošnjaka (1958) zbog kriv. djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci je 22. novebra 2022., nakon provedene istrage, podiglo optužnicu protiv dvojice državljana Republike Srbije Mirka Radakovića (1951) i Branka Bošnjaka (1958) zbog kriv. djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva

Tereti ih se da su počinili navedeno krivično djelo od septembra 1991. godine do jula 1992. godine, u Slunju, tokom oružane agresije na Republiku Hrvatsku, odnosno tokom oružane akcije osvajanja područja tadašnje općine Slunj, kao i nakon nje, protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog prava o zaštiti civilnog stanovništva.

Opt. Mirka Radakovića, kao komandanta Vojnog poligona Slunj i komandanta 3. kordunaške brigade vojske SAO Krajine, i Branka Bošnjaka kao komandanta tzv. Mašvinskog odreda, a kasnije kao komandanta 3. bataljona 3. kordunaške brigade SAO Krajine, se tereti da su znali kako pripadnici njima podređenih jedinica neovlašteno hapse, zlostavljaju i ubijaju civilno stanovništvo pretežno hrvatske nacionalnosti, te da pljačkaju i pale njihovu imovinu, razaraju porodične kuće i druge gospodarske objekte, kao i da uništavaju katoličke crkve. Optučenici nisu, uprkos tom saznanju, poduzeli ništa da se takva nezakonita postupanja spriječe i suzbiju, a počinio kazne, čime su pristali na posljedice takvog ponašanja, uslijed čega je na tom prostoru u navedenom vremenu ubijena 61 osoba te ranjena jedna osoba, a razrušeno je pet katoličkih crkava te veći broj stambenih i gospodarskih objekata.

Optuženici nisu dostupni državnim tijelima Republike Hrvatske. pa im se sudi u odsustvu

КОРЕНИЦА - СЛУЧАЈ “П. УЗЕЛАЦ”

Glavni pretres u predmetu protiv opt. Predraga Uzelca zbog krivičnog djela ratnog zločina

Veritas.info, 09.03.2026, ŽS u Rijeci:

Pred Županijskim sudom u Rijeci za danas je zakazano ročište za glavni pretres u predmetu protiv opt. Predraga Uzelca (1956) zbog kriv. djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i protiv ratnih zarobljenika. Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci optužnicom od 17. 12.2018. tereti ga da je od 02.09. do 21.12.1991. u Korenici, kao pripadnik paravojnih jedinica milicije na funkciji načelnika stanice javne bezbjednosti Korenica u sastavu MUP-a SAO Krajine, odgovoran za događaje i postupanje svih potčinjenih pripadnika milicije i drugih paravojnih jedinica u toj stanici te odgovoran za poštivanje ratnih humanitarnih propisa međunarodnog prava o sigurnosti i zaštitu civila kao i ratnih zarobljenika za vrijeme sukoba, znajući da pripadnici milicije, zajedno s pripadnicima drugih parvojničkih jedinica, hapse i dovode zatočene civile s područja Korenice i drugih mjesta, te ih smještaju u zatvorske prostorije milicijske stanice, a potom ih na razne načine fizički i psihički zlostavljaju, muče i vrijeđaju te da se drže u nehumanim uslovima, da ih se svakodnevno na različite načine fizički i psihički muči i kažnjava, pri čemu je jedan od privedenih civila od zadobijenih batina u zatvoru i preminuo, ništa nija poduzeo da se takva postupanja spriječe i suzbiju te da se otkriju i kazne počinioci takvih zlodjela.

Tereti se da je na opisani način omogućio da njemu podređeni kao i druge osobe pripadnici paravojnih formacija, koje se nesmetano bez kontrole ulazili u Stanicu javne bezbjednosti u Korenici, nastavili činiti takve radnje, pristajući na njihove posljedice, pri čemu je fizički zlostavljano, mučeno i psihički maltretirano ukupno 25 osoba, od kojih je 11 ratnih zarobljenika, a 14 civilnih zatvorenika. Jedan od civilnih zatvorenika je od zadobijenih povreda preminuo u zatvorskim ćelijama milicijske stanice.

Optuženi je nedostupan tijelima RH, te mu se sudi u odsustvu.

ЛАЂЕВЦИ - СЛУЧАЈ “В. ДАВИДОВИЋ”

Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika – dovršeno kriminalističko istraživanje

Zadarska-policija.gov.hr, 10.03.2026,

Sumnjiči ga se da je na području Gračaca, u svojstvu zapovjednika brigade srpskih paravojnih postrojbi počinio kazneno djelo prema zarobljenom i ranjenom hrvatskom vojniku

Policijski službenici Odjela ratnih zločina, Službe kriminalističke policije Policijske uprave zadarske, u suradnji sa Županijskim državnim odvjetništvom u Rijeci dovršili su kriminalističko istraživanje nad hrvatskim državljaninom u dobi od 77 godina, zbog sumnje da je tijekom 1995. godine, u svojstvu zapovjednika srpskih paravojnih postrojbi na području općine Gračac počinio kazneno djelo iz članka 122. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske - ratni zločin protiv ratnih zarobljenika.

Sumnjiči ga se da je postupajući protivno odredbama Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima, u svojstvu zapovjednika brigade srpskih paravojnih postrojbi tzv. RSK počinio kazneno djelo prema zarobljenom i ranjenom hrvatskom vojniku, tada 24-godišnjaku.

Naime, nakon što su u kolovozu 1995. godine srpske paravojne snage, kojima je zapovijedao osumnjičeni, tijekom ratnih djelovanja zarobile ranjenog pripadnika hrvatske vojske, istog su u povlačenju povelili sa sobom da bi ga dolaskom do mjesta Brotnja izveli iz kolone te mučki ubili s više hitaca iz vatrenog oružja, nakon čega su tijelo ostavili u šumi.

Osumnjičeni, kao tadašnji zapovjednik brigade u činu pukovnika, imao je stvarnu vlast, kontrolu i autoritet nad svojim podređenim pripadnicima paravojnih postrojbi, koji su ga bespogovorno slušali te nije poduzeo nikakve nužne i razumne mjere da nakon zarobljavanja pripadnika HV-e spriječi njegovo usmrćenje, iako je bio dužan spriječiti počinjenje zločina ili kazniti počinitelje, nije poduzeo nikakve nužne i razumne mjere da

se taj zločin kazni, time pristajući na posljedice.

Nakon dovršetka kriminalističkog istraživanja, protiv osumnjičenog, koji trenutno nije dostupan pravosuđnim tijelima Republike Hrvatske, podnesena je kaznena prijava nadležnom Županijskom državnom odvjetništvu u Rijeci.

ПОДРУЧЈЕ ЗАДРА - СЛУЧАЈ “К. НОВАКОВИЋ”

Glavni pretres u predmetu protiv opt. Koste Novakovića i dr. zbog krivičnog djela ratnog zločina

Veritas.info, 18.03.2026, ŽS u Splitu:

Pred Županijskim sudom u Splitu za danas je zakazan glavni pretres u predmetu protiv opt. Koste Novakovića (1949), Milana Đilasa (1944) i Momčila Krklješa (1949) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko državno tužilaštvo u Splitu optužnicom od 17.06.2017, tereti optužene da su tokom 1993. u toku oružanih sukoba kao komandanti nelegalnih formacija, ovlašteni da izdaju naredbe za borbena djelovanja, protivno Konvenciji, izdavali i prenosili naredbe potčinjenim komadantima, te neposredno i izvršavali takve naredbe iako nije bilo nikakvih vojnih potreba i bez izbora otvarali vatru iz svih artiljerijskih oružja te ispaljivali i projekte rakete tipa “Orkan” po svim predjelima Zadra i bliže okoline kao i objekata od kulturnog, spomeničkog i privrednog značaja. Također, pa su tako opt. Kosta Novaković, kao zamjenik sad pok. Mile Novakovića, generala bivše JNA i komandanta Srpske vojske “Krajina”, opt. Milan Đilas, kao komandant Kninskog korpusa u činu pukovnika, te opt. Momčilo Krklješ, kao komandant oružanih formacija stacioniranih u mjestima Lišane Tinjske i Tinj, izdali i sprovodili naredbe za borbena djelovanja na osnovu kojih je u vremenu od 23. aprila do 21. septembra 1993. sa neprijateljskog položaja ispaljivano više artiljerijskih projektila na Biograd, Sv. Filip i Jakov, Zadar, Sukošan, Turanj, Maslenicu, Goricu, Zemunik Donji, Debeljak, Zaton, Pakoštan, i Jankolovicu, usled kojih je, osim materijalne štete, došlo do usmrćenja i tjelesnog povređivanja više osoba.

Prema Veritasovim saznanjima Milan Đilas je preminuo 2014. godine.

Optuženima se sudi u odsustvu pošto su nedostupni hrvatskim organima gonjenja.

ВУКОВАР, САЈМИШТЕ - СЛУЧАЈ “С. ВУЈАНОВИЋ”

Glavni pretres u krivičnom predmetu protiv opt. Stanka Vujanovića zbog krivičnog djela ratnog zločina

Veritas.info, 19.03.2026, ŽS u Osijeku:

Pred Županijskim sudom u Osijeku za danas je zakazano ročište za glavni pretres u krivičnom predmetu protiv opt. Stanka Vujanovića zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko državno tužilaštvo u Vukovaru optužnicom od 8. juna 2003. tereti ga da je, kao pripadnik TO u sastavu tadašnje JNA, 14.09.1991. u podrumu porodične kuće porodice Sever u vukovarskom naselju Sajmište, zajedno sa neidentifikovanim naoružanim muškarcem, učestvovao u ubistvu četiri osobe i teškom ranjavanju jedne osobe.

Temeljem izmjena Zakona o primjeni Statuta MKSJ, predmet je na postupanje dostavljen Županijskom sudu u Osijeku kao stvarno i mjesno nadležnom sudu.

Na osnovu Sporazuma o saradnji i progonu učinilaca krivičnog dela ratnih zločina, zločina protiv čovečnosti i genocida između TRZ i DORH od 13. oktobra 2006. ovaj predmet je Državno odvjetništvo RH ustupilo Tužilaštvu ta ratne zločine Srbije.

TRZ RS podiglo je optužnicu 31.03.2010. protiv opt. Vujanovića zbog istog kriv. djela.

Veće za ratne zločine Višeg suda u Beogradu presudom od 1.11.2010. optuženog je proglasilo krivim i izreklo mu kaznu od devet godina zatvora.

Optuženom je uzeta u obzir ranija presuda istog suda od 20 godina zatvora za zločin na Ovčari, tako da mu

je izrečena jedinstvena kazna u trajanju od 20 godina. U martu 2011. Apelacioni sud je potvrdio prvostepenu presudu.

Apelacioni sud u Beogradu donio je 13.01.2022. rešenje po kojem je Stanko Vujanović nakon izdržane dvije trećine kazne pušten na uslovnu slobodu.

S obzirom da mu se za isto djelo za koje je pravosnažno osuđen u Beogradu sudi pred Županijskim sudom u Osijeku, za pretpostaviti je da Hrvatska nije priznala presudu suda u Srbiji.

Optuženom Vujanoviću pred ŽS u Osijeku sudi se u odsustvu pošto im je optuženi nedostupan.

КАБЛАРИ - СЛУЧАЈ “М. ЦАРЕВИЋ”

Žalbeno ročište u predmetu protiv opt. Marka Carevića zbog krivičnog djela ratnog zločina

Veritas.info, 23.03.2026, VKS:

Pred Visokim kaznenim sudom za danas je zakazano sjednica žalbenog vijeća u predmetu protiv opt. Marka Carevića zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

ŽDO Rijeka optužnicom od 23. juna 2014, tereti opt. Marka Carević i Ljubana Lintu da su početkom oktobra 1991. u mjestu Kablari kod Karlovca, protivno odredbama međunarodnog humanitarnog prava, M. Carević kao komandir vojne formacije, vođa čete TO Gornji Sjeničak SAO Krajine, a nakon što su dvojica vojnika uhapsili civila I.G., te mu ga doveli na ispitivanje, naredio da ga ubiju. Nakon toga Ljuban Linta ga je zajedno sa dvojicom vojnika odveo u u blizinu porodične kuće i usmrtio ga hicima iz vatrenog oružja.

Prvostepenom presudom Županijskog suda u Rijeci od 05.03.2019. godine Marko Carević je oslobođen optužbe, dok je Ljuban Linta osuđen na 10 godina zatvora.

Dana 18.03.2021. godine Vrhovni sud Republike Hrvatske ukinuo je prvostepenu presudu u dijelu koji se odnosi na Marka Carevića, a potvrdio je u dijelu koji se odnosi na Ljubana Lintu.

Na ponovljenom suđenju ŽS u Rijeci je nepravosnažnom presudom od 29. maja 2022. godine Marka Carevića takođe proglasio krivim i osudio na 10 godina zatvora.

Ljubanu Linti suđeno je u odsustvu, dok se Marko Carević uredno odazivao na ročišta sve do izricanja presude. Na dan izricanja presude pobjegao je iz Hrvatske.

СРЕМСКА МИТРОВИЦА И СТАЈИЋЕВО - СЛУЧАЈ “В. МЕДИЋ”

Vojislav Medić pravosnažno osuđen na 12 godina zatvora

RTS,Tanjug, HRT, 25. 03. 2026,

Visoki krivični sud Hrvatske pravosnažnom presudom smanjio je sa 14 na 12 godina zatvora kaznu bivšem istražnom sudiji Vojnog suda u Beogradu Vojislavu Mediću, zbog navodnog ratnog zločina nad zarobljenicima u Vukovaru, prenosi HRT.

Medićeva odbrana je tokom postupka tvrdila da je optuženi, od novembra 1991. do avgusta 1992. neprekidno obavljao dužnost istražnog sudije Vojnog suda u Beogradu i bio zadužen za nekoliko stotina predmeta pa da stoga nije mogao istovremeno da bude i ispitivač zarobljenika.

Ne navodeći Medićev identitet, iz Visokog krivičnog suda Hrvatske je saopšteno da je donetom presudom delimično prihvaćena žalba optuženog i preinačio prvostepenu presudu Županijskog suda u Osijeku o odluci o kazni.

Time je, navodi se, postala pravosnažna presuda kojom je Medić proglašen krivim za krivično delo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika.

Precizirano je da je kazna zatvora od 14 godina preinačena i na 12 godina zatvora, s time da je u kaznu uračunato vreme provedeno u istražnom zatvoru u kojem se Medić i dalje nalazi od juna 2022. godine.

Medić, bivši major JNA, uhapšen je u junu 2022. na granici Hrvatske i Srbije. Optužen je zbog toga što je u navodnim koncentracionim logorima u Sremskoj Mitrovici i Stajićevu 1991. i 1992, “fizički zlostavljao zarobljenike, tukao ih palicama i pendrekom te ih izlagao uvredljivim i ponižavajućim postupcima, pri čemu im je zadavana fizička i psihička bol i time ih prisiljavao da daju iskaze koji su mu kao ispitivaču odgovarali”. Prema optužnici, Medić je navodno davao odobrenje prisutnim stražarima “da tuku zarobljenike, što su oni i činili”.

ДРНИШ - СЛУЧАЈ “Н. ШЕАТ И ДР.”

Glavni pretres protiv opt. Nikole Šeata i dr. zbog krivičnog djela ratnog zločina

Veritas.info, 08.04.2026, ŽS u Splitu:

Pred Županijskim sudom u Splitu za danas je zakazano ročište za glavni preresa u krivičnom predmetu protiv opt. Nikole Šeata (1973), Deana Beadera (1971) i Mirka Milovca (1970) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu optužnicom od 24.01.2014. teriti Nikolu Šeata, Deana Beadera i Milovca Mirka da su 29.03.1995. u Drnišu kao pripadnici vojne policije uhapsili Mirka Buzuka i istog maltretirali i tukli, te dana 13.03.1995. u Drnišu uhapsili Vladu Zelića i istog maltretirali i tukli.

U odnosu na optuženog Deana Beadera postupak je bio razdvojen.

Rješenjem Županijskog suda u Splitu broj: Kv-rz-4/2024-3. od 26.08.2025. na prijedlog ŽDO u Splitu spojeni su krivični postupak broj: K-rz-6/2019. protiv okrivljenog Deana Beadera zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i krivični postupak koji se pred istim sudom vodi pod brojem K-rz-4/2022. protiv okrivljenih Nikole Šeata i Mirka Milovca zbog istog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, te će se provesti jedinstven postupak pod brojem K-rz-4/2022.

Optuženima se sudu u odsustvu.

ВУКОВАР - СЛУЧАЈ “М. ЂАНКОВИЋ”

Glavni pretres u predmetu protiv okr. Miroslava Đankovića i dr. zbog krivičnog djela ratnog zločina

Veritas.info, 09.04.2026, ŽS u Osijeku:

Pred Županijskim sudom u Osijeku za danas je zakazano ročište za glavni pretres u krivičnom predmetu protiv okr: 1. Miroslava Đankovića (1967), 2. Slobodana Katića (1957) i 3. Slobodana Dražilovića (1947) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je, optužnicom od 5. jula 2021. tereti ih da su kao pripadnici srpskih paravojnih jedinica tokom decembra 1991. godine u Vukovaru, nedugo nakon neprijateljske agresije i okupacije grada Vukovara od strane tzv. JNA i srpskih paravojnih jedinica, protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, lišavali slobode civilne stanovnike grada Vukovara nesrpske narodnosti i odvodili ih na lokacije gdje su boravili pripadnici srpskih paravojnih jedinica te ih tamo, osobno i zajedno s drugim pripadnicima tih jedinica, psihički i fizički zlostavljali.

Drugookrivljenika se tereti da je 22. decembra 1991. u Vukovaru, zajedno s pripadnikom srpske paravojne jedinice tukao oštećenika (1957.) po svim dijelovima tijela te ga odvezao vozilom u improvizovani sabirni logor za civile nesrpske narodnosti u prostoru preduzeća Velepromet u Vukovaru, gdje ga je uz razne psovke i uvrede fizički i psihički zlostavljao nanijevši mu više povreda uslijed kojih mu je teško narušeno zdravlje.

Tereti ga se da je 23. decembra 1991. u Vukovaru, osobnim automobilom iz prostorija poduzeća Velepromet odvezaao oštećenike (1953., 1957. i 1952) u obiteljsku kuću u Vukovaru koju su koristili dobrovoljci paravojne jedinice Leva Supoderica za smještaj svojih pripadnika. Pred kućom ih je dočekala grupa od tridesetak uniformiranih pripadnika spomenute jedinice koji su ih, tereti ih se, tukli rukama i nogama po svim dijelovima tijela te pritom vrijeđali nakon čega su ih zatvorili u podrum kuće.

Prvookrivljenog i drugookrivljenog se tereti da su tačno neutvrđenog dana krajem decembra 1991. godine, u porodičnoj kući u Vukovaru, zajedno s drugim pripadnicima neprijateljskih jedinica, prilikom ispitivanja oštećenika (1953. i 1952) izudarali ih rukama i nogama po cijelom tijelu od kojih je oštećenik (1953) zadobio povredu tjemenog dijela glave uz obilno krvarenje. U međuvremenu je trećeokrivljeni prisilio oštećenika (1957) da golim rukama čisti prostor za nuždu, a potom i da ga poliže nakon čega su njega i drugog oštećenika (1953) prisilili da popiju mokraću što su oni morali učiniti.

Prvookrivljeni i drugookrivljeni su, tereti ih se, prilikom ispitivanja oštećenika (1957.) zajedno ga udarali rukama i nogama po cijelom tijelu pa je oštećenik, uslijed bolova ostajao bez vazduha nakon čega mu je drugookrivljeni prislonio užareni žarač na lijevu stranu lica i vrata.

Kad su trojica oštećenika vraćeni u podrum kuće, drugookrivljeni i trećeokrivljeni su ih, tereti ih se, nastavili udarati rukama i nogama po cijelom tijelu, zajedno s još nekoliko pripadnika srpske paravojske, koji su naredili oštećenicima da se skinu pa su ih fizički zlostavljali te prisilili na omalovažavajuće ponašanje. Kad je oštećenik (1953) pao uslijed iscrpljenosti na tlo podruma, jedan pripadnik srpske paravojske mu je čizmama snažno skočio na prsa i slomio rebra, a trojicu se okrivljenika tereti i da su ih potom krvave i povređene, bez pružanja pomoći, ostavili u podrumu gdje je jedan oštećenik (1953), uslijed intenzivnih bolova koje je trpio nakon zlostavljanja, preminuo 25. decembra 1991. godine.

Okrivljenima se sudi u odsustvu.

АНТИН - СЛУЧАЈ “А. ИЛИЋ”

Glavni pretres u predmetu protiv Aleksandra Ilića zbog ratnog zločina

Veritas.info, 22.04.2026, ŽS u Osijeku:

Pred Županijskim sudom u Osijeku za danas je zakazano ročište za glavnu raspravu u krivičnom predmetu protiv Aleksandra Ilića (1971) zbog krivičnog djela zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku optužnicom od 29. marta 2012. tereti ga da je od oktobra do decembra 1991. godine, nakon oružane agresije i okupacije mjesta Antin od strane tzv. “JNA” i srpskih paravojnih jedinica, kao pripadnik srpske paravojne jedinice tzv. “Akranovci”, protivno odredbama međunarodnog ratnog prava, zajedno s drugim nepoznatim pripadnicima navedenih jedinica, u više navrata fizički i psihički zlostavljao te nezakonito odvodio u nepoznatom pravcu civilno stanovništvo, nakon čega su neki od njih, među kojima i S.L. te J.P. nasilno usmrćeni.

Optuženom se sudi u odsustvu poto nije dostupan nadležnim tijelima Republike Hrvatske.

ВОЋИН И ХУМ - СЛУЧАЈ “Р. БОЈЧИЋ И ДР.)

Nastavak glavnog pretresa u predmetu protiv opt. Rajka Bojčića i dr. zbog krivičnog djela ratnog zločina

Veritas.info, 23.04.2026, ŽS u Zagrebu:

Pred Županijskim sudom u Zagrebu za danas je zakazano ročište za nastavak glavnog pretresa u predmetu protiv optuženih: Bojčić Rajka (1948), Mišćević Zorana (1966), Ergarac Marinka (1958), Crnobrnja Mile (1954), Simić Mitra (1944), Novaković Ljubiška (1944), Jorgić Zorana (1966), Bogatić Milenka (1962), Cvetić Jovana (1963), Ergarac Milorada (1950), Vučković Rajka (1963), Jokić Radisava (1963), Đurić Đure (1963), Glušac Richarda (1970), Jovakarić Zorana (1968), Šimić Steve (1955), Grkinić Milorada (1970), Bosanac Predraga (1960), Tomašević Krste (1960), Tomašević Borislava (1960), Bosanac Davora (1966), Petrušić Veselka (1968), Lukić Branka (1969), Ivanović Rade (1972), Ivanović Milenka (1971), Popović Milutina (1947), Torović Rajka (1969) i Tomašević Gojka (1940). zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Rješenjem ŽS u Zagrebu broj: Kov-rz-17/2016. od 16.10.2018. godine odbijen je prijedlog tužioca za suđenje u odsustvu optuženima, te je optužnica vraćena ŽDO u Zagreb radi boljeg razjašnjenja stvari, te im je određen rok od šest mjeseci za podizanje nove optužnice.

ŽDO u Zagreb ispravljenom optužnicom od 7. novembra 2019. godine optužene tereti da su od sredine jula do sredine decembra 1991. godine, u mjestima Voćin, Hum, Krasković i okolini, prema zajedničkom planu, u namjeri nasilnog obaranja državnog i društvenog uređenja na dijelu teritorije RH, tokom nemeđunarodnog, a nakon 08. oktobra 1991. međunarodnog oružanog sukoba, između oružanih snaga RH i oružanih snaga bivše JNA, s pridruženim naoružanim paravojnim formacijama pobunjenog srpskog stanovništva, potpomognutih

dobrovoljcima iz Srbije, Crne Gore i BiH, djelujući kao komadanti vojnih i milicijskih jedinica, te komadanti civilne vlasti na širem području mjesta Voćin i Hum, ovlašćeni za izdavanje komandi svojim podređenim i odgovorni za primjenu ratnih humanitarnih propisa, međunarodnog prava o bezbjednosti i zaštiti civila i ratnih zarobljenika, naredili, osobno sudjelovali, te iako su znali da njima podređeni nezakonito postupaju prema civilnom stanovništvu i ratnim zarobljenicima, nisu poduzeli potrebne mjere da takva njihova nezakonita postupanja spriječe i suzbiju. Prihvatajući da podređeni pripadnici njihovih jedinica nastave s takvim radnjama, kao i na njihove posljedice, uslijed čega su pripadnici njima podređenih jedinica nezakonito lišavali slobode, uzimali taoce, pljačkali, bestijalno zlostavljali, mučili, tjelesno povrijeđivali i ubili velik broj civilnih osoba i ratnih zarobljenika.

Protiv svih optuženika postupak se vodi u odsustvu zbog nedostupnosti hrvatskim organima gonjenja.

БИЉЕ - СЛУЧАЈ “М. РАЈШИЋ И ДР.”

Glavni pretres u ponovljenom postupku u predmetu protiv opt. Milana Rajšića i dr. zbog ratnog zločina

Veritas.info, 27.04. 2026, ŽS u Osijeku:

Pred Županijskim sudom u Osijeku za danas je zakazan glavni pretres u ponovljenom postupku u predmetu protiv opt. Milana Rajšića (1950) i Radoslava Koševića (1955) zbog ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku optužnicom od 22. februara 2024. optužene Milana Rajšića, Radoslava Koševića i Nebojšu Radanovića (1972) tereti da su 3. septembra 1991. u Bilju (Baranja) u ulici Kralja Tomislava 63. tokom oružane pobune lokalnog srpskog stanovništva protiv ustavopravnog poretka Republike Hrvatske kao pripadnici TO mjesta Darda, zajedno sa drugim nepoznatim pripadnicima TO mjesta Darda, protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog običajnog prava o postupanju sa ratnim zarobljenicima, zarobili Nikicu Lučića, Stevu Grinfeldera zvanog “Švabo” i Branka Strmečkog, prisilili ih da skinu odjeću sa sebe, te ih u improvizovanom špaliru udarali nogama i puškama po glavi i cijelom tijelu, nakon čega su Nikicu Lučića usmrtili pucanjem u glavu.

Milan Rajšić i Radoslav Košević su uhapšeni u junu 2023. u Dardi u Hrvatskoj, gdje su mirno živjeli i koju ni za vreme, ni posle rata nisu napuštali,

U odnosu na opt. Nebojšu Radanovića postupak je razdvojen i sudi mu se u odsustvu i za njim je raspisana međunarodna potjernica .

Županijski sud u Osijeku presudom od 19. marta 2025. izrekao je nepravosnažnu presuda kojom se M. Rajšić osuđuje na 7 godina zatvora, a R. Košević se oslobađa optužbi. Po objavljivanju presude istražni zatvor je produžen protiv M. Rajšića, dok je protiv R. Koševića ukinut istražni zatvor.

Visoki kazneni sud ukinuo je prvostepenu presudu protiv obojice optuženih i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

DOCUMENTA, 07.05.2026,

Na Županijskom sudu u Osijeku 29. travnja 2026., Vijeće za ratne zločine, u ponovljenom kaznenom postupku, kazneni predmet br. K-rz-3/2025, okrivljenik Milan Rajšić i drugi, ratni zločin protiv ratnih zarobljenika, čl.122. OKZ RH, (zločin u Bilju), objavljena je nepravomoćna presuda, kojom je okrivljenik Milan Rajšić proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 4 godine, uz produljenje istražnog zatvora u domu, a okrivljenik Radosav Košević oslobođen.

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku optužnicom od 22. veljače 2024. optužene

Milana Rajšića, Radoslava Koševića i Nebojšu Radanovića (1972) tereti da su 3. rujna 1991. u Bilju (Baranja) u ulici Kralja Tomislava 63. zarobili Nikicu Lučića, Stevu Grinfeldera zvanog “Švabo” i Branka Strmečkog, prisilili ih da skinu odjeću sa sebe, te ih u improvizovanom špaliru udarali nogama i puškama po glavi i cijelom tijelu, nakon čega su Nikicu Lučića usmrtili pucanjem u glavu.

Prema optužnici, to su učinili tijekom oružane pobune lokalnog srpskog stanovništva protiv ustavnopravnog poretka Republike Hrvatske kao pripadnici TO mjesta Darda, zajedno sa drugim nepoznatim pripadnicima

ТО мјеста Darda, protivno pravilima међународног ратног и humanitarnог обичајног

права о поступанју са ратним заробљеницима.

БЕНКОВАЦ - СЛУЧАЈ "С. МЕДАК"

Podignuta optužnica protiv državljanina Australije zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva

Veritas. info, 02. 05. 2026, ŽDO u Splitu:

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu je, nakon provedene istrage, pred Županijskim sudom u Splitu podiglo optužnicu protiv okrivljenika (1951.) zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske.

Optužnicom se okrivljeniku stavlja na teret da je u kolovozu 1992. u Benkovcu, za vrijeme oružane agresije tzv. „JNA“ i paravojnih snaga SR Jugoslavije te srpskih paravojnih postrojbi na Republiku Hrvatsku, kao pripadnik paravojne postrojbe pobunjenih Srba u tzv. „Specijalnoj jedinici milicije“, postupio protivno odredbama међународног ратног и humanitarnог права. Tereti ga se da je, u nakani da sruši katoličku crkvu Rođenja Blažene Djevice Marije iz 1864., koja kao prepoznatljiv objekt predstavlja kulturno i duhovno naslijeđe hrvatskog naroda, a registrirana je kao sakralni spomenik kulture B kategorije i time pod posebnom zaštitom међународног права, postavio i aktivirao eksplozivnu napravu, uslijed čega je crkva u potpunosti srušena. Takvim postupanje prouzročena je materijalna šteta u iznosu od oko 225.570,00 eura.

Prema Veritasovim saznanjima optuženi se zove SINIŠA MEDAK.

ЦЕРИЋ - СЛУЧАЈ "Ж. ТРАВИЦА"

Željko Travica kriv za ratni zločin! Nečovječno postupao prema ratnim zarobljenicima i ubijao ih

Tportal, 08.05.2026,

Na Županijskom sudu u Osijeku objavljena je presuda 64-godišnjem Željku Travici, kojeg terete za ratni zločin nad zarobljenim braniteljima i policajcima 1991. godine

Travica je, javlja Dnevnik.hr, proglašen krivim za ratni zločin, nečovječno postupanje prema ratnim zarobljenicima, mučenje i ubijanje. Nepravomoćno je osuđen na 20 godina zatvora. Presuda je donesena na osječkom Županijskom sudu nakon završenog dokaznog postupka.

Travica je predložio da, zbog lošeg zdravstvenog stanja, njegova obrana bude pročitana pa je to učinio njegov odvjetnik Marko Cvrković. U obrani je negirao krivnju za ratni zločin, navodeći kako je bio optužen za oružanu pobunu, ali i aboliran 1996. odlukom tadašnjeg Vojnog suda.

Ustvrdio je kako je napad na Cerić organizirala JNA te podijelila oružje članovima Teritorijalne obrane Mirkovci pa

je i on, kako kaže, morao sudjelovati u napadu iako se tome protivio. Poznato mu je da je nakon napada JNA zarobila tri mlada hrvatska vojnika koji su bili uplašeni, ali da ih on, tvrdi, nije zlostavljao jer mu je poznat sadržaj Ženevskih konvencija.

Naveo je i da je aktivno sudjelovao u procesu mirne reintegracije hrvatskog Podunavlja te je 1997. godine bio izabran za načelnika općine Mirkovci. Travica smatra da mu je ovaj postupak montiran navodeći kako bi da je stvarno radio ovo za što ga se optužuje bio procesuiran odmah nakon Domovinskog rata.

Tužitelj Vinko Pejić u završnom govoru je Travičinu obranu ocijenio neistinitom i usmjerenom ka izbjegavanju kaznene odgovornosti, jer je u suprotnosti s iskazima preživjelih oštećenika i drugih svjedoka koji su, uz ostalo, potvrdili da je Travica bio među osobama koje su pucale na zarobljene hrvatske

branitelje te da ih je poslije ispitivao, tukao i zlostavljao.

Navodi i da je preživjeli svjedok Zoran Šorli potvrdio kako mu je Travica žicom vezao ruke, noge i vrat, a svjedok Ivan Kopčić da ih je Travica tukao te da je bio prisutan kada su drugi predstavnici srpskih paravojnih postrojbi zarobljene branitelje tjerali da iz vojničkog šljema jedu ljudski mozak.

Smatra kako je dokaznim postupkom u cijelosti potvrđeno počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika pa je predložio sudu da Travicu proglasi krivim i osudi po zakonu.

Obrana tvrdi da okolnosti zločina nisu razjašnjene

Travičin odvjetnik Marko Cvrković ocijenio je kako optužba nije dokazala da je Travica počinio navedeno kazneno djelo, odnosno kako je utvrđeno da su JNA i Teritorijalna obrana napali Cerić gdje je stradalo više hrvatskih vojnika,

али да точне околности њихова страдавања током поступка нису разјашњене. Сматра и да одбијање суда да се испитају неки предлози свједоци одбране, који су очевици или судионици догађаја из оптужнице, представља повреду права на прaviчно суђење. Стога је суду предложио да се Травица ослободи оптужбе и пусти на слободу.

Оптужница Травицу терети да је ратни злочин починио од 2. до 4. listopada 1991. у Церићу и Мирковцима, као припадник српске паравојне формације Територијалне одбране Мирковци, током заједнич-

ког напада припадника ЈНА и ТО Мирковци на Церић и након окупације тога мјеста.

Терети га се да је неčovјечно поступао према ратним заробљеницима, физички и психички злостављао те након тога убио. Туžителство сумња да је, заједно са осталим припадницима ТО Мирковци, подигао и пуцњима из ватреног оружја убио осам заробљених полицајаца винковаčke Полицијске управе и ХОС-а, иако су престали пружати отпор и одложили оружје.

Травица је оптужен да је физички злостављао везане заробљене хрватске бранитеље те се заједно са осталим припадницима ТО Мирковци смејао док је један од припадника ове паравојне формације заробљеницима у уста гурао људски мозак.

Окривљени Травица је, темелјем Европског ухидбеног налога осјеџког ЖДО-а убијен 5. listopada 2024. године на граничном пријелазу Calais (Kale) у Француској, приликом уласка из Велике Британије, те изручен Хрватској и доведен у осјеџки затвор.

Штрбац: Жељко Травица осуђен на 20 година затвора

СРНА 08.05.2026.

Србин Жељко Травица данас је у суду у Осијеку првостепено осуђен на 20 година затвора због ратног злочина против ратних заробљеника у Церићу и Мирковцима 1991. године, што је најстрожа казна за ову врсту злочина у Хрватској, изјавио је Српски директор Документационог информационог центра "Веритас" Саво Штрбац.

- Када се некоме у Хрватској изрекне казна од 20 година, њему се заправо изриче смртна казна, али пошто је нема ово је замјена за смртну казну. Ово је најтежа казна - рекао је Штрбац, појаснивши да му се суди по закону из времена СФРЈ.

Он је нагласио да су породица Травица и његова одбрана вјероватно у шоку јер нико није очекивао ни осуђујућу, а камоли максималну од 20 година, казну која је раније у Хрватској изрицана када би се судило у одсуству, а неким и у присуству прије 30 година или још у току рата, али ево и сада.

Штрбац је рекао да није директно пратио суђење Травици, већ да је био у контакту са његовим сином, и преко медија, али је истакао да је ријеч о тешко обољелом човјеку који је једва издржао суђење.

- Травица је све до прије десетак дана био под хемиотерапијом. Од Нове године је одлагана његова завршна ријеч због немогућности да изнесе

одбрану. Онда су стално притискали да то учини. Долазили су вјештаци на неколико рочишта да дају своја мишљења да ли може или не може да прича док прима хемиотерапију - рекао је Штрбац.

Према његовим ријечима, Травици је све то досадило и одлучио је да напише завршну ријеч, коју је његов адвокат и прочитао.

- Он је успио да каже поново неколико реченица - ја то нисам урадио, то је монтиран процес и при томе остаје - нагласио је Штрбац.

Он је напоменуо да је ово првостепена, неправоснажна пресуда на коју странке имају право жалбе.

- Тужилац је добио максималну казну и зато нема зашто да се жали, са друге стране одбрана ће се, свакако жалити. О жалби ће одлучивати Виши казни суд. Мало која пресуда је до сада, посебно када су питању ове казне од 20 година, потврђена из прве - првостепена од стране другостепеног суда - рекао је Штрбац.

Он је појаснио да се обично нађу некакве повреде поступка, па се предмет врати на поновно суђење и то је процес који дуго траје.

- Није то мјесец, него годину, двије, три... Како гдје. Пошто је он добио првостепену већу од пет година, по закону се одмах задржава у притвору или истражном затвору, како Хрвати то зову. Знам да је одбрана тражи-

ла због његова тешке болести да буде пуштен кући, да се тамо лијечи, међутим то нису до сада уважавали, ни прихватили такву аргументацију. Не вјерујем ни да ће убудуће то урадити - рекао је Штрбац.

Жељко Травица је ухапшен у октобру 2024. године у француском пограничном граду Калеу на путу из Енглеске по потјерници Хрватске, када је и сазнао да је против њега подигнута оптужница за ратни злочин у Церићу, односно за убиство осам припадника хрватске полиције и ХОС-а, као и за мучење тројице заробљеника.

Травица је у Хрватској остао и после рата и у вријеме "мирне реинтеграције" и након ње обављао дужност начелника општине Мирковци у хрватском систему.

Потом је радио у Њемачкој, а живио је и у Србији, гдје је као члан Демократске странке Србије био одборник у Скупштини града Новог Сада, као и у Енглеској од 2016. године, и то са хрватским пасошем.

За све то вријеме нико га није помињао у контексту ратних злочина све док 2022. године против њега није отворена истрага.

Годину касније је расписана потјерница Хрватске, а крајем 2024. године подигнута је оптужница за догађаје који су се одиграли 33 године раније.

КАРАНАЦ - СЛУЧАЈ “Б. ЂУРКОВИЋ И ДР”**Sjednica Optužnog vijeća u predmetu protiv opt. Boška Đurkovića i dr. zbog krivičnog djela ratnog zločina**

e-Veritas, 12.05.2026, ŽS u Osijeku,

Pred Županijskim sudom u Osijeku za danas se zakazana sjednica Optužnog vijeća u krivičnom predmetu protiv opt. Boška Đurkovića (1935), Save Jokovića (1967), 1969 – Boška Jokovića (1969), Bore Marušića (1960), Žarka Strigića (1957). Milenka Marića (1959), 1959- Dušana Urukala (1959) i Branislava Inđića (1960) Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku optužnicom od 26.06.2024. optužene tereti: da su od 15. avgusta 1991. do 20. novembra 1991., u Karancu, nakon neprijateljske agresije i okupacije mjesta Karanca od tzv. JNA i srpskih paravojnih jedinica, kao pripadnici srpskih paravojnih jedinica počinili navedeno krivično djelo, odnosno da su prvookrivljenik kao stvarni zapovjednik Teritorijalne odbrane Karanca, a ostali okrivljenici kao pripadnici Teritorijalne obrane Karanca, postupili protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog prava o zaštiti civilnog stanovništva. Tereti ih se da su zlostavljali ukupno sedamnaest civila (1961., 1954., 1960., 1957., 1952., 1937., 1964., 1955., 1958., 1951., 1956., 1958., ...), koji su zbog traume i straha od daljnjih zlostavljanja, sa svojim porodicama iselili iz Karanca.

Prvookrivljenika se tereti da, iako je znao da njemu podređeni pripadnici teritorijalne odbrane zlostavljaju civilno stanovništvo, nije poduzeo ništa kako bi spriječio takvo njihovo ponašanje i da se počinio kazne, već je i sam sudjelovao u nekima od tih radnji.

Prvookrivljenik, četvrtookrivljenik, petookrivljenik, sedmookrivljenik i osmookrivljenik nisu dostupni hrvatskom pravosuđu.

Drugookrivljenik i šestookrivljenik se nalaze u zatvorima u Republici Hrvatskoj s obzirom da su prethodno izručeni Republici Hrvatskoj zbog počinjenih drugih krivičnih djela. U odnosu na njih je zatraženo od država iz kojih su izručeni (Bosna i Hercegovina, Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske) dodatno izručenje kako bi se kazneni postupak u odnosu na njih mogao voditi i za ovo krivično djelo. Državno odvjetništvo predložilo je u optužnici suđenje u odsutnosti u odnosu na sve njih.

Trećookrivljenik je izručen Republici Hrvatskoj na temelju “evropskog uhidbenog naloga” izdanog u ovom predmetu i nalazi u istražnom zatvoru u Osijeku.

ŽDO OSIJEK, dopisom broj: KO-DO-20/2024. od 07.10.2024. – upućen ŽS Osijek na broj: Kov-rz-4/2024. povlače optužnicu radi otklanjanja nedostataka u postupku protiv okr. Milenka Marića i okr. Save Jokovića (oba izručena iz drugih država za neka druga krivična djela, pa od tih država treba dobiti saglasnosti da im se može suditi i za nova krivična djela) pa traže produženje roka na 12 mjeseci za otklanjanje nedostataka u nepotvrđenom diejlu optužnice.

ŽS u Osijeku rješenjem broj: Kov-rz-4/2024. od 08.10.2024. iz kojeg proizilazi da se optužnica ŽDO u Osijeku broj: KO-DO-20/2024. od 17.06.2024. vraća ŽDO-u u Osijeku zbog utvrđenih nedostataka u prethodnom postupku, te da se nalaže državnom odvjetniku da u roku od 12 mjeseci podigne novu izmjenjenu optužnicu.

Prema saznanjima VERITASA Boško Đurković je nedavno umro.

ЕРДУТ - СЛУЧАЈ “Ј. ГАВРАНОВИЋ И ДР”**Glavni pretres u predmetu protiv opt. Jovana Gavranovića i dr. zbog krivičnog djela ratnog zločina**

Veritas. info, 13.05.2026, ŽS u Osijeku:

Pred Županijskim sudom u Osijeku za danas je zakazano ročište za glavni pretres u krivičnom predmetu protiv opt. Jovana Gavranovića (1965), i NN (1961) zbog krivičnog djela ratnog zločina – uništavanjem kulturnih i istorijskih spomenika (čl. 130 OKZ RH).

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku 15. juna 2018. godine otvorilo je istragu protiv osumnjičenih NN

(1965), NN (1961) i NN (1938), da su, kao pripadnici paravojne formacije Srpska dobrovoljačka garda, 25. septembra 1991. u Erdutu, tokom oružane agresije JNA i različitih paravojnih formacija iz Srbije te naoružanih paravojnih jedinica dijela lokalnog srpskog stanovništva na ustavnopravni poredak Republike Hrvatske, na privremeno okupiranom području istočne Slavonije, protivno odredbama međunarodnog humanitarnog prava, minirali katoličku crkvu Svih svetih izgrađenu tokom 19. vijeka, usljed čega je navedena crkva gotovo u potpunosti uništena.

Prema informacijama dobijenim od Vještačke inteligencije optužnica je podignuta protiv Jovana Gavranovića i D. J. krajem jula 2019. godine.

Optuženima se sudi u odsustvu pošto su nedostupni hrvatskim organima gonjenja.

СКАКАВАЦ - СЛУЧАЈ “М. КРИВОКУЋА”

Glavni pretres protiv Mile Krivokuće zbog ratnog zločina

Veritas.info, 14.05.2026, ŽS u Rijeci:

Pred Županijskim sudom u Rijeci za danas je zakazano ročište u ponovljenom postupku protiv opt. Mile Krivokuće zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Rijeci iz 2017. tereti se da je u oktobru 1993, na području Karlovca, u selu Skakavac, kao pripadnik “paravojne jedinice TO Vojnić” i pripadnik tzv. milicije “SAO Krajine”, naoružan automatskom puškom, zajedno sa još dva nepoznata pripadnika “milicije” došao kod kućnog broja 14, gdje je, u namjeri ponižavanja, nasilnog vršenja spolnog čina i otimanja imovine, najprije prijeteci od jedne ženske osobe zatražio novac, pri čemu su sva trojica porazbacala stvari po kući, nakon čega je ušao u spavaću sobu u kojoj je na krevetu zajedno sa sedmogodišnjim sinom i trogodišnjom kćerkom spavala druga ženska osoba, te ne našavši novac, ovu napao držeći joj čvrsto ruke i prijeteci joj naredio da se skine, što je ova u strahu za svoju djecu i prestrašena njegovim postupanjem i prisutnošću još dvije nepoznate naoružane osobe, učinila, a potom je gurnuo na krevet, legao na nju i fizički je sputavajući silovao pred sedmogodišnjim sinom koji se probudio i plakao. Nakon toga je pronašao i otuđio 2.000,00 tadašnjih njemačkih maraka te s dvojicom nepoznatih naoružanih muškaraca napustio kuću.

Županijski sud u Rijeci presudom od 14. decembra 2018. proglasio ga je krivim i u odsustvu ga osudio na kaznu tatvora od 12 godina.

Vrhovni sud RH rješenjem od 19. decembra 2019. godine, po službenoj dužnosti (počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka) ukinuo je prvostепену presudu i predmet vratio prvostепеном суду на поновно суђење и одлуку.

Postupak protiv optuženog i u ponovljenom postupku vodi se u odsustvu optuženog.

LOVAS – СЛУЧАЈ “D. LONČAR”

Suđenje opt. Dušanu Lončaru zbog ratnog zločina

Veritas.info, 19.05.2026, Odeljenje za ratne zločine Višeg suda u Beogradu:

Pred Odeljenjem za ratne zločine Višeg suda u Beogradu za danas je zakazano ročište za nastavak glavnog preresu opt. Dušanu Lončaru optuženom za ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

Optužnicom Tužilaštva za ratne zločine (TRZ) optuženi se tereti da je 9. oktobra 1991. godine, kao komandant 2. pgmbr JNA u činu potpukovnika, izdao naređenje da se izvrši napad na selo Lovas i njegovo stanovništvo, u kome stoji da se glavnim snagama blokira selo i artiljerijom dejstvuje po objektima u selu, a pomoćnim snagama izvrši „čišćenje sela od pripadnika ZNG i MUP, kao i stanovništva koje je neprijateljski nastrojeno”. Sutradan, 10. oktobra 1991. godine, snage pod komandom Dušana Lončara su, postupajući po njegovoj naredbi, napale selo, ubile „najmanje 7 civila” i zapalile više stambenih objekata.

Optuženom se sudi u prisustvu a brani se sa slobode.

ПАЊАНИ - СЛУЧАЈ “И. ЧИЗМИЋ И ДР.”

Sjednica optužnog vijeća u predmetu protiv opt. Ilije Čizmića i dr. zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Veritas.info, 26.05.2026, ŽS u Zagrebu:

Pred Županijskim sudom u Zagrebu za danas je zakazana sjednica Optužnog vijeća u krivičnom predmetu protiv opt. Ilije Čizmića (1957) i Zdravka Matijaševića (1965). zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu je, nakon provedene istrage, 16. februara 2025. godine pred Županijskim sudom u Zagrebu podiglo je optužnicu protiv prvookrivljenog Ilije Čizmića i drugookrivljenog Zdravka Matijaševića, državljanina Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Podignutom optužnicom okrivljenicima se stavlja na teret da su počinili navedena krivična djela 1. septembra 1991. u selu Panjani, na području tadašnje opštine Hrvatska Kostajnica, tokom trajanja nemeđunarodnog oružanog sukoba između regularnih policijskih i vojnih jedinica Republike Hrvatske i oružanih formacija tzv. SAO Krajine, u vrijeme dok je prvookrivljenik bio pomoćnik koimandanta specijalne jedinice MUP-a tzv. SAO Krajine iz Komogovine i ujedno komandir odjeljenja u istoj jedinici, a drugookrivljenik pripadnik navedene jedinice.

Okrivljenike se tereti da su zajedno s još oko petnaestero pripadnika odjeljenja koje je vodio prvookrivljenik, s položaja iznad društvenog doma u Panjanima, smještenog nasuprot raskršća prema Majuru, otvorili vatru iz pješadijskog naoružanja na osobni automobil s diplomatskim registarskim pločicama tadašnjeg SSSR-a i vidljivo istaknutim oznakama „TV” i „PRESS”, u kojem su bila dvojica stranih novinara koji su tog dana bili na profesionalnom zadatku na području ratnih sukoba. Automobil se uslijed rafalne paljbe zaustavio pedesetak metara od navedenog raskršća, a pripadnici navedene jedinice su potom, prilazeći automobilu, utvrdili da su osobe u automobilu još uvijek žive. Drugookrivljenik je osobe pretražio i od njih uzeo osobne isprave (pasoše i novinarske iskaznice), te iako mu se jedan od ranjenih novinara obratio riječima da ne puca, hicima iz pištolja usmrtio je obojicu ranjenih novinara.

Prvookrivljenika se tereti da, imajući ovlašćenja komandovanja i nadzora nad prisutnim pripadnicima jedinice, iako svjestan da su u automobilu dvije ranjene civilne osobe, kojima je trebalo pružiti medicinsku pomoć i spriječiti bilo kakav daljnji napad na njihov fizički integritet, nije poduzeo ništa da spriječi drugookrivljenika u usmrćivanju stranih novinara, već je, upravo suprotno, nakon ubistva naredio i dozvolio pripadnicima jedinice poduzimanje više radnji u cilju prikriivanja i zataškavanja okolnosti ovog krivičnog djela (uzimanje novinarske opreme, uništenje i odvoženje automobila zajedno s posmrtnim ostacima usmrćenih osoba).

Svojim postupanjem okrivljenici su postupili protivno odredbama Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata i Dopunskog Protokola Ženevskim konvencija o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba.

Postupak se vodi u odsustvu okrivljenih pošto su nedostupni hrvatskom pravosuđu.

BELI MANASTIR – SLUČAJ “Z. MADŽARAC”

Glavni pretres u predmetu protiv opt. Zorana Madžarca zbog krivičnog djela ratnog zločina

Veritas.info, 26.05.2026, VS u Beogradu, Odeljenje za ratne zločine:

Pred Odeljenjem za ratne zločine pri Višem sudu u Beogradu za danas je zakazano ročište za nastavak glavnog pretresa u predmetu protiv Zorana Madžarca zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Optuženi se tereti da je kao pripadnik SUP-a Beli Manastir u sastavu oružanih grupacija SAO Istočna Slavonija, Baranja i zapadni Srem, zajedno sa Zoranom Vukšićem, Slobodanom Strigićem i Brankom Hrnjakom tokom oktobra 1991. godine izvršio ubistvo Adama Barića i pokušaj ubistva Ane Barić (10.10.1991. godine),

učestvovao u ubistvu članova porodice Čičak (17.10.1991), te učestvovao u povredi telesnog integriteta Dragana Skeledžije u SUP-u Beli Manastir, zajedno sa Zoranom Vukšićem.

Na ročištu održanom 04.12.2025. optuženi Zoran je iznio svoju odbranu, te je saslušan u svojstvu svjedoka Dušan Madžarac, polubrat optuženog.

Uhapšen 31.01.2023. u Grčkoj, gdje je živio 30 godina, a po potjernici Republike Hrvatske odaklen je izručen u Srbiju 23. maja 2025. godine.

ГОРЊА КИЊАЧКА - SLUČAJ “J. PODUNAVAC I DR”

RJEŠENJE ŽDO ZAGREB OD 21.12.2022. o provođenju istrage protiv:

1. okr. Jove Podunavca (1956);
 2. okr. Steve Simića (1951) i
 3. okr. Mile Podunavca (1959),
- da su

1. okrivljeni Jovo Podunavac - tačno neutvrđenog dana tokom ljeta 1993. godine Gornja Kinjačka 35A na privremeno okupiranom području, naoružan i odjeven u vojnu uniformu kao pripadnik paravojnih oružanih gornacije RSK, tokom noći došao u porodičnu kuću na navedenoj adresi, u kojoj je stanovala Ljiljana Didulica, civilna osoba hrvatske nacionalnosti, uz prijetnju oružjem naredio imenovaj da sa sebe skine dojeću, pa kada je imenovana u strahu to učinila, bacio je na krevet, legao na nju i sa Ljiljanom izvršio nasilni spolni odnos - dakle kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme međunarodnog oružanog sukoba počinio silovanje;

2. okrivljeni Stevo Simić - - tačno neutvrđenog dana tokom ljeta 1993. godine Gornja Kinjačka 35A na privremeno okupiranom području, naoružan i odjeven u vojnu uniformu kao pripadnik paravojnih oružanih gornacije RSK, tokom noći došao u porodičnu kuću na navedenoj adresi, u kojoj je stanovala Ljiljana Didulica, civilna osoba hrvatske nacionalnosti, imenovanom rekao da joj se osvećuje jer joj je brat u hrvatskoj vojsci te da nju sa djetetom i njezinog brata treba ubiti, a kada mu se imenovala pokušala oduprijeti gurajući ga rukama i nogama od sebe, bacio je na krevet, legao na Ljiljanu Didulicu i sa imenovanom izvršio nasilni spolni odnos - dakle kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme međunarodnog oružanog sukoba počinio silovanje;

3. okrivljeni Mile Podunavac - tačno neutvrđenog dana u svibnju 1995. godine Gornja Kinjačka 35A na privremeno okupiranom području, naoružan i odjeven u vojnu uniformu kao pripadnik paravojnih oružanih gornacije RSK, tokom dana došao u porodičnu kuću na navedenoj adresi, u kojoj je stanovala Ljiljana Didulica, civilna osoba hrvatske nacionalnosti, imenovanu bacio na radnu ploču stola u kuhinji, naredio joj da se skine, pa kada je imenovana u strahu to učinila bacio je na krevet, te sa Ljiljanom Didulicom izvršio nasilni spolni odnos - dakle kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme međunarodnog oružanog sukoba počinio silovanje;

da bi time počinili kazneno djelo protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva - ratni zločin - opisan u članku 91. stavak 2. tačka 25. Kaznenog zakona/11.

Саво Штрбац

Ратни злочин силовањем по хрватском моделу

Политика, 26.05.2026,

Миле П., избеглица из Хрватске, недавно је на адресу у Србији, у којој живи од августа 1995. добио решење о спровођењу истраге, коју је против њега, брата му и ко-мишије отворило Жупанијско државно одветништво у Загребу још 21. децембра 2022. А кад је прочитао да му се на терет ставља кривично дело ратног злочина – силовање браћићеве жене – шокирао се.

И до сада сам знао да хрватско правосудје олако проце-суира припаднике српске националности за ратне зло-чине, укључујући и оне почињене силовањем, с тим да су ови потоњи били права реткост све док Хрватска 2015. није донела Закон о правима жртава сексуалног насиља за време оружане агресије на Републику Хрватску у До-мовинском рату, којим су и формално дефинисан статус и бенефити жртава (здравствена, психолошка, правна и остала подршка), укључујући и финансијске (једнократ-

на накнада у и износ од 13.272 до 19.908 евра и месечна доживотна накнада у износи од око 322 евра).

О формалним захтевима за признавање статуса и остваривање права жртава сексуалног насиља одлучује Министарство хрватских бранитеља кроз првостепени управни поступак, у којем кључну улогу има комисија која доноси стручно мишљење о томе да ли је подносилац захтева заиста жртва сексуалног насиља и процењује тежину последица.

За остваривање статуса жртве, подносилац захтева прилаже било који доказ (медицинска документација, правосудни документи, војни и полицијски извори, искази сведока, документација удружења), који потврђује почињени чин, укључујући и личну изјаву подносиоца захтева пре изласка пред комисију, при чему закон не условљава постојање раније судске пресуде. Уколико су исказ жртве, медицинско стање и историјски контекст међусобно усклађени и уверљиви, комисија доноси позитивно мишљење.

Према општем правном поретку и Закону о кривичном поступку, сваки државни орган дужан је да пријави кривично дело за које се гони по службеној дужности, што ратни злочин сексуалног насиља свакако јесте. А пошто ратни злочина никада не застарева, тужилаштво може и мора покренути истрагу без обзира на то колико је времена прошло. Од ступања на снагу Закона из 2015. Министарство хрватских бранитеља примило је око 300 званичних захтева за стицање статуса жртве ратног сексуалног насиља (што је, по неким проценама, тек око 15 процената стварних жртава), од чега је позитивно решено отприлике две трећине пријава.

Према званичним извештајима Државног одветништва РХ, кривични поступци су покренути за злочине почињене над укупно 36 жртава сексуалног насиља, а до сада је званично правоснажно осуђено 15 познатих починилаца. Треба ли уопште наглашавати да је највећи број поступака вођен против припадника бивше ЈНА, ТО и СВК? У последњих пола године, поред поменуте истраге, по истом моделу, подигнуте се и две оптужнице против двојице припадника СВК.

Модел ћу приказати кроз случај Милета П. и др:

Оштећена Љиљана Д. у изјави коју је дала полицији у Сиску 7. децембра 2021. наводи: родом је из Лукавца Посавског, по националности је Хрватица, удала се 1986. за Србина Милета Д. из Горње К., где су живели и где им се 1988. родио син Далибор; у августу 1991. с дететом одлази код својих у Лукавац, одакле се, због мужевљевих претњи, 1992. враћа код њега са дететом; муж ју је стално надзирао и малтретирао, а ноћу као српски војник одлазио на положај, због чега је врата куће морала стално да држи отворена.

У августу 1993. ноћу, док јој је муж био на положају, у њихову кућу је, пијан и са пушком у руци, дошао је мужевљев братић Јово П. Наредо јој да се скине и силовао је у истој соби, где јој се налазило и дете. То је рекла мужу, а он јој је одговорио да ће рећи Јови да је више не сме дирати. То се поновило и неколико дана касније када је код ње,

такође ноћу, у спаваћу собу дошао њихов познаник Стево. С., иначе претпостављени старешина њеном мужу, и рекао јој да се скине, јер ће јој у противном убити брата хрватског војника, који је дошао на српску страну у извиђање, па се и њему и подала.

У мају 1995. хтела је да посети мајку, која је живела са друге стране реке Саве под хрватском контролом, па је њен муж Милету П., такође његовом братићу, који је био главни за издавање дозвола за излазак из Крајине, поднео захтев за њу ради посете мајци. Неколико дана касније, Миле је навратио код ње дању, у цивили и без оружја, у време кад јој је муж такође био на положају, и рекао јој ако му се не пода да неће добити дозволу, па се и њему подала. Испричала је мужу и да су је силовали и Стево и Миле, али јој он ништа није рекао, по чему је закључила да је он знао да именовани долазе код ње, али да им се није смео супроставити јер су га уцењивали због њене националности.

У августу 1995. с мужем и сином избегла је у Србију, одакле се 1998. вратила код мајке у Лукавац, а 2013. и званично се развела од мужа. Због свега што јој се издељавало психички је оболела, од чега се од 1994. лечи у Петрињи.

Мајка Марица К. и сестра Антонела Б. у информативном разговору код полиције сагласно наводе да им је Љиљана петнаестак година по завршетку рата први пут испричала да је силована у току рата од поменуте тројице. Син оштећене Далибор наводи да је од баке Марице, између 2006 и 2008. телефоном сазнао да му је мајка силована на начин на који је то она описала. Њему мајка о томе није ништа причала, а отац му је рекао да о томе ниша не зна и да пусти то сада. Све троје су потврдили да је оштећена психички болесна особа, да се двадесетак година лечи код психијатра и да је у неколико наврата била на стационарном лечењу у психијатријским болницама, те да син Далибор води судски поступак пред судом у Сиску ради добијања старатељства над мајком, пошто јој је пре десетак година одузета пословна способност.

Жртвин брат Драго К. каже да никад није чуо сестру да прича да је силована на окупираном подручју. А њен муж Миле Д. пориче да би имао било каква сазнања о силовањима његове бивше супруге, а да се то десило и да је за то знао да би сигурно то и пријавио тадашњој полицији. Иако му је жена психички болесна, да су сви мјештани Горње К. укључујући и осумњичене, према њој били коректни.

Остали сведоци, који су живели у РСК, о наводном силовању немају никаквих сазнања, осим што потврђују да су за време рата осумњичени живели у Горњој К. и да су били ангажовани у крајишкој војсци, те да је Миле П. школовани полицајац, који је те послове радио и пре рата и у току њега.

Хрватски органи гоњења пре отварања истраге нису се ни потрудили да прибаве исказе осумњичених, већ су закључили да "прикупљена информативна обавештења пружају основану сумњу да су починили инкриминисана дела".

Основана сумња је знатно виши степен сумње утемељен на конкретним доказима, што је законски минимум за покретање званичне истраге.

А шта имамо у конкретном случају?

Душевно болесна особа, којој је пре десетак година одузета и пословна способност, након петнаестак година по завршетку рата, иако се код мајке вратила много раније, први пут мајци и сестри прича да је била силована од рођака и комшија њеног мужа, с којим се у међувремену и развела, што бака телефоном преноси и жртвином сину, који се бори да добије старатељство над мајком, док о наводним силовањима појма немају ну жртвин тадашњи муж, у чијој кући су се дешавала наводна силовања у више наврата, ни њен брат, због којег се подала једном силовању?!

Не морате бити правник, довољно је употребити здраву логику и доћи до закључка да је цела прича исконструисана након доношења оног закона о правима жртава сексуалног насиља, и то у најужем кругу око наводне жртве: њене мајке, сестре и сина, како би иста остварила све оне поменуте законске бенефите, што би, ако успе, решило

највећи проблем и жртве и њених најближих. И то је људски потпуно разумљиво.

Али није разумљива, а ни правно утемељена, оцена надлежног тужижиоца да су изјаве пред полицијом наводне жртве и неног најужег круга рођака, датих у горе описаној ситуацији, достатни докази за отварање истраге. Штета која је нанесена невиним људима је немерљива. Из искуства знам да и њих и њихове породице, посебно брачне другове, децу и унукe, много више погађају оптужбе за силовање него за било која друга кривична дела из групе ратних злочина.

Текст сам и написао како бих преко њега послао поруку хрватским органима гоњења да се приликом отварања истрага за ову врсту кривичних дела дословно придржавају дефиниције основане сумње, јер у противном, као у наведеном случају, праве огромну штету осумњиченом и великом кругу њихових сродника, пријатеља и сународника. А то не може вечно трајати и остати некажњено.

Политика, 26.05.2026, штампано издање

PODUDBINA - SLUČAJ “MILOVAN PERIĆ”

Doneseno rješenje o provođenju istrage protiv 72-godišnjaka zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva te predložen i određen istražni zatvor

ŽDO u Rijeci, 16.06.2026,

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci je, nakon provedenog ispitivanja okrivljenika, donijelo rješenje o provođenju istrage protiv državljanina Republike Hrvatske i Republike Srbije (1953.) zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske.

Postoji osnovana sumnja da je okrivljenik 21. siječnja 1992. u jutarnjim satima u mjestu Podudbina, tijekom oružanog sukoba između regularnih postrojbi Hrvatske vojske i policije s jedinicama vojske tzv. Republike Srpske Krajine i paravojnim jedinicama, kao pripadnik vojne policije u sastavu vojske tzv. Republike Srpske Krajine počinio ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

Osnovano se sumnja da je okrivljenik, nakon što su prethodnog dana oštećenika uhitili i pretukli pripadnici paravojnih jedinica te ga zatvorili u sobu, protivno odredbama Ženevskih konvencija za zaštitu građanskih osoba za vrijeme rata te Dopunskog Protokola Ženevskim konvencijama o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba, u narednih osam dana otključavao vrata prostorije u kojoj je oštećenik bio zatvoren te mu zadavao više udaraca u glavu i tijelo, a prilikom puštanja na slobodu istome uputio prijeteće riječi.

Sudac istrage Županijskog suda u Rijeci prihvatio je prijedlog državnog odvjetništva te je okrivljeniku odredio istražni zatvor zbog opasnosti od bijega i opasnosti od utjecaja na svjedoke (članak 123. stavak 1. točka 1. i 2. Zakona o kaznenom postupku).

Osumnjičeni se zove Milovan Perić (vidi Veritasovo saopštenje od 13.06.2026)

Prema Veritasovim saznanjima Rješenjem Županijskog suda u Rijeci od 31.07.2026. Periću je ukinut istražni zatvor uz novčano jemstvo i istog dana je pušten da se brani sa slobode.

БОРОВО КОМЕРЦ - СЛУЧАЈ “М. ГОЈКОВИЋ”**Žalbeno ročište u predmetu protiv opt. Milana Gojkovića
zbog ratnog zločina**

Veritas.info, 16.06.2026, VKS RH:

Pred Visokim kaznenim sudom RH za danas je zakazano je žalbeno ročište u predmetu protiv optuženog Milana Gojkovića zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i ratnih zarobljenika.

Županijsko državno odvjetništvo iz Osijeka podiglo je optužnicu 28.12.1995. godine protiv okr. Milana Gojkovića i još trojice okrivljenika. Optužnica je u međuvremenu izmijenjena.

Okr. Milanu Gojkoviću je stavljeno na teret učin tri krivična djela: ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika (izdvajanje i maltretiranje), ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (ubijanje klanjem), pomaganje u izvršenju ratnog zločina protiv civilnog stanovništva (izdvajanjem civila, koji su nakon toga maltretirani). Navedena djela počinjena su 19. novembra 1991. godine nakon pada Borovo Commerce-a, nakon izlaska ranjenika, civila i zarobljenika.

Županijski sud u Osijeku donio je u odsutnosti okrivljenika prvostepenu presudu 4.12. 1996. godine, kojom je sve okrivljenike proglasio krivima i osudio na kazne zatvora i to: opt. Milanu Gojkoviću od 20 godina, dvojicu na po pet godina i jednog na 15 godina.

Prvostepena presuda postala je pravosnažna 27.02.1997. godine.

U obnovljenom postupku protiv opt. Dragana Lapčevića (osuđen na 5 godina zatvora) ŽDO-o iz Osijeka odustalo je od krivičnog progona progona, te je rješenjem od 10.12. 1999. godine postupak obustavljen.

Optuženi Vlado Tepavc (osuđen na 5 godina zatvora) vrtio se u RH. Protiv njega je krivični postupak obnovljen 2004. Nakon što je oslobođen krivnje presudom iz 2004. godine, Vrhovni sud je ukinuo presudu i predmet vratio na ponovno suđenje. 2008. godine postupak protiv njega je obustavljen zbog prekvalifikacije djela u oružanu pobunu.

RH je za opt. Gojkovićem 2002. godine raspisala međunarodnu potjernicu, na osnovu koje ga je norveška policija uhapsila 2003. godine, ali je odbila njegovo izručenje Hrvatskoj 2004. godine, s obrazloženjem da RH nije dala garancije da će obnoviti postupak protiv njega u njegovom prisustvu.

Po međunarodnoj potjernici opt. Milan Gojković je ponovo uhapšen u toku 2018. u Mađarskoj, koja ga je, nakon provedenog ekstradicionog postupka, izručila Republici Hrvatskoj u aprilu iste godine, gdje mu je dozvoljena obnova postupka, koji je započeo 10.04.2019. god.

Presudom Županijskog suda u Osijeku od 23. marta 2021., br. K-Rz-1/2019-105, u cijelosti je stavljena izvan snage pravosnažna presuda Županijskog suda u Osijeku od 4. decembra 1996. broj K-6/96-49, te je opt. Milan Gojković proglašen krivim zbog pomaganja u krivičnom djelu ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i pomaganja u krivičnom djelu ratnog zločina protiv ranjenika i bolesnika, za koja su mu utvrđene kazne zatvora u trajanju od po pet godina, pa je osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od devet godina, uz uračunavanje vremena oduzimanja slobode.

Za treću tačku optužbe – ubijanje ratnog zarobljenika Ivana Hižmana, pripadnika PU Varaždinske, oslobođen je zbog nedostatka dokaza primjenom načela „In dubio pro reo”.

Optuženom je produžen istražni zatvor do pravosnažnog okončanja postupka.

Drugostepenom presudom Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske od 5. oktobra 2021., br. I Kž-Rz-7/2021-10, djelomično su prihvaćene žalbe državnog odvjetnika i optuženog te je prvostepena presuda preinačena u odluci o uračunavanju vremena oduzimanja slobode. U svemu ostalom potvrđena je prvostepena osuđujuća presuda kojom je opt. Milan Gojković po dvije tačke optužnice oglašen krivim i osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 9 godina, dok je u oslobađajućem dijelu prvostepena presuda ukinuta i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje i odlučivanje.

Vrhovni sud Republike Hrvatske u sjednici održanoj 22. septembra 2022., presudom je odbio zahtjev osuđenog Milana Gojkovića za izvanredno preispitivanje pravosnažne presude kao neosnovan.

Na ponovljenom suđenju u vezi treće tačke optužnice - ubijanje ratnog zarobljenika Ivana Hižmana, proglašen je krivim i nepravosnažno osuđen na kaznu zatvora od osam godina, protiv koje se presude i žalio i po kojoj žalbi je i zakazano današnje ročište.

Optuženi Gojković se nalazi na izdržavanju pravosnažne kazne od devet godina zatvora.

ФРКАШИЋ - СЛУЧАЈ “Д. КАНТАРА И ДР.”

Имена десеторице осумњичених за наводни ратни злочин почињен за вријеме рата у Фркашићу

Veritas.info, 17.06.2026,

Жупанијско државно одвјетништво у Ријеци је дана 28.02.2025. године на својој интернет страници објавило саопштење да је донесено рјешење о провођењу истраге против десеторице окривљеника непознатог држављанства због кривичног дјела ратног злочина против ратних заробљеника.

У саопштењу се наводе само године њихова рођења и шта им се ставља на терет, с тим да је и опис дјела веома штур. У међувремену је Веритас дошао у посјед рјешења ЖДО у Ријеци број Кис-ДО-6/2025. од 07.02.2025. године у којем су наведена имена и генералије осумњичених:

Наведена су имена:

1. Душка Кантара, званог Брада и Дуле, сина Буге Кантара, рођеног 20.03.1946. у Горњим Врховинама, РХ, с посљедњим познатим пребивалиштем у Загребу, Доње Светице 53, сада на непознатој адреси;
2. Елиа Андрића син Милана, рођеног 30.07.1967, у Ријеци, са посљедњим познатим пребивалиштем у Ријеци, ул. Осјечка бр. 6;
3. Здравка Огњеновића сина Милке и Гојка, рођеног 19.04.1958. у Госпићу, с пребивалиштем у Републици Србији, Сремски Карловци, Матошева бр. 6;
4. Светозара Бајића сина Душана, рођеног 13.02.1975. у Доњем Лапцу, с пребивалиштем у Доњем Лапцу, Маршала Тита кбр. 83;
5. Милана Калембера сина Стеве, рођеног 11.04.1952. у Кореници, с пребивалиштем у Оравцу кбр. 2;
6. Ратка Лалића сина Николе, рођеног 29.11.1974. у Бихаћу, БиХ, са пребивалиштем у Компољу Кореничком бб;
7. Славка Рапајића сина Васе, рођеног 07.03.1958. у Кореници, с пребивалиштем у Језерцу кбр. 42;
8. Мирослава Иванишевића сина Бранка, рођеног 11.04.1960. у Госпићу, с посљедњим познатим пребивалиштем у Загребу, Волтино кбр. 38;
9. Бошка Вукобратовића сина Стојана, рођеног 06.02.1962. у Горњим Врховинама, с пребивалиштем у Александрову, Гаврила Принципа кбр. 1 и
10. Милана Везмара сина Гојка, рођеног 22.10.1966. у Беговцу, с посљедњим пребивалиштем у Беговцу Плашћанском кбр. 3А

Према рјешењу против осумњичених се води истрага због основане сумње да су:

у временском периоду од тачно неутврђеног дана 1994. до мјесеца марта 1995. у мјесту Фркашић, општина Кореница, у својству припадника 15. Корпуса војске полиције, тзв. “Војске Републике Српске Крајине”, у просторијама бивше школе у којима је био организиран војни затвор, у којем су вршили надзор и службу стражара над припадницима ХВ, ХВО и 5. Корпуса Армије БиХ заробљенима у сукобу са српским паравојним формацијама, ратне заробљенике Мату Томића, Фрању Микића, Вахида Фаткића, Шухрета Пајазетовића, Рамиза Мушића, Кадира Бефирспахића, Јосипа Кларића, Раму Делића, Нермина Печенковића, Рифета Дураковића, учестало психички и физички злостављали на начин да би им упалили свјетло у просторији и наредили да као пси лају на сијалицу, доносили им исписане четничке пјесме које су морали научити напамет, а затим кад год би ушли у просторију гдје су боравили прозвали неког од њих да им отпјева пјесму, тјерали на присилан рад у виду сјече и цијепања дрва, обрађивања земљишта, чишћења затовра, изгладњивали их, свакодневно тукли ногама, рукама, дрвеним и жељезним палицама, присиљавали заробљенике да се између себе туку, услијед чега су задобили тешке тјелесне озљеде и претрпјели психичке посљедице учесталог злостављања што је имало трајне посљедице на њихово здравље, дакле кршећи правила међународног права, нечовјечно поступали према ратним заробљеницима и тиме починили кривично дјело против човјечности и међународног права, ратни злочин против ратних заробљеника по члану 122. ОКЗ РХ.

Интересантно је да су оштећени све осумњичене осим првоосумњиченог Душка Кантара званог Брада, препознали путем фотографија.

ГРУБИШИНО ПОЉЕ - СЛУЧАЈ “Ж. ЗАГОРАЦ И ДР.”

Održano pripremno ročište za glavni pretres u predmetu protiv opt Živka Zagorca i dr. zbog ratnog zločina

Veritas.info, 15.07.2026, ŽS u Zagrebu:

Pred Županijskim sudom u Zagrebu danas je održano pripremno ročište za glavni pretres u predmetu protiv Živka Zagorca (1946) i Milorada Davidovića (1969) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu pred Županijskim sudom u Zagrebu 21. aprila 2025. podiglo je optužnicu protiv sljedećih optuženika: Živka Zagorca (1946), Rade Čakmaka (1945), Ranka Radelića (1951), Branka Čortana (1950), Laze Savatovića (1954), Milenka Stojića (1957), Tihomira Anteševića (1960), Jovana Beraka (1962), Ranka Bobića (1955), Nebojše Bojića (1964), Radovana Brkića (1960), Ivice Capača (1968), Milivoja Čakmaka (1968), Milorada Davidovića (1969), Milorada Kovačevića (1964), Radovana Kosanovića (1958), Branka Kosanovića (1957), Slobodana Kučuka (1959), Dušana Mrkšića (1947), Milana Orozovića (1957), Milenka Orozovića (1960), Nenada Peulića (1964), Milivoja Tvrdorijeke (1951) i Dražena Vučkovića (1971).

Terete se da su od avgusta do oktobra 1991. godine na području opštine Grubišno Polje, kao pripadnici paravojnih formacija pobunjenog srpskog stanovništva, protivno odredbama međunarodnog humanitarnog prava, naredili ili sprovođili nezakonito lišavanje slobode, uzimanje talaca, pljačkanje, bestijalno zlostavljanje, mučenje, fizičko povređivanje i ubistvo velikog broj civilnih osoba, čime su počinili krivično djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Nakon potvrđivanja optužnice, protiv svih optuženika određen je istražni zatvor i raspisane međunarodne potjernice, odnosno nalozi za hapšenje za područje Evropske unije.

Na osnovu evropskog naloga za hapšenje Županijskog suda u Zagrebu zbog sumnje da je počinio krivično djelo ratnog zločina, poljska policija 17. oktobra 2025. godine uhapsila je Živka Zagorca na aerodromu u Varšavi prilikom povratka iz Srbije preko Poljske avionom za Kanadu. Izručenje Živka Zagorca od Poljske, pored Hrvatske, zatražila je i Srbija za isto krivično djelo. Prema “Veritasovim” saznanjima, poljski sudovi su odlučili da su ispunjeni uslovi da se Zagorac izruči i Srbiji i Hrvatskoj, a poljski ministar pravde nedavno je odlučio da se izruči u Hrvatsku, što je i realizovano 23. januara 2026. godine, od kada se nalazi u istražnom zatvoru Remetinac u Zagrebu.

Iz ovog krivičnog predmeta, osim Živka Zagorca, uhapšeni su i: Davidović Milorad, 10. septembra 2025. godine u Švedskoj po evropskom nalogu za hapšenje, i izručen Hrvatskoj 27. oktobra iste godine, i Milorad Kovačević, 26. decembra 2025. godine u Crnoj Gori na osnovu međunarodne potjernice, ekstradicioni postupak u toku.

Županijski sud u Zagrebu u međuvremenu je odlučio da se postupak protiv Živka Zagorca i Milorada Davidovića razdvoji i posebno sudi.

Na današnjem ročištu odbrane optuženih iznijeli su svoje dokazne prijedloge. Nastavak glavne rasprave zakazan je za 15. septembar ove godine.

Veritas.info

ГОРЊА БУЧИЦА – СЛУЧАЈ „М. ТОВАРЛАЖА“

Glavni pretres protiv optuženog Mirka Tovarlaže zbog ratnog zločina

Veritas.info, 01.07.2026, ŽS u Zagrebu:

Pred Županijskim sudom u Zagrebu za danas je zakazano ročište za glavni pretres protiv optuženog Mirka Tovarlaže (1962) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu, optužnicom od 17.08.2021. tereti optuženog da je tačno ne-

utvrđenog dana u prvoj polovini novembra 1991. godine u Gornjoj Bučici, opština Glina, kao komandir voda u sklopu tadašnje TO Glina, postupao protivno odredbama Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata, odnosno da nije poduzeo nikakve radnje da se spriječi ubijanje civilnog stanovništva, što je imalo za posljedicu da su pripadnici jedinice kojom je komandovao iz njihovih kuća izveli dvije muške i dvije ženske civilne osobe hrvatske nacionalnosti te ih odveli na skrovito mjesto, gdje su ih usmrtili hicima iz vatrenog oružja.

Optuženom se sudi u odsustvu.

ŠOPOT – SLUČAJ „S. PUPOVAC“

Ko su osumnjičeni a ko su oštećeni iz jučerašnjeg saopštenja ŽDO u Splitu?

Veritas-info, 07.07.2026,

U jučerašnjem saopštenju ŽDO u Splitu navedeno je: "Postoji osnovana sumnja da su okrivljenici (1970.), (1969.), (1971.) i (1968.) u prosincu 1992., na području Benkovca, kao pripadnici paravojnih postrojbi Republike Srpske Krajine, došli do kuće obitelji hrvatske nacionalnosti i iz vatrenog oružja ispalili više hitaca prema četiri žrtve, zadavši im pritom tjelesne ozljede od kojih su žrtve preminule na mjestu događaja i nakon čega su okrivljenici otuđili imovinu žrtava."

Vještačka inteligencija (AI)

Pošto u saopštenju nisu objavljena identiteti ni oštećenih ni osumnjičenih upitali smo Vještačku inteligenciju (AI) zna li ona njihove identitete. Evo njenog odgovora:

"Ubijene žrtve na koje se odnosi saopštenje Županijskog državnog odvjetništva u Splitu su članovi obitelji Marinović iz mesta Šopot nadomak Benkovca. Zločin je počinjen 2. decembra 1992. godine, a stradali su:

Luka Marinović (73 godine)

Vuka Marinović (65 godina, Lukina supruga)

Stipan Marinović (43 godine, njihov sin)

Gordana Marinović (37 godina, Stipanova supruga)

Iza ubijenog bračnog para ostalo je troje tada maloletne dece (od 4, 13 i 17 godina) koji su u trenutku napada bili evakuisani u Zadru.

Identitet osumnjičenih

Zvanični identiteti četvorice optuženih pripadnika paravojnih formacija Republike Srpske Krajine nisu javno objavljeni u saopštenju. Tužilaštvo i mediji u ovoj fazi postupka (donošenje rešenja o provođenju istrage) striktno poštuju zakonske odredbe o zaštiti ličnih podataka i pretpostavku nevinosti, zbog čega su navedene samo godine njihovog rođenja: 1968, 1969, 1970. i 1971. Puna imena optuženih postaće dostupna javnosti tek kada (i ukoliko) istraga rezultira zvaničnim podizanjem i potvrđivanjem optužnice pred nadležnim sudom.

Veritas.info

Prema "Veritasovim" saznanjima osumnjičeni su: Siniša Pupovac (1970), Berislav Pupovac (1969); Siniša Matić (1971) i Milivoj Kresović (1968)

Саво Штрбац

Кафанска правда и фрустрације „хрватског модела“

Политика, 21.07.2026.

Када сам крајем маја и почетком јуна у овој истој рубрици писао о „ратном злочину силовањем по хрватском моделу“, анализирајући како се кроз законска решења из 2015. године форензички празан простор попуњава нарученим и закаснелим сведочењима, многи су то у Загребу доживели као уобичајену реторику београдског „Веритаса“. Међутим, када сам хрватски правосудни систем изнутра почне да повраћа сопствене излучевине, а најугледнији загребачки адвокати јавно проговоре о институционалном криминалу, онда постаје јасно да „хрватски модел“ није никаква српска теорија завере, већ сурова, фабрикована стварност.

Средином јула 2026. године, хрватски медији, предвођени „Слободном Далмацијом“, пренели су вест која је уздрмала саме темеље тамошњег правосуђа. Доајен хрватске адвокатуре Анто Нобило, човек са 48 година правосудног искуства и бивши тужилац, поднео је кривичну пријаву против Звонка Ивића, дугогодишњег тужиоца и шефа Кривичног одељења Жупанијског државног одвјетништва у Шибенику (који је донедавно био делегиран у ЖДО Сплит у предметима ратних злочина). Нобило није бирао речи: оптужио је Ивића за фалсификовање записника, свесно лажирање исказа старих и болесних сведока и срамотно фабриковање оптужнице за ратне злочине против његовог клијента Зорана Корде из Зечева код Кистања.

Правни шаблон који је Нобило разоткрио у случају Корде, а који се годинама примењује на стотине Срба, хируршки је прецизан и дубоко злонамеран. Тужилац свесно бира све доке нарушеног здравља, старе и немоћне, а потом у њихове записнике из истраге дописује реченице које они никада нису изговорили. Рачуница је јасна и монструозна: док поступак дође до главног претреса пред судом, ти сведоци ће или преминути или због тешке болести неће моћи да се појаве у судници. По Закону о кривичном поступку, њихови стари искази се тада само прочитају. Одбрани је на тај начин трајно онемогућено непосредно унакрсно испитивање, а лаж, једном унета у

записник тужилачког пера, постаје „доказ“ на основу којег се изричу вишедеценијске робије.

Овај правосудни инжењеринг добија свој пуни замах и визуелни идентитет у најновијем документу који је индиректно стигао на адресу „Веритаса“. Реч је о Решењу о спровођењу истраге ЖДО у Сплиту (број: Кис-ДО-28/2026), потписаном од стране заменице жупанијског државног одвјетника Рене Лауре. Предмет: убиство четворочлане породице Мариновић у селу Шопот код Бенковца, децембра 1992. године. Оптужени: Синиша П., Берислав П., Синиша М. и Миливој К.

Прошло је равно 34 године од овог трагичног догађаја. Оптужени људи данас живе на три различита континента – у Великој Британији, Сједињеним Америчким Државама, Аустралији и у Србији. Деценијама воде стабилне, по-

**‘Šibenski tužitelj
lažirao je iskaze
svjedoka da bi
čovjeka optužili
za ratni zločin!’**

родичне животе, које им је ово решење преко ноћи окренуло наглавачке. Када пажљиво прочитате образложење на шест куцаних страница, уочавате фасцинантан парадокс. Тужилаштво располаже беспрекорним форензичким доказима из 1992. и 1996. године – записницима о увиђају, чаурама калибра 7,65 мм, детаљним обдукционим налазима ексхумираних тела. Али ти докази само утврђују неспорну чињеницу да се злочин догодио. Ниједан материјални доказ не повезује ову четворицу Срба са местом злочина.

Па на чему се онда заснива „основана сумња“? Поново на истом, препознатљивом моделу. Крунски сведок је извесни Миле Дрча, некадашњи комшија осумњичених. Из правних списка сазнајемо да се Синиша П., наводно, пре три деценије, у кафанском дружењу „када би били при пићу“, хвалио како је његова група убила Мариновиће због одбијања да му поклоне јагањце за провод с друштвом. Дакле, правосуђе једне државе чланице Европске уније покреће међународне прогоне и уништава животе људи на основу кафанског трача, сведочења по чувењу извученог из алкохолних испарења. Оно што тужилаштво свесно преглутује, а што моји извори са терена потврђују јесте да је поменути Миле Дрча ноторни пијаница и човек који се већ месецима налази на лечењу на Психијатријској клиници у Бару, у Црној Гори. У свакој правој држави урачунљивост и кредибилитет оваквог сведока били би подвргнути ригорозном вештачењу пре него што се процесуирају четири особе на три континента за овако тешко кривично дело. У „хрватском моделу“ он је идеалан материјал за статистику осуђујућих пресуда.

Када се сложе коцкице у троуглу Шибеник–Задар–Сплит, постаје очигледно да се у зони одговорности тужилаца попут Звонка Ивића борба за правду претворила у бескрупулозни лов на главе, где квалитет доказа не значи ништа, а норма значи све. Чак је и нови главни државни тужилац Иван Турудић био приморан да пре неколико месеци тихо скине Ивића са нових предмета ратних злочина, схвативши да су његове методе постале превелик терет за систем који покушава да задржи привид европских стандарда.

Међутим, овај случај добија и своју дубоку, готово бизарну психолошку димензију која осветљава саму анатомију прогона. Инсајдерске информације из шибенских правосудних кру-

гова, од људи који одлично познају прилике и приватни живот Звонка Ивића, откривају детаље који објашњавају много тога. Наиме, Ивићева супруга је Српкиња и рођака његовог „клијента“ Зорана Корде. Према сведочењима оних који их познају, реч је о жени која је у сваком погледу – и интелектуално и физички – апсолутно доминантна фигура у њиховом браку. Ивић се у сопственој кући налази у стању хроничне инфериорности и подређености.

У светлу модерне психологије и анализе девијација моћи, ово сазнање представља кључну карику. Човек који код куће нема ауторитет, нити моћ пред сопственом супругом друге националности, професионални терен користи као арену за компензацију својих личних фрустрација. Функција државног тужиоца даје му апарат институционалног насиља. Оптуђујући, прогонећи и монтирајући процесе против Срба и жениног рођака, чије имање је често и посећивао и приликом сваке посете био богато почашћен, Ивић заправо води свој приватни рат у којем се посредно свети сопственој жени, покушавајући да на туђој несрећи излечи сопствени комплекс инфериорности. То објашњава његову патолошку ригидност и спремност да гази преко закона и адвокатских приговора. То је парадокс у којем се личне фрустрације из спаваће собе претварају у званичну државну политику кривичног прогона.

Цена те фрустрације и таквог система су уништени животи. Док се тужиоци играју богова на основу исказа кафанских пијаница и лече сопствене комплексе, стотине избеглих Срба широм света живе у перманентном страху. Они нису криви зато што су нешто учинили, већ зато што су се нашли у нотесу неког тужиоца којем је хитно био потребан „успех“ у каријери или мир у кући.

Кривична пријава Анте Нобила против Звонка Ивића јесте историјска прилика да се хрватско правосуђе суочи са огледалом. Али познавајући систем који је изнедрио овакав модел, оправдано сумњам да ће се све завршити на жртвовању једног компромитованог појединца како би се спасао наратив. Јер, ако би се отворила Пандорина кутија свих Ивићевих (и његових колега) предмета у протекле две три деценије, срушила би се кула од карата на којој почива мит о непогрешивости и чистоти хрватске правде. А то је истина коју Загреб, упркос Нобилу и чињеницама, још није спреман да поднесе.

ŽUPANIJSKO DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO U SPLITU
Gundulićeva 29a, 21000 Split
Republika Hrvatska

PREDMET: Prigovor na način dostave i povredu prava na službenu uporabu jezika i pisma i dostava nove adrese

Veza: Broj predmeta: Kis-DO-28/2026 (Rješenje o provođenju istrage od 2. srpnja 2026. godine)

Okrivljenik: Siniša Pupovac, s prebivalištem na adresi: [REDACTED]
[REDACTED] Srbija

Ovim putem, ja, Siniša Pupovac, u svojstvu okrivljenika u gore navedenom kaznenom predmetu, podnosim **službeni prigovor** Županijskom državnom odvjetništvu u Splitu zbog teških proceduralnih povreda pravila o međunarodnoj dostavi pismena, kao i povrede mojih temeljnih prava na uporabu vlastitog jezika i pisma u kaznenom postupku.

Prigovor podnosim iz sljedećih razloga:

1. Nezakonit način dostave pismena (Zaobilaženje međunarodne pravne pomoći)

Rješenje o provođenju istrage broj Kis-DO-28/2026 primio sam preporučenom poštanskom pošiljkom izravno (prijem potpisala supruga) na moju kućnu adresu [REDACTED]. Ističući prigovor, napominjem da je ovakav način dostave u suprotnosti s važećim bilateralnim ugovorima između Republike Hrvatske i [REDACTED], kao i odredbama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima.

Nakon što sam primio pošiljku iz prethodnog stava, po unaprijed napravljenom planu, vratio sam se u Srbiju, čije državljanstvo takođe posjedujem, gdje imam i prebivalište i gdje ću živjeti ubuduće.

S obzirom na to da sam državljanin Republike Srbije s prebivalištem na njezinom teritoriju, dostava bilo kakvih rješenja o provođenju istrage i popratnih pismena morala se izvršiti isključivo putem instrumenata međunarodne pravne pomoći, odnosno preko Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske i Ministarstva pravde Republike Srbije, a ne izravnim slanjem putem pošte. Isti propisi važe i za državljane Velike Britanije, čije državljanstvo takođe posjedujem. Ovakvom dostavom izbjegnuta je zakonita procedura, čime se narušava pravna sigurnost i formalni tijek postupka.

2. Povreda prava na jezik i pismo

Uz preporučenu pošiljku zaprimio sam Pouku o pravima u kojoj se u točki 4. izričito navodi da imam pravo služiti se svojim jezikom i pismom. Unatoč tome, cjelokupna dokumentacija, uključujući i samo Rješenje o provođenju istrage, dostavljena mi je isključivo na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu.

Kao građanin Republike Srbije, zahtijevam da mi se, u skladu s jamstvima iz Pouke o pravima i međunarodnim standardima pravičnog suđenja, sva pismena u ovom postupku prevedu i dostave na mom materinskom, srpskom jeziku i ćirilichnom pismu. Dostava pismena na jeziku i pismu koje nije službeno u državi mog prebivališta onemogućuje me u potpunom razumijevanju prirode i razloga optužbe, čime mi je izravno povrijeđeno pravo na obranu.

ZAKLJUČAK

S obzirom na navedeno, formalno osporavam urednost i zakonitost izvršene dostave od 9. srpnja 2026. godine te smatram da rokovi za podnošenje pravnih lijekova (žalbe/prigovora) na samo Rješenje o provođenju istrage ne mogu početi teći sve dok mi se predmetna dokumentacija ne dostavi na zakonit način – putem nadležnih organa međunarodne pravne pomoći Republike Srbije, te u cijelosti prevedena na srpski jezik i ćirilichno pismo.

U [REDACTED], dana 10.07.2026. godine.

Podnositelj prigovora:

Siniša Pupovac, s.r..

ŽUPANIJSKO DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO U SPLITU
Gundulićeva 29a, 21000 Split
Republika Hrvatska

PREDMET: Prigovor na način dostave i povredu prava na službenu uporabu jezika i pisma

Veza: Broj predmeta: Kis-DO-28/2026 (Rješenje o provođenju istrage od 2. srpnja 2026. godine)

Okrivljenik: Siniša Matić, s prebivalištem na adresi [REDACTED] Republika Srbija

Ovim putem, ja, Siniša Matić, u svojstvu okrivljenika u gore navedenom kaznenom predmetu, podnosim **službeni prigovor** Županijskom državnom odvjetništvu u Splitu zbog teških proceduralnih povreda pravila o međunarodnoj dostavi pismena, kao i povrede mojih temeljnih prava na uporabu vlastitog jezika i pisma u kaznenom postupku.

Prigovor podnosim iz sljedećih razloga:

1. Nezakonit način dostave pismena (Zaobilaženje međunarodne pravne pomoći)

Rješenje o provođenju istrage broj Kis-DO-28/2026 primio sam preporučenom poštanskom pošiljkom izravno na moju kućnu adresu u [REDACTED], u Republici Srbiji. Ističući prigovor, napominjem da je ovakav način dostave u suprotnosti s važećim bilateralnim ugovorima između Republike Hrvatske i Republike Srbije, kao i odredbama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima.

S obzirom na to da sam državljanin Republike Srbije s prebivalištem na njezinom teritoriju, dostava bilo kakvih rješenja o provođenju istrage i popratnih pismena morala se izvršiti isključivo putem instrumenata međunarodne pravne pomoći, odnosno preko Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske i Ministarstva pravde Republike Srbije, a ne izravnim slanjem putem pošte. Ovakvom dostavom izbjegnuta je zakonita procedura, čime se narušava pravna sigurnost i formalni tijek postupka.

2. Povreda prava na jezik i pismo

Uz preporučenu pošiljku zaprimio sam Pouku o pravima u kojoj se u točki 4. izričito navodi da imam pravo služiti se svojim jezikom i pismom. Unatoč tome, cjelokupna dokumentacija, uključujući i samo Rješenje o provođenju istrage, dostavljena mi je isključivo na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu.

Kao građanin Republike Srbije, zahtijevam da mi se, u skladu s jamstvima iz Pouke o pravima i međunarodnim standardima pravičnog suđenja, sva pismena u ovom postupku prevedu i dostave na mom materinskom, srpskom jeziku i ćirilichnom pismu. Dostava pismena na jeziku i pismu koje nije službeno u državi mog prebivališta onemogućuje me u potpunom razumijevanju prirode i razloga optužbe, čime mi je izravno povrijeđeno pravo na obranu.

ZAKLJUČAK

S obzirom na navedeno, formalno osporavam urednost i zakonitost izvršene dostave od 8. srpnja 2026. godine te smatram da rokovi za podnošenje pravnih lijekova (žalbe/prigovora) na samo Rješenje o provođenju istrage ne mogu početi teći sve dok mi se predmetna dokumentacija ne dostavi na zakonit način – putem nadležnih organa međunarodne pravne pomoći Republike Srbije, te u cijelosti prevedena na srpski jezik i ćirilichno pismo.

U [REDACTED] dana 10.07.2026. godine.

Podnositelj prigovora:

Siniša Matić, s.r.

ZAGREB, BANSKI DVORI – SLUČAJ “LJ. BAJIĆ I DR.”

NAKON 35 GODINA

Počelo suđenje za raketiranje Banskih dvora: Na prvom ročištu postalo je jasno što će biti glavni problem

Jutarnji list, 07.07.2026,

Optuženici, njih šestorica koji su 1991. bili u zrakoplovstvu JNA, nedostupni su hrvatskom pravosuđu jer žive na području Srbije

Skoro 35 godina otkako je JNA zračnim napadom pokušala dekapitirati tadašnje novoizabrano vodstvo Republike Hrvatske, te pet i pol godina otkako je Državno odvjetništvo podignulo optužnicu u tome slučaju, danas je na zagrebačkom Županijskom sudu počelo suđenje za raketiranje Banskih dvora u listopadu 1991. godine.

U napadu, kojemu je primarni cilj bila eliminacija tadašnjeg predsjednika Franje Tuđmana, ali su napadnuti i tadašnji predsjednik Predsjedništva SFRJ Stipe Mesić te predsjednik Saveznog izvršnog vijeća SFRJ Ante Marković, s kojima je Tuđman bio u istoj sobi, na kraju je smrtno stradao slučajni prolaznik koji se zatekao na terasi obližnjeg restorana, a još četvero civila je ozlijeđeno.

Optuženici, njih šestorica koji su 1991. bili u zrakoplovstvu JNA, a prvookrivljeni Ljubomir Bajić imao je i čin general-bojnika, nedostupni su hrvatskom pravosuđu jer žive na području Srbije, a od početka ovoga postupka za njima su raspisane međunarodne tjeralice i europski uhiđbeni nalozi.

Svi su, međutim, tijekom istrage ispitani zamolbenim putem u Beogradu te se svi odreda brane šutnjom. Premda je optužnica u ovome slučaju potvrđena još u prosincu 2022. godine, od tada se

vodila bitka oko pitanja postoje li uvjeti da se optuženicima sudi u odsutnosti, a budući da su hrvatski zakoni i sudska praksa jako rigorozni po tome pitanju. Tek nedavno konačnom odlukom Visokog kaznenog suda to je pitanje riješeno te je suđenje moglo početi.

Na današnjem prvom ročištu iskristaliziralo se i koji će biti temeljni problem predstojećeg postupka. Naime, kao i u slučaju okrivljenika, veliki broj ključnih svjedoka optužbe također se nalazi u Srbiji te su oni tijekom istrage također bili ispitani zamolbenim putem. No sada bi trebali biti ispitani opet i to neposredno, odnosno mora ih moći ispitivati i sud.

Premda je Državno odvjetništvo danas predložilo da se za određeni broj svjedoka njihov iskaz iz istrage samo pročita, obrana se tome usprotivila tražeći neposredno saslušanje tih svjedoka, a sud je na kraju prijedloge obrane i prihvatio te će sada započeti borba da se ta ispitivanja i provedu u djelo. Najprije će im biti poslani pozivi za dolazak na suđenje u Zagreb, no ukoliko se to ne ostvari, morat će se razmotriti mogućnost da ih se sasluša „na daljinu“, odnosno videovezom. No, dok bude trajala ta pravosudno-diplomatska bitka, sud je odlučio početi provoditi one dokaze za koje ne treba međunarodna pravna pomoć.

Tako će se na sljedećem ročištu, koje je zakazano za 22. rujna, najprije trebati pročitati dokumentacija, ali i pogledati videosnimke intervjua koje je 2017. prvookrivljeni Bajić dao N1 televiziji i

Radiju Slobodna Evropa, te njegovo gostovanje u srbijanskoj emisiji „Ćirilica“, a u kojima je Bajić de facto priznao kako je on osoba koja je naredila bombardiranje Banskih dvora, no on spori da je to bio ratni zločin, već tvrdi kako se radilo o legitimnoj ratnoj operaciji. Osim materijalnih dokaza, na sljedećim ročištima trebali bi biti ispitani i svjedoci koji žive u Hrvatskoj, a među kojima je tužiteljstvo danas predložilo i bivšu ministricu pravosuđa Vesnu Škare Ožbolt, koja se 1991. nalazila u Banskim dvorima u trenutku bombardiranja.

Prema optužnici, čitav plan „zračnog atentata“ na Tuđmana osmislile su neimenovane osobe iz vrha tadašnje JNA te su ga preko drugookrivljenog pukovnika Slobodana Jerenića dale na izvršenje Bajiću, koji je bio zapovjednik 5. zrakoplovnog korpusa. Osim njih dvojice, optužen je i Đuro Miličević, koji je kao bojnič bio dozapovjednik 105. lovačkobombarderskog puka čiji su piloti trebali izvršiti bombardiranje, te satnik Čedo Knežević, koji je bio obavještajac u ratnom zrakoplovstvu i koji je izvršitelje izvijestio o rasporedu prostorija u kojima bi se u navedeno vrijeme trebao nalaziti Tuđman.

Također su optužena i Ratko Dpuđa i Davor Lukić, dvojica pilota koji su, prema optužbama, izvršili sam napad doletjevši na supergalebovima G-4 i zasuvši Banske dvore najprije avionskim bombama, a zatim i nevođenim raketama.

BANSKA SELNICA – SLUČAJ “D. ČELAP”

Glavni pretres u predmetu protiv opt Dragutina Čelapa zbog ratnog zločina

e-Veritas, 08.07.2026, ŽS u Rijeci:

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci je, nakon provedene istrage, 09.01.2026. podiglo optužnicu protiv Dragutina Čelapa (1954.vrgin), zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Tereti se da je 8. marta 1992. u mjestu Banska Selnica, tokom trajanja oružanog sukoba hrvatske vojske s JNA i srpskim paravojnim formacijama, kao pripadnik paravojne jedinice teritorijalne odbrane Vrginmost, postupajući protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog prava o zaštiti civilnog stanovništva, pucajući iz vatrenog oružja preko rijeke Kupe na suprotnoj strani rijeke na polju u mjestu Koritnja, pogodio i usmrtio civila koji se nalazio na polju.

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci sudu podnijelo je sudu prijedlog da se u odnosu na okrivljenika produći istražni zatvor zbog postojanja opasnosti od bijega, opasnosti da bi mogao počiniti teže krivično djelo i zbog neometanog odvijanja postupka za krivično djelo za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora i kod kojeg su okolnosti počinjenja krivičnog djela posebno teške.

Čelap se u istražnom zatvoru nalazi i po još jednoj osnovi – zbog napada na svjedoka Milana Busića, sumještana koji ga tereti u drugom postupku. U tom postupku na Županijskom sudu u Zagrebu započelo mu je suđenje za navodni ratni zločin počinjen 17. jula 1991. godine. Tužilaštvo smatra da je iz vatrenog oružja, zajedno s dvojicom saboraca, koji su danas pokojni, na cesti Vranovina – Staro Selo Topusko ubio dobrog poznanika Marka Matijevića.

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci je, nakon provedene istrage, 09.01.2026. podiglo optužnicu protiv Dragutina Čelapa (1954.), zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Tereti se da je 8. marta 1992. u mjestu Banska Selnica, tokom trajanja oružanog sukoba hrvatske vojske s JNA i srpskim paravojnim formacijama, kao pripadnik paravojne jedinice teritorijalne odbrane Vrginmost, postupajući protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog prava o zaštiti civilnog stanovništva, pucajući iz vatrenog oružja preko rijeke Kupe na suprotnoj strani rijeke na polju u mjestu Koritnja, pogodio i usmrtio civila koji se nalazio na polju.

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci sudu podnijelo je sudu prijedlog da se u odnosu na okrivljenika produći istražni zatvor zbog postojanja opasnosti od bijega, opasnosti da bi mogao počiniti teže krivično djelo i zbog neometanog odvijanja postupka za krivično djelo za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora i kod kojeg su okolnosti počinjenja krivičnog djela posebno teške.

Čelap se u istražnom zatvoru nalazi i po još jednoj osnovi – zbog napada na svjedoka Milana Busića, sumještana koji ga tereti u drugom postupku. U tom postupku na Županijskom sudu u Zagrebu započelo mu je suđenje za navodni ratni zločin počinjen 17. jula 1991. godine. Tužilaštvo smatra da je iz vatrenog oružja, zajedno s dvojicom saboraca, koji su danas pokojni, na cesti Vranovina – Staro Selo Topusko ubio dobrog poznanika Marka Matijevića.

VUKOVAR, SAJMIŠTE – SLUČAJ “J. RADAN”

Pravomoćna presuda za ratni zločin seksualnog nasilja počinjen na Sajmištu u Vukovaru 1991. godine

centar-za-mir.hr, 09.07.2026,

Apelacijski sud, Odjel za ratne zločine u Beogradu, potvrdio je prvostupanjsku presudu Višeg suda, Odjela za ratne zločine u Beogradu, kojom je Jovan Radan, pripadnik Teritorijalne obrane Vukovara,

osuđen na kaznu zatvora u trajanju od sedam godina zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Presuda se odnosi na višestruko silovanje mlađe žene hrvatske nacionalnosti, počinjeno u

Proleterskoj ulici na Sajmištu u Vukovaru tijekom listopada i studenoga 1991. godine.

Prvostupanjski postupak započeo je sredinom 2024. godine pod brojem KTO 2/23, a presuda je donesena 28. studenoga 2025. godine. Obrazlažući odluku o kazni, Sud je među olakotnim okolnostima uzeo u obzir činjenicu da je okrivljenik obiteljski čovjek. Predsjednik sudskog vijeća pritom je izjavio da ni presuda ni izrečena kazna, donesene 34 godine nakon počinjenja zločina, ne predstavljaju potpunu pravdu, ali da je visina kazne u skladu s dotadašnjom sudskom praksom.

Dana 5. srpnja 2026. godine Apelacijski sud odbio je žalbe i potvrdio prvostupanjsku osuđujuću presudu.

U obrazloženju odluke Apelacijski sud naveo je da je prvostupanjski sud pravilno utvrdio činjenično stanje te pravilno ocijenio iskaz oštećenice i ostale izvedene dokaze. Kao dodatni argument za vjerodostojnost iskaza žrtve Sud je istaknuo činjenicu da tijekom kaznenog postupka nije postavila imovinskopравни zahtjev, zaključivši da njezin iskaz nije bio motiviran željom za materijalnom koristi niti željom za osvetom.

Takvo obrazloženje izaziva ozbiljne pravne dvojbe.

Smatramo da vjerodostojnost iskaza žrtve seksualnog nasilja ne može biti dovedena u vezu s činjenicom je li zatražila naknadu štete. Pravo na naknadu štete jedno je od temeljnih prava žrtve kaznenog djela i njegovo korištenje ili nekorisćenje ne može predstavljati kriterij za ocjenu istinitosti iskaza.

Takvo obrazloženje odstupa od međunarodnih standarda razvijenih u praksi Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju, čija je sudska praksa postavila visoke standarde u dokazivanju i procesuiranju ratnih zločina počinjenih seksualnim nasiljem. Ti standardi polaze od zaštite dostojanstva

žrtve, zabrane sekundarne viktimizacije i potrebe da se iskazi žrtava vrednuju prema pravilima kaznenog postupka i ukupnosti izvedenih dokaza, a ne prema okolnostima koje nisu pravno relevantne za njihovu vjerodostojnost.

Posebno zabrinjava činjenica da u obrazloženju presude nije dan odgovarajući značaj okolnostima koje bitno određuju težinu počinjenog zločina: dobi žrtve u vrijeme počinjenja djela, njezinu odnosu ovisnosti i podređenosti u odnosu na počinitelja, višestrukom seksualnom nasilju kojem je bila izložena te trajnim psihičkim i fizičkim posljedicama koje takvi zločini ostavljaju na žrtve.

Silovanje počinjeno tijekom oružanog sukoba nije samo napad na tjelesni integritet osobe. Ono predstavlja teško kršenje međunarodnog humanitarnog prava, oblik mučenja i jedan od najtežih ratnih zločina usmjerenih protiv ljudskog dostojanstva. Međunarodno kazneno pravo već desetljećima prepoznaje seksualno nasilje u ratu kao posebno težak oblik ratnog zločina koji zahtijeva odlučan kaznenopravni odgovor i senzibiliziran pristup žrtvama.

Pravomoćna osuđujuća presuda predstavlja važan iskorak u utvrđivanju kaznene odgovornosti za ratne zločine počinjene u Vukovaru. Međutim, smatramo da obrazloženje pojedinih dijelova presude i visina izrečene kazne ne odražavaju u potpunosti težinu počinjenog zločina niti standarde zaštite žrtava seksualnog nasilja razvijene u međunarodnom kaznenom pravu.

Od nacionalnih sudova koji odlučuju o ratnim zločinima opravdano se očekuje dosljedna primjena međunarodnih standarda zaštite žrtava, osobito u predmetima seksualnog nasilja. Samo takav pristup može pridonijeti jačanju povjerenja u pravosuđe, ostvarivanju pune pravde za žrtve te ohrabriti druge preživjele da prijave ratne zločine i sudjeluju u kaznenim postupcima.

NOVSKO BRDO – SLUČAJ “J. ŠAJATOVIĆ I DR.”

Glavni pretres u predmetu protiv opt. Jure Šajatovića i dr. zbog kriv. djela ratnog zločina

Veritas.info, 09.07.2026, ŽS u Zagrebu:

Pred Županijskim sudom u Zagrebu za danas je zakazano ročište za glavni pretres u ponovljenom postupku protiv opt. Jure Šajatovića (1950), Milenka Bajića (1962) i Živka Kragujevića (1960) zbog kriv. djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Županijsko državno odvjetništvo u Sisku optužnicom od 30. juna 2009. tereti ih da su 19. marta 1993. godine

u popodnevnim satima, na privremeno okupiranom području Novske zvanom Novsko brdo, Šajatović kao načelnik obavještajno bezbjednosnog organa i zapovjednik izviđačko diverzantskog odreda 18. Korpusa Srpske Vojske Krajine, Bajić kao načelnik bezbjednosti 54. pješadijske brigade Srpske Vojske Krajine, Kragujević kao načelnik organa bezbjednosti 98. pješadijske brigade Srpske Vojske Krajine, naredili Bijeliću i Kneževiću, pripadnicima izviđačko diverzantske grupe Branislava Miševića, da zajedno sa Branislavom Miševićem i Željkom Vrljanovićem, maskirani u uniforme pripadnika HV-a i naoružani automatskim pištoljima "Škorpion" s prigušivačima, istog dana sa okupiranog područja uđu u grad Novsku i likvidiraju Stjepana Grgića, "dozapo- vjednika" privremene formacije novljanske domobranske čete te članove njegove porodice, pa su na temelju naredbe došli do kuće porodice Grgić, hicima iz navedenog naoružanja usmrtili Stjepana Grgića, njegovu su- prugu Tomislavu Grgić, sina Ivana Grgića i kćerku Anamariju Grgić, nakon čega su, pretražujući stvari po kući, pronašli ključeve automobile marke "Isuzu" te ga odvezli.

Na osnovu izmjena Zakona o primjeni Statuta MSJ, predmet je na postupanje dostavljen Županijskom sudu u Zagrebu kao stvarno i mjesno nadležnom sudu, gdje je postupak protiv optuženika započeo u junu 2020, u odsustvu optuženika.

Presudom ŽS u Zagrebu od 28.10.2020. svi optuženi su osuđeni svaki na po 20 godina zatvora.

Vrhovni sud Republike Hrvatske u sjednici održanoj 17. novembra 2022. prihvatio je žalbe odbrane optuže- nog Jure Šajatovića, optuženog Milenka Bajića i optuženog Živka Kragujevića, a u povodu tih žalbi i po služ- benoj dužnosti, ukinuo prvostupanjsku presudu u odnosu na optuženog Juru Šajatovića, optuženog Milenka Bajića i optuženog Živka Kragujevića te je predmet u tom dijelu upućen sudu prvog stepena na ponovno suđenje i odluku. Odbio je žalbe odbrane optuženog Ljubinka Bijelića te optuženog Dragana Kneževića kao neosnovane te je u pobijanom, a neukinutom dijelu, potvrdio presudu suda prvog stepena.

Optuženima se i u ponovljenom postupku sudi u odsustvu.

VUKOVAR O OKOLNA MJESTA -SLUČAJ "Đ. PETROVIĆ"

Glavni pretres u predmetu protiv opt. Đokice Petrovića i dr. zbog ratnog zločina

Veritas.info, 09.07.2026, ŽS Osijek –

Pred Županijskim sudom u Osijeku za danas je zakazano ročište za glavni pretres u krivičnom predmetu pro- tiv opt. Đokice Petrovića (1962) i Siniše Kamberovića (1967) zbog ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika.

ŽDO u Osijeku optužnicom od 11. novembra 2017. godine tereti ih da su 19. i 20. novembra 1991. godine u Vukovaru, Trpinji, Borovu selu i Dalju, te u Bogojevu i Sremskoj Mitrovici na području Republike Srbije, nakon što su udružene snage JNA, TO i dobrovoljaca iz Srbije zauzele Vukovar, a civili i pripadnici HV-a i MUP-a, koji su bili u skloništima u fabrici "Borovo", u zgradama „Borovo komerca“ i „Nove obućare“ predali se sna- gama JNA, prvo opt. kao komadant bataljona vojne policije 12. Novosadskog korpusa JNA, a drugo opt. kao komandir prve čete toga bataljona vojne policije, iako su bili zaduženi za obezbjeđenje prostora u kojem su bili zarobljeni hrvatski vojnici i civili, te za obezbjeđenje transporta zarobljenika do logora na području Re- publike Srbije, a civila do područja Republike Srbije, iako su znali da pripadnici srpskih jedinica ulaze u krug skloništa "Borovo komerca" i "Nove obućare" kako bi izdvajali zarobljene hrvatske vojnike i civile, te da će sve izdvojene osobe iz transporta biti zlostavljane ili ubijene, nisu obezbjedili kolonu zarobljenika, vojnika i civila, koja se po njihovoj naredbi kretala gradom pješice, a u vozilima sve do logora na području Republike Srbije, zbog čega su takve nezakonite radnje nastavljene tokom cijelog transporta zarobljenika do logora na području Republike Srbije.

Ujedno ih se tereti da nisu poduzeli nužne mjere i aktivnosti da se počinioci zlostavljanja zarobljenih vojnika i civila kazne.

Pošto se optuženi nalaze na području Republike Srbije i trenutno nisu dostupni državnim organima RH, sudi im se u odsustvu.

СКРАДИНСКО ЗАЛЕЂЕ - СЛУЧАЈ “З. КОРДА”

Početak glavnog pretresa u predmetu protiv opt. Zorana Korde zbog krivičnog djela ratnog zločina

Veritas-info, 15.07.2026, ŽS u Splitu:

Pred Županijskim sudom u Splitu za danas je održano ročište za početak glavnog pretresa u predmetu protiv optuženog Zorana Korde (1964.) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika.

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu je, nakon provedene istrage, 28. aprila 2026. podiglo je optužnicu protiv optuženog Z. Korde, dvojnog državljanstva, hrvatskog i crnogorskog, zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika.

Tereti se da je kao zamjenik zapovjednika voda „Vojne policije pri 2. pješadijskoj brigadi” tzv. RSK, za vrijeme oružanog sukoba „JNA” i paravojnih jedinica tzv. RSK s oružanim snagama Republike Hrvatske, postupao protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog prava o postupanju s ratnim zarobljenicima, na način da je na širem području Vodica, s nekoliko vojnih policajaca kojima je zapovijedao i s više srpskih vojnika zarobio devet pripadnika 15. Domobranske pukovnije Hrvatske vojske. Tereti ga se da je zajedno s podređenim vojnim policajcima fizički zlostavljao zarobljene hrvatske vojnike te da je zajedno s vojnim policajcima i srpskim vojnicima iz puške pucao i usmrtio jednu žrtvu, a dvojicu zarobljenih hrvatskih vojnika predao je drugoj paravojnoj jedinici znajući da će ih ovi ubiti, što su i učinili. Okrivljeniku se stavlja na teret da je naredio da se preostali zarobljeni hrvatski vojnici prevezu kamionom u drugo mjesto, pri čemu su zlostavljani tokom prevoza, kao i tokom smještaja u jednu prostoriju po dolasku u to drugo mjesto, gdje su optuženi i njemu podređeni vojni policajci šakama, nogama i puškama udarali po tijelu zarobljene hrvatske vojnike i prijetili im da će ih ubiti, pri čemu je jedan zarobljeni hrvatski vojnik umro od posljedica zlostavljanja.

Optuženi Korda je uhapšen 4. novembra 2025. godine u svom rodnom selu Zečevo, od kada se nalazi u istražnom zatvoru.

Brani ga zagrebački advokat Anto Nobile, koji je krajem juna 2026. godine protiv tužioca Zvonka Ivića, koji je vodio istragu u slučaju Korda, podnio krivičnu prijavu zbog lažiranja iskaza svjedoka.

Prema Veritasovim saznanjima na ovom ročištu je pročitana optužnica, optuženi se izjasnio o krivnji, странке su predložile svoje dokaze. Nastavak glavnog pretresa zakazan je za 10. septembra 2026. god.

Obustava istrage

Veritas.info, 15.07.2026.

Rješenjem ŽDO u Splitu pod brojem: Kis-DO-59/2025. od 27.01.2026. istraga protiv Zorana Korde proširena je i na krivična djela iz krivične prijave. Rješenjem Kis-DO-59/2025. od 28.04.2026. godine, nakon provedene istrage, obustavljena je istraga za sva krivična djela navedena u krivičnoj prijavi, odnosno rješenju o proširenju istrage.

U obrazloženju ovog rješenja navedeno je “dakle, zapovjednik odnosno osoba koja ima komandna ovlaštenja može odgovarati samo za konkretne učine koji bi bili počinjeni od strane njoj potčinjenih pripadnika, u kon-

kretnom slučaju pripadnika voda vojne policije i to samo ukoliko je za njih znao a ništa nije poduzeo. Međutim, iz svih izvedenih dokaza ne proizilazi da su krivična djela opisana u činjeničnom opisu proširenja istrage počinili pripadnici vojne policije, kao i da je okrivljeni u inkriminisanom razdoblju obnašao dužnost zapovjednika odnosno imao komandna ovlaštenja. Slijedom toga ne može se tvrditi da bi upravo on bio u obavezi otkriti i procesuirati krivična djela, odnosno spriječiti učin istih ukoliko bi ona i bila počinjena od strane pripadnika vojne policije, a posebno drugih paravojnih jedinica čiji pripadnici nisu niti bili pod ingerencijom zapovjednika vojne policije”.

ТОПУСКО - СЛУЧАЈ “Д. ЋЕЛАП”

RATNI ZLOČINAC Dragutin Čelap osuđen na 12 godina zatvora

U OBRAZLOŽENJU PRESUDE NAVODI SE DA JE BIVŠI ČELNIK SDSS-A U TOPUSKOM U SVOJOJ OBRANI BIO KONTRADIKTORAN

Jutarnji list - 16.07. 2026

Bivši čelnik SDSS-a u Topuskom Dragutin Čelap (72) danas je na zagrebačkom Županijskom sudu osuđen na 12 godina zatvora zbog ubojstva civila Marka Matijevića pokraj Starog Sela Topuskog 1991. godine. On se danas nije pojavio na sudu jer je izjavio da ne želi da ga se dovodi na izricanje presude iz istražnog zatvora.

Čelapa se teretilo da je 17. srpnja 1991., kao pripadnik srpske paravojne postrojbe Teritorijalne obrane Topusko, zajedno s danas pokojnim Radovanom Čelapom i Milanom Kljajićem, iz automatskog oružja pucao na Matijevića dok je traktorom prolazio cestom Vranovina - Staro Selo Topusko. Tužiteljstvo je tvrdilo da su trojicu pripadnika srpske paravojske isprovocirali stihovi pjesme koju je Matijević pjevao vozeći traktor, odnosno: “Bijela guska vodu pljuska, ova zemlja nije ruska”.

Čelap je od početka postupka odbacivao optužbe i izjasnio se da nije kriv. Tijekom suđenja tvrdio je da u vrijeme zločina nije bio u Starom Selu Topuskom, nego u Karlovcu, a obrana je nastojala potkrijepiti njegov alibi iskazima svjedoka. Istodobno je veći broj svjedoka, uglavnom bivših pripadnika srpskih paravojskih postrojbi i sumješтана, na raspravi promijenio ili ublažio iskaze dane u istrazi, tvrdeći da su policijski istražitelji u zapisnike unosili tvrdnje koje oni nisu izgovorili, zbog čega je tužiteljstvo u više navrata osporavalo vjerodostojnost njihovih iskaza.

No, kako je navela sutkinja u obrazloženju presude, Čelap je u svojoj obrani bio kontradiktoran. Tako je tvrdnju da je preko tjedna bio u Karlovcu potkopao izjavom da je za ubojstvo Matijevića čuo od svojeg oca u Starom Selu Topuskom na dan ubojstva ili dan nakon. S obzirom na to da se ubojstvo dogodilo u srijedu, Čelap je sam priznao da je preko tjedna boravio u Starom Selu Topuskom.

Osim toga, iz materijalnih dokaza, među kojima je i spis Kordunaškog odreda, utvrđeno je da je Čelap od 10. srpnja 1991. sudjelovao u borbama; materijalni dokazi također opovrgavaju dio obrane u kojem tvrdi da nije bio naoružan.

- Optuženik je kazneno djelo počinio s najvećim stupnjem krivnje, svjestan svojih postupaka, svjestan da se radi o civilnoj osobi koja nije sudjelovala u oružanom sukobu i svjestan da su njegovi postupci i radnje zabranjeni, protivni pravilima međunarodnog ratnog prava i tekovinama civiliziranog društva - poručila je sutkinja.

Tijekom postupka njegova uračunljivost ni u jednom trenutku nije dovedena u pitanje. Jedina olakotna okolnost na njegovoj strani bila je ranija neosuđivanost. Sud ga je oslobodio plaćanja troškova postupka jer je lošeg imovinskog stanja.

Ključni svjedok optužbe bio je Milan Busić, nekadašnji pripadnik srpskih paravojskih postrojbi, koji je pred sudom posvjedočio da mu je Čelap osobno priznao da je ubio Matijevića kako ovaj ne bi prenosio informacije hrvatskoj strani. Busić je pritom tvrdio da je zbog svjedočenja bio izložen prijetnjama, fizičkim napadima i pritiscima te da su ga nazivali izdajnikom i ustašom.

Zbog jednog od tih incidenata Čelap je u međuvremenu na Općinskom sudu u Sisku nepravomoćno osuđen na dvije godine zatvora, pri čemu mu je jedna godina zamijenjena uvjetnom kaznom, jer je, prema presudi, prijetio i fizički napao upravo Busića u rujnu 2025. godine u Topuskom. Sud je u tom postupku prihvatio Busićevu verziju događaja.

Protiv Čelapa se vodi i drugi postupak za ratni zločin. Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci optužilo ga je da je u ožujku 1992. godine u Banskoj Selnici pokraj Karlovca, pucajući preko rijeke Kupe, usmrtio civila Franju Klešića, a taj postupak još nije pravomoćno okončan.

ГРАБЕРЈЕ - СЛУЧАЈ "С. КОВАЧЕВИЋ"

Stojan je osuđen jer je '91. ubio Baricu i oteo joj traktor. Iz Beograda poručio: 'Savjest mi je čista'

JEDAN OD SVJEDOKA JE ISPRIČAO DA MU JE SUBORAC REKAO: 'BABA VIŠE NEMA, ŠTA ONA BUDALA NAPRAVI', PRITOM MISLEĆI NA OKRIVLJENOG

Jutarnji list, 21.07.2026,

Državljanin Srbije Stojan Kovačević (62) nepravomoćno je osuđen na Županijskom sudu u Zagrebu na 12 godina zatvora zbog ratnih zločina u jesen 1991. na petrinjskom području. Zagrebačko tužiteljstvo ga tereti, a sud ga je proglasio krivim jer je krajem listopada 1991. godine u Graberju, kao pripadnik Teritorijalne obrane Dvor, ušetao u dvorište obiteljske kuće Barice K. i Kate O. i imao za cilj ukrasti Baričin traktor Ferguson 539. No, nesretna 77-godišnjakinja mu se usprotivila pa ju je ubio te odvezao traktor u nepoznato. Za razliku od Barice K., čije je tijelo pronađeno, njezina cimerica iz kuće, susjeda Kata O., i dalje se vodi kao nestala osoba od 24. rujna te ratne godine.

Osim zatvorske kazne, sud mu je naložio i plaćanje 3000 eura sudskih troškova.

Optužnica u ovom predmetu podignuta je u listopadu 2022. godine, dakle punu 31 godinu od tih ratnih strahota, a Kovačeviću se, s obzirom na to da je cijelo vrijeme bio nedostupan hrvatskim tijelima progona, na kraju sudilo u odsutnosti.

Niječe zločine

Inače, Kovačević je ispitan zamolbenim putem uoči podizanja optužnice na Odjelu za ratne zločine Višeg suda u Beogradu 31. siječnja 2022. Tom je prilikom sve negirao, a dajući generalije o sebi, rekao je da radi po šumi, da je završio osnovnu školu i da ima dva sina.

- Nisam ubio te dvije žene. Na takvo što nikada nisam ni pomišljao. Koliko je meni poznato, u Hrvatskoj se puno ljudi lažno optužuje, ali moja savjest je čista. Ja to napravio nisam – rekao je kratko u svoju obranu optuženi, odbivši odgovarati na pitanja tužiteljstva.

Na sudskom ročištu razgledana je sva materijalna dokumentacija, počevši od fotoelaborata te zapisnika o ekshumaciji posmrtnih ostataka iz 1996. godine, sačinjenog na sisačkom Županijskom sudu.

Tužiteljstvo je Kovačevića optužilo, među ostalim, i na osnovi iskaza bivših pripadnika TO-a Dvor. Tako je jedan ispričao da je bio mobiliziran u listopadu 1991. i da je pripadao četi koja je bila smještena u kući pokraj škole gdje je bila glavna komanda, dok su se nasuprot kuće na livadi nala-

zili minobacači. Otkrio je i da je jedan suborac često hodao selom jer je bio znatiželjan, pa je uočio i dvije bake u jednoj kući. Složili su se da bi im bilo dobro ponekad odnijeti hrane, no ustvrdio je i da su se bake bojale vojnika, pa je jedne prigode naišao na zaključana vrata.

- Nakon što mi je suborac ispričao o te dvije žene, a bilo je to možda koji dan nakon što smo došli u selo, rekao mi je: 'Baba više nema, šta ona budala napravi', pritom misleći na okrivljenog, kojeg sam poznao iz viđenja. Zaključio sam da je kolega tog dana otišao posjetiti bake, ali da je, došavši blizu njihove kuće, zatekao Kovačevića nakon što je ubio jednu od tih baka koja je imala traktor. I upravo taj traktor bio je razlog zašto ju je ubio. On je to pričao pred više suboraca, pa i pred zapovjednikom. Komentirao je i da to nije trebao napraviti jer da te bake sad treba i pokopati – ispričao je svjedok, ali nije znao reći tko je na kraju te žene pokopao, a taj suborac-očevicac je u međuvremenu umro.

Drugi svjedoci

Drugi svjedok nije imao posrednih saznanja, osim što je i on čuo od istog suborca priču o ubojstvu dviju baka, kao i da se Kovačević starici rugao zbog naglaska kad ga je, prestravljena u dvorištu prije nego što će biti ubijena, pitala: 'Kad mi buš vrnul traktor?'

Treći, pak, bivši pripadnik TO-a Dvor prisjetio se kako je do njihove baze Kovačević dovezao ukradeni traktor s prikolicom na koji je usput stavio i dvije ukradene svinje.

Za sud je optuženi postupao s izravnom namjerom i bio je ubrojav. Kao otegotnu okolnost uzeta mu je u obzir činjenica da je staricu od 77 godina, civilnu osobu, ubio iz niskih pobuda, točnije koristoljublja, dok ga sa smrću druge nisu uspjeli povezati.

- To predstavlja teško kršenje međunarodnog humanitarnog prava i pokazuje visoki stupanj kriminalne volje i bezobzirnosti prema zaštićenim osobama tijekom ratnih okolnosti.

Iako je za navedeno kazneno djelo zakon predvidio od pet do 20 godina zatvora, sudsko vijeće je prilikom izricanja visine kazne uzelo u obzir i činjenicu da je od počinjenja djela proteklo gotovo 30 godina te da je optuženi završio na tjeranici, ignorirajući kazneni progon u Hrvatskoj.

ШИБЕНСКО ПОДРУЧЈЕ - СЛУЧАЈ „Б. ЂУКИЋ”

Zapovjednici tzv JNA, SAO Krajine i SUP-a Knina osuđeni na 94 godine zatvora! General Đukić dobio 16 godina za granatiranje civila i 118 poginulih

UKUPNO JE TAKVIM GRANATIRANJEM CIVILNIH OBJEKATA, PRIVATNIH KUĆA, VJERSKIH I KULTURNIH OBJEKATA POGINULO 118 CIVILA, VIŠE ŽENA SILOVANO, STOTINE RANJENO, PREKO 3,500 OBJEKATA JE UNIŠTENO

<https://www.dalmacijadanas.hr> 29.07. 2026.

Na ukupno 94 godine zatvora osuđeni su danas pred splitskim Županijskim sudom zapovjednici neprijateljskih postrojbi koji su za vrijeme Domovinskog rata počinili ratne zločine protiv civilnog stanovništva na području šibenskog zaleđa! Ukupno je zatvorske kazne dobilo sedam optuženih, iako ih je u optužnici koja datira iz 2016. godine bilo osam: Dragan Harambašić je u međuvremenu preminuo pa je postupak protiv njega obustavljen.

Od ostalih, u nadležnosti hrvatskog pravosuđa je jedino Borislav Đukić, tada general JNA i zapovjednik 221. motorizirane brigade u sastavu 9. korpusa JNA: on je uhićen 2015. u Crnoj Gori, u Tivtu, te izručen Hrvatskoj kako bi odgovarao po optužnici za miniranje brane Peruća. To suđenje traje već neko vrijeme, tri presude su donesene, dvije je ukinuo viši sud. Sada se čeka (u rujnu će pasti odluka) sjednica višeg suda da vidimo hoće li proći posljednja presuda iz 2024. godine u kojoj je Đukić osuđen na deset godina zatvora...

U međuvremenu je dakle, kako je naglasio njegov branitelj Željko Ostoja, ‘u zatvoru točno 11 godina i 11 dana, bez pravomoćne presude što mora biti svjetski rekord!’. A po ovoj današnjoj presudi (koja je dakle zbog sasvim drugih zločina pod njegovim zapovjedništvom, nema veze s Perućom) Đukić je osuđen na 16 godina iza rešetaka!

Ova optužnica ga je teretila, s ostalim zapovjednicima paravojske te šefovima u ‘SUP-u’ Knin, za brojne zločine na području Šibenika, Drniša, Otavica, Ružića, Vodica, Pakovog sela, Kljaka, Čavoglava,...

Na po 16 godina zatvora osuđeni su još Jovan Grubić, Milan Radić i Petar Andrić, redom zapovjednici neprijateljskih postrojbi koji su između 1991. i 1995. godine na području šibenskog zaleđa izdavali naređenja za ‘neselektivno gađanje artiljerijom civilnih ciljeva’ te zlostavljanje hrvatskog stanovništva koje je živjelo na tom području prije i nakon što su osvojili gradove i naselja tog područja. Zbog nečinjenja, odnosno jer nisu procesuirali zločince, na po deset godina zatvora osuđeni su Vladimir Davidović, zapovjednik 75. mehanizirane brigade posebne jedinice milicije u sastavu tzv. SAO Krajine, te Ilija Prijić i Slobodan Vujko, sekretari SUP-a Knin (policije dakle) u to vrijeme.

Ukupno je takvim granatiranjem civilnih objekata, privatnih kuća, vjerskih i kulturnih objekata poginulo 118 civila, više žena silovano, stotine ranjeno, preko 3,500 objekata je uništeno i oštećeno među kojima najmanje 20 katoličkih crkava, a gotovo 14 tisuća građana nesrpske nacionalnosti je protjerano s cijelog područja. Usmeno je presudu ukratko obrazložio sudac Zoran Ivanišević...

-Neću danas govoriti o uskoj povezanosti JNA s paravojnim postrojbama i teškim položajem hrvatskog stanovništva, koje je ubijano, mučeno, silovano i protjerano s didovine... Iskazima brojnih svjedoka te iz dokumentacije jasno je kako u zatvorima u to vrijeme i na tom području nije bilo srpskih vojnika zbog zločina na štetu Hrvata, nikad, već je u zatvoru bilo isključivo hrvatsko stanovništvo. Nitko nikad nije poduzeo ništa po pitanju procesuiranja zločina, štoviše kad bi netko od Hrvata bio ubijen, zavladao je oduševlje-

nje! A i ako je tko od žrtava prijavio pljačku ili zločine, samo bi ponovno došli ti isti počinitelji i ponovno bi ih opljačkali i zlostavljali, bilo bi im još gore. Đukić je u svojoj obrani tvrdio kako je JNA imala ulogu mirotvorca. No iskazi svjedoka govore kako su upravo oni naoružavali paravojsku i civile, toliko o njihovom mirotvorstvu! Đukić se u jednom TV intervjuu hvalio kako su 'oslobodili Drniš i idu prema Šibeniku'... Njegovoj obrani nisam poklonio vjeru jer je, između ostalog, tvrdio kako Šibenik nikad nije bio granatiran, a što je općepoznata činjenica. Nije sporno također da je Đukić bio zapovjednik i da je aktivno, kao i trojica optuženih, izdavao direktno zapovjedi za gađanje po civilnim ciljevima. To je razlika između njih i ostalih optuženih koji su dobili niže sankcije, jer su oni proglašeni krivim zbog nečinjenja, pasivnog promatranja zločina koje su morali spriječiti. -

Branitelj Ostoja – jedino i isključivo je trebala biti oslobađajuća presuda

Na objavi se nije pojavio jedini dostupni okrivljenik, Đukić je u srijedu u zatvoru Bilice potpisao kako ne želi dolaziti na proglašenje presude.

Branitelj Željko Ostoja nam je dao izjavu nakon presude.

-Očito je iz usmenog obrazloženja kako nisu ispoštovani minimalni uvjeti standarda koji su propisani da bi se u bilo kojem kaznenom postupku moglo smatrati da je suđenje pravično u smislu Konvencije o temeljnim ljudskim pravima, a i Ustava RH. Posebno što se ovdje radi o optužbi za najteže kazneno djelo. To se očituje u činjenici da dokazni postupak nije proveden na način da bi se mogle utvrditi sve okolnosti pa imamo situaciju da čak predsjednik vijeća obrazlaže presudu iskazom svjedokinje koju uopće nismo saslušali, dakle na nekonfrontiranom iskazu. Bez obzira i na to, trebalo je individualizirati, konkretizirati, provesti postupak za sva konkretna djela da se utvrdi što i na koji način. Što se tiče zapovjedne odgovornosti, očito da ovdje nisu provedeni standardi koje u tom pravu formiralo međunarodno ratno pravo, odnosno bivši Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju – ono što je provedeno u slučaju Blaškić, slučaju Gotovina, i svim drugima, da je ovdje provedeno mogla je biti jedino i isključivo oslobađajuća presuda. - kazao je odvjetnik Ostoja.

САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ

Правосудни трофеј уочи „Олује”: Осморици Срба у Сплиту укупно 96 година затвора

e-Veritas, 30.07.2026, 30. Juli 2026. 14:07

Судско веће Жупанијског суда у Сплиту објавило је јуче, 29. јула 2026. године, неправоснажну пресуду којом је осморици бивших војних и полицијских функционера Републике Српске Крајине изрекло укупну казну од 96 година затвора. Овај поступак, вођен за наводне ратне злочине на подручју шибенског залеђа од 1991. до 1995. године, представља класичан пример политички мотивисаног правосудног инжењеринга и темпираног притиска на српски народ уочи предстојеће годишњице акције „Олуја”.

Првооптужени генерал-мајор Борислав Ђукић (77) осуђен је на 16 година затвора. Исту казну од по 16 година добили су Јован Грубић, Милан Радић и Петар Андрић. Посебан правосудни парадокс чини кажњавање за тзв. „нечињење” (непроцесуирање починилаца), на основу чега су на по 10 година затвора осуђени Владимир Давидовић (командант 75. механизоване бригаде милиције САО Крајине), те Илија Пријић и Слободан Вујко, тадашњи секретари СУП-а Книн. Поступак против Драгана Харамбашића је обустављен због смрти.

„Веритас” указује на кључне процесне мањкавости и аномалије овог случаја:

Политички тајминг: Пресуда је изречена усред „мртве сезоне“ и колективних годишњих одмора у правосућу. Сврха овог хитног изрицања је искључиво политичка – обезбедити звучан политичко-правосудни „трофеј“ неколико дана пре 5. августа (двоструког хрватског државног празника) како би се у медијима подгрејала ратна реторика.

Процесна илегална и кршење одбране: Поступак је у последње две године вођен у потпуној тајности и рочишта уопште нису најављивана на јавном рочишнику суда. Пресуда се заснива на тзв. неконфронтираним исказима сведока, чије су раније изјаве само прочитане, док је одбрани ускраћено уставно право да их укрштено испита пред већем.

Суђења у одсуству као матрица: Чак 87% свих процеса за ратне злочине против Срба у Хрватској води се у одсуству. У овом предмету, генерал Ђукић је послужио као физички талац сплитског правосуђа – он је једини у притвору (већ 11 година), те је на његовим леђима пресуђено целом систему бивше РСК.

Ова пресуда у потпуности потврђује сурову статистику коју „Веритас“ деценијама води: од преко 4.000 процесуираних особа у Хрватској, чак 97% чине Срби, којима се изричу вишеструко веће казне него припадницима хрватских снага за иста дела. Примарни циљ овог модела је стварање трајне правне несигурности која спречава повратак избеглица и заштиту њихових имовинских права.

Иако ова казна тренутно неће бити спајана са предметом „Перућа“ (где Ђукић има неправоснажних 10 година), она служи као директан психолошки притисак на Високи казни суд у Загребу, који 9. септембра 2026. одлучује о жалби у том првом предмету. „Веритас“ ће наставити да обавештава домаћу и међународну јавност о овом непрекидном кршењу основних процесних и људских права Срба из Хрватске без обзира на тренутно држављанство и боравиште.

У Београду и Бањалуци, 30. јул 2026. године

Информативна служба ДИЦ „Веритас“

„Ko odgovara za pogrom i protjerivanje našeg naroda?“ Ostojić oštro reagovao na novu presudu hrvatskog suda krajiškim Srbima

srpskainfo, 30.07. 2026.

Ministar rada i boračko-invalidske zaštite Radan Ostojić reagovao je povodom presude hrvatskog suda, kojom su general

JNA Borislav Đukić i još šestorica krajiških Srba osuđeni na ukupno 94 godine zatvora, poručivši da je nedopustivo da se srpskim borcima i stradalnicima sudi, dok za pogrom nad Srbima iz Republike Srpske Krajine odgovornih za zločine do danas nema.

Ovo nije pitanje jedne presude. Ovo je pitanje prava, pravde, istine i jednakih aršina, naveo je Ostojić.

–Dok se general Borislav Đukić, poslije 11 godina provedenih u pritvoru, ponovo suočava sa teškom kaznom, postavlja-

mo pitanje: ko je odgovarao za pogrom nad stotinama hiljada Srba iz Republike Srpske Krajine, za njihovo protjerivanje, stradanje i uništenu imovinu? – naglasio je Radan Ostojić.

Prema njegovim riječima za „Oluju“ se u Hrvatskoj pripremaju proslave, a za srpske žrtve i dalje nema pravde koja bi odgovarala razmjerama stradanja.

– Ne tražimo privilegiju. Tražimo jednak zakon i jednaku pravdu za sve, a ne politički montirane procese protiv Srba u Hrvatskoj, što je postala praksa – istakao je ministar Ostojić.

ХАПШЕЊА И ЕКСТРАДИЦИЈЕ КРАЈИШКИХ СРБА ПО МЕЂУНАРОДНИМ ПОТЈЕРНИЦАМА

ШВЕДСКА - СЛУЧАЈ «МИЛОРАД ДАВИДОВИЋ»

Из Шведске у Хрватску изручен Србин Милорад Давидовић

Veritas.info, 10. септембар 2025.

На основу налога за хапшење Жупанијског суда у Загребу, 10. септембра 2025. године у Шведској ухапшен је Милорад Давидовић. * Жупанијско државно одвјетништво у Загребу подигло је 21. априла 2025. године оптужницу пред Жупанијским судом у Загребу, против следећих оптуженика: Живка Загорца (1946), Раде Чакмака (1945), Ранка Раделића (1951), Бранка Чортана (1950), Лазе Саватовића (1954), Миленка Стојића (1957), Тихомира Антешевића (1960), Јована Берака (1962), Ранка Бобића (1955), Небојше Бојића (1964), Радована Бркића (1960), Ивице Цапача (1968), Миливоја Чакмака (1968), Милорада Давидовића (1969), Милорада Ковачевића (1964), Радована Косановића (1958), Бранка Косановића (1957), Слободана Кучука (1959), Душана Мркишића (1947), Милана Орозовића (1957), Миленка

Орозовића (1960), Ненада Пеулића (1964), Миливоја Тврдоријеке (1951) и Дражена Вучковића (1971).

Терете се да су од августа до октобра 1991. године на подручју општине Грубишно Поље, као припадници паравојних формација побуњеног српског становништва, противно одредбама међународног хуманитарног права, наредили или спроводили незаконито лишавање слободе, узимање таоца, пљачкање, бестијално злостављање, мучење, физичко повријеђивање и убиство великог број цивилних особа, чиме су починили кривично дјело ратног злочина против цивилног становништва.

На сједници оптужног вијећа Жупанијског суда у Загребу дана 25. јуна 2025. године потврђена је оптужница ЖДО у Загребу. Рјешењем предсједнице оптужног вијећа истог суда од 17. јуна 2025. обустављен је

кривични поступак против окр. Лазе Саватовића, јер је утврђено да је у међувремену преминуо. Након подизања нове оптужнице, рјешењем оптужног вијећа од 27. маја 2025. године, на приједлог државног тужиоца, против свих оптужених одређен је истражни затвор. Пошто оптужени, због недоступности, током истражног поступка нису испитани, државни тужилац је у оптужници предложио суђење у одсуству, које је прихваћено рјешењем оптужног вијећа Жупанијског суда у Загребу од 27.05.2025. године. Након потврђивања оптужнице против свих оптуженика расписане су међународне потјернице, односно налози за хапшење за подручје Европске уније.

* Милорад Давидовић је изручен Хрватској 27. октобра 2025. Године.

ЦРНА ГОРА - СЛУЧАЈ «МИЛОРАД КОВАЧЕВИЋ»

УHIĆЕНЈЕ - Habijan: Uhićenika u Crnoj Gori tereti se za ratni zločin na području Grubišnog Polja

Hina, 26.12.2025,

Habijan je rekao da je osoba uhićena na temelju raspisane tjalice "putem Interpol-a, a na zahtjev Županijskog suda u Zagrebu"

Osobu uhićenu u Crnoj Gori tereti se za ratni zločin protiv civila na području Grubišnog Polja, rekao je u petak hrvatski ministar pravosuđa Damir Habijan, nakon što su mediji ranije prenijeli da je

riječ o Miloradu Kovačeviću osuđenom za zločin na dubrovačkom području.

"Riječ je o osobi koja se tereti da je počinila djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i to na području Grubišnog Polja 1991. godine", rekao je u videoporuci Habijan, no nije imenovao osobu o kojoj se radi.

Crnogorska policija je ranije u petak objavila da je uhitila M. K. (61), koje-

ga Hrvatska potražuje zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika.

Mediji u Podgorici su objavili da je riječ o Miloradu Kovačeviću kojeg je Županijski sud u Splitu 2019. nepravomoćno osudio u odsutnosti na četiri godine i šest mjeseci zatvora zbog ratnog zločina nad ratnim zarobljenicima 1991. na dubrovačkom području.

Hrvatski diplomatski izvori, međutim, ističu da je riječ o dvije različite osobe istoga imena optužene za zločine na dva različita područja te da je osoba o čijem su uhićenju izvijestili crnogorski mediji optužena za zločine u Grubišnom Polju.

Habijan je rekao da je osoba uhićena na temelju raspisane međunarodne tjeralice "putem Interpola, a na zahtjev Županijskog suda u Zagrebu".

Za ministarstvo pravosuđa je rekao da će cjelokupnu dokumentaciju dostaviti crnogorskim vlastima koje nakon toga trebaju odlučiti o izručenju.

"Naravno, očekujemo od crnogorskih vlasti da izruče predmetnu osobu, gdje će se potom, s obzirom na to da je riječ o predmetu koji se vodi na Županijskom sudu u Zagrebu, nastaviti voditi kazneni postupak", dodao je Habijan.

Hrvatski šef diplomacije Gordan Grlić Radman u petak je na društvenoj plat-

formi X pozdravio uhićenje te dodao je Hrvatska u stalnom kontaktu s crnogorskim vlastima glede njegovog izručenja.

Uprava policije Crne Gore u priopćenju navodi da je Kovačević lociran u općini Zeta, nedaleko od Podgorice, te da je nakon uhićenja priveden sucu istrage Višeg suda u Podgorici na daljnje postupanje.

Saopštenje povodom hapšenja Srbina Milorada Kovačevića u Crnoj Gori

Veritas.info, 27.12.2025,

Uprava policije Crne Gore juče je saopštila da je u Zeti, u selu Bistrica podgorička policija locirala i lišila slobode M.K. (61), državljanina Hrvatske, kojeg ova zemlja potražuje zbog prisustva krivičnom postupku koji se protiv njega vodi zbog sumnje da je izvršio krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva te da je priveden sudiji za istragu Višeg suda u Podgorici na dalje postupanje.

Skoro svi mediji u regionu prenijeli su vijest da se radi o Miloradu Kovačeviću, bivšem poručniku JNA, kojeg je Županijski sud u Splitu 2019. u odsustvu nepravosnažno osudio na četiri godine i šest mjeseci zatvora zbog ratnog zločina nad ratnim zarobljenicima počinjenog 5. oktobra 1991. godine na dubrovačkom ratištu.

Međutim, istog dana oglosio se i hrvatski ministar pravosuđa Damir Habijan, koji je pojasnio da je Milorad Kovačević uhapšen na osnovu raspisane međunarodne potjernice putem Interpola, a na zahtjev Županijskog suda u Zagrebu te da je riječ o osobi koja se tereti da je počinila djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva na području Grubišnog Polja 1991, koji je, prema "Veritasovim" podacima, rođen 1. januara 1964. u Rašenici kod Grubišnog Polja.

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu podiglo je 21. aprila 2025 optužnicu pred Županijskim sudom u Zagrebu protiv sljedećih optuženika: Živka Zagorca (1946), Rade Čakmaka (1945), Ranka Radelića (1951), Branka Čortana (1950), Laze Savatovića (1954), Milenka Stojića (1957), Tihomira Anteševića (1960), Jovana Beraka (1962), Ranka Bobića (1955), Nebojše Bojića (1964), Radovana Brkića (1960), Ivica Capača (1968), Milivoja Čakmaka (1968), Milorada Davidovića (1969), Milorada Kovačevića (1964), Radovana Kosanovića (1958), Branka Kosanovića (1957), Slobodana Kučuka (1959), Dušana Mrkšića (1947), Milana Orozovića (1957), Milenka Orozovića (1960), Nenada Peulića (1964), Milivoja Tvrdorijeke (1951) i Dražena Vučkovića (1971).

Terete se da su od avgusta do oktobra 1991. godine na području opštine Grubišno Polje, kao pripadnici paravojnih formacija pobunjenog srpskog stanovništva, protivno odredbama međunarodnog humanitarnog prava, naredili ili sprovodili nezakonito lišavanje slobode, uzimanje talaca, pljačkanje, bestijalno zlostavljanje, mučenje, fizičko povređivanje i ubistvo velikog broj civilnih osoba, čime su počinili krivično djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Optuženi Kovačević i još četiri saoptuženika treće se dasu dana 20. avgusta 1991. godine u popodnevним časovima na cesti između Malog Grđevca i Topolovice zaustavili osobno vozilo u kojem su se nalazile tri civilne osobe i ispalili više metaka iz automatskog naoružanja po vozilu i osobama u vozilu, kojom prilikom su dvije osobe zadobile smrtonosne povrede, dok je treća zadobila teške tjelesne povrede.

Nakon potvrđivanja optužnice, protiv svih optuženika određen je istražni zatvor i raspisane međunarodne potjernice, odnosno nalozi za hapšenje za područje Evropske unije.

Iz ovog krivičnog predmeta, prije Kovačevića, a na osnovu evropskog naloga za hapšenje Županijskog suda u Zagrebu, uhapšeni su: Davidović Milorad, uhapšen 10. septembra 2025. godine u Šved-

skoj, izručen Hrvatskoj 27. oktobra i Živko Zagorac, uhapšen 17 oktobra u Poljskoj prilikom povratka iz Srbije preko Poljske avionom za Kanadu.

Izručenje Živka Zagorca od Poljske, pored Hrvatske, zatražila je i Srbija za isto krivično djelo. Prema "Veritasovim" saznanjima, poljski sudovi su odlučili da su ispunjeni uslovi da se Zagorac izruči i Srbiji i Hrvatskoj, a u koju će državu biti izručen, odlučiće poljski ministar pravde najvjerovatnije u januaru iduće godine.

Po "Veritasovoj" evidenciji, od početka ove godine uhapšeno je sedam Srba iz Hrvatske i bivše RSK zbog krivičnih djela ratnog zločina, trojica u Hrvatskoj, a četvorica van Hrvatske.

U Hrvatskoj su uhapšeni: Željko Babić (1955) iz Mokrog Polja kod Knina, uhapšen 1. jula, iako je od 2005. redovno svake godine po više mjeseci boravio u rodnom selu, Dragutin Čelap (1954) iz Topuskog, uhapšen 12. septembra (po drugi put) iako se prije više godina iz izbjeglištva vratio u rodni kraj i dugo godina bio funkcioner SDS-a i Zoran Korda iz Zečeva kod Kistanja, uhapšen početkom novembra u rodnom selu u koje je redovno dolazio dugi niz godina.

Izvan Hrvatske po evropskom nalogu za hapšenje izdatim od strane hrvatskog pravosuđa, pored pomenutih, uhapšen je i Grković Dušan (1956) iz Lovasa, državljanin Srbije i Hrvatske, uhapšen 12. aprila u Mađarskoj na graničnom prelazu Tompa – Kelebija, u Hrvatsku izručen 23. aprila, nepravosnažno osuđen 15. decembra na 13 godina tatvora.

Na osnovu međunarodnih potjernica koje je raspisalo hrvatsko pravosuđe, do sada je, po „Veritasovoj“ evidenciji, uhapšeno širom svijeta najmanje 203 Srbina, od kojih su 84 ekstradirana u Hrvatsku. Zbog krivičnih djela ratnih zločina trenutno s u hrvatskim zatvorima nalazi 28 osoba srpske nacionalnosti, od kojih je 15 pravosnažno osuđeno, dok su ostali pod istragom, optužbom ili čekaju pravosnažnost presuda.

U Beogradu i Banjaluci, 27.12.2025.

P R E D S J E D N I K
Savo Štrbac

ПОЉСКА - СЛУЧАЈ «ЖИВКО ЗАГОРАЦ»

Veritas: Poljska izručila Hrvatskoj Srbina Živka Zagorca, optuženog za navodne ratne zločine

Tanjug, Srna, Politika, RTS, RTRS, EuroNews.rs, RT Balkan, Glas Srpske, BL-portal.com, 24.01.2026,

Poljska je izručila Hrvatskoj Srbina Živka Zagorca (80) koji je optužen za navodni ratni zločin nad civilima 1991. godine u Grubišnom Polju.

Poljska policija uhapsila je Živka Zagorca 17. oktobra prošle godine na aerodromu u Varšavi prilikom povratka iz Srbije u Kanadu, saopštio je dokumentaciono-informacioni centar "Veritas".

Županijsko državno tužilaštvo u Zagrebu podiglo je 21. aprila prošle godine optužnicu protiv Zagorca i još 23 osobe koje tereti da su od avgusta do oktobra 1991. godine, na području opštine Grubišno Polje, navodno počinili ratni zločin nad civilnim stanovništvom.

Nakon potvrđivanja optužnice, svima koji su uhapšeni određen je istražni zatvor i raspisane su međunarodne poternice za ostalima sa optužnice Županijskog državnog tužilaštva u Zagrebu, odnosno nalozi za hapšenje tih osoba na teritoriji EU.

Izručenje Živka Zagorca od Poljske je zatražila i Srbija, za isto krivično delo. Prema saznanjima Veritasa, poljski sudovi su odlučili da su ispunjeni uslovi da Zagorac bude izručen i Srbiji i Hrvatskoj. Ministar pravde Poljske nedavno je odlučio da Zagorac ipak bude izručen Hrvatskoj.

U ovom krivičnom predmetu, osim Zagorca, uhapšeni su Milorad Davidović – koji je izručen Hrvatskoj – i Milorad Kovačević, koji je uhapšen prošle godine u Crnoj Gori na osnovu međunarodne poternice gde čeka okončanje ekstradicionog postupka.

Prema evidenciji Veritasa, prošle godine je uhapšeno sedam Srba iz Hrvatske i bivše Republike Srpske Krajine zbog navodnih ratnih zločina.

Na osnovu evropskih naloga za hapšenje i međunarodnih poternica koje je raspisalo hrvatsko pravosuđe, zbog ratnih zločina do sada su širom sveta uhapšena najmanje 203 Srbina, od kojih su njih 85 izručena Hrvatskoj.

Zbog krivičnih dela ratnih zločina trenutno se u hrvatskim zatvorima nalazi 29 osoba srpske nacionalnosti, od kojih je 15 pravosnažno osuđeno, dok su ostali pod istragom, optužbom ili čekaju pravosnažnost presuda.

Savo A. Štrbac
Novi Beograd,
Tošin bunar br. 67

Nadležnim organima u Poljskoj

Predmet: Živko Zagorac, ekstradicioni postupak, - mišljenje i prijedlog

Upoznat sam sa slučajem Živka Zagorca (1946), kojeg je poljska policija uhapsila 16. oktobra 2025. godine na povratku iz Srbije preko Poljske avionom za Kanadu po evropskom nalogu za hapšenje Županijskog suda u Zagrebu od 27 maja iste godine zbog navodno počinjenog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva u toku 1991. godine.

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu je 21. aprila 2025. godine podiglo optužnicu pred Županijskim sudom u Zagrebu protiv Živka Zagorca i još 23 osobe, koja ih tereti da su od avgusta do oktobra 1991. godine, na području opštine Grubišno Polje, kao pripadnici paravojnih formacija pobunjenog srpskog stanovništva, protivno odredbama međunarodnog humanitarnog prava, naredili ili sprovodili nezakonito lišavanje slobode, uzimanje taoca, pljačkanje, bestijalno zlostavljanje, mučenje, fizičko povrijeđivanje i ubistvo velikog broj civilnih osoba, koja je 25. juna iste godine na sjednici optužnog vijeća toga suda i potvrđena. Pošto optuženi, zbog nedostupnosti, tokom istražnog postupka nisu ispitani, državni tužilac je predložio suđenje u odsustvu, koje je prihvaćeno rješenjem optužnog vijeća pomenutog suda od 27. maja iste godine. Nakon potvrđivanja optužnice protiv svih optuženika raspisane su međunarodne potjernice, odnosno nalozi za hapšenje za područje Evropske unije.

Poznato nam je i da je pravosuđe Republike Srbije takođe procesuiralo Živka Zagorca za isto krivično djelo i da je od Republike Poljske zatražilo njegovu ekstradiciju u Srbiju.

Uhapšeni Živko Zagorac je etnički Srbin iz Republike Hrvatske, koji je zbog ratnih prilika devedesetih godina na području Hrvatske morao napustiti svoj zavičaj. Do 2002. godine živio je u Srbiji, a te godine je sa porodicom iselio u Kanadu. Posjeduje i srpsko i kanadsko državljanstvo i imovinu u obe ove države.

Kao predsjednik NVO Dokumentaciono informativni centar "Veritas", bivši sudija Okružnog suda u Zadru, advokat u penziji i autor publikacije "Procesuiranje ratnih zločina počinjenih tokom rata u Hrvatskoj 1991-1995", smatram se dovoljno kompetentnim da nadležnim organima u Poljskoj iznesem svoje mišljenje o slučaju Živka Zagorca sa prijedlogom da se ekstradiru u Republiku Srbiju.

Evo iz kojih razloga:

a) konkretni pretmet

Protiv 59 Srba sa područja Grubišnog Polja, među kojima je bio i Živko Zagorac, u toku 1993. godine pred Županijskim sudom u Bjelovaru vođena je istraga, a nakon sprovedene istrage 16. septembra 1994. podignuta je i optužnica zbog istog krivičnog djela za koje je

optužen i u aprilu 2025. godine od strane Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu i zbog kojeg je uhapšen u Poljskoj.

Taj predmet je, zbog izmjena Zakona o primjeni Statuta Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, u toku 2012. godine ustupljen Županijskom državnom odvjetništvu u Zagrebu i Županijskom sudu u Zagrebu. Ovaj predmet se u Zagrebu više puta spajao i razdvajao sa drugim krivičnim predmetima sa područja Grubišnog Polja. Rješenjem Županijskog suda u Zagrebu broj: Kv- rz-8/14 (K-Rz-19/12) od 1. jula 2014. godine konstatuje se da se u spisu nalazi 94 okrivljenika zbog čega je nepodoban za postupanje pa se ponovo razdvaja na šest novih predmeta, a Živko Zagorac izbija na prvo mjesto u optužnici na kojoj ostaje 25 optuženika (sa prvobitne optužnice skinuti su oni koji su u međuvremenu umrli ili su iz nekih drugih razloga postupci protiv njih obustavljeni). Optužnica iz aprila 2025. je zapravo istovjetna sa onom prvobitnom samo sa manjim brojem optuženika.

I po ranijim optužnicama hrvatsko pravosuđe je raspisivalo međunarodne potjernice za svim optuženima, pa tako i za Živkom Zagorcem. Pošto se Zagorac od 2002. godine slobodno kretao na relaciji Kanada - Srbija, očito da niko u svijetu, uključujući i Hrvatsku, te potjernice nije ozbiljno tretirao, jer u protivnom neko bi ga ranije uhapsio, pošto se nikad nije ni skrivao.

b) kontekst

Komitet Ujedinjenih nacija (UN) za ukidanje rasne diskriminacije u zaključku od 31. avgusta 2023. godine zabrinut je zbog diskriminacije Srba u Hrvatskoj, kako u oblasti zapošljavanja i obrazovanja, tako i zbog razlika u kaznama koje sudovi izriču Srbima i Hrvatima osuđenim za ozbiljna krivična djela te "pozvao državu članicu da ubrza krivično gonjenje osoba koja su odgovorna za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava i da efikasno istraži i krivično goni sve takve pojedince, bez obzira na njihovo etničko porijeklo".

Koliko je Hrvatska efikasna u procesuiranju počinalaca teških kršenja međunarodnog humanitarnog prava (ratnih zločina) vidi se i iz saopštenja Državnog odvjetništva Republike Hrvatske (DORH) iz maja 2023. godine, po kojem je zbog zločina počinjenih u "domovinskom ratu" krivični postupak u protekle tri decenije pokrenut protiv gotovo 4.000 osoba, od čega ih je, pravosnažno i nepravosnažno, osuđeno 707, trenutno se pred nadležnim sudovima vodio krivični postupak protiv 499, dok se istraga vodila protiv 139 osoba.

Ono što se ne vidi iz tog saopštenja, a zbog čega je zabrinut i Komitet UN-a za ukidanje rasne diskriminacije, jeste struktura procesuiranih i kaznena politika prema njima. Naime, među ukupno procesuiranim za ratne zločine na području Hrvatske, po "Veritasovim istraživanjima", oko tri procenta su pripadnici oružanih snaga Republike Hrvatske, a svi ostali su pripadnici "neprijateljskih snaga" (Jugoslovenske narodne armije - JNA i Srpske vojske Krajine - SVK). Od svih do sada procesuiranih, tek je za oko 13 procenata postupak vođen u prisustvu, a za sve ostale u odsustvu.

Primjera radi, u oktobru 2025. godine, pred četiri županijska suda u Hrvatskoj u predmetima ratnih zločina ročišta za glavni pretres zakazana su u 10 predmeta u kojima je obuhvaćeno ukupno 45 optuženika, svi pripadnici bivših JNA i SVK, dvojici se sudilo u prisustvu, a ostalima u odsustvu. Od početka ove godine, uhapšeno je šest Srba iz Hrvatske i bivše Republike Srpske Krajine (RSK) zbog krivičnih djela ratnog zločina, trojica u Hrvatskoj, a trojica van Hrvatske (jedan od njih je i Živko Zagorac).

Na osnovu međunarodnih potjernica koje je raspisalo hrvatsko pravosuđe, do sada je širom svijeta, takođe po „Veritasvoj” evidenciji, uhapšeno najmanje 202 Srbina iz Hrvatske, od kojih

su 84 ekstradirana u Hrvatsku. Trenutno se zbog krivičnih djela ratnih zločina u hrvatskim zatvorima nalazi 28 osoba srpske nacionalnosti, od kojih je 15 pravosnažno osuđeno, dok su ostali pod istragom, optužbom ili čekaju pravosnažnost presuda.

Suđenja za ratne zločine pred hrvatskim sudovima je postala rutina i svakodnevica poput saobraćajki pa se za njih više ne interesuju ni mediji ni u Hrvatskoj ni van nje. Hrvatsko pravosuđe, iz dana u dan, iz godine u godinu, nesmetano, u skoro potpunoj medijskoj tišini, hapsi Srbe širom svijeta, otvara nove istrage, podiže nove optužnice i donosi uglavnom osuđujuće presude pripadnicima bivših JNA i SVK, zbog svakovrsnih ratnih zločina, potkrepljujući na taj način svoj zvanični narativ rata devedesetih po kojem su vodili odbrambeni rat od zlog „velikosrpskog agresora”, potpomognutog od strane još „zloglasnije” JNA i lokalnih „srpskih pobunjenika”.

I tako su Hrvati, bez kritičnog medijskog „oka” i iole ozbiljnijeg uplitanja sa bilo koje strane, stvorili autentičan „model” procesuiranja neprijatelja za ratne zločine, kojeg kao svoj brend, izvoze po Evropi, uključujući i Kosovo, gdje, po „hrvatskom modelu”, masovno štancaju optužnice protiv protjeranih Srba, što se u hrvatskoj praksi pokazalo i dokazalo kao veoma efikasan način odbrane od povratka protjeranih i „ubjeđivanja” onih koji to još nisu učinili da i oni krenu u „tihi egzodus”.

Mišljenje i prijedlog

Na osnovu gore navedenog, a imajući u vidu da se od početka ljeta ove godine u Republici Hrvatskoj "na sva zvona" rehabilituje i veliča fašistička (ustaška) tvorevina iz Drugog svjetskog rata tzv. "Nezavisna država Hrvatska", za čijeg postojanja su, na osnovu rasnih zakona, u koncentracionim logorima (Jasenovac, Jadovno...) pobijeni mnogi Srbi, Jevreji i Romi, i da je u oktobru i novembru ove godine bilo više etnički motivisanih napada na pripadnike srpske zajednice u Hrvatskoj i to sve pod fašističkim (ustaškim) insignijama (pozdrav "za dom spremni", crne uniforme ...), smatram da u takvim okolnostima Živko Zagorac pred hrvatskim pravosuđem ne bi imao fer i pošteno suđenje, zbog čega i predlažem da ga se izruči u Republiku Srbiju, čije pravosuđe se kroz sadašnju praksu pokazalo sposobnim da nepristrano i objektivno sudi i pripadnicima srpske nacionalnosti za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava.

U Beogradu, 25. novembra 2025.

Savo A. Štrbac s.r.

JMBG: [REDACTED]

Саопштење поводом изручења Србина Живка Загорца из Пољске у Хрватску

e-Veritas, 24.01.2026,

Веритас" дознаје да је јуче Пољска Хрватској изручила Србина Живка Загорца (80), којег је, на основу европског налога за хапшење Жупанијског суда у Загребу због сумње да је починио кривично дјело ратног злочина, пољска полиција ухапсила 17. октобра 2025. године на аеродрому у Варшави приликом повратка из Србије преко Пољске авионом за Канаду.

Жупанијско државно одвјетништво у Загребу пред Жупанијским судом у Загребу 21. априла 2025. подигло је оптужницу против сљедећих оптуженика: Живка Загорца (1946), Раде Чакмака (1945), Ранка Раделића (1951), Бранка Чортана (1950), Лазе Саватовића (1954), Миленка Стојића (1957), Тихомира Антешевића (1960), Јована Берака (1962), Ранка Бобића (1955), Небојше Бојића (1964), Радована Бркића (1960), Ивице Цапача (1968), Миливоја Чакмака (1968), Милорада Давидовића (1969), Милорада Ковачевића (1964), Радована Косановића (1958), Бранка Косановића (1957), Слободана Кучука (1959), Душана Мркшића (1947), Милана Орозовића (1957), Миленка Орозовића (1960), Ненада Пеулића (1964), Миливоја Тврдоријеке (1951) и Дражена Вучковића (1971).

Терете се да су од августа до октобра 1991. године на подручју општине Грубишно Поље, као припадници паравојних формација побуњеног српског становништва, противно одредбама међународног хуманитарног права, наредили или спроводили незаконито лишавање слободе, узимање талаца, пљачкање, бестијално злостављање, мучење, физичко повређивање и убиство великог број цивилних особа, чиме су починили кривично дјело ратног злочина против цивилног становништва.

Након потврђивања оптужнице, против свих оптуженика одређен је истражни затвор и расписане међународне потјернице, односно налози за хапшење за подручје Европске уније.

Изручење Живка Загорца од Пољске, поред Хрватске, затражила је и Србија за исто кривично дјело. Према "Веритасовим" сазнањима, пољски судови су одлучили да су испуњени услови да се Загорац изручи и Србији и Хрватској, а пољски министар правде недавно је одлучио да се изручи у Хрватску.

Из овог кривичног предмета, осим Живка Загорца, ухапшени су и Давидовић Милорад, ухапшен 10. септембра 2025. године у Шведској по европском налогу за хапшење, изручен Хрватској 27. октобра исте године, и Милорад Ковачевић, ухапшен 26. децембра 2025. године у Црној Гори на основу међународне потјернице, екстрадициони поступак у току.

По "Веритасовој" евиденцији, у току прошле године ухапшено је седам Срба из Хрватске и бивше РСК због кривичних дјела ратног злочина, тројица у Хрватској, а четворица ван Хрватске. У Хрватској су ухапшени: Жељко Бабић (1955) из Мокрог Поља код Книна, ухапшен 1. јула, иако је од 2005. редовно сваке године по више мјесеци боравио у родном селу, Драгутин Ђелап (1954) из Топуског, ухапшен 12. септембра (по други пут) иако се прије више година из избјеглиштва вратио у родни крај и дуго година био функционер СДСС-а и Зоран Корда из Зечева код Кистања, ухапшен почетком новембра у родном селу, у које је редовно долазио дуги низ година.

Изван Хрватске по европском налогу за хапшење издатим од стране хрватског правосуђа, поред поменутих, ухапшен је и Грковић Душан (1956) из Ловаса, држављанин Србије и Хрватске, ухапшен 12. априла 2025. године у Мађарској, у Хрватску изручен 23. априла, а 15. децембра исте године неправоснажно осуђен на 13 година затвора.

На основу европских налога за хапшење и међународних потјерница које је расписало хрватско правосуђе, по „Веритасовој“ евиденцији, због ратних злочина до сада је широм свијета ухапшено најмање 203 Србина, од којих су 85 екстрадирана у Хрватску. Због кривичних дјела ратних злочина тренутно се у хрватским затворима налази 29 особа српске националности, од којих је 15 правоснажно осуђено, док су остали под истрагом, оптужбом или чекају правоснажност пресуда.

У Београду и Бања Луци, 24.01.2026.

ПРЕДСЈЕДНИК
Саво Штрбац

ИТАЛИЈА - СЛУЧАЈ „МИЛАН БАБИЋ”

VELIKA AKCIJA NA KRUZERU U ITALIJI:

Uhapšen osumnjičeni za ratne zločine u ratovima na području bivše Jugoslavije

RTV, 23.04.2026.

RIM - Italijanska granična policija uhapsila je u italijanskoj luci Čivitavekija srpsko-hrvatskog državljanina osumnjičenog za ratne zločine iz perioda ratova na prostoru bivše Jugoslavije.

Kako prenosi italijanska «Republika», 58-godišnji Milan B. radio je pod lažnim imenom kao čuvar na kruzaru kompanije MSC.

Navodno, uhapšen je u mašinskoj sobi na kruzaru, gde se zaključao kada je video da ga pripadnici granične policije traže na brodu.

Lociran je i uhapšen nakon tri sata, a sada je u pritvoru u luci Čivitavekija.

Za njim je bila raspisana međunarodna poternica, a i Srbija i Hrvatska traže njegovo izručenje.

Veritas.info

Tereti se:

da je krajem avgusta 1991. u Lčevu, tokom oružane agresije Jugoslavije, Srbije i Crne Gore na Republiku Hrvatsku i oružanog sukoba agresorske "JNA", naoružanih paravojnih jedinica "milicije", "teritorijalne odbrane" i "vojske" protuustavne tvorevine tzv. SAO Krajine s jedne strane, s regularnim i obrambenim oružanim snagama Republike Hrvatske s druge strane, nakon što su "JNA" i srpske paravojne postrojbe okupirale Lčevo i okolna sela te iz istih protjerali većinu građana hrvatske nacionalnosti, kao pripadnik "milicije" tzv. SAO Krajine, protivno odredbama čl. 3 st.1. t. 1.a, čl. 13. te člana 27. stavka 1. i 3. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949, te protivno odredbama članka 2. stavka 1. i stavka 2. točka a) te članka 12. Dopunskog Protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II), zatekavši u kući na krevetu civila hrvatske nacionalnosti Josu Duića, starog 57 godina, u istog iz automatske puške ispalio više hitaca, nanijevši mu više smrtonosnih ozljeda, i tako ga na mjestu usmrtio, dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanih sukoba ubio civilnu osobu pa je time počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava, ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1 OKZ RH.

**ДОКУМЕНТАЦИОНО ИНФОРМАТИВНИ ЦЕНТАР
VERITAS****CENTRE FOR COLLECTING DOCUMENTS AND INFORMATION
VERITAS**

Broj: 51/26
Beograd, 26.05.2026.

Nadležnim organima u Italiji

**Predmet: Milan Babić, ekstradicioni postupak,
- mišljenje i prijedlog**

Upoznati smo sa slučajem Milana Babića (1967), kojeg je italijanska policija uhapsila početkom aprila 2026. godine u luci Čivitavekija u Rimu po evropskom nalogu za hapšenje Županijskog suda u Splitu od 24.02.2026. godine zbog navodno počinjenog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva u toku 1991. godine (navodno ubio jednog starijeg civila) na području Hrvatske.

Poznato nam je i da je pravosuđe Republike Srbije takođe procesuiralo Milana Babića za isto krivično djelo i da je od Republike Italije zatražilo njegovu ekstradiciju u Srbiju.

Uhapšeni Milan Babić je etnički Srbin iz Republike Hrvatske, koji je zbog ratnih prilika u avgustu 1995. godina morao napustiti svoj zavičaj, od kada je živio u Republici Srbiji. Posjeduje srpsko i hrvatsko državljanstvo, a godinama je sa hrvatskim dokumentima putovao i radio po Evropi i nije imao nikakvih problema.

Kao NVO, koja se bavi problemom ljudskih prava nad Srbima iz Hrvatske, posebno sa procesuiranjem za ratne zločine počinjenim tokom rata 1991-1995, smatramo se dovoljno kompetentnim da nadležnim organima u Italiji iznesemo svoje mišljenje o slučaju Milana Babića, s prijedlogom da se odbije zahtjev Republike Hrvatske za ekstradiciju u tu državu ili da se ekstradiru u Republiku Srbiju.

Evo iz kojih razloga:

Kontekst

Komitet Ujedinjenih nacija (UN) za ukidanje rasne diskriminacije u zaključku od 31. avgusta 2023. godine zabrinut je zbog diskriminacije Srba u Hrvatskoj, kako u oblasti zapošljavanja i obrazovanja, tako i zbog razlika u kaznama koje sudovi izriču Srbima i Hrvatima osuđenim za ozbiljna krivična djela te "pozvao državu članicu da ubrza krivično gonjenje osoba koja su odgovorna za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava i da efikasno istraži i krivično goni sve takve pojedince, bez obzira na njihovo etničko porijeklo".

Koliko je Hrvatska efikasna u procesuiranju počinalaca teških kršenja međunarodnog humanitarnog prava (ratnih zločina) vidi se i iz saopštenja Državnog odvjetništva Republike Hrvatske (DORH) iz maja 2023. godine, po kojem je zbog zločina počinjenih u "domovinskom ratu" krivični postupak u protekle tri decenije pokrenut protiv gotovo 4.000 osoba, od čega ih je, pravosnažno i nepravosnažno, osuđeno 707, trenutno se pred nadležnim sudovima vodio krivični postupak protiv 499, dok se istraga vodila protiv 139 osoba.

Ono što se ne vidi iz tog saopštenja, a zbog čega je zabrinut i Komitet UN-a za ukidanje rasne diskriminacije, jeste struktura procesuiranih i kaznena politika prema njima. Naime, među ukupno procesuiranim za ratne zločine na području Hrvatske, po "Veritasovim istraživanjima",

- 2 -

oko tri procenta su pripadnici oružanih snaga Republike Hrvatske, a svi ostali su pripadnici "neprijateljskih snaga" (Jugoslovenske narodne armije - JNA i Srpske vojske Krajine - SVK). Od svih do sada procesiranih, tek je za oko 13 procenata postupak vođen u prisustvu, a za sve ostale u odsustvu.

Procesuiranje Srba za ratne zločine karakterišu:

- kao ratne zločine kvalifikuju se i događaji koji po definiciji ne mogu predstavljati ratne zločine (krađa bijele tehnike, ubistvo domaćih životinja i sl.);
- kao relevantni dokazi uzimaju se iskazi svjedoka iz "druge ruke" (po čuvenju);
- suđenja i u prisustvu traju godinama i
- procesuirani Srbi se bez pravih razloga drže u istražnim zatvorima takođe godinama (najviše zbog navodnog bijega).

Na osnovu međunarodnih potjernica koje je raspisalo hrvatsko pravosuđe, do sada je širom svijeta, takođe po „Veritasvoj“ evidenciji, uhapšeno najmanje 204 Srbina iz Hrvatske, od kojih su 85 ekstradirana u Hrvatsku. Trenutno se zbog krivičnih djela ratnih zločina u hrvatskim zatvorima nalazi 26 osoba srpske nacionalnosti, od kojih je 17 pravosnažno osuđeno, dok su ostali pod istragom, optužbom ili čekaju pravosnažnost presuda. Od jula 2025. godine uhapšeno je 8 Srba iz Hrvatske i bivše Republike Srpske Krajine (RSK) zbog krivičnog djela ratnog zločina 3 u RH i 5 van Hrvatske (jedan od njih je i Milan Babić).

Suđenja za ratne zločine pred hrvatskim sudovima je postala rutina i svakodnevnica poput saobraćajki pa se za njih više ne interesuju ni mediji ni u Hrvatskoj ni van nje. Hrvatsko pravosuđe, iz dana u dan, iz godine u godinu, nesmetano, u skoro potpunoj medijskoj tišini, hapsi Srbe širom svijeta, otvara nove istrage, podiže nove optužnice i donosi uglavnom osuđujuće presude pripadnicima bivših JNA i SVK, zbog svakovrsnih ratnih zločina, potkrepljujući na taj način svoj zvanični narativ rata devedesetih po kojem su vodili odbrambeni rat od zlog „velikosrpskog agresora“, potpomognutog od strane još „zloglasnije“ JNA i lokalnih „srpskih pobunjenika“.

I tako su Hrvati, bez kritičnog medijskog „oka“ i iole ozbiljnijeg uplitanja sa bilo koje strane, stvorili autentičan „model“ procesuiranja neprijatelja za ratne zločine, kojeg kao svoj brend, izvoze po Evropi, uključujući i Kosovo, gdje, po „hrvatskom modelu“, masovno štancaju optužnice protiv protjeranih Srba, što se u hrvatskoj praksi pokazalo i dokazalo kao veoma efikasan način odbrane od povratka protjeranih i „ubjeđivanja“ onih koji to još nisu učinili da i oni krenu u „tihu egzodus“.

Mišljenje i prijedlog

Na osnovu gore navedenog, a imajući u vidu da se od početka ljeta prošle godine u Republici Hrvatskoj "na sva zvona" rehabilituje i veliča fašistička (ustaška) tvorevina iz Drugog svjetskog rata tzv. "Nezavisna država Hrvatska", za čijeg postojanja su, na osnovu rasnih zakona, u koncentracionim logorima (Jasenovac, Jadovno...) pobijeni mnogi Srbi, Jevreji i Romi, i da je u oktobru i novembru prošle godine bilo više etnički motivisanih napada na pripadnike srpske zajednice u Hrvatskoj i to sve pod fašističkim (ustaškim) insignijama (pozdrav "za dom spremni", crne uniforme ...), smatram da u takvim okolnostima Milan Babić pred hrvatskim pravosuđem ne bi imao fer i pošteno suđenje, zbog čega predlažemo da se odbije zahtjev Republike Hrvatske za ekstradiciju u tu državu ili da se ekstradiru u Republiku Srbiju, čije pravosuđe se kroz sadašnju praksu pokazalo sposobnim da nepristrano i objektivno sudi i pripadnicima srpske nacionalnosti za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava.

DRUGI SJEDNIK

Savo Štrbac

ЗЛОЧИН ИЗ МРЖЊЕ

ХВАР – СЛУЧАЈ „ТЕТОВАЖА“

PALICAMA I LETVAMA HTELI DA PRETUKU SRBE!

ПОХАПШЕНИ ЧЛАНОВИ TORCIDE: GLISERIMA DOŠLI NA HVAR, UMALO KRVOPROLIĆE ZBOG TETOVAŽE

Povod za napad bila je navodna tetovaža i majica grupe «Treća smena» na žrtvama, što su napadači saznali preko dojava

Svi učesnici napada, hrvatski državljani uzrasta od 18 do 33 godine, privedeni su i protiv njih je podneta krivična prijava

Hvarski policajci su u četvrtak, uz veliku podršku svojih kolega iz splitske Policijske uprave, uspeli da spreče pažljivo planiran napad na dvojicu državljana Srbije koji rade kao sezonski radnici u jednom hotelu u gradu Hvaru. Kako saznaje Slobodna Dalmacija, 12 pripadnika navijačke grupe Torcida, od kojih najstariji ima 33 godine, a najmlađi 18 godina, u četvrtak je izvelo «desant» u uvalu Stiniva Bruška, gde su stigli iznajmljenim gliserima.

Nakon što su se iskricali, ušli su u jedan kombi i putnički automobil, gde su ih čekala dvojica «domaćih» članova, i krenuli su prema gradu Hvaru. Cilj im je bio fizički napasti dvojicu sezonskih radnika, a da bi sve prošlo kako su zamislili, morali su biti višestruko brojniji od svojih meta.

Primitili tetovažu

Nezvanično se saznaje da su im dvojica srpskih državljana «zapala za oko» zato što je neko dojavio torcidašima da jedan od njih navodno ima na ruci tetovažu na kojoj piše Srbija, dok je drugi viđen kako nosi majicu na kojoj piše «Treća smena» (pop-rok grupa iz Kruševca - prim. aut.). Plan je, navodno, bio da sačekaju

sezonce da se pojave na večeri u hotelu i onda ih «nauče pameti».

- Patrola Policijske stanice Hvar primetila je u četvrtak, 11. juna 2026. godine, u popodnevnom satima, u blizini hotela u Hvaru dva vozila u kojima se ukupno nalazilo 14 osoba. Muškarcima je naređeno da izađu iz vozila, nakon čega im je utvrđen identitet i izvršen vizuelni pregled vozila. Policijski službenici su utvrdili da se u vozilima nalaze predmeti pogodni za napad i povređivanje osoba, kao i predmeti za maskiranje lica. U vozilu, na podu i u prtljažniku, prekriveni jaknama i peškirim, nalazile su se palice. Od osoba su oduzete drvene palice, teleskopske palice i fantomke za skrivanje identiteta. Sve osobe su uhapšene - rekli su iz splitske policije.

Naveli su dalje da su kriminalističkim istraživanjem utvrdili postojanje osnovane sumnje da je «prema prethodnom dogovoru, 12 osoba gliserom pristalo na ostrvo Hvar u uvalu Stiniva Bruška (oko 10 km od hotela), gde su ih, takođe prema ranijem dogovoru, dočekala dvojica muškaraca s kombijem i putničkim vozilom s ciljem da ih prevezu do hotela u kojem su bila smeštena dva sezonska radnika, državljani Srbije, koji su bili cilj napada».

- Tom prilikom su, s namerom fizičkog obračuna, prethodno prikupili i kod sebe posedovali hladno oružje (teleskopske palice) i oruđe pogodno za napad (drvene letve), kao i sredstva za maskiranje lica (fantomke). U glisere

su se ukricali u Trogiru i Kaštelima - naveli su iz policije, piše «Jutarnji list».

Policija je utvrdila postojanje osnovane sumnje da je 14 osoba, svi hrvatski državljani, od kojih je jedan star 33 godine, petorica imaju 22 godine, dvojica 23 godine, dvojica 21 godinu, po jedan 24-godišnjak, 20-godišnjak, 18-godišnjak i 19-godišnjak, počinilo krivično delo «dogovor za izvršenje krivičnog dela» povezano s nasilničkim ponašanjem i zločinom iz mržnje te će protiv njih nadležnom državnom tužilaštvu biti podneta krivična prijava.

Po Krivičnom zakonu, za onoga ko se s drugim dogovori da će izvršiti krivično delo za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora u trajanju dužem od tri godine, predviđena je kazna zatvora od tri godine.

- Četiri osobe - 33-godišnjak, dvojica 22-godišnjaka i 18-godišnjak - uz krivičnu prijavu predati su pritvorskom nadzorniku. Predmeti za napad, gliser i vozila do odluke suda privremeno su oduzeti - kažu iz splitske policije.

Ostaje da se vidi da li će, nakon ispitivanja u Opštinskom državnom tužilaštvu, sudiji za istragu biti podnet predlog za određivanje istražnog pritvora i po kom osnovu.

(Jutarnji list)

Sramno blaga mera za osumnjičene za planiranje napada na Srbe na Hvaru

Политика, 13.06.2026,

Sud u Splitu bez pritvora za osumnjičene za napad na sezonce iz Srbije

Splitski sud odredio je mere opreza, umesto istražnog pritvora, četvorici hrvatskih državljana osumnjičenih da su učestvovali u dogovoru o napadu na sezonske radnike iz Srbije na Hvaru. Odluka je izazvala oštre reakcije u srpskoj javnosti jer je reč o slučaju u kojem je, prema navodima policije, napad bio organizovan, pripremljen i usmeren na dvojicu državljana Srbije.

Policija je, prema zvaničnom saopštenju Policijske uprave splitsko-dalmatinske, 11. juna u blizini jednog hotela u Hvaru uočila dva vozila u kojima se nalazilo 14 osoba. Tokom pregleda vozila pronađene su drvene palice, teleskopska palica i potkape za skrivanje identiteta, takozvane fantomke. Sve zatečene osobe su uhapšene.

Kriminalističkom istragom utvrđena je osnovana sumnja da je 12 osoba, po prethodnom dogovoru, gliserom doplovilo iz Trogira i Kaštela do uvale Stiniva Bruška na Hvaru, gde su ih sačekala još dvojica muškaraca sa kombijem i putničkim vozilom. Cilj je, kako je navela policija, bio da budu prevezeni do hotela u kojem su bila smeštena dva sezonska radnika, državljani Srbije, koji su bili meta napada.

Uprkos tim okolnostima, sud je četvorici osumnjičenih odredio zabranu posećivanja određenog područja i obavezu javljanja nadležnoj policijskoj stanici jednom nedeljno. Rešenje nije pravosnažno, jer je Opštinsko državno tužilaštvo u Splitu uložilo žalbu.

Kada se u Srbiji politički nastupi grade na podršci iz Zagreba i kada se deo takozvane blokaderske scene poziva na podršku hrvatskih javnih ličnosti, onda je logično pitanje - šta sada kažu studenti blokaderi i

Severina? Da li će javno osuditi slučaj u kojem su dvojica radnika iz Srbije, daleko od politike i javne scene, bila meta organizovane grupe sa palicama, fantomkama i gliserima?

Predsednik Samostalne demokrat-ske srpske stranke Milorad Pupovac ocenio je da je pokušaj napada na sezonske radnike iz Srbije ozbiljan udar na prava građana srpske nacionalnosti i radnika koji borave u Hrvatskoj, dodajući da su reagovali samo policija i javnost.

Iako nije reč o konačnoj presudi, već o odluci u fazi postupka, blage mere posle ovako opisane pripreme napada šalju uznemirujuću poruku. Srbi koji u Hrvatsku odlaze da rade ne smeju biti prepušteni proceni da li će nečija nacionalna oznaka, majica ili poreklo postati povod za nasilje. Utoliko je ćutanje onih koji se inače oglašavaju povodom svakog političkog pitanja u Srbiji, najglasniji deo ove priče.

ЗАГРЕБ - СЛУЧАЈ “ОШТЕЋЕЊЕ САБОРНОГ ХРАМА”

Krivična prijava protiv 49-godišnjaka zbog oštećenja Sabornog hrama SPC u Zagrebu

N1, Beta, 24. 04. 2026, Zagrebačka policija podnela je krivičnu prijavu protiv 49-godišnjaka zbog sumnje da je počinio krivično delo iz mržnje, odnosno da je pod uticajem alkohola oštetio Saborni hram SPC u centru Zagreba, saopštila je policija.

Tokom kriminalističkog istraživanja utvrđeno je da je 23. aprila oko dva ujutru osumnjičeni pod uticajem alkohola od 1.39 g/kg (promila) došao ispred pravoslavne crkve na Cvetnom trgu gde je alatom razbio četiri komada zidne rasvete na stepeništu ulaza i vitraž iznad ulaznih vrata.

U saopštenju se navodi da je savio dve kamere video-nadzora, s terasa obližnjih ugostiteljskih objekata bacio četiri stolice, razbacao cveće ispred ulaznih vrata crkve i crevo za zalivanje.

Time je naneo materijalnu štetu čija cena zasad nije utvrđena.

Potom ga je policija uočila oko 2.50 časova u obližnjoj ulici Ilica dok je nosio kantu za smeće s namerom da je istrese ispred crkve. Pri tom je galamio i iznosio reči mržnje, navela je zagrebačka policija.

Osumnjičeni je priveden u službene prostorije policije na kriminalističko istraživanje, a potom je, uz krivičnu prijavu, odveden u pritvor.

O napadu je ranije izvestila Mitropolija zagrebačko-ljubljanska SPC, a poslanik Samostalne demokratske srpske stranke Milorad Pupovac izjavio je za Televiziju N1 da su "sama vest i čin zastrašujući", ali da ga ne iznenađuju.

"Ne znamo ništa o počinitelju pa ne možemo da komentarišemo. Ali, ne čudi me, nakon što pojedini desni mediji organizuju kampanju protiv Srpske pravoslavne crkve, sveštenstva, crtajući je kao izvor zla, što ljudi pod različitim uticajima posežu za takvim aktima nasilja, vandalizma i nečega što narušava uznapredovali oblik verskih sloboda u Hrvatskoj i među pravoslavnim vernicima", rekao je Pupovac.

Ministar policije Davor Božinović je ranije izjavio ;da se u hrvatskom društvu neće tolerisati takvo ponašanje i da je policija brzom intervencijom identifikovala počinioca.

ИВАНИЋ ГРАД – СЛУЧАЈ „УСТАШКИ ПОЗДРАВ“

Šest hiljada evra kazne za nacistički pozdrav

Portal Novosti, 04.02.2026,
Troje osoba iz Ivanić Grada kažnjeno je sa po 2.000 eura zbog fotografije na kojoj su dvojica mladića pozdravljali s uzdignutom desnicom. Kažnjena je i majka koja je fotografiju objavila na Facebook grupi „Thompson i Hrvati“ na dan Thompsonovog koncerta na zagrebačkom Hipodromu

Zbog objave fotografije na kojoj poziraju s uzdignutom desnicom, odnosno nacističkim pozdravom, koja je objavljena na Facebook grupi „Thompson i Hrvati“ Općinski sud u Ivanić Gradu kaznio je tri osobe na temelju prijave policije zbog kršenja članka 5. st. 1. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, s po 2.000 evra novčane kazne uz 15 eura sudskih troškova svakome. Fotografiju, koju je snimila u svom dvorištu, objavila je 48-godišnja trgovkinja 5. srpnja prošle godine, točno na dan koncerta Marka Perkovića Thompsona na zagrebačkom Hipodromu, objavio je Jutarnji list. Do zagrebačke policije fotografija je došla putem aplikacije „Sigurnost i povjerenje“. Trgovkinja je mobitelom u spornoj pozi snimila 26-godišnjeg sina i 21-godišnjeg nećaka (21). Fotografija je, prije nego što je uklonjena, pregledana 372 puta

i na njoj se vide tri muške osobe, od kojih dvije sjede na stražnjem dijelu automobila uz otvorena vrata te imaju ispružene desne ruke u visini ramena, dok uz auto treći mladić samo stoji. Osuđeni su se branili da nisu „hitlerovski pozdravljali“, nego su mahali majci, odnosno strini, te da nisu znali da je fotografija objavljena. „Majci sam pred odlazak na Thompsonov koncert samo mahao. Bio sam u dvorištu kuće, na prilaznom putu i udaljen 15 metara od ulice. Dvorište je ograđeno niskom ogradom, a kapija je isto niska. I to se vidi na slici“, kazao je jedan od njih. Majka je kazala da ne zna u kojoj grupi je objavila fotografiju niti prati tu grupu.

Sud im nije dao za pravo, nego je zaključio da je „očigledno po položaju tijela, ruku i prstiju to bio nacistički pozdrav, a ne mahanje pri odlasku“.

Podsjetimo da je prošli tjedan riječki Općinski sud kaznio šestoricu osoba s kaznama od 3.309 do 4.209 evra zbog urlanja ustaškog pozdrava i skandiranja „O Hrvatska, o Hrvatska Nezavisna Država“ uz dizanje ispružene desnice u zrak i napad nasilnika na sudionike mirnog prosvjeda „Ujedinjeni protiv fašizma“.

ПРЕКРШАЈНИ ПОСТУПЦИ ПРОТИВ СРБА ЗБОГ САДРЖАЈА ОБЈАВЉЕНИХ НА ДРУШТВЕНИМ МРЕЖАМА

ФУНТАНА - СЛУЧАЈ “ДРЖАВЉАНИН БИХ”

Pojavila se snimka: Protjeran iz RH zbog zastave Republike Srpske i pjesme zloglasnog izvođača

**MLADIĆ JE NA BALKONU HOTELSKE SOBE, NA JAVNOM MJESTU, ISTICAO ZASTAVU
REPUBLIKE SRPSKE, ČIME JE IZAZVAO UZNEMIRENOST GRAĐANA**

Jutarnji list, 04.05.2026,

Policijski službenici su 1. svibnja u jutarnjim satima, postupajući po zaprimljenoj dojavi, intervenirali na području Funtane u Istri, gdje je zatečen 23-godišnji državljанин Bosne i Hercegovine, javlja Istarski.hr.

Utvrđeno je kako je mladić na balkonu hotelske sobe, na mjestu vidljivom i dostupnom javnosti, mahao i isticao zastavu Republike Srpske, čime je izazvao uznemirenost građana.

Policija je zastavu privremeno oduzela, a protiv 23-godišnjaka poduzet je prekršajni postupak zbog narušavanja javnog reda i mira. Izrečena mu je novčana kazna sukladno Zakonu o prekršajima protiv javnog reda i mira.

Osim toga, doneseno je i rješenje o njegovom protjerivanju iz Republike Hrvatske te mu je izrečena zabrana ulaska i boravka na području Europskog gospodarskog prostora u trajanju od šest mjeseci.

Vrlo brzo pojavio se i video incidenta. Provokaciju je pratila i glasna glazba, odjekivala je pjesma “A oj moja kuća na Grmeču”. Riječ je o pjesmi Bajе Malog Knindže, pjevača poznatог po srpskim nacionalističko-huškačkim pjesmama. Njegovi su nastupi u Hrvatskoj, ali i u Federaciji BiH, zabranjeni jer se tekstovi njegovih pjesama tretiraju kao govor mržnje, piše Dnevnik.hr.

МЕТКОВИЋ - СЛУЧАЈ “ДРЖАВЉАНИН СРБИЈЕ”

Došao na granicu u četničkoj majici, ali dobro će to zapamtiti: Stigla mu kazna

Dnevno.hr, 12.05.2026,

Državljanin Srbije (32) kažnjen je s 2000 eura te mu je izrečena dvogodišnja zabrana ulaska i boravka u Hrvatskoj nakon što je na graničnom prijelazu Nova Sela nosio majicu s obilježjima koja veličaju velikosrpsku ideologiju, izvijestila je PU dubrovačko-neretvanska.

Incident se dogodio u nedjelju navečer kada je muškarac, kao suvozač u osobnom automobilu, pristupio graničnoj kontroli na ulazu u Hrvatsku.

Tijekom provjere identiteta i uzimanja biometrijskih podataka policajci su primijetili majicu sa spornim natpisima i simbolima.

Nepримjerena obilježja

Policija je utvrdila da je time narušavao javni red i mir isticanjem neprimjerenih obilježja na javnom mjestu, zbog čega je uhićen, a majica mu je oduzeta.

Nakon privođenja doveden je pred Prekršajni odjel Općinskog suda u Metkoviću, koji ga je proglasio krivim

i izrekao mu pravomoćnu novčanu kaznu od 2000 eura.

Po završetku sudskog postupka policija je protiv njega pokrenula i postupak prema Zakonu o strancima. Izrečena mu je mjera protjerivanja iz Europskog gospodarskog prostora te zabrana ulaska i boravka u Hrvatskoj u trajanju od dvije godine. Nakon pravomoćnosti odluke odbijen mu je ulazak u zemlju.

ЗАДАР - СЛУЧАЈ „ДРЖАВЉАНИН БИХ”

U Gornjem Karinu pijan pjevao Bajе Malog Knindžu i veličao Republiku Srpsku Krajinu pa dobio 15 dana zatvora

Zadarski list, 17.06.2026,

Državljanin BiH u dobi od 28 godina kažnjen je s 15 dana zatvora zbog veličanja tzv. Krajine, odlučeno je presudom Općinskog suda u Zadru. Na ulici je pijan pjevao pjesmu Bajе Malog Knindže »Knindže Krajišnici«, a i kad je uhićen i priveden i u policijskoj postaji je pjevao istu pjesmu. Odredbom Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira propisano je da će se onaj tko na javnom mjestu reproduciranjem pjesama remeti javni red i mir kazniti za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 700 do 4.000 eura ili kaznom zatvora do 30 dana.

Optužnim prijedlogom PU zadarske, Policijske postaje Benkovac-Obrovac, okrivljeni nezaposleni tehničar za obradu drva koji je do uhićenja bio smješten u apartmanu u Gračacu gdje je neprijavljeno boravio, tereti se da je 14. svibnja 2026. godine oko 18.55 sati u Gornjem Karinu, na ulici u blizini jednog kafića, pod utjecajem alkohola od 1,06 g/kg, remetio javni red i mir. Izvodio je pjesmu Bajе Malog Knindže »Knindže Krajišnici« koja veliča i slavi tzv. Republiku Srpsku Krajinu i pripadnike njenih oružanih snaga. Ovakvo njegovo ponašanje je prijavljeno, policajci su izašli na teren u Gornjem Karinu te su ga upozorili da prestane s pjevanjem ove pjesme, budući da time remeti javni red i mir, na što se oglušio.

Uhićen je i priveden u prostorije PP-a Benkovac-Obrovac u Benkovcu gdje je nastavio s pjevanjem refrena iz iste pjesme. U prisutnosti više policajaca rekao je kako je došao u Karin vidjeti karinsko plavo more na kojem je kralj Petar dao život za otadžbinu. Zapjevao je refren još jedne pjesme Bajе Malog Knindže i to iz pjesme »Pjeva Srpska Krajina« koja ima stihove »do srpskog se mora čuje, od Svilaje do Karina...« U prethodnoj pjesmi »Knindže Krajišnici« se, uz ostale, nalaze i stihovi »piše dedo unuku u Knin«, »tamo će su Krajinu branili... Knindže, Krajišnici, Dinarci, ratnici«...

Okrivljenik je na sudu naveo kako se smatra krivim za ovaj prekršaj. Kazao je kako je točno da je tada pjevao ove pjesme.

– To je sve što imam za reći u vezi prekršaja, kazao je 28-godišnjak koji je sucu poručio kako mu može izreći presudu od 14 dana zatvora za ovo što je učinio.

Sud je mišljenja kako se takvo ponašanje okrivljenika na javnom mjestu, odnosno pjevanje pjesama s ovakvim tekstovima, može svako ocijeniti kao neprimjereno ponašanje, čime su se ostvarila sva obilježja ovog prekršaja.

Izaziva nemir

Smatraju kako se pjevanjem na javnom mjestu pjesama Bajе Malog Knindže, srpskog ratnohušakačkog pjevača koji veliča i slavi tzv. Republiku Srpsku Krajinu i pripadnike njenih oružanih snaga, pjesama u kojima se žali za tom zločinačkom tvorevinom i njenim borbama, kao i pjesama kojima se veliča četnički pokret i njegove pripadnike, izaziva nemir, vrijeđa dostojanstvo kod hrvatskih građana koji su bili izravno izloženi ratnim stradanjima, razaranja i patnji te provocira i uznemirava hrvatsku javnost, hrvatski narod i vrijeđa nacionalne osjećaje građana Republike Hrvatske. Okrivljenik istovremeno takvim ponašanjem remeti suživot hrvatskih građana hrvatske i srpske nacionalnosti.

Odlučujući o visini kazne uzeo mu je u obzir olakotne okolnosti, njegovo iskreno priznanje prekršaja, dok mu je kao otegotne okolnosti uzeo u obzir posebno izraženu upornost u činjenju ovog prekršaja zato što je ove pjesme nastavljao pjevati i u policijskoj postaji. Cijenile su se i okolnosti pod kojima je prekršaj počinjen i stupanj krivnje počinitelja.

– Zbog postojanja ovih okolnosti okrivljeniku smo izrekli kaznu zatvora, kao težu vrstu kazne, smatrajući kako će se tako postići svrha kažnjavanja, zaključuje sud.

КНИН - СЛУЧАЈ “КНИН ТВРЂАВА”

Nazvao slapove Krke Srpskom Dalmacijom, Hrvat ga prijavio: ‘Pratit ću svaki korak istrage’

Direktno.hr, 18.06.2026,

Hrvatski aktivist Mario Perković podnio je kaznenu prijavu protiv nepoznatih počinitelja, administratora i korisnika Facebook stranice “Knin Tvrđava”, a Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu počelo je s postupkom.

Izdan je službeni dokument kojim se potvrđuje da je prijava uzeta u rad te je, sukladno zakonskim odredbama o nadležnosti, proslijeđena na daljnje postupanje Županijskom državnom odvjetništvu u Šibeniku. Podsjetimo, Perković je prijavu podnio nakon što su sredinom travnja ove godine na spomenutoj Facebook stranici objavljene sporne fotografije i komentari s lokacija na slapovima Krke i najvišem vrhu Dinare (Sinjal).

Prema navodima iz prijave, tim su radnjama prekršeni zakoni Republike Hrvatske i nanesena je povre-

da nacionalnom ugledu. Kaznenom prijavom obuhvaćena su neka od najtežih kaznenih djela protiv države i javnog reda: javno poticanje na nasilje i mržnju iz članka 325. Kaznenog zakona, veleizdaja iz članka 340. Kaznenog zakona kao i povreda ugleda Republike Hrvatske iz članka 349. Kaznenog zakona.

Naime, na Facebook stranici objavljene su fotografije sa Slapova Krke uz srpsku zastavu i opis da je to “Srpska Dalmacija”. Najavljano je da će dogodine doći u Knin, a uz fotografiju s Dinare stoji da je riječ o “Srpskoj Krajini”.

‘Tli će se poštovati ova zemlja, ili će se odgovarati pred zakonom’

Birokracija u Zagrebu službeno je utvrdila stvarnu i mjesnu nadležnost te je kompletan predmet sa svim prikupljenim dokazima i priložima dostavila kolegama u Ši-

beniku. Povodom ovog značajnog pravnog pomaka, podnositelj prijave Mario Perković izjavio je:

“Ovo je jasna poruka da institucije više ne mogu zatvarati oči pred otvorenim provokacijama i pljuvanjem po našoj državi i krvi naših viteзова na Dinari. Moja prijava nije odbačena, ona je u službenoj proceduri. Svi dokazi su na stolu Županijskog državnog odvjetništva u Šibeniku”, kazao je Perković.

Srpski državljanin provocirao u Vukovaru: Hrvatska ga protjerala

“Osobno ću pratiti svaki korak ove istrage i neću stati dok se ne utvrde imena onih koji misle da unutar slobodne Hrvatske mogu nekažnjeno zazivati paradržave i širiti mržnju. Ili će se poštovati ova zemlja, ili će se odgovarati pred zakonom”, istaknuo je.

СУДСКИ ПРОЦЕСИ У РХ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ

УЗДОЉЕ - СЛУЧАЈ "БРАЋА БЕРИЋ"

ОДГОВОРИ ВЕШТАЧКЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ (AI) НА ПИТАЊА „ВЕРИТАСА“, 05.07.2026.

ВЕРИТАС: Право на накнаду штете за душевне боли браће Берић за убиство њихових родитеља у Уздољу код Книна 6. августа 1995. по недавној одлуци Уставног суда РХ?

AI: Уставни суд Републике Хрватске својом одлуком из маја 2026. године није директно досудио нити остварио право на класичну накнаду штете за душевне боли браће Слободана и Милана Берића због губитка родитеља (Стеве и Јање Берић) у Уздољу. Наведена одлука донета је по уставној тужби за повреду процедуралног права на ефективну истрагу (права на живот), а не у класичном парничном поступку за накнаду штете. [1]

Ипак, ова одлука отвара и суштински мења правни пут за остваривање тог права кроз следеће аспекте:

1. Досуђена правична накнада због неефикасне истраге

Уставни суд Републике Хрватске је у склопу ове одлуке наложио држави да подносиоцима уставне тужбе (браћи Берић) исплати одређен износ на име правичног задовољења (или сатисфакције) због утврђене повреде уставних и конвенцијских права. Тај износ представља директно обештећење од стране Уставног суда јер хрватски органи пуне три деценије нису спровели учинковиту истрагу како би открили и процесуирали убице њихових родитеља.

2. Утицај на будуће парнице за душевне боли
Оваква одлука Уставног суда РХ нуди кључни правни аргумент за коначно остваривање пуне накнаде штете:

Препрека застарелости је уклоњена: Хрватски судови су у прошлости масовно одбијали тужбе за накнаду штете породица српских жртава из „Олује“, правдајући то застарелошћу потраживања, пошто за дотичне догађаје често нема правоснажних кривичних пресуда. [1]

Одговорност државе: Пошто је највиша судска инстанца државе потврдила да су државни органи Хрватске заказали у својој уставној обавези

да спроведу истрагу, држава се више не може лако позивати на застарелост коју је сама узроковала својом неактивношћу.

Примена европске праксе: Одлука представља „ветар у леђа“ по узору на историјски случај породице Берић из Варивода, где је Врховни суд Хрватске раније морао да призна одговорност државе због терористичког акта и пропуста сопствених органа. [1]

3. Ризици који су раније постојали

Пре ове прекретнице, највећи проблем за породице српских жртава приликом тужби против Републике Хрватске за накнаду нематеријалне штете био је тај што су, након одбијања тужбених захтева, морали да плате огромне судске трошкове и трошкове државног одвјетништва, што је породице често доводило до ивице сиромаштва и стварало тзв. „дискриминаторни финансијски терет“ (што је санкционисао и Европски суд за људска права у сличним предметима попут Бурсаћ против Хрватске). Садашњи правни преседан Уставног суда у предмету браће Берић из Уздоља у потпуности мења садашњи статус кво. [1]

“ВЕРИТАС”: Уставна одлука садржи и рјешење којим се одбацује тужбени захтјев који се односи на оспоравање пресуда редовних судова којима су одбијени тужбени захтјеви за накнаду нематеријалне штете због застаре?

AI: Да, управо тако — ова уставносудска одлука (број У-IIIБи-2741/2020) поред саме „одлуке“ којом се усваја тужба због неефикасне истраге, садржи и пратеће „рјешење“ којим се одбацује део тужбеног захтева усмерен против пресуда редовних судова.

Разлог за овакву двоструку форму (Одлука и рјешење) лежи у специфичној надлежности и пракси Уставног суда Републике Хрватске у случајевима који спајају ратне злочине и парничне поступке:

Зашто је донето рјешење о одбацивању: Браћа Берић су уставном тужбом оспоравали и прав-

носнажне пресуде редовних (грађанских/парничних) судова којима је њихов захтев за класичну накнаду штете одбијен због застарелости. Уставни суд је тај део тужбе одбацио као недопуштен или неоснован, јер према строгој досадашњој судској пракси у Хрватској, редовни судови не чине уставну повреду када примењују Закон о облигационим односима и рокове застаре ако кривични поступак (који би застару прекинуо или продужио) још увек није правоснажно окончан осуђујућом пресудом.

Раздвајање материјалног права од процесног: Суд је направио оштру разлику између права на накнаду материјалне/нематеријалне штете због самог губитка сродника (што спада у домен редовних судова и застаре) и процедуралног права на живот из члана 21. Устава РХ и члана 2. Европске конвенције.

Шта је заправо усвојено (Срж Одлуке): Суд је усвојио само онај део који се тиче процедуралног аспекта. Утврђено је да државни апарат није испунио своју уставну обавезу спровођења учинковите истраге. Због те конкретне повреде (коју је починила држава својим нерадом, а не убица), Суд додељује тзв. примерену финансијску сатисфакцију (правично задовољење) због дуготрајности поступка и патње, док саме парничне пресуде о застари формално остају на снази.

Оваква двострука пракса (усвајање за истрагу кроз Одлуку + одбацивање за парничну застару кроз Рјешење) представља уобичајен, али за странке често фрустрирајући модел пред хрватским правосуђем у предметима ратних злочина.

“ВЕРИТАС”: Могу ли и како браћа Берић добити накнаду штете за душевне боли за изгубљеним родитељима?

А! Браћа Слободан и Милан Берић могу добити пуну накнаду штете за душевне боли због губитка родитеља (Стеве и Јање Берић), али због специфичног решења Уставног суда Хрватске којим су потврђене одлуке редовних судова о застари, једини преостали правни пут води ван правосуђа Хрватске — преко Европског суда за људска права (ЕСЉП) у Стразбуру.

Пошто су исцрпљени сви правни лекови унутар Хрватске, у наставку је детаљан приказ како и по ком основу браћа Берић могу доћи до коначног обештећења:

1. Подношење тужбе Европском суду за људска права (ЕСЉП)

Након што је Уставни суд Хрватске 19. маја 2026. године донео коначно решење у њиховом предмету, почео је да тече строги рок од 4 месеца за подношење представке суду у Стразбуру.

У тужби против Републике Хрватске, браћа Берић треба да се позову на:

Повреду права на мирно уживање имовине и правично суђење (члан 6. Конвенције и члан 1. Протокола 1) због тога што им је применом правила о застари онемогућен приступ суду и правична одштета за ликвидацију родитеља.

Постојање финансијског терета (трошкова поступка): Хрватски судови су породицама жртава из Уздоља, након што су им одбили тужбе због застаре, наложили да држави плате хиљаде евра на име судских трошкова. Стразбур овакву праксу редовно кажњава и проглашава је додатном виктимизацијом жртава.

2. Коришћење преседана из случаја „Бурсаћ против Хрватске“

У Стразбуру већ постоји јасна и уобличена судска пракса која је потпуно на страни браће Берић. У кључном случају Бурсаћ и други против Хрватске, ЕСЉП је пресудио у корист српских тужитеља, утврдивши да је Хрватска прекршила Конвенцију јер је породицама жртава наметала огромне судске трошкове након што би им одбила одштетне захтеве због застаре. ЕСЉП сматра да држава нема право да се позива на застару ако су њени сопствени органи криви што убице нису процесуиране. [1]

3. Шта се конкретно тражи и колико износи накнада?

Пред судом у Стразбуру, преко својих правних заступника, браћа Берић могу захтевати:

Накнаду нематеријалне штете за душевне боли због губитка родитеља (према хрватском Закону о облигационим односима, за губитак родитеља оријентациони критеријуми износе око 10.000 до 15.000 евра по преживелом члану породице).

Повраћај свих судских трошкова које су до сада морали да плате Хрватској због изгубљених парница пред редовним судовима у Книну, Шибенику или Загребу.

Додатну накнаду због претрпљене патње услед чињенице да држава пуних 30 година опструирала истрагу.

Алтернативни пут: Извансудска нагодба са Владом РХ

Понекад, након што Европски суд у Стразбуру прими уредну представку и покрене поступак против државе, Хрватско државно одвјетништво (ДОРХ) нуди извансудску нагодбу. Свесна да ће изгубити спор због претходне негативне оцјене Уставног суда о „неучинковитој истрази“, држава може директно понудити исплату новчане накнаде браћи Берић како би се случај затворио пре званичне пресуде у Стразбуру.

ПРИМЈЕНА НОВОГ ХРВАТСКОГ ЗАКОНА О ГРОБЉИМА

Након 30 година уклоњен маузолеј četничком војводи у Борову Селу

**‘SVI SE TREBAMO ZAPITATI ŠTO SU RADILE INSTITUCIJE PRIJE ULASKA
DP-A U VLADU PO PITANJU ZAŠTITE DOSTOJANSTVA POGINULIH’**

Jutarnji list, 06.02.2026, Predsjednik Domovinskog pokreta Ivan Penava na konferenciji za medije izvijestio je javnost da je Domovinski pokret ispunio jedno od svojih ključnih obećanja – uklonjen je mauzolej četničkom voјводи Vukašinu Šoškočaninu u Borovu Selu kraj Vukovara.

- Trideset godina čekalo se na ovaj korak, a to dovoljno govori o Domovinskom pokretu koji je jedini imao volje i snage provesti ga. Obećali smo hrvatskom narodu da ćemo izbaciti SDSS iz vlasti i da ćemo ukloniti mauzolej ratnom zločincu i četničkom voјводи Vukašinu Šoškočaninu, kao i ostale spomenike koji veličaju velikosrpske agresore, kazao je Penava.

- To smo i učinili. Šoškočanin je odgovoran za masakr 12 hrvatskih redarstvenika 2. svibnja 1991., za svirepu smrt 12 hrvatskih sinova koji su živote položili za slobodnu Hrvatsku.

Svi se trebamo zapitati što su radile institucije prije ulaska DP-a u Vladu po pitanju zaštite njihova dostojanstva, naglasio je Penava, dodajući da hrvatsko društvo treba imati svijest o tome koliko su nas zadužili hrvatski branitelji i koliko je važno čuvati njihovo dostojanstvo.

Dodao je i da je vrlo emotivan i sretan što se danas konačno može reći da mauzoleja više nema, a uskoro neće biti ni ostalih spomenika koji veličaju agresiju na RH.

- Uvijek smo ustrajali u svojoj namjeri, nisu nas pokolebale razne politike ni okolnosti i ponosni smo na ovo što smo postigli. Ostajemo dosljedni vrijednostima koje promičemo, a to su u prvom redu hrvatski branitelji, istina o Domovinskom ratu i obrana nacionalnog identiteta, zaključio je predsjednik DP-a Ivan Penava.

Почело рушење српских споменика у Хрватској

САВО ШТРБАЦ ЗА “НОВОСТИ”:

ХРВАТСКА СЕ ПРЕТВАРА У ТОМПСОНИЗАЦИЈУ

Веритас. инфо, 06.01.2026.

КАПЕЛУ команданту одбране Борова Села, Вукашину Шошкоћанину, хрватске власти су уклониле после три деценије.

Рушење капеле почело је у новембру прошле године, а претходило му је доношење Закона о гробљима у априлу 2025. године, којим се прописује поступак уклањање споменика Срба.

Председник Домовинског покрета Иван Пенава рекао

је да је “коначно” уклоњен маузолеј Шошкочанину на подручју Борова Села, наводећи да је то било “једно од кључних обећања Домовинског покрета”.

Пенава, који је капелу прогласио малузолејем, изјавио је да је реч о грађевини која је, како је навео “величала лик и дело четничког војводе”, преносе хрватски медији.

Директор Документационо-информационог центра “Веритас” Саво Штрбац

рекао је за “Новости” да ово није први случај откад је Закон о гробљима ступио на снагу.

- Није први, али јесте овако драстичан где је држава употребила своје полуге моћи у складу са Законом и порушила капелу у Боровом Селу. Након што су 2024. године одржани парламентарни избори у Хрватској, кад је ХДЗ немогавши да формира саборску већину и да остане на власти са мањинцима као што је то радио претход-

на два мандата. Међу осам мађинаца, троје су српске националности. Пошто им то није било довољно за већину, онда су коалирали, на велико изненађење многих Хрвата и аналитичара, са Домовинским покретом, једном крајње десном, про-ушашком странком коју су чинили отпадници из ХДЗ-а. Пленковић, који је до тада био председник у два мандата и председник ХДЗ-а, узео је њих, а они су поставили неколико услова да би их подржали. Један од услова био је доношење Закона о гробљима који је имао радни наслов "Лекс Шушкоћанин" - Шушкоћанин јер им је највише сметао. Дакле, они су рекли да ће срушити све надгробне споменике који имају четничка обележја. То је био назив за медије, а у тексту је био префињеније - "који вређају осећаје хрватских грађана" и "величају окупатора", а окупатори су били припадници ЈНА и локални Срби - рекао је Штрбац за "Новости".

Истакао је да пре него што је Закон ступио на снагу, порушени су и разлупани плоче са информацијама на Капели, а идентитет починоца и даље није откривен.

- Пре тога, чим је ступио Закон на снагу, из Домовинског покрета су врло често и јавно приказивали на телевизији и у свим медијима шта то њима смета и шта сматрају четничким обележјима. Приказивали су фотографије тих гробних места у Далмацији, на Кордуну, Банији, Источној Славонији, где год је била некаква ознака на гробу, натпис који спомиње Репу-

блику Српску, ЈНА, или да је то био некакав амблем Војске Републике Српске или ЈНА - њима је сметало. Породице и рођаци су сами на неколико гробних места по Пристањима и Банији размонтирали бисте. Негде су прецртавали (имена) на споменицима. Носили су, скривали бисте, све да не би то систем рушио јер су биле предвиђене казне уколико се то не уради. Постоји и процедура где ће неко из Жупаније позвати и рећи: "То нам смета, то се треба уклонити", а онда је све предвиђено да се уради у кратким роковима. Уколико корисник тј. власник гробног места не уклони онда ће то урадити држава, а власник ће добити казну која је поприлично висока..

Подсетио је да се тело покојног пуковника Шошкоћанина не налази у Капели, већ да је после рата пренесено у манастир Глођане код Бача у Војводини и да је већ постало место ходочашћа.

- Ефекти су већ показани и пре него што је Закон ступио на снагу, а када је ступио људи су сами - то је баш изгледало ружно на фотографијама - то је било нечији споменик. Споменице, фотографије, бисте које су биле скидали и односили негде, префарбавали, па поново латиницом исписивали. Власт и неименовани ван власти, тамо где је нешто ћирилицом исписано, стварали су кампању у јавности - рекао је.

Напоменуо је да је време такође ограничено. Уколико је споменик постављен пре 30. маја 1990. године, овај Закон не важи и неће бити срушен.

Штрбац је истакао да постоји велики број споменика који су подигнути у част ушашких војника.

- У Закону се наводе споменици који вређају националне, верске, моралне осећаје грађана Хрватске. Наравно, имате масу споменика који вређају грађане који нису само Хрвати. Грађани су и Срби којих и даље има више од 3% по последњем попису. Више је ушашких споменика, чак и правим ушашама из Другог светског рата. У Задру је недавно обновљена плоча у сред града где каже "Погинуо у Равним Котарима бранећи као ушаша државу Хрватску". То није превиђено за рушење, барем не у пракси.

Напоменуо је да се приликом кампање о споменицима поменуо и споменик Милана Крнета у Кистањима, припадника јединице капетана Драгана који је подигнут од стране његових саборца, који је међу многим, именом и презименом био наведен на списку као пример споменика који треба да се сруши.

- Везано с тим, кренуло се са двоструком конотацијом и поклича "За дом спремни. Ако се виче "За дом спремни" на комеморативним скуповима ХоС јединице која је постојала 90-их година, онда је то дозвољено, а ако се више ван тих скупова онда то није. Међутим то се претворило у правило. Сада имате на Томпсоновим концертима посебно обележје, одећу..

ПРИМЈЕНА ЗАКОНА О ЦИВИЛНИМ ЖРТВАМА РАТА У „ДОМОВИНСКОМ” РАТУ

Ministarstvo branitelja nastavlja ignorirati civilne žrtve rata

TUŽITELJICI KOJA JE ZATRAŽILA STATUS CIVILNE ŽRTVE RATA ZBOG UBOJSTVA SUPRUGA, CIVILNE OSOBE U VRO “OLUJA”, NIJE BILO OMOGUĆENO DA TOKOM UPRAVNOG POSTUPKA ULOŽI BILO KAKAV PRIGOVOR MINISTARSTVU

Portal Novosti, 15.04.2026.

Što civilnim žrtvama Ministarstvo branitelja uskrati, Upravni sud – poništi. Sve češće se ispostavlja da je izvjesni broj negativnih rješenja javnopravnog tijela, u kojima se civilnim žrtvama uskraćuje njihovo pravo na obiteljske invalidnine i druge oblike pomoći, zapravo doneseno nezakonito i u suprotnosti sa Zakonom o upravnom postupku. Najnoviji primjeri stižu s Upravnog suda u Splitu, gdje je u februaru i martu ove godine presuđeno u korist tužitelja koji su se požalili zbog proizvoljnih mišljenja Povjerenstva pri resornom ministarstvu. Bez obrazloženja i iznošenja dokaza o takvim tvrdnjama, jedna podnositeljica zahtjeva je odbijena po članku 5. Zakona o civilnim stradalnicima, pa je proglašena „suradnikom i pomagačem neprijateljske vojske“, dok drugom nije priznato da je njegovo teško ranjavanje u ratu bilo posljedica upravo ratnih djelovanja. Tužiteljici koja je zatražila status civilne žrtve rata zbog ubojstva supruga, civilne osobe u VRO „Oluja“, nije bilo omogućeno da tokom upravnog postupka uloži bilo kakav prigovor. Osim toga, donositelji odluka u njenom predmetu nisu predložili na osnovu kojih dokaza su izveli zaključke o suradnji s neprijateljskom vojskom, što je, podsjetimo, optužba za kazneno djelo.

Prema navodima splitskog Upravnog suda, prvostupanjsko i drugostupanjsko rješenje se ocjenjuju kao nezakoniti te se nalaže ponovno provođenje upravnog postupka, i to onako kako je naložio ovaj sud. U konkretnom slučaju, sud smatra da se radi o „slobodnoj ocjeni Povjerenstva“. Budući da podnositeljica zahtjeva nije dobila uvid u dokaze kojima joj se stavlja na teret optužba za kazneno djelo, ovaj sud je konstatirao da ograničenje prava na uvid u dokaze treba svesti na najmanju moguću mjeru dostatnu za zaštitu javnog interesa, a s druge strane, omogućiti stranci da dokaže osnovanost svog zahtjeva. To ograničenje, navodi se, ne može biti tako široko da onemogućiti podnositelja da učinkovito i stvarno osporava zakonitost rješenja koje pobija u upravnom sporu.

Upravni sud stao je i na stranu civila na kojeg je pucano iz vatrenog oružja u vrijeme oružanog sukoba i na području na kojem je taj sukob uveliko trajao (podaci poznati redakciji). Kako je navedeno u tužbi, u vrijeme kada je civilna žrtva teško ranjena, među stanovništvom se razvijao osjećaj nesigurnosti i netrpeljivosti, pogotovo u mjestima čiji su stanovnici bili srpske nacionalnosti.

I dok je u većini drugih predmeta problematična medicinska dokumentacija, koju

javnopravna tijela odbacuju kao nepotpunu ili nevažeću, u ovom slučaju to nije bilo sporno. Podnositelj zahtjeva predložio je detaljnu medicinsku evidenciju: od dokaza o zaprimanju u bolnicu, preko povijesti liječenja i na kraju otpuštanja na kućno liječenje. Međutim, ministarstvo je ostalo pri stavu da njegovo oštećenje organizma nije povezano s ratom.

Upravni sud odlučio je da u konkretnom slučaju „nije pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje, a posljedično tome je došlo i do pogrešne primjene materijalnog prava, a što osporavana rješenja čini nezakonitim“. Također se navodi da nije postupano sukladno odredbama Zakona u upravnom postupku.

S obzirom da podnositelj zahtjeva nije pozvan da sudjeluje u upravnom postupku, već je samo odbijen, sud je konstatirao da su javnopravna tijela u obavezi provesti ispitni postupak te utvrditi pravo stanje stvari. I zato se, poručuju sa suda, moraju utvrditi sve činjenice i okolnosti koje su bitne za zakonito i pravilno rješavanje upravne stvari, svim sredstvima prikladnim za dokazivanje u tu svrhu – ispravama, saslušavanjem stranke i svjedoka. Sve to je propušteno u upravnom postupku u kojem je zahtjev civilne žrtve rata nonšalantno odbačen kao neosnovan.

Саво Штрбац

Како убити Србина и остати невин

Политика, 19.05.2026.

Недавно је надлежно управно тело Шибенско-книнске жупаније и по други пут, у поновљеном поступку, одбило захтев Вељка Шолаје (1966) из Оћестова за признавање статуса члана породице цивилне особе погинуле у „домовинском” рату. Иза ове штуре административне формулације крије се убиство Вељковог оца Саве у августу 1995. у његовој кући у Оћестову, које је тада припадало општини Книн, а о овом догађају извештавале су и расправљале многе хуманитарне организације, као и

хрватски и међународни судови.

Пред Жупанијским судом у Задру вођен је кривични поступак против Николе Рашића, Звонимира Ласана-Зоробабела и Ивана Јаковљевића да су „дана 20. августа 1995. око 17.30 сати у Оћестову код Книна, након што је у преподневним сатима З. Ласан-Зоробабел метком из аутоматске пушке усмртио у засеоку Ђакићи, у његовој кући Јанка Ђакића старог 60 година, приликом обилажења кућа припадника српске националне мањине, у аутомобилу којим је управљао Јаковљевић, из којих су односили све вредне ствари, у кућу Саве Шолаје, Србина старог 70 годи-

на, инвалида који се кретао помоћу штака и који се након 'Олује' вратио живети у своју кућу, до које је и у коју је претходних дана Јаковљевић заједно с неким другим особама из Водица долазио у два наврата, најпре убацили активiranу ручну бомбу, те када се након експлозије бомбе овај појавио на прозору куће, Рашић у њега испалио краћи рафал и усмртио га, након чега су кућу заједно с његовим телом запалили”.

У истом предмету судило се поменутој тројци у проширеном саставу и за убиства двадесетак српских цивила у оближњим селима – Кистањама, Зрмањи, Гошићу и Вариводама – а сва су квалификована као убиства из користољубља.

Оптужени Рашић навео је у своју одбрану да су њих тројица, као припадници хрватске војске, по наредби претпостављеног кренули у Срб, али им се цивилно возило покварило у Оћестову, због чега су он и Ласан трчали у оближњу кућу да се склоне од кише, док је Јаковљевић остао код аутомобила. У тренутку када су ушли у незакончану кућу у ходнику је експлодирала ручна бомба, при чему је Ласан задобио вишеструке повреде, док је он био лакше рањен. Пошто у тој кући никога није видео, питао је Ласана да ли је то њему испала бомба, на што му Ласан одговара да не зна. Извукао је Ласана до кола, а он се поново враћао према кући у којој су рањени у намери да испита како је дошло до експлозије. Посумњаваши да је ипак неко из куће на њих бацио бомбу, превентивно у ту кућу убацује бомбу, за коју не зна да ли је експлодирала. Тада су се гриље на једном прозору куће отвориле и на њима се појавио један мушкарац, у кога је из своје пушке испалио рафал и усмртио га.

Суд је поверовао Рашићу и пресудом број К-9/96. од 27. маја 1997, коју је потврдио и Врховни суд РХ, сву тројицу ослободио оптужбе, Ласана и Јаковљевића јер „немају никаквог удела у усмрћењу оштећеног Шолаје”, а Рашића јер је поступао у тзв. путативној (привидној) нужној одбрани.

И то упркос чињеницама да је иста група, у различитим саставима, користила исти модус операнди – убаце бомбу у напуштenu српску кућу, пуцају у све што се креће, опљачкају све вредне ствари и запале је. Пред њима су српска старчад била мања од макова зрна.

Пресуду је, као председник већа, потписао судија Милан Петричић, с којим сам пре рата често био у истим и претресним и жалбеним већима и који је говорио за доброг кривичара, што се не би баш могло закључити на основу поменуте конструкције о „путативној нужној одбрани”.

Хашки трибунал у пресуди у предмету „Готовина и др.” (ИТ-06-90-Т 255 15) у вези с убиством Саве Шолаје, уз констатацију да су у Оћестову, према попису становништва из 1991, од укупно 351 становника, 348 били Срби, као релевантне доказе узима сведочење Марије Терезе Мауро, службенице УН и чланице ХРАТ-а (УН Акциони тим за људска права) у сектору Југ (Т. 436-437):

„ХРАТ је у својем извештају навео да су га приликом обиласка једног села у општини Книн између 29. септембра и 1. октобра 1995. сељани обавестили да је отприлике 15. августа 1995. један војник ХВ-а бацио једног инвалида у колицима у његову кућу која је горела, те да је тај човек унутра изгорео и да је неколико недеља пре те посете ХРАТ-а његова кћи дошла по његове посмртне остатке... Изгорели леш Саве Шолаје, рођеног 25. августа 1924, којем је додељен идентификациони број 588, пронађен је 2. септембра 1995. у породичној кући у селу Оћестово, у општини Книн, идентификован од стране Злате Ходак из Оћестова и покопан на градском гробљу у Книну.”

Расправно веће Хашког трибунала, спомињући пресуду хрватског правосудја у предмету К-9/96, констатује да је „на дан када је Шолаја убијен, Рашић био припадник 15. домобранске пуковније ХВ-а и да је Сава Шолаја био српске националности (Т. 2191).

На овај начин претресно веће Хашког трибунала за убиство Саве Шолаје, по командној одговорности, без обзира на ослобађајућу пресуду задрског суда, проглашава одговорним хрватског генерала Анту Готовину, кога је и осудило на 24 године затвора, које утврђење није оспорило ни жалбено веће тог суда, иако га је ослободило оптужбе због „правила 200 метара”.

А шта каже закон, по којем је одбијен захтев Савиног сина Вељка? О томе ко и каква права има по хрватском Закону о цивилним страдалницима из Домовинског рата, већ сам писао на овим страницама (политика.рс/ср/цланак/489939/погледи/хрватски-закон-о-ратним-цивилним-зртвама), а за потребе овог текста поновићу део који говори ко по чл. 5. не може да оствари права утврђена тим законом.

То су „припадници, помагачи или сарадници непријатељских војних и паравојних јединица, који су суделовали у оружаном агресии на РХ и сви који су на било који други начин помагали непријатељу, као ни чланови њихових породица по основу њихова страдавања, и особе које су осуђене правоснажном судском пресудом за кривична дела против РХ, односно за кривична дела против човечности и међународног права почињена за време одбране суверенитета РХ”.

По Правилнику о начину остваривања статуса и права цивилних страдалника из Домовинског рата, првостепени орган је обавезан да целокупни спис достави комисији при Министарству хрватских бранитеља, именованој од стране министра, која, након што од надлежних тела прибави податке о подносиоцу захтева и страдалој цивилној особи ради утврђивања евентуалних запрека из чл. 5, спис са својим мишљењем враћа првостепеном управном органу на даљи поступак.

У конкретном случају, и у поновљеном поступку, комисија је прибавила податке од „надлежних тела” за именованог, чији је садржај означен „поверљиво” и „ограничено”, који „недвосмислено упућују на постојање запреке из чл. 5, с тим да разлози за такво мишљење нису наведени, јер би њихово откривање нанело „непоправљиву штету националној сигурности и виталним интересима РХ”, уз напомену да ће приступ тим подацима државни дужносници, на њихов захтев, добити на увид, али не и подносилац захтева, иако му се мишљење предочава ради изјашњења.

Надлежни референт је позвао подносиоца захтева, који на неоправдано негативно мишљење изјављује: „Не би смело бити запрека, јер се зна како и на који начин је његов отац умро, и да је био инвалид, и да је кућа у којој је становао запаљена, у којој је и он изгорео, те да је пронађена само једна кост, коју је полиција однела на гробље у Книн, где је сахрањен.”

А што се тиче неklasификованог мишљења комисије да је подносилац захтева „током домовинског рата евидентиран као припадник тзв. војске Републике Српске Крајине 75. моторизоване бригаде под редним бројем: 3483, чин војник, ВЕС 11204, јединица 1. хаб 105”, што такође преставља запреку из чл. 5. за признање статуса цивилне жртве рата, подносилац захтева га поново оспорава тврђом да се ти подаци односе на другог човека са истим именом и презименом, који је погинуо 26. јуна 1992, што доказује и својим присуством пред поступајућим референтом, који све то и констатује. Али шта то значи кад министрова комисија тврди другачије?!

А тај министар „бранитеља”, који је и потпредседник хрватске Владе, Томо Медвед, до сада је много пута поновио да су у закону „на посебан начин постављене запреке да закон не могу конзумирати особе које су суделовале у агресии на Хрватску те стога не постоји никаква бојазан да ће неко од припадника непријатељских формација, те њихових сарадника и помагача или особа које су на било који начин помагале у агресии, користити тај закон”. А министрова се не пориче.

ПРИМЈЕНА ОДЛУКЕ ВЛАДЕ РХ О ОТПИСУ ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПАРНИЧНИХ ТРОШКОВА

ПОСТУПЦИ ПРЕД ЕВРОПСКИМ СУДОМ ЗА ЉУДСКА ПРАВА

Hrvatska pred sudom

Portal Novosti, 14.01.2026,

Od 13 presuda koje je Europski sud za ljudska prava donio u 2025. u odnosu na Hrvatsku, u 12 njih utvrđena je barem jedna povreda Europske konvencije o ljudskim pravima. Najteže povrede registrirane su u slučajevima koji se tiču civilnih žrtava rata srpske nacionalnosti, nestale novorođenčadi iz slavonskih bolnica, pritvorenika i tražitelja međunarodne zaštite. Uz to, iznova je utvrđena kronična sporost hrvatskih sudova

Lani smo zabilježili još jedan neslavni rekord. Od trinaest presuda koje je Europski sud za ljudska prava (ESLJP) donio u odnosu na Hrvatsku, u dvanaest njih utvrđena je barem jedna povreda Europske konvencije o ljudskim pravima.

Iako naizgled vrlo različite po okolnostima, presude međunarodnog suda sa središtem u Strasbourgu jasno ukazuju na nevoljkost države da zaštiti najslabije i da se ozbiljno suoči s vlastitim nedostacima, prije svega u području (ne)funkcioniranja domaćeg pravosuđa.

Najteže povrede pritom su registrirane u slučajevima koji se tiču civilnih žrtava rata srpske nacionalnosti (pravo na život), nestale novorođenčadi iz slavonskih bolnica (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života), pritvorenika (pravo na slobodu) i tražitelja međunarodne zaštite (zabrana ponižavajućeg postupanja).

U ostalim presudama, također donesenima u 2025. godini, iznova su utvrđeni kronična sporost hrvatskih sudova i generalno nerazumijevanje prava na slobodu izražavanja. U nastavku donosimo pregled najznačajnijih slučajeva.

Petrović i drugi

Prema presudi iz siječnja 2025., Hrvatska je povrijedila prava Slađane Petrović, Janje Šarčević i Marice Šesto, majki koje tvrde da su im tek rođena djeca oteta i bez njihovog znanja dana na posvajanje. U razdoblju od 1986. do 1994. godine te tri žene rodile su u bolnicama u Vukovaru i Slavonskom Brodu te se suočile s gotovo identičnim scenarijem: nakon poroda su imale redovit kontakt sa svojim bebama, sve dok ih bolnički radnici nisu obavijestili da su se djeca razboljela i preminula. Jedna beba navodno je umrla u brodskoj bolnici, gdje je

1986. i rođena, dok su djeca rođena 1990. i 1993. godine u Vukovaru prevezena na liječenje u Novi Sad. Beba rođena 1994., također u Vukovaru, navodno je preminula u lokalnoj bolnici. Slađana Petrović istu je tragediju doživjela dva puta. Prvo dijete, dječaka, rodila je 27. srpnja 1993. u vukovarskoj bolnici. Budući da je rođen prijevremeno, prevezen je u Novi Sad, gdje ga je majka posjetila i smatrala da dobro napreduje. Dana 8. kolovoza 1993. primila je telegram kojim je obaviještena da joj je sin preminuo. U srpskoj bolnici joj nisu predali tijelo djeteta, već samo izvješće o obdukciji.

Krajem naredne godine u Vukovaru je rodila i djevojčicu. Dijete je 18. prosinca 1994. trebalo biti premješteno u novosadsku bolnicu na liječenje od žutice, ali je istoga dana Petrović obaviještena da je djevojčica preminula. Tijelo im je, na zahtjev supruga, predano radi ukopa, ali je majka navodno primijetila da je u pitanju tijelo djeteta starijeg od njihova.

"Nepoznata žena koja radi u Općinskom državnom odvjetništvu u Vukovaru rekla joj je da podnošenje kaznene prijave nema smisla. U istom razgovoru podnositeljica je saznala da dotična žena poznaje liječnika koji je potpisao medicinsku dokumentaciju o njezinoj djeci i da je radila u vukovarskom ODO-u i u vrijeme događaja o kojima je riječ", navodi se u tužbi Slađane Petrović koja je, kao i druge majke, tvrdila da im RH kontinuirano propušta pružiti informacije o stvarnoj sudbini njihove djece.

Petrović, Šarčević i Šesto su se Europskom sudu obratile nakon što su vidjele vijesti o ženama u Srbiji koje također traže "nestale bebe" rođene početkom 1990-ih. Utvrdivši, među ostalim, da domaće vlasti nisu ozbiljno razmotrile navode majki o nezakonitim posvajanjima i da nisu barem pokušale istražiti što se dogodilo s djecom dok su još bila u Hrvatskoj, ESLJP je presudio da im je država povrijedila pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života.

Mamuzić i drugi

Ljuba Mamuzić ubijena je pred svojom kućom u Maloj Vranovini nedaleko od Topuskog, a njezina obitelj godinama je tražila pravdu. Tek pred Europskim sudom za ljudska prava po-

stalo je jasno da hrvatska tijela nisu učinkovito istražila njezinu smrt.

U večernjim satima 29. kolovoza 1991. Mamuzić je izašla u polje kako bi se pobrinula za stoku. Uskoro su njezini sinovi i suprug čuli povike i rafale iz automatskog oružja. Istrčali su iz kuće i ugledali grupu muškaraca, od kojih su dvojica bila odjevena u plave odore, a ostali u maskirne uniforme. Muškarci su zapucali u njihovu smjeru i zatim otrčali u obližnju šumu. Iza sebe su ostavili voki-toki, maskirnu kapu sa šahovnicom i Ljubino usmrćeno tijelo.

Izvidi o stradanju započeli su tek u listopadu 2006., nakon što su braća Mamuzić podnijela prijedlog za prijateljsko rješenje građanskog spora. Od države su tražili naknadu štete, navodeći da su njihovu majku ubili pripadnici hrvatske vojske i policije. Domaći sudovi na koncu su odbili njihov tužbeni zahtjev, zbog čega su se braća obratila ESLJP-u.

Ljuba Mamuzić ubijena je 1991. pred svojom kućom u Maloj Vranovini nedaleko od Topuskog, a njezina obitelj godinama je tražila pravdu. Tek pred Europskim sudom za ljudska prava postalo je jasno da hrvatska tijela nisu učinkovito istražila njezinu smrt

“Osim što su ispitale bivšeg zapovjednika policije u Topuskom, domaće vlasti nisu poduzele nikakve daljnje radnje”,

navodi se u presudi Europskog suda, pred kojim je zaključeno da “od 2010. gotovo nije bilo aktivnosti u istrazi ubojstva Ljube Mamuzić”, čime je povrijeđeno pravo na život. Budući da je hrvatska vlada u međuvremenu donijela odluku kojom su otpisane tražbine parničnih troškova u slučajevima kao što je ovaj, sa Suda su poručili da je država time makar ispravila učinke drugih mogućih povreda Konvencije o ljudskim pravima.

ESLJP je 2025. donio još dvije odluke koje se odnose na prava civilnih žrtava rata srpske nacionalnosti. Međutim, oba zahtjeva – kako onaj Anđe Arule i Jadranske Bjedov, čiji je otac nakon “Oluje” ubijen u Golubiću kod Knina, tako i Neđeljka Blagojevića, čiji je 25-godišnji sin Tihomir ubijen nedaleko od Nove Gradiške uoči akcije “Bljesak” – proglašena su nedopuštenima.

Dok su u prvom slučaju suci zaključili kako sestre nisu iscrpile sva pravna sredstva pred hrvatskim pravosuđem, u drugom su ustanovili da “odluke domaćih sudova o nepostojanju odgovornosti RH za smrt Blagojevićeva sina nisu bile proizvoljne niti očigledno neosnovane”. Drugim riječima, ESLJP se priklonio stajalištu hrvatskih sudova prema kojem se “u okolnostima konkretnog slučaja radilo o izoliranom ubojstvu, a ne o terorističkom aktu”.

Evropski sud za ljudska prava presudio u korist žrtve: Srbija nije sprovela istragu o ubistvu civila u selu Lovas

N1, 17. 02. 2026,

Evropski sud za ljudska prava utvrdio je da je Srbija prekršila član 2 Evropske konvencije o ljudskim pravima u delu koji se odnosi na obavezu sprovođenja delotvorne istrage o ubistvu oca Vilka Đakovića u selu Lovas u Hrvatskoj 1991. godine.

Vilko Đaković se obratio Sudu zbog smrti svog oca, koji je ubijen 10. oktobra 1991. godine tokom granatiranja i zauzimanja tog sela.

Kako se navodi u predmetu, selo Lovas su tada granatirale i potom

zauzele Jugoslovenska narodna armija, zajedno sa određenim brojem lokalno regrutovanih snaga teritorijalne odbrane, lokalne policije i dobrovoljačkih snaga.

Pozivajući se na član 2 Konvencije koja se odnosi na pravo na život, podnosilac je naveo da srpske vlasti nisu sprovele delotvornu istragu o ubistvu njegovog oca.

Sud je utvrdio povredu člana 2 u pogledu istrage i dosudio 12.000 evra na ime nematerijalne štete, kao i 1.730 evra za troškove i izdatke postupka.

Presuda se odnosi na obavezu države da sprovede delotvornu istragu, a ne na utvrđivanje individualne krivične odgovornosti konkretnih osoba.

Tužilaštvo za ratne zločine Srbije je 2007. godine podiglo optužnice protiv 14 osoba zbog ubistva sedam civila u selu Lovas u oktobru 1991. godine, među kojima je bio i otac Vilka Đakovića.

Sud za ratne zločine je 2019. osudio osam osoba zbog ubistva u selu Lovas, a 2020. godine Apleacioni sud je za šest osuđenih smanjio kazne, dok je dvojicu oslobodio.

uredzastupnika.gov.hr, 07.04.2026.

Nove analize

MAMUZIĆ I DRUGI PROTIV HRVATSKE, ARULA I BJEDOV PROTIV HRVATSKE I PICIG I DRUGI PROTIV HRVATSKE

Ured zastupnice pripremio je analizu presude Mamuzić i drugi protiv Hrvatske te analize odluka Arula i Bjedov protiv Hrvatske i Picig i drugi protiv Hrvatske u kojima je Europski sud utvrdio relevantna načela o zaštiti prava na život.

U presudi Mamuzić i drugi protiv Hrvatske Europski sud je razmatrao prigovor podnositelja da domaće vlasti nisu provele učinkovitu istragu smrtnog stradavanja njihove majke za vrijeme Domovinskog rata, kao i da su odluke o troškovima parničnog troška dovele do povrede njihovog prava na pristup sudu i da su im nametnule prekomjerni teret. Europski sud je istaknuo da je, u trenutku podnošenja od strane podnositelja, ustavna tužba već bila djelotvorno pravno sredstvo za preispitivanje učinkovitosti istraga temeljem čl. 2. i čl. 3. Konvencije. Međutim, istaknuo je kako Ustavni sud prilikom razmatranja ustavne tužbe podnositelja nije zatražio dostavu spisa o istrazi smrtnog stradavanja majke podnositelja, već je svoju odluku kojom je odbacio ustavnu tužbu podnositelja temeljio isključivo na dokumentima dostupnima u parničnom postupku za naknadu štete zbog smrtnog stradavanja njihove majke. Stoga je Europski sud, protivno načelu supsidijarnosti, preispitao relevantne činjenice u istrazi smrtnog stradavanja majke podnositelja, te je utvrdio kako istraga nije bila učinkovita što je dovelo do povrede postupovnog aspekta čl. 2. Konvencije. Europski sud je izbrisao s liste predmeta prigovore podnositelja na temelju čl. 6. st. 1. Konvencije i čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju jer više nisu postojale okolnosti kojima su podnositelji prigovorili, te su is-

pravljani učinci mogućih povreda Konvencije i njezinih protokola..

U predmetu Arula i Bjedov protiv Hrvatske Europski sud je odbacio prigovor podnositeljica na temelju postupovnog aspekta čl. 2. Konvencije zbog neučinkovite istrage smrtnog stradavanja njihova oca za vrijeme Domovinskog rata. Naveo je kako podnositeljice nisu iscrpile domaća pravna sredstva, odnosno nisu prigovorile povredi postupovne obveze države na temelju čl. 2. Konvencije u ustavnoj tužbi, koja je tada već bila djelotvorno pravno sredstvo za prigovore o učinkovitosti istraga temeljem čl. 2. i čl. 3. Konvencije. Kao nepravovremene je odbacio njihove prigovore na temelju čl. 6. Konvencije i čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

Materijalnim aspektom članka 2. Konvencije bavio se Europski sud u predmetu Picig i drugi protiv Hrvatske. Podnositeljice su tvrdile da Republika Hrvatska nije ispunila svoju pozitivnu obvezu zaštite života jer nije poduzela odgovarajuće mjere za sprječavanje nezakonitog posjedovanja vatrenog oružja kojim je njihov bliski srodnik ubijen od strane pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, a koji je tada bio van službe. Sud je, međutim, primjenjujući načela i standarde iz svoje prakse, utvrdio da je zakonodavni okvir koji je u relevantno vrijeme uređivao korištenje vatrenog i automatskog oružja bio odgovarajući te da nisu postojale razumne mjere koje su hrvatske vlasti mogle poduzeti kako bi spriječile konkretan događaj ili ublažile njegove posljedice. Stoga je zahtjev podnositeljica proglašen očigledno neosnovanim.

uredzastupnika.gov.hr, 07.05.2026.

Nova presuda – Jurić protiv Hrvatske

Podnositeljici povrijeđeno pravo na pristup sudu zbog nepredvidivog računanja zastare u predmetu naknade za oduzeto zemljište koje je postalo nerazvrstana cesta

Europski sud za ljudska prava (dalje: ESLJP) je 31. ožujka 2026. donio, a dana 7. svibnja 2026. objavio presudu kojom je utvrdio povredu prava na pošteno suđenje.

Predmet se odnosio na zemljište u Rijeci na kojem je još 1970-ih godina izgrađena pristupna cesta, koja je 2000. godine asfaltirana, a 2014. godine u zemljišnim knjigama evidentirana kao nerazvrstana cesta, odnosno javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu Grada Rijeke. Time je vlasništvo podnositeljice nad tim dijelom zemljišta brisano. Podnositeljica zahtjeva pokrenula je parnični postupak protiv Grada Rijeke tražeći naknadu za dio zemljišta koji je postao nerazvrstana cesta. Domaći sudovi odbili su njezin zahtjev zbog zastare, smatrajući da je zastarni rok počeo teći još 2000. godine, kada je cesta asfaltirana i stavljena u uporabu, a ne tek stupanjem na snagu Zakona o cestama iz 2011. godine ili 2014. godine, kada je cesta evidentirana u zemljišnim knjigama kao nerazvrstana cesta. Općinski sud se pritom, među ostalim, pozvao na odluku Ustavnog suda iz 2017. godine, donesenu u postupku ocjene ustavnosti relevantnih odredbi Zakona o cestama.

Pred ESLJP-om podnositeljica je prigovorila da takav način računanja zastare nije bio predvidljiv te da joj je time onemogućen stvaran pristup sudu radi ostvarivanja naknade za zemljište koje je postalo javno dobro. ESLJP je istaknuo da rokovi zastare sami po sebi nisu protivni Konvenciji jer služe pravnoj sigurnosti i zaštiti od zastarjelih zahtjeva. Međutim, njihova primjena mora biti predvidljiva u konkretnim okolnostima predmeta.

U tom kontekstu, ESLJP je ocijenio da takav način računanja zastare nije bio predvidljiv za podnositeljicu. Pritom je istaknuo da prav-

ni status nerazvrstanih cesta prije Zakona o cestama iz 2011. godine nije bio jasno uređen, a da je Ustavni sud njegovo relevantno pojašnjenje dao tek u odluci iz 2017. godine, dakle nakon što je podnositeljica već pokrenula parnični postupak. Usto, za predmetno zemljište nikada nije bilo doneseno rješenje o izvlaštenju niti je isplaćena naknada, zemljište je bilo upisano kao privatno vlasništvo, a cesta nije bila formalno razvrstana kao javna cesta.

ESLJP je zato zaključio da podnositeljica, tj. njena pravna prednica, nije mogla već 2000. godine predvidjeti da je tada izgubila vlasništvo i da joj od tog trenutka teče rok za traženje naknade. Prema ocjeni ESLJP-a, ona je to mogla sa sigurnošću saznati tek 2014. godine, kada je cesta evidentirana u zemljišnim knjigama kao nerazvrstana cesta i javno dobro u vlasništvu Grada Rijeke. Zbog toga je ESLJP utvrdio da je način na koji su domaći sudovi izračunali zastarni rok bio nepredvidljiv te da je podnositeljici time nerazmjerno ograničeno pravo na pristup sudu.

ESLJP nije posebno ispitivao preostale prigovore podnositeljice, uključujući prigovor povrede prava vlasništva, s obzirom na to da je već utvrdio povredu članka 6. stavka 1. Konvencije i da domaće pravo omogućuje traženje ponavljanja postupka nakon presude ESLJP-a. Podnositeljici je dosuđeno 2.079,51 eura na ime troškova i izdataka, dok je preostali dio njezinog zahtjeva za naknadu štete odbijen. Ova presuda nije konačna. Postat će konačna ako niti jedna strana u roku od 3 mjeseca ne podnese zahtjev za preispitivanje presude odnosno kada odbor odluči o eventualno podnesenom zahtjevu ili kada veliko vijeće Europskog suda donese presudu. Presuda je dostupna na web stranici Suda (www.echr.coe.int/hudoc) na engleskom jeziku, a nakon prijevoda bit će objavljena na web stranici Ureda zastupnika.

ХРВАТСКА – СУОЧАВАЊЕ С ПРОШЛОШЋУ

Александар Живковић: „Нормализација“ усташтва и отимање имовине СПЦ

Искра, Живот цркве, 01. 04. 2026, Поједини хрватски интелектуалци отворено пишу о ономе што је видљиво и на први поглед – да је у њиховој земљи присутна снажна тенденција тзв. нормализације усташтва.

Значи, почевши од највиших кругова у Хрватској, ради се на томе да усташтво у свом изворном облику постане друштвено прихватљива идеја и понашање. Тај процес је већ поодмакао и добио на интензитету.

А усташтво на првом месту не може да поднесе било какво присуство Српске православне цркве не само на територији данашње Хрватске, него на знатно ширем подручју. У том смислу, не треба да чуде последњи покушаји отимања и преименовања имовине СПЦ у Хрватској. Питање је за Српску цркву и друштво у целини како се супротставити новом усташком пиру?

Вест је пренео на у својој колумни на порталу Аутограф.хр Драго Пилсел : укратко, древна Црква Св. Јована Крститеља у Крижу, Иванић Град, у фарсичној процедури која је трајала само три дана – од 17. до 20. марта ове године, пренета је из власништва Српске православне цркве, Митрополије загребачко-љубљанске, у власништво „Удруге грчко-источне цркве“ Александра Радоева Иванова, који се још представља као „архиепископ Хрватске православне цркве“.

Црква Св. Јована Крститеља у Крижу потиче из 1746. Године, а садашњи облик је добила давне 1822. године. Пилсел поставља логична правна питања поводом горње одлуке хрватских катастарских власти, питања која би се поставила у свакој правној држави, особито оној која, попут Републике Хрватске, има државни уговор са Српском православном црквом, потписаног 2003. године.

Експресно примењена правна логика хрватског катастра, међутим, заснива се на очигледним процесима у тој земљи који се означавају као – нормализација усташтва.

Професор Дејан Јовић, са загребачког Факултета политичких знаности, у интервју за НИН од 19. фебруара 2026. године, овако објашњава главни разлог те појаве:

„/.../ Стратешки разлог је у покушају ХДЗ-а да зада коначан ударац наводној стигматизацији Хрватске због НДХ. Они процјењују да је Хрватска сада – отако је ушла у ЕУ и НАТО – довољно јака да може све што раније није могла. Дакле, може и нормализирати слоган усташке НДХ – „За дом – спремни!“, тврдећи да је он „опран“ у „Домовинском рату“, који је послужио као веш-машина прошлости. Може и негирати да је над Србима у НДХ почињен геноцид.“

На сличан начин, као што је „нормализован“ и наводно „опран“ поздрав „Слава Украјини“, истиче Јовић, „пере“ се поздрав „За дом спремни“.

Усташтво у свом изворном облику, не неко „не-оусташтво“ о коме се доскора говорило, постало је, видимо не само званична, већ и стратешка политика хрватске владе. У том смислу, не треба да чуди отимање имовине СПЦ, јер усташтво на првом месту не може да се помири са опстанком Српске цркве и то на ширем подручју од данашње Хрватске. Тешко је набројати све антисрпске (и истовремено, нагласимо, и антиправославне) чинове у Хрватској: од гушења Светосавских академија, скрнављења православних гробова до забране усласка српским интелектуалцима (професор Милош Ковић). И таквих чинова биће све више.

С друге стране, у Србији, имамо таблоидно (успут прилично кроатизовано) поигравање са термином усташа у домаћим међустраничким сукобима. Данашњи Срби су далеко и од елементарног пијетета према жртвама својих сународника, и, што је можда још горе, без истинске свести о апсолутном злу и опасности које доноси усташтво. Оно се може међу Хрватима „нормализовати“, али никада неће бити нормално, нити је с њим неки компромис могућ.

Српска црква и цело српско друштво морају озбиљно да се суоче са тим злом, дугорочно, без панике и без дефетизма, без пропагандне грознице, а подстичући солидарност и борбу за истину, како у верујућем народу, тако и међу свим људима спремним да се суоче са усташтвом. За почетак, не смемо да интернализујемо „нормализацију“ усташтва.

Александар Живковић за портал Живот Цркве

Саво Штрбац:

Вандализовање православне светиње у центру Загреба

Политика, 28.04.2026,

Ноћу 22/23. априла вандализована је Саборна црква Преображења Господњег на Цветном тргу у центру Загреба. Загребачка полиција је убрзо, по дојави грађана, привела мушкарца осумњиченог за то недело, који се терети да је током ноћи бацао столице и друге предмете из оближњих угоститељских објеката на улаз, ограду и двориште цркве, разбивши витраж стар око сто година и оштетивши спољну расвету објекта. „Истрага ће утврдити мотив и све околности напада. Ако се докаже да је мотив био усмерен мржњом или нетрпељивошћу, такво ће се дело третирати с пуном тежином закона”, поручено је из хрватског МУП-а. Идентитет осумњиченог и мотиви нису јавно објављени до закључења овог текста (око поднева 24. априла).

Овај загребачки напад на имовину СПЦ, иако је по последицама блажи од многих који су му претходили, изазвао је много већу медијску пажњу и реаговања, како политичких дужносника, тако и цивилног друштва. Разлоге за толику пажњу треба тражити како по месту инцидента, тако и по значају нападнутог објекта, али и по времену у којем се десио.

Место инцидента (колоквијално Цветни трг, званично Трг Петра Прерадовића) један је од најживљих јавних простора у центру Загреба, познат као срце градске „шпице” и пешачка зона. На њему се, поред нападнутог православног храма, налазе и бронзани кип великог песника и генерала Петра Прерадовића; традиционални штандови са цвећем, по којима је трг и добио своје популарно име; модеран поливалентни објекат с бројним продавницама познатих брендова; кафићима и ресторанима с великим терасама, које су симбол загребачке „културе дневног боравка”. Повезан је с околним улицама кроз шармантне пролазе испуњене продавницама, омиљено је састајалиште грађана, место уличних свирача и честих јавних промоција или акција удружења грађана.

Слично је било и пре више од пола века, кад сам скоро свакодневно пролазио овим тргом до Правног факултета, што значи и поред Цркве Преображења Господњег, често је и посећујући, због чега сам овај вандалски напад и доживео емотивно, чини ми се и много емотивније од оног много тежег оштећења изазваног разорним потребом из 2020.

Нападнути храм представља један од најзначајнијих споменика сакралне архитектуре 19. века у Загребу. На месту данашњег храма некада се налазила католичка црква Свете Маргарете, која се у списима помиње још од 1334. и коју је Православна црквена општина купила 1794. од Загребачке бискупије. Изградња данашње

цркве започета је 1865, а завршена 1866, према пројекту архитекте Фрање Клајна. Чувени архитекта Херман Боле вршио је значајне реконструкције у три наврата: 1883–1884. уређење ентеријера и постављање данашњег иконостаса, који је осликао Епаминондас Бучевски; 1899. постављена је нова, већа капа звоника; 1913–1914. извршена је потпуна модификација фасаде у неовизантијском стилу.

Статус саборне цркве добила је 1931, након оснивања Загребачко-љубљанске епархије. Црква је и заштићено културно добро. Представља спој врхунског неовизантијског стила и раскошног уметничког ентеријера, који носи печат најзначајнијих мајстора тог времена. Грађена је као једнобродна грађевина с полукружном апсидом, у стилу који комбинује историцизам и неовизантијске елементе. На иконостасу се налази више десетина икона распоређених у неколико зона, а централно место заузима представа Преображења Господњег, празника којем је храм посвећен, и сматра се једним од најлепших у овом делу Европе. Црква је позната и по витражима, који додатно оплеменењују простор стварајући специфичну игру светлости, од којих је један и оштећен у поменутом вандалском нападу.

Инциденту су претходиле комеморације којима је обележена 81. годишњица пробоја логораша из усташког концентрационог логора Јасеновац.

Само петнаестак сати пре инцидента, у Јасеновцу је одржана званична државна комеморација РХ под називом „Сећање за будућност”, којој су присуствовали председник Владе Андреј Пленковић, председник Хрватског сабора Гордан Јандроковић и шеф кабинета председника Зорана Милановића, Орсат Миљенић, као председников изасланик. Комеморација је одржана код Споменика „Камени цвет”, уз полагање венаца и цвећа у знак почаст жртвама. Током обележавања није било званичних говора представника државе, нити народа жртава, што су представници народа жртава, попут Милорада Пуповца, назвали „неом комеморацијом” изразивши жаљење што на скупу није било званичних говора, оценивши да је такав формат „заstraшујући”, јер се избегава јасна јавна осуда усташке идеологије, а без јасне речи о прошлости и такав назив комеморације губи на тежини. Истакнуто је и да се ћутањем о природи злочина у Јасеновцу отвара простор за историјски ревизионизам.

Србија и Република Српска 19. априла заједнички су обележиле ову годишњицу у Спомен-подручју „Доња Градина”, а овом догађају присуствовали су председник Србије Александар Вучић, патријарх српски Порфирије, руководство Републике Српске и неколико страних дипломата.

И Скупштина Црне Горе је 21. априла први пут организовала обележавање Дана сећања на жртве Јасеновца, уз музичко-сценски програм у Подгорици.

У Београду је 22. априла пробој логораша из Јасеновца обележен у оквиру Дана сећања на жртве Холокауста, геноцида и друге жртве фашизма у Другом светском рату кроз неколико званичних церемонија и догађаја: централна церемонија одржана је у Спомен-парку „Јајинци“, где је председник Владе Републике Србије положио венца; државни званичници, представници Града Београда и Меморијалног центра „Старо сајмиште“ положили су венце на Споменик жртвама геноцида; у Библиотеци града Београда отворена је тематска изложба под називом „Јасеновац – трајна опомена“...

Влада Шпаније је 16. априла донела званичну одлуку о хитном уклањању усташких симбола са гробног споменика Вјекослава Макса Лубурића у месту Каркасент код Валенције. Одлука је донета на основу шпанског Закона о демократском сећању, који забрањује јавно величање фашизма и тоталитарних режима. Министарство територијалне политике и демократског сећања уврстило је Лубурићеву гробницу у Каталог симбола и елемената супротних демократском сећању. Наложено је уклањање усташког грба (шаховнице с почетним белим пољем и мачем) са црног гранитног постоља, као и свих почасних натписа који доприносе глорификацији усташког покре-

та. Поред уклањања симбола, наложено је и постављање информативне табле, која ће пружити истинит историјски контекст о Лубурићевој улози као заповедника логора „Јасеновац“ и злочинима почињеним у НДХ.

Без званичног полицијског саопштења можемо само нагађати о нападачевом мотиву да на овакав (досад необележен начин) „удари“ на православну светињу у центру Загреба. Можда је био бесан на „нему комеморацију“ челника његове државе код „Каменог цвета“, можда је био бесан на многобројнији и „мало бучнији“ скуп на јасеновачком стратишту с друге стране реке Саве, у Доњој Градини, односно на комеморативне скупове одржане у Београду и Подгорици. А није искључено ни да је био бесан на одлуку шпанске владе о уклањању усташких обележја с гроба команданта усташког логора у Јасеновцу Лубурића, кога многи Хрвати славе као „слугу домовине“ и кроз песму „Јасеновац и Градишка Стара“, која велича усташке злочине под његовом командом, коју је изводио и миљеник председника хрватске владе и многих његових министара, промотер неоусташтва и нетолеранције према мањинским заједницама, посебно Србима, Марко Перковић Томпсон. А можда није ништа од наведеног, већ чин неког обичног пијаног човека, који је у ситне ноћне сате јурио „беле мишеве“ по Цветном тргу. Лично бих волео да је ово друго.

Smatram da bi se nakon svih spomenika srušenih u posljednjih nekoliko mjeseci policija s više elana trebala uključiti u otkrivanje počinilaca, kaže SDSS-ov Nikola Ivanović

Portal Novosti, 05.05.2026,

У Слобоštини код Пожеге разбијена је спомен-плоча на мјесту гдје су устаše 16. августа 1942. побили преко 1.300 људи. На локацији гдје је некад стајао првобитни споменик, плочу су својевремено поставили чланова удружења антифашиста уз помоћ Српског народног вјећа. С обзиром да су били нерадни дани, полиција није одмах била обавијештена.

– Нajoштрије осуђујем овај чин и smatram да би се након свих споменика срушених у последњих неколико мјесеци, полиција с више елана требала укључити у oткривање починилаца. С обзиром да се злочини над Србима у Другом свјетском рату, али и у рату 90-их прешћују, дужност је свих нас да очувамо успомену на жртве, да им подижемо и одржавамо спомен обилежја. Али у томе нажалост немамо подршку опћина, градова и жупанија – изјавио је Никола Ивановић, вјећник SDSS-а у Скупштини Пожешко-славонске жупаније.

Подсјетимо, у том злочину у Слобоštини побијено је 1.368 људи, од тога 1.165 избјеглица с Козаре те 203 становника Слобоштине и околних села. Међу жртвама је било највише

жена, дјеце и старијих људи. Жртве су побијене у близини тамошње срушене православне цркве, да би касније њихови остаци били екshумирани и сахрањени на излазу из села. Тamo је био подигнут споменик у облику више мраморних ступова с натписима који је почетком 1990-их миниран, а нестао је и споменик мајке с дјететом који је стајао уз цркву.

Почетком године, у свега неколико дана, била су такођер оштећена или уништена најмање четири споменика на овом подручју. Снимке крађа и уништавања на свом Facebook-профилу објавио је извјесни Иво Шошић из “Народних reportера”, о чему смо извјештавали у више наврата.

У Будићима је украдена плоча подигнута у част 12. славонске пролетерске ударне бригаде те је на споменику избјигана црвена звијезда. У Црљенима крај Слобоштине украдена је мраморна плоча с именима жртava. У мјесту Горњи Граховљани, с врха спомен-обилежја уклоњена је метална црвена звијезда, а у Дрези је украдена спомен-плоча становницима несталима од 1991. до 1995. године, исписана на ћирилици. Полиција које је у сва четири случаја направила увидај и даље трага за непознатим починиоцима.

“Mrze sve što je srpsko i antifašističko”: Srušen spomenik žrtvama fašizma kod Zagreba, među ubijenima i bebe

Direktno.rs, 12.05.2026,

Spomen ploča podignuta 1959. godine u znak sećanja na 1.368 žrtava fašizma, od kojih je 50 dece od šest meseci do 14 godina, srušena je prošle nedelje nedaleko od Zagreba, u Slobostini. Sagovornici Direktno ukazuju da ova strahota nažalost nije nikakva vest, imajući u vidu da se antisrpsko i antiantifašističko raspoloženje u toj zemlji godinama sistematski neguje.

Naime, ova ploča već je bila meta vandala i 1991. godine kada je u potpunosti uništena. Obnovljena je 2014. godine, no, sada je ponovo oskrnavljena.

- Ovde je sahranjeno 1.368 žrtava fašističkog terora koje su augusta 1942. ustaše poubijali i bacili u zdence ovog sela. Od toga je 1.165 iz Kozare, a 203 iz okoline Požege. Ustaške zveri nisu poštedele ni malu dečicu i među ovim žrtvama je 50 dece od 6 meseci do 14 godina. Neka je večna slava žrtvama okrutnog fašizma – pisalo je na ploči.

Na delu ploče koji opstao vandali su iscrtali ustaško obeležje – “U” i “Križari” (pripadnici ustaške gerilske grupe koji su i nakon poraza NDH nastavili s borbom, prim.aut.).

Predsednik Dokumentaciono-informativnog centra “Veritas” Savo Štrbac ocenjuje da rušenje spomenika žrtvama fašizma u Hrvatskoj pokazuje da se antisrpsko i antiantifašističko raspoloženje u toj zemlji godinama sistematski neguje.

- Tom njihovom ludilu nema kraja, jer su kao društvo proizveli generacije rođene posle rata koje mrze sve što je srpsko i antifašističko. Iako im u Ustavu stoji da je Hrvatska nastala na temeljima antifašizma, što su morali da unesu zbog Evrope, oni suštinski mrze antifašizam jer ga povezuju sa Srbima – kaže Štrbac za Direktno.

On ističe da uništavanje antifašističkih obeležja u Hrvatskoj traje decenijama i da ovakvi incidenti za njega odavno više nisu iznenađenje.

- Za mene je danas veća vest kada čujem da je neki spomenik koji osuđuje fašizam, ustaštvo ili nacizam uopšte ostao sačuvan. Još tokom devedesetih uništeno je ili devastirano oko 3.000 antifašističkih spomenika. U Krajini se to nije dešavalo dok je bila van hrvatske kontrole, ali sve što je ostalo pod kontrolom Hrvatske bilo

je uništeno. Ustaška znamenja i grafiti bili su toliko masovni da se više nisu ni beležili – navodi Štrbac.

Prema njegovim rečima, na meti su bili i spomenici narodnim herojima, ali i sve što je podsećalo na srpsko prisustvo i antifašističku tradiciju.

- Minirani su spomenici herojima poput Rada Končara, rušilo se sve što je podsećalo na Srbe. Još 1992. godine srušen je spomenik Nikoli Tesli, kao i njegova rodna kuća. Oko tri miliona knjiga pisanih ćirilicom spaljeno je ili baćeno, uključujući i dela koja su velićala antifašizam. Ćak su uništavali i knjige hrvatskih autora, poput Krleže, ukoliko su bile štampane na ćirilici – kaže on. Štrbac upozorava da je u Hrvatskoj prisutan ozbiljan istorijski revizionizam.

- Nije tim rušiocima ništa sveto. Prisutan je ozbiljan revizionizam istorije, posebno kada je reć o Drugom svetskom ratu, Jasenovcu i rehabilitaciji ustaštva. U takvoj atmosferi mene više ćudi kada neki antifašistićki spomenik opstane nego kada bude porušen – ocenjuje Štrbac.

Kao primer navodi i nedavni incident u Splitu.

- Pre dva meseca jedan pijani ćovek pokućao je da se obraćuna sa spomenikom Radu Konćaru, pa je bi-sta pala na njega i jedva je ostao živ. Na kraju je dobio uslovnu kaznu zatvora. To mi je bila mnogo veća vest od ovog rušenja – da je spomenik uopšte preživio sve ove godine. Kao ona izreka: nije vest kada pas ujede ćoveka, već kada ćovek ujede psa – zaključuje Štrbac.

Politićki analitićar Dejan Miletić ocenjuje za Direktno da rušenje antifašistićkih spomenika u Hrvatskoj pokazuje duboko ukorenjen problem istorijskog revizionizma i jaćanja neoustaške ideologije u drućstvu.

- Jasno je da je u Hrvatskoj na snazi neoustaška ideologija koja se pod plaćstom demokratije i evroatlantskih vrednosti zapravo prikriva i normalizuje, iako je reć o mraćnoj ideologiji koja je odavno trebalo da bude poraćena. Ustaška simbolika i narativi danas postoje u razlićitim sferama drućstva – od pojedinih politićkih struktura do estrade i dela javnosti koji takve stavove predstavljaju kao legitićmnu zaćtitu hrvatskih nacionalnih interesa – istiće Miletić.

Kako dodaje, takva atmosfera godinama proizvodi antisrpsko raspoloženje koje se sada prelića i na antifašistićka obeležja.

- Sve to stvara histeriju i ambijent u kojem meta više ni su samo Srbi i srpski identitet, već i antifašistički spomenici, kao simboli borbe protiv ideologije koja je ostavila stravične posljedice u Drugom svjetskom ratu. Ovo jeste tužna, ali nažalost veoma realna slika današnje Hrvatske – zaključuje Miletić.

Sociolog Vladimir Vuletić ocenjuje za Direktno da se suštinski problem krije u dubokoj identitetskoj podjeli hrvatskog društva i odnosu prema sopstvenoj istoriji.

- U Hrvatskoj se vodi mnogo dublja identitetska borba – pitanje je zapravo na kojim temeljima počiva moderna hrvatska država i od kog istorijskog trenutka se gradi njen identitet. Da li se država simbolički vezuje za NDH

ili za antifašistički pokret. To je suština sukoba koji traje decenijama, a Srbi su u svemu tome često samo lakmus papir i žrtveni jarac – kaže Vuletić.

On ističe da se čak i kada postoji formalna osuda zločina iz Drugog svjetskog rata, često izbegava jasno imenovanje srpskih žrtava.

- Bilo mi je veoma interesantno da je čak i Grad Zagreb u jednom saopštenju govorio o logorima smrti, ali pritom nije ni pomenuo Srbe kao narod koji je bio među glavnim žrtvama. To pokazuje koliko je ta tema i dalje opterećena i koliko postoji potreba da se istorija interpretira selektivno – ukazuje Vuletić.

Полиција трага за починитељима који су разбили спомен-плочу у Слобоштини

Портал Новости, 12.05.2026,

Разбијање спомен-плоче у Слобоштини, подигнуте у част усташким жртвама, пети је такав случај од почетка године. Док полиција трага за “непознатим починитељима” снимке крађе и уништавања објављују се на Фацебооку

Готово тједан дана након што су Новости објавиле да је уништена спомен-плоча крај мјеста Слобоштина поред Пожеге, јавила се и полиција. Из ПУ пожешко-славонске објавили су да „трагају за непознатим починитељем против којег слиједи казнена пријава због почињеног казног дјела Оштећење туђе ствари“ и то у раздобљу од 1. до 4. свибња 2026.

Подсјетимо, крај Слобоштине је разбијена спомен-плоча на мјесту гдје су усташе 16. августа 1942. побили преко 1.300 људи. На локацији гдје је некад стајао првобитни споменик, плочу су својевремено поставили чланова удружења антифашиста уз помоћ Српског народног вијећа.

Починитељи су након разбијања плоче на бетонском блоку оставили поруку: “Крижари СС У”. Крижари су, подсјетимо, били припадници усташке герилске скупине који су и након пораза НДХ-а наставили с борбом.

– Најоштрије осуђујем овај чин и сматрам да би се након свих споменика срушених у посљедњих неколико мјесеци, полиција с више елана требала укључити у откривање починилаца. С обзиром да се злочини над Србима у Другом свјетском рату, али и у рату 90-их прешућују, дужност је свих нас да очувамо успомену на жртве, да им подижемо

и одржавамо спомен обиљежја. Али у томе нажалост немамо подршку опћина, градова и жупанија – изјавио је Никола Ивановић, вијећник СДСС-а у Скупштини Пожешко-славонске жупаније.

У злочину у Слобоштини побијено је 1.368 људи, од тога 1.165 избјеглица с Козаре те 203 становника Слобоштине и околних села. Међу жртвама је било највише жена, дјеце и старијих људи. Жртве су побијене у близини тамошње срушене православне цркве, да би касније њихови остаци били екхумирани и сахрањени на излазу из села. Тамо је био подигнут споменик у облику више мраморних ступова с натписима који је почетком 1990-их мињан, а нестао је и споменик мајке с дјететом који је стајао уз цркву.

Почетком године, у свега неколико дана, била су такођер оштећена или уништена најмање четири споменика на овом подручју. Снимке крађа и уништавања на свом Фацебоок-профилу објавио је извјесни Иво Шошић из “Народних репортера”, о чему смо извјештавали у више наврата.

У Будићима је украдена плоча подигнута у част 12. славонске пролетерске ударне бригаде те је на споменику избијена црвена звијезда. У Црљенцима крај Слобоштине украдена је мраморна плоча с именима жртава. У мјесту Горњи Граховљани, с врха спомен-обиљежја уклоњена је метална црвена звијезда, а у Дерези је украдена спомен-плоча становницима несталима од 1991. до 1995. године, исписана на ћирилици. Полиција које је у сва четири случаја направила увиђај и даље трага за непознатим починиоцима.

ПОВРАТАК И ЖИВОТ У РХ

Pravoslavci se digli na noge zbog križeva na groblju u srcu Hrvatske: 'Pa znate li vi čiji su?'

dnevno.hr, 12.03.2026, Protekloga mjeseca komunalna služba Vrbovskog uklonila je željezne križeve iz više starih pravoslavnih grobalja i odvezla ih na otpad, a mještani Vrbovskog tvrde da je uklonjeno oko sto željeznih križeva od kojih su mnogi stari oko sto godina.

Eparhija Gornjokarlovačka je objavila da je križeve uklonila nadležna komunalna služba tog mjesta uz obrazloženje da je riječ o dotrajalim i oštećenim obilježjima koja su predstavljala potencijalnu opasnost, no dodaju kako su križevi bili stari nekoliko stotina godina i predstavljaju spomenike kulture.

Zamjenik gradonačelnika Vrbovskog iz reda srpske nacionalne manjine Milan Mamula istakao je da je najveća šteta učinjena na groblju u Ljubošini odakle su sklonjena čak 72 križa, a vjernici i potomci pokojnika čiji se grobovi nalaze na spomenutim grobljima navode da o planiranom uklanjanju nisu bili prethodno obaviješteni, kao i da su pojedini križevi bili očuvani i stabilni.

Već su pretvoreni u staro željezo?

Mamula je potvrdio je da su ti križevi krstovi najvjerojatnije već pretvoreni u staro željezo na otpadu, što otežava prikupljanje dokaza o njihovom pojedinačnom stanju prije uništenja. Gradonačelnik Vrbovskog Dražen Mufić kaže da je uklonjeno desetak raspadnutih

ostataka križeva u okviru redovnog održavanja groblja, kao i da uklonjeni ostaci križeva nikada nisu imali vlasnika, te da odluka o uklanjanju nije bila njegova i da je o tome saznao naknadno.

Predstavnici srpske zajednice ističu da su upravo zbog specifičnog načina izrade križevi bili simbol neraskidive veze obitelji sa njihovim precima. "Ovakav križ nije bio samo obilježje, već 'posljednji poklon' kovača i obitelji preminulom, napravljen od predmeta koje je on sam koristio za života", kaže Savo Štrbac koji je otkrio povijest ovih križeva.

Stručnjaci kažu da je riječ o unikatima i kulturnoj baštini

Željezni križevi su specifični za područje Gorskog kotara i dijelove Like, a naročito su bili zastupljeni u mjestima sa većinskim srpskim stanovništvom u okolini Vrbovskog. Naselja kao što su Gomirje, Ljubošina i Trnova poljana vjekovima su čuvala ovu tradiciju.

"Uklonjeni križevi bili su djelo lokalnih kovača, a njihova izrada predstavlja specifičnu tradiciju toga kraja. Mnogi od tih križeva bili su iskovani od dijelova kotača zaprežnih kola koja su pripadala preminulim članovima obitelji. Postojala je jasna razlika u njihovoj veličini i simbolici, jer su kovači prilagođavali dizajn onome kome je spomenik

namijenjen. Dječji su bili znatno manji, dok su za odrasle bili masivniji i veći, često ukrašeni i specifičnim kovačkim detaljima". kaže Štrbac.

Upravo ta raznolikost i ručna izrada čin njihova uklanjanja, prema riječima stručnjaka, predstavlja čin uništavanja nematerijalne kulturne baštine jer nijedan križ nije bio isti. Mještani su posebno istakli bolnu činjenicu da su sa groblja u Ljubošini uklonjeni čak i mali križevi koji su obilježavali dječje grobove.

SNV podržava privatne tužbe

Iako gradonačelnik Vrbovskog Dražen Mufić tvrdi da uklonjeni ostaci nikada nisu imali vlasnika, Eparhija gornjokarlovačka i srodnici preminulih smatraju ih privatnom imovinom i kulturnim naslijeđem ističući da je njihovo uklanjanje bez obavještenja obitelji nedopustivo, a osobito jer su prilikom čupanja oštećeni.

"Srpsko narodno vijeće (SNV) najavilo je podršku mještanima u pokretanju privatnih tužbi za nadoknadu štete. Glavni pravni argument je da su križevi, bez obzira na to što su po riječima gradonačelnika bili 'neodržavani', i dalje privatno vlasništvo obitelji, a ne otpad kojim Grad može slobodno raspolagati", stoji na stranici Veritasa.

Amnesti internešenel: Srbi u Hrvatskoj i dalje diskriminirani

RT Balkan, 21. 04. 2026, Izveštaj međunarodne organizacije upozorava na govor mržnje protiv Srba u političkim govorima, javnim mestima i na internetu

Međunarodna organizacija "Amnesti internešenel" upozorila je u najnovijem izveštaju da se u Hrvatskoj nastavlja diskriminacija Srba, uz raširen govor mržnje i nepovoljan društveni položaj,

kao i pritiske na medije i rast siromaštva.

U izveštaju se navodi da su Srbi, zajedno sa Romima i LGBT osobama, i dalje izloženi diskriminaciji, dok je Evropska komisija protiv rasizma i netolerancije (ECRI) registrovala "rasprostranjen govor mržnje protiv Srba" u političkim govorima, javnim mestima i na internetu.

U izveštaju se navodi da su Srbi, zajedno sa Romima i LGBT osobama, i dalje izloženi diskriminaciji, dok je Evropska komisija protiv rasizma i netolerancije (ECRI) registrovala "rasprostranjen govor mržnje protiv Srba" u političkim govorima, javnim mestima i na internetu.

Takođe se navode i izveštaji lokalnih organizacija koji pokazuju da se migranti i izbeglice na granici često suočavaju sa nasiljem.

“Amnesti” ukazuje da su takozvane SLAPP tužbe, strateške tužbe protiv javnog učešća, ozbiljna pretnja slobodi izražavanja – prema podacima Hrvatskog novinarskog društva, protiv novinara je aktivno najmanje 700 tužbi. Većinu čine tužbe za klevetu koje podnose političari, kompanije, pa čak i sudije, dok se novinari koji izveštavaju o

korupciji i radu vlasti suočavaju sa pritiscima, pretnjama i napadima. Izveštaj ukazuje i na ograničen pristup abortusu, navodeći da je on “izuzetno ograničen” zbog široke primene prigorova savesti u zdravstvenim ustanovama. Zbog toga su, kako se navodi, pojedine žene primorane da odlaze u inostranstvo radi obavljanja zahvata.

Ova međunarodna organizacija upozorava i na pogoršanje ekonomskih uslova, odnosno rast siromaštva usled povećanja troškova života.

U izveštaju se pozivaju hrvatske vlasti da poboljšaju stanje u oblasti ljudskih prava, uz ocenu da trenutne mere nisu u skladu sa međunarodnim obavezama.

Nema prodaje zemlje za Pantheon ni za 400.000 eura

Portal novosti, 11.05.2026,

Ovdje smo rođeni, ovdje smo dobili djecu, na groblju su naši roditelji i dedovi i odavde, jednostavno, ne idemo bez obzira na novac koji nam nude, odgovaraju investitorima u projekt Pantheon Petar i Slavka Bajić iz Pecke

Nema tog novca zbog kojeg bi moj muž Petar i ja napustili svoje ognjište u Peckoj, pa tko to može razumjeti – dobro, a tko ne može – opet dobro, prva je rečenica koju nam je izgovorila Slavka Bajić (65) iz Pecke, živopisnog ali opustjelog sela ispod Petrove gore, na samoj granici Banije i Korduna, čiji teritorij se našao na meti velikih investitora.

– Vidite, mi možda ne znamo što je to zapravo projekt Pantheon. Kažu da je najveća investicija u povijesti Hrvatske. Ipak, vrlo dobro, od najranijeg djetinjstva, znamo što za nas znače ove livade, šume, oranice i voćnjaci. Ovo jednostavno ne možemo napustiti zbog proljeća kad procvjetaju voćke i zazelene šume, ljeta kad kosimo i sakupljamo sijeno, jeseni kad ubiremo plodove svog rada i zimi kad u toploj kući pečemo kruh. Za Drugog svjetskog rata mještani ovih sela napuštali su svoje kuće zbog straha od ustaških zločina. U Oluji smo, opet zbog straha, pobjegli glavom bez obzira. No nikad nas nije napustila nada da ćemo se vratiti i vratili smo se. Ovaj put, ako kojim slučajem odemo s torbom punoj novaca, povratka više ne bi bilo. Sve o čemu smo skrbili i u čemu smo uživali, nestalo bi zauvijek – objašnjava nam Slavka Bajić.

Najavljena izgradnja mastodontskog podatkovnog centra za umjetnu inteligenciju već dugo je tema o kojoj se priča u ovom kraju. Otkup zemljišta od mještana nekoliko sela u općini Topusko odavno je započeo, puno prije nego što je vijest odasлана u javnost. Najprije su svoju zemlju prodali oni koji više ne žive u Hrvatskoj i ne misle se vratiti. Kasnije su ugovore o prodaji zemlje u besćenje potpisali oni koji su se donedavno dvoumili, a u poljoprivredi baš i nisu vidjeli budućnost. Zápelo je kod upravo Slavke i Petra Bajića u Peckoj. Posjećivali su ih razni emisari koje je slao investitor i svi su dobivali isti odgovor: prodaje nema.

Sve donedavno ponuđena cijena za zemlju iznosila je bijednih tridesetak centi po kvadratnom metru, zatim je porasla na 50 centi i na kraju je, samo Bajićima, ponuđena do tada nezamisliva cijena od 5 eura po kvadratu. Kad su i to odbili, u zabačeni zaselak stigao je osobno Jako Andabak, partner u projektu, želeći izravno čuti zašto Petar i Slavka ne žele prodati zemlju. Dobio je isti odgovor kao njegovi poklisari koji su Bajiće ranije posjećivali i nudili otkup.

Sve donedavno ponuđena cijena za zemlju iznosila je bijednih tridesetak centi po kvadratnom metru, zatim je porasla

na 50 centi i na kraju je, samo Bajićima, ponuđena do tada nezamisliva cijena od 5 eura po kvadratu. Kad su i to odbili, u zabačeni zaselak stigao je osobno Jako Andabak

– Ovdje smo rođeni, ovdje smo dobili djecu, na groblju su naši roditelji i dedovi i odavde, jednostavno, ne idemo bez obzira na novac – potvrđuju još jednom.

O historijskim nevoljama stanovnika ovog kraja u Drugom svjetskom ratu, Petar i Slavka su slušali od svojih roditelja.

– Ovaj prostor ispod Petrove gore dao je mnogo boraca koji su se rasuli po partizanskim jedinicama. Najteže je bilo civilnom stanovništvu jer su ustaše svako malo upadali u sela, palili kuće, ubijali i odvodili ljude. Ubijeno je 256 nevinih ljudi o čemu svjedoči nečitka mramorna ploča na zapuštenom spomeniku u dvorištu nekadašnje škole. Baš iz naše kuće Bajića je i narodni heroj Đuro Bajić koji je poginuo 1942. a imao je samo 21 godinu – kaže Slavka. Vrlo dobro pamte posljednji rat na ovom prostoru kada su, početkom kolovoza 1995., poput svih ostalih morali napustiti selo i uputiti se na put u neizvjesnost.

– Kad je započela Oluja, morali smo pobjeći iz straha za naše živote. Brže bolje potrпали smo se u traktorsku prikolicu s najnužnijim stvarima i nakon dugog, zamornog i na trenutke opasnog puta, našli smo se u jednom selu pokraj Šapca. Tu smo proveli četiri godine, praktično radeći za hranu i smještaj, a kad više nismo mogli izdržati odlučili smo se za povratak. Na kući više nije bilo ni prozora ni vrata, ali smo bili sretni što je bila uglavnom cijela. Krenuli smo od nule, dobili od države jedna vrata, dva prozora, jedno tele i preživjeli – potanko nam priča Petar Bajić.

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo Slavke i Petra danas broji 110 ovaca i rasprostranjeno je na osam hektara pašnjaka i livada. Iz dvorišta njihove kuće puca nestvaran pogled na zelene doline, na šumarke s izvorima pitke vode, na voćnjak i veliki vrt, pa odmah postaje jasno zašto Bajići ne žele ni po koju cijenu sve to prodati i napustiti.

– Nikome nisu ponudili cijenu otkupa veću od 50 centi po kvadratnom metru, a nama – i to samo nama – nude čak 5 eura. Mora da je položaj naše zemlje baš na nekom, za njih važnom mjestu. Kad bismo to prodali platili bi nam više od 400 hiljada eura. Međutim, i da dodaju još jednu nulu mi ne bismo pristali. Pa pogledajte vi tu ljepotu. Ne mogu reći da smo imali neprijatnosti. Nisu vršili nikakav pritisak, nisu nas uznemiravali ili ne daj Bože, prijetili. Razgovori su bili korektni ali mi smo ustrajni u našoj odluci. Ovo ne prodajemo i odavde ne odlazimo. Kad je Andabak prije mjesec – dva, došao k nama da nas osobno nagovori na prodaju, pitali smo ga što se

to planira ovdje. Rekao nam je tek da će se graditi plastenici i da će netko uzgajati ovce. Vidite li vi na što se to sad izrodilo, na nekakvu, nama nerazumljivu umjetnu inteligenciju, a ne ovce – kaže Slavka.

Ako itko dobro poznaje ovaj kraj, to je svakako Boro Rkman, predsjednik Izvršnog odbora SDSS-a koji je nedaleko odavde rođen.

– Nije na meni da nagovaram Bajiće na prodaju zemlje. O tome moraju sami odlučiti, ali ima nešto što me u cijeloj priči smeta. Prvo, čitav projekt je obavljen velom tajne. Drugo,

trebat će struje više od trećine potrošnje cijele Hrvatske, odnosno količina struje koliku proizvodi Nuklearna elektrana Krško. Da li to znači da će ovdje niknuti nova nuklearka? Za hlađenje ovakvih postrojenja potrebna je voda. Ni manje ni više nego 15 miliona litara dnevno, što u jednom danu potroši čitav grad Split. Tvrde da će trebati 10 hiljada radnika, uglavnom lokalaca. Toliki broj radnika se ne može pronaći od Iloka do Umaga, a kamoli u ovim napuštenim selima. Eto, to su pitanja na koja još nismo dobili odgovore, ali odgovor Slavke i Petra je jasan: prodaje nema – kaže nam Boro Rkman.

ИНТЕГРАЦИЈА

Крајишници се никада неће одрећи завичаја

РТПС, Срна, 29. 05. 2026,

Срби Крајишници прогнани из Хрватске никада се неће одрећи завичаја, а одржавање традиционалног Свесрпског сабора “Крушедолска звона” на Фрушкој гори представља начин да сачувају своје обичаје, културу и традицију, изјавио је председник Асоцијације избјегличких и других удружења Срба из Хрватске Милојко Будимир.

Будимир је указао на то да Хрватска посљедњих година покушава да нематеријалну културну баштину Срба Крајишника региструје у Унеску као своју, што је већ учинила са српском ојкачом, а сада покушава да региструје и српску славу.

- На овај начин показујемо коме припада та баштина. Сабор, који ће сутра бити одржан у Крушедолу, једини је начин да сачувамо наше обичаје, културу и традицију, а то чувају наша избјегличка удружења, културно-умјетничка друштва и изворне

женске и мушке пјевачке групе – навео је Будимир.

Он каже да многи Крајишници у избјеглиштву нису у прилици да посјете завичај, а Сабор је прилика да се окупе барем једном годишње код мастира Крушедол који је вијековима везан за Србе Крајишнике и који је страдао као и они.

Будимир напомиње да Сабор у Крушедолу има још један значај – на овај скуп не долазе само Крајишници, него и други људи из Србије, региона и дијаспоре, па је то ријетка прилика да се једном годишње сретну пријатељи или комшије.

- Сваке године уз литургију и парастос, које служе Његово преосвештенство епископ сремски Василије и свештенство сремске епархије, подсећамо се на све погинуле и нестале, не само током рата 90-тих година, него и током цијелог 20. вијека, а зна се да је највише страдао српски народ – рекао је Будимир за Срну.

Након трпезе љубави, на бини испред манастира у 12.00 часова почеће Сабор духа и народног стваралаштва на којем ће саборски поздрав упутити Вељко Вукелић, док ће благослов сабору дати владика сремски Василије.

У културно-умјетничком програму учествоваће више мушких и женских пјевачких група и културно-умјетничких друштава која његују обичаје, фолклор и традицију завичаја, међу којима и из Републике Српске, те пјесници и глумци.

Крајишки црквено-народни Свесрпски сабор “Крушедолска звона” 20. пут организује Удружење Срба из Хрватске, заједно са Асоцијацијом избјегличких и других удружења Срба из Хрватске, Завичајним клубом “Славонија” из Инђије и Епархијом сремском.

Одржавање Сабора и ове године је подржало Представништво Републике Српске у Београду.

Od progona i azila do novog doma – kako Srbija rešava pitanje izbeglica i migranata

RTS, 19.06.2026, [Video]

Tri decenije od ratova na prostoru bivše Jugoslavije, stambeno zbrinjavanje i integracija izbeglica iz devedesetih, talasi migranata krajem dvehiljaditih i na kraju azilanti koji su našli svoj dom u Srbiji – i dalje su pitanja koja zahtevaju angažman i institucija i nevladinih sektora. Uoči Svetskog dana izbeglica, RTS je proveravao kako država rešava ta pitanja, ali i kako odgovara na sав-

mene migracije i procese inkluzije ljudi koji u Srbiji traže novi dom.

U potrazi za boljim životom, kubanski slikar Vladimir Kastiljo Gamboa napustio je rodnu Kubu i došao u Srbiju. Počeo je od slikanja na drvenim gajbama u prihvatnom centru u Preševu, a danas ima svoj atelje u Beogradu.

Vladimir Kastiljo Gamboa, slikar iz Kube, kaže da je u Srbiji osetio slobodu i toplinu koju je tražio kada je napustio rodnu Kubu.

“Od prvog dana, pa sve do danas, u Beogradu nisam imao nijedan problem”, ističe Gamboa.

Vladimir je jedan od retkih koji je uspeo. Za osamnaest godina, koliko postoji azilni sistem u Srbiji, azil je dobilo tek nešto više od 260 ljudi.

PROBLEMI OSTAJU I POSLE DOBIJANJA DRŽAVLJANSTVA

Radoš Đurović, direktor Centra za zaštitu i pomoć tražiocima azila, navodi

da je po dobijanju azila ljudima veoma teško da ostvare integraciju i uključe se u lokalnu sredinu.

“Problemi postoje sa ostvarivanjem zdravstvene zaštite, problemi postoje i sa ličnim ispravama koje nisu biometrijske nego su kartonske, što povećava rizik da ti ljudi budu i diskriminirani u svakodnevnom životu i ugroženi”, ukazuje Đurović.

Sličnu sudbinu dele i oni koji su izbegli iz ratova devedesetih. Prema podacima centra Veritas, u Srbiji ima 24 hiljade ljudi sa statusom izbeglice, najviše iz Hrvatske i bivše Republike Srpske Krajine. Upućeni ukazuju na probleme koji nastaju čak i nakon dobijanja državljanstva.

Savo Štrbac, predsednik Dokumentaciono-informativnog centra Veritas, ističe da postoji pravni apsurd jer izbeglica dobije državljanstvo, a izgubi status izbeglice.

“Nema mnogo razlike dok je bio juče izbeglica i dok je danas državljanin Srbije, on i dalje ima iste probleme, ali sada ovamo gubi privilegije koje je imao kao izbeglica”, smatra Štrbac.

SVE MANJE PORODICA ČEKA NA STAMBENO ZBRINJAVANJE

Pored rešavanja statusnih pitanja, država radi i na stambenom zbrinjavanju tih ljudi. Kroz različite programe, prema podacima Komesarijata, dom je dobilo oko trideset hiljada izbegličkih porodica.

Nataša Stanisavljević, komesarka za izbeglice i migracije Republike Srbije, kaže da je 2022. godine prvi put urađena ozbiljna analiza koliko je izbegličkih porodica u Srbiji kojima je potrebna pomoć i podrška.

“Taj broj je tada bio 8.996. Sa ponosom mogu da kažem posle tri i po godine da je danas taj broj ispod sedam hiljada”, navodi Stanisavljevićeva.

A krov nad glavom u Srbiji za mnoge, a posebno one koji su izbegli iz Hrvatske, jedino je rešenje. Pored imovinskog pitanja, upućeni kažu da je povratak u Hrvatsku otežan zbog poternica za navodne ratne zločine i sudskih procesa.

POTERNICE I SUDSKI POSTUPCI OTEŽAVAJU POVRATAK

Savo Štrbac ukazuje da se mnogi postupci kvalifikuju kao ratni zločini.

“Sve se bukvalno podvodi pod kvalifikaciju ratni zločin jer to ne zastareva, i onda za ljudima raspisuju poternice”, kaže Štrbac.

“Oko 4.000 ima osoba do sada procsuiranih pred hrvatskim pravosudnim organima, samo je tri procenta među njima pripadnika oružanih snaga Hrvatske”, dodaje Štrbac.

Zvanični podaci pokazuju da je kroz sistem u Srbiji, od devedesetih do danas, prošlo više od milion izbeglih i raseljenih lica.

Otvaranje izložbe 'Iza svake izbegličke priče stoji čovek'

e-Veritas, 19. 06. 2026,

U Skupštini Srbije danas je otvorena izložba “Iza svake izbegličke priče stoji čovek”, posvećena stradanju i progonu Srba iz Hrvatske, koji su spas pronašli u Srbiji. Izložbu, koja je otvorena povodom Svetskog dana izbeglica, 20. juna, organizovao je Komesarijat za izbeglice i migracije Srbije.

Izložbu je otvorila potpredsednik Skupštine Srbije Nevena Đurić, govorili su i komesar za izbeglice i migracije Srbije Nataša Stanisavljević i direktor Dokumentaciono informativnog centra “Veritas” Savo Štrbac.

ПРИМЈЕНА ПРОПИСА О ОБАВЕЗНОМ СЛУЖЕЊУ ВОЈНОГ РОКА У РХ

Саво Штрбац

Поновно увођење обавезног војног рока у Хрватској

Политика, дигитално издање,
22.01.2026.

Од када је у октобру 2025. Хрватски сабор изгласао Закон о изменама и допунама Закона о одбрани и Закона о служби у Оружаним снагама РХ, којима се уводи основно (темељно) војно оспособљавање, „Веритасу“ се обраћају многи Крајишници, које су „бљескови“ и „олује“ разбацали широм света, с питањем да ли се одредбе тих закона односе и на њихове потомке који имају двојно држављанство, од којих је једно хрватско, па користим ову прилику да свима заинтересованим за ову проблематику одговорим на овај начин.

На службеним страницама Министарства одбране Републике Хрватске (МОРХ) наводи се да у временском интервалу од 2008, кад је Хрватска укинула обавезно служење војног рока, 17 генерација (приближно 300.000 особа) није прошло никакву војну обуку. А као контекст за поновно увођење обавезног војног рока наводе: „У складу с европским трендовима и промењеним безбедносним околностима, све чешћим елементарним непогодама и кризним ситуацијама, Хрватска поновно уводи основно војно оспособљавање“, чији је циљ „оспособити младе особе основним војним вештинама како би стекли знања и способности потребне у кризним ситуацијама те тиме придонели националној безбедности. Оспособљени рочници (војници) постају важан део резервног састава Оружаних снага Републике Хрватске (ОСРХ) и јачају одбрамбену спремност државе“.

Из програма основног војног оспособљавања дознајемо: на годишњем нивоу планира се позивање до 4.000 регрута распоређених у пет на-

раштаја; у 2026. години биће позвани мушкарци – војни обавезници рођени 2007 („нулта генерација“); обука ће трајати два месеца и обухватиће основне војничке вештине, од руковања личним наоружањем и коришћења савремене опреме, укључујући дронове, до пружања прве помоћи и основа самоодбране; војнику (рочнику) који је запослен права из радног односа мирују и има накнаду у висини плате, односно око 1.100 евра нето месечно; за време служења основног војног оспособљавања војник не може добити отказ код свог послодавца; по завршетку основног војног оспособљавања војник остварује једнократну предност при запошљавању на неодређено под једнаким условима у државним телима и управним телима јединица локалне и подручне (регионалне) самоуправе, а могу се пријавити за активну војну службу и градити професионалну каријеру у ОСРХ; они који након основног војног оспособљавања не заснују радни однос у ОСРХ биће распоређени у резервни састав Хрватске војске (ХВ) у статусу разврстаног резерviste; онима који се не одазову на уредно достављени позив следе прекршајне казне у износу од 500 до 5.000 евра; након навршене 30. године живота војног обавезника више неће бити могуће позвати на основно војно оспособљавање и у том случају та особа се преводи у статус неразврстаног резерviste.

Жене не подлежу регрутној (новачкој) обавези и обавези основног војног оспособљавања, али могу похађати добровољно основно војно оспособљавање које је један од услова за пријем у активну војну службу.

Војни обавезник (новак) који борави у иностранству и није уведен у војну

евиденцију у Републици Хрватској, дужан је да се пријави надлежној дипломатској мисији, односно конзуларном представништву (уреду) Републике Хрватске најкасније до навршене 29. године живота.

Након што је утврђена здравствена способност, војни обавезник (новак) се може позвати на приговор савести уколико из својих верских или моралних уверења не жели обављати војне дужности у Оружаним снагама, односно може поднети захтев за цивилну службу, која траје три месеца у телу државне управе које је надлежно за цивилну заштиту и четири месеца у јединицама локалне или регионалне самоуправе.

Цивилни војник (рочник) који обави цивилну службу постаје цивилни резервиста. Обавези обављања цивилне службе у резервном саставу, на начин прописан Законом о одбрани, подлежу особе које су обавиле цивилну службу као цивилни војници и особе које су на други начин регулисале војну обавезу, а добиле су статус цивилног резерviste.

Војни обавезници имају право на одгоду основног војног оспособљавања у случајевима који су прописани законом (студенти, спортисти, породичне прилике...), која може трајати најдуже до 30. јуна у којој војни обавезник навршава 29 година.

Од основног војног оспособљавања ослобађа се војни обавезник: због физичке и психичке неспособности за војну службу; који се најмање две године васпитавао у иностранству као кадет; полицијски службеник и службеник правосудне полиције; који је стекао хрватско држављанство натурализацијом или прирођењем ако је у држави чији је био грађанин регулисао обавезу војног

оспособљавања; који осим хрватског има и страно држављанство и регулисао је обавезу војног оспособљавања у иностранству.

Дакле, особе с двојним држављанством своју обавезу могу регулисати у држави у којој живе, о чему су дужне да обавесте МОРХ, чиме се ослобађају служења у ОСРХ.

Проблем настаје у оним државама у којима тренутно не постоји обавезно служење војног рока, међу које спадају и све државе настале распадом СФРЈ.

У време СФРЈ младићи су морали да годину дана служе у Југословенској народној армији (ЈНА), чиме се стварала знатна борбена снага. Непосредно пре почетка распада земље деведесетих година прошлог века, две трећине копнених снага чинили су регрути – уз додатних милион резервиста.

Независне државе које су настале распадом СФРЈ постепено су укинуле обавезни војни рок. Словенија је била прва која је укинула регрутацију 2003. године, док су последњи регрути у Србији завршили службу 2010. Тих година, кад су те новонастале државе постале чланице или им је обећано да ће то ускоро постати, чинило се да нема потребе за врстом

војске која укључује и вишемесечне војне вежбе за младе.

У међувремену су се односи на глобалном нивоу променили, посебно после руске инвазије на Украјину, па је и расположење према обавезном служењу војног рока широм света, па тако и у региону, почело да се мења.

Прво је кренуло у Словенији, када су странке с десног политичког спектра, које су 2020. формирале тадашњу владу, уврстиле обавезно служење војног рока у коалициони споразум, који није прихватила садашња влада. Нови парламентарни избори заказани су за март ове године и, према анкетама, поново би могли да доведу на власт десно националистичке странке, које се залажу за увођење обавезног војног рока.

И у Србији влада већ годинама говори о могућности увођења регрутације. Министар одбране Братислав Гашић 2. јануара ове године изјавио је да су Министарство одбране и Војска Србије спремни за враћање обавезног служења војног рока и да је припремљено и законско решење које треба да буде ускоро упућено у скупштинску процедуру.

Недавно (15. јануара) „Дојче веле“ објавио је текст под насловом „Земље на Балкану враћају обавезни војни

рок“, у којем констатује како „земље у региону повећавају војне издатке и настоје да повећају број војног особља“ и поставља реторичко питање „треба ли остатак Европе да буде забринут због Балкана“. Одговор на ово питање даје Тоби Фогел из берлинског труста мозгова Савет за политику демократизације:

„Војни аспект свега тога првенствено се односи на спремност, не на конкретно планирање, а свакако не на офанзивно планирање. Србија се не спрема да нападне Хрватску, нити се Хрватска спрема да нападне Србију. У ситуацији у којој је опште окружење обележено нестабилношћу и непредвидљивошћу, мислим да су владе вероватно разборите када предузимају одређене мере опреза и постављају темеље за појачан стратешки приступ међународним односима. Али то је повратак старим временима.“

Као што је својевремено Словенија прва укинула обавезно служење војног рока, у чему су је следиле и остале земље некад заједничке државе СФРЈ, скоро је извесно да ће Хрватску, која је прва поновно увела обавезно служење војног рока, такође следити остале државе настале на развалинама СФРЈ. Не каже се без разлога да је Балкан „буре барута“.

Poznati novinar o drami Srba zbog vojnog roka u Hrvatskoj: 'Opet dokazuju isto?'

direktno.hr, 25.01.2026, Savo Štrbac, bivši srpski političar rodom iz Benkovca, koji je utemeljio Dokumentacijski centar 'Veritas', oglasio se da mu se obraćaju potomci Srba iz Hrvatske koji u njoj ne žive, ali imaju hrvatsko državljanstvo, zabrinuti zbog mogućeg odlaska na temeljno vojno osposobljavanje u Hrvatsku vojsku.

Na svojim društvenim mrežama tu je vijest komentirao novinar, kolumnist, publicist te katolički teolog Zvonimir Despot. "Ni za jednu našu nacionalnu manjinu nije problem vojni rok, bilo da su to Česi, Mađari, Talijani, Romi, Bošnjaci, Nijemci, Ukrajinci itd. Ali je problem Srbima! Opet dokazuju da ne žele biti dio hrvatskog društva? U državi imaš prava i obaveze, a ako ne želiš

obaveze, onda bome nemaš pravo ni na državljanstvo!", komentirao je u svom Facebook postu koji možete pogledajte OVDJE.

U ožujku ove godine u hrvatskim se vojarnama očekuju prvi ročnici na temeljnom vojnom osposobljavanju koje će trajati dva mjeseca. "Obraćaju se pitanjem odnose li se odredbe tih zakona i na njihove potomke koji imaju dvojno državljanstvo, od kojih je jedno hrvatsko, pa koristim ovu priliku da svima zainteresiranim za ovu problematiku odgovorim na ovaj način", kazao je Štrbac.

Ako nisu prošli vojni rok u svojoj zemlji, moraju se odazvati

Posebno se osvrnuo na onaj dio koji je važan za potomke Srba iz Hrvatske.

Obveze se oslobađaju i oni koji su hrvatsko državljanstvo stekli naturalizacijom ili prirođenjem, a prethodno su u državi bivšeg državljanstva uredno regulirali vojnu obvezu, te oni koji osim hrvatskog imaju i strano državljanstvo, ali su obvezu vojnog osposobljavanja regulirali u inozemstvu.

Štrbac pripremao teren protiv Gotovine, a sad piše o vojnom roku u RH: 'Moraju li Krajišnici?'

Budući da niti jedna zemlja bivše Jugoslavije nema uveden obvezni vojni rok osim Hrvatske, Srbi s dvojnim državljanstvom od koje je jedno hrvatsko – dužni su se odazvati na reguliranje temeljne vojne obuke u Hrvatskoj, ormativnog centra "Veritas" Savo Štrbac.

СТАМБЕНО ЗБРИЊАВАЊЕ БИВШИХ НОСИЛАЦА СТАНАРСКОГ ПРАВА

Država dijeli "odštete", a Hrvati nemaju ni pravo na subvenciju

Portal dnevnih novosti, 04.02.2026,

KOMPENZACIJE BEZ TRŽIŠNE
VRIJEDNOSTI I DVOSTRUKI STANDARDI
DRŽAVE

Izmjene Zakona o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima, koje je Hrvatski sabor donio početkom prosinca prošle godine, otvorile su novo poglavlje nejasnoća oko prava bivših nositelja stanarskog prava. U javnosti se pojavila tvrdnja da im se sada nudi novčana naknada, iako takva odredba u samom tekstu zakona nije izričito propisana.

Na toj pravnoj sivoj zoni već su se pojavili razni posrednici i navodne agencije koje nude "pomoć" u ostvarivanju prava, uz zahtjev za punomoć i uplatu početnih troškova, najčešće u iznosu od oko 100 eura. Predstavnici udruge Veritas upozoravaju da se radi o obrascu koji se ponavlja već desetljećima: mala uplata, velik broj potencijalnih korisnika i minimalna mogućnost pravne zaštite.

Prema dostupnim tumačenjima, zakon omogućuje novčanu kompenzaciju umjesto stvarnog stambenog zbrinjavanja, a iznosi koji se spominju za stan od 60 četvornih metara kreću se od oko 47 tisuća eura na potpomognutim područjima do nešto više od 57 tisuća eura izvan njih.

Naknada bez realne kupovne moći

Usporedba s aktualnim cijenama nekretnina pokazuje da takvi iznosi ne omogućuju kupnju zamjenskog stana ni u manjim sredinama, a kamoli u većim gradovima. Time se formalno zatvara pitanje stanarskog prava, ali se ne rješava stvarni problem stanovanja.

Istodobno, gotovo niti jedan hrvatski građanin danas ne može ostvariti izravnu državnu "kompenzaciju" za

vlastito stambeno pitanje. Mladi, obitelji s djecom i podstanari upućeni su na tržište nekretnina i kreditne modele, uz ograničene subvencije koje ne pokrivaju ni približno realne troškove stanovanja.

Takav pristup otvara pitanje jednakosti pred zakonom: zašto se jednoj skupini nudi poseban model naknade, dok većina građana nema pristup ni približno usporedivim mjerama pomoći?

POLITIKA UMJESTO RJEŠENJA

Kritičari upozoravaju da se ovakvim zakonskim rješenjima ne zatvara ratno nasljeđe, nego ga se administrativno neutralizira. Umjesto jasne politike stanovanja, uvodi se jednokratna financijska kompenzacija koja omogućuje državi da se formalno oslobodi obveze, ali bez dugoročnog učinka za korisnike.

Ujedno se podsjeća da su tijekom i nakon rata najveću materijalnu korist ostvarivali politički i interesni krugovi, dok su obični građani – bez obzira na nacionalnost – ostajali bez trajnog rješenja svojih stambenih pitanja. U tom smislu, rasprava o naknadama ne može se voditi izvan šireg konteksta ratnih i poratnih politika, koje su često proizvodile profite za pojedince, a gubitke za društvo.

ADMINISTRATIVNI IZLAZ UMJESTO SOCIJALNE POLITIKE

Procjene upućuju na to da će se dio korisnika odlučiti za ponuđenu novčanu naknadu ne zato što je ona pravedna, nego zato što su iscrpljeni dugotrajnim postupcima i neizvjesnošću. Time se pitanje stanarskog prava zatvara na papiru, ali ne i u stvarnosti.

Dok jedni dobivaju poseban model kompenzacije, većina građana ostaje bez ozbiljne državne politike

stanovanja. Rezultat nije smanjenje društvenih napetosti, nego osjećaj dvostrukih kriterija i trajne nepravde u sustavu koji bi trebao osigurati jednaka prava za sve.

ŠTRBAC: "LJUDI SE DOVODE U
ZABLUDU, A PREVARANTI KORISTE
PRAVNU NEJASNOĆU"

Predsjednik udruge Veritas Savo Štrbac upozorava da se u javnosti namjerno ili nenamjerno šire netočne informacije o navodnom pravu na novčanu naknadu, iako takva odredba nije jasno propisana u samom zakonu.

„Nama se javljaju ljudi koji tvrde da su u medijima pročitali ili čuli da svi bivši nositelji stanarskog prava imaju pravo na novčanu naknadu, ali u tekstu zakona ne mogu pronaći članak koji to izričito propisuje“, navodi Štrbac.

Dodaje da su se zbog takvih informacija već pojavili razni posrednici i takozvane agencije koje nude pomoć uz naplatu punomoći i početnih troškova.

„Ljude se dovodi u zabludu, a prevaranti koriste pravnu nejasnoću i dugogodišnje nezadovoljstvo neriješenim stambenim pitanjem. Traže po 100 eura za 'pokretanje postupka', računajući da se radi o iznosu zbog kojeg ih većina neće tužiti, čak i ako shvate da su prevareni“, upozorava Štrbac.

Prema njegovim riječima, predloženi model financijske kompenzacije ne može se smatrati stvarnim rješenjem problema.

„Iznosi koji se spominju izgledaju prihvatljivo samo na papiru. Kada se usporede s tržišnim cijenama stanova u Hrvatskoj, jasno je da za taj novac nije moguće riješiti stambeno pitanje. Država se time formalno oslobađa obveze, ali problem ostaje“, zaključuje Štrbac.

Саво Штрбац

Стамбено (не)збрињавање Срба у Хрватској

Политика, 05. 02. 2026,

На крају прошле и почетку ове године избегле и прогнане Србе из Хрватске и бивше РСК, судећи по обраћању „Веритасу“, поред поновног увођења редовног војног рока, највише интересује и стамбено збрињавање бивших носилаца станарског права у Хрватској. Повод за то интересовање је Закон о изменама и допунама Закона о стамбеном збрињавању на потпомогнутим подручјима (јединице локалне и регионалне самоуправе које према индексу развијености заостају за националним просеком, у које спада и подручје бивше РСК), који је Хрватски сабор донео на седници 5. децембра 2025.

Сви који су нам се обраћали тврдили су да су прочитали, чули или видели на неком медију да сви бивши носиоци станарског права на подручју Хрватске по новом закону имају право на новчану накнаду за одузето им станарско право, али не могу у објављеном тексту закона пронаћи део који се односи на ту накнаду. Већина нам је говорила и да су добили позиве од неких хрватских и српских агенција и појединаца да им дају пуномоћја како би им остварили прописану накнаду, а за почетне трошкове око подношења захтева траже да им се уплати „само“ 100 евра.

Пошто је кроз претходних тридесетак година избеглиштва у вези с неким другим питањима било сличних нуђења услуга по принципу „мала цена помножена с великим бројем клијената – зарада велика“, а мала је вероватноћа да ће их клијенти тужити за тако мали износ. Преварени клијенти, и кад су упозоравани да је реч о преварантима, уплаћивали су затражене износе вођени логиком „100 евра и није много, па ако и не буде ништа, није велика штета, а много већу штету ће претрпети ако они који су платили ипак нешто добију“.

Као што сам у претходној колумни одговорио заинтересованима у вези с војним роком, што је имало одјека широм света, овим текстом одговарам свим заинтересованима у вези са стамбеним збрињавањем бивших носилаца станарског права.

Шта беше станарско право?

Станарско право је специфичан правни институт из периода социјализма у СФРЈ, који је омогућавао трајно коришћење станова у друштвеној својини уз ниске накнаде, а данас се трансформисало у закуп на неодређено време. Носиоци овог права задржавају могућност откупа стана по повољнијим условима, што су многи и искористили, осим Срба с подручја Хрватске и бивше РСК, којима је то право ускраћено. Кад је избио рат почетком деведесетих, Србе су протерали с подручја Хрватске под контролом хрватске власти, а затим им преко суда одузели станарско право, позивајући се на законску одредбу да се оно одузима свима који га не користе дуже од шест месеци, и додељивали га другима, најчешће хрватским „брани-

тељима“. У РСК није ни била омогућена приватизација, па је држава Хрватска, после „окупације“ РСК, станове у друштвеном власништву подржавила.

Треба рећи да корисници друштвених станова нису станове добијали бесплатно, већ да су део своје плате (око четири процента) „по сили закона“ издвајали за стамбену изградњу.

Под притиском међународне заједнице, Хрватска је 2004. донела веома рестриктиван Програм стамбеног збрињавања бивших носилаца станарског права (нису смели да имају ни стан ни кућу у власништву било где на свету, добијали су заменске, често безусловне станове, и морали су да се врате у Хрватску). Срби су на подручју Хрватске, према доступним подацима, полагали станарско право на око 50.000 стамбених јединица. Драгана Јецков, посланица СДСС-а, пре годину дана у Хрватском сабору изнела је податак да је до тада стамбено збринуто укупно 9.278 бивших носилаца станарског права (7.602 на подручју посебне државне заштите, а то је територија некадашње РСК, те 1.676 ван те територије), те да је држави преостало да осигура још 149 станова по захтевима за стамбено збрињавање који су одобрени (27 на потпомогнутим подручјима и 118 ван тог подручја).

На ову проблематику односи се члан 48.б уводно поменутог закона, који у ставу првом прописује: „Бившим носиоцима станарског права, на подручју и ван подручја примене овог Закона, којима правоснажним решењима утврђена права на стамбено збрињавање давањем у најам стана у државном власништву нису извршена, јер министарство не располаже одговарајућом стамбеном јединицом, може се уместо извршења тих решења понудити исплата неопорезивог новчаног износа.“

Дакле, нема никакве дилеме да право из овог члана могу да користе само они бивши носиоци станарског права којима је правоснажним решењем утврђено право на стамбено збрињавање давањем у најам стана у државном власништву, а која још нису реализована, што се односи само на оних 149 корисника о којима је говорила и Драгана Јецков.

Наиме, Хрватска је дужна да уз асистирање Агенције за промет некретнина (АПН) купује стамбене јединице и да их даје у најам бившим носиоцима станарског права. Пошто се надлежно министарство правда како због превисоких цена стамбених квадрата више не успева да прибави такве станове, у новом законском решењу се „досетило“ да бившим носиоцима станарског права понуди компензацију у новцу, па да они сами окушају срећу на тржишту некретнина у Хрватској.

А колика ја та компензација?

Одговор се налази у шестом ставу члана 48.б: „Износ за исплату утврђује се тако да се вредност еталон-

ске цене грађења по квадратном метру помножи с одговарајућом површином стана на коју би корисник имао право да се с њим склапа уговор о најму према броју чланова породице у време доношења решења из става 3. овог члана" (кад се доноси решење о праву на исплату).

А шта је и колика је еталонска цена грађења? Одговор на ово питање налази се у последњем објављеном Податку о еталонској цени грађења за Програм друштвено потицане станоградње од стране надлежног министарства из јула 2025, који износи 1.315 евра по квадратном метру корисне површине стана. Ова вредност обухвата трошкове грађевинских радова и ПДВ-а, али искључује земљиште, комуналну инфраструктуру и прикључке. За остале примене, па тако и за стамбено збрињавање бивших носилаца станарског права с правоснажним решењима за стамбено збрињавање, вредност износи 796,34 евра по квадратном метру корисне површине стана.

У седмом ставу члана 48.б предвиђен је изузетак: „Ако је право на стамбено збрињавање утврђено на подручју Града Загреба, Загребачке жупаније или јединице локалне самоуправе која граничи с обалом Јадранског мора, износ за исплату увећава се тако да се помножи с коефицијентом који износи 1,2."

Имајући у виду дугогодишње узалудно чекање на стамбено збрињавање бивших носилаца станарског права – да су пре више од 30 година остали без својих станова, да су пре десетак и више година добили решења да им припада право на заменске станове које никако да реализују, понуђено законско решење о компензацији у новцу на први поглед изгледа привлачно. Међутим, кад се предвиђени износи за компензацију ставе у корелацију с данашњим ценама

станова на хрватском тржишту, долази се до потпуно другачије слике.

Илустрације ради, за стан од 60 квадрата на потпомогнутом подручју, на пример у Бенковцу или Петрињи, корисник би требало да добије (60×796,34) 47.780,4 евра, док би за једнаку површину стана ван потпомогнутог подручја, на пример у Задру или Загребу, добио (47.780,40×1,2) 57.336,48 евра.

Ако се имају у виду цене квадрата станова у Хрватској у садашњим тржишним приликама, које вишеструко премашују законом предвиђене цене намењене за компензацију, оба износа су недовољна за куповину адекватне стамбене јединице. Није претерано рећи и да је понуђена свота за компензацију и срамотно мала. Оваквим законским решењем држава ће се отарасити бивших корисника станарског права, а да притом неће допринети решавању основног проблема.

Познаваоци прилика процењују да ће се већи број корисника ипак одлучити за новчану компензацију, јер им је досадило досадашње вишегодишње чекање са неизвесном временском реализацијом правоснажних решења за стамбено збрињавање. Корисници су старији људи и питање је да ли ће живи дочекати да им држава обезбеди стан, па се понашају по принципу „боље ишта, него ништа".

Од државе Хрватске Срби су навикли на разне дискриминаторне мере и прописе, па их ни овај закон није много изненадио. Овај текст наменио сам првенствено Србима из Хрватске који су имали станарско право у тој републици и који немају правоснажно решење за стамбено збрињавање, као упозорење да не наседају разним „агентима и агентурама" који им за ситне паре обећавају да ће исходovati поприличну новчану накнаду.

ТОМПСОНИЗАЦИЈА ХРВАТСКЕ

Муке хрватских политичара: нема гласова без усташе

Томпсону се толерише поздрав "За дом спремни"

Политика, штампано издање, 12.01.226, 12.01.2026, Председник Документационог центра Веритас Саво Штрбац оценио је данас да је политичка одлука то што је градоначелник Пореча дозволио одржавање концерта певача Марка Перковића Томпсона упркос петицији грађана, односно да су политичари у Истри сада проценили да би им забрана Марка Перковића Томпсона одузела доста гласова с обзиром на то да је он покорио велу Хрватску осим Истре.

"Он годинама није наступао у Истри, а ускоро ће наступати и у Ријечи где такође није наступао годинама. Градоначелник Пореча је рекао да забране нису добре и да

оне ништа добро не доносе, а ја тумачим да је то борба за гласове", изјавио је он за Танјуг.

Коментаришући то што је градоначелник Загреба Томислав Томашевић забранио Томпсонов концерт 28. децембра у загребачкој Арени, као и изјаву хрватског премијер Андреја Пленковића да му је нелогична и некористителна одлука градоначелника Загреба да одобри певачу Марку Перковићу Томпсону да концерт одржи у загребачкој Арени 27, али не и 28. децембра, Штрбац је рекао да је уговор за концерт 27. децембра закључен много пре Томпсоновог концерта на Хиподрому у Загребу који је одржан летос, када је Томашевић поручио

неће дозволити други концерт у арени уколико буде усташких поклича “за дом спремни” на концерту на Хи-подрому.

“Томашевић је одржао своје обећање, а Томпсон и његов тим су подигли кривичне пријаве против Томашевића да он на тај начин спречава остварење уставних права и да то није у стилу демократије за шта се залаже та лева опција. Свако из тога извлачи неку корист, то је све политика и борба за гласаче”, рекао је он.

Штрбац је напоменуо да је Томпсон тренутно најпопуларнији певач и најутицајнији човек с обзиром на то да је окупио пола милиона људи на свом концерту на Хи-подрому у јулу прошле године, у Сињу 150.000 људи где има само неколико хиљада људи.

На питање како је могуће да да Хрватска као чланица ЕУ нема јединствен правни оквир за забрану усташке симболике на јавним догађајима и зашто одлука о забрани поклича “За Дом спремни” није донета на нивоу целе државе, Штрбац је рекао да иако постоји закон који забрањује усташке симболике на јавним догађајима, пракса је другачија.

Како је навео, Томпсону се толерише поздрав “за дом спремни” јер је то увод у његову песму Бојна Чавоглаве коју пева од 1991. године, односно неки судови су у пракси ослобађали Томпсона рекавши да је он аутор тих стихова и да као аутор може да изводи своју песму без обзира на те стихове.

“На Томпсоновим концертима је највише било људи старости до 30 година, а 30 година је прошло од завршетка рата у Хрватској. Ти људи нису ни омирисали рат а ките се усташким обележјима. Нису деца крива, нису ни ти људи криви, деца се рађају табула раза, ми формирамо људе и децу. Ти људи су под страшном доктринацијом од предшколског узраста, понашају се како су их научили да су Срби највећи непријатељи и да од Срба долази свако зло”, објаснио је он.

Штрбац је поручио да је за развијање другачије младр популације која би била толерантнија према другачијима, посебно према Србима, неопходно је од малох ногу учити децу према толеранцији према другима и љубави.

Štrbac: Širenje ustaštva u Hrvatskoj, “tompsonizaciju” podržavaju političari na vlasti

RT Balkan, 22. 01. 2026, Deo opozicionih odbornika Rijeke, gde je sledeća Tompsonova stanica, traži da se zabrane ustaški simboli. Jedini grad koji i dalje odoleva dolasku Marka Perkovića Tompsona je Pula. Odbornici u Rijeci u Hrvatskoj traže vanrednu sednicu gradskog parlamenta na kojoj bi se odlučivalo o zabrani da se u gradskim prostorima koriste fašistički i ustaški simboli, poruke i slogani, uključujući “za dom spremni”. Zahtev je uputilo 13 opozicionih odbornika SDP-a, PGS-a, Liste za Rijeku, Možemo, IDS-a i nezavisne liste bivšeg gradonačelnika Marka Filipovića.

Povod za ovaj zahtev je najavljeni koncert Marka Perkovića Tompsona u Rijeci, kao i, kako navode odbornici, širenje istorijskog revizionizma na ulicama, od grafita do nalepnica sa fašističkim obeležjima povezanim sa ustaškim pokretom i nacističkim simbolima.

Predsednik dokumentacionog informacionog centra Savo Štrbac smatra

da je Istra do sada odolevala ovim koncertima, ali da je promenom vlasti došlo do “tompsonizacije” Istre.

“Ništa novo. Imali smo slučaj u Zagrebu krajem godine: jedan koncert je održan 27. a 28. mu je zabranjen. Radi se o sportskim dvoranama kojima raspolažu gradovi. Imali smo u Poreču potpisivanje peticije, gde je hiljadu ljudi potpisalo da se koncert ne održi, ali se on ipak održao. 6. februara je zakan koncert u Rijeci. Do zadnjih izbora Rijeku je držao SDP, izgubili su izbore i to je sada političko prepucavanje. Mislim da neće biti vanredne sednice niti odgađanja koncerta”, ističe Štrbac.

Dodaje da jedino Pula još odoleva, jer je i sam gradonačelnik Pule izjavio da dok je on gradonačelnik, Tompson u ovom gradu neće nastupati.

“Pula je odolevala svih ovih godina. Inače je Istra odolevala toj ustašizaciji, ali Tompson i njegov tim se upravo ponose time što su ‘načeli’ Istru, a evo i Rijeka je tu. Ono što su bile neosvojive tvrđave, ostalo im je samo to da Tompson pokori celu Hrvatsku i na-

pravi ‘tompsonizaciju’, kako su to nazvali pojedini hrvatski političari”, rekao je Štrbac.

Ističe da je “tompsonizacija” moderni naziv za ustašizaciju i reviziju istorije.

“Kada svi koji obožavaju Tompsona dolaze na njegove koncerte, većina njih uzvikuje ustaške pokliče, jer i sama njegova pesma počinje tim ustaškim pokličem. Ono što možda najviše treba da zabrine hrvatsko društvo jeste to što na te koncerte dolazi najviše mladih ljudi koji su rođeni po završetku rata, ljudi koji nisu ni omirisali barut”, istakao je Štrbac i podsetio da je premijer Andrej Plenković bio na koncertu Tompsona u Zagrebu i tako poslao jasnu poruku.

Dodaje da je hrvatsko društvo netolerantno prema Srbima pravoslavicima. Ističe da nakon Srba netolerancija vlada prema migrantima i drugim radnicima iz stranih zemalja. Dodao je i da treba podržati antifašiste.

Штрбац: Дочек уз Томпсона био борба за бираче

TVBL. SRNA, 04.02.2026.

Дочек хрватских рукометаша у Загребу, уз наступ проушташког пјевача Марка Перковића Томпсона био је борба за бираче на наредним парламентарним изборима, јер ко придобије католике и "бранитеље" тај постаје изборни побједник у Хрватској, каже директор Документационо-информационог центра "Веритас" Саво Штрбац.

Оно што се прије двије вечери догодило у Загребу, наводи Штрбац, била је политичка игра у којој су побједници и хрватски премијер Андреј Пленковић и градоначелник Загреба Томислав Томашевић који је и кандидат опозиционих СДП-а и странке Можемо, и то Пленковић зато што је дозволио Томпсону да наступи, а Томашевић јер је остао досљедан у забрани.

Штрбац истиче да Пленковић жели да остане на власти, те да је практичан и да "врло мудро ради" јер је ишао "на ноге" Томпсону, "да му се поклонити" дан прије концерта на хиподрому у Загребу у августу прошле године, а сад му је омогућио да наступи упркос забрани градских власти.

"То ради знајући да изборе добија онај ко придобије већину из двије највеће групације у Хрватској, а то су католици, којих је више од 90 одсто, при чему Католичка црква стоји иза Томпсона, као и 'бранитељи', којих је више од милион регистрованих", каже Штрбац.

Он сматра да Пленковић, тиме што је дозволио Томпсону да наступи на дочеку спортиста у Загребу, узима гласаче коалиционом партнеру, проушташком Домовинском покрету и мањим десничарским странкама.

"Да није Томпсон наступио на дочеку рукометаша у Загребу, они би на томе стварали имиџ, као и до сада, а сад им је Пленковић одузео ту шансу", каже Штрбац.

Он оцјењује да је Томпсон постигао компромис са хрватском Владом јер није пјевао оно што иначе пјева на свим концертима, а то су "Бојна Чавоглаве" и "Аница, книнска краљица", у којима се највише велича фашизам и нетрпељивост према Србима.

"А Томпсон је врло често правио разне компромисе. Присјетимо се само да га је /бивши премијер Хрватске Иво/ Санадер плаћао обилато, велики су то били износи, да не пјева за супротну страну – за оне десничаре који су му могли узети власт. Што ће рећи да је он и до сада био кориштен за манипулације, боље речено – он је спреман за паре да ради све", истакао је Штрбац.

Овај догађај, сматра Штрбац, показао је да је кулминирала поларизација у хрватском друштву и да је дошло до раслојавања на десне и лијеве, симпатизере усташтва и антифашисте, па је тако током недавног дочека у Загребу на оближњој згради развијен и транспарент "Уједињени против фашизма".

Иако Томпсон није пјевао "Бојну Чавоглаве", која почиње усташким поздравом "За дом спремни!", тај је поздрав био исписан на шаловима који су носили грађани, а у маси су се вијориле и усташке заставе са првим бијелим пољем.

"Срби су ту били колатерална штета, али нису били у првом плану", истиче Штрбац.

Дочек хрватских рукометаша организовала је Влада Хрватске, а одлука да она преузме организацију изазвала је реакцију градоначелника Загреба Томислава Томашевића који ју је окарактерисао као институционално насиље, удар на Град и покушај рушења демократски изабране власти.

Orešković o Thompsonovim koncertima:

'Dokad se SOA misli praviti slijepa? Pogledajte mu majicu'

ŽESTOKA REAKCIJA DALIJE OREŠKOVIĆ NAKON NASTUPA U RIJECI, PROZVALA INSTITUCIJE I UPOZORILA NA OPASNU NORMALIZACIJU

Jutarnji list, 08.02.2026,

Saborska zastupnica Dalija Orešković oglasila se na Facebooku nakon posljednja dva Thompsonova koncerta koji su se održali u petak i subotu u Rijeci. Thompson je, podsjećamo, s drugog koncerta poručio da "nije fašist ni nacist".

Prije nego što je zapjevao "Bojnu Čavoglave", koja počinje upravo fašističkim pozdravom ZDS, publika je skandiranjem tražila Thompsona da otpjeva pjesmu "Anica – kninska kraljica". "Vi mladi prepoznajete pjesme iz Domovinskog rata. Nemojte dopustiti da itko manipulira vama. Etiketa koju mi prišivaju nije točna. Nismo mi fašisti ni nacisti – to osuđujemo! Fašizam je napravio zla, ali i komunizam.

Ali ovaj narod je kršćanski narod koji zna praštati", rekao je Thompson, a prenosi Novi list.

Orešković je danas poručila kako je "sramotno za sve državne institucije i za svakog istinski domoljubnog građanina što se već mjesecima dopušta ovakvo gađenje i trovanje jedne nacije".

Njezinu objavu niže prenosimo u cijelosti:

Saborska zastupnica Dalija Orešković oglasila se na Facebooku nakon posljednja dva Thompsonova koncerta koji su se održali u petak i subotu u Rijeci. Thompson je, podsjećamo, s drugog koncerta poručio da "nije fašist ni nacist".

Prije nego što je zapjevao "Bojnu Čavoglave", koja počinje upravo fašističkim pozdravom ZDS, publika je skandiranjem tražila Thompsona da otpjeva pjesmu "Anica – kninska kraljica". "Vi mladi prepoznajete pjesme iz Domovinskog rata. Nemojte dopustiti da itko manipulira vama. Etiketa koju mi prišivaju nije točna. Nismo mi fašisti ni nacisti – to osuđujemo! Fašizam je napravio zla, ali i komunizam. Ali ovaj narod je kršćanski narod koji zna praštati", rekao je Thompson, a prenosi Novi list.

Orešković je danas poručila kako je "sramotno za sve državne institucije i za svakog istinski domoljubnog građanina što se već mjesecima dopušta ovakvo gađenje i trovanje jedne nacije".

Njezinu objavu niže prenosimo u cijelosti:

Pravda se Thompson da oni nisu fašisti, kao što im ni Zvonko Bušić nije terorist, već idol i idealist, a uostalom, i ustaše su za njih "dobri momci", domoljubi, borci za našu vjerski i nacionalno čistu Hrvatsku, za koju su se protiv partizana i antifašista borili pod starim hrvatskim pozdravom "Za dom spremni".

Sramotno je za sve državne institucije i za svakog istinski domoljubnog građanina što se već mjesecima dopušta ovakvo gađenje i trovanje jedne nacije.

Na djelu je otimanje povijesti, identiteta i kontinuiteta državnosti od strane onih koji se svrstavaju uz fašističke insinije.

Zato i ispiru mozak, osobito mladima, i nameću tezu da je Domovinski rat nulta točka, kao da ništa nije postojalo prije njega, baš zato da operu i rehabilitiraju značenje pokliča koji im je bitniji od nas, nas kao naroda, našeg sustava vrijednosti i naše države. Postojeće temelje državnosti oni žele poništiti i zamijeniti ih identitetom koji se veže uz NDH.

S porukom mladima "nemojte dopustiti da nam u temelje države uđe...", sve je rekao na što cilja.

"Bojna Čavoglave" nije simbol hrvatske države, već aktualne političke situacije i Plenkovićeve nemoći da Hrvatsku sačuva od onih koji traže smjenu jednog režima drugim, koji je njima prihvatljiviji, onakvim za kakvog su se borili oni u crnim uniformama i s poklicem "Za dom spremni".

Thompson sa zatvorskim brojem Zvonka Bušića na majici veliča čovjeka koji je za ostvarivanje svojih političkih ciljeva pribjegao kriminalnim i terorističkim metodama. A mi svi šutnjom pristajemo da se kontinuirano, uz medijsku najavu spektakla, upravo takav, nasilan, naoružan, ubojit i lažan model domoljublja predstavlja kao naše zajedništvo.

Na državnim je institucijama odgovornost i dužnost da Thompsonu pokažu da je u temeljima Ustava RH već sve zapisano i da ustaški poklič, na kojem on toliko inzistira, poništava ovu našu Republiku Hrvatsku u njezinim temeljima. Točno to je Thompsonovoj turneji "Bojne Čavoglave" prava svrha, napisala je Orešković.

УСТАШТВО ДОБИЈА НОВИ ЗАМАХ

О Томпсону сад ситну књигу пишу и настављају да промовишу

Политика, 10.07.2026.

Док су загребачке власти раније ограничавале његове наступе у објектима под својом управом, промоција књиге и музички наступ биће одржани у простору који је под надлежношћу државе и Загребачког универзитета

Промоција књиге „Феномен Томпсон“ у загребачком Студентском центру поново је отворила стару, али никада затворену расправу – колико је савремена Хрватска заиста раскинула са наслеђем усташке идеологије?

Марко Перковић Томпсон, чији су концерти годинама праћени усташком симболиком, поздравом „За дом spremni“ и порукама које бројне организације за људска права, историчари и антифашистичка удружења повезују са историјским ревизионизмом, овога пута не наступа у приватном клубу, већ у државној установи. Управо та чињеница изазвала је највећу пажњу јавности.

Град Загреб раније је онемогућио одржавање Томпсонових концерата у објектима којима управља, али овога пута организатори су пронашли решење у Студентском центру, који је под надлежношћу државе и Загребачког универзитета

та. Тако је, практично, институционални простор постао место нове промоције певача чији јавни наступи већ деценијама изазивају оштре поделе. Додатну буру изазива и књига Ивице Маријачића, у којој је Томпсон представљен као национални симбол, док се његови критичари приказују као део организоване кампање против њега. Таква реторика, сматрају критичари, не доприноси суочавању са прошлошћу, већ продубљује старе идеолошке поделе.

Посебно забрињава чињеница да се све ово дешава уз прећутну или отворену подршку хрватске политичке сцене. Док градоначелник Томислав Томашевић тврди да није имао законске механизме да спречи догађај, десни политички кругови овај случај представљају као победу над градском администрацијом.

За Србију и српски народ овакви догађаји имају посебну тежину. Усташка идеологија није само део историје, већ симбол једног од најтрагичнијих периода страдања Срба, Јевреја и Рома у Независној Држави Хрватској. Зато свако релативизовање или романтизовање тог наслеђа изазива оправдану забринутост далеко изван граница Хрватске.

ПОКУШАЈИ ОЖИВЉАВАЊА ХПЦ

“Pravoslavac” Penava

Portal Novosti, 07.01.2026

U organizaciji udruge Hrvatski pravoslavni centar, čiji je predsjednik zastupnik DP-a Predrag Mišić Peđa, a koja pristupnicu uvjetuje samo “ukoliko slavite osnutak Republike Hrvatske, obilježja HOS-a, žrtvu domovinskog rata, priznanje iste, poimanje agresora, prolivenu krv branitelja”, u Splitu je održan domjenak na kojem se veličalo osnivanje Hrvatske pravoslavne crkve

Svaki smo se filmskih božićnih čuda nagledali, ali postoje i ona u stvarnom životu poput onog splitskog – ondje je u ponedjeljak navečer, u povodu pravoslavnog Božića, održan domjenak u organizaciji udruge Hrvatski pravoslavni centar, čiji je predsjednik Predrag Mišić Peđa, saborski zastupnik notornog Domovinskog pokreta. Poker stranačkih grinčeva upotpunili su prisustvom predsjednik stranke Ivan Penava, ministar demografije i useljništva Ivan Šipić i zastupnik Stipo Mlinarić.

Spomenuta udruga inače zalaže se za osnivanje Hrvatske pravoslavne crkve koju su u vrijeme Drugog svjetskog rata formirali ustaše u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj. Pristup toj udruzi inače, moguć je samo “ukoliko slavite osnutak Republike Hrvatske, obilježja HOS-a, žrtvu domovinskog rata, priznanje iste, poimanje agresora, prolivenu krv branitelja (...)”.

Na pitanje novinara RTL televizije da li je politički razborito podržati osnivanje crkve koju je osnovao Ante Pavelić, Penava je odgovorio vrlo nesuvislo, izbjegavši izjašnjenje, pa evo njegovog toka svijesti.

“To vam je takvo pitanje, kad bih si dao mašti na volju rekao bih da ga je smislio netko u kumrovečkoj školi. Kad se pozivamo na povijesne prijepe pa nismo mi imali Domovinski rat netom prije, je li netko danas otišao u SNV (Srpsko narodno vijeće) ili SPC (Srpsku pravoslavnu crkvu) pitati za njihovu ulogu u Domovinskom ratu i je li ih itko pitao jel to razborito da vi radite skupove. Nije niti treba”, ispalio je potpredsjednik Sabora.

“Radi li to po vama podjele u društvu?”. pitao je iznova novinar.

“Radi li izložba o Medakoviću, radi li manifestacija pod nazivom ‘Srpkinja’ u Vukovaru”, praturiječio je Penava i ponovno sve zaogrnuo velom hajke navodno iz kumrovečke škole koja “lupka Hrvate, u ovom slučaju Hrvate koji su pravoslavci...”

Novosti su već pisale da je Ministarstvo pravosuđa i uprave u travnju 2023. odbilo registraciju neprofitne organizacije Hrvatske pravoslavne crkve kao vjerske zajednice u Hrvatskoj. Zadnji koji je to pokušao bio je samozvani arhiepiskop, bugarski državljani Aleksandar Radoev Ivanov.

Inače, čelnicima DP-a zasmetao je i tradicionalni božićni domjenak SNV-a, posebno tamošnje upozorenje na crnilo i ustašovanje kojemu je lani bilo izloženo društvo, što nisu negirali ni uzvanici iz HDZ-a, njihovih političkih partnera, koji su prisustvovali SNV-ovom domjenku.

И ОВОГОДИШЊЕ обележавање православног Божића у Хрватској је, и попут прошлог, у режији Домовинског покрета и удружења грађана Хрватског православног центра из Вуковара, поново искоришћено за оживљавање теме тзв. Хрватске православне цркве, пројекта који је настао у време усташке НДХ и њеног поглавника Анте Павелића, са циљем покатоличавања и националног преобликовања Срба.

УСТАШКА “ЦРКВА” ОПЕТ ВРЕБА СРБЕ И ЊИХОВЕ ХРАМОВЕ:

Шта се крије иза идеје оживљавања ХПЦ из епохе Павелићеве НДХ

Вечерње новости, 09. 01. 2026,

И ОВОГОДИШЊЕ обележавање православног Божића у Хрватској је, и попут прошлог, у режији Домовинског покрета и удружења грађана Хрватског православног центра из Вуковара, поново искоришћено за оживљавање теме тзв. Хрватске православне цркве, пројекта који је настао у време усташке НДХ и њеног поглавника Анте Павелића, са циљем покатоличавања и националног преобликовања Срба.

Шта се крије иза идеје оживљавања ХПЦ из епохе Павелићеве НДХ, 10.1.2026. Фото: В. новости, снимак

За разлику од кафанских “домјенака” које су ДП и ХПЦ организовали ранијих година, последњи у Сплиту је само наоко био углађенији, али су поруке упућене

Србима остале исте – да нису засебан народ већ материјал за асимилацију, било кроз превођење у католичанство, било кроз пребацивање у псеудоправославну организацију одвојену од СПЦ.

Све то је наставак Павелићеве идеје да “гркоисточњаче” (како су називани Срби у НДХ, где је помињање српског имена било забрањено), “не треба силити да се покатоличе, јер је много важније да се они изјасне као Хрвати” те је с тим циљем у јуну 1942. године основана непризната Хрватска православна црква као машинерија за промену идентитета и асимилацију Срба, што је једна од ставки из дефиниције геноцида.

Темељни мотив данашњих иницијатива о повампирењу Павелићеве ХПЦ, како упозоравају наши саговорници, јесте контролисање преосталих Срба и

преузимање имовине СПЦ у Хрватској – од градских објеката у центру Загреба, до манастира и цркава широм земље – што представља огроман економски и симболички капитал. Управо чињеница да се овакви покушаји годинама понављају, и то управо у празничним данима, показује да се не ради о маргиналној или случајној иницијативи, већ о дугорочном плану који има озбиљне последице по опстанак српске заједнице и очување њеног верског и националног идентитета.

Посланик Домовинског покрета Предраг Мишић, оснивач удружења Хрватски православни центар, у Сплиту је на Бадње вече организовао прославу уочи православног Божића на ком је вођство Домовинског покрета критиковало СПЦ и Српско народно вијеће. Председник ДП Иван Пенава је новинарима рекао да тај покрет подржава оснивање Хрватске православне цркве.

- Подржавамо ли грађане Хрватске који се осећају као Хрвати и православци, одговор је да. Бранимо њихово уставом гарантовано право на верске слободе и то им нико не може забранити. Стојимо иза тих идеја, а нисмо ми ти који ћемо ту иницијативу покренути.

Не бих хтео да шаљем поруке било које врсте, али позивам СПЦ и Српско народно вијеће да прво почисте у свом дворишту. Српска национална мањина ужива највећа права и посебну заштиту, највишу међу мањинама у ЕУ – казао је Пенава. Министар демографије Иван Шипић из ДП истакао је да Хрвате и Србе у Хрватској повезује “иста вера са две гране, католичанство и православље”, те је нагласио да је демографија кључни проблем Хрватске.

- Без хришћанских вредности нема деце. Неће новац рађати децу, него вредности – поручио је Шипић.

Говорећи о порукама подршке основању тзв. ХПЦ које су из редова ДП стигле из Сплита уочи православног Божића, председник Самосталне демократске српске странке Милорад Пуповац каже да “вук мења длаку, али ћуд никад”.

- То није само популизам, него политика те странке. Уласком Домовинског покрета у владајућу коалицију, њихове поруке се више не могу тумачити искључиво као страначке. То узнемирава Србе у Хрватској, православне вернике, а требало би да узнемири и добар део хрватске јавности. То што чини ДП је заговарање Павелићеве Хрватске православне цркве, што је противно Уставу Хрватске, међународним конвенцијама и било ком цивилизованом демократском свету.

Пуповац је, коментаришући тврдње да су екстремистички захтеви легитимизовани кроз политичке коалиције, оценио да се један део догађаја може гледати кроз ту призму али додаје да је то постојало и раније.

Саво Штрбац, председник Документационо-информационог центра “Веритас”, годинама упозорава на процесе обнове ХПЦ и сматра да им се није придавала довољна пажња, пре свега од СПЦ. Како Штрбац истиче за “Новости”, ХПЦ је у последњих 15 година заживела у више облика и форми, а данас у Хрватској постоје три активне групе које се међусобно надмећу око тога која ће бити легитимна наследница Павелићеве ХПЦ из времена НДХ.

Он подсећа да једну од три активне групе предводи Бугарин Александар Иванов, који се представља као архиепископ ХПЦ и чија организација од 2017. године више пута покушавала да се региструје као верска заједница. Он указује и на другу групу у Сплиту коју предводи Предраг Мишић, као “Пенавин продукт”, настао у борби за придобијање преосталих Срба у Хрватској, као и на трећу струју, коју је покренуо покојни усташки активиста Иво Матановић из Задра.

Као кључни мотив свих ових група, Штрбац види настојање да се преостали Срби у Хрватској одвоје од СПЦ и Београда, као и интерес за имовину СПЦ.

- Сви они на крају хоће да се дочепају оно мало Срба што је остало, да их одвоје од Београда и СПЦ и да се дочепају имовине СПЦ по Хрватској, објеката у центру Загреба који доносе велике приходе, манастира и цркава широм земље. То је огромно богатство – истиче он.

Историчар Александар Раковић каже за “Новости” да идеја обнове ХПЦ није новијег датума, већ да је реч о процесу који траје деценијама, још од почетка рата у Југославији, па и пре тога. Према његовим речима, те намере су долазиле пре свега из Хрватске странке права, смењивале су се фазе појачавања и утихњавања, али никада нису у потпуности нестале.

Раковић наводи да је својевремено Иво Јосиповић упутио писмо епископу Фотију, који је у то време био епископ далматински, у коме је изричито наведено да обнова ХПЦ не долази у обзир и да ће се Хрватска држати чињенице да је СПЦ једина историјска православна црква на простору данашње Републике Хрватске. Ипак, Раковић наглашава да су те намере старе и да нису напуштене, те да постоји континуитет у настојању да се Срби у Хрватској асимилију.

- Они нису одустали од тога да све Србе који су остали тамо покатоличе или да их преведу у ту ХПЦ. У сваком случају, Срби се у Хрватској не виде као засебан народ, као што нису виђени ни у претходна два века, већ као маса коју треба превести у Хрвате – наглашава Раковић. – Сигуран сам да званични Загреб сад неће активно учествовати у том процесу, јер има других унутрашњих проблема. Али, овим усташама који заговарају ту идеју, то ће бити стална тема.

НОВА ИЗДАЊА

Đurđica Dragaš Vukovljak: „Jer mi smo ista krv“

Zbirka poezije „Jer... mi smo ista krv!“ predstavlja književni prvenac Đurđice Dragaš Vukovljak, novinarke i urednice Radio Beograda. Nastajala je godinama, iz ličnog iskustva gubitka zavičaja, porodičnog sećanja i potrebe da se od zaborava sačuvaju stradanja srpskog naroda u Lici, tokom Drugog svetskog rata i ratova devedesetih.

U središtu zbirke nalaze se motivi rodne Like, Divosela, Jadovna i drugih mesta stradanja. Autorka pesmama odaje poštu precima i nevinim žrtvama, ali istovremeno govori o zavičaju kojem se, uprkos progonstvu i bolnim uspomena, neprestano vraća. Njeni stihovi nisu istorijska rekonstrukcija, već lično svedočanstvo u kojem se porodično pamćenje, izbegličko iskustvo i ljubav prema rodnom kraju stapaju u jedinstvenu pesničku celinu.

Kako sama ističe, svaka poseta Lici i mestima stradanja bila je novi podsticaj za pisanje. Zato ova zbirka nije samo pesnička knjiga, već i izraz nastojanja da se kroz književnost sačuva sećanje na ljude, mesta i sudbine koje ne smeju biti zaboravljeni. Sav prihod od prodaje knjige autorka je namenila održavanju pravoslavnog groblja u Divoselu, gde poživaju njeni preci, čime je simbolično povezala poeziju sa brigom o nasleđu i kulturi sećanja.

Darko Tuševljaković: „Karota“ – roman

Roman „Karota“ Darka Tuševljakovića, dobitnik 72. NIN-ove nagrade za roman godine, bavi se traumom raseljavanja, ličnim i porodičnim sećanjem i potragom za sopstvenim identitetom. Glavni junak, koji je kao dečak napustio Zadar tokom ratova devedesetih, godinama kasnije pokušava da rekonstruiše događaje iz prošlosti i razume sopstvena sećanja, koja se prepliću sa porodičnim pričama, mitom i istorijom.

Tuševljaković gradi slojevitú priču u kojoj se lična trauma pretvara u univerzalnu priču o gubitku doma, pamćenju i potrazi za istinom. Žiri NIN-ove nagrade istakao je da roman na originalan način spaja misteriju, istorijske dileme i psihološku analizu, stvarajući delo koje istovremeno govori o sudbini pojedinca i kolektiva.

Iako nije dokumentarni roman o ratu, „Karota“ snažno tematizuje posledice ratnih zbivanja na ljude koji su ostali bez zavičaja, zbog čega predstavlja značajan književni doprinos savremenom promišljanju iskustva izbegništva i kulture sećanja.

Ратко Дмитровић: „Куцај, звоно, не ради“

Ратко Дмитровић (1958) је српски новинар, публициста и књижевник. Деценијама се бави темама савремене историје српског народа, положајем Срба у Хрватској и ратним збивањима на простору бивше Југославије. Био је главни и одговорни уредник више дневних листова и недјељника, а објавио је више публицистичких и књижевних дјела у којима се ослања на историјске изворе, архивску грађу и свједочења савременика.

Роман „Куцај, звоно, не ради“ представља његово најновије књижевно остварење. Заснован на стварним догађајима и историјским чињеницама, роман прати судбине Срба са простора Лике и Баније у вријеме Другог свјетског рата. Кроз снажне и аутентичне ликове аутор приказује страхоте усташког терора, страдање цивилног становништва и трагичне људске судбине, истовремено указујући на снагу породичних и духовних веза које опстају у најтежим временима.

Бојан Димитријевић, Милан Гулић: „Српска војска Крајине 1992-1995.“

Књига је плод њиховог вишегодишњег заједничког рада на архивској и другој историјској грађи и даје пресек настанка и активности оружаних формација Републике Српске Крајине у периоду 1991-1995. године.

Ради се о јединицама ЈНА које су се бориле на њеној територији, преко Територијалне одбране и Посебних јединица милиције, до Српске војске Крајине.

Реч је о тренутно најкомплетнијој студији борбених јединица Крајине и њених искушења у времену њиховог трајања.

Валентина Лака: „Синцирац Душа“

„Синцирац душа“ је збирка од више од седамдесет кратких прича ауторке Валентине Лаке, рођене у Ћеврској у Буковици, која данас живи у Канади. Књига представља својеврстан књижевни споменик детињству, завичају и људима буковичког краја. Кроз топле, лирски интониране приче ауторка оживљава успомене на детињство, породицу, сеоски живот и обичаје, али и на избеглиштво и живот далеко од завичаја. Посебну вредност књиге чини очување аутентичног говора Буковице. Лака свесно користи завичајни дијалекат и бројне архаичне изразе, настојећи да сачува језичко и културно наслеђе свога краја од заборавља. Због тога „Синцирац душа“ није само збирка успомена, већ и драгоцено сведочанство о језику, обичајима и духовности српског народа у северној Далмацији. Књига је посвећена доброты обичних људи, снази породичних веза и трајној повезаности човека са завичајем, због чега има и књижевну и документарну вредност, нарочито у очувању културе сећања на живот Срба у Буковици.

РТС: „Култура Срба у Хрватској“ – документарни серијал

Документарни серијал „Култура Срба у Хрватској“, у продукцији Културно-уметничког програма Радио-телевизије Србије, кроз 16 епизода представља богато културно, духовно и историјско наслеђе Срба на простору данашње Хрватске. Полазећи од аутентичних прича и личних сведочанстава, серијал осветљава допринос српске заједнице културном развоју Далмације, Лике, Баније, Кордуна, Славоније, Загреба, Истре и других крајева.

Аутори серијала – Наташа Дракулић, Борис Миљковић, Никита Миливојевић, Ђорђе Матић и Владимир Табашевић – кроз разговоре са историчарима, књижевницима, уметницима, свештенством и другим саговорницима представљају знамените личности, културне институције, православне светиње и места од посебног значаја за српску заједницу у Хрватској.

Спајајући документарно истраживање, историјске чињенице и лична сећања, серијал сведочи о богатству културног наслеђа Срба у Хрватској и његовом значају као неодвојивог дела укупне културне баштине овог простора.

РТС: „Тврђава“ – драмска играна серија

„Тврђава“ је драмска телевизијска серија Радио-телевизије Србије, у продукцији РТС-а и продукцијске куће „Режим“, чија је радња смештена у Книн и Книнску крајину у периоду од 1990. до 1995. године. Кроз судбину младог заљубљеног пара – Луке Баше, Србина, и Дарије Тољ, Хрватице – као и њихових породица и пријатеља, серија приказује постепени распад дотадашњег заједничког живота, растуће међунационалне поделе и трагичне последице рата. У средишту приче су обични људи који настоје да сачувају породицу, љубав и достојанство у времену великих историјских искушења.

„Тврђава“ је једна од првих домаћих телевизијских серија која у играној форми тематизује живот Срба у Книнској крајини уочи и током рата, приказујући историјске догађаје кроз личне и породичне судбине, а не кроз политичку перспективу.

Креатор серије је Мирко Стојковић, сценарио потписују Мирко Стојковић и Горан Старчевић, док је режију поверену Саши Хајдуковићу, редитељу познатом по „Бањалучкој трилогији“. Главне улоге тумаче Огњен Мићовић и Дарија Вучко, а у серији наступа и бројна глумачка екипа из Србије, Републике Српске и региона, међу којима су Љубомир Бандовић, Никола Пејаковић, Јово Максић, Небојша Дугалић, Миодраг Радоњић, Славиша Ђуровић, Слађана Зрнић и други.

Серија је премијерно емитована 14. новембра 2025. године на Првом програму Радио-телевизије Србије. Захваљујући теми којом се бави, историјском оквиру и наглашеној људској димензији приче, привукла је значајну пажњу јавности и представља важан допринос култури сећања на страдање и егзодус Срба из Крајине.

„Braća po oružju” – dokumentarni film HRT

Dokumentarni film „Braća po oružju” prati sudbine nekolicine hrvatskih branitelja srpske nacionalnosti koji su tokom rata odlučili da stanu u odbranu Hrvatske. Njihove lične priče svedoče o složenim životnim izborima, ratnim stradanjima i posledicama koje su osećali i nakon završetka sukoba.

Među glavnim sagovornicima je Rankan Čučković, hrvatski ratni vojni invalid, teško ranjen tokom operacije „Oluja”. Njegova rečenica: „Da sam u Sloveniji, branio bih Sloveniju, da sam u Kini, branio bih Kinu. Ja sam ostao u Hrvatskoj i branim svoju Hrvatsku” predstavlja jednu od centralnih poruka filma.

Film donosi i svedočenje Željka Baltića, nekadašnjeg podoficira JNA iz Šibenika, koji je u tajnoj akciji Hrvatskoj vojsci predao artiljerijsku bateriju, što je, prema navodima autora, imalo značajan doprinos odbrani Šibenika.

Među protagonistima je i Damir Ralić, profesor lingvistike iz Zagreba, koji govori o ratnom iskustvu i životu sa hroničnim posttraumatskim

stresnim poremećajem (PTSP), kao trajnom posledicom rata.

Autori podsećaju i na sudbinu Gorana Delića, dvadesetogodišnjeg Srbina iz zagrebačkih Gajnica, koji je koristio ime Harlan fon Basinger. Kao pripadnik „Tigrova” branio je Vukovar, a njegovi posmrtni ostaci do danas nisu pronađeni.

Posebno je potresna i priča o Vidu Ivaniću, pripadniku HOS-a, koji je u Vukovar otišao sa prijateljima Ilijom Ačkarom i Ohranom Merićem. Posle zarobljavanja i logora, kući se vratio samo Ilija Ačkar, dok su Ivanić i Merić stradali.

Film su režirali Goran Maršalek i scenaristkinja Tanja Belobrajdić, dok je producent Dražen Hrženjak. Autori ističu da im je cilj bio da zabeleže do sada nedovoljno poznate priče o hrvatskim braniteljima srpske nacionalnosti i ukažu na složenost ratnih sudbina koje su dugo ostajale izvan šire javnosti.

SNV: Politika brisanja: Operacija Džep 93 i njene posledice

Bilten Politika brisanja: Operacija Džep 93 i njene posledice bavi se analizom počinjenih ratnih zločina i kršenja ljudskih prava tijekom vojno-redarstvene operacije Hrvatske vojske Džep 93, koja je provedena između 9. i 17. rujna 1993. godine. Iz te perspektive pokušalo se precizno opisati područje na kojemu je akcija provedena i prikazati vremenski raspored događanja na terenu po danima. Analizirali su se svi segmenti zapovjedne odgovornosti koji su funkcionirali na nekoliko paralelnih razina, a unutar kojih se nastojala utvrditi odgovornost za počinjenje zločina.

Ovo istraživanje postavlja i interpretacijski okvir počinjenja zločina, među koje spadaju ubojstva, mučenja civila i ratnih zarobljenika, uništavanje imovine, pljačka i pokušaj prikrivanja zločina, kao sastavni dijelovi etničkog čišćenja. Istraživanje se bavi i razradom ciljeva i povoda za pokretanje akcije, a prikazuje i ulogu te vojne i

političke planove rukovodstva u Hrvatskoj.

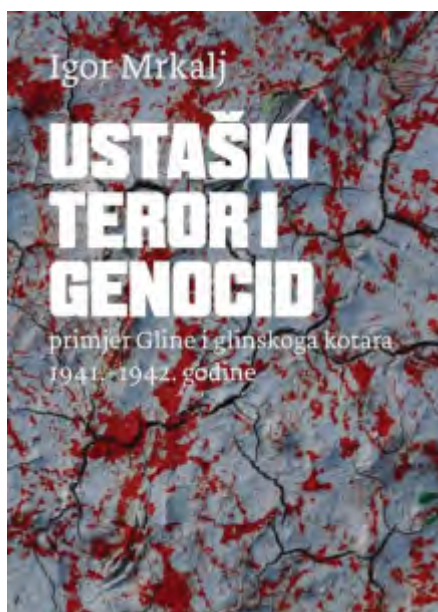
Politika brisanja: Operacija Džep 93 i njene posledice prezentira društvene i političke posledice akcije Džep 93, a u tom smislu pokazuje njezinu prisutnost u javnom prostoru, daje analizu u Hrvatskoj provedenih suđenja za ratne zločine koji su počinjeni u akciji i načina na koji su žrtve pokušale dodatnim mehanizmima ostvariti pravdu i reparacije. Na kraju, ovaj bilten donosi prikaz aktualnih politika sjećanja i prisutnosti počinitelja ratnih zločina u javnom prostoru te analizu suvremenih izazova, među kojima su i odredbe Zakona o pravnim posledicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji, koje predstavljaju sadašnje i buduće izazove u procesu suočavanja s prošlošću.

Владимир Умељић: „Србоцид хрватске државе 1941–1945“

Књига „Србоцид хрватске државе 1941–1945“ др Владимира Умељића представља зборник студија и огледа посвећених страдању српског народа у Независној Држави Хрватској. Ослањајући се на архивску грађу, домаћу и инострану историографију, као и сведочанства преживелих, аутор разматра узроке, ток и последице усташке политике према Србима, али и савремене покушаје ревизије и негирања тих злочина. Посебну пажњу посвећује улози појединих историјских личности, одговорности институција и значају прецизног именовања злочина, уводећи термин „србоцид“ као одредницу за систематско истребљење Срба у НДХ. Књига је намењена читаоцима који желе да се упознају са ауторовим интерпретацијама и аргументима у расправи о једној од најтрагичнијих тема српске историје XX века.

Игор Мркаљ: „Усташки терор и геноцид – пример Глине и глинског котара 1941–1942. године“

Монографија историчара Игора Мркаља представља једно од најобимнијих и најтемељнијих истраживања усташког терора и геноцида над Србима на подручју Глине и глинског котара током 1941. и 1942. године. На више од 700 страница аутор, ослањајући се на обимну архивску грађу, сведочанства, домаће и стране изворе, као и до сада недовољно коришћену документацију, реконструише ток злочина, њихове починиоце, жртве и историјски контекст.

Посебна вредност књиге лежи у спајању микроисторијског приступа – кроз судбине појединаца и породица – са широм анализом политике Независне Државе Хрватске према српском становништву.

Историчари су ову монографију оценили као једно од најзначајнијих дела савремене постјугословенске историографије о злочинима у НДХ. Захваљујући научној утемељености, критичкој анализи извора и методолошкој доследности, књига представља важан допринос истраживању страдања Срба на Банији и значајно полазиште за супротстављање историјском ревизионизму и негирању усташких злочина.

Slikarka i glumica iz Bijeljine Mirna Jovanović objavila je svoju drugu neverbalnu slikovnicu „Dena – kolona tuge, put ljubavi“, nastalu povodom obilježavanja tri decenije od hrvatske vojne operacije „Oluja“. Autorka ističe da je knjiga njen skroman umjetnički doprinos njezgovanju kulture sjećanja na stradanje srpskog naroda iz Republike Srpske Krajine, ali i priča o bezuslovnoj odanosti, ljubavi i nadi. Inspiraciju je pronašla u novinskom članku o Deninom nevjerovatnom putovanju, a dodatno ju je potreslo svjedočenje književnice Jelene Kalajdžije, koja je kao djevojčica pratila ovu priču. Kako je ispričala Mirni Jovanović, ona i njen brat vjerovali su da Denin povratak porodici znači i kraj rata i povratak kući, dok je njihova majka, svjesna stvarnosti, plakala. Za razliku od klasičnih slikovnica, „Dena – kolona tuge, put ljubavi“ priču pripovijeda isključivo ilustracijama.

Филм „Ратни хирург“

Доктор Миодраг Лазић, примаријус, хирург и књижевник, велики хуманиста и посвећен доктор, др Лазић је својим радом и храброшћу током ратних година постао симбол наде и опстанка за многе.

Др Миодраг Лазић рођен је 31. маја 1955. године у Београду. Као ратни хирург и добровољац, водио је Српску ратну болницу у Сарајеву, због чега је добио орден “Светог Саве”, медаљу “Милан Тепић” за храброст, орден “Крст Милосрђа” и Орден Карађорђеове звезде првог степена. Преминуо је од последица

изазваних вирусом корона, 14. априла 2020. године, а Ургентни центар у Нишу на чијем је био челу у то време, поносно носи његово име.

Овим филмом обележавамо 70 година од рођења, као и пет година од његове преране смрти. Документарац је инспирисан књигом „Дневник ратног хирурга“ која пружа снажан увид у страхоте рата и борбу за живот на првој линији фронта. Филм даје снажну причу о храбрости, хуманости и одважној посвећености животима људи у најтежим околностима.

Овај пројекат превазилази границе наше земље, не само кроз кадрове снимљене у Републици Српској, већ и зато што преноси универзалне вредности солидарности, жртвовања и наде. Доктора Лазе се сећају као људске громаде и неког коме су бројне породице захвалне јер им је спасио најмилије. Емотивне приче ће донекле вратити вољеног доктора у “живот”.

Igor Čoko: „Mojom stranom ulice“

Knjiga „Mojom stranom ulice“ Igora Čoka predstavlja snažno autobiografsko svjedočanstvo o odrastanju u Kninu tokom raspada Jugoslavije i ratnih devedesetih. Ispričana iz perspektive tinejdžera zaljubljenog u pank i rokenrol, ova knjiga spaja ličnu priču o gubitku doma, izbjeglištvu i potrazi za identitetom sa autentičnim prikazom vremena u kojem su rat i nacionalizam prekinuli jedno bezbrižno djetinjstvo. Autor izbjegava patetiku i jednostrane podjele, pišući iskreno, duhovito i samokritično, zbog čega roman djeluje uvjerljivo i emotivno. Kao dokument jedne generacije, „Mojom stranom ulice“ nije samo priča o ratu, već i o snazi muzike, prijateljstva i lične slobode da se sačuva ljudskost uprkos istorijskim lomovima.

SNV: „Historijski revizionizam, govor mržnje i nasilje nad Srbima“ (Bulletin #29)

SNV Bulletin #29 / Historijski revizionizam, govor mržnje, diskriminacija i nasilje prema Srbima u 2025.

Bilten Historijski revizionizam, govor mržnje i nasilje nad Srbima godišnja je publikacija koju Srpsko Narodno Vijeće objavljuje od 2013. godine. Svrha publikacije praćenje je i analiza nasilnih djela usmjerenih protiv osoba, institucija i imovine srpske zajednice u Republici Hrvatskoj, praćenje govora mržnje usmjerenog protiv Srba u javnim medijima i praćenje negacionističkog revizionizma u javnom i akademskom prostoru u prethodnoj godini. Bilten dokumentira navedene događaje, prati trendove njihove učestalosti, identificira ključne aktere govora mržnje i etnički motiviranog nasilja te analizira društveni i politički kontekst koji ih uzrokuje. Samim time, on nije isključivo statistički prikaz tih pojava, već služi i kao socijalno-analitički alat koji nudi manjinski pogled na društveno-političku scenu Hrvatske. Primarna svrha takvog pogleda informiranje je domaće i međunarodne javnosti o položaju srpske zajednice u Hrvatskoj i senzibiliziranje o učestalim iskustvima nasilja i diskriminacije kojima je ta zajednica izložena.

Rade Dragojević: „Sve po spisku”

Knjiga Rade Dragojevića pod punim nazivom „Sve po spisku – etnički motivirani otkazi u hrvatskom novinarstvu devedesetih” objavljena je u julu 2026. godine u izdanju Srpskog narodnog vijeća (SNV).

Ova istraživačka studija donosi dubinski uvid u procese političkih i nacionalnih čistki unutar medijskih kuća nakon dolaska HDZ-a na vlast krajem 20. vijeka.

Autor detaljno analizira mehanizme kreiranja „crnih lista” novinara koji su proglašeni nepodobnima na osnovu svoje etničke pripadnosti ili kritičkog stava prema tadašnjoj vladajućoj politici.

Упркос песимистичким искуствима кроз која је прошао током више од тридесет година пружања помоћи Крајишницима, исти-ни, праву и правди, у делима Саве Штрпца читалац ће срести ликове пуне животне снаге, оптимизма и духа. Они су такви зато што је аутор и сам такав, иначе не би било ни њих ни њега.

Ми Крајишници, који га дуго знамо и пратимо његову борбу, дугујемо му захвалност за све сачуване јунаке који ће се препознати и под другим именима како би сведочили о мучном и херојском путу којим смо, не својим избором, морали проћи.

Ова књига Саве Штрпца је тродијелна. Најприје обухваћа причу засновану на истинитим догађајима везаним за ратну и поратну Крајину, потом двадесетак текстова објављених у дневном листу „Политика” током протеклих годину дана у којима представља низ тема важних за Крајишнике и један интервју.

ДИЦ „Веритас”: Правна подршка избеглицама/прогнаницима у процесима интеграције и реинтеграције (2025)

Овај програм је у функцији решавања основних предуслова за опстанак оних Срба који тренутно живе у Хрватској и оних из дијаспоре који би се желели вратити или решити неко од својих одузетих или ускраћених права, као и оних који су одлучили да остану трајно живети у Србији да се лакше интегришу.

Срби из Хрватске су међу највећим губитницима у рату 1991-1995: остали су без државе и завичаја, без имовине и многих природних и стечених права; животе је изгубило преко седам о по хиљада лица; више од 450.000 их је и даље у избеглиштву или у расејању по целом свету. Тихи егзодус Срба из Хрватске траје и даље о чему говоре и резултати пописа становништва у Хрватској из 2021. године, по којем се тек 123.892 становника изјаснило да су по националности Срби, што у укупној националној структури чини 3,2 процента становника у РХ.

Потенцијални корисници овог пројекта су све избеглице из РХ и бивше РСК, без обзира где данас живе и у ком статусу се тренутно налазе, који до сада нису решили неки од проблема којима се бави овај програм.

Калина, удружење грађана: „Малољетња лица са подручја Хрватске и бивше РСК страдала у рату 1991–1995“

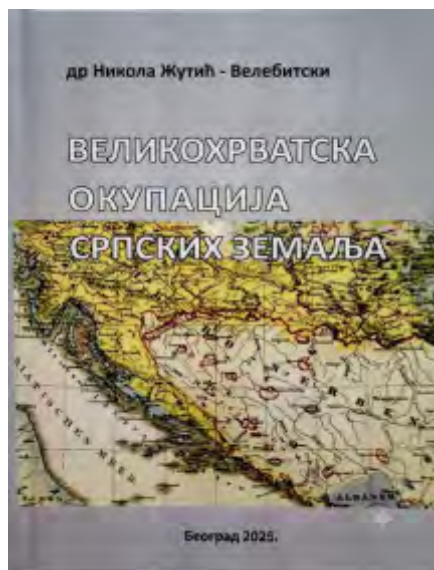
Пројекат је реализован уз подршку Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије.

Циљ пројекта је систематска обрада и попис имена све малољетне дјеце која су изгубила живот или страдала на територији Хрватске и бивше Републике Српске Крајине током ратних сукоба деведесетих година.

Публикација је настала на основу архивске документације коју је уступио ДИЦ „Веритас“, који је уједно и један од оснивача Удружења грађана „Калина“.

Овај рад настоји објединити податке из званичног Веритасовог пописа „Српске жртве рата и пораћа на подручју Хрватске и бивше РСК 1990–1998“ како би се сачувало сјећање на најмлађе жртве.

Др Никола Жутић: Великохрватска окупација Српских земаља – римокатоличењем, културоцидом, геноцидом (покољем)“

Књига „Великохрватска окупација Српских земаља – римокатоличењем, културоцидом, геноцидом (покољем)“ је јубиларно 50. ауторско дјело историчара др Николе Жутића. Објављена крајем 2025. године, ова књига представља рекапитулацију његовог тродеценијског научно-истраживачког рада у области историје српско-хрватских односа и улоге Римокатоличке цркве на Балкану.

Аутор детаљно истражује историјске процесе асимилације српског становништва кроз вијекове.

Фокус је стављен на три стуба нестанка Срба са одређених простора: римокатоличење (вјерска конверзија), културоцид (брисање културног наслеђа) и геноцид/покољ.

Према ријечима самог аутора, посебну и главну вриједност књиге чине детаљне географске карте које прате историјско кретање и демографске промјене.

Дјело се наслања на његова ранија истраживања илирске националне идеје, ватиканске политике и идентитета Срба римокатолика.

Zbornik radova: „Republika Srpska Krajina 30 godina po nestanku“ (latinična verzija)

U Beogradu je 4. jula 2025, u organizaciji DIC „Veritas“, Muzeja žrtava genocida i Instituta za savremenu istoriju, održana je dugo najavljivana međunarodna naučna konferencija „30 godina po nestanku Republike Srpske Krajine“.

Programski odbor je sredinom maja od pristiglih prijava izabrao 25 radova, a među izlagačima bilo je najviše istoričara i pravnika, ali i ostalih struka, uključujući i učesnike u tretiranom periodu na obe strane.

Nakon održane konferencije objavljen je Zbornik „Republika Srpska Krajina 30 godina po nestanku“ u ćirilskoj verziji.

Izdavači su se opredjelili da objave drugo izdanje na latiničnom pismu kako bi Zbornik približili što većem broju zainteresovanih očekujući reagovanja na objavljene stavove i tekstove.

IN MEMORIAM

Илија Косановић (1925-2025)

У Подгорју Крњачком, у Крњаку, 23. августа 2025. сахрањен је Илија Косановић, који је преминуо у 100. години живота.

Био је један од посљедњих живих учесника Народно-ослободилачке борбе на Кордуну, а у партизанске јединице ступио је 1942. године као омладинац. Борио се у саставу Осме кордунашке ударне дивизије и Четврте кордунашке бригаде, која је учествовала у ослобађању дјечјег логора у Јастребарском и бројним борбама на Кордуну и Жумберку. Током живота више пута је одликован за ратне заслуге, али су му одликовања нестала након избјеглиштва у Србију током акције „Олуја“.

Иако је био принуђен да напусти завичај, по повратку се поново настанио у Крњаку, гдје је провео посљедње године живота. Од Илије Косановића опростила се и његова унука Наташа, подсјетивши да је одрастао са тринаесторо браће и сестара у тешким ратним годинама, те да је цијелог живота остао скроман, тих и посвећен породици. Опростила се ријечима: „Нека ти је лака ова кордунашка земља и твоје брдо без којег ниси могао.“

Академик Драган Шкорић(1937-2025)

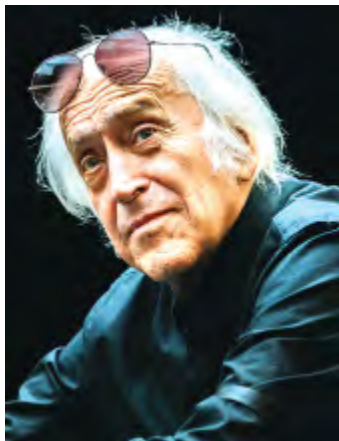

Одласком академика Драгана Шкорића српска наука изгубила је једног од својих најугледнијих агронома и оплемењивача биљака, човека који је више од шест деценија посветио развоју пољопривреде и образовању нових генерација стручњака.

Рођен 1937. године у Доњем Лапцу, у Лици, у породици попреком из тог краја, детињство је провео у ратним и поратним годинама које су обележиле читаву његову генерацију. Упркос тешким околностима, изградио је изузетну научну каријеру, поставши један од водећих стручњака за оплемењивање уљарица у Србији и Европи.

Највећи део радног века провео је у Институту за ратарство и повртарство у Новом Саду, којим је годинама руководио као директор, доприносећи његовом међународном угледу. Био је редовни професор Универзитета у Новом Саду, аутор и коаутор бројних научних радова, монографија и сорти пољопривредних култура, а за свој рад добио је бројна домаћа и међународна признања. За редовног члана Српске академије наука и уметности изабран је 2012. године.

Ђорђе Кадијевић (1933-2026)

Одласком Ђорђа Кадијевића српска и југословенска кинематографија изгубила је једног од својих најособенијих аутора. Редитељ, сценариста, историчар уметности и ликовни критичар, остаће упамћен по филмовима Лептирица, Свето место, Карађорђева смрт и антологијској телевизијској серији Вук Караџић, делима која су обележила домаћу филмску и телевизијску уметност. у Шибенику, у српској породици из Далмације. Оставио је неизбрисив траг у култури, а његова дела наставиће да живе као сведочанство стваралачке оригиналности и уметничке храбрости.

Проф. др Владимир Лукић (1933-2026)

Проф. др Владимир Лукић преминуо је 2. јануара 2026. године у Бањој Луци, у 92. години живота. Оставио је иза себе богато научно, педагошко и друштвено наслеђе, трајно уткано у развој Републике Српске, њеног универзитета и културе сећања којој је био посвећен током читавог живота.

Рођен је у Доњем Дабру код Санског Моста, у Босанској Крајини. Дипломирао је геодезију 1961. године на Архитектонско-грађевинско-геодетском факултету у Загребу, а докторирао 1990. године на Грађевинском факултету Универзитета у Сарајеву.

По доласку у Бању Луку био је један од оснивача Архитектонско-грађевинског факултета Универзитета у Бањој Луци, чији је први декан био од 1996. до 2003. године. Поред академске каријере, обављао је и низ одговорних јавних дужности. Био је у рату председник Владе Републике Српске, после рата члан Сената Републике Српске, савјетник у Привредној комори Републике Српске и члан српске делегације на мировним преговорима у Дејтону 1995. године.

Посебно место у његовом јавном раду заузимала је култура сјећања. Био је један од оснивача и дугогодишњи председник Удружења „Јасеновац – Доња Градина“ из Бање Луке и учествовао у изради Декларације о геноциду у Независној Држави Хрватској над Србима, Јеврејима и Ромима у Другом свјетском рату, сматрајући очување историјског памћења и истине о страдању српског народа трајном обавезом према жртвама и будућим поколењима.

Вељко Жигић (1955-2026)

Вељко Жигић, преминуо је 25. јула 2026. у Београду. Био је дугогодишњи председник Удружења бораца, потомака и поштовалаца НОР-а, 6. личке пролетерске дивизије „Никола Тесла“ и 35. личке ударне дивизије, колективног члана СУБНОР-а Србије.

Својим преданим радом, истрајношћу и посвећеношћу очувању традиција Народноослободилачке борбе и антифашистичких вриједности, Вељко Жигић оставио је неизбрисив траг међу саборцима, потомцима и свима који нјегују културу сјећања.

Горан Бабић (1944–2026)

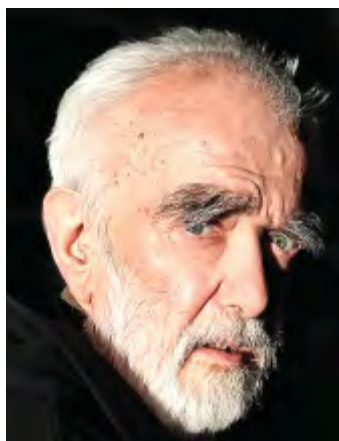
У Београду је 26. априла 2026. године, у 82. години живота, преминуо Горан Бабић, југословенски, српски и хрватски песник, писац, есејиста, антологичар и преводилац. Рођен је 1944. године у Вису, у Далмацији, а детињство и младост провео је у Хрватској. Књижевну и уредничку каријеру изградио је у Загребу, где је био један од запаженијих песничких и интелектуалних гласова своје генерације. Објавио је бројне збирке поезије, есеје, антологије и преводе, а његово дело одликовали су снажан друштвени ангажман, ерудиција и доследност антифашистичким и хуманистичким идејама. Почетком деведесетих година, у атмосфери ратних сукоба и јачања националних подела, Бабић је, иако по оцу Хрват, напустио Загреб и преселио се у Београд, јер се није слагао са новонасталом политичком ситуацијом у Хрватској. Тај одлазак означио је прекретницу у његовом животу, али није прекинуо његов књижевни рад. Наставио је да пише, објављује и активно учествује у културном животу Србије, остајући доследан својим уверењима и залажући се за очување заједничког културног простора народа некадашње Југославије.

Добрила Кукољ (1932–2026)

Добрила Кукољ преминула је у 94. години, чиме је угашен један од посљедњих живих гласова који су свједочили о страхотама усташког логора Јасеновац. Као дугогодишња предсједница бањалучког Удружења логораша Другог свјетског рата, Добрила Кукољ посветила је свој живот очувању сјећања на страдање српског народа, говорећи у школама, на трибинама, комеморацијама и јавним скуповима о злочинима које је преживјела као дијете. Рођена је у селу Међеђа код Козарске Дубице, а у логор Јасеновац одведена је са само десет година, гдје је провела три мјесеца и изгубила дио породице, носећи трауме које су је пратиле цијелог живота.

Гојко Шкарић (1947–2026)

Умро је редитељ, сценариста и глумац Гојко Шкарић, рођени Книњанин. Послије школовања у Книну завршио је ФДУ у Београду. На Телевизији Београд остварио је култни серијал „Сликари и вајари“. Током осамдесетих година прошлог вијека, је режирао низ запажених документарних ТВ филмова у продукцији Радио-телевизије Београд. У сарадњи са познатим историчарем умјетности и сценаристом Николом Кусовцем, кроз овај серијал је документовао животе и дјела најважнијих српских и југословенских умјетника: Љубице Цуце Сокић, Марка Челебоновића, Стојана Аралице... Режирао је и написао сценарио за кратки филм „Практична жена“ (1972). Радио је као асистент режије на играном филму „Балада о свирепом...“ (1971) редитеља Радивоја Лоле Ђукића.

ХРВАТСКО - МУСЛИМАНСКИ
ПОГРОМ НАД СРБИМА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ КРАЈИНЕ
И РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ 1995.

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР ПОЗИВА ВАС НА ОБИЉЕЖАЊЕ ДАНА СЈЕЋАЊА
НА СВЕ СТРАДАЛЕ И ПРОГНАНЕ СРБЕ У ХРВАТСКО-МУСЛИМАНСКОМ
ПОГРОМУ НАД СРБИМА ИЗ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ КРАЈИНЕ И
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ 1995. ГОДИНЕ

МРКОЊИЋ ГРАД, 4. август 2026.

20.00 ТРГ КРАЉА ПЕТРА I КАРАЂОРЂЕВИЋА

- ПАРАСТОС
- БЕСЈЕДА ЊЕГОВЕ СВЕТОСТИ ПАТРИЈАРХА СРПСКОГ ГОСПОДИНА ПОРФИРИЈА
- ЦЕНТРАЛНО ОБИЉЕЖАЊЕ

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Фото: Ранко Ђуковић

Dobro se sećam i ovaj događaj će mi ostati do kraja života kao jedna teška i mučna uspomena, a to se desilo posle proterivanja Srba iz Krajine u avgustu mesecu 1995. godine, datuma se tačno ne sećam, ali mislim da je moglo biti negde oko 06. avgusta.

Toga dana sam bio na dužnosti kada sam oko 02,00 sata obavešten da je bombardovana kolona izbeglica na putu AVNOJ-a, odnosno putu Jajce - Bihać i to u selu Janjila, koje je udaljeno oko 15 km od Petrovca prema Ključu. Odmah zatim sam sa kolegom Stupar upućen da odemo na lice mesta i da izvršimo uvidjaj. Oko jedan sat posle obaveštenja stigli smo na lice mesta pošto je put bio zakrčen izbeglicama koji su išli peške, motornim vozilima ili zaprežnim vozilima, traktorima, a bilo je i onih koji su sa sobom terali stoku, tako da smo se jedva probili do mesta događaja.

Da bi vam lakše objasnio kakvo je stnaje bilo na licu mesta sad sam vam nacrtao jednu drugu skicu tog dela puta i na njoj obeležio brojevima mesta na kojima su pale granate, slovima vozila koja su se nalazila na putu i koja su gorela.

Kada smo stigli tamo videli smo da su neposredno pored puta sa leve strane gledano prema Ključu pale tri bombe koje sam obeležio brojevima 1, 2. i 3., a na sredini kolovoza puta je bila jedna bomba koju sam obeležio brojem 4. Uz levu stranu kolovoza bila su tri vozila, od kojih je prvo vozilo gledano prema Ključu koje sam obeležio slovom "A" bilo putničko vozilo marke "Ford", čini mi se registracije korenice koje je gorelo, a vatra je bila takva da nismo mogli prići i videti ima li kog au vozilu ili nema. Iza ovog vozila bio je šleper koji sam obeležio slovom "B" koreničke registracije i u njemu za vozačkim sedištem je bio vozač, odnosno telo vezača bez glave. Vozilo je bilo u plamenu pa sam ja telo izvukao sa kolegom iz kabine jer taj deo vatra još nije zahvatila i postavili smo ga pored puta, a glavu nismo pronašli, ona je verovatno ostal au vozilu i izgorela. Iza ovog vozila bio je šleper koji sam obeležio slovom "C" i bio je potpuno u plamenu, a pozadi u tovarnom delu špepera video sam posmatrajući sa jednog uzvišenja da je vozilo natovareno nekim konzervama i blizu zadnjeg kraja sam video dvoje dece zahvaćene plamenom koja su gorela. Ne bih mogao da procenim kog su pola bila ta deca niti kog uzrasta, samo znam da su bila deca, nisam čuo da vrište, što znači da su već bili mrtvi. Od ovog prizora sam se onesvestio jer mi je pripala muka, tako da me je kolega i drugi koji su se tu zatekli morali osvestiti, odnosno da mi ukažu pomoć. Na ovom malom protoru bilo je još mrtvih, ali sams e ja posle ovog događaja vratio u Petrovac, a iz bolnice su poslali ljudi koji su pokupili mrtve, tako da pouzdano znam da je na tom mestu bombardovanja stradalo 11 civila iz izbegličke kolone. Sva ova lica su identifikovana, a ja sam imao popis svih imena i drugih podataka u jednom bloku ali mi je to ostalo negde zatu-reno, tako da sad trenutno to ne mogu da dadjem i da vam kažem ta imena, ali ako te podatke budem pronašao ja ću ih sačuvati i daću ih druogm pri-likom. Dobro znam da su svi ubijeni bili iz Korenice.

